
LÁL Szövegtár

LÁL Kft.
Somogyvámos
2005.

AZ ÖNMEGVALÓSÍTÁS TUDOMÁNYA – A. C. Bhaktivedanta Swami Prabhupāda

AZ ÖNMEGVALÓSÍTÁS TUDOMÁNYA – A. C. Bhaktivedanta Swami Prabhupāda

Előszó

Kezdetől fogva tudtam, hogy Śrīla Prabhupāda a legcsodálatosabb ember, akivel valaha is találkoztam. Az első találkozásunk 1966. nyarán, New York Cityben történt. Egy barátom hívott, hogy hallgassam meg egy idős indiai *svāmī* leckéjét alsó-Manhattan Boweryjében. Tele kíváncsisággal a *svāmī* előadása iránt, melyet egy rosszhírű külvárosi utcában tartott, elmentem. Tapogatózva mentem föl a koromsötét lépcsőházban. A csengőszerű, ritmikus hang egyre erősebb lett, ahogy felfelé másztam. Végül elértem a negyedik emeletet, kinyitottam az ajtót, és ő ott volt.

Körülbelül ötven lábnyira onnan, ahol álltam, egy hosszú, sötét szoba másik végében ült egy kis emelvényen. Arca és sáfrányszínű ruhája sugárzott a gyenge fényben. Idősebb volt — talán hatvan vagy afölött, gondoltam én. Keresztbe tett lábbal ült, egyenes és fenséges tartással. Feje borotvált volt, s határozott arca és pirosas szarukeretes szemüvege miatt egy olyan szerzetes látszatát keltette, aki élete javát tanulmányaiban elmélyülve töltötte. Szeme csukva volt, és egy szanszkrit imát énekelt lágyan, miközben egy kis dobon játszott. A közönség időnként csatlakozott hozzá, hívó-felelő módon. Néhányan kézi cintányérokra játszottak, és ez szolgált magyarázatul azokra a csengőszerű hangokra, amelyeket előzőleg hallottam. Megigézve, gyorsan leültem hátul, megpróbáltam résztvenni az éneklésben, és vártam.

Néhány perc múlva a *svāmī* elkezdte az előadást angolul, szemmel láthatóan egy nagy szanszkrit kötetből, amely kinyitva feküdt előtte. Alkalmanként idézett a könyvből, de inkább emlékezetből beszélt. A nyelv hangzása csodálatos volt, s minden szakaszt aprólékosan részletes magyarázat követett.

Úgy beszélt, mint egy tudós; beszédét bonyolult filozófiai kifejezések és szavak szőtték át. Az elegáns kézmozdulatok és az élénk arckifejezések tekintélyessé tették előadásmódját. A téma a legkomolyabb volt, amivel valaha is találkoztam: „Nem ez a test vagyok. Én nem vagyok indiai... Ti nem amerikaiak vagytok... Mindannyian lelkek vagyunk...”

Az előadás után valaki egy Indiában nyomtatott brossúrát adott a kezembe. A fotó a *svāmī*t mutatta, amint három könyvét adja át az indiai miniszterelnöknek, Lal Balvadar Shastrinak. A képaláírás Mr. Shastrit idézte, amint azt mondja, hogy minden indiai állami könyvtárnak meg kellene rendelnie a könyveket. „Ő Isteni Kegyelme A.C. Bhaktivedanta Swami munkái nagyszerűek — mondta a miniszterelnök egy másik röpiraton —, és könyvei jelentősen hozzájárulnak az emberiség felszabadulásához.” Megvettem a könyveket, amelyeket — mint megtudtam — a *svāmī* hozott át Indiából. Miután elolvastam a fülszöveget, a kis brossúrát és más kiadványokat, kezdtem felfogni, hogy India egyik legtiszteletreméltóbb lelki vezetőjével találkoztam.

Nem tudtam azonban megérteni, hogy egy kitűnő úriember miért egy ilyen helyen, a Boweryben lakik és tart előadást. Minden bizonnyal művelt volt, és minden jel arra mutatott, hogy arisztokratikus indiai családban született. Miért él ilyen nyomorban? Mi hozhatta őt ide? Néhány nappal később egy délután beállítottam hozzá, és ki-derítettem.

Csodálkozásomra Śrīla Prabhupāda (ahogy később hívtam) nem volt túlságosan elfoglalt ahhoz, hogy beszélgessem velem. Valójában úgy tűnt, hogy egész nap kész lenne beszélgetni. Szívélyes volt és barátságos. Elmagyarázta, hogy 1959-ben Indiában elfogadta a lemondott életrendet, ezért nem lehetett pénze és nem kereshetett pénzt személyes szükségleteire. A kalkuttai egyetemen fejezte be tanulmányait sok évvel ezelőtt, családot alapított, aztán legidősebb fia gondjaira bízta a családot és az üzleti ügyeket, ahogy azt az ősi védikus kultúra előírja. Miután elfogadta a lemondott életrendet, a család egy idősebb barátján keresztül elrendezte, hogy ingyen átkelhesen az óceánon egy régi indiai teherhajón (a Scindia Gőzhajó Társaság *Jaladutáján*). 1965. szeptemberében Bombayból Bostonba hajózott, mindössze hét dollár értékű rúpiával, egy láda könyvvel és néhány ruhával felfegyverkezve. Lelki tanítómestere, Ő Isteni Kegyelme Bhaktisiddhānta Sarasvatī Thākura megbízta őt, hogy adja át India védikus tanításait az angolul beszélő világnak. Ez volt az, amiért hatvankilenc évesen eljött Amerikába. Elmondta nekem, hogy meg akarja tanítani az amerikaiaknak az indiai zenét, főzést, nyelveket és más művészeteket. Egy kicsit meghökkentem.

Láttam, hogy Prabhupāda egy kis matracon szokott aludni. Ruhái a szoba végében felakasztva száradtak a nyári délután hőségében. Maga mosta őket, és saját maga főzött egy ügyes eszköz segítségével, amelyet saját kezűleg készített Indiában. Ebben a négyszintes apparátusban négyféle

ételt készített egyszerre. Körülötte és a szoba másik részében, az ősi kinézetű hordozható írógép körül látszólag végtelen mennyiségű kézirat volt felhalmozva. Ébren töltött óráiban — mint megtudtam körülbelül húszban a huszonnégyből — annak a három kötetnek a fordítását gépelte, amelyet megvettem. Ez egy hatvan kötetesre tervezett sorozat volt, amelynek *Śrīmad-Bhāgavatam* a címe, s amely gyakorlatilag a lelki élet enciklopédiája. Szerencsét kívántam neki megjelentetésükhöz, ő pedig viszonzásképpen meghívott a szombatonkénti szanszkrit órákra és az esti előadásokra hétfőn, szerdán és pénteken. Elfogadtam a meghívást, megköszöntem, és búcsút vettem tőle, bámulva hihetetlen eltökéltségét.

Néhány héttel később — 1966. júliusa volt — az a megtiszteltetés ért, hogy segíthettem Śrīla Prabhupādának átköltözni egy valamivel jobb hírű szomszédságba, a Második Sugárútra. Néhány barátom és én munkához láttunk, és kibéreltünk egy földszinti üzlethelyiséget, valamint ugyanabban az épületben egy második emeleti lakást, amely a kis hátsó udvarra nézett. Az előadások és az éneklések folytatódtak, s két héten belül gyorsan növekvő gyülekezet viselte gondját az üzlethelyiségnek (ekkorra már templomnak) és a lakásnak. Ebben az időben Śrīla Prabhupāda már utasította követőit, hogy nyomtassanak és osszanak röplapokat, egy lemeztársaság tulajdonosa pedig meghívta őt, hogy felvegyék egy lemezre a Hare Kṛṣṇa *mantra* vibrálását. A lemez elkészült, s óriási siker volt. Śrīla Prabhupāda az új helyen tanította a *mantrázást*, a védikus filozófiát, zenét, *japa*-meditációt, szépművészetet és a főzést. Először ő főzött — mindig példával tanított. A legcsodálatosabb vegetáriánus ételek készültek így, amelyeket valaha kóstoltam. (Śrīla Prabhupāda maga is szolgált fel mindent!) Az étel általában rizs, zöldségfélék, *capātī* (teljeslisztből készült lepény) és *dāl* (ízletesen megfűszerezett mung bab vagy felesborsó leves) volt. A fűszerezés, a főzéshez használt gí — tisztított vaj — és a gondos figyelem, amelyet a főzési hőmérsékletnek és más részleteknek szentelt, együttesen olyan ízeket hoztak létre, amelyek teljesen ismeretlenek voltak számomra. Mások véleménye az étellel kapcsolatban, amelyet *prasādának* (az Úr kegyének) hívnak, teljesen megegyezett az enyémmel. A Béketársaság egyik tagja, aki a kínai nyelv tudósa volt, azt tanulta Śrīla Prabhupādától, hogyan kell klaszszikus indiai stílusban festeni. Megdöbbenem első vásznai magas színvonalától.

Filozófiai vitában és logikában Śrīla Prabhupāda legyőzhetetlen és fáradhatatlan volt. Megszakította fordítói munkáját nyolc órán keresztül tartó beszélgetésekért. Néha hét-nyolc ember szorongott a szűk, makulátlanul tiszta szobában, ahol dolgozott, evett és egy két hüvelyk vastag szivacsmatracon aludt. Śrīla Prabhupāda folytonosan hangsúlyozta és példázta azt, amit ő „egyszerű életmódnak és magasszintű gondolkodásnak” hívott. Kiemelte, hogy a lelki élet egy olyan tudomány, amely bizonyíthatóan túl van a következtetéseken és a logikán, s nem pusztán érzelmek és vak hit tárgya. Elindította havonta megjelenő folyóiratát, és 1966. őszén a *New York Times* megjelentetett egy kedvező képet festő képregényt róla és követőiről. Röviddel ezután a televízió csoportja jött ki és készített egy színes hírriportot.

Śrīla Prabhupāda érdekes ember volt. Akár a *yoga* személyes hasznára és a *mantrázásra* vágyva, akár csak kezdeti elragadtatásból, de tudtam, hogy követni akarom az út minden lépését, amelyen halad. Tervei a terjeszkedésre nézve merészek voltak, az eredmények pedig előre nem láthatóak — kivéve azt a tényt, hogy úgy tűnt, mindig dicsőséges sikerrel jár. Hetvenes éveiben járt, idegen volt Amerikában, gyakorlatilag semmivel a zsebében érkezett, most mégis néhány hónapon belül egy *mozgalmat* indított el. Ez bámulatos volt.

Egy augusztusi reggelen a Második sugárúti üzlethelyiségben lévő templomban Śrīla Prabhupāda azt mondta nekünk: „Ma az Úr Kṛṣṇa megjelenési napja van.” Huszonnégy órás böjtöt tartottunk és a templomban maradtunk. Aznap este éppen jött néhány indiai látogató. Egyikük — könnyek között — elmondta, hogy rendkívüli módon meglepett, hogy India hiteles kis darabját találta meg itt a világ másik oldalán. Soha, legmerészebb álmaiban sem tudta volna elképzelni ezt. Ékesszólóan dicsérte Śrīla Prabhupādát, kifejezve mély köszönetét, aztán adományt adott és leborult Śrīla Prabhupāda lábaihoz. Mindenki mélyen meg volt hatódva. Később Śrīla Prabhupāda hindiül beszélt az úriemberrel, és mivel amit mondott, érthetetlen volt számomra, megfigyelhettem, hogy minden kifejezése és mozdulata hogyan hatol be az emberi lélek mélyére.

Később — még ebben az évben — amikor San Franciscóban voltam, elküldtem Prabhupādának első repülőjegyet, és így eljött New Yorkból. Jókora csoport köszöntötte őt a repülőtéren a Hare Kṛṣṇa *mantra* éneklésével. Aztán elvittük a Golden Gate Park keleti végéhez, egy újonnan bérelt

lakásba és az üzlethelyiségben lévő templomba — az elrendezés nagyon hasonló volt a New York-ihoz. Létrehoztuk a mintát. Śrīla Prabhupāda eksztatikus volt.

Néhány héttel később megérkezett az első *mṛdanga* (egy hosszúkás agyagdob) Indiából San Franciscóba. Amikor felmentem Śrīla Prabhupāda lakásába, hogy elmondjam neki, szemei tágranyiltak, és izgatott hangon azt mondta, gyorsan menjek le és nyissam ki a ládát. Lifttel mentem, kiszálltam a földszinten, és a bejárati ajtó felé tartottam, amikor Śrīla Prabhupāda megjelent. Úgy áhította látni a *mṛdangát*, hogy a lépcsőn jött, megelőzve a liftet. Megkért bennünket, hogy nyissuk ki a ládát. Letépett egy darabot a sáfrányszínű ruhából, amelyet viselt, és beburkolta vele a dobot, úgy, hogy csak az ütőfelületek voltak láthatók. Aztán azt mondta: „Ezt sohasem szabad levenni!” — és részletes utasításokat adott arról, hogyan kell játszani a hangszeren, s hogyan kell gondot viselni rá.

Szintén San Franciscóban — 1967-ben — Śrīla Prabhupāda bevezette a Ratha-yātrāt, a Szekerek Fesztiválját, az egyiket a sok fesztivál közül, amelyet most, neki köszönhetően, megtarthatnak az emberek. A Ratha-yātrāt Indiában, Jagannātha Purīban kétezer éve minden évben megrendezik, és 1975-re a fesztivál olyan népszerűvé vált a San Franciscó-iak körében, hogy a polgármester egy hivatalos kiáltványt tett közzé: „Ratha-yātrā-nap San Franciscóban.”

1966. végén Śrīla Prabhupāda megkezdte a tanítványok elfogadását. Legelőször kihangsúlyozta mindenkinek, hogy ne úgy gondoljanak rá, mint Istenre, hanem mint Isten szolgájára, és kritizálta az úgynevezett *gurukat*, akik hagyják, hogy tanítványaik úgy imádják őket, mint Istent. „Ezek az Istenek nagyon olcsók” — szokta mondogatni. Egy nap, miután valaki megkérdezte, hogy: „Ön Isten?”, Śrīla Prabhupāda válaszolt: „Nem, én nem Isten vagyok — Isten szolgája vagyok.” Aztán gondolkodott egy pillanatig és folytatta: „Valójában nem vagyok Isten szolgája, hanem próbálok Isten szolgája lenni. Isten szolgájának lenni nem közönséges dolog.”

A hetvenes évek közepén Śrīla Prabhupāda egyre intenzívebben fordította és adta ki könyveit. A tudósok a világ minden részéről kedvező bírálatban részesítették könyveit, és Amerikában gyakorlatilag minden egyetem és főiskola hiteles könyvekként fogadta el őket. Összesen körülbelül nyolcvan könyvet írt meg, amelyeket tanítványai huszonöt nyelvre fordítottak le és 55 millió példányban osztottak ki. Száznyolc templomot alapított szerte a világban, körülbelül ezer avatott tanítványa és milliós gyülekezete volt. Śrīla Prabhupāda nyolcvanegy éves evilágbeli tartózkodása utolsó napjáig fordított.

Śrīla Prabhupāda nem csupán keleti tudós, *guru*, misztikus, *yoga* tanár vagy meditációs oktató volt. Ő az egész kultúra megtestesülése volt, aki elültette ezt a kultúrát Nyugaton. Számomra — és sok más ember számára — ő volt az első, aki valóban gondot viselt másokra, aki teljesen feláldozta saját kényelmét azért, hogy mások javáért dolgozzon. Nem volt magánélete, csak másokért élt. Lelki tudományt, filozófiát, józan észet, művészetet, nyelveket, védikus életmódot — higiéniát, táplálkozást, gyógyítást, etikettet, családi életet, farmgazdálkodást, társadalmi szervezést, nevelést, gazdaságot — és sok mást tanított az embereknek. Számomra ő mester és apa volt, a legkedvesebb barátom.

Mélyen le vagyok kötelezve Śrīla Prabhupādának, és ezt az adósságot sohasem fogom tudni visszafizetni. A legkevesebb, amit tehetek, hogy megpróbálom kimutatni hálámat azzal, hogy többi követőjével együtt teljesítjük legbelsőbb vágyát — könyvei kiadását és osztását.

„Nem halok meg — mondta Śrīla Prabhupāda egyszer —, örökké fogok élni könyveimben.”
1977. november 14-én hagyta el ezt a világot, de kétségtelenül örökké fog élni.

Michael Grant
(Mukunda dāsa)

Bevezetés

— Ki az a Śrīla Prabhupāda? — kérdezik gyakran az emberek, s erre a kérdésre mindig nehéz válaszolni. Mert Śrīla Prabhupāda mindig elhomályosította a hagyományos meghatározásokat. Az emberek számtalanszor nevezték őt tudósnak, filozófusnak, kulturális nagykövetnek, termékeny szerzőnek, vallási vezetőnek, lelki tanítónak, a társadalom bírálójának és szent embernek. Igazság szerint ő egyszemélyben volt mindez, s még több is ennél. Bizonyára soha senki nem tudná őt összetéveszteni azokkal a modern, vállalkozó „gurukkal”, akik a keleti szellemiség ügyesen csomagolt, felhígított változatával érkeztek Nyugatra (hogy kielégítsék az azonnali jólét iránti vágyunkat, és kihasználják egyértelmű lelki naivitásunkat). Śrīla Prabhupāda igaz szent ember (*sādhu*) volt, mély intellektuális és lelki érzékenységgel — mély törődést és együttérzést tanúsított a társadalom iránt, amely olyan nagymértékben szenvedti hiányát a valódi lelki dimenzióknak.

Az emberi társadalom felvilágosítása érdekében Śrīla Prabhupāda India nagy lelki klasszikusainak közel nyolcvan kötetnyi fordítását és összegző tanulmányozását alkotta meg. Munkái angolul és számtalan idegen nyelven jelentek meg. Ezenkívül 1944-ben Śrīla Prabhupāda minden segítség nélkül beindította a „*Back to Godhead*” [Vissza Istenhez] című folyóiratot, amely ma már csupán angolul is több mint félmillió példányszámban jelenik meg. „Az önmegvalósítás tudománya” című könyv számára kiválasztott interjúk, előadások, esszék és levelek néhány kivétellel mind a „*Back to Godhead*” című lapban láttak először napvilágot.

Ezeket a lapokat Śrīla Prabhupāda ugyanazt az üzenetet adja át, amelyet a nagy szent, Vyāsadeva jegyzett le évezredekkel ezelőtt: az ősi India Védikus Irodalmának üzenetét. Amint látni fogjuk, Śrīla Prabhupāda szabadon és gyakran idéz a *Bhagavad-gītā*ból, a *Śrīmad-Bhāgavatamból* és más Védikus Írásokból. Mai angol nyelven közvetíti ugyanazt az időtlen tudást, melyet más kiváló, önmegvalósított tanítók beszéltek el korszakokkal ezelőtt — a tudást, amely feltárja a bennünk rejlő önvalót, a természet és a világegyetem, valamint a mindenben és mindenén kívül létező Felsőlélek titkait. Śrīla Prabhupāda megdöbbenő tisztasággal és meggyőző erővel, egyszerű ékesszólással beszél, s bebizonyítja, mennyire időszerű az önmegvalósítás tudománya mai modern világunkban és egyéni életünkben.

A harminchat szemelvény között — melyeket e különleges könyv számára választottunk ki — találjuk Śrīla Prabhupāda megindító költeményét Amerikába érkezéséről, eszmecekeréjét a „lélek kereséséről” egy elismert kardiológussal, a londoni rádióknak adott nyilatkozatát a reinkarnációval kapcsolatban, a londoni *Timesban* megjelent nagyhatású hozzászólását az igazi és hamis *gurukról*, beszélgetését egy német bencés szerzetessel Kṛṣṇáról és Krisztusról, szemléletét a felsőbbrendű tudatról és a *karma* törvényéről, beszélgetését egy vezető orosz tudóssal a lelki kommunizmusról, valamint tanítványainál folytatott bizalmas beszélgetéseit a modern tudomány csalásairól.

Ha úgy tetszik, kedves olvasó, olvassa sorban e válogatásokat — vagy kezdje azzal, amely először fölkelte az érdeklődését. (A könyv hátulján lévő szójegyzékben magyarázatokat talál az idegen szavakkal és nevekkal kapcsolatban.) *Az önmegvalósítás tudománya* állásfoglalásra készíti, ösztönzi és felvilágosítja majd minden olvasóját.

A Kiadók

I.

Az önvaló tudományának megismerése

Az önvaló felfedezése

Ki vagy te? A tested vagy? Vagy az elméd? Vagy valami ennél finomabb? Tudod, hogy ki vagy, vagy csak gondolod, hogy tudod? És fontos ez egyáltalán? Materialista társadalmunk felvilágosulatlan vezetésével jóformán tabuvá tette az érdeklődést valódi, magasabb rendű önvalónk iránt. Helyette értékes időnket arra használjuk, hogy a testről gondoskodjunk, díszítsük és dédelgessük saját kedvére. Vajon van-e más alternatíva?

Ez a nagyon fontos Kṛṣṇa-tudatú mozgalom arra szolgál, hogy megmentse az emberi társadalmat a lelki haláltól. Jelenleg az emberi társadalmat félrevezetik azok a vak vezetők, akik nem ismerik az emberi élet célját, amely nem más, mint az önmegvalósítás, valamint az Istenség Legfelsőbb Személyiségéhez fűződő elveszett kapcsolatunk helyreállítása. Ez az, ami hiányzik. A Kṛṣṇa-tudat mozgalma megpróbálja felvilágosítani az emberi társadalmat erről a fontos témáról.

A védikus civilizáció szerint az élet tökéletessége nem más, mint megvalósítani kapcsolatunkat Kṛṣṇával, Istennel. A *Bhagavad-gītából* — melyet a transzcendentális tudomány valamennyi hiteles tekintélye úgy fogad el, mint minden védikus tudás alapját — megérthetjük, hogy nem csupán az ember, hanem minden élőlény Istennek szerves része. A részek azért vannak, hogy szolgálják az egészt, ahogyan a láb, a kéz, az ujjak és a fül arra valók, hogy a teljes testet szolgálják. Nekünk, élőlényeknek, mivel szerves részei vagyunk Istennek, kötelességünk szolgálni Őt.

Valójában a helyzetünk az, hogy örökké szolgálatot végzünk valakinek, akár a családnak, akár az országnak, akár a társadalomnak. Ha nincs kit szolgálnunk, akkor tartunk egy kedvenc macskát vagy kutyát, és azt szolgáljuk. Ezek a tények azt bizonyítják, hogy eredeti természetünk az, hogy szolgálatot végezzünk valakinek, mégis annak ellenére, hogy legjobb képességeink szerint szolgálunk, nem vagyunk elégedettek, s az a személy sem elégedett, akinek a szolgálatot végezzük. Anyagi síkon mindenki csalódott. Ennek az az oka, hogy a szolgálat, amelyet végzünk, nem a megfelelő helyre irányul. Ha például egy fát akarunk szolgálni, a gyökerét kell megöntöznünk. Ha a leveleket, ágakat, gallyakat locsoljuk meg, annak kevés haszna lesz. Ha az Istenség Legfelsőbb Személyiségét szolgáljuk, minden más rész automatikusan elégedett lesz. Következésképpen minden jótékony cselekedet — a társadalomnak, a családnak, a nemzetnek végzett szolgálat — megvalósul az Istenség Legfelsőbb Személyiségét szolgálva.

Minden emberi lénynek kötelessége, hogy megértse alapvető helyzetét Istennel, és ennek alapján cselekedjen. Ha ez lehetséges, akkor az életünk sikeressé válik. Néha mégis kihívást sejtünk ebben, és azt mondjuk: „Nincs Isten” vagy „Én vagyok Isten”, sőt „Én nem törődöm Istennel”. De a valóságban ez a kihívó szellem nem fog bennünket megmenteni: Isten létezik, és láthatjuk Őt minden pillanatban. Ha megtagadjuk Isten megpillantását, akkor mint a kegyetlen halál jelenik meg majd előttünk. Ha nem választjuk az egyik arcukat látni, látni fogjuk Őt egy másikban. Az Istenség Legfelsőbb Személyiségének különféle arculatai vannak, hiszen Ő az eredeti gyökere az egész kozmikus megnyilvánulásnak. Bizonyos értelemben nem lehetséges számunkra, hogy elmeneküljünk előle.

Ez a Kṛṣṇa-tudatú mozgalom nem vak vallási fanatizmus, sem nem néhány legfrissebb újjazdag forradalma, hanem egy hiteles, tudományos megközelítése az Abszolút Istenség Személyiségével, a Legfelsőbb Élvezővel való kapcsolat örök szükségessége kérdésének. A Kṛṣṇa-tudat csupán a Vele való örök kapcsolatunkkal foglalkozik, valamint azzal a folyamattal, hogyan teljesítsük Vele szembeni kötelességeinket. Így a Kṛṣṇa-tudat képessé tesz bennünket arra, hogy elérjük az életnek azt a legtökéletesebb szintjét, amely a létezés jelenlegi emberi formájában elérhető.

Mindig emlékeznünk kell arra, hogy az emberi életnek ezt a bizonyos formáját a lélekvándorlás körforgásában megtett többmillió évnyi evolúció után értük el. Ebben a bizonyos életformában a gazdasági problémákat sokkal könnyebben lehet megoldani, mint az alacsonyabb, állati formákban. Vannak disznók, kutyák, tevék, szamarak stb., s az ő gazdasági szükségleteik éppolyan fontosak, mint a mieink, de ezeknek és más állatoknak a gazdasági problémáit csak primitív feltételek között lehet megoldani, míg az embernek minden lehetősége megvan arra, hogy a természet törvényei szerint egy kényelmesebb életet éljen.

Miért kap az ember jobb esélyt az élethez, mint a disznó vagy más állatok? Miért kap egy magasrangú kormánytiszttal jobb lehetőséget a kényelmes életre, mint egy közönséges hivatalnok? A válasz nagyon egyszerű: a fontos tisztviselőnek felelősségteljesebb kötelességeket kell

végrehajtania, mint az egyszerű hivatalnoknak. Ugyanígy az ember is magasabb rendű kötelességeknek kell, hogy eleget tegyen, mint az állatok, akik örökké csak éhes gyomruk megtöltésén fáradoznak. Am a természet törvényei miatt a civilizáció modern, állatias színvonalára megnövelte a gyomor megtöltésének problémáját. Amikor ilyen kiművelt állatokat közelítünk meg lelki életük érdekében, azok azt mondják, hogy csak a gyomruk kielégítéséért akarnak dolgozni, s hogy semmi szükség arra, hogy Istenről érdeklődjenek. A nehéz munka iránti lelkesedés ellenére mégis örökké fennáll a munkanélküliség problémája, és sok egyéb akadály is rájuk zúdul a természet törvényeinek köszönhetően. Ennek ellenére elítélik Isten elfogadásának szükségességét.

Ezt az emberi létformát nem azért kaptuk, hogy keményen dolgozzunk, mint a disznók és a kutyák, hanem hogy elérjük az élet legfőbb szintjét. Ha nem akarjuk ezt a tökéletességet, akkor nagyon sokat kell dolgoznunk, mert erre kényszerítenek a természet törvényei. A Kali-yuga (a jelen korszak) végső napjaiban az embernek csupán egy szelet kenyérért cserébe olyan nehéz munkát kell majd végeznie, mint a szamaraknak. Ez a folyamat már elkezdődött, s évről évre egyre nehezebb munkát kell az egyre kevesebb bérért végezni. Az ember nem arra született, hogy állatok módjára látástól vakulásig dolgozzon, s ha valaki elmulasztja kötelességének végzését mint emberi lény, akkor a természet törvényei által arra kényszerül, hogy az élet alacsonyabb rendű fajába vándoroljon. A *Bhagavad-gītā* nagyon szemléletesen írja le, hogyan születik meg és kap megfelelő testet és érzékszerveket a lélek a természet törvényei szerint, hogy élvezhesse az anyagot ebben az anyagi világban.

A *Bhagavad-gītā* azt is állítja, hogy azok, akik próbálkoznak bár, de nem jutnak végig az Istenhez vezető ösvényen — más szóval akik nem érnek el teljes sikert a Kṛṣṇa-tudatban —, azok megkapják azt a lehetőséget, hogy lelkileg fejlett vagy anyagilag tehetős kereskedő családokban szülessenek meg. Ha a sikertelen lelki jelölt ilyen lehetőséget kap arra, hogy előkelő szülei lehessenek, mit mondhatunk akkor azokról, akik valóban elérték a kívánt sikert? Ezért az az igyekezet, amellyel vissza akarunk jutni Istenhez, még ha csupán félig befejezett is, jó születést garantál a következő életben. A lelkileg fejlett és az anyagilag jómódú család egyaránt hasznára válik a lelki fejlődésnek, mert az ember mindkét családban jó esélyt kap arra, hogy továbbfejlődjön arról a szintről, melyen előző életében megállt. A lelki megvalósításban a jó család létrehozta atmoszféra kedvez a lelki tudomány művelésének. A *Bhagavad-gītā* emlékezteti az ilyen szerencsés, jó születésű embereket, hogy jószerencséjüket múltbeli odaadó cselekedeteiknek köszönhetik. Sajnos azonban ezeknek a családoknak a gyerekei nem tanulmányozzák a *Bhagavad-gītā*t, mert *māyā*, az illúzió félrevezeti őket.

A jómódú családban való születés megoldja azt a problémát, hogy az ember elegendő élelmet találjon már az élet kezdetétől fogva; és később is aránylag könnyebben és kényelmesebben vezetheti az életét. Ilyen helyzetben az embernek nagy lehetősége van arra, hogy fejlődjön a lelki megvalósításban, ám a balszerencse úgy hozta, hogy a jelenlegi vaskor (amely gépekkel és gépies emberekkel teli) hatására a gazdagok gyerekeit az érzékkielégítés érdekében félrevezetik, s így ezek a gyerekek elfelejtkeznek arról a lehetőségről, amelyet a lelki felvilágosodás érdekében kaptak. Ezért a természet — törvényein keresztül — tüzet gyújt ezekben az arany otthonokban. *Laṅkā* arany városa is, amelyet a démonikus Rāvaṇa uralt, hamuvá égett. Ez a természet törvénye.

A *Bhagavad-gītā* a Kṛṣṇa-tudat tudományának bevezető tanulmánya, s minden felelős államfőnek kötelessége, hogy úgy tervezze gazdasági és egyéb programjait, hogy azok megfeleljenek a *Bhagavad-gītā*nak. Az életünk nem arra való, hogy az élet gazdasági kérdéseit egy bizonytalan felületen egyensúlyozva megoldjuk; azért élünk, hogy az élet végső problémáira — melyek a természet törvényei miatt merülnek fel — megoldást találjunk. A civilizáció egy helyben áll egy lelki mozgalom nélkül. A lélek mozgatja a testet, az élő test mozgatja a világot. A testtel törődünk, de nincsen tudásunk a lélekről, amely ezt a testet mozgatja. Lélek nélkül a test mozdulatlan, vagyis halott.

Az emberi test egy olyan nagyszerű eszköz, mellyel elérhetjük az örök életet. Ritka és nagyon fontos hajtás az, hogy átszelje a tudatlanság óceánját, mely maga az anyagi létezés. Ezen a hajón egy tapasztalt hajós szolgál, a lelki tanítómester. Isteni kegyből ez a hajó kedvező szélben szeli a vizet. Ilyen kedvező feltételek mellett ki ne ragadná meg a lehetőséget, hogy átszelje a tudatlanság óceánját? Ha valaki elveti ezt a lehetőséget, tudnunk kell róla, hogy egyszerűen öngyilkosságot követ el.

Minden bizonnyal nagyszerű dolog egy vonat első osztályú kocsijának kényelme, de ha a vonat nem halad előre a célja felé, mi a haszna a légkondicionált fülkének? A jelenkori civilizáció túl sokat törődik azzal, hogy az anyagi test kényelmét szolgálja. Senki nem ismeri az élet valódi célállomását, amely nem más, mint visszamenni Istenhez. Nem szabad csupán a kényelmes fülkében üldögnünk: meg kell néznünk, vajon a járművünk halad-e igazi célja felé? Nincs haszna az anyagi test kényelmét szolgálni azon az áron, hogy elfelejtjük az élet elsődleges szükségletét, mely nem más, mint elveszett lelki azonosságunk megtalálása. Az emberi élet hajója úgy van megépítve, hogy egy lelki cél felé kell haladnia. Sajnos ez a test öt erős lánccal horgonyoz az anyagi tudatban, s ezek a következők: 1) ragaszkodás az anyagi testhez, a lelki tényekről való tudatlanságnak köszönhetően; 2) ragaszkodás a rokonokhoz a testi kapcsolatok következtében; 3) ragaszkodás a szülőföldhöz és az anyagi javakhoz, mint pl. ház, bútor, ingatlan, birtok, üzlet stb.; 4) ragaszkodás az anyagi tudományhoz, mely mindig nyomorúságos marad a lelki fény hiányában; 5) ragaszkodás a vallásos formulákhoz és szent rituálékhoz anélkül, hogy ismernénk az Istenség Személyiségét vagy az Ő híveit, akik ezeket szentté teszik. Ezeket a ragaszkodásokat, melyek lehorgonyozzák az emberi test hajóját, a *Bhagavad-gītā* Tizenötödik Fejezete részletesen elmagyarázza. Ezeket a dolgokat a *Bhagavad-banyan* fához hasonlítja, mely egyre jobban kapaszkodik a földbe. Nagyon nehéz gyökerestől kitépni egy ilyen erős banyan fát, ám az Úr a következőt ajánlja: „Ebben a világban lehetetlen meglátni e fa igazi formáját. Senki sem tudja, hol kezdődik és hol végződik, vagy hol van az alapja. De nagy elszántsággal, az elkülönülés fegyverével le kell dönteni. Azután fel kell kutatni azt a helyet, ahová egyszer eljutván soha többé nem kell visszatérni, és ott meg kell hódolni az Istenség Legfelsőbb Személyisége előtt, aki mindennek a kezdete, s akiben időtlen idők óta jelen van minden.” (Bg. 15.3-4)

Sem a tudósok, sem a spekulatív filozófusok nem jutottak még következtetésre a kozmikus helyzetet illetően. Amit tettek, mindössze annyi, hogy különféle teóriákat állítottak fel. Néhányuk azt mondja, hogy az anyagi világ valóságos, mások azt, hogy álm, megint mások azt mondják, örökké létező. A világi tudósok tehát ilyen különböző véleményeket tartanak fenn, a tény azonban az, hogy soha egyetlen világi tudós vagy spekulatív filozófus sem fedezte még fel a kozmosz kezdetét vagy annak határait. Senki nem tudja megmondani, hol kezdődik vagy hogyan lebeg az űrben. Elméletben felállítanak néhány törvényt, mint pl. a gravitáció törvénye, de valójában nem tudják ezt a törvényt a gyakorlati használatba beilleszteni. Az igazság valódi ismeretének hiányában mindenki arra törekszik, hogy saját teóriáját hirdesse, hogy bizonyos hírnévre tegyen szert, de a valóság az, hogy az anyagi világ nyomorúsággal teli, melyet senki nem tud legyőzni azzal, hogy teóriákat hirdet ezzel kapcsolatban. Az Istenség Személyisége, aki mindenről tökéletesen tudatos az Ő teremtésében, tudatja velünk, hogy saját érdekünkben vágynunk kell arra, hogy kikerüljünk ebből a nyomorúságos létezésből. El kell különülnünk mindentől, ami anyagi. Hogy mentesek legyünk, anyagi létünket száz százalékgig lelkivé kell tennünk. A vas maga nem tűz, de tűzzé válhat, ha örökké a tűzzel társul. Hasonlóan, az anyagi tettektől való elkülönülést a lelki tettek eredményezik, nem pedig az anyagi tétlenség. Az anyagi tétlenség az anyagi cselekvés negatív oldala, de a lelki tevékenység nem csupán az anyagi cselekvés tagadása, hanem valódi életünk aktiválása. Vágynunk kell az örök élet utáni kutatásra, a lelki létezésre a Brahmanban, az Abszolútban. Brahman örök birodalmát a *Bhagavad-gītā* olyan örökkévaló országnak írja le, ahonnan senki sem tér vissza. Ez Isten birodalma.

Jelenlegi anyagi létünk kezdetét nem lehet kinyomozni, és nincs is szükségünk arra, hogy megtudjuk, hogyan kerültünk az anyagi lét feltételekhez kötött állapotába. Meg kell elégednünk annak megértésével, hogy ez az anyagi világ valamiképpen már időtlen idők óta fennáll, s hogy most az a feladatunk, hogy meghódoljunk a Legfelsőbb Úrnak, aki minden ok eredeti oka. A *Bhagavad-gītā* megadja azt a bevezető tulajdonságot, amely szükséges ahhoz, hogy visszamenjünk Istenhez (Bg. 15.5): „Aki mentes az illúziótól, az áltekinélytől és a hamis társulástól, megértette az örökkévalót és felhagyott minden anyagi vágygal, megszabadult a boldogság és az aggodalom kettősségétől, s tudja, miképpen kell meghódolnia a Legfelsőbb Személy előtt, az eléri azt az örök birodalmat.”

Az, aki meggyőződött lelki azonosságáról és mentes a létezés anyagi felfogásától, aki mentes az illúziótól és transzcendentális az anyagi természet kötőerőivel szemben, aki örökké a lelki tudomány megértésével foglalkozik, s aki tökéletesen elszakadt az érzéki élvezettől, az visszamehet

Istenhez. Az ilyen embert *amūdhának* nevezik, mely megkülönbözteti őt a *mūdhától*, vagyis az ostobától és a tudatlantól, mivel mentes a boldogság és a boldogtalanság kettősségétől.

Mi a természete Isten birodalmának? A *Bhagavad-gītā* (15.6) ezt a következőképpen írja le: „Az Én legfelsőbb hajlékomat nem Nap, Hold vagy elektromosság ragyogja be. És legyen az bárki, ha egyszer eljut oda, többé már nem tér vissza az anyagi világba.”

Bár a természetben minden hely Isten birodalma, hiszen az Úr a legfelsőbb birtokosa minden bolygónak, az Úrnak mégis van egy személyes lakhelye is, amely teljes egészében különbözik az univerzumból, amelyben most élünk. Ezt a helyet *paramamnak*, legfelsőbb hajléknak nevezik. Még itt a földön is vannak olyan országok, ahol az életszínvonal magas, és vannak olyan országok, ahol alacsony. A földön kívül még számtalan más bolygó található szerte az univerzumban, s néhány ezek közül magasabb rendű, néhány pedig alacsonyabb rendű helynek számít. Ezeknek a bolygónak azonban — amelyek a külső energia, az anyagi természet irányítása alatt állnak — mindenképpen szükségük van a nap sugarára vagy a tűz fényére, hogy létezhesenek, mert az anyagi univerzum a sötétség régiója. E régió mögött azonban van egy lelki birodalom, melyet úgy írnak le, hogy az Isten felsőbbrendű természete alatt működik. Az *Upanisadok* így jellemzik ezt a birodalmat: „Ott nincs szükség napra, holdra, csillagokra, s azt a birodalmat nem elektromosság és nem valamilyen tűz világítja be. Ezeket az anyagi univerzumokat mind ennek a lelki fénynek a tükröződése világítja meg, s mivel a felsőbbrendű természet önragyogó, mindig parázsló fényt tapasztalhatunk még az éjszaka legsűrűbb sötétségében is.” A *Hari-vamśában* a Legfelsőbb Úr maga magyarázza meg a lelki természetet: „A személytelen Brahman (a személytelen Abszolút) vakító sugárzása minden létezőt megvilágít, anyagit és lelkit egyaránt. Ám meg kell értened, óh Bhārata, hogy ez a Brahman fényesség az Én testem sugárzása.” A *Brahma-samhitā* szintén megerősíti ezt az állítást. Nem szabad azt gondolnunk, hogy ezt a helyet elérhetjük valamilyen anyagi eszköz segítségével, pl. űrhajóval, de biztosan kell tudnunk, hogy az, aki eléri Kṛṣṇa lelki lakóhelyét, örökké tartó lelki boldogságot élvezhet szakadatlanul. Mint esendő élőlényeknek, létezésünknek két fázisa van. Az egyiket anyagi létezésnek nevezik, amely a születés, halál, öregség és betegség nyomorúságaival teli; a másikat pedig lelki létnek hívják, amely az öröklét, a boldogság és a tudás szüntelen lelki élete. Az anyagi létezésben a test és az elme anyagi felfogása szabályoz bennünket, míg a lelki létben örökké az Istenség Személyiségével való boldog, transzcendentális kapcsolatot ízelelhetjük meg. A lelki életben Isten soha nem vész el számunkra.

A Kṛṣṇa-tudat mozgalma ezt a lelki létet próbálja elhozni az egész emberiség számára. Jelenlegi anyagi tudatunkban az élet érzéki, anyagi felfogásához ragaszkodunk, de ez a felfogás azonnal eltávolítható a Kṛṣṇának végzett odaadó szolgálattal, a Kṛṣṇa-tudattal. Ha elfogadjuk az odaadó szolgálat elveit, transzcendentálissá válhatunk az élet anyagi felfogásához képest, és megszabadulhatunk a jóság, a szenvedély és a tudatlanság kötőerőitől, még a különféle anyagi elfoglaltságok közepette is. Bárki, aki anyagi dolgokkal foglalkozik, a legnagyobb áldást kaphatja meg a *Back to Godhead* (*Vissza Istenhez* — Kṛṣṇa-tudatos magazin) lapjaiból és a Kṛṣṇa-tudatos mozgalom többi irodalmából. Ezek az írások minden embert segítenek abban, hogy elszakadjon az anyagi létezés erős banyan fájának gyökereitől. Ezek az írások hitelesek arra képezni bennünket, hogy mondjunk le mindenről, ami az élet anyagi felfogásával áll kapcsolatban, s hogy minden dologban megízlelhessük a lelki nektárt. Ez a szint csupán az odaadó szolgálattal érhető el, semmi mással. Ilyen szolgálat végzésével az ember egyszerre elnyerheti a felszabadulást (*mukti*), még ebben a jelenlegi életében. A legtöbb lelki törekvést a materializmus színei árnyékolják be, de a tiszta odaadó szolgálat transzcendentális minden anyagi szennyeződéssel szemben. Akik arra vágnak, hogy visszatérjenek Istenhez, azoknak csupán arra van szükségük, hogy elfogadják a Kṛṣṇa-tudat mozgalmának elveit, s hogy tudatukat a Legfelsőbb Úr, az Istenség Személyisége, Kṛṣṇa lótusz lábaira irányítsák.

Mi a Kṛṣṇa-tudat?

A következő interjú a szabadúszó riporter, Sandy Nixon készítette 1975. júliusában, Śrīla Prabhupāda szálláshelyén, a philadelphiai Kṛṣṇa központban. A beszélgetés nagyszerű bemutatása a Kṛṣṇa-tudatnak, s olyan alapvető témákat érint, mint a Hare Kṛṣṇa mantra, a lelki tanítómester és Isten kapcsolata, a hiteles és hamis guruk közötti különbség, a nők szerepe a Kṛṣṇa-tudatban, az indiai kasztrendszer, valamint a Krisztus-tudat és a Kṛṣṇa-tudat közötti kapcsolat.

Ms. Nixon: Első kérdésem nagyon alapvető: Mi a Kṛṣṇa-tudat?

Śrīla Prabhupāda: „Kṛṣṇa” azt jelenti: Isten. Mi mindannyian közeli kapcsolatban vagyunk Vele, mert Ő az eredeti Atyánk. Mi azonban elfelejtettük ezt a kapcsolatot. Amikor érdekelni kezd bennünket a tudás: „Mi az én kapcsolatom Istennel? Mi az élet célja?” — akkor Kṛṣṇa-tudatosnak neveznek minket.

Ms. Nixon: Hogyan fejlődik ki a Kṛṣṇa-tudat az azt gyakorlóban?

Śrīla Prabhupāda: A Kṛṣṇa-tudat már eleve ott van mindenki szíve mélyén. De anyagilag feltételekhez kötött életünk miatt ezt elfelejtjük. A Hare Kṛṣṇa *mahā-mantra* vibrálásának folyamata — Hare Kṛṣṇa Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa Hare Hare, Hare Rāma Hare Rāma, Rāma Rāma Hare Hare — újjáéleszti a Kṛṣṇa-tudatot, amellyel már rendelkezünk. Ezek az amerikai fiúk és lányok például néhány hónappal ezelőtt még nem tudtak Kṛṣṇáról, de tegnap láttuk, hogyan vibráltak a Hare Kṛṣṇa *mantrát* és hogyan táncoltak extázisban végig a Ratha-yātrā felvonuláson [ez egy minden évben megrendezett fesztivál, melyet a Kṛṣṇa-tudatú mozgalom támogat a világ városaiban]. Úgy gondolja, ez valami mesterséges dolog volt? Nem. Senki nem tud mesterségesen együtt énekelni és táncolni órákon át. Ők valójában felébresztették a Kṛṣṇa-tudatukat egy hiteles folyamat követésével. A *Caitanya-Caritāmṛta* (Madhya 22.107) elmagyarázza ezt:
nitya-siddha kṛṣṇa-prema 'sādhya' kabhu naya śravaṇādi-śuddha-citte karaye udaya

A Kṛṣṇa-tudat ott szunnyad mindenki szívében, s amikor valaki kapcsolatba kerül a *bhaktákkal*, feléleszti azt. A Kṛṣṇa-tudat nem mesterséges dolog. Ahogyan egy fiúban feléled a természetes vonzódás egy fiatal lány iránt, hasonlóan éled fel alvó Kṛṣṇa-tudata annak, aki a *bhakták* társaságában hall Kṛṣṇáról.

Ms. Nixon: Mi a különbség Kṛṣṇa-tudat és Krisztus-tudat között?

Śrīla Prabhupāda: A Krisztus-tudat szintén Kṛṣṇa-tudat, de mivel jelenleg az emberek nem követik a kereszténység szabályait — Jézus Krisztus parancsolatait —, nem jutnak el az Isten-tudat szintjéig.

Ms. Nixon: Mi az egyedülálló a Kṛṣṇa-tudatban az összes többi valláshoz viszonyítva?

Śrīla Prabhupāda: Először is vallás azt jelenti: ismerni Istent és szeretni Őt. Manapság a nevelés hiánya miatt senki sem ismeri Istent, s hogyan beszélhetnénk akkor az iránta érzett szeretetről? Az embereket kielégíti, ha csupán elmennek a templomba és imádkoznak: „Ó, Istenem, a mindennapi kenyerünket add meg nekünk.” A *Śrīmad*-mert a célja nem megismerni és szeretni Istent, hanem személyes hasznot húzni belőle. Más szóval, ha én azt állítom, hogy követek valamilyen vallást, de nem tudom, ki Isten és hogyan kell Őt szeretni, akkor egy csaló vallást követek. Ami a keresztény vallást illeti, nagy lehetőséget adott Isten megértésére, de senki nem használja ki ezt a lehetőséget. A Biblia például tartalmazza a „Ne ölj!” parancsolatot, de a keresztények mégis a világ legnagyobb vágóhídjait építik. Hogyan válhatnak Isten-az Úr Jézus Krisztus parancsolatait? És ez történik nemcsak a keresztény vallásban, de mindenhol. A „hindu”, „muzulmán”, „keresztény” titulusok csupán bélyegek. Egyikük sem tudja, kicsoda Isten, s hogyan kell Őt szeretni.

Ms. Nixon: Hogyan lehet megkülönböztetni a hiteles lelki tanítómestert a szélhámostól?

Śrīla Prabhupāda: Bárki, aki arra tanít, hogyan ismerhetjük meg Istent és hogyan szerethetjük Őt, az lelki tanítómester. A csaló szélhámosok félrevezetik az embereket. „Én vagyok Isten” — jelentik ki, és az emberek, aki nem ismerik Istent, hisznek nekik. Komoly tanítványnak kell lennünk, hogy megértsük, kicsoda Isten és hogyan lehet Őt szeretni. Másképp csak az időnket vesztegetjük. A különbség tehát más vallások és miközöttünk az, hogy mi vagyunk az egyetlen mozgalom, amely valóban arra tanít, hogyan lehet megismerni és szeretni Istent. A *Bhagavad-gītā* és a *Śrīmad-Bhāgavatam* tanításának gyakorlásával annak tudományát tesszük közzé, hogyan lehet megismerni Kṛṣṇát, az Istenség Legfelsőbb Személyiségét. Ezek az írások arra tanítanak, hogy egyetlen

feladatunk szeretni Istent. A mi dolgunk nem az, hogy Istentől kérjünk valami számunkra szükségeset. Isten mindenkinek megadja, amire szüksége van — még annak is, aki nem vallásos. A macskák és a kutyák például nem vallásosak, Kṛṣṇa mégis ellátja őket azzal, amire az életben szükségük van. Miért kellene zaklatnunk Kṛṣṇát a napi kenyérért? Megadja nekünk mindig. Az igazi vallás arra szolgál, hogy megtanuljunk, hogyan kell Őt szeretni. A *Śrīmad-Bhāgavatam* (1.2.6) azt mondja:

*sa vai puṁsāṁ paro dharmo
yato bhaktir adhokṣaje
ahaituky apratihātā
yayātmā suprasīdati*

Az elsőrendű vallás arra tanítja az embert, hogyan szeresse Istent minden indíték nélkül. Ha valamilyen haszonért szeretem Istent, az üzlet — nem szeretet. Az Isten iránti igazi szeretet *ahaituky apratihātā*: semmi anyagi ok nem befolyásolja. Feltétel nélküli. Ha valaki igazán akarja szeretni Istent, nincs akadálya. Istent szeretheti a szegény, a gazdag, a fiatal, az öreg, a fekete, a fehér.

Ms. Nixon: Minden út ugyanahhoz a célhoz vezet?

Śrīla Prabhupāda: Nem. Az embereknek négy osztálya van: a *karmīk*, a *jñānik*, a *yogīk* és a *bhaktīk* —, s mindegyikük más célt ér el. A *karmīk* anyagi haszonért dolgoznak. A városban például rengeteg ember végez nehéz munkát éjjel és nappal, és a céljuk, hogy pénzhez jussanak. Ők a gyümölcsöző tetteket végzők, a *karmīk*. *Jñāni* az a személy, aki úgy gondolja: „Minek dolgozzam olyan keményen? A madaraknak, a méheknek, az elefántoknak és a többi teremtménynek nincsen munkahelyük, mégis esznek. Miért dolgoznék szükségtelenül olyan sokat? Hadd próbáljam inkább megoldani az élet problémáit — születést, halált, betegséget, öregséget.” A *jñānik* megpróbálnak halhatatlanokká válni. Azt gondolják, ha beolvadnak Isten létébe, immunissá válnak a születéssel, halállal, betegséggel, öregséggel szemben. A *yogīk* misztikus erőre próbálnak szert tenni, hogy csodálatos bemutatókat tarthassanak. Egy *yogī* például képes nagyon kicsivé válni: ha bezárjuk egy lelakatolt szobába, bármilyen kis nyíláson keresztül ki tud jönni. Ilyen varázslat bemutatása után a *yogī*t rögtön mint csodálatos embert fogadják el. Persze a modern *yogīk* csak tornagyakorlatokat tudnak bemutatni — nincs valódi erejük. Az igazi *yogīnak* azonban van valamilyen erő a birtokában, amely nem lelki, hanem anyagi. A *yogīk* tehát misztikus erőre vágynak, a *jñānik* az élet nyomorúságaitól való felszabadulásra, a *karmīk* pedig anyagi haszonra. A *bhaktī* viszont — a hívő — nem akar semmit saját magának. Csak Istent akarja szolgálni szeretetből, mint ahogyan az anya szolgálja a gyermekét. Nincs szó haszonról akkor, amikor az anya a gyermekét szolgálja. Tiszta ragaszkodásból és szeretetből visel rá gondot.

Amikor valaki az Isten iránti szeretetnek erre a szintjére jut el, az a tökéletesség. Sem a *karmī*, sem a *jñāni*, sem a *yogī* nem ismeri Istent — csak a *bhaktī*. Ahogyan Kṛṣṇa mondja a *Bhagavad-gītāban* (18.55): *bhaktiā mām abhijānāti* — „Csak a *bhakti* folyamatán keresztül lehet Istent megérteni.” Kṛṣṇa sohasem mondja, hogy más folyamatokkal meg lehet Őt érteni. Nem. Csak *bhaktin* keresztül. Ha valakit érdekel Isten megismerése és az Isten iránti szeretet, el kell fogadnia az odaadás folyamatát. Semmi más folyamat nem segít.

Ms. Nixon: Milyen átalakuláson kell az embernek keresztülmennie, ha ezen az ösvényen halad?

Śrīla Prabhupāda: Nincs átalakulás — az embernek eredeti természete a Kṛṣṇa-tudat. Az ön tudatát most sok szennyeződés fedi be. Meg kell tisztítania — azután következik a Kṛṣṇa-tudat. A tudatunk olyan, mint a víz. A víz természeténél fogva tiszta és átlátszó, ám néha iszapossá válik. Ha kiszűrjük a vízből az összes iszapot, a víz visszanyeri eredeti, tiszta, átlátszó állapotát.

Ms. Nixon: Kṛṣṇa-tudatosá válva a társadalomban is jobban tud az ember funkcionálni?

Śrīla Prabhupāda: Igen. Láthatja, hogy az én tanítványaim nem alkoholisták, nem hűsevők, és pszichológiai szempontból nagyon tiszták — sohasem támadják meg őket komoly betegségek. Tulajdonképpen a hűsevés feladása nem csupán Kṛṣṇa-tudat kérdése, hanem emberhez méltó élet kérdése is. Isten annyi dolgot adott az emberi társadalomnak ételként — finom gyümölcsöket, zöldségeket, gabonát, első osztályú tejet. Tejből száz és száz tápláló étel készíthető, de senki sem ismeri ennek a tudományát. Ehelyett az emberek hatalmas vágóhidakat tartanak fenn és húst esznek. Még csak nem is civilizáltak. Ha az ember nem civilizált, akkor öli meg a szerencsétlen állatokat és eszi meg őket.

A civilizált ember ismeri annak művészetét, hogyan kell tejből tápláló ételeket készíteni. Nyugat-Virginiában például, Új-Vṛndāvana farmunkon száz és száz első osztályú ételt készítünk tejből. Bármikor érkeznek látogatók, megdöbbennek, hogy tejből ilyen csodálatos ételek készíthetők. A tehén vére tápláló — de a civilizált ember ezt tej formájában használja. A tej nem más, mint a tehén átalakított vére. Tejből pedig rengeteg dolgot lehet készíteni — joghurtot, sajtot, gít (tisztított vajot) és így tovább —, s ezeket a tejtermékeket gyümölcsössel, zöldségekkel variálva több száz ételféleség készíthető. Ez a civilizált élet — nem pedig szántszándékkal megölni egy állatot és megenni a húsát. Az ártatlan tehén csak azt a füvet eszi, amit Isten adott neki, és tejet ad, amelyen ön is él. Gondolja, hogy a tehén torkát elvágni és megenni a húsát civilizált dolog?

Ms. Nixon: Nem, ebben száz százaléig egyetértek. Egy dologra vagyok nagyon kíváncsi: a Védákat ugyanúgy lehet szimbolikusan értelmezni, mint szószerint?

Śrīla Prabhupāda: Nem. Úgy kell őket érteni, ahogyan vannak, nem szimbolikusan. Emiatt adjuk ki *Az eredeti Bhagavad-gītā*.

Ms. Nixon: Ön arra törekszik, hogy az ősi India kasztrendszerét visszaállítsa Nyugaton?

Śrīla Prabhupāda: Hol említi a *Gītā* a kasztrendszerét? Kṛṣṇa azt mondja: *cātur-varṇyam mayā sṛṣṭam guṇa-karma-vibhāgaśah*. „Az emberek négy osztályát Én teremtettem tulajdonságaik és munkájuk alapján.” (Bg. 4.13) Megértheti például, hogy a társadalomban mérnökök ugyanúgy vannak, mint orvosok. Ön azt mondja, hogy ők különböző kaszthoz tartoznak? Hogy egyikük a mérnök kasztban van, a másik pedig az orvos kasztban? Nem. Ha egy ember orvosi iskolában szerez képesítést, akkor ön elfogadja mint doktort, és ha a másinak mérnöki diplomája van, ön mint mérnököt fogadja el. Hasonlóan definiálja a *Bhagavad-gītā* az emberek négy osztályát a társadalomban. A kiemelkedően intelligens emberek osztálya, az irányítók osztálya, a termelők osztálya és az egyszerű dolgozók. Ez a felosztás természetes, Például az egyik osztálya az embereknek nagyon intelligens. De ahhoz, hogy az első osztályú emberek tulajdonságai találkozzanak a *Bhagavad-gītā*ban leírtakkal, képezni kell őket, mint ahogyan egy intelligens fiúnak képzésre van szüksége ahhoz, hogy orvos legyen. Tehát a Kṛṣṇa-tudatos mozgalomban az intelligens embereket képezzük arra, hogyan kontrollálják az elméjüket, az érzékeiket, hogyan legyenek igazságosak, hogyan legyenek tiszták kívül és belül, hogyan legyenek bölcsök, hogyan alkalmazzák tudásukat a gyakorlati életben, és hogyan legyenek Isten-tudatosak. Ezek a fiúk itt mind [ott ülő tanítványaira mutat] első osztályú intelligenciával rendelkeznek, s mi most arra tanítjuk őket, hogyan kell azt megfelelően használni.

Mi nem azt a kasztrendszeret mutatjuk be, amelyben minden szélhámos, aki *brāhmaṇa* családban született, automatikusan maga is *brāhmaṇa*. Talán az ötödrendű ember tulajdonságaival rendelkezik, de elsőrendűként fogadják el, csak mert *brāhmaṇa* családban született. Ezt mi nem fogadjuk el. Elsőrangúnak ismerjük el azt az embert, aki képzett, mint *brāhmaṇa*. Nem számít, hogy indiai, európai vagy amerikai, alacsony sorban született vagy előkelő születésű, nem számít. Minden intelligens ember képezhető arra, hogy első osztályú szokásokat vegyen fel. Meg akarjuk szüntetni azt az értelmetlen gondolatot, hogy mi az indiai kasztrendszer alkalmazzuk a tanítványainknál. Mi csak kiválasztjuk azokat az embereket, akik első osztályú intelligenciával rendelkeznek, és megtanítjuk őket, hogyan legyenek minden tekintetben első osztályúak.

Ms. Nixon: Mit gondol a nők felszabadításáról?

Śrīla Prabhupāda: Az úgynevezett egyenlő jogot a nőknek azt jelenti, hogy a férfiak becsapják őket. Tételezzük fel, egy nő és egy férfi találkoznak, szeretők lesznek, szexuális kapcsolatba kerülnek egymással, a nő terhes lesz — a férfi pedig továbbáll. A nőnek gondoskodnia kell a gyerekről, így alamizsnát koldul az államtól — vagy mások megölik a gyermeket abortusszal. Ez a nők függetlensége. Indiában a nők, bár nagyon szegények, a férjük felügyelete alatt állnak, akik felelősséget vállalnak értük. Amikor egy nő terhes lesz, nem kényszerül arra, hogy megölje a gyermeket vagy hogy koldulással tartsa őt el. Melyik tehát a valódi függetlenség — ha a férj felügyelete alatt marad, vagy ha mindenki csak kihasználja őt?

Ms. Nixon: Hogyan van ez a lelki étellel? A nők is sikeresek lehetnek a Kṛṣṇa-tudatban?

Śrīla Prabhupāda: Mi nem teszünk a nemek alapján megkülönböztetést. Nőknek és férfiaknak egyenlően adjuk a Kṛṣṇa-tudatot. Mindenkit örömmel látunk — nőket, férfiakat, szegényeket, gazdagokat —, mindenkit. Kṛṣṇa azt mondja a *Bhagavad-gītā*ban (5.18):

vidyā-vinaya-sampanne

*brāhmaṇe gavi hastini
śuni caiva śvapāke ca
pāṇḍitāḥ sama-darsinaḥ*

„A szerény bölcs igaz tudása által egyenlőnek látja a tanult és alázatos *brāhmaṇát*, a tehenet, az elefántot, a kutyát és a kutyaevőt (kaszonkízülit) is.”

Ms. Nixon: Lenne kedves elmagarázni a Hare Kṛṣṇa *mantra* jelentését?

Śrīla Prabhupāda: Nagyon egyszerű. *Hare* azt jelenti: „Óh, Uram energiája”, Kṛṣṇa pedig azt jelenti: „Óh, Úr Kṛṣṇa”. Ahogyan az anyagi világban vannak nők és férfiak, hasonlóan, Isten az eredeti férfi (*puruṣa*), és az energiája (*prakṛti*) az eredeti nő. Amikor tehát vibráljuk: Hare Kṛṣṇa, azt mondjuk ezzel: „Óh, Úr Kṛṣṇa, óh, Kṛṣṇa energiája, kérlek fogadj szolgálatodba!”

Ms. Nixon: Mondana egy keveset az életéről s arról, hogyan tudta ön, hogy a Hare Kṛṣṇa mozgalomnak ön a lelki tanítómestere?

Śrīla Prabhupāda: Az életem nagyon egyszerű. Családos ember voltam, feleséggel, gyerekekkel — most már unokáim vannak —, amikor a lelki tanítómesterem azt mondta nekem, menjek a nyugati országokba prédikálni a Kṛṣṇa-tudat kultúráját. Így a lelki tanítómesterem utasítására mindennel felhagytam, s most próbálom véghezvinni az ő és Kṛṣṇa utasításait.

Ms. Nixon: Mennyi idős volt, amikor a lelki tanítómestere azt mondta önnek, menjen Nyugatra?

Śrīla Prabhupāda: Első találkozásunkkor arra utasított, hogy prédikáljam Nyugaton a Kṛṣṇa-tudatot. Huszonöt éves voltam, házasember, két gyerekkel. Legjobb képeségeim szerint próbáltam teljesíteni az utasítását, és 1944-ben, amikor még házas voltam, elkezdtem a *Back to Godhead* [Vissza Istenhez] című magazin szervezését. Könyveket írni 1959-ben kezdtem el, amikor visszavonultam a családi élettől, s 1965-ben jöttem el az Egyesült Államokba.

Ms. Nixon: Ön azt mondja, hogy nem Isten, mégis nekem, a kívülállónak úgy tűnik, a hívei úgy bánnak önnel, mintha Isten lenne.

Śrīla Prabhupāda: Igen, ez az ő feladatuk. Mivel a lelki tanítómester Isten utasításait hajtja végre, ugyanúgy kell tiszteletben tartani, mint Istent, éppúgy, mint hogy egy kormány hivatalnokát ugyanannyira kell tiszteletben tartani, mint magát a kormányt, mert a kormány rendeleteit hajtja végre. Még ha egy egyszerű rendőr jön, őt is tiszteletben kell tartani, mivel a kormány embere. De ez nem azt jelenti, hogy ő a kormány. *Sākṣād-dharitvena samasta-śāstrair uktas tathā bhāvayata eva sadbhiḥ*: „A lelki tanítómestert úgy kell tisztelni, mint a Legfelsőbb Urat, mert ő az Úr bizalmas szolgálója. Ezt minden kinyilvánított írás elismeri, s minden hiteles szaktekintély követi.”

Ms. Nixon: Arról a sok gyönyörű dologról is szeretnék érdeklődni, amelyet a tanítványok hoznak önnek. Például a repülőteret ön egy csodálatos, fényűző autón hagyta el. Azért vagyok erre kíváncsi, mert...

Śrīla Prabhupāda: Ez arra tanítja a tanítványt, hogyan tekintse a lelki tanítómestert ugyanolyannak, mint Istent. Ha ugyanúgy tartja tiszteletben az ember a kormány képviselőjét, mint magát a kormányt, akkor nagyon gazdagon kell vele bánnia. Ha valaki úgy tiszteli a lelki tanítómestert, mint Istent, akkor ugyanazokat a dolgokat kell neki felajánlania, mint amelyeket Istennek ajánlana fel. Isten arany kocsiban utazik. Ha a tanítvány egy egyszerű motoros kocsit ajánlana fel a lelki tanítómesterének, az nem volna elegendő, mert a lelki tanítómesterrel ugyanúgy kell bánni, mint Istennel. Ha Isten eljönne az ön otthonába, egy közönséges kocsin vinné haza, vagy keresne egy arany autót?

Ms. Nixon: A Kṛṣṇa-tudat egyik legnehezebb aspektusa a kívülálló számára a templomban lévő *mūrti*. Hogyan képviseli ez Kṛṣṇát? Beszélne erről egy keveset?

Śrīla Prabhupāda: Igen. Jelen pillanatban, mivel ön nem képzett arra, hogy Kṛṣṇát lássa, Ő kedvesen megjelenik ön előtt, s így láthatja Őt. Ön láthat követ és fát, de nem látja azt, ami lelki. Tegyük fel az ön édesapja kórházba kerül és meghal. Ön ott sír az ágya szélén: „Elment az apám!” De miért mondja, hogy elment? Mi az a dolog, ami elment?

Ms. Nixon: Nos, a lélek ment el.

Śrīla Prabhupāda: És látta ön ezt a lelket?

Ms. Nixon: Nem.

Śrīla Prabhupāda: Szóval ön nem láthatja a lelket, Isten pedig a Legfelsőbb Lélek. Tulajdonképpen Ő minden — lélek és anyag —, de ön nem láthatja Őt lelki azonosságában. Ezért hogy kedvességét kimutassa ön iránt, határtalan kegyéből megjelenik egy fa vagy kő *mūrti*

formájában, hogy ön láthassa Őt.

Ms. Nixon: Köszönöm szépen.

Śrīla Prabhupāda: Hare Kṛṣṇa.

Isten meghatározása

A modern ember Istenről alkotott fogalma nagyon sokféle és változatos. A gyerekek hajlanak arra, hogy fehérszakállú öregemberként képzeljék el, a felnőttek pedig láthatatlan erőként, egy szellemi fogalomként, az emberiségként, az univerzumként vagy épp saját magukként gondolnak rá. Előadásában Śrīla Prabhupāda részletes leírást ad a Kṛṣṇa-tudat felfogásáról — egy meglepően közvetlen Istenszemléletről.

Hölgyeim és uraim, nagyon köszönöm önöknek, hogy kedvesen támogatják ezt a Kṛṣṇa-tudatú mozgalmat. Amikor 1966-ban, New Yorkban bejegyezték ezt a társaságot, egy barátunk azt javasolta, nevezzék az Isten-tudat Társaságának. Azt gondolta, hogy Kṛṣṇa neve szektáriánus. A szótár is azt írja: Kṛṣṇa egy hindu Isten neve. De valójában ha valamilyen név tulajdonítható Istennek, az „Kṛṣṇa”.

Istennek tulajdonképpen nincsen sajátos neve. Ha azt mondjuk, nincs neve, azalatt azt értjük, hogy senki nem tudja, mennyi neve van Istennek. Mivel Isten határtalan, nevei szintén határtalanok kell, hogy legyenek. Ezért nem illethetjük Őt egyetlen névvel. Így például Kṛṣṇát néha Yaśodā-nandanának, Yaśodā mama fiának, vagy Devakī-nandanának, Devakī fiának, vagy Vasudeva-nandanának, Vasudeva fiának, vagy Nanda-nandanának, Nanda fiának szólítják. Néha Pārthasārathinak hívják, ami arra utal, amikor Arjuna — akit gyakran Pārthának, Pṛthā fiának neveznek — kocsihajtójaként cselekedett.

Isten számtalan féle kapcsolatban áll sok-sok hívével, és e kapcsolatok alapján nevezik Őt bizonyos neveken. Mivel számtalan híve van, s velük megszámlálhatatlan féle kapcsolatban áll, ezért számtalan névvel is rendelkezik. Nem illethetjük Őt taláalomra egyetlen névvel. Ám a Kṛṣṇa név azt jelenti: „mindenkit vonzó”. Isten mindenki számára vonzó; ez az *Isten* meghatározása. Sok képet láttunk már Kṛṣṇáról, és láthatjuk, hogy vonzódnak hozzá a tehenek, a borjak, a madarak, a vadállatok, a fák, a növények, sőt még a vizek is Vṛndāvanában. Ő vonzó a tehénpásztorfiúk, a *gopik*, Nanda Mahārāja, a Pāṇḍavák és az egész emberi társadalom számára. Ezért ha van valamilyen sajátos név, amely Istennek adható, az a név „Kṛṣṇa”.

Parāśara Muni, a nagy bölcsnek, Vyāsadevának — az egész Védikus Irodalom szerkesztőjének — apja a következő meghatározást adja Istenről:

*aiśvaryasya samagrasya
vīryasya yaśasaḥ śriyaḥ
jñāna-vairāgyayoś caiva
ṣaṅṅām bhaga itīṅganā
(Viṣṇu Purāṇa 6.5.47)*

Parāśara Muni úgy definiálta Bhagavānt, az Istenség Legfelsőbb Személyiségét, hogy Ő az, aki teljes a hat bőségben — minden erővel, hírnévvel, gazdagsággal, tudással, szépséggel és lemondással rendelkezik.

Bhagavān, az Istenség Legfelsőbb Személyisége minden gazdagság tulajdonosa. Sok gazdag ember van a világon, de egyikük sem állíthatja, hogy rendelkezik minden gazdagsággal. Azt sem állíthatja senki, hogy nincsen más, aki nála gazdagabb lenne. Mégis, mi megérthetjük a *Śrīmad-Bhāgavatamból*, hogy amikor Kṛṣṇa jelen volt a Földön, Neki tizenhatezer-száznyolc felesége volt, s mindegyik felesége egy-egy márványból készült, ékszerekkel díszített palotában élt. A szobák elefántcsontból és aranyból készült bútorokkal voltak berendezve, s mindenhol hatalmas volt a pompa. E színes leírásokat a *Śrīmad-Bhāgavatamban* találhatjuk meg. Az emberi társadalom történelmében nem találunk senkit, akinek tizenhatezer felesége vagy tizenhatezer palotája lett volna. És Kṛṣṇa nem ment egyik napon az egyik, másik napon pedig egy másik feleségéhez. Nem, Ő személyesen volt jelen minden palotában, ugyanabban az időben. Ez azt jelenti, hogy tizenhatezer-száznyolc formában terjesztette ki magát. Ez lehetetlen egy közönséges ember számára, ám nem különösebben nehéz Istennek. Ha Isten határtalan, akkor határtalan formában képes magát kiterjeszteni, másképp nem lenne jelentése a *határtalan* szónak. Isten mindenható; nem tizenhatezer, de tizenhat millió feleséget is el tud tartani, s mégsem ütközik semmilyen nehézségbe, másképp nem lenne jelentése a *mindenható* szónak.

Ezek mindenkit vonzó sajátságok. Ebben az anyagi világban azt tapasztaljuk, hogy ha egy ember nagyon gazdag, akkor vonzó. Amerikában például Rockefeller és Ford nagyon vonzóak a vagyonuk miatt. Vonzóak annak ellenére, hogy nem rendelkeznek a világ összes kincsével. Mennyivel vonzóbb akkor Isten, aki minden gazdagság tulajdonosa?

Kṛṣṇa határtalan erővel is rendelkezik, s ereje már születése pillanatától jelen volt. Amikor még csupán három hónapos volt, Pūtanā démon meg akarta Őt ölni, de ehelyett Kṛṣṇa ölte meg a démont. Ez Isten. Isten kezdettől fogva Isten. Nem valamiféle meditáció vagy misztikus erő által válik Istenné. Kṛṣṇa nem az a fajta Isten. Kṛṣṇa Isten volt megjelenésének kezdetétől fogva.

Kṛṣṇának a hírneve is határtalan. Természetesen mi, akik Kṛṣṇa *bhaktái* vagyunk, ismerjük és dicsőítjük Őt, de rajtunk kívül a világon még sok millióan vannak tudatában a *Bhagavad-gītā* hírességének. Szerke a világon minden országban filozófusok, pszichológusok, vallásos emberek olvassák a *Bhagavad-gītā*t. És nagyon szép számban árusítják is a mi *Bhagavad-gītā*nkat. Ez azért van, mert az áru szintizsra arany. A *Bhagavad-gītā*nak számtalan kiadása van, de azok nem tiszták. A miénket azért tudják jól eladni, mert a *Bhagavad-gītā*t úgy adjuk elő, ahogyan az van. A *Bhagavad-gītā* hírneve Kṛṣṇa hírneve.

Kṛṣṇa egy másik bőséggel, a szépséggel is határtalan mértékben rendelkezik. Kṛṣṇa Maga nagyon gyönyörű, ahogyan minden társa is az. Azok, akik jámborak voltak előző életükben, megkapják azt a lehetőséget ebben az anyagi világban, hogy jó családban, jó népben születhessenek meg. Az amerikai emberek nagyon gazdagok és szépek, s ez mind jámbor cselekedeteiknek az eredménye. Az egész világon mindenki vonzódik az amerikaiakhoz, mert fejlettek a tudományban, gazdagok, szépek és így tovább. Ez a bolygó egy jelentéktelen bolygó az univerzumban, mégis e bolygón belül egy ország — Amerika — mennyi vonzó tulajdonsággal rendelkezik. Képzeljük csak el, mennyi vonzó tulajdonsága van Istennek, aki az egész kozmikus megnyilvánulás teremtője. Milyen csodálatos lehet Ő — Ő, aki minden szépséget megteremtett!

Valaki nem csupán szépsége miatt lehet vonzó, hanem tudása miatt is. Egy tudós vagy egy filozófus vonzó lehet a tudása miatt, de milyen tudás lehet fenségesebb annál, amit Kṛṣṇa nyújt a *Bhagavad*-tudás. Kṛṣṇa ugyanakkor teljes lemondással (*vairāgya*) is rendelkezik. Rengeteg dolog működik Kṛṣṇa irányítása alatt ebben az anyagi világban, de Kṛṣṇa tulajdonképpen nincs itt jelen. Egy nagy gyár folytathatja a munkát akkor is, ha a tulajdonos nincs jelen. Éppen így Kṛṣṇa energiái az Ő segítőinek, a félisteneknek az irányítása alatt működnek. Így Kṛṣṇa maga távolmarad az anyagi világtól. Ezt a kinyilvánított írások mind leírják.

Istennek tehát számtalan neve van, cselekedetei szerint, de mivel annyi bőséggel rendelkezik, s mivel ezekkel mindenkit vonz, Kṛṣṇának nevezik. A Védikus Irodalom kijelenti, hogy Istennek számtalan neve van, de „Kṛṣṇa” az alapvető név.

E Kṛṣṇa-tudatú mozgalom célja hirdetni Isten nevét, Isten dicsőségét, Isten cselekedeteit, Isten szépségét és Isten szeretetét. Sok dolog van az anyagi világban, s mind Kṛṣṇában vannak. Az anyagi világ legszembetűnőbb jellemzője a szex, s ez szintén jelen van Kṛṣṇában. Mi Rādhā és Kṛṣṇānāt imádjuk, s közöttük létezik vonzalom, de az anyagi vonzódás és a lelki vonzódás nem ugyanaz. Kṛṣṇában a szex valóságos, de itt az anyagi világban nem az. Minden, amivel itt foglalkozunk, jelen van a lelki világban, de itt nincsen valós értéke. Ez csak egy visszatükröződés. Az áruházak kirakataiban látjuk a sok próbababát, de senki sem törődik velük, mindenki tudja, hogy nem igaziak. A próbababa gyönyörű lehet, mégsem igazi. Amikor az emberek egy gyönyörű nőt látnak, vonzódnak hozzá, mivel azt hiszik, igazi. Tulajdonképpen az úgynevezett élő már szintén halott, mert ez a test csupán egy anyagalmaz, s amint a lélek elhagyja a testet, senki nem törődik azzal, hogy egy nő úgynevezett gyönyörű testét nézze. Az igazi tényező, az igazi vonzóerő a lélek.

Az anyagi világban minden halott anyagból van, ezért pusztán csak utánzat. A dolgok realitása a lelki világban létezik. Azok, akik olvasták a *Bhagavad-gītā*t, megérthetik, milyen a lelki világ, hiszen a *Bhagavad-gītā* leírja:

paras tasmāt tu bhāvo 'nyo
'vyakto 'vyaktāt sanātanaḥ
yaḥ sa sarveṣu bhūteṣu
naśyatsu na vinaśyati

„Ám létezik egy másik természet is, amely ehhez a megnyilvánult és megnyilvánulatlan anyaghoz képest örök, transzcendentális, páratlan, és sohasem semmisül meg. Az a világ még akkor is

megőrzi eredeti létét, amikor ebben a világban már minden megsemmisült.” (*Bhagavad-gītā* 8.20)

A tudósok próbálják kiszámítani ennek az anyagi világnak a kiterjedését, de elkezdni sem tudják. Ezer és ezer évre lenne szükségük ahhoz, hogy csupán a legközelebbi csillagig eljussanak. Mit mondhatunk akkor a lelki világról? Ha nem ismerhetjük meg az anyagi világot, hogyan ismerhetnénk meg azt, ami mögötte van? A lényeg az, hogy hiteles forrásokból kell tudást szereznünk.

A leghitelesebb forrás Kṛṣṇa, hiszen Ő minden tudás tárháza. Nincs senki, aki Kṛṣṇánál bölcsőbb vagy intelligensebb lenne. Kṛṣṇa tudósít bennünket arról, hogy e mögött az anyagi világ mögött van egy lelki világ, amelyet számtalan bolygó tölt ki. Ez a világ messze van, meszszebb, mint az anyagi úr, amely az egész teremtésnek csupán egynegyedét alkotja. Hasonlóan az élőlények összessége ebben az anyagi világban nem több, mint parányi hányada a teremtés élőlényeinek. Ezt az anyagi világot a börtönhöz hasonlítják, és ahogyan a fogoly is csupán kis százalékat képviseli a teljes népeességnek, úgy az élőlények az anyagi világban az összes élőlénynek csupán töredék részét képezik.

Azok, akik fellázadtak Isten ellen — akik bűnösök —, ebbe az anyagi világba kerülnek. A bűnözők néha azt mondják, hogy ők nem törődnek a kormánnyal, mégis letartóztatják és megbüntetik őket. Hasonlóan kerülnek ebbe az anyagi világba azok az élőlények, akik kijelentik, hogy Istennel szembeszállnak.

Eredetileg az élőlények mind parányi szerves részei Istennek, s úgy viszonyulnak hozzá, mint ahogyan a fiak viszonyulnak az apjukhoz. A keresztények is a legfelsőbb atyának tartják Istent. A keresztények elmennek a templomba, és így imádkoznak: „Miatyánk, ki vagy a mennyekben.” Az Istentről mint legfelsőbb atyáról szóló felfogás a *Bhagavad-gītā*-ban is megtalálható (14.4):

sarva yoniṣu kaunteya

mūrtayaḥ sambhavanti yāḥ

tāsāṃ brahma mahad yonir

aham̐ bīja-pradaḥ pitā

„Óh, Kuntī fia, tudnod kell, hogy minden faj születés által jöhet létre, s Én vagyok a magot adó Atya.”

Nyolcmillió-négyszázezer féle létforma van — beleértve a vízi élőlényeket, növényeket, madarakat, vadállatokat, rovarokat és az emberi lényeket. Az emberi lények közül a legtöbb civilizálatlan, s a néhány civilizált faj között csak kevés számú élőlény él vallásos életet. A sok úgynevezett vallásos ember közül a legtöbben megjelölésekkel azonosítják magukat, azt állítva: „én hindu vagyok”, „én muzulmán”, „én keresztény” és így tovább. Vannak, akik emberbaráti munkákat végeznek, néhányan adományoznak a szegényeknek, iskolákat, kórházakat nyitnak. Ezt az altruista folyamatot nevezik *karma*-Millió és millió ilyen *karma-kāṇḍī* között talán egy akad, aki *jñānī* („aki tud”). Millió és millió *jñānī* között talán egy van, aki felszabadult, s millió és millió felszabadult lélek közül talán egy képes megérteni Kṛṣṇát. Ez tehát Kṛṣṇa helyzete. Ahogyan Kṛṣṇa maga mondja a *Bhagavad-gītā*-ban (7.3):

manuṣyānāṃ sahasreṣu

kaścid yatati siddhaye

yatatām api siddhānām

kaścin mām vetti tattvataḥ

„Sok ezer ember közül talán egy törekszik tökéletességre, s a tökéletességet elérték közül igazán alig ismer Engem egy is.”

Kṛṣṇát megérteni tehát nagyon nehéz. De annak ellenére, hogy Isten megértése nehéz dolog, Isten magyarázatot ad magáról a *Bhagavad-gītā*-ban. Azt mondja: „Ilyen és ilyen vagyok. Az anyagi természet ilyen, a lelki természet pedig amolyan. Az élőlények ilyenek, a Legfelsőbb Lélek pedig olyan.” Így a *Bhagavad-gītā* mindenről tökéletes leírást ad. Bár Isten megértése nagyon nehéz, nem nehéz akkor, amikor Isten Maga adja nekünk a róla szóló tudást. Tulajdonképpen ez az egyetlen folyamat, amely által megérthetjük Istent. Istent megérteni saját spekulációnkon keresztül lehetetlen, hiszen Isten határtalan, mi pedig behatároltak vagyunk. A mi tudásunk és érzékelésünk egyaránt nagyon behatárolt, hogyan érthetnénk meg a határtalant? Ha egyszerűen csak elfogadjuk a határtalan verzióját, megérthetjük Őt. Ez a megértés a mi tökéletességünk.

Az Istentről szóló spekulatív tudás sehová nem vezet el bennünket. Ha egy fiú tudni akarja, ki az

apja, a legegyszerűbb folyamat, ha megkérdezi az anyját. Az anya akkor azt fogja mondani: „Ez itt az apád.” Ez az útja a tökéletes tudásnak. Természetesen az ember spekulálhat az apját illetően, kérdezősködhet, ez az ember-e az vagy az az ember, és bejárhatja az egész várost, kérdezősködve: „Te vagy az apám? Te vagy az apám?” Az ilyen folyamatból származó tudás mindig tökéletlen marad. Az ember sohasem találja így meg az apját. Az egyszerű folyamat csupán az, hogy hiteles forrástól fogadjuk el a tudást — ez esetben az anyától. Az anya csupán annyit mond: „Kedves fiam, ez itt az apád.” Így tökéletes a tudásunk. A transzcendentális tudás hasonló ehhez. Épp az előbb beszéltem a lelki világról. A lelki világ nem tárgya a spekulációnknak. Isten azt mondja: „Van egy lelki világ, s az az Én lakóhelyem.” Ilyen módon juthatunk tudáshoz Kṛṣṇától, a leghitelesebb forrástól. Mi talán nem vagyunk tökéletesek, ám a tudományunk tökéletes, mert a tökéletes forrásból származik.

A Kṛṣṇa-tudat mozgalma arra hivatott, hogy tökéletes tudásban részesítse az emberi társadalmat. E tudás által az ember megértheti, ki ő, ki Isten, mi az anyagi világ, miért jöttünk ide, miért kell keresztülmennünk annyi gyötrelmen és nyomorúságon, s miért kell meghalunk. Senki nem akar öreg ember lenni, ám az öregkor mégis eljön. Senki nem akar betegségektől szenvedni, de biztos, hogy elegendő betegség jön majd. Ezek az emberi élet valódi problémái, s még nem találtak rájuk megoldást. A civilizáció megpróbálja tökéletesíteni az evést, az alvást, a pázást és a védekezést, de ezek nem a valódi problémák. Az ember alszik, a kutya szintén alszik. Az ember nem fejlettebb pusztán azzal, hogy szép lakása van. Mindkét esetben a dolog ugyanaz: alvás. Az ember felfedezte az atomfegyvert, hogy megvédje magát, ám a kutyanak is vannak fogai és karmai, és szintén megvédi magát. Mindkét esetben védekezésről van szó. Az ember nem mondhatja, hogy mivel atombombája van, legyőzheti az egész világot vagy az egész univerzumot. Ez nem lehetséges. Az embernek lehet kidolgozott módszere a védekezésre és fényűző módszere az evéshez, az alváshoz vagy a pázáshoz, de ez nem teszi őt fejlettebbé. Ezt a fejlettséget nevezhetjük pallérozott állatiasságnak, ennyi az egész.

Valódi fejlődés azt jelenti: ismerni Istent. Ha hiányzik belőlünk az Istenről szóló tudás, akkor tulajdonképpen nem vagyunk fejlettek. Rengeteg csaló tagadja Isten létezését, mivel ha Isten nem létezik, folytathatják bűnös tetteiket. Nekik nagyon jó azt gondolni, hogy Isten nem létezik, de Isten nem fog meghalni csupán azért, mert ők tagadják Őt. Isten létezik, s az irányítása szintén. Az Ő elrendeléséből kel fel a Nap, kel fel a Hold, folynak a folyók s tartja fenn az ár-ápanyt az óceán. Így hát minden az Ő irányítása alatt működik. Ha minden ilyen szépen megy, hogyan gondolhatná valaki valószínűsítve, hogy Isten halott? Ha rossz irányítást tapasztalunk, mondhatjuk, hogy nincsen kormány, de ha jó szervezés van, hogyan mondhatjuk, hogy nincsen kormány? Csak mert az emberek nem ismerik Istent, azt mondják, hogy Isten halott, hogy nincs Isten, vagy hogy Istennek nincsen formája. Mi azonban szilárdan meg vagyunk győződve, hogy van Isten, s hogy Kṛṣṇa az Isten. Ezért imádjuk Őt. Ez a Kṛṣṇa-tudat folyamata. Próbálják megérteni ezt. Köszönöm szépen.

Lélekvándorlás — s ami mögötte van

1976. augusztusában Śrīla Prabhupāda néhány hetet a Londontól tizenöt mérföldre északra fekvő Bhaktivedanta Manorbán töltött. Ez idő alatt Mike Robison, a London Broadcasting Company riportere interjút készített vele otthonában. Beszélgetésükben, melyet kevéssel később műsorra is tűztek, Śrīla Prabhupāda azt nyilatkozta, hogy a Kṛṣṇa-tudat „nem az ‚én hiszem, te hiszed’ valamiféle rituális ceremóniája”, hanem mély filozófiai rendszer, mely világos és tömör magyarázatot ad a reinkarnációról.

Mike Robison: Elmondaná, miben hisz Ön, mi a Kṛṣṇa-tudatú mozgalom filozófiája?

Śrīla Prabhupāda: Igen. A Kṛṣṇa-tudat nem hit kérdése; ez tudomány. Az első lépés ismerni a különbséget az élő test és a halott test között. Mi a különbség? A különbség az, hogy amikor valaki meghal, akkor a lélek, vagyis az életerő elhagyja a testet. Ezért nevezik a testet „halottnak”. Két dolog van tehát: az egyik ez a test, a másik pedig az életerő a testben. Mi a testben lévő életerőről beszélünk. Ez a különbség a Kṛṣṇa-tudat tudománya — amely lelki — és a közönséges materialista tudomány között. Egy egyszerű embernek emiatt kezdetben nagyon nehéz értékelnie a mi mozgalmunkat. Az embernek először azt kell megértenie, hogy ő lélek, valami más, mint ez a test.

Mike Robison: És mikor fogjuk ezt megérteni?

Śrīla Prabhupāda: Bármelyik pillanatban megértheti, de szükség van hozzá egy kevés intelligenciára. Például amikor a gyerek nő, nagy fiú lesz belőle, aztán fiatalember, a fiatalember felnőtté válik, a felnőtt pedig öreg ember lesz. Ez idő alatt, bár a teste egy gyerekből öregemberré változott, mégis ugyanannak a személynek érzi magát, ugyanazzal az azonossággal. Nézze csak meg: a test változik, de a test lakója, a lélek ugyanaz marad. Így logikusan levonhatjuk a következtetést, hogy amikor jelenlegi testünk meghal, egy újabb testet kapunk. Ezt nevezik lélekvándorlásnak.

Mike Robison: Tehát amikor az emberek meghalnak, csupán a fizikai test az, ami meghal?

Śrīla Prabhupāda: Igen. Ezt nagyon részletesen magyarázza el a *Bhagavad-gītā* (2.20): *na jāyate mriyate vā kadācin...na hanyate hanyamāne śarīre*.

Mike Robison: Gyakran idéz az írásokból?

Śrīla Prabhupāda: Igen, mi gyakran idézünk. A Kṛṣṇa-tudat komoly oktatás, nem egy közönséges vallás. [Az egyik *bhaktához*.] Keresd meg ezt a verset a *Bhagavad-gītāban*!

Tanítvány:

*na jāyate mriyate vā kadācin
nāyam bhūtvā bhavitā vā na bhūyaḥ
ajo nityaḥ śāśvato 'yaṁ purāṇo
na hanyate hanyamāne śarīre*

„A lélek nem ismer sem születést, sem halált; ha már létezett, többé meg nem szűnhet; nem-született, örökkévaló, mindig létező, halhatatlan és ősi, s ha a testet meg is ölik, ő meg nem ölhető.”

Mike Robison: Nagyon köszönöm, hogy felolvasta. Lenne szíves még beszélni erről egy keveset? Ha a lélek halhatatlan, mindenkinek a lelke Istennel lesz, amikor meghalnak?

Śrīla Prabhupāda: Nem szükségszerűen. Ha valaki alkalmas rá — ha arra képezte magát ebben az életben, hogy visszamenjen, haza, vissza Istenhez —, akkor visszamehet. Ha nem képezi erre magát, akkor kap egy újabb anyagi testet. Nyolcmillió-négyszázezer különböző test van. Vágyai és *karmája* szerint a természet törvényei egy megfelelő testet adnak neki. Épp olyan ez, mint amikor az ember elkap egy betegséget, és aztán ez a betegség kifejlődik benne. Nehéz megérteni ezt?

Mike Robison: Nagyon nehéz az egészet megérteni.

Śrīla Prabhupāda: Tegyük fel, hogy valaki himlőt kap, hét nap múlva pedig előjönnek a tünetek. Hogy nevezik ezt az időtartamot?

Mike Robison: Lappangási idő?

Śrīla Prabhupāda: Lappangási idő. Ezt tehát nem kerülhetjük el. Ha megkaptunk egy betegséget, az ki fog fejlődni, a természet törvénye szerint. Hasonlóan, az élet során az anyagi természet különféle kötőerőivel társulunk, s ez a társulás határozza meg, milyen testet kapunk a következő életünkben. Ez szigorúan a természet törvényeinek irányítása alatt áll. Mindenkit a természet törvényei irányítanak — mindenki tökéletesen függ tőlük —, de tudatlanságuk miatt az emberek azt gondolják, hogy szabadok. Nem szabadok, csak *képzelik*, hogy szabadok, ám teljes mértékben a

természet törvényeinek irányítása alatt állnak. Következő születésünket tehát a tetteink határozzák meg — bűnös vagy jámbor, esettől függően.

Mike Robison: Visszatérne erre még egy percre Kegyelmességed? Említette, hogy senki sem szabad. Azt mondja, hogy ha jó életet élünk, akkor valamilyen módon meghatározzuk a jó jövőt a magunk számára?

Śrīla Prabhupāda: Igen.

Mike Robison: Tehát szabadok vagyunk azt választani, amit fontosnak hiszünk? A vallás fontos, mert ha hiszünk Istenben, és jó életet élünk...

Śrīla Prabhupāda: Ez nem hit kérdése. Ne hozzuk most fel a hit kérdését. Ez törvény. Ott van például a kormány. Elhisszük vagy nem hiszük, ha megszegjük a törvényt, a kormány megbüntet. Ehhez hasonlóan, hiszünk vagy nem hiszünk, Isten létezik. Ha nem hiszünk Istenben, és függetlenül azt tesszük, amihez kedvünk van, a természet törvényei meg fognak büntetni minket.

Mike Robison: Értem. Számít az, milyen vallásban hiszünk? Számít az, ha valaki Kṛṣṇa híve?

Śrīla Prabhupāda: Ez nem vallás kérdése. Ez tudomány kérdése. Lelki lények vagyunk, de mivel anyagilag feltételekhez vagyunk kötve, ezért az anyagi természet törvényei alatt állunk. Tehát hihet ön a kereszténységben, én pedig a hindu vallásban, de ez nem jelenti azt, hogy ön megöregszik, én pedig nem. A megöregedés tudományáról beszélünk most. Ez természetes törvény. Nem az történik, hogy mivel ön keresztény, ön megöregszik, vagy mivel én hindu vagyok, én nem öregszem meg. Mindenki megöregszik. Ehhez hasonlóan a természet összes törvénye érvényes mindenkire. Hihet ebben vagy abban a vallásban, nem számít.

Mike Robison: Tehát azt mondja, csak egyetlen Isten van, aki irányít bennünket?

Śrīla Prabhupāda: Egy Isten van, s egyetlen természetnek a törvénye, és mi mindannyian e természetnek a törvénye alatt állunk. A Legfelsőbb irányít bennünket. Ha tehát azt hisszük, hogy szabadok vagyunk, vagy hogy bármit megtehetünk, amit akarunk, az a mi ostobaságunk.

Mike Robison: Értem. Elmagyarázná nekem, milyen különbséget jelent a Hare Kṛṣṇa mozgalom tagjának lenni?

Śrīla Prabhupāda: A Hare Kṛṣṇa mozgalom azok számára van, akik komolyak e tudomány megértésében. Szó sincs arról, hogy valamilyen szektás csoport lennénk. Nem. Mindenki csatlakozhat. Diákokat is befogadunk. Lehet valaki keresztény, lehet hindu, lehet mohamedán — nem az számít. A Kṛṣṇa-tudat mozgalma befogad mindenkit, aki meg akarja érteni az Istenről szóló tudományt.

Mike Robison: És milyen különbséget jelentene az valakinek, ha arra tanítanák, hogyan legyen Hare Kṛṣṇa hívő?

Śrīla Prabhupāda: Elkezdődne az igazi oktatása. Az első dolog azt megérteni, hogy lelkek vagyunk, s mivel lelkek vagyunk, cseréljük a testünket. Ez a lelki megértés ábécéje. Tehát amikor a testnek vége és megsemmisül, mi nem semmisülünk meg. Kapunk egy másik testet, mint ahogyan a kabátunkat vagy az ingünket cseréljük át. Ha ön eljön hozzám holnap egy másik ingben és egy másik kabátban, az azt jelenti, hogy ön másik személy lett? Nem. Éppen így minden egyes alkalommal, amikor meghalunk, testet cserélünk, de *mi*, a lélek a testben, ugyanazok maradunk. Ez az, amit meg kell érteni, s azután fejlődhet az ember tovább a Kṛṣṇa-tudat tudományában.

Mike Robison: Kezdem megérteni. Amit nehéznek találok az csupán az, hogyan van ez az ön sok-sok emberének esetében, akiket Hare Kṛṣṇa irodalmat osztani látunk az Oxford Streeten.

Śrīla Prabhupāda: Ez az irodalom azért van, hogy meggyőzze az embereket a lelki élet szükségességéről.

Mike Robison: És ön valóban nem törődik azzal, vajon csatlakoznak-e a Hare Kṛṣṇa mozgalomhoz vagy nem?

Śrīla Prabhupāda: Ez nem számít. A mi küldetésünk az, hogy tanítsuk őket. Az emberek tudatlanságban vannak, az ostobák paradicsomában élnek, s azt gondolják, ha a testüknek vége, mindennek vége. Ez ostobaság.

Mike Robison: És önt alapvetően csak az érdekli, hogy megmondja nekik, hogy van az életnek egy lelki dimenziója is?

Śrīla Prabhupāda: Elsősorban az érdekli, hogy elmondjam nekik: ők nem ezek a testek, a test csupán öltözet (az ing és a kabát), s hogy belül a testben élnek.

Mike Robinson: Igen, azt hiszem, most megértettem. Ha folytathatnánk onnan, ön azt mondta: az, ahogyan él az ember, változást hoz a halál utáni életben, s hogy a természet törvényei határozzák meg az elkövetkező életünket. Hogyan megy végbe a lélekvándorlás folyamata?

Śrīla Prabhupāda: A folyamat nagyon szövevényes. A lélek láthatatlan a mi anyagi szemünk számára. Mérete atomikus. A durva anyagi test — mely érzékekből, vérből, csontokból, zsírból stb. áll — megsemmisülése után az elme, az intelligencia és az ego alkotta finom fizikai test tovább működik. A halál pillanatában tehát ez a finom fizikai test viszi a parányi lelket egy másik durva anyagi testbe. A folyamat éppen olyan, mint amikor a levegő víz magával egy illatot. Senki sem látja, honnan jön a rózsá illata, de azt tudjuk, hogy a szél hordozza. Nem láthatjuk, hogyan, de megtörténik. Ehhez hasonlóan a lélek vándorlása is nagyon finom folyamat. A halál pillanatában az elme állapotától függően a parányi lélek egy apa ivarsejtjén keresztül egy bizonyos anya méhében kerül, s aztán kifejlleszt egy bizonyos típusú testet, melyet az anya adott. Ez lehet emberi lény, lehet macska, kutya, bármi.

Mike Robinson: Azt mondja, valami mások voltunk ezt az életet megelőzően?

Śrīla Prabhupāda: Igen.

Mike Robinson: S újra visszajövünk mint valami más a következő alkalommal?

Śrīla Prabhupāda: Igen, mivel létünk örök. A munkánk alapján egyszerűen csak testet cserélünk. Ezért akarnunk kell, hogy megtudjuk, hogyan lehet ezt a folyamatot megállítani, hogyan maradhatunk eredeti, lelki testünkben. Ez a Kṛṣṇa-tudat.

Mike Robinson: Értem. Tehát ha Kṛṣṇa-tudatosá válok, nem kockáztatok meg, hogy kutyaként térjek vissza?

Śrīla Prabhupāda: Nem. [Az egyik *bhaktához*:] Keresd meg ezt a verset: *janma karma ca me divyam...*

Tanítvány:

*janma karma ca me divyam
evam yo vetti tattvataḥ
tyaktvā dehaṁ punar janma
naiti mām eti so 'rjuna*

„Óh, Arjuna, aki ismeri megjelenésem és cselekedeteim transzcendentális természetét, az teste elhagyása után nem születik meg újra ebben az anyagi világban, hanem eléri az Én örök tartózkodási helyemet.” (Bg. 4.9)

Śrīla Prabhupāda: Isten azt mondja: „Mindenki, aki megért Engem, megszabadul a születéstől és a haláltól.” Istent azonban nem lehet megérteni anyagi spekuláció útján. Az nem lehetséges. Az embernek először el kell jutnia a transzcendentális szintre. Akkor megkaphatja azt az értelmet, amely szükséges Isten megértéséhez. S aztán amikor megéri Istent, nem kap többé anyagi testet. Visszamegy haza, vissza Istenhez. Ott örökké él, nincsen több testcsere.

Mike Robinson: Értem. Most már másodjára idéz az írásaikból. Honnan származnak ezek az írások? Elmagyarázná ezt röviden?

Śrīla Prabhupāda: A mi írásaink a Védikus Irodalomból származnak, amely a teremtés kezdete óta létezik. Ha van egy új anyagi teremtés — mint például ez a mikrofon —, van olyan irodalom is, amely elmagyarázza, hogyan kell bánni vele. Nem így van?

Mike Robinson: De igen, így van.

Śrīla Prabhupāda: És ezt az irodalmat a mikrofonnal együtt kapjuk kézhez.

Mike Robinson: Igen, így van.

Śrīla Prabhupāda: Hasonlóan kapjuk meg a Védikus Írásokat a kozmikus teremtéssel együtt, hogy elmagyarázzák, hogyan kell bánni vele.

Mike Robinson: Értem. Ezek az írások tehát már a teremtés kezdete óta léteznek. Most pedig, ha lehet, térjünk át egy olyan dologra, amelynek — azt hiszem — ön nagy fontosságot tulajdonít. Mi a legfőbb különbség a Kṛṣṇa-tudat és a többi nyugaton tanított keleti tanítás között?

Śrīla Prabhupāda: A különbség az, hogy mi az eredeti írásokat követjük, míg ők létrehozták a saját írásaikat. Ez a különbség. Amikor lelki témákról egy kérdés felmerül, az eredeti írásokból kell felvilágosítást szerezni, nem pedig egy olyan irodalomból, amely egy képmutató illető alkotása.

Mike Robinson: Mit kell tudni a Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa... énekléséről?

Śrīla Prabhupāda: A Hare Kṛṣṇa vibrálása a legkönnyebb folyamat, amely által megtisztulhatunk, különösen ebben a korszakban, amikor az emberek olyannyira nehéz felfogásúak, hogy nem képesek nagyon könnyen megérteni a lelki tudományt. Ha valaki a Hare Kṛṣṇát vibrálja, akkor intelligenciája megtisztul, és képes lesz megérteni lelki dolgokat.

Mike Robinson: Elmondaná, mi irányítja önt abban, amit csinál?

Śrīla Prabhupāda: A Védikus Írások irányítását fogadjuk el.

Mike Robinson: Azokét az írásokét, amelyekből idézett?

Śrīla Prabhupāda: Igen, ez mind benne van az írásokban. Mi elmagyaráztuk ezeket angolul, de nem hoztunk létre semmi újat. Ha kiagyalnánk valamilyen tudományt, minden tönkremenne. A Védikus Írások olyasmik, mint az az írás, amely elmagyarázza, hogyan kell összerakni ezt a mikrofont. Ez azt mondja: „Így csináld: néhány csavarnak ezen az oldalon kell lennie, a fém körül.” Nem változtathatjuk meg, mert akkor minden tönkremegy. Éppen így, mivel mi nem találtunk ki semmit, az embereknek csak el kell olvasniuk az egyik könyvünket, s igazi lelki tudást kapnak majd.

Mike Robinson: Hogyan lehet hatással a Kṛṣṇa-tudat filozófiája az emberek életmódjára?

Śrīla Prabhupāda: Enyhíteni tudja az emberek szenvedését. Az emberek a miatt a félreértés miatt szenvednek, hogy magukat a testnek hiszik. Ha azt gondolja valaki, hogy ő ez a kabát vagy ing, és nagyon vigyázva mossa a kabátot és az inget, ám elfelejt enni, boldog lesz?

Mike Robinson: Nem, nem lesz.

Śrīla Prabhupāda: Ugyanígy mindenki csak a „kabátot és az inget” mossa, de elfelejtkezik a testben lévő lélekről. Nincs arról tudomásuk, ami a test „ingén és kabátján” belül van. Kérdezzen meg bárkit, kicsoda ő, azt fogja mondani: „Igen, én angol vagyok”, vagy „indiai vagyok.” És ha azt mondjuk neki: „Látom, hogy angol vagy indiai tested van, de mi vagy *te*?” — ez az, amit nem tud megmondani.

Mike Robinson: Értem.

Śrīla Prabhupāda: Az egész modern civilizáció működése azon a félreértésen alapszik, hogy a test az önvaló (*dehātma-buddhi*). Ez a kutyák és a macskák gondolkozásmódja. Tegyük fel, hogy megpróbálok elmenni Angliába, és ön megállít engem a határon: „Én angol vagyok — mondaná —, de ön indiai. Miért jött ide?” A kutyák ugyanígy ugatnak: „Vau, vau, minek jöttél ide?” Mi hát a különbség a mentalitásukban? A kutya azt gondolja, ő egy kutya, én meg idegen vagyok, ön pedig azt gondolja, hogy ön angol, én meg indiai vagyok. Nincs különbség a két gondolkozásmód között. Tehát ha valaki egy kutya mentalitásának sötétségében tartja az embereket, és kijelenti, hogy fejlődik a civilizáció terén, az a leginkább félrevezetett ember.

Mike Robinson: Áttérve egy másik témára, úgy vélem, a Hare Kṛṣṇa mozgalmat a világ azon területei érdeklik, ahol szenvedés van.

Śrīla Prabhupāda: Igen, ez az egyetlen érdekünk. Mások csupán megkerülik a legfőbb problémákat: a születést, a betegséget, az öregséget és a halált. Másoknak nincsen megoldásuk ezekre a problémákra, csupán mindenféle ostobaságot beszélnek. Az emberek félre vannak vezetve. Sötétségben tartják őket. Kezdjük hát nekik világoságot adni.

Mike Robinson: Igen, de a lelki felvilágosításon túl az emberek fizikai jóléte is érdekli önöket?

Śrīla Prabhupāda: A fizikai jólét automatikusan követi a lelki jólétet.

Mike Robinson: Hogyan történik ez?

Śrīla Prabhupāda: Tétélezzük fel, hogy önnek van egy autója, s ugyanúgy vigyáz az autójára, mint saját magára. Ám mégsem gondolja azt magáról, hogy az autó. Nem mondja: „Én ez az autó vagyok.” Ez ostobaság. De épp ez az, amit az emberek csinálnak. Túlságosan sok gondot fordítanak a testi „autóra”, azt gondolva, hogy az autó az önvaló. Elfelejtik, hogy különböznek az autótól, hogy lelkek, és más a dolguk. Mint ahogyan senki nem válik elégedetté, ha benzint iszik, senkit nem tehetnek elégedetté a testi cselekedetek. Az embernek meg kell találnia a megfelelő ételt a lélek számára. Ha egy ember azt gondolja: „Én autó vagyok, meg kell innom ezt a benzint”, azt örülnek tartják. Hasonlóan az, aki azt gondolja, hogy ő ez a test, és megpróbál boldog lenni az anyagi élvezetekkel, az szintén örült.

Mike Robinson: Van itt egy idézet, melyhez szeretném, ha magyarázatot fűzne. Mielőtt idejöttem, kaptam ezt az irodalmat az ön egyik emberétől, s az egyik dolog, amit ön mond itt, az az, hogy „A

vallás ésszerű alap nélkül csupán szentimentalizmus.” Megmagyarázná ezt?

Śrīla Prabhupāda: A legtöbb vallásos ember azt mondja: „Mi hisz-hogy az ember olyasvalamiben hisz, ami tulajdonképpen nem helyes. Néhány keresztény például azt mondja: „Abban hiszünk, hogy az állatoknak nincsen lelkük.” Ez nem helyes. Azért hiszik, hogy az állatoknak nincsen lelkük, mert meg akarják enni az állatokat, ám valójában az állatoknak van lelkük.

Mike Robison: Honnan tudja, hogy az állatoknak van lelkük?

Śrīla Prabhupāda: Ön is megtudhatja. Itt a tudományos magyarázat: az állat eszik, mi is eszünk; az állat alszik, mi is alszunk; az állatnak van szexuális élete, nekünk is van; az állat védekezik, mi is védekezünk. Akkor mi a különbség az állat és az ember között?

Mike Robison: Ezt már teljesen értem. De a keresztény írások azt mondják...

Śrīla Prabhupāda: Ne hozzuk most föl az írásokat, ez egy közérthető téma. Próbálja megérteni! Az állat eszik, ön is eszik; az állat alszik, ön szintén alszik; az állat védekezik, ön is védekezik, az állat szexuális életet él, ön szintén; az állatoknak vannak gyerekeik, önnek is vannak; van nekik lakóhelyük, és önnek is van. Ha az állat testét megvágják, vérzik, ha az ön testét megvágják, vérzik. Tehát megvannak ezek a hasonlóságok. Miért tagad meg akkor egy hasonlóságot, a lélek jelenlétét? Ez nem logikus. Tanult ön logikát? Van a logikában egy dolog, amit úgy hívnak, analógia. Analógia azt jelenti, levonni valamilyen következtetést számos hasonló tulajdonság alapján. Ha ennyi hasonló pont van az emberek és az állatok között, miért tagad meg egy hasonlóságot? Ez egyáltalán nem logikus. Ez nem tudomány.

Mike Robison: De ha vesszük ezt az érvet, és egy másik módon használjuk...

Śrīla Prabhupāda: Nincs másik mód. Ha ön nem a logika alapjain vitázik, akkor ön nem racionális.

Mike Robison: Igen, rendben, de induljunk ki most egy másik feltevésből. Tételezzük fel, hogy az emberi lénynek nincsen lelke.

Śrīla Prabhupāda: Akkor meg kell magyaráznia a különbséget az élő és a halott test között. Én már az elején elmagyaráztam ezt. Amint az életerő, a lélek elhagyja a testet, még a leggyönyörűbb testnek sem lesz többé értéke. Senki nem törődik vele többé, eldobják. Most viszont ha meghúzom az ön haját, akkor verekedés lesz. Ez a különbség az élő test és a halott test között. Az élő testben jelen van a lélek, a halottban pedig nincs jelen. Amint a lélek elhagyja a testet, a testnek nincs többé értéke. Használhatatlan lesz. Olyan egyszerű ezt megérteni, de még a legnagyobb úgynevezett tudósok és filozófusok is túlságosan nehézfejúek, hogy megértsék. A modern társadalom szörnyű helyzetben van. Nincs ember, aki igazi agy lenne.

Mike Robison: Azokra a tudósokra utal, akik nem értik meg az élet lelki dimenzióját?

Śrīla Prabhupāda: Igen. Igazi tudomány azt jelenti, teljes tudás mindenről, anyagiról és lelkiről egyaránt.

Mike Robison: De ön gyógyszerész volt megelőzően, ugye?

Śrīla Prabhupāda: Igen, gyógyszerész voltam régebben. De hogy gyógyszerész legyen valaki, ahhoz nem kell nagyon intelligensnek lenni. Minden épértelmű ember meg tudja csinálni.

Mike Robison: De feltételezhetően ön azt gondolja, hogy az anyagi tudomány szintén fontos, még ha a mai tudósok nehézfejúek is.

Śrīla Prabhupāda: Az anyagi tudomány csak valamennyire fontos. Nem a legfontosabb.

Mike Robison: Értem. Visszatérhetnék egy előző kérdésemre? Amikor néhány perccel ezelőtt vitatkoztunk, ön azt mondta: „Ne hozza fel az írásokat, használja a józan esztét.” Milyen szerepet játszanak az Írások az ön vallásában? Mennyire fontosak?

Śrīla Prabhupāda: A mi vallásunk egy tudomány. Amikor azt mondjuk, hogy egy kisgyerek fiúvá nő fel, ez tudomány. Ez nem vallás. Minden kisgyerek felnő. Mi köze ennek a valláshoz? Minden ember meghal. Mi köze ennek a valláshoz? S amikor egy ember meghal, a teste használhatatlanná válik. Mi köze ennek a valláshoz? Ez tudomány. Akár keresztény valaki, akár hindu, akár muzulmán, amikor meghal, a teste használhatatlanná válik. Ez tudomány. Amikor valakinek meghal egy rokona, nem mondhatja: „Mi keresztények vagyunk, abban hiszünk, hogy nem halt meg.” Ez nem így van, meghalt. Akár keresztény valaki, akár hindu, akár muzulmán, ő meghalt. Tehát amikor beszélünk, mi ezen az alapon beszélünk: hogy a test csak addig fontos, amíg a lélek a testben van. Amikor a lélek nincs ott, a test használhatatlan. Ez a tudomány mindenkire érvényes, és mi ezen az

alapon próbáljuk oktatni az embereket.

Mike Robison: De ha jól értem önt, ön úgy látszik tisztán tudományos alapokon akarja tanítani az embereket. Hogyan kerül egyáltalán bele a vallás?

Śrīla Prabhupāda: A vallás egyben tudományt is jelent. Az emberek tévesen úgy értelmezik a vallást, hogy az hitet jelent — „Én hiszek.” [Az egyik *bhaktához:*] Keresd meg a szótárban a *vallás* szót!

Tanítvány: *Vallás* címszó alatt a következő áll: „Emberfeletti irányítás illetve erő, kiváltképpen egy személyes Isten elismerése, mely egy megfelelő mentális attitűd hatására alakul ki.”

Śrīla Prabhupāda: Igen. Vallás annak a megtanulását jelenti, hogyan engedelmessé válunk a legfelsőbb irányítónak. Tehát ön lehet, hogy keresztény, én lehetek hindu, nem számít.

Mindkettőnknek el kell fogadnunk, hogy van egy legfelsőbb irányító. Ezt mindenkinek el kell fogadnia; ez az igazi vallás. Nem pedig: „Mi abban hiszünk, hogy az állatoknak nincsen lelkük.” Ez nem vallás. Ez a lehető legtudománytalanabb dolog. Vallás a legfelsőbb irányító tudományos megértését jelenti: megérteni a legfelsőbb irányítót és engedelmessé válni Neki — ennyi az egész. Az államban az a jó polgár, aki megérti a kormányt, és engedelmessé válik a kormány törvényeinek, rossz polgár pedig az, aki nem törődik a kormánnyal. Ha tehát valaki rossz polgár lesz azáltal, hogy nem vesz tudomást Isten kormányáról, az vallástalan.

Mike Robison: Értem. Elmondaná nekem, mit hisz ön az élet értelmének? Elsősorban hogy miért létezőnk?

Śrīla Prabhupāda: Az élet értelme az élvezet. De az emberek most az életnek egy hamis szintjén vannak, ezért ahelyett, hogy élveznék az életet, szenvednek. Mindenhol csak a létért való küzdelmet látjuk. Mindenki küzd, de mi az élvezet a végén? Csak küzdenek és meghalnak. Ezért — bár az élet az élvezetért van — jelenleg az ember élete nem élvezet. De ha eljut az élet valódi, lelki szintjére, akkor élvezni fog.

Mike Robison: Beszélne nekem végül néhány szintről, melyen a lelki élet során keresztülmegyünk? Melyek azok a lelki szintek, amelyeken egy új Kṛṣṇa-hívó keresztülmegy?

Śrīla Prabhupāda: Az első szint a kíváncsiság szintje. „Tehát — mondja az ember — mi is ez a Kṛṣṇa-tudatú mozgalom? Hadd tanulmányozzam!” Ezt nevezik *śraddhānak*, hitnek. Ez a kezdet. Azután ha valaki komoly, azokkal társul, akik ezt a tudományt művelik. Megpróbálja megérteni, hogyan érzik azok magukat. Azután úgy érzi: „Miért ne tartozhatnék közéjük?” S aztán amikor már közöttük van, minden kételye hamarosan eloszlik. Egyre több hite lesz, s aztán megkapja a Kṛṣṇa-tudat valódi ízét. Miért nem járnak ezek a fiúk moziba? Miért nem esznek húst, miért nem járnak az éjszakai klubokba? Mert megváltozott az ízlésük. Ezeketől a dolgoktól már mind undorodnak. Így lehet fejlődni. Első a hit, azután következik a *bhaktákkal* való társulás, ezután eloszlanak a kételyek, utána megszilárdul a hit, azután jön az íz, aztán Isten megvalósítása, aztán pedig az Isten iránti szeretet, a tökéletesség. Ez első osztályú vallás. Nem valamiféle rituális ceremóniája az „én hiszem, te hiszed”-nek. Az nem vallás. Az csalás. Az igazi vallás azért van, hogy kifejlessze az Isten iránti szeretetünket. Ez a vallás tökéletessége.

Mike Robison: Nagyon köszönöm, hogy beszélgetett velem, igazán élvezetes volt számomra.

Śrīla Prabhupāda: Hare Kṛṣṇa.

Igazság és szépség

Śrīla Prabhupāda ezt az esszét először Indiában publikálta, a kéthetente megjelenő Back to Godhead [Vissza Istenhez] régi, kisalakú változatában (1958. november 20-án). Ez az esszé tartalmazza a „folyékony szépség” elfelejtethetlen történetét, amelyben Śrīla Prabhupāda drámaian leleplezi az emberi szexualitás elvi alapjait. Az igazság és szépség természetének tanulságos feltárása időtlen és megdöbbentően aktuális azok számára, akik a „belső önvaló” után kutatnak.

Gyakran merülnek fel viták azt illetően, vajon „igazság” és „szépség” összeegyeztethető fogalmak-e. Az ember szívesen beleegyezik, hogy kimondja az igazságot — mondhatná valaki —, de mivel az igazság nem mindig szép — gyakran inkább ijesztő és kellemetlen —, hogyan mondhatna valaki igazat és szépet egyszerre?

Válaszként tudomására hozhatjuk minden érdekeltnek: „igazság” és „szépség” összeegyeztethető kifejezések. Határozottan kijelenthetjük, hogy a tulajdonképpeni igazság, amely abszolút, mindig szép. Az igazság olyan szép, hogy mindenkit vonz, magát az igazságot is beleértve. Az igazság olyan szép, hogy számtalan bölcs, szent és *bhakta* hagyott el mindent az igazság kedvéért. Mahatma Gandhi, a modern világ bálványozott személyisége annak szentelte az életét, hogy az igazsággal kísérletezzen, s minden cselekedete csupán az igazságra irányult.

Miért csak Mahatma Gandhit említjük? Mindegyikünkben megvan az ösztönzés az egyedüli igazság keresésére, mert az igazság nem csupán szép, hanem mindenható is.

Sajnos az embereknek nincsen tudomásuk a tulajdonképpeni igazságról, sőt kilencvenkilenc százalékuk az élet minden területén csak hazugságot követ, az igazság nevében. Bennünket valójában vonz az igazság szépsége, de időtlen idők óta az igazságnak tűnő hazugság szeretetéhez vagyunk hozzászokva. Ezért egy világi ember számára az „igazság” és a „szépség” összeegyeztethetetlen fogalmak. A világi igazságot és szépséget a következő történettel lehet megmagyarázni.

Egyszer egy férfi, aki bár nagyon hatalmas és erős volt, ám jelleme módfelett kétséges, beleszeretett egy gyönyörű lányba. A lány nemcsak gyönyörű volt megjelenésében, de jelleme is szent volt, s ezért nem tetszett neki a férfi közeledése. A férfi azonban kéjes vágyai miatt kitartó volt, s ezért a lány arra kérte őt, várjon csupán hét napot, s megadott egy időpontot a hét nap után, amikor a férfi találkozhat vele. A férfi beleegyezett, s nagy reményekkel várni kezdte a kitűzött napot.

A szent lány azonban, hogy kinyilvánítsa az abszolút igazság valódi szépségét, egy nagyon tanulságos módszert alkalmazott. Nagyon erős hashajtókat vett be, s hét napon keresztül csak ürítette és kihányta azt, amit megevett. Ráadásul mindent, amit kiürített és kihányt, összegyűjtötte egy megfelelő edényben. A hashajtóknak köszönhetően a gyönyörűnek tartott lány olyan sovány és vékony lett, mint egy csontváz, színe feketés lett, csodálatos szemei mélyen beestek szemüregébe. Így várta türelmetlenül a kitűzött órában a lelkes férfit.

A férfi megjelent a színen, nagyon jólöltözve, kifogástalan viselkedéssel, s a csúnya lánytól, akit ott várakozva talált, a gyönyörű lány felől érdeklődött, akivel találkoznia kellett volna. A férfi nem ismerte fel abban a lányban, akit látott, ugyanazt a gyönyörű lányt, aki felől kérdezett, s bár a lány újra és újra bizonygatta neki, hogy ő az, szánalmas állapota miatt a férfi nem ismerte fel.

Végül a lány elmondta a férfinak, hogy félrerakta szépségének alkotórészeit, s edényekben tartja. Azt is elmondta, hogy a férfi most élvezheti a szépség e nektárját. Amikor a világi, költői férfi azt kérte, hogy láthassa ezt a szépség-nektárt, a lány odavezette őt az ürüléket és folyékony hányadékot tartalmazó edényekhez, amelyek kibírhatatlan bűzt árasztottak. Így tárult fel a férfi előtt a folyékony szépség egész története. A szent lány kegyéből végül ez a gyenge jellemű férfi képessé vált arra, hogy különbséget tegyen az árnyék és a valóság között, s így magához tért.

Ennek az embernek a helyzete hasonló mindannyiunk helyzetéhez, akiket a hamis, anyagi szépség vonz. A történetben szereplő lánynak csodálatos anyagi teste volt, elméje vágyainak megfelelően, de valójában ő különállt ettől az átmeneti anyagi testtől és elmétől. Valójában lelki szikra volt ő, s a szerető is az volt, aki a lány valótlán bőréhez vonzódott.

A világi értelmiségieket és esztétákat becsapja a külső szépség és a relatív igazság vonzása, s nincsen tudomásuk a lelki szikráról, amely igazság és szépség ugyanabban az időben. A lelki szikra

olyan szép, hogy amikor elhagyja az úgymond gyönyörű testet, amely gyakorlatilag csak ürülék és hányás, senki sem akarja többé meg sem érinteni ezt a testet, még ha drága ruhákkal van díszítve sem.

Egy hamis, viszonylagos igazságot követünk, amely összeegyeztethetetlen a valódi szépséggel. A valódi igazság örökké szép, megszámlálhatatlan évig megőrizve a szépségnek ugyanazt a mércéjét. Ez a lelki szikra elpusztíthatatlan. A külső bőr szépsége néhány óra alatt megsemmisíthető, csupán egy erős adag hashajtó következtében, ám az igazság szépsége megsemmisíthetetlen, s mindig ugyanaz marad. Sajnos a világi művészek és értelmiségiek nem tudnak a lélek e gyönyörű szikrájáról. Nem tudnak az egész tűzről sem, amely ezeknek a lelki szikráknak a forrása, s nem tudnak arról a kapcsolatról sem, amely a szikrák és a tűz — aki transzcendentális kedvtelések formáját veszi fel — között van. Amikor ezek a kedvtelések a Mindenható kegyéből megnyilvánulnak itt, az ostoba emberek, akik nem látnak az érzékeiken túl, az igazságnak és a szépségnek e kedvteléseit összetévesztik az ürülék és a hányás előbb említett megnyilvánulásaival. Így kétségbeesetten azt kérdezik, hogyan lehet az igazságot és a szépséget egyidőben alkalmazni.

A világiak nem tudják, hogy az egész lelki lény az a csodálatos személy, aki mindenki számára vonzó. Nem tudják, hogy Ő az elsődleges lényeg, az elsődleges forrás, minden létező kútfeje. A parányi lelki szikra, lévén szerves része az egész léleknek, szépségben és örökkévalóságban minőségileg ugyanaz. Az egyetlen különbség, hogy az egész örökké egész, a rész pedig örökké rész. Mégis ők mindketten a végső igazság, a végső szépség, a végső tudás, a végső energia, a végső lemondás és a végső gazdagság.

Bármilyen irodalom, legyen bár a legnagyobb világi költő vagy értelmiségi műve, ha nem a végső igazságot és szépséget írja le, nem más, mint a relatív igazság ürülékének és hányadékának tárháza. Igazi irodalom az, amely az Abszolút végső igazságát és szépségét írja le.

Az elmúlás művészete

Bár társadalmi környezetünket állandóan kísérti az erőszak és a halál gondolata, a halálról és az elmúlásról nagyon felületes felfogással rendelkezünk. Śrīla Prabhupāda megfigyelése: „Amíg az ember élete teljében van, megfelelnek a meztelen igazságról a halált illetően, amellyel szembe kell néznie.” Hogyan bánjunk eredményesen saját halálunkkal? Ebben az esszében (amely a régi, kitalakú Back to Godhead [Vissza Istenhez] magazin 1960. április 20-i számában jelent meg először) Śrīla Prabhupāda elmagyarázza, hogyan ad erre gyakorlati választ a Śrīmad-Bhāgavatam ősi tanítása.

Egy apjával sétáló kisgyerek állandóan kérdezősködik. Sok-sok furcsa kérdést tesz fel, s az apjának ki kell elégítenie őt megfelelő válaszokkal. Amikor én fiatal apa voltam házas életemben, második fiam, aki állandó társaságom volt, kérdések százaival árasztott el. Egy napon az történt, hogy egy esküvői menet ment keresztül a villamoskocsinkon, s a négyéves fiú szokás szerint érdeklődni kezdett, mi az a nagy felvonulás. Minden lehetséges választ megkapott ezer és egy kérdésre az esküvői menetet illetően, s végül megkérdezte, vajon saját apja nős-e! Ez a kérdés hangos nevetést váltott ki a jelenlévő idősebb urakból, bár a fiú nagyon megdöbben, miért nevetünk. Mindenesetre valahogyan meglegedett azzal, hogy apja is házas.

Ebből a történetből az a tanulság, hogy mivel az ember egy ésszerű állat, arra született, hogy érdeklődjön. Minél több a kérdések száma, annál fejlettebb a tudás és a tudomány. Az egész anyagi civilizáció ezen az eredeti, hatalmas mennyiségű kérdésen alapszik, amelyet a fiatalok tesznek fel az idősebbeknek. Ha az idősebbek megadják a megfelelő válaszokat a fiatalabbak kérdéseire, akkor a civilizáció fejlődik, lépésről lépésre. A legintelligensebb ember mégis az, aki arról kérdez, mi történik a halál után. A kevésbé intelligens ember kevésbé érdeklődik, ám az intelligensebbek kérdései egyre magasabb és magasabb szintek felé haladnak.

A legintelligensebb emberek közé tartozott Parīkṣit Mahārāja, az egész világ nagyszerű királya, akit véletlenül megátkozott egy *brāhmaṇa*, hogy egy kígyó marásától találkozzon a halállal hét napon belül. A *brāhmaṇa*, aki megátkozta őt, még gyerek volt, ám rendkívüli erővel rendelkezett, s mivel nem ismerte fel a nagy király tekintélyét, ostobán megátkozta, hogy hét nap múlva haljon meg. A fiú apja, akit a király előzőleg megsértett, nagyon szomorú lett később emiatt. Amikor a király értesült a szerencsétlen átokról, azonnal elhagyta fényűző otthonát, s a Gangesz partjára ment — amely városához közel volt —, hogy felkészüljön közelgő halálára. Mivel nagyszerű király volt, szinte minden nagy szent és tanult tudós összegyűlt azon a helyen, ahol a király koplalt anyagi teste elhagyását megelőzően. Végül Śukadeva Gosvāmī, a kor legfiatalabb szentje is megérkezett, s a jelenlévők egyhangúlag elfogadták, hogy ő vezesse ezt a találkozót, bár kiváló apja szintén jelen volt. A király tisztelettel felajánlotta Śukadeva Gosvāmīnak nagyrabecsülése jeléül a vezető ülőhelyet, s fontos kérdéseket tett fel neki a halandó világból történő eltávozására vonatkozóan, amely hét nap múlva lett volna esedékes. A nagy király mint a Pāṇḍavák — akik mind kiváló *bhakták* voltak — méltó leszármazottja a következő fontos kérdéseket tette fel a nagy szentnek, Śukadevának: „Kedves uram, te vagy a nagy transzcendentalisták legnagyobbjába, ezért alázatosan könyörgöm, hadd kérdezzek tőled jelenlegi kötelességeimről. Halálom küszöbén állok. Mit kell tennem ebben a kritikus órában? Kérlek, mondd el, uram — miről kell hallanom, mit kell imádnom, kire kell emlékezni most? Egy olyan nagy szent, mint te, nem marad egy háztartó otthonában tovább, mint szükséges, ezért nagy szerencse számomra, hogy kedvesen idejöttél a halálom idején. Kérlek, adj nekem útmutatást ebben a kritikus pillanatban!”

A nagy szent, akit a király ilyen udvariasan megkért, hitelesen válaszolt a király minden kérdésére, mert kiváló transzcendentalista tudós volt, isteni tulajdonságokkal is felruházva, hiszen Bādarāyaṇának, Vyāsadevának, a Védikus Írások eredeti szerkesztőjének méltó leszármazottja volt.

Śukadeva Gosvāmī így szólt: „Kedves királyom, érdeklődésed nagyon lényeges, s amellett hasznára van minden embernek, minden korban. Az ilyen kérdések, amelyek minden kérdés közül a legmagasabb rendűek, lényegesek, mert egyrészt megerősíti őket a *vedānta*-daršana, a védikus tudomány végkövetkeztetésének tanítása, másrészt mert *ātmavit-sammatāḥ*-k, ami azt jelenti, hogy az olyan felszabadult lelkek, akik teljes tudással rendelkeznek lelki azonosságukról, ilyen kérdéseket tesznek fel annak érdekében, hogy további információkra derítsenek fényt a Transzcendenst illetően.”

A *Śrīmad-Bhāgavatam* természetes magyarázata a hatalmas *Vedānta-* (vagy *Śārīraka*) *sūtráknak*, amelyet Śrīla Vyāsadeva szerkesztett. A *Vedānta-sūtra* a legkiemelkedőbb Védikus Irodalom, s a lelki tudomány transzcendentális témájáról szóló alapvető kérdések magvát tartalmazza. Bár Śrīla Vyāsadeva megszerkesztette ezt a tanulmányt, elméje mégsem volt elégedett. Ezután történt, hogy találkozott Śrī Nārādával, lelki tanítómesterével, aki azt tanácsolta neki, írjon az Istenség Személyiségéről. A tanácsot megfogadva Vyāsadeva a *bhakti-yoga* elvein meditált, amely világosan megmutatta neki, mi az Abszolút és mi a relatív, azaz *māyā*. Tökéletes megvalósítást elérve ezekről a tényekről, megszerkesztette a *Śrīmad-Bhāgavatam*, azaz a gyönyörű *Bhāgavatam* nagyszerű elbeszélését, amely Parikṣit Mahārāja életét érintő aktuális történelmi tényekkel kezdődik.

A *Vedānta-sūtra* a Transzcendensről szóló érdeklődés kulcsával kezdődik: *athāto brahma-jijñāsā*: „Most érdeklődnünk kell Brahmanról, a Transzcendensről.”

Ameddig az ember ereje teljében van, elfelejtkezik a halál meztelen igazságáról, amellyel találkoznia kell. Így aztán az ostoba ember nem tesz fel lényeges kérdéseket az élet igazi problémáiról. Mindenki azt gondolja, hogy ő sohasem fog meghalni, bár a halál bizonyítékait minden pillanatban a szeme előtt látja. Itt a különbség az állat és az ember között. Az állat olyan, mint az a kecske, aki nem érzékeli a közelgő halálát. Bár a testvérét már levágták, a kecske, akit elbájol a zöld fű, amit felajánlottak neki, békésen álldogál, várva, hogy ő legyen a következő, akit levágnak. Ezzel szemben az ember, ha látja, hogy az utána jövő embert megöli az ellenség, akkor vagy harcol azért, hogy megmentse a testvére életét, vagy ha lehet, elmenekül, hogy mentse a saját életét. Ez a különbség egy kecske és egy ember között.

Egy intelligens ember tudja, hogy a halál saját születésével együtt született. Tudja, hogy minden másodpercben haldoklik, s hogy a végső ütést akkor kapja majd, amint élete véget ér. Ezért felkészül a következő életre vagy a felszabadulásra az ismétlődő születés és halál betegsége alól.

Az ostoba ember azonban nem tudja, hogy ezt az emberi életformát a természet törvényei által a múltban kiszabott születés és halál sorozatai után érte el. Nem tud arról, hogy az élőlény örök lény, aki nem születik és nem hal meg. Születés, halál, öregkor, betegség csak külsőleges büntetések az élőlény számára, s annak köszönhetőek, hogy az élőlény kapcsolatba került az anyagi természettel, valamint elfelejtette örök, isteni természetét és minőségi egységét az Abszolút Egésszel.

Az emberi élet megadja a lehetőséget, hogy megismerjük ezt az örök tény, vagyis az igazságot. Így hát a *Vedānta-sūtra* már a legelején azt tanácsolja, hogy mivel megkaptuk ezt az értékes kincset, az emberi életformát, kötelességünk most, hogy érdeklődjünk ki Brahman, az Abszolút Igazság?

Az az ember, aki nem eléggé intelligens, nem érdeklődik e transzcendentális dolgok felől, ehelyett egy sor lényegtelen témáról kérdez, amelyek nem érintik az ő örök létezését. Életének kezdete óta érdeklődik az anyjától, az apjától, tanítóitól, professzoroktól, könyvekből és rengeteg más forrásból, de nincs helyes információja valódi életéről.

Ahogy az előbb említettük, Parikṣit Mahārāját figyelmeztették, hogy hét nap múlva meg fog halni, s ő nyomban elhagyta palotáját, hogy felkészüljön a következő szintre. A királynak hét napja volt, hogy felkészüljön a halálra, de ami bennünket illet, bár legalább azt tudjuk, hogy a halálunk biztos, nem ismerjük a bekövetkezés pontos időpontját. Nem tudom, vajon nem a következő pillanatban fogok-e találkozni a halállal. Még egy olyan nagy ember, mint Mahatma Gandhi sem tudta kiszámítani, hogy a következő öt percben meg fog halni, és kiváló társai sem tudtak közelgő haláláról. Az ilyen úriemberek mégis úgy mutatják be magukat, mint az emberiség nagy vezetői.

A halálról és az életről való tudatlanság az, ami megkülönbözteti az állatot az embertől. Az ember — a szó valódi értelmében vett ember — önmagáról érdeklődik, s arról, kicsoda ő. Honnan jött ide ebbe az életbe, s hová megy a halál után? Miért került a háromfajta nyomorúság zavarának uralma alá? Az ember gyerekkorának kezdetétől számtalan dologról kérdezősködik életében, de soha nem érdeklődik az élet valódi lényege iránt. Ez állatiasság. Ami az állati élet négy elvét illeti, nincs különbség egy ember és egy állat között, mert minden élőlény evés, alvás, félelem és pázrás által létezik. De csakis az emberi élet alkalmas arra, hogy fontos kérdéseket tegyen fel az örök életre és a Transzcendensre vonatkozóan. Az emberi élet ezért az örök élet keresésére van, s a *Vedānta-sūtra* azt tanácsolja, hogy az ember kezdje el e keresést — most vagy soha. Ha valaki elmulasztja ezt az életről szóló fontos érdeklődést, a természet törvényei által minden bizonyonnal visszatér az

állatvilágba. Ezért még ha egy ostoba ember fejlettnek is látszik az anyagi tudományban — amely evés, alvás, félelem és párzás —, a természet törvénye miatt nem tud megszabadulni a halál kegyetlen kezéből. A természet törvényei három kötőerő irányítása alatt működnek — jóság, szenvedély és tudatlanság. Azok, akik a jóság körülményei között vannak, felemelkednek az élet magasabb, lelki szintjére. Akik a szenvedély feltételeinek alárendeltjei, azok ugyanazon a helyen maradnak az anyagi világban, ahol most vannak, de azok, akik a tudatlanság kötőereje alatt állnak, azok biztos, hogy alacsonyabb rendű fajokba süllyednek.

Az emberi civilizáció berendezkedése nagyon veszélyes, mert nem ad semmilyen oktatást a lényeges kérdésekről az élet legalapvetőbb elveit illetően. Akárcsak az állatok, az emberek nem tudják, hogy a természet törvényei szerint el kell pusztulniuk. Elégedettek egy marék zöld fűvel vagy az úgynevezett vidám étellel, akár a vágóhídon várakozó kecske. Az emberi élet állapotának láttán mi csupán megpróbálunk egy alázatos kísérletet tenni, hogy megmentjük az emberi lényt a *Back to Godhead* [Vissza Istenhez] üzenetével. Ez a módszer nem kitaláció. Ha van a realitásnak egyáltalán valamilyen területe, akkor a *Back to Godhead* üzenete a kezdete ennek a területnek.

Súkadeva Gosvāmī szerint a valóság az, hogy egy *gr̥hamedhī*, az a személy, aki leköti magát — akár a leölésre szánt kecske — a család, a társadalom, a közösség, a nemzet vagy az egész emberiség dolgával foglalkozva az állati élet szükségleteit illetően (ezek névszerint az evés, alvás, védekezés és párzás), s akinek nincs tudása a Transzcendensről, az nem különb az állatnál. Lehet, hogy érdeklődik fizikai, politikai, gazdasági, kulturális, oktatási vagy más hasonló, átmeneti, anyagi vonatkozású dolgokról, de ha nem érdeklődik a transzcendentális élet alapelveiről, úgy kell tekinteni, mint egy vak embert, aki kontrollálhatatlan érzékekkel halad előre, és közel áll ahhoz, hogy beleessen egy gödörbe. Ezek a *gr̥hamedhī* jellemzői.

A *gr̥ha-medhī* ellentéte a *gr̥ha-stha*. A *gr̥hastha-āśrama*, a lelki családi élet menedéke éppolyan jó, mint a *sannyāsī*, a lemondott rend tagjának élete. Tekintet nélkül arra, hogy valaki házas vagy lemondott rendben élő, a lényeg a fontos kérdések feltevése. A *sannyāsī* csaló, ha nem érdeklődik a fontos kérdések iránt, és egy *gr̥hastha* hiteles, ha hajlik arra, hogy tegyen valamit az ilyen kíváncsiság kielégítéséért. A *gr̥hamedhī* azonban csupán az élet állati szükségleteiben érdekelt. A természet törvényei miatt a *gr̥hamedhī* élete tele szerencsétlenséggel, míg a *gr̥hastha* élete boldogsággal teli. Ám a modern emberi civilizációban a *gr̥hamedhī* *gr̥hashtának* tüntetik fel magukat. Ezért tudnunk kell, ki kicsoda. A *gr̥hamedhī* élete bűnnel teli, mert nem tudja, hogyan kell családi életet élni. Nem tudja, hogy az ő irányításán túl van egy erő, amely felülvizsgálja és kontrollálja a cselekedeteit; s nincs elképzelése jövőbeli életéről sem. A *gr̥hamedhī* vak a jövőjét illetően, s nem hajlik arra, hogy fontos kérdéseket tegyen fel. Egyetlen tulajdonsága az, hogy a ragaszkodás béklyóival azokhoz a hamis dolgokhoz van láncolva, melyekkel ebben az átmeneti létezésben kapcsolata van.

Éjszaka a *gr̥hamedhī* értékes idejét alvással vesztegeti el vagy azzal, hogy különféle szexuális késztetéseit elégíti ki moziba, klubokba és játéktermekbe járással, ahol zabolátlanul átadja magát a nők és az alkohol élvezetének. Nappal pénzszerzéssel vesztegeti értékes idejét, vagy ha elegendő pénze van, akkor családtagjainak kényelméért munkálkodik. Életnormája és személyes szükségletei anyagi bevételeivel együtt növekednek. Így nincs határa a költsékezésének, és soha nem elégszik meg. Következésképpen vég nélküli a versengés az anyagi gyarapodás színterén, ezért a világnak egyetlen társadalmában nincsen békesség.

Mindenkit a pénzszerzés és -költés ugyanazon kérdései tesznek zavarodottá, ám végső soron mindenki az anyatermészet kegyétől függ. Amikor hiány van valamilyen termékből, vagy amikor a sors elrendezéséből valamilyen zavar támad, a szegény tervkieszelő politikusok a kegyetlen természetre hárítanak mindent, de gondosan elkerülik annak a tanulmányozását, hogy hogyan és ki irányítja a természet törvényeit. A *Bhagavad-gītā* azonban megmagyarázza, hogy a természet törvényeit az Abszolút Istenség Személyisége kontrollálja. A természet és a természet törvényeinek irányítója egyedül Isten. Ambiciózus materialisták néha vizsgálják a természet törvényének egy darabját, de soha nem foglalkoznak azzal, hogy megtudják, ki alkotta ezeket a törvényeket. Legtöbbjük nem hisz egy abszolút személy vagy Isten létezésében, aki irányítaná a természet törvényeit, hanem csupán azokkal az elvekkkel foglalkozik, amelyek által a különféle anyagok egymásra hatnak, de nem hozzák ezeket kapcsolatba egy végső irányítással, amely ezeket az egymásrahatásokat lehetővé teszi. Ezzel kapcsolatban nincsenek igazából fontos kérdéseik. A

Vedānta-sūtra második verse azonban választ ad a Brahmanról szóló kérdésekre. Kijelenti, hogy a Legfelsőbb Brahman, a Legfelsőbb Transzcendencia Ő, akitől minden származik. Végző soron Ő a Legfelsőbb Személy.

Az ostoba *gr̥hamedhī* nem csupán annak a bizonyos testnek az átmeneti természetéről nem tud, amelyet elért, hanem ahhoz is vak, hogy meglássa azoknak a dolgoknak a valódi természetét, amelyek életének mindennapi dolgaiban a szeme előtt történnek. Talán látja meghalni az apját, az anyját, egy rokonát vagy egy szomszédot, mégsem tesz fel fontos kérdéseket arról, vajon családjának még létező tagjai meg fognak-e halni vagy sem. Néha gondolja és tudja, hogy családjának minden tagja meg fog halni ma vagy holnap, s hogy ő is meg fog halni. Talán tudja, hogy az egész családi színjáték — vagy történetesen az egész közösségi, társadalmi, nemzeti és minden egyéb színjáték — nem más, mint átmeneti buborék a levegőben, amelynek nincs folytonos értéke. A *gr̥hamedhī* mégis megőrül ezekért az átmeneti dolgokért, és nem foglalkozik semmilyen igazán fontos kérdés feltevésével. Nincs tudomása arról, hová kell mennie a halála után. Nagyon fáradságosan munkálkodik, hogy családjának, társadalmának, nemzetének átmeneti dolgait intézze, de semmi jövőt illető elrendezést nem tesz sem a maga számára, sem másokéra, akik el fogják hagyni az élet jelenlegi fázisát.

A közjárműveken — például egy vasúti kocsiban — jópár ismeretlen baráttal találkozunk és ülünk együtt, s egy rövid időre ugyanannak a járműnek az utasaivá válunk, de egy idő után elválunk, és soha nem találkozunk újra. Hasonlóan az élet hosszú útján kapunk egy átmeneti ülőhelyet egy úgynevezett családban, országban vagy társadalomban, de amikor eljön az ideje, akarunk ellenére elválunk egymástól, sohasem találkozva újra. Rengeteg kérdés van életünk átmeneti dolgait és barátainkat illetően ezekben az átmeneti elrendezésekben, ám az, aki *gr̥hamedhī*, soha nem érdeklődik az örök természet dolgairól. Mindnyájan azzal vagyunk elfoglalva, hogy az irányítás különféle szintjein permanens terveket készítsünk anélkül, hogy ismernénk a dolgok változatlan természetét úgy, ahogyan azok vannak. Śrīpāda Śaṅkarācārya, aki különösen küzdött azért, hogy eloszlassa ezt a tudatlanságot a társadalomban, s aki támogatta a lelki tudás kultúráját a személytelen Brahmanra vonatkozóan, kétségbeesetten mondta: „A gyerekek játszanak, a fiatal fiúk csak az úgynevezett szerelmi ügyek kapcsán a fiatal lányokkal foglalkoznak, s az öregek a küzdelem zavarodott életének helyrehozásáról elmélkednek komolyan. De jaj, senki sem készül fel arra, hogy lényegbevágóan érdeklődjön Brahman, az Abszolút Igazság tudományáról.”

Śrī Śukadeva Gosvāmī, akitől Parikṣit Mahārāja útmutatást kért, a király fontos kérdéseire a következő tanácsot adta:

tasmād bhārata sarvātmā

bhagavān īśvaro hariḥ

śrotavyaḥ kīrtitavyaś ca

smartavyaś cecchatābhayaṃ

„Óh, Bharata leszármazottja, a halandó embernek kötelessége, hogy érdeklődjön, halljon az Istenség Személyiségéről, dicsőítse Őt, meditáljon Rajta, Aki teljes gazdagsága miatt a legvonzóbb személy. Harinak nevezik Őt, mert Ő tud egyedül végetvetni az élőlény feltételekhez kötött létezésének. Ha mindnyájan meg szeretnénk szabadulni a feltételekhez kötött létezésről, tudakozódnunk kell az Abszolút Igazság felől, hogy elégedetté tegyük, s tökéletes szabadsággal ajándékozzon meg bennünket az életben.” (*Śrīmad-Bhāgavatam* 2.1.5)

Śukadeva Gosvāmī különösen négy szót használt az Istenség Abszolút Személyiségére vonatkozóan. Ezek a szavak megkülönböztetik az Abszolút Személyt, Parabrahmant más személyektől, akik minőségileg egyek vele. Az Abszolút Istenség Személyiségét *sarvātmānak* szólítja, mindent áthatónak, mivel senki sem lehet Tőle különálló, bár nem mindenkinek van erről megvalósítása. Az Istenség Személyisége teljesértékű képviselője által mindenki szívében jelen van mint Paramātmā, a Felsőlélek, minden egyes egyéni lélekkel együtt. Ezért minden egyéni léleknek van egy bensőséges kapcsolata Vele. Erről az örökké létező bensőséges kapcsolatról való megfélemlítés az oka a feltételekhez kötött állapotnak már végtelen idők óta. Ám mivel Ő Bhagavān, a legfelsőbb személyiség, késelem nélkül válaszol a *bhakta* érzékeny hívására. Ezenfelül, mivel Ő a tökéletes személy, szépsége, gazdagsága, hírneve, ereje, tudása és lemondása mind a transzcendentális gyönyör határtalan forrása az élőlény számára. Az egyéni lélek vonzódni

kezd e különféle gazdagságokhoz, amikor ezeket más feltételekhez kötött lelkek tökéletlenül kimutatják, de az egyéni lélek soha nem válik elégedetté az ilyen tökéletlen megnyilvánulásoktól, s ezért örökké a tökéletes után kutat. Az Istenség Személyiségének sem szépsége, sem tudása és lemondása nem hasonlítható semmihez. Mindenekfölött Ő *īśvara*, a legfelsőbb irányító. Mi jelenleg e nagy király rendőri tetteinek irányítása alatt állunk. Ezt a rendőri felügyeletet azért róttá ránk, mert nem engedelmesskedtünk a törvénynek. De mivel az Úr nem más, mint Hari, képes arra, hogy a lelki létben teljes szabadságot adva nekünk, eltüntesse feltételekhez kötött életünket. Ezért hát minden embernek kötelessége, hogy tudakozódjon Róla, s így visszamenjen az Istenség Személyiségéhez.

Kutatás a lélek után

1972-ben egy különleges munkaközösség ült össze Windsorban (Ontario állam), amely „a halál pontos momentumának meghatározására irányuló törekvések velejáró problémáit” tárgyalta meg. A csoport tagjai között volt Dr. Wilfred G. Bigelow, világhírű szívsebész, Mr. Edson L. Haines bíró az ontariói Legfelsőbb Bíróságról, valamint J. Francis Leddy, a Windsori Egyetem elnöke. Dr. Bigelow fenntartotta véleményét a lélek létezéséről, és szisztematikus kutatást sürgetett annak érdekében, hogy meghatározzák, mi a lélek és honnan ered. Dr. Bigelownak és a csoport többi tagjának kommentárját kevéssel később a Montreal Gazette közzétette. A cikk felkeltette Śrīla Prabhupāda figyelmét. Levelet írt Dr. Bigelownak, melyben a lélekről szóló tudomány alapvető védikus ismereteit tárja fel, s egy gyakorlati módszert javasol annak tudományos megértése érdekében. A Gazette cikkét és Śrīla Prabhupāda válaszát olvashatják a következő oldalakon. Montreal Gazette:

Egy szívsebész tudni akarja, mi a lélek

WINDSOR — Egy világhírű kanadai szívsebész azt mondja, ő hisz abban, hogy a testnek lelke van, mely a halál beálltakor eltávozik, s hogy a teológusoknak meg kellene próbálkozniuk többet kideríteni erről.

Dr. Wilfred G. Bigelow, a torontói Közkórház szívsebészeti osztályának vezetője azt mondta, hogy mint „a lélek létezésében hívó ember” úgy gondolja, elérkezett az idő arra, hogy „megfejtve ennek misztériumát kiderítsék, mi is az valójában.”

Bigelow tagja volt annak a bizottságnak, amely megjelent az Essex megyei Orvosi és Jogi Társaság színe előtt, hogy megtárgyalják azokat a problémákat, melyek a halál pillanatának pontos meghatározására irányuló kísérletek kapcsán felmerültek.

A kérdés életbevágóvá vált a szív és más szervek átültetésének korában, azokban az esetekben, amikor a donorok menthetetlenül haldokolnak.

A Kanadai Orvosi Egyesület egy széles körben elfogadott magyarázatot talált, mely szerint a halál akkor áll be, amikor a páciens kómába kerül, semmiféle ingerre nem reagál és a műszereken jelzett agyhullámok megszűnnek.

A bizottság másik két tagja volt Edson L. Haines, az ontariói Legfelsőbb Bíróságról és J. Francis Leddy, a Windsori Egyetem elnöke.

Bigelow — részletesen kifejtve azokat a pontokat, melyeket felvetett a megbeszélés során — egy későbbi interjúban azt nyilatkozta, hogy harmickét éves sebészi praxisa alatt meggyőződött arról, hogy a lélek létezik.

„Vannak olyan esetek, hogy az ember épp jelen van akkor, amikor a páciens az élet állapotából a halálba kerül, s ilyenkor titokzatos változások észlelhetők.”

„A legfigyelemreméltóbb az életnek, a fénynek hirtelen eltűnése a szemekből. Homályossá és szó szerint élettelené válnak.”

„Nagyon nehéz elmondani a látottakat. Nem hiszem, hogy pontosan le lehetne írni őket.”

Bigelow, aki világhírűvé vált úttörő munkájáért, amit a „mélyfagyasztás” nevű sebészi technika — másnéven hipotermia — és a szívbillentyű-sebészet terén végzett, azt mondta, hogy a lélekkutatást a teológiának és az egyetemen belüli tudományágaknak kellene magukra vállalniuk.

E megbeszélés során Leddy kijelentette, hogy „ha van lélek, akkor az nem látható. Önök nem fogják megtalálni.”

„Ha az életerőnek vagy életnek van alapelve, akkor az mi lehet?” A probléma az, hogy „a lélek kifejezetten sehol sem létezik földrajzilag. Mindenhol ott van a testben, s mégis sehol.”

„Szép lenne elkezdni a kísérletezést, de fogalmam sincs, hogy honnan fognak adatokhoz jutni ezekkel a dolgokkal kapcsolatban” — mondta Leddy. Megjegyezte, hogy a megbeszélés őt arra a szovjet űrhajósra emlékezteti, aki az űrből visszatérve jelentette, hogy Isten nincs, mivel ott fönt nem látta sehol.

Talán így van, mondta Bigelow, de amikor a modern orvostudományban valami megmagyarázhatatlannal találkozunk, „a jelszó az, hogy találd meg a választ, vidd a laboratóriumba, vidd el valahová, ahol felfedezheted az igazságot.”

Bigelow szerint a központi kérdés az, hogy „hol van a lélek és honnan jön?”

Śrīla Prabhupāda a Védák bizonyítékait ismerteti

Kedves Dr. Bigelow:

Kérem, fogadja üdvözetemet. A minap olvastam Rae Corelli „Egy szívsebész tudni akarja, mi a lélek” című írását a *Gazette*-ben, és nagyon érdekesnek találtam. Megjegyzései nagy éleslátásról tanúskodnak, így hát gondoltam, írok Önnek erről a témáról. Talán tudja, hogy én a Kṛṣṇa-tudat Nemzetközi Szervezetének alapító *ācāryāja* vagyok. Több diplomom van Kanada területén — Montrealban, Torontóban, Vancouverben és Hamiltonban. A Kṛṣṇa-tudat mozgalma legfőképp arra szolgál, hogy megtanítsa minden léleknek az ő eredeti lelki helyzetét.

A lélek kétségtelenül jelen van az élőlény szívében, s forrása minden energiának, mely fenntartja a testet. A lélek energiája szétterjed az egész testben, s ezt tudatnak hívják. Mivel ez a tudat az egész testet betölti a lélek energiájával, ezért fájdalmat és örömet érzünk testünk minden részében. A lélek egyéni, és egyik testből a másikba vándorol éppen úgy, ahogy az ember a gyermekkorból az ifjúkorba, majd az öregkorba lép. A halál akkor következik be, amikor új testet

kapunk, pontosan úgy, mint mikor régi ruháinkat levetve újakat veszünk fel. Ezt nevezik lélekvándorlásnak.

Ha egy lélek élvezni kívánja ezt az anyagi világot, akkor megfélelkezik igazi otthonáról a lelki világban, s megszületik ebbe a létezésért folytatott küzdelemmel teli életbe. Az ismétlődő születés, halál, betegség és öregség e természetellenes életformáját meg lehet állítani, ha a lélek tudata egybeesik Isten legfelsőbb tudatával. Ez a Kṛṣṇa-

Ami a szívátültetéseket illeti, a siker csak akkor jöhet szóba, ha a páciens lelke belép az átültetett szívbe. A lélek jelenlétét tehát el kell fogadni. Ha szexuális érintkezéskor a lélek nincs jelen, akkor nincsen sem fogantatás, sem terhesség. A fogamzásgátlás úgy lerontja a méh állapotát, hogy az nem lesz alkalmas hely egy lélek számára. Ez ellenkezik Isten parancsával. Az Ő akaratából a lélek egy bizonyos méhbe kerül, viszont a fogamzásgátló miatt az anyaméh elutasítja őt, így egy másikba kell kerülnie. Ez pedig engedetlenség a Legfelsőbbel szemben. Példaként vegyünk egy embert, akinek egy bizonyos lakásban kellene élnie. Ha az ottani körülményeket olyanná teszik, hogy az illető nem tud bemenni a lakásba, akkor nagyon hátrányos helyzetbe kerül. Ez illetéktelen beavatkozás, melyet büntet a törvény.

A „lélekkutatás” elkezdése a tudomány haladását jelentené. De bármennyit fejlődjön is a tudomány, sohasem lesz képes megtalálni a lelket. A lélek jelenlétét csupán elfogadni lehet a körülményeket figyelembevévő megértés alapján, mivel a Védikus Irodalomban az áll, hogy a lélek mérete megegyezik egy pont tizezredrészével. Ezért nem tudják felfogni az anyagi tudósok a lelket. A lélek létezését úgy fogadhatjuk el, hogy felsőbb tekintélyektől hallunk róla. Amit a legnagyobb tudósok napjainkban igaznak találnak, azt mi már régen elmagyaráztuk.

Amint valaki megérti a lélek létezését, rögtön megérti Istenét is. A különbség Isten és a lélek között az, hogy Isten egy hatalmas lélek, az élőlény pedig parányi, minőségileg mégis azonosak. Isten mindenható, az élőlénynek pedig korlátai vannak. Természetük és tulajdonságaik azonban azonosak.

Őn azt mondja, hogy a központi kérdés: „Hol van a lélek, és honnan jön?” Ezt nem nehéz megérteni. Azt már kifejtettük, hogy miképpen lakozik a lélek az élőlény szívében, s hogyan keres menedéket egy másik testben a halál után. Eredendően a lélek Istentől származik. Éppúgy, mint ahogyan a tűzből kipattanó szikra kialudni látszik, a lélekszikra is eredetileg a lelki világból jön az anyagi világba. Az anyagi világban a lélek háromféle feltételhez kötődik, ezeket a természet kötőerőinek hívják. Ezek a jóság, a szenvedély és a tudatlanság. Ha a szikra száraz fűre hullik, akkor lángoló természete tovább él, ha a földre esik, akkor tüzes természete nem nyilvánul meg, hacsak valami gyúlékony anyag nincs a közelben. Amikor pedig a szikra a vízbe hull, akkor kialszik. Így hát láthatjuk, hogy a lélek háromféle létállapotba kerülhet. Az egyik élőlény teljesen megfélelkezik lelki természetéről, a másik szinte teljesen, de van még hajlama a lelki dolgokhoz, a harmadik pedig teljesen belemerül a lelki tökéletesség utáni kutatásba. A lélekszikra számára van egy hiteles módszer arra, hogy elérje a lelki tökéletességet, s ha jól irányítják, könnyen visszatérhet otthonába, vissza Istenhez, ahonnan eredetileg lezuhant.

Hatalmas jótétemény lenne az emberi társadalom számára, ha ez a hiteles információ a Védikus Írásokból a modern tudományos megértés alapján közkinccsé válna. A tények már megvannak. Egyszerűen csak a modern megértés számára kell hozzáférhetővé tenni. Ha a világ orvosai és tudósai segítenének megérteni az embereknek a lélek tudományát, az nagyon sokat jelentene. Szívélyes üdvözléssel,

A. C. Bhaktivedanta Swami

II.

Lelki tanítómester választása

Ki a guru?

A guru szó hallatán hajlamosak vagyunk arra, hogy lelki szemeink előtt egy karikatúraszerű kép jelenjen meg: bizarr külsejű, idős alak, hosszú, dús szakállal, leomló lepelben távoli, ezoterikus igazságokon medítál — vagy hatalmas szélhámosnak gondoljuk, aki Istenkereső fiatalok lelki naivitásából húz hasznot. De ki is valójában a guru? Mit tud ő, amit mi nem tudunk? Fel tud-e minket világosítani? Egy Angliában elhangzott beszédében Śrīla Prabhupāda megad néhány felvilágosító választ.

om ajñāna-timirāndhasya

jñānāñjana-salākayā

caḥsur unmilitam yena

tasmai śrī-gurave namaḥ

„Tiszteletteljes hódolatomat ajánlom lelki tanítómesteremnek, aki a tudomány fáklyalángjával felnyitotta a tudatlanság sötétségétől elvakult szememet.”

Az *ajñāna* szó „tudatlanságot”, „sötétséget” jelent. Ha ebben a szobában hirtelen kialudna minden fény, képtelenek lennénk megmondani, hol ülünk mi és hol ülnek a többiek. Minden teljesen összezavarodna. Hasonlóan ehhez, mi mindannyian sötétségben vagyunk ebben az anyagi világban, amely a *tamas* világa. *Tamas* vagy *timira* sötétséget jelent. Ez az anyagi világ sötét, ezért szüksége van a napfényre vagy a holdfényre, hogy világítsanak. Ám van egy másik világ e sötétségen túl: a lelki világ. Azt a világot Śrī Kṛṣṇa így írja le a *Bhagavad-gītāban* (15.6):

na tad bhāsayate sūryo

na śaśāṅko na pāvakah

yad gatvā na nivartante

tad dhāma paramam mama

„Az Én legfelsőbb hajlékomat nem a Nap, Hold vagy elektromosság ragyogja be. És legyen az bárki, ha egyszer eljut oda, többé már nem tér vissza az anyagi világba.”

A *gurunak* az a dolga, hogy tanítványát a sötétségből a fényre vezesse. Jelenleg mindenki szenved a tudatlanságnak köszönhetően, éppúgy, mint amikor valaki tudatlansága miatt megbetegszik. Ha valaki nem ismeri a tisztaság alapelveit, nem tudja, mi szennyezi be. Ezért tudatlanságának következtében megtörténik a fertőzés, és szenved a betegségtől. A bűnöző mondhatja: „nem ismertem a törvényt”, de ez nem menti fel őt, ha bűncselekményt követ el. A tudatlanság nem mentség. Éppen így egy gyerek, aki nem tudja, hogy a tűz éget, megérinti a tüzet. A tűz nem kezd gondolkozni: „Ez csak egy gyerek, nem tudja, hogy én égetek.” Nem, nincs mentség. Ahogyan vannak az államnak törvényei, úgy a természetnek szintén szigorú törvényei vannak, és ezek a törvények annak ellenére működnek, hogy mi nem tudunk róluk. Ha tudatlanságunk miatt valami rosszat csinálunk, szenvednünk kell. Ez a törvény. Akár egy állam törvénye, akár a természeté, a szenvedést kockáztatjuk a megszegésükkel.

A *guru* dolga gondoskodni arról, hogy egyetlen ember se szenvedjen ebben az anyagi világban. Senki nem állíthatja, hogy nem szenved. Az nem lehetséges. Ebben az anyagi világban háromféle szenvedés van: *adhyātmika*, *adhibhautika* és *adhidaivika*. Ezek a szenvedések az anyagi testtől és elmétől, más élőlényektől, valamint a természet erőitől származnak. Szennedhetünk elméleti gyötrelmekről vagy más élőlényektől — például hangyáktól, szúnyogoktól vagy legyekről —, vagy valamilyen felsőbb erőnek köszönhetően. Lehet, hogy nincs eső, lehet, hogy árvíz van, lehet, hogy túlságosan meleg van, lehet, hogy túlságosan hideg. A természet tehát sokféle szenvedéssel sújthat bennünket. Így az anyagi világon belül háromféle szenvedés van, és mindenki szenved vagy az egyiktől, vagy közülük kettőtől, vagy mind a háromtól. Senki nem mondhatja, hogy tökéletesen mentes a szenvedéstől.

Megkérdeshetnénk ezek után, hogy *miért* szenved az élőlény. A válasz: a tudatlanság miatt. Az ember nem gondolja: „Hibákat követek el és bűnös életet élek, ez az, amiért szenvedek.” Ezért a *guru* első feladata, hogy kimentse tanítványát ebből a tudatlanságból. A gyerekeinket azért küldjük iskolába, hogy megmentjük őket a szenvedéstől. Ha a gyerekeink nem részesülnek oktatásban, félünk attól, hogy a jövőben szenvedni fognak. A *guru* látja, hogy a szenvedés a tudatlanság miatt van, amelyet a sötétséghez hasonlítanak. Hogyan lehet valakit a sötétben megmenteni?

Világossággal. A *guru* fogja a tudás fáklyáját, és felmutatja a sötétbe zárt tanítvány előtt. Ez a tudás

megmenti őt a tudatlanság sötétségétől.

Felmerülhet a kérdés: vajon a *guru* abszolút szükséges-e? A Védák tudatják velünk, hogy a *guru*:

*tad-vijñānārtham sa gurum evābhigacchet
samit-pāṇih śrotriyam brahma-niṣṭham*

(*Muṇḍaka Upaniṣad* 1.2.12)

A Védák arra utasítanak bennünket, hogy kutassunk fel egy *gurut* — tulajdonképpen azt mondják, kutassuk fel a *gurut*, nem csak egy *gurut*. A *guru* egy, mivel a tanítványi láncolaton keresztül jön. A tanítás ugyanaz ma is, mint amit Vyāsadeva és Kṛṣṇa tanítottak ötezer évvel ezelőtt. Nincs semmi különbség a két utasítás között. Bár száz és száz *ācārya* jött és távozott el, az üzenet változatlan. Igazi *guru* nem lehet kettő, mert az igazi *guru* nem beszél másképp, mint elődei. Néhány lelki tanító azt mondja: „Az én véleményem szerint ezt kell tenned”, de az ilyen mester nem *guru*. Az állítólagos *guruk* csupán szélhámosok. A valódi *gurunak* egy véleménye van, s ez a vélemény Kṛṣṇa, Vyāsadeva, Nārada, Arjuna, Śrī Caitanya Mahāprabhu és a Gosvāmīk kijelentései. Ötezer évvel ezelőtt Kṛṣṇa elbeszélte a *Bhagavad-gītā*t, Vyāsadeva pedig lejegyezte azt. Śrīla Vyāsadeva nem mondta: „Ez az én véleményem”, hanem azt írta: *śrī bhagavān uvāca*, amely azt jelenti: „az Istenség Legfelsőbb Személyisége mondja”. Mindent, amit Vyāsadeva leírt, eredetileg az Istenség Legfelsőbb Személyisége mondta. Śrīla Vyāsadeva nem tette hozzá a saját véleményét.

Következésképpen Śrīla Vyāsadeva *guru*. Nem ferdíti el Kṛṣṇa szavait, hanem pontosan úgy adja át, ahogyan azt Kṛṣṇa elmondta. Ha elküldünk egy táviratot, a távirat kézbesítőjének nem kell kijavítania, átszerkesztenie, hozzátennie. Ő csak átadja. Ez a *guru* dolga. A *guru* legyen bárki, az üzenet ugyanaz, ezért mondják, hogy a *guru* egy.

A tanítványi láncolatban csupán ugyanannak a témának az ismétlését találjuk. A *Bhagavad-gītā*ban (9.34) Śrī Kṛṣṇa azt mondja:

man-manā bhava mad-bhakto

mad-yājī mām namaskuru

mām evaiṣyasi yuktvaivam

ātmānam mat-parāyaṇaḥ

„Elmédben gondolj mindig Rám, légy bhaktám, ajánld hódolatodat Nekem, és imádj Engem! A Bennem való teljes elmélyüléssel biztosan eljutsz Hozzám.”

Ezeket az instrukciókat ismételte minden *ācārya*, például Rāmānujācārya, Madhvācārya és Caitanya Mahāprabhu. A hat Gosvāmī szintén ezt az üzenetet adta át, s mi csupán követjük az ő lábnyomaikat. Nincsen különbség. Nem úgy adjuk elő Kṛṣṇa szavait, hogy azt mondjuk:

„Véleményem szerint a Kurukṣetrai Csatamező az emberi testet jelképezi.” Ilyen értelmezést a csalók állítanak fel. A világon rengeteg szélhámos *guru* van, akik saját véleményüket hangoztatják, de mi visszautasítunk minden szélhámost. Egy szélhámos *guru* mondhatja: „Én vagyok Isten”, vagy „Mi mind Isten vagyunk”. Rendben van, de ki kell keresnünk a szótárból, mit is jelent „Isten”. Általában a szótár meg fogja nekünk mondani, hogy az „Isten” szó a Legfelsőbb Lényre utal. Így aztán megkérdezhetjük az ilyen *gurut*: „Te vagy a Legfelsőbb Élőlény?” Ha nem érti, akkor meg kell adnunk a „legfelsőbb” jelentését. Minden szótár azt az információt fogja adni, hogy „legfelsőbb” a „legfőbb tekintélyt” jelenti. Akkor megkérdezhetjük: „Te vagy a legfőbb tekintély?” Az ilyen szélhámos *guru* még ha Istennek is kiáltja ki magát, nem tud válaszolni erre a kérdésre. Isten a Legfelsőbb Lény és a legfelsőbb tekintély. Senki sem egyenlő Vele vagy nagyobb Nála. Mégis rengeteg *guru*-isten van, rengeteg szélhámos, aki a Legfelsőbbnek kiáltja ki magát. Az ilyen szélhámosok nem segítenek nekünk megszabadulni az anyagi létezés sötétségéből. Ők nem világítják meg a sötétséget a lelki tudás fáklyájával.

A hiteles *guru* egyszerűen csak azt adja át, amit a legfelsőbb *guru*, Isten mond a hiteles írásokban. Egy *guru* nem változtathatja meg a tanítványi láncolat üzenetét.

Meg kell értenünk, hogy nem végezhetünk kutatást, hogy megtaláljuk az Abszolút Igazságot. Caitanya Mahāprabhu maga mondta: „Az én Guru Mahārājám, lelki tanítómesterem nagy ostobának tart engem.” Az, aki egy nagy ostoba marad a *guruja* előtt, az maga is *guru*. Ha valaki mégis azt mondja: „Én olyan fejlett vagyok, hogy jobban tudok beszélni, mint a *gurum*,” az csupán egy gazember. A *Bhagavad-gītā*ban (4.2) Kṛṣṇa azt mondja:

evam paramparā-prāptam

*imam rājarṣayo viduḥ
sa kāleneha mahatā*

yogo naṣṭaḥ parantapa

„Ó, Ellenség Fenyítője, a szent királyok ehhez a legfelsőbb tudományhoz ily módon, a tanítványi láncon keresztül jutottak, így értették meg azt. Idővel azonban megtört e lánc, ezért tűnik az eredeti tudomány elveszettnek.”

Elfogadni egy *gurut* nem egyszerűen divat kérdése. Annak, aki komoly a lelki élet megértésében, szüksége van egy *gurura*. A *guru* szükség kérdése, mert az embernek nagyon komolyan kell vennie a lelki élet megértését, Istent, a helyes cselekvést és kapcsolatát Istennel. Amikor igazán komolyan vágyunk arra, hogy megértsük ezeket a témákat, szükségünk van egy *gurura*. Nem szabad azért fordulnunk egy *guruhoz*, mert a *guru* éppen nagyon divatos. Meg kell hódolnunk, mert meghódolás nélkül nem tudunk tanulni semmit. Ha azért megyünk egy *guruhoz*, hogy csupán kihívó kérdéseket tegyünk fel neki, semmit nem fogunk tanulni. Úgy kell elfogadnunk a *gurut*, mint ahogyan Arjuna fogadta el a *guruját*, Magát Śrī Kṛṣṇát.

kārpaṇya-doṣopahata-svabhāvaḥ

prcchāmi tvām dharma-sammūḍha-cetāḥ

yac chreyaḥ syān niścitam brūhi tan me

śiṣyas te 'ham sādhi mām tvām prapannam

„Most zavarban vagyok a kötelességemet illetően, és gyengeségem miatt elvesztettem a lélekjelenlételemet. Ebben a helyzetben kérlek Téged, mondd meg világosan, mi a legjobb számomra! A tanítványod vagyok, egy lélek, aki meghódolt Előtted. Kérlek, oktass engem!”
(*Bhagavad-gītā* 2.7)

Ez a folyamata egy *guru* elfogadásának. A *guru* Kṛṣṇa képviselője, az előző *ācāryák* képviselője. Kṛṣṇa azt mondja, minden *ācārya* az Ő képviselője, ezért a *gurunak* ugyanazt a tiszteletet kell megadnunk, amelyet Istennek adnánk. Ahogyan Viśvanātha Cakravartī Ṭhākura mondja a lelki tanítómesterhez írott imájában: *yasya prasādād bhagavat-prasādaḥ* — „A lelki tanítómester kegyéből kaphatja meg az ember Kṛṣṇa áldását.” Így tehát ha meghódolunk egy hiteles *guru* előtt, akkor Istennek hódolunk meg.

A *Bhagavad-gītāban* (18.66) Kṛṣṇa a következő instrukciót adja:

sarva-dharmān parityajya

mām ekam śaraṇam vraja

aham tvām sarva-pāpēbhyo

mokṣayiṣyāmi mā śucaḥ

„Add fel a vallás minden változatát, s hódolj meg egyedül Énelőttem! Én megszabadítalak minden bűnös visszahatástól, ne félj!” Valaki így érvelhet: „Hol van Kṛṣṇa? Meghódolok Előtte.” De a folyamat az, hogy először Kṛṣṇa képviselőjének hódolunk meg, s azután Kṛṣṇának. Ezért mondják: *sākṣād-dharitvena samasta-śāstraiḥ*. A *guru* éppen olyan, mint Isten. Amikor felajánljuk tiszteletünket a *gurunak*, azzal Istennek ajánljuk fel. Mivel próbálunk Isten-tudatosak lenni, szükséges, hogy megtanuljunk, hogyan kell felajánlanunk a tiszteletünket Istennek Isten képviselőin keresztül. Minden *śāstrāban* úgy írják le a *gurut*, mint éppen olyan jót, mint Isten, de a *guru* soha nem mondja: „Én vagyok Isten”. A tanítványnak kötelessége, hogy felajánlja tiszteletét a *gurunak*, éppúgy, ahogyan Istennek, de a *guru* soha nem gondolja: „A tanítványaim ugyanazt a tiszteletet adják meg nekem, mint Istennek, ezért Isten lettem.” Amint így gondolkozik, Isten helyett kutya lett. Ezért mondja Viśvanātha Cakravartī: *kintu prabhor yaḥ priya eva tasya*. Mivel Istennek a legbizalmasabb szolgálója, a *gurunak* ugyanazt a tiszteletet kell megadni, amelyet Istennek adunk. Isten mindig Isten, a *guru* mindig *guru*. Az illendőség szerint Isten az imádandó Isten, a *guru* az imádó Isten (*sevaka-bhagavān*). Ezért a *gurut* *prabhupādának* kell szólítani. A *prabhu* szó urat jelent, a *pāda* pedig helyzetet. *Prabhupāda* így azt jelenti: „aki felvette az úr helyzetét”. Ez ugyanaz, mint *sākṣād-dharitvena-samasta śāstraiḥ*.

Csak akkor van szükség *gurura*, ha nagyon komolyak vagyunk Isten tudományának megértésében. Nem szabad megpróbálnunk egy *gurut* tartani csupán divatból. Az, aki elfogad egy *gurut*, az intelligensen beszél. Soha nem beszél ostobaságot. Ez a jele annak, ha valaki elfogadott egy hiteles *gurut*. Minden tiszteletet meg kell adnunk a lelki tanítómesternek, de nem szabad elfelejtenünk, hogyan teljesítsük a parancsait. A *Bhagavad-gītāban* (4.34) Śrī Kṛṣṇa maga mondja

el nekünk a módszert, mellyel megtalálhatjuk és megközelíthetjük a *gurut*:

tad viddhi pranīpātena

paripraśnena sevayā

upadekṣyanti te jñānam

jñāninas tattva-darśinah

„Fordulj egy lelki tanítómesterhez, és úgy próbáld megérteni az igazságot! Tudakozódj alázatosan, és szolgálj őt! Az önmegvalósult lélek képes tudásban részesíteni téged, mert ő már látta az igazságot.” Az első folyamat a meghódolás folyamata. Találnunk kell egy kiemelkedő személyiséget, és készségesen meg kell hódolnunk előtte. A *śāstra* elrendeli, hogy mielőtt elfogadnánk egy *gurut*, figyelmesen tanulmányoznunk kell, hogy megtudjuk, meghódolhatunk-e neki. Nem szabad egy *gurut* fanatikus módon azonnal elfogadni — az nagyon veszélyes. A *gurunak* szintén meg kell vizsgálnia azt, aki a tanítványa szeretne lenni, hogy megnézze, megfelel-e. Ez a módja annak, hogy a *guru* és a tanítvány kapcsolatát megalapozzuk. Minden készen áll, de a folyamatot nagyon komolyan kell elkezdenünk. Azután már képzetek leszünk arra, hogy hiteles tanítványokká váljunk. Először fel kell kutatnunk egy hiteles *gurut*, azután meg kell alapozni a kapcsolatunkat vele, azután eszerint kell cselekednünk. Akkor az életünk sikeres lesz, mert a *guru* fel tudja világosítani az őszinte tanítványt, aki sötétségben él.

Mindenki csalónak és ostobának születik. Ha tanultan születünk volna, miért kellene iskolába járnunk? Ha nem műveljük a tudást, akkor nem vagyunk különbek az állatoknál. Egy állat mondhatja, hogy nincs szükség könyvekre, s hogy ő a *guru*, de hogyan juthatna bárki is tudáshoz a tudománnyal és filozófiával foglalkozó hiteles könyvek tanulmányozása nélkül? A szélhámos *guruk* megpróbálják kikerülni ezeket a dolgokat. Meg kell értenünk, hogy mindannyian csalónak és ostobának születünk, s hogy fel kell bennünket világosítani. Tudáshoz kell jutnunk, hogy tökéletessé tegyük az életünket. Ha nem tesszük tökéletessé az életünket, akkor kudarcot vallunk. Mi ez a kudarc? A létért való küzdelem. Próbálunk egy jobb életet elérni, magasabb pozíciót kapni, s ezért nagyon keményen küzdünk, de nem tudjuk, mi is valójában ez a magasabb pozíció.

Bármilyen pozíciónk is van itt az anyagi világban, fel kell adnunk. Akár jó helyzetben vagyunk, akár rosszban, egyik esetben sem maradhatunk ott. Kereshetünk millió és millió dollárt, s azt gondoljuk: „Most jó helyzetben vagyok.” Ám egy kis dizentéria vagy kolera véget vet a pozíciónknak. Ha a bank csődbe jut, vége a pozíciónknak. Tehát tulajdonképpen nincs jó pozíció ebben az anyagi világban. Ez csak komédia. Azok, akik megpróbálnak egy jobb helyzetet elérni az anyagi világban, végül kudarcot vallanak, mert a jobb pozíció nem létezik. A *Bhagavad-gītā* (14.26) megmondja, mi a jobb helyzet:

mām ca yo 'vyabhicāreṇa

bhakti-yogena sevate

sa guṇān samatītyaitān

brahma-bhūyāya kalpate

„Aki teljesen az odaadó szolgálattal foglalja le magát, és nem esik vissza semmilyen körülmények között, az egyszeriben túllép az anyagi természet kötőerőin, s így elér a Brahman síkjára.”

Van olyan tudomány, amely olyan tudást ad nekünk, hogy általa halhatatlanok lehetünk? Igen, halhatatlanok lehetünk, de nem anyagi értelemben. Erre a tudásra nem tehetünk szert az úgynevezett egyetemeken. E tudást, mely által halhatatlanok lehetünk, a Védikus Írások tartalmazzák. Ez a halhatatlanság a mi jobb helyzetünk. Nincs többé születés, nincs többé halál, nincs többé öregkor és nincs többé betegség. Így a *guru* nagyon nagy felelősséget vállal. Vezetnie kell a tanítványát, és alkalmassá kell tennie arra, hogy megfelelő jelölt legyen a tökéletes pozícióra — a halhatatlanságra. A *gurunak* értenie kell ahhoz, hogy tanítványát visszavigye, haza, Istenhez.

Szentek és szélhámosok

Minden áldott nap ezekkel növekszik azoknak az embereknek a száma, akik érdeklődnek a yoga gyakorlása és a meditáció iránt. Sajnos azonban, aki megfelelő vezetőt keres, minden valószínűség szerint csak mágusok, önmagukat gurunak, Istennek kikiáltó csalók elképesztő sorával találkozik. A londoni Timesnak adott interjújában Śrīla Prabhupāda elmagyarázza, hogyan tudja a komolyan kereső ember meglátni a hamis és a hiteles lelki vezető közötti különbséget.

Riporter: Úgy tűnik, több ember kutat valamiféle lelki élet után, mint valaha is. Azt szeretném megtudni, ha megmondaná nekem, hogy miért van ez így.

Śrīla Prabhupāda: A lelki élet utáni vágy egy abszolút természetes vágy. Mivel lelkek vagyunk, nem lehetünk boldogok az anyagi atmoszférában. Ha kivesszünk egy halat a vízből, nem lehet boldog a szárazföldön. Éppen így mi sem lehetünk boldogok lelki tudat nélkül. Manapság sok ember munkálkodik a tudományos fejlődés és az anyagi gyarapodás érdekében, de nem boldogok, mert ezek a dolgok nem az élet valódi céljai. Számtalan fiatal jön erre rá, elutasítva az anyagi életet, s próbál kutatni a lelki élet után. Tulajdonképpen ez az igazi keresés. A Kṛṣṇa-tudat az élet valódi célja. Anélkül, hogy elfogadnánk a Kṛṣṇa-tudatot, nem lehetünk boldogok. Ez tény. Ezért mi hívunk mindenkit, hogy tanulmányozza és értse meg ezt a nagyszerű mozgalmat.

Riporter: Ami őszintén aggaszt engem az az, hogy mióta néhány évvel ezelőtt megérkezett az az indiai yogi Angliába, aki a legtöbb ember számára az első „guru” volt, akiről valaha is hallott, megannyi „guru” tűnt fel hirtelen a semmiből. Néha az az érzésem, nem mindannyiuk olyan hiteles, mint amilyennek lenniük kellene. Nem lenne-e helyes figyelmeztetni az embereket, akik a lelki élet elfogadásán gondolkoznak, hogy győződjenek meg arról, hiteles guru tanítja-e őket?

Śrīla Prabhupāda: De igen. Természetesen gurut keresni szép dolog, de ha olcsó gurut akar az ember, vagy azt akarja, hogy becsapják, akkor rengeteg csaló gurut fog találni. Ám ha őszinte, akkor őszinte gurura talál. Mivel az emberek mindent nagyon olcsón akarnak, becsapják őket. Mi arra kérjük a tanítványainkat, hogy tartózkodjanak a meg nem engedett szexuális élettől, a húsevéstől, a szerencsejátéktól és a kábító-mámorítószerek fogyasztásától. Az emberek azt hiszik, ez mind nagyon nehéz — csak teher. De ha valaki más azt mondja: „Csinálhatsz bármilyen ostobaságot, ami neked tetszik, csak fogadd el ezt a mantrát”, az emberek szeretni fogják. A lényeg az, hogy az emberek azt akarják, hogy becsapják őket, ezért jönnek a csalók. Senki nem akar végezni semmilyen lemondást. Az emberi élet a lemondásra van, de senki sem kész arra, hogy lemondásokon menjen keresztül. Ennek következtében jönnek a csalók, és azt mondják: „Nem kell lemondást végezni. Tégy bármit, amit akarsz. Csak fizess, én adok neked egy mantrát, s hat hónap alatt Isten lesz belőled.” Ez történik. Ha az ember azt akarja, hogy becsapják, a csalók jönni fognak.

Riporter: Mi a helyzet azzal az emberrel, aki komolyan meg szeretné találni a lelki életet, de végül hamis gurura talál?

Śrīla Prabhupāda: Ha az ember csupán egyszerű műveltséget akar szerezni, rengeteg időt, munkát és gondolkodást kell rá áldozni. Hasonlóan, ha a lelki életet akarja valaki elfogadni, komolynak kell lennie. Hogy van az, hogy csupán néhány csodálatos mantra segítségével valaki hat hónap alatt Istenné válik? Miért akarnak az emberek ilyesmit? Ez azt jelenti, azt akarják, hogy becsapják őket.

Riporter: Hogyan mondhatja valaki, hogy hiteles guruja van?

Śrīla Prabhupāda: Tud valamelyik tanítványom válaszolni erre a kérdésre?

Tanítvány: Emlékszem, amikor egyszer John Lennon megkérdezte Tóled: „Hogyan fogom tudni, ki a hiteles guru?” Te válaszoltál: „Meg kell találnod azt, aki a a legjobban átadta magát Kṛṣṇának. Ő hiteles.”

Śrīla Prabhupāda: Igen. A hiteles guru Isten képviselője, és nem beszél semmi másról, csak Istentről. A hiteles guru az, akit nem érdekel az anyagi élet. Ő Istent, egyedül Istent keresi. Ez az egyik próbája a hiteles gurunak: *brahma-niṣṭham*. Elmélyed az Abszolút Igazságban. A *Muṇḍaka Upaniṣadban* az áll: *śrotriyaṁ brahma-niṣṭham* — „A hiteles guru nagyon jártas az Írásokban és a védikus tudományban, valamint tökéletesen Brahmanra bízta magát.” Tudnia kell, mi a Brahman (lélek), s hogyan szilárduljon meg a Brahmanban. Ezeket a jeleket a Védikus Irodalom leírja. Az előbb azt mondtam, az igazi guru Isten képviselője. Ő képviseli a Legfelsőbb Urat, ahogyan az alkirály a királyt képviseli. Az igazi guru nem talál ki semmit. Minden, amit mond, összhangban van az Írásokkal és az előző *ācāryákkal*. Nem fog adni nekünk egy mantrát azzal, hogy hat hónap

alatt Isten lesz belőlünk. Ez nem tisztességes egy *gurutól*. Egy *guru* feladata az, hogy meggyőzzön mindenkit, legyenek Isten hívei. Ez a lényege egy valódi *guru* feladatának — sőt nincs is más feladata. Bárkivel találkozik, azt mondja neki: „Kérlek, légy Isten-tudatos!” Ha bármilyen módon embertől emberig megy Isten nevében, és próbál mindenkit Isten hívévé tenni, akkor hiteles *guru*.

Riporter: Mi a helyzet a keresztény papokkal?

Śrīla Prabhupāda: Keresztény, mohamedán, hindu — nem ez számít. Ha csupán Isten nevében beszél, akkor *guru*. Például az Úr Jézus Krisztus. Embertől emberig ment, mondván: „Csak próbáljátok szeretni Istent.” Bárki — nem számít, kicsoda —, legyen hindu, muzulmán vagy keresztény, *guru*, hogyha az embereket meggyőzi arról, hogy szeressék Istent. Ez a próbatétel. Egy *guru* sohasem mondja: „Én vagyok Isten”, vagy „Istenné teszek”. Az igazi *guru* azt mondja: „Én Isten szolgája vagyok, és téged is Isten szolgájává teszek.” Nem számít, hogyan van öltözve a *guru*. Ahogyan Caitanya Mahāprabhu mondta: „Bárki, aki részesül Kṛṣṇa tudományában, lelki tanítómester.” A hiteles lelki tanítómester egyszerűen csak megpróbálja az embereket Kṛṣṇa, vagyis Isten híveivé tenni. Nem foglalkozik semmi mással.

Riporter: De a rossz *guruk*...

Śrīla Prabhupāda: Mi az, hogy „rossz” *guru*?

Riporter: A rossz *guru* csak pénzt és hírnevet akar.

Śrīla Prabhupāda: Ha rossz, akkor hogyan lehet *guru*? (Nevetés.) Hogyan lesz a vasból arany? Tulajdonképpen egy *guru* nem lehet rossz, mert ha valaki rossz, akkor nem lehet *guru*. Nem mondhatjuk, hogy „rossz *guru*”. Ez ellentmondás. Amit tennünk kell, az csupán annyi, hogy próbáljuk megérteni, mit jelent a hiteles *guru*. A hiteles *guru* meghatározása az, hogy csak Istenről beszél — ennyi az egész. Ha valami más ostobaságról beszél, akkor nem *guru*. Egy *guru* nem lehet rossz. Ugyanúgy nem lehet rossz *gururól* beszélni, mint vörös vagy fehér *gururól*. *Guru* azt jelenti: „hiteles *guru*”. Amit tudnunk kell, az mindössze annyi, hogy a hiteles *guru* csakis Kṛṣṇáról beszél, s megpróbálja az embereket Isten híveivé tenni. Ha ezt teszi, akkor hiteles.

Riporter: Ha szeretnék beavatást nyerni az önök szervezetébe, mit kellene tennem?

Śrīla Prabhupāda: Mindenek előtt a tiltott szexuális életet kellene feladnia.

Riporter: Ez magában foglal minden szexuális életet? Mi a tiltott szexuális élet?

Śrīla Prabhupāda: A tiltott szexuális élet a házasságon kívüli szexuális élet. Az állatok korlátlanul élnek szexuális életet, de az emberi társadalomban vannak korlátozások. Minden országban, minden vallásban van valamilyen rendszer a szexuális élet korlátozására. Hasonlóan fel kell adni minden kábító- és mámorítószer fogyasztását, beleértve a teát, a cigarettát, az alkoholt, a marihuanát — mindent, ami mérgező.

Riporter: Valami mást még?

Śrīla Prabhupāda: Fel kell adni a húsevést, a tojás-és halfogyasztást. A szerencsejátékok szintén fel kell adni. Anélkül, hogy ezeket a bűnös tetteket az ember feladná, nem kaphat avatást.

Riporter: Hány követője van önnek szerte a világon?

Śrīla Prabhupāda: Lehet egy tiszta dolognak csupán néhány követője, és lehet egy értéktelennek megannyi követője. Nekünk körülbelül ötezer avatott tanítványunk van.

Riporter: A Kṛṣṇa-tudat mozgalmá mindig növekszik?

Śrīla Prabhupāda: Igen, növekszik — de lassan. Ez azért van, mert annyi korlátozásunk van. Az emberek nem szeretik a korlátozásokat.

Riporter: Hol van a legtöbb követője?

Śrīla Prabhupāda: Az Egyesült Államokban, Európában, Dél-Amerikában, Ausztráliában. És természetesen Indiában milliók gyakorolják a Kṛṣṇa-tudatot.

Riporter: Megmondaná, mi az önök mozgalmának a célja?

Śrīla Prabhupāda: Ennek a Kṛṣṇa-tudatos mozgalomnak az a célja, hogy felébressze az ember eredeti tudatát. Jelenleg a tudatunkat megjelölések jellemzik. Van, aki azt gondolja: „én egy angol vagyok”, egy másik azt: „én amerikai vagyok”. Valójában mi nem tartozunk egyetlen ilyen megjelöléshez sem. Mi Isten szerves részei vagyunk; ez a valódi azonosságunk. Ha mindenki szert tesz erre a tudatra, akkor a világ minden problémája megoldódik majd. Meg fogjuk érteni, hogy mi mind egyek vagyunk — a lélek ugyanazon jellemzőivel. A lélek ugyanazon minősége mindenkiben megvan, bár talán különféle öltözetben. Ez a *Bhagavad-gītā* által adott magyarázat.

A Kṛṣṇa-tudat tulajdonképpen egy tisztulási folyamat (*sarvopādhi-vinirmuktam*). Célja, hogy mentessé tegye az embereket minden megjelöléstől (*tat-paratvena nirmalam*). Amikor a tudatunk minden megjelöléstől megtisztul, a cselekedetek, amelyeket megtisztult érzéseinkkel végzünk, tökéletessé tesznek bennünket. Végső soron elérjük az emberi élet ideális tökéletességét. A Kṛṣṇa-tudat emellett egy nagyon egyszerű folyamat. Nem szükséges, hogy az ember nagy filozófus, tudós vagy hasonló legyen. Csupán arra van szükség, hogy vibráljuk az Úr szent nevét, s így megértsük, hogy az Ő személye, neve és tulajdonságai mind abszolúta.

A Kṛṣṇa-tudat nagyszerű tudomány. Sajnos az egyetemeken nincs tanszéke ennek a tudománynak. Ezért kérünk minden komoly embert, akit érdekel az emberi társadalom jóléte, hogy értse meg ezt a nagyszerű mozgalmat, és ha lehet, vegyen részt tevékenységében, működjön együtt velünk. A világ problémái megoldásra fognak találni. Ez egyben a *Bhagavad-gītā*, a lelki tudás legfontosabb hiteles könyvének véleménye is. A mi mozgalmunk ezen alapszik. A mi mozgalmunkat megerősítette minden nagy *ācārya* Indiában: Rāmānujācārya, Madhvācārya, az Úr Caitanya és még sokan mások. Önök itt mindnyájan a sajtó képviselői, így arra kérem önöket, próbálják megérteni ezt a mozgalmat amennyire lehetséges, hogy hasznára válhasson az egész emberi társadalomnak.

Riporter: Úgy gondolja, az önök mozgalma az egyetlen út megismerni Istent?

Śrīla Prabhupāda: Igen.

Riporter: Hogyan lehet ön biztos ebben?

Śrīla Prabhupāda: A hiteles személyek és Isten, Kṛṣṇa által. Kṛṣṇa azt mondja:

*sarva-dharmān parityajya
mām ekaṁ śaraṇam vraja
ahaṁ tvām sarva-pāpebhyo
mokṣayiṣyāmi mā śucaḥ*

„Add fel a vallás minden változatát, s hódolj meg egyedül Énelöttem! Én megszabadítalak minden bűnös visszahatástól, ne félj!” (*Bhagavad-gītā* 18.66)

Riporter: „Meghódolni” azt jelenti, hogy az embernek el kell hagynia a családját?

Śrīla Prabhupāda: Nem.

Riporter: De tegyük fel avatást kapnék. Nem kellene idejönnöm és a templomban élnem?

Śrīla Prabhupāda: Nem szükségszerű.

Riporter: Maradhatok otthon?

Śrīla Prabhupāda: Ó igen.

Riporter: És mi van a munkával? Fel kellene adnom a munkámat?

Śrīla Prabhupāda: Nem, csupán a rossz szokásokat kellene feladni, és vibrálni a Hare Kṛṣṇa *mantrát* ezeken a golyókon — ennyi az egész.

Riporter: Kellene adnom valamilyen anyagi támogatást?

Śrīla Prabhupāda: Nem, ez önkéntes akaraton múlik. Ha ad valaki, rendben van. Ha nem ad, azt sem bánjuk. Nem függünk senki pénzbeli hozzájárulásától. Mi Kṛṣṇától függünk.

Riporter: Nem kellene egyáltalán pénzt adnom?

Śrīla Prabhupāda: Nem.

Riporter: Ez az egyik fő dolog, ami megkülönbözteti a hiteles *gurut* a hamis *gurutól*?

Śrīla Prabhupāda: Igen, a hiteles *guru* nem üzletember. Ő Isten képviselője. Amit Isten mond, a *guru* megismétli. Nem beszél másképp.

Riporter: De várhatjuk-e azt, hogy egy Rolls Royce-on utazó, első osztályú hotel tetőtéri lakosztályában megszálló *guru* személyében igazi *gurut* találunk?

Śrīla Prabhupāda: Néha az emberek első osztályú hotelben biztosítanak nekünk szobát, de mi általában a saját templomainkban szállunk meg. Van néhány száz templomunk a világon, így hát nem kell semmilyen hotelba mennünk.

Riporter: Nem állt szándékomban semmilyen vádaskodás. Csupán megpróbáltam illusztrálni, hogy az ön figyelmeztetése értékes. Sok ember van, akit érdekel a lelki élet megtalálása, s ugyanakkor rengetegen vannak, akiket csak az érdekel, hogy hasznot húzzanak a „*guru*-üzletből”.

Śrīla Prabhupāda: Önnek az a benyomása, hogy a lelki élet önként elfogadott szegénységet jelent?

Riporter: Nos, nem tudom.

Śrīla Prabhupāda: Egy nincstelen is lehet materialista, és egy gazdag is lehet nagyon lelki. A lelki élet nem függ sem a szegénységtől, sem a vagyontól. A lelki élet transzcendentális. Nézzük meg például Arjunát. Arjuna egy királyi család tagja volt, de egyben Isten tiszta *bhaktája*. A *Bhagavad-gītāban* (4.2) Śrī Kṛṣṇa azt mondja: *evam paramparā-prāptam imam rājarṣayo viduḥ*. „Ez a legfelsőbb tudomány a tanítványi láncolatban keresztül szállt alá, s a szent királyok ily módon értették meg.” A múltban a királyok, akik szentek voltak, megértették ezt a lelki tudományt. Így a lelki élet nem függ az ember anyagi körülményeitől. Bármilyenek is legyenek egy ember anyagi körülményei — legyen király vagy koldus —, megértheti a lelki életet. Az emberek általában nem tudják, mi a lelki élet, s ezért szükségtelenül kritizálnak bennünket. Ha megkérdezném önt, mi a lelki élet, mit válaszolna?

Riporter: Nos, nem tudom biztosan.

Śrīla Prabhupāda: Bár nem tudja, mi a lelki élet, ön mégis azt mondja: „A lelki élet ez”, „a lelki élet az”. Először azonban tudnia kell, mi a lelki élet. A lelki élet akkor kezdődik, amikor az ember megéri, hogy ő nem ez a test. Ez az igazi kezdete a lelki életnek. Az önmaga és a teste közötti különbséget látva az ember megéri, hogy ő egy lélek (*aham brahmāsmi*).

Riporter: Gondolja, hogy ennek a tudásnak mindenki oktatásának részévé kell válnia?

Śrīla Prabhupāda: Igen. Az embereket először arra kell megtanítani, kik ők. A testük, vagy valami más? Ez az oktatás kezdete. Most mindenkit arra tanítanak, hogy azt gondolja, ő a testével azonos. Ha valaki véletlenül amerikai testet kapott, azt gondolja: „Amerikai vagyok.” Ez olyan, mintha azt gondolná: „Ez a piros ing vagyok”, csupán azért, mert piros inget visel. Pedig nem piros ing, hanem emberi lény. Hasonlóan ez a test olyan, mint egy ing vagy egy kabát a valódi személy, a lélek fölött. Ha magunkat csupán a testi „ing” és „kabát” szerint ismerjük, akkor nincsen lelki műveltségünk.

Riporter: Úgy gondolja, ilyen oktatást az iskolában kellene kapni?

Śrīla Prabhupāda: Igen — iskolákban, főiskolákon, egyetemeken. Mérhetetlen mennyiségű irodalom szól erről a témáról — a tudás mérhetetlen tárháza. Amire tulajdonképpen szükség van, az a társadalom vezetőinek előrelépése, hogy megértsék ezt a mozgalmat.

Riporter: Megtörtént már valaha, hogy olyan ember jött önhöz, aki előzőleg egy hamis *guruval* találkozott?

Śrīla Prabhupāda: Igen, sok ilyen van.

Riporter: Tönkretették-e valamilyen módon ezeknek az embereknek a lelki életét a hamis *guruk*?

Śrīla Prabhupāda: Nem, ők komolyan valami lelkit kerestek, s ez tette alkalmassá őket arra, hogy ide kerüljenek. Isten mindenki szívében jelen van, s amint valaki komolyan keresni kezdi Őt, Ő segít, hogy az illető találjon egy hiteles *gurut*.

Riporter: Próbálták már az igazi *guruk* — mint ön is — megállítani a hamis *gurukat*? Például úgymond nyomást gyakorolni rájuk, eltávolítani őket az üzletüktől?

Śrīla Prabhupāda: Nem, nekünk ez nem célunk. Én csupán a Hare Kṛṣṇa vibrálásával kezdtem el a mozgalmamat. New Yorkban, a Tompkins Square Parknak nevezett helyen *mantráztam*, és hamarosan az emberek jönni kezdtek hozzám. Így alakult ki fokozatosan a Kṛṣṇa-tudat mozgalma. Sokan elfogadták, és sokan nem fogadták el. Akik szerencsések, azok elfogadták.

Riporter: Nem gondolja, hogy az emberek gyanakvóak a hamis *gurukkal* szerzett tapasztalataik miatt? Ha valaki sarlatán fogorvoshoz megy, aki kitöri a fogait, akkor nem lesz bizalma elmenni egy másik fogorvoshoz.

Śrīla Prabhupāda: Így van. Ha az embert becsapják, természetes, hogy bizalmatlan lesz. De ez nem jelenti azt, hogy ha egyszer becsapták, mindig be is fogják csapni. Találnia kell valami hiteles dolgot. Ahhoz viszont, hogy a Kṛṣṇa-tudatba jöjjön valaki, nagyon szerencsésnek kell lennie, s egyben jól tájékozottnak erről a tudományról. A *Bhagavad-gītából* megtudhatjuk, hogy a komolyan keresők nagyon kevesen vannak: *manuṣyāṇāṃ sahasreṣu kaścid yatati siddhaye*. Sok millió ember között talán egy akad, akit érdekel a lelki élet. Az embereket általában az evés, az alvás, a nemi élet és a védekezés érdekli. Hogyan várhatnánk, hogy sok követőt találunk? Nem nehéz észrevenni, hogy az emberek elvesztették lelki érdeklődésüket. És majdnem minden érdeklődőt becsapnak az úgynevezett spiritualisták. Nem ítélnék meg egy mozgalmat követőinek száma alapján. Ha egy ember hiteles, akkor a mozgalom hiteles. Nem mennyiségről, hanem minőségről van szó.

Riporter: Szeretném tudni, ön mit gondol, mennyi ember került hamis *guruk* keze közé?

Śrīla Prabhupāda: Gyakorlatilag mindenki. [Nevetés.] Nem számolás kérdése. Mindenki.

Riporter: Ez emberek ezreit jelenti, ugye?

Śrīla Prabhupāda: Millióit. Milliókat csaptak be, mert azt akarták, hogy becsapják őket. Isten mindentudó. Képes megérteni a vágyainkat. A szívünkben van, s ha azt akarjuk, hogy becsapjanak minket, Isten küld nekünk egy csalót.

Riporter: Mindenki számára lehetséges, hogy elérje azt a tökéletes szintet, amelyről ön az előzőekben beszélt?

Śrīla Prabhupāda: Egyetlen másodperc alatt. Bárki elérheti a tökéletességet egyetlen másodperc alatt — feltéve, hogy akarja. A *Bhagavad-gītāban* (18.66) Kṛṣṇa azt mondja: *sarva-dharmān parityajya mām ekaṁ śaraṇam vraja*: „Csak hódolj meg énelőttem!” De ki fog meghódolni Istennek? Mindenki azt mondja: „Ó, miért kell meghódolnom Istennek? Én független leszek.” Ha egyszerűen csak meghódolunk, az egy másodperc dolga. Ennyi az egész. De senki nem akarja, ez a probléma.

Riporter: Amikor ön azt mondja, hogy sok ember akarja, hogy becsapják, arra gondol, hogy az emberek többsége folytatni akarja világi örömeit, és ugyanakkor egy *mantra* vibrálásával vagy egy szál virággal a kezében a lelki életet is el akarja érni? Ezt érti azalatt, hogy „azt akarja, hogy becsapják”?

Śrīla Prabhupāda: Igen. Olyan ez, mint amikor a páciens azt gondolja: „Továbbra is beteg maradok, s ugyanakkor egészséges leszek.” Ez ellentmondás. Az első követelmény, hogy az ember művelté váljon a lelki életben. A lelki élet nem olyan dolog, amit valaki képes megérteni néhány percnyi beszélgetésből. Rengeteg filozófiai és teológiai könyv van, és az emberek nem érdeklődnek irántuk. Ez a probléma. A *Śrīmad-Bhāgavatam* például egy hosszú mű, s ha megpróbáljuk olvasni ezt a könyvet, napokba telhet megérteni akár egyetlen sorát is. A *Bhāgavatam* Istent írja le, az Abszolút Igazságot, de az embereket ez nem érdekli. És ha valaki véletlenül egy kicsit érdeklődni kezd a lelki élet iránt, akkor valami azonnalit és olcsót akar. Ezért hát becsapják. Az emberi élet valójában lemondásra és vezeklésre való. Ez a védikus civilizáció útja. A védikus időkben a fiúkat *brahmacāriként* nevelték, nem volt engedélyezve számukra semmilyen szexuális élet, egészen huszonöt éves korukig. Hol van most ez a nevelés? A *brahmacāri* az a tanuló, aki teljes cölibátusban él, és a *guru-kulában* (a lelki tanítómester iskolájában) engedelmeskedik a *guru* utasításainak. Most az iskolák és középiskolák már kezdettől fogva a szexet tanítják, és tizenkét-tizenhárom éves fiúk és lányok szexuális életet élnek. Hogyan élhetnének ők lelki életet? Lelki élet azt jelenti, hogy az ember önként elfogad bizonyos lemondásokat Isten megvalósításának kedvéért. Ez az, amiért mi ragaszkodunk ahhoz, hogy tanítványaink ne éljenek tiltott szexuális életet, ne egyenek húst, ne játsszanak szerencsejátékot és ne fogyasztsanak kábító-mámorító szereket. E megkötések nélkül egyetlen „yoga meditáció” vagy úgynevezett lelki tanítás sem lehet hiteles folyamat, hanem csupán a csalók és a becsapottak közötti üzlet.

Riporter: Köszönöm szépen.

Śrīla Prabhupāda: Hare Kṛṣṇa.

A lelki tanítómester abszolút szükségessége

1936. februárjában, Bombayben, a jó hírnévnek örvendő vallási társaság — a Gaudīya Maṭha — tagjai megdöbbenéssel hallgatták egyik ifjú társuk nagyhatású és ékesszóló szavait, aki lelki tanítómesterét, Śrīla Bhaktisiddhānta Sarasvatī Gosvāmīt dicsőítve beszélt. Három évtizeddel később a fiatal szónok a Kṛṣṇa-tudatú mozgalom világszerte elismert alapító és lelki ācāryája lett. Śrīla Prabhupāda előadása emlékezetes nyilatkozat a guru fontosságáról.

*sākṣād-dharitvena samasta-śāstrair
uktas tathā bhāvyata eva sadbhiḥ
kintu prabhor yaḥ priya eva tasya
vande guroḥ śrī-caraṇāravindam*

„A kinyilatkoztatott írások kijelentik, hogy a lelki tanítómestert éppúgy kell imádni, mint az Istenség Legfelsőbb Személyiségét, s ennek a parancsnak az Úr tiszta *bhaktái* engedelmeskednek. A lelki tanítómester az Úr legmeghittebb szolgálója, így hát ajánljuk fel tiszteletteljes hódolatunkat lelki tanítómesterünk lótuszvirág lábainak.”

Uraim, a Gaudīya Maṭha Bombay-i társaságának nevében hadd üdvözljem önöket, amiért csatlakoztak hozzánk ma este, hogy közösen ajánljuk fel hódolatunkat a világ tanítója lótuszlábainak, Ācāryadevának, aki ennek a Gaudīya Misszióknak az alapítója, valamint a Śrī Śrī Viśva-vaiṣṇava Rāja-sabhā jelenlegi ācāryája — örök isteni mesteremnek, Paramahansa Parivrājakācārya Śrī Śrīmad Bhaktisiddhānta Sarasvatī Gosvāmī Mahārājának.

Hatvankét évvel ezelőtt ezen a kedvező napon jelent meg Ācāryadeva, Bhaktivinoda Thākura hívására, Śrī-kṣetra Jagannātha-dhāmában, Purīban.

Uraim, az ilyen tiszteletadás, amelyet ma este Ācāryadevának rendeztünk, nem egy szektariánus vállalkozás, mert amikor mi a *gurudeva* vagy *ācāryadeva* alapvető elveiről beszélünk, akkor annak univerzális alkalmazásáról beszélünk. Nem merül fel annak a kérdése, hogy az én *gurumat* megkülönböztessük az önök *gurujától* vagy másokétól. Egyetlen *guru* van, aki formák végtelenjében jelenik meg, hogy tanítsa önöket, tanítson engem és mindenki mást.

A *guru* vagy *ācāryadeva*, ahogyan a hiteles írásokból megtudjuk, az abszolút világ üzenetét hozza, az Abszolút Személyiség transzcendentális lakóhelyének üzenetét, ahol minden egyformán az Abszolút Igazságot szolgálja. Sokszor hallottuk: *mahājano yena gataḥ sa panthāḥ* („Kövessd azt a nyomot, melyen megelőzőleg az *ācāryād* haladt”), de nehezen tudjuk megérteni ennek a *ślokának* az igazi magyarázatát. Ha alaposan tanulmányozzuk ezt a mondatot, megértjük, hogy csak egy *mahājana* van, s a transzcendentális világba vezető királyi út is egy. A *Muṇḍaka Upaniṣad* azt mondja (1.2.12):

*tad-vijñānārtham sa gurum evābhigacchet
samit-pāṇiḥ śrotriyam brahma-niṣṭham*

„Annak érdekében, hogy az ember megismerje a transzcendentális tudományt, a tanítványi láncon lévő hiteles lelki tanítómesterhez kell fordulnia, aki szilárd az Abszolút Igazságban.”

Ezzel tehát az az utasítás hangzott el, hogy a transzcendentális tudás megszerzése érdekében az embernek a *guruhoz* kell fordulnia. Ezért ha az Abszolút Igazság egy — amelyről azt hiszem, nincs véleménykülönbség —, akkor a *guru* szintén nem lehet kettő. Ācāryadeva, akiért ma este összegyűltünk, hogy tiszteletünket ajánljuk neki, nem egy szektariánus intézmény *guruja*, vagy az igazság különféle magyarázóinak egyike. Ezzel ellentétben ő a Jagad-guru, mindnyájunk *guruja*, s az egyetlen különbség, hogy néhányan teljes szívből engedelmeskednek neki, míg mások nem engedelmeskednek neki közvetlenül.

A Śrīmad-Bhāgavatamban (11.17.27) az áll:

*ācāryam mām vijāniyān
nāvamanyeta karhicit
na martya-buddhyāsūyeta
sarva-devamayo guruḥ*

„Az embernek meg kell értenie, hogy a lelki tanítómester ugyanolyan jó, mint Én vagyok — mondta az Áldott Ur. — Senkinek nem szabad féltékenynek lennie a lelki tanítómesterre, vagy közönséges emberként gondolni rá, mert a lelki tanítómester mindennek a lényege az összes félisten számára.” Az *ācāryát* magával Istennel azonosítják. Neki semmi dolga ennek a földi világnak a

dolgaival. Nem azért szállt ide alá, hogy az átmeneti szükség ügyeivel foglalkozzon, hanem hogy felszabadítsa az elesett, feltételekhez kötött lelkeket — a lelkeket, az élőlényeket, akik az elme és az érzékek élvezetének indítékával jöttek ide az anyagi világba. Megjelent előttünk, hogy kinyilvánítsa nekünk a Védák fényét, s hogy a teljesértékű szabadság áldását szórja ránk, amire életünk útjának minden lépésekor vágyakozunk.

A Védák transzcendentális tudományát Isten először Brahmānak, ezen univerzum teremtményének mondta el. Brahmától a tudás Nāradához szállt alá, Nāradától Vyāsadevához, Vyāsadevától Madhvához, s a tanítványi láncolat e folyamatában a transzcendentális tudást egyik tanítvány a másiknak adta át, mígnem elérkezett az Úr Gaurāṅgához, Śrī Kṛṣṇa Caitanyához, aki Śrī Īśvara Purī tanítványaként és örököséként jelent meg. A jelenlegi Ācāryadeva a tizedik a tanítványi láncolat képviselői közül Śrī Rūpa Gosvāmī, az Úr Caitanya eredeti képviselője óta, aki annak teljességében prédikálta ezt a transzcendentális hagyományt. Az a tudás, amelyet Gurudevánktól kapunk, nem különbözik attól, amit Maga Isten és az *ācāryák* láncolata adott át a Brahmā tanítói láncra. Ezt a kedvező napot Śrī Vyāsa-pūjā-tithiként imádjuk, mert az Ācārya élő képviselője Vyāsadevának, a Védák, a *Purāṇák*, a *Bhagavad-gītā*, a *Mahābhārata* és a *Śrīmad-Bhāgavatam* isteni szerkesztőjének.

Az, aki az isteni hangot, a *śabda-brahmát* tökéletlen érzékfelfogásával tolmácsolja, az nem lehet igazi lelki *guru*, mert a megfelelő, a hiteles *ācārya* irányítása alatti tanítványi képzés hiányában biztos, hogy eltér Vyāsadevától (ahogyan a *Māyāvādīk* teszik). Śrīla Vyāsadeva a legfelsőbb hiteles tekintélye a védikus kinyilatkoztatásnak, s ezért az ilyen jelentéktelen magyarázó nem fogadható el *guruként*, *ācāryaként*, bármennyire rendelkezzen is az anyagi tudomány minden képességével. Ahogyan a *Padma Purāṇában* áll:

sampradāya-vihīnā ye

mantrās te niṣphalā matāḥ

„Anélkül hogy avatást nyertél volna egy hiteles lelki tanítómestertől a tanítványi láncra belül, a *mantrának*, amit talán kaptál, nincsen semmilyen értéke.”

Am az, aki hallás útján megkapja a transzcendentális tudást a tanítványi lánc hiteles örökösétől, s aki őszinte tisztelettel van a valódi *ācārya* iránt, az biztosan hozzájut a Védák kinyilvánított tudományához. Ahogyan a *Śvetāśvatara Upaniṣadban* áll (6.23):

yasya deve parā bhaktir

yathā deve tathā gurau

tasyaite kathitā hy arthāḥ

prakāśante mahātmanah

„Azoknak a nagy lelkeknek, akiknek egyidejűleg fenntartás nélküli hitük van az Úrban és a lelki tanítómesterben, a védikus tudomány minden lényege automatikusan megnyilvánul.”

Uraim, a mi tudásunk olyan szegényes, érzékeink olyan tökéletlenek, s forrásaink olyan korlátozottak, hogy az abszolút régióról még a legcsekélyebb tudást sem szerezhethetjük meg anélkül, hogy meghódolnánk Śrīla Vyāsadeva vagy az ő hiteles képviselője lótuszlábai előtt. Minden pillanatban becsap minket közvetlen érzékelésünk tudománya. Ez mind az elmének — amely örökké becsap minket, változó és csapongó — a terméke vagy spekulációja. Nem tudhatunk meg semmit a transzcendentális régióról a megfigyelés és tapasztalat behatárolt, elferdített módszerével. De mindannyian átadhatjuk lelkes füleinket a transzcendentális hang hallásának, amely Śrī Gurudeva vagy Śrī Vyāsadeva tiszta közegén keresztül érkezett abból a régióból ebbe. Ezért, Uraim, ma meg kell hódolnunk Śrī Vyāsadeva képviselőjének lábainál, hogy kiküszöbölhessünk minden nézeteltérést, amelyet makacs hozzáállásunk idézett elő. Ennek megfelelően mondja a *Bhagavad-gītā* (4.34):

tad viddhi praṇipātena

paripraśnena sevayā

upadekṣyanti te jñānam

jñāninas tattva-darśinah

„Fordulj egy lelki tanítómesterhez, úgy próbáld megérteni az igazságot! Tudakozódj alázatosan, és szolgálj őt! Az önmegvalósult lélek képes tudásban részesíteni téged, mert ő már látta az igazságot.”

Annak érdekében, hogy transzcendentális tudásban részesülhessünk, teljesen meg kell

hódolunk az igazi *ācāryának*, a lelkes érdeklődés és szolgálat szellemében. Az *ācārya* irányítása alatt az Abszolútnak végzett tényleges szolgálat az egyetlen eszköz, mely által a transzcendentális tudományt magunkévá tehetjük. A mai találkozó, hogy felajánljuk alázatos szolgálatunkat és tiszteletünket Ācāryadeva lábainál, lehetővé teszi majd számunkra, hogy áldva legyünk azzal a képességgel, mellyel elsajátíthatjuk a transzcendentális tudást, melyet olyan kedvesen juttatott el mindenkihez, megkülönböztetés nélkül.

Uraim, mi mindannyian többé-kevésbé büszkék vagyunk a múlt indiai civilizációjára, de tulajdonképpen nem ismerjük ennek a civilizációnak a valódi természetét. Nem lehetünk büszkék az elmúlt anyagi civilizációra, amely most ezerszer nagyobb, mint az elmúlt időkben. Azt mondják, a sötétség, a Kali-yuga korszakában vagyunk. Mi ez a sötétség? A sötétség nem az anyagi tudományok elmaradottságának köszönhető, hiszen most több tudásunk van, mint azelőtt. Ha nem is nekünk magunknak, a szomszédainknak minden becslés szerint sok van. Ezért levonhatjuk a következtetést, hogy a jelen korszak sötétsége nem az anyagi fejlődés hiányának köszönhető, hanem annak, hogy elvesztettük a vezérfonalat lelki fejlődésünkhöz, amely az emberi élet elsődleges szüksége, és az emberi civilizáció legfejlettebb típusának kritériuma. Repülőgépekről bombát dobni nem civilizációbeli fejlődés ahhoz a primitív, civilizálatlan szokáshoz képest, melyben nagy köveket ejtettek az ellenség fejére a hegytetőről. Szomszédaink gépfegyverrel és mérgező gázokkal történő megölésének művészete semmi esetre sem fejlődés a primitív barbarizmushoz képest, amely ijjal és nyíllal ölő művészetével hivalkodott. A dédelgetett önzőség érzésének kifejlődése sem bizonyított mást, mint intellektuális állatiasságot. Az igazi emberi civilizáció merőben különbözik mindezeketől az állapotoktól, s ezért a *Kaṭha Upaniṣadban* (1.3.14) ott találjuk a nyomatékos felhívást:

uttiṣṭhata jāgrata

prāpya varān nibodhata

kṣurasya dhārā niśitā duratyayā

durgam pathas tat kavayo vadanti

„Kérlek, ébredj, és próbáld megérteni a kegyet, melyet most, ebben az emberi létformában kaptál! A lelki megvalósítás ösvénye nagyon nehéz, éles, akár a borotva éle. Ez a véleménye a művelt transzcendentalista tudósoknak.”

Így, míg mások még a történelmi feledés méhében voltak, India bölcsei egy másféle civilizációt fejlesztettek ki, amely képessé tette őket arra, hogy önmagukat megismerjék. Felfedezték, hogy egyáltalán nem vagyunk anyagi lények, hanem mind lelki, folytonos és megsemmisíthetetlen szolgálói vagyunk az Abszolútnak. Ám mivel — egy jobb megítéléssel szemben — azt választottuk, hogy magunkat ezzel a jelenlegi anyagi létezéssel azonosítjuk, szenvedéseink a születés és halál kérélnthetetlen törvénye alapján megsokszorozódtak, az ebből következő betegségekkel és aggodalommal együtt. Ezeket a szenvedéseket nem lehet igazán csillapítani semmilyen anyagi boldogságra törekvő gondoskodással, mert anyag és lélek két teljesen különálló elem. Olyan ez, mintha egy vízben élő lényt kitennénk a szárazföldre, ellátva mindennel, ami a szárazföldön lehetséges boldogsághoz kell. Az állat halálos szenvedését egyáltalán nem lehet enyhíteni mindaddig, amíg ki nem vesszük az idegen környezetből. Lélek és anyag tökéletesen ellentétes dolgok. Mindnyájan lelki lények vagyunk. Nem érhetünk el tökéletes boldogságot, ami pedig születési jogunk, bármennyire is avatkozunk bele a világi dolgok ügyeibe. A tökéletes boldogság csak akkor lehet a miénk, amikor visszaállítjuk lelki létünk természetes állapotát. Ez a speciális üzenete a mi ősi indiai civilizációnknak, ez a *Gītā* üzenete, ez a Védák és a *Purānák* üzenete, s ez az üzenete minden igazi *ācāryának* az Úr Caitanya vonalán, beleértve jelen Ācāryadevánkat is.

Uraim, habár érdemtelenül kaptuk a képességet Ő Isteni Kegyelme részéről, hogy megérthessük Ācāryadevánk, Om Viṣṇupāda Paramahansa Parivrajakācārya Śrī Śrīmad Bhaktisiddhānta Sarasvatī Gosvāmī Mahārāja fenséges üzenetét, be kell ismernünk, hogy világosan felismertük: a szent ajkairól származó isteni üzenet a leghasznosabb dolog a szenvedő emberiség számára. Mindnyájunknak türelmesen kell őt hallgatnunk. Ha szükségtelen ellentétek nélkül hallgatunk a transzcendentális hangra, ő minden bizonnyal a kegyében részesít majd minket. Az Ācārya küldetése az, hogy visszavigyen bennünket eredeti otthonunkba, vissza Istenhez. Ezért hadd ismételjem meg: türelmesen kell őt hallgatnunk, követnünk őt meggyőződésünk mértékében, s leborulni lótuszlábaihoz, hogy megszabadítson bennünket jelenlegi ok nélküli vonakodásunktól az

Abszolút és minden lélek szolgálatával szemben.

A *Gītából* megtudhatjuk, hogy az *ātmā*, a lélek még a test megsemmisülése után sem pusztul el; mindig ugyanaz marad, örökké új és fiatal. Tűz nem égetheti meg, víz nem oldhatja fel, a levegő nem száríthatja ki, s kard nem ölheti meg. Folytonos és örök, s ezt a *Śrīmad-Bhāgavatam* is megerősíti (10.84.13):

*yasyātma-buddhiḥ kuṇape tri-dhātuke
sva-dhīḥ kalatrādiṣu bhauma ijya-dhīḥ
yat-tīrtha-buddhiḥ salile na karhicij
janeṣv-abhijñeṣu sa eva go-kharaḥ*

„Bárki, aki ezt a három elemből (epe, nyál és levegő) álló testi zsákot mint önmagát fogadja el, aki vonzódik ahhoz, hogy feleségével és gyerekeivel intim kapcsolatban legyen, aki a szülőföldjét imádandónak tekinti, aki megfürdik a szent zarándokhelyek vizeiben, de sohasem ragadja meg az alkalmat, hogy társuljon azokkal, akik igazi tudással rendelkeznek — az nem jobb egy számárnál vagy egy tehénnél.”

Sajnos manapság mindnyájan ostobákká lettünk azáltal, hogy megfeledkeztünk valódi jólétünkről, és magunkat az anyagi ketreccel azonosítottuk. Minden energiánkat az anyagi kalitka értelmetlen, önmagáért való fenntartására koncentráltuk, tökéletesen elhanyagolva a benne raboskodó lelket. A kalitka arra való, hogy fogva tartsa a madarat, s a madár nem azért van, hogy a kalitka jólétét szolgálja. Vegyük ezt ezért mélyebben fontolóra. Mostanában minden cselekedetünk a kalitka fenntartása felé fordul, s a legtöbb, amit teszünk, hogy megpróbálunk valami táplálékot adni az elmének a művészettel és az irodalommal. Ám nem tudjuk, hogy ez az elme szintén anyagi, egy finomabb formában. A *Bhagavad-gītāban* (7.4) ez áll:

*bhūmir āpo 'nalo vāyuh
kham mano buddhir eva ca
ahaṅkāra itiyam me
bhinnā prakṛtir aṣṭadhā*

„Föld, tűz, víz, levegő, éter, elme, értelem és hamis ego — e nyolc képezi az Én különálló anyagi energiámat.”

Alig próbálunk táplálékot adni a léleknek, amely különbözik a testtől és az elmétől, s így mind öngyilkosságot követünk el a szó igazi értelmében. Ācāryadeva üzenete figyelmeztet bennünket, hogy hagyjunk fel az ilyen helytelen cselekedetekkel. Ezért hadd boruljunk le lótuusz lábainál vegyítetlen kegye és kedvessége miatt, amellyel megáldott bennünket.

Uraim, egy pillanatig se gondolják, hogy Gurudevám tökéletesen féket akart tenni a modern civilizációra — lehetetlen próbálkozás. Ezzel szemben tanuljuk meg tőle, hogyan használjuk ki egy rossz üzlet jó oldalát, s értsük meg a fontosságát ennek az emberi életnek, amely alkalmas az igaz tudat legfejlettebb szintjének elérésére. Nem szabad elhanyagolnunk ennek a ritka emberi életnek a legjobb kihasználását. Ahogy a *Śrīmad-Bhāgavatam* mondja (11.9.29):

*labdhvā sudurlabham idam bahu-sambhavānte
mānuṣyam arthadam anityam apīha dhīraḥ
tūrṇam yateta na pated anu mṛtyu yāvan
niḥśreyasāya viṣayaḥ khalu sarvataḥ syāt*

„Ezt az emberi életformát sok-sok születés után lehet csak elérni, s bár nem állandó, mégis a legnagyobb áldást nyújtja. Ezért egy józan és intelligens embernek azonnal próbálkoznia kell, hogy küldetését betöltse, s hogy még életében, egy újabb halál bekövetkezése előtt megkapja a legnagyobb nyereséget. El kell kerülnie az érzékielégítést, amely minden körülmények között lehetséges.”

Ne fordítsuk rossz célra ezt az emberi életet az anyagi élvezet hiú üldözésében, más szóval csupán az evés, alvás, védekezés és érzéki cselekedetek kedvéért. Ācāryadeva üzenetét hordozzák Śrī Rūpa Gosvāmī szavai (*Bhakti-rasāmṛta-sindhu* 1.2.255-256):

*anāsaktasya viṣayān
yathārham upayujjataḥ
nirbandhaḥ kṛṣṇa-sambandhe
yuktam vairāgyam ucyate
prāpañcikatayā buddhyā
hari-sambandhi-vastunaḥ*

mumukṣubhiḥ parityāgo

vairāgyam phalgu kathyate

„Akkor mondhatjuk, hogy valaki az élet teljesen lemondott rendjében él, ha élete a Kṛṣṇa-tudattal összhangban van. Nem szabad, hogy rendelkezzen az érzékkielégítés utáni vággyal, s csak azt szabad elfogadnia, ami a test fenntartásához szükséges. Másrészt pedig az, aki azzal az ürüggyel, hogy anyagiak, lemond olyan dolgokról, melyek Kṛṣṇa szolgálatában használhatók, az nem gyakorol teljes lemondást.”

E *slokák* mondanivalóját csak életünk gondolkodó, nem pedig állatias részének teljes kimunkálásával lehet megvalósítani. Ācāryadeva lábainál ülve próbáljuk most megérteni a tudás e transzcendentális forrásából, hogy kik vagyunk mi, mi az univerzum, ki Isten, s mi a kapcsolatunk vele. Az Úr Caitanya üzenete üzenet az élőlényeknek, s üzenet az egész élő világnak. Az Úr Caitanya nem ennek a halott világnak a felemelésével törődött, melynek találóan Martyaloka a neve, a világ, amelyben minden halálra ítéltetett. Négyszázötven évvel ezelőtt megjelent előttünk, hogy beszéljen nekünk a transzcendentális univerzumból, ahol minden örök, s minden az Abszolút szolgálatában áll. Ám az utóbbi időben néhány gátlástalan egyén félremagyarázta az Úr Caitanya üzenetét, s legfelsőbb rendű filozófiáját úgy tolmácsolták, mint a társadalom legalacsonyabb rétegének kultuszát. Nagyon örülünk, hogy ma este kijelenthetjük: Ācāryadevánk, megszokott kedvességével megmentett minket a lealacsonyodás e szörnyű fajtájától. Ezért teljes alázattal borulunk le lótuusz lábainál.

Uraim, a jelen kor kulturált (vagy kulturálatlan) társadalmának a mániája volt, hogy csupán az Istenség Személyisége személytelen arculatának adott hitelt, s leértékeltte Őt azzal, hogy azt állította, Neki nincsenek érzékszervei, nincsen formája, nincsenek cselekedetei, nincsen feje, nincsen lába, s nem élvez semmit. Ez a modern tudósoknak is örömet okozott, megfelelő irányításuk és a lelki birodalom igaz megfigyelése hiányának köszönhetően. Ezek az empirikusok mind így gondolkoznak: minden élvezhető dolgot az emberi társadalomnak, vagy csak egy bizonyos rétegnek kell kisajátítania, a személytelen Isten pedig pusztán elrendelő-ellátó legyen szeszélyes fortélyaik szerint. Boldogok vagyunk, hogy megmenekültünk a betegség e borzasztó fajtájától, Ő Isteni Kegyelme Paramahansa Parivrajakācārya Bhaktisiddhānta Sarasvatī Gosvāmī Mahārāja kegyéből. Ő szemünk felnyitója, örök apánk, örök nevelőnk, örök irányítónk. Boruljunk le lótuusz lábai előtt ezen a kedvező napon!

Uraim! Habár a Transzcendens tudományában olyanok vagyunk, akár a gyerekek, Ő Isteni Kegyelme, Gurudeva mégis lángragyújtott egy parányi tüzet bennünk, hogy oszlassuk szét a tapasztalati tudomány leküzdhetetlen sötétségét. Mi annyira a biztos oldalon állunk, hogy nincs a gondolkodás empirikus tudósainak filozófiai érve, amely akár egy hüvelyknyire is el tudna bennünket mozdítani Ő Isteni Kegyelme lótuusz lábaitól való örök függésünk helyzetéből. Sőt, elutasítjuk a Māyāvādī iskola legképzettebb tudósait, és bebizonyítjuk, hogy egyedül a Legfelsőbb Személy és Golokán bemutatott transzcendentális kedvtelése alkották a Védák legmagasabb információt. Erre világos utalások találhatók a *Chāndogya Upaniṣadban* (8.13.1):

śyāmāc chavalam prapadye

śavalāc chyāmam prapadye

„Hogy megkapjam Kṛṣṇa kegyét, meghódolok energiájának (Rādhā), s hogy megkapjam energiájának kegyét, meghódolok Kṛṣṇának.” A *Rg Vedában* szintén ez áll: (1.22.20):

tad viṣṇoḥ paramam padam

sadā paśyanti sūrayaḥ

divīva cakṣur ātatam

viṣṇor yat paramam padam

„Az Úr Viṣṇu lótuusz lábai minden félisten legfelsőbb célja. Az Úr lótuusz lábai olyan világítóak, mint a nap az égen.”

A *Gītāban* — mely a Védák központi tanítása — olyan élően elmagyarázott tiszta igazságot nem érthetik, sőt nem is sejthetik meg az empirikus iskoláknak még legnagyobb tudósai sem. Ebben rejlik a Śrī Vyāsa-pūjā titka. Amikor az Abszolút Istenség transzcendentális kedvteléseinek meditálunk, büszkén érezzük, hogy mi az Ő örök szolgálói vagyunk, s nagy örömmel ujjongani és táncolni kezdünk. Minden dicsőséget isteni mesteremnek, mert ő az, aki szakadatlanul áramló kegyéből az örök lét ilyen mozgalmasságát kavarta fel bennünk. Boruljunk le lótuusz lábainál!

Uraim! Ha ő nem jelent volna meg, hogy megszabadítson ettől a durva világi káprázattól, akkor bizonyos, hogy életekre és korszakokra a reménytelen fogság sötétségében kellene maradunk. Ha ő nem jelent volna meg, nem lennénk képesek megérteni az Úr Caitanya fenséges tanításának örök igazságát. Ha ő nem jelent volna meg, nem lennénk képesek megismerni a *Brahma-saṁhitā* első *ślokájának* jelentőségét:

iśvaraḥ paramaḥ kṛṣṇaḥ

sac-cid-ānanda-vigrahaḥ

anādir ādir govindaḥ

sarva-kāraṇa-kāraṇam

„Kṛṣṇa, akit Govindának is ismernek, a Legfelsőbb Istenség. Örök, gyönyörteljes lelki testtel rendelkezik. Ő mindennek az eredete, Neki azonban nincs más eredete, s Ő minden ok elsődleges oka.”

Én személy szerint nem remélhetek semmilyen közvetlen szolgálatot életem útjának elkövetkezendő tízmillió születése alatt, de meg vagyok győződve, hogy egy napon megszabadulok majd az illúzióknak ebből a mocsarából, melybe jelenleg oly mélyre lesüllyedtem. Ezért hadd imádkozzam teljes megfontoltsággal isteni mesterem lótuszlábainál, hogy engedjen sokat szenvednem, amelyre múltbeli rossz tetteimnek köszönhetően ítélve vagyok, de hadd legyen meg az erőm az emlékezésre: hogy nem vagyok más, mint parányi szolgája a Mindenható Abszolút Istenségnek, akit isteni mesterem rendületlen kegyén keresztül foghatok csak fel. Ezért hadd boruljak le lótuszlábainál a legnagyobb alázattal.

III.

A gyökerek feltárása

A Bhagavad-gītā halhatatlan nektárja

Századokon keresztül India legnagyobb filozófusai és transzcendentalistái dicsőítették a Bhagavad-gītát, mint az örök védikus bölcsesség lényegének párlatát. A hatodik századi elismert filozófus, Śaṅkara Meditáció a Bhagavad-gītán című alábbi versében a Gītát és annak isteni szerzőjét, Śrī Kṛṣṇát dicsőíti. Bár mindenhol a világon imperszonalistaként ünnepelték, Śaṅkara ebben a művében Isten eredeti, személyes formája, az Úr Śrī Kṛṣṇa iránti odaadásáról vall. A verset Śrīla Prabhupāda magyarázatai teszik világossá számunkra.

— 1 —

Óh, Bhagavad-gītā,
Tizennyolc fejezeteden át
Az Abszolút bölcsességének
Halhatatlan nektárjával
Árasztod el az embert.
Óh, áldott Gītā,
Általad maga az Úr Kṛṣṇa
Világosította meg Arjunát.
Később a régi bölcs, Vyāsa
A Mahābhāratába foglalt Téged.
Óh, szerető anya,
Aki elpusztítod az ember újraszületését
E halandó világ sötétségében,
Rajtad meditálok.

— 2 —

Üdvözlét néked, óh Vyāsa!
Te vagy a rendkívüli intelligencia,
S szemeid oly hatalmasok,
Akár a teljes virágzásában lévő
Lótuszvirág szirmai.
Te voltál,
Aki felgyújtottad a bölcsesség e lámpását,
Melyet megtöltöttél
A Mahābhārata olajával.
MAGYARÁZAT

Śrīpāda Śaṅkarācārya materialista szempontból imperszonalista volt. Ám soha nem tagadta meg a *sac-cid-ānanda-vigrahaként* ismert lelki formát, vagyis a tudás teljes gyönyörrel rendelkező örök formáját, amely már az anyagi teremtés előtt létezett. Amikor a Legfelsőbb Brahmanról mint személytelenről beszélt, az volt a szándéka, hogy az Úr *sac-cid-ānanda* formáját ne tévesszék össze a személyiség anyagi fogalmával. A *Gītához* írt magyarázatának már a legelején fenntartja, hogy Nārāyaṇa, a Legfelsőbb Úr transzcendentális az anyagi teremtéshez képest. Az Úr már a teremtés előtt létezett mint transzcendentális személyiség, és semmi köze nem volt semmilyen anyagi személyiséghez. Az Úr Kṛṣṇa ugyanez a transzcendentális személyiség, és semmiféle kapcsolata nincs egy anyagi testtel. Ő örök, lelki formájában szállt alá, de az ostobák tévesen olyannak vélik a testét, mint a mi testünk. Śaṅkara imperszonalista prédikálása különösen azt a célt szolgálja, hogy tanítsa azokat az ostoba embereket, akik Kṛṣṇát anyagi testtel rendelkező közönséges embernek vélik.

Senki nem törődne a *Bhagavad-gītā* olvasásával, s bizonyára Vyāsadeva sem törődött volna azzal, hogy belevegye a *Mahābhārata* történetébe, ha egy materialista ember beszélte volna el. A fenti vers szerint a *Mahābhārata* az ősi világ történelme, Vyāsadeva pedig e nagy elbeszélés írója. A *Bhagavad-gītā* azonos Kṛṣṇával, s mivel Kṛṣṇa az Abszolút Istenség Legfelsőbb Személyisége, nincs különbség közte és szavai között. Ezért a *Bhagavad-gītā* éppúgy imádandó, mint maga az Úr Kṛṣṇa, lévén mindkettő abszolút. Az, aki hallja a *Bhagavad-gītát* „ahogyan van”, az tulajdonképpen az Úr lótosz ajkairól származó szavakat hallja közvetlenül. De a szerencsétlen emberek azt mondják, hogy a *Gītā* túlságosan antik a modern ember számára, aki Istent spekulálással vagy

meditációval akarja megtalálni.

— 3 —

Köszöntelek Téged, óh Kṛṣṇa,
Ki menedéke vagy
Az óceán szülötte Lakṣmīnak,
S mindenkinek, aki menedéket
A Te lótusz lábaidnál keres.
Valóban Te vagy
A kívánság teljesítő fa
Híveid számára.
Egyik kezed botot tart,
Teheneket terel,
Másik kezed fölemelve —
Hüvelykujjad a mutatóujj
Hegyt érinti
Az isteni tudást jelölve.
Dicsőség Néked, ó Legfelsőbb Úr,
Mert Te vagy a *Gītā*
Ambróziájának fejője.
MAGYARÁZAT

Śrīpāda Śaṅkarācārya világosan mondja: „Ti ostobák, imádjátok csupán Govindát és a *Bhagavad-gītā*t, melyet maga Nārāyaṇa mondott el!” Az ostoba emberek mégis tovább folytatják a keresést, hogy Nārāyaṇát megtalálják; következőképpen mind szerencsétlenek, s idejüket a semmire vesztegetik. Nārāyaṇa sohasem szerencsétlen, sohasem *daridra*, sőt a szerencse istennője, Lakṣmī imádja Őt, éppúgy, mint minden más élőlény. Śaṅkara magát „Brahmannak” jelenti ki, de elismeri Nārāyaṇát, azaz Kṛṣṇát az Istenség Legfelsőbb Személyiségeként, Aki az anyagi teremtés mögött áll. Felajánlja tiszteletét Kṛṣṇának mint a Legfelsőbb Brahmannak, Parabrahmannak, mivel Ő (Kṛṣṇa) mindenki számára imádandó. Csupán az ostobák és Kṛṣṇa ellenségei nem érthetik meg, mi a *Bhagavad-gītā* (bár magyarázatokat fűznek hozzá), mondván: „*Nem a személyes Kṛṣṇa az, akinek meg kell teljesen hódolnunk, hanem a születetlen, kezdetnélküli Örök, aki Kṛṣṇán keresztül beszél.*” Csak ostobák rontanak be oda, ahová még az angyalok is félnek lépni. Míg Śaṅkara, a legnagyobb imperszonalista felajánlja a kellő tiszteletet Kṛṣṇának és a *Bhagavad-gītā*nak, az ostobák azt mondják, hogy „nem kell meghódolnunk a személyes Kṛṣṇának”. Az ilyen felvilágosulatlan ember nem tudja, hogy Kṛṣṇa abszolút, s hogy az Ő esetében nincsen különbség a belső és a külső között. A külső és a belső közötti különbséget csak a kettősségekkel teli anyagi világban lehet tapasztalni. Az abszolút világban nincsen ilyen különbség, mert az abszolútban minden lelki (*sac-cid-ānanda*), s Nārāyaṇa, Kṛṣṇa az abszolút világhoz tartozik. Az abszolút világban csak a tényleges személyiség van jelen, és nincsen különbség test és lélek között.

— 4 —

Az *Upaniṣadok*
Akár a tehéncsorda,
S az Úr Kṛṣṇa, egy tehénpásztor fia
A fejőjük,
Arjuna a borjú,
A *Gītā* legfelsőbb rendű nektárja
A tej,
S a megtisztult intelligenciájú
Bölcs e tej élvezője.
MAGYARÁZAT

Anélkül, hogy az ember megértené a lelki változatosságot, nem értheti meg az Úr transzcendentális kedvteléseit. A *Brahma-samhitāban* az áll, hogy Kṛṣṇa neve, formája, tulajdonságai, kedvtelései, környezete, a hozzá tartozó dolgok mind *ānanda-cinmaya-rasāk* — azaz transzcendentális társaságában minden ugyanabból a lelki gyönyörből, tudásból és örökkévalóságból ered. Nincs vége nevének, formájának stb., nem úgy, mint az anyagi világban,

ahol minden dolognak van vége. Ahogyan a *Bhagavad-gītā* állítja, csak az ostobák gúnyolják Őt ki, míg Śaṅkara, a legnagyobb imperszonalista imádja Őt, a teheneit, valamint Vasudeva fiaként és Devakī örömeiként végzett kedvteléseit.

— 5 —

Téged, Vasudeva fia
Kaṁsa és Cāṇūra démonok legyőzője,
Téged, Devakī Anya öröme,
Téged, univerzum *guruja*,
Világok tanítója,
Óh, Kṛṣṇa, Téged üdvözöllek!
MAGYARÁZAT

Śaṅkara Vasudeva és Devakī fiaként írja le Kṛṣṇát. Azt értené ezalatt, hogy egy közönséges, anyagi embert imád? Kṛṣṇát imádja, mert tudja, hogy Kṛṣṇa születése és cselekedetei mind természetfölöttiek. Ahogyan a *Bhagavad-gītā* mondja (4.9), Kṛṣṇa születése és tettei rejtelmesekek és transzcendentálisak, s ezért csak Kṛṣṇa *bhaktái* ismerhetik őket tökéletesen. Śaṅkara nem volt olyan ostoba, hogy Kṛṣṇát közönséges emberként fogadja el, hanem odaadó tiszteletét ajánlja fel neki, Devakī és Vasudeva fiaként ismerve Őt. A *Bhagavad-gītā* szerint csak Kṛṣṇa transzcendentális születését és kedvteléseit ismerve érhet el az ember felszabadulást azáltal, hogy olyan lelki testre tesz szert, mint a Kṛṣṇaé. Őt különböző fajtája van a felszabadulásnak. Aki Kṛṣṇa lelki sugárzásába olvad, amelyet a személytelen Brahman-sugárzásként ismernek, annak nem fejlődik ki teljesen a lelki teste. De aki teljesen kifejlesztí lelki létezését, az Nārāyaṇának, Kṛṣṇának lesz társa különféle lelki lakhelyeken. Aki Nārāyaṇa bolygójára megy, az éppen olyan lelki formát (négykarú formát) fog kifejlesztetni, mint Nārāyaṇaé, aki pedig Kṛṣṇa legfelsőbb hajlékára jut, melyet Gokula Vṛndāvana néven ismernek, az olyan kétkarú lelki formát fejleszt ki, mint amilyen Kṛṣṇaé. Śaṅkara az Úr Śiva inkarnációjaként tudott mindezekről a lelki létezésekről, de nem tárta fel ezeket buddhista követőinek, mert lehetetlen volt számukra, hogy tudjanak a lelki világról. Az Úr Buddha azt prédikálta, hogy az üresség a legvégső cél, hogy érthették volna meg követői a lelki változatosságot? Ezért mondta azt Śaṅkara: *brahma satyaṁ jagan mithyā*, vagyis az anyagi változatosság hamis, de a lelki változatosság tény. A *Padma Purāṇában* az Úr Śiva beismeri, hogy a Kali-yugában a *māyā*, az illúzió filozófiáját Buddha „üresség”-filozófiájának változataként kell tanítania. Ezt az Úr elrendeléséből kellett tennie, különleges okból. Mégis feltárta igazi elméjét azáltal, hogy azt ajánlotta az embereknek, hogy imádják Kṛṣṇát, mert senki sem menekülhet meg pusztán szócsavarásból és grammatikai manőverekből álló elmebeli spekulációval. Śaṅkara további instrukciókat ad:

bhaja govindam bhaja govindam
bhaja govindam mūḍha-mate
samprāpte sannihite kāle
na hi na hi rakṣati dukṛñ-karaṇe

„Ti intellektuális ostobák, csak imádjátok Govindát, csak imádjátok Govindát, csak imádjátok Govindát! Nyelvtani tudományotok és a szavakkal való bűvészkedés nem ment meg benneteket a halál pillanatában.”

— 6 —

A Kurukṣetra csatamező
Rémítő folyójának,
Melyet a Pāṇḍavák győzelemmel szeltek át,
Magas partjai Bhīṣma és Droṇa voltak,
Jayadratha akár a folyó vize,
Gāndhāra királya a kék vízi liliom,
Śalya a cápa, Kṛpa az áramlat,
Karna az erős hullámok,
Aśvatthāmā és Vikarna a rettegett aligátorok,
Duryodhana maga az örvény —
De Te, ó Kṛṣṇa, Te voltál a hajós!

— 7 —

A *Mahābhārata* szeplőtlen lótusza,
Mely Vyāsa szavainak
Vizében nő,
S melynek ellenállhatatlanul édes illata
A *Bhagavad-gītā*,
Hőseiről szóló meséi
a virágzó szirmok,
melyek az Úr Hari szavától borultak virágba,
Aki elsöpri a
Kali-yuga bűneit,
S amely naponta fényt vet
A nektárt kereső lelkekre,
Mint számtalan
Boldogan rajzó méh —
Áldjon meg minket a *Mahābhārata* lótusza
A legnagyobb jóval!
— 8 —

Dicsőség az Úr Kṛṣṇának,
A legfelsőbb gyönyör megtestesítőjének,
Akinek kegyéből és együttérzéséből
A némából szónok lehet,
S a béna hegyeket szelhet át —
Őt dicsőítem!

MAGYARÁZAT

Az ostoba spekulálók ostoba követői nem értik meg az Úr Kṛṣṇának, a megtestesült gyönyörnek szóló dicsőítéseket. Śaṅkara maga ajánlotta föl ezt a dicsőítést az Úr Kṛṣṇának, hogy néhány intelligens követője megérthesse a valódi tényt a példa által, melyet nagyszerű mesterük, Śaṅkara, az Úr Śiva inkarnációja állított eléjük. Ám Śaṅkarának rengeteg makacs követője van, akik megtagadják, hogy tiszteletüket ajánlják az Úr Kṛṣṇának, ehelyett félrevezetik az ártatlan embereket azzal, hogy materializmust oltanak a *Bhagavad-gītāba*, és összezavarják az ártatlan olvasókat a magyarázataikkal, s ebből következően az olvasók soha nem kapják meg a lehetőséget, hogy áldáshoz jussanak az Úr Kṛṣṇának, minden ok okának felajánlott üdvözlések által. A legrosszabb szolgálat az emberiség számára, ha sötétségben tartják őket Kṛṣṇa tudományáról, a Kṛṣṇa-tudatról, azáltal, hogy kiforgatják a *Bhagavad-gītā* értelmét.

— 9 —

Üdvözlét a legragyogóbbnak,
Akit a teremtő Brahmā, Varuṇa,
Indra, Rudra, Marut és minden isteni lény
Himnuszokkal dicsőít,
Akinek dicsőségét a Védák
Versei éneklik,
Akinek *Sāma* énekesei dalolnak,
Akinek dicsőségét az *Upaniṣadok*
Kórusban hirdetik,
Akit a *yogik* látnak
Tökéletes meditációba
Mélyedt elméjükkel,
Akinek az istenek és a
Démonok egész serege
Sem ismeri határait,
Minden üdvözlét Neki, a Legfelsőbb Istennek, Kṛṣṇának —
Őt üdvözljük! Őt üdvözljük! Őt üdvözljük!

MAGYARÁZAT

Meditációja kilencedik versszakának elmondásával — amelyet a *Śrīmad-Bhāgavatamból* idézett

— Śaṅkara megmutatja, hogy az Úr Kṛṣṇa mindenki számára imádandó, önmagát is beleértve. Burkoltan arra figyelmezteti a materialistákat, az imperszonalistákat, az elméjükben spekulálókat, az „üres” filozófusokat s minden más jelöltet, akik az anyagi nyomorúságok büntetésének alárendeltjei — csak ajánlják hódolatukat az Úr Kṛṣṇának, akit Brahmā, Śiva, Varuṇa, Indra és az összes többi félisten imád. Nem említette Viṣṇu nevét, mert Viṣṇu azonos Kṛṣṇával. A Védák és az *Upaniṣadok* arra szolgálnak, hogy az ember megérthesse a folyamatot, mellyel meghódolhat Kṛṣṇának. A *yogik* megpróbálják önmagukban, meditáció útján meglátni Őt (Kṛṣṇát). Más szóval amit Śaṅkara tanít, az a félistenek és démonok számára van, akik nem tudják, hol van a legvégső vég, s különösen a démonokat és ostobákat utasítja arra, hogy ajánlják fel tiszteletüket Kṛṣṇának és az Ő szavainak, a *Bhagavad-gītának*, az ő lábnyomait követve. Csak ilyen tettekkel juthatnak a démonok áldáshoz, nem pedig úgy, hogy úgynevezett elméleti spekulációikkal és látványos meditációikkal félrevezetik ártatlan követőiket. Śaṅkara közvetlenül Kṛṣṇának ajánlja üdvözlését, mintha megmutatná az ostobáknak, akik fény után kutatnak: *itt olyan fény van, mint a nap*. De az elesett démonok olyanok, mint a baglyok, akik magától a napfénytől való félelmük miatt nem nyitják ki a szemüket. Ezek a baglyok sohasem nyitják ki a szemüket, hogy meglássák Kṛṣṇának és szavainak, a *Bhagavad-gītának* a fenséges fényét. Mégis magyarázatokat fűznek a *Bhagavad-gītához*, becsukott bagoly-szemükkel, hogy félrevezessék szerencsétlen olvasóikat és követőiket. Śaṅkara azonban feltárja a fényt kevésbé intelligens követőinek, és megmutatja, hogy a *Bhagavad-gītā* és Kṛṣṇa a fény egyetlen forrásai. Mindezt azért, hogy az igazság őszinte keresőit megtanítsa, ajánlják üdvözlésüket az Úr Kṛṣṇának, s hódoljanak meg Neki kételkedés nélkül. Ez az élet legmagasabb rendű tökéletessége, s ez a legmagasabb szintű tanítása Śaṅkarának, a nagy művelt tudósak, akinek tanításai Indián, a tudás földjén kívülre is eljuttatták Buddha ürességet hirdető filozófiáját. *Om tat sat*.

A Kṛṣṇa-tudat írásos alapja

A Los Angeles Times 1970. január 11-én megjelent számában egy újságcikk hírül adta, hogy a Berkeley-i University of California fakultásának tagjai — köztük Dr. J. F. Staal, a filozófia és a délkoreai nyelvek professzora — elutasították azt a kérelmet, hogy engedélyezzenek egy kísérleti előadássorozatot a Kṛṣṇa-tudat témájában, melyet Hans Kary, a Hare Kṛṣṇa mozgalom Berkeley-i központjának vezetője tartott volna. A javasolt kurzus elutasításában Dr. Staal azt mondta: a hívek „túl sok időt fordítanak a mantrázásra, a filozófia kifejtése érdekében.” Amikor az újságcikk Śrīla Prabhupāda elé került, a Hare Kṛṣṇa mozgalom alapítója és lelki tanítómestere szokatlan levelezésbe kezdett az elismert professzorral.

Idézet a Los Angeles Times cikkéből

Dr. J. F. Staal, a Kaliforniai Egyetem (Berkeley) filozófia és közel-keleti [sic] nyelvek professzora, előadó az indiai filozófiából, hisz abban, hogy a Kṛṣṇa szekta hiteles indiai vallás, és követői komolyak. A Szervezet taglétszámában való gyors növekedését annak tulajdonítja, hogy a mai kor fiatal generációja hajlik afelé, hogy megtagadja a szervezett templomba járást, ugyanakkor a miszticizmusba vetett hitének beteljesülése után is kutat.

Kiemeli, hogy azok, akik elfordulnak a kereszténységtől, a mohamedán és a zsidó hittől, általában elvesztik a hitüket ezeknek a vallásoknak a személyes Istenében, és abszolútok nélküli misztikus vallást keresnek.

„Ezek az emberek a Kṛṣṇa mozgalomban a hinduizmushoz fordultak, de érdekes módon ez a kultúra magas fokon személyes kultúra — mondja Staal. — Személyes Istent fogadnak el, ahogy a kereszténység is. Úgy érzem, valamennyire keresztény háttérüket vitték át a hindu szektába.”

Staal úgy érzi, hogy ezek az emberek túl sok időt fordítanak az éneklésre a filozófia kidolgozása érdekében. Ebből az okból Dr. Staal és a fakultás más tagjai elutasították a kérést, hogy engedélyezzenek egy gyakorlati kurzust a Kṛṣṇa tudatról, melyet Hans Kary, a szekta Berkeley-i templomának vezetője a téli szemeszter idején tartott volna.

Śrīla Prabhupāda levele a Los Angeles Timeshez

1970. január 14.

A Los Angeles Times szerkesztőjének

Kedves Uram!

A Los Angeles Timesban Kṛṣṇa-ének címmel 1970. január 14-én megjelent cikkel kapcsolatban engedje meg, hogy kiemeljem: a hindu vallás teljes mértékben Isten, azaz Viṣṇu személyes felfogásán alapszik. Isten személytelen felfogása egy mellékszempont, Isten három arculatának egyike. Az Abszolút Igazság végső soron az Istenség Legfelsőbb Személyisége, a Paramātmā felfogás az Ő mindenhol jelenlétének helyhez kötött arculata, az imperszonalista felfogás pedig Isten hatalmasságának és örökkévalóságának aspektusa. Ám mindezek együttesen alkotják a Teljes Egészet.

Dr. J. F. Staal állítása, miszerint a Kṛṣṇa kultusz a keresztény és a hindu vallás kombinációja, mint olyan dolog, amely spekuláció eredménye, nem helyes. Ha a keresztény, a mohamedán vagy a buddhista vallás személyes, az dicséretes. De a Kṛṣṇa vallás személyes volt már hosszú-hosszú idővel azelőtt, hogy a keresztény, a mohamedán, a buddhista vallások létrejöttek volna. A védikus elmélet szerint a vallást alapvetően a személyes Isten hozta létre, mint törvényeit. Vallást nem hozhat létre ember és senki más, Istent kivéve, aki felsőbbrendű az emberhez képest. A vallás kizárólag Isten törvénye.

Sajnos azok a *svāmīk*, akik előttem érkeztek ebbe az országba, Isten személytelen arculatát hangsúlyozták ki, Isten személyes aspektusának elegendő ismerete nélkül. A *Bhagavad-gītā* azt mondja, hogy csupán a kevésbé intelligens emberek vélik úgy, hogy Isten eredetileg személytelen, és formát akkor ölt, amikor inkarnálódik. A Kṛṣṇa filozófia azonban — mely a Védák hitelességén alapszik — az, hogy eredetileg az Abszolút Igazság az Istenség Legfelsőbb Személyisége. Teljesértékű kiterjedése jelen van mindenki szívében helyhez kötött aspektusában, a személytelen Brahman-sugárzás pedig a transzcendentális fény és hő, amely mindenhová eljut.

A *Bhagavad-gītā* világosan kijelenti, hogy az Abszolút Igazság utáni kutatás védikus útjának célja a személyes Isten megtalálása. Aki megelégszik az Abszolút Igazság többi arculatával is, azt úgy kell tekintenünk, hogy szegényes tudással rendelkezik. Nemrég adtuk ki *Śrī Īśopaniṣad* című

könyvünket, egy védikus írást, s ebben a kis könyvecskében alaposan megvitattuk ezt a témát.

Ami a hindu vallást illeti, Indiában millió és millió Kṛṣṇa templom van, s nincs egyetlen hindu sem, aki ne imádná Kṛṣṇát. Ezért ez a Kṛṣṇa-tudatú mozgalom nem egy kitaláció. Meghívunk minden tudóst, filozófust, valláskutatót és az általános köz tagjait, hogy kritikus tanulmányozással értsék meg ezt a mozgalmat. És ha valaki komolyan teszi ezt, meg fogja érteni e nagyszerű mozgalom fenséges helyzetét.

A vibrálás folyamata szintén hiteles. Staal professzor ellenérzése Kṛṣṇa szent nevének folytonos vibrálása miatt, határozottan bizonyítja a Kṛṣṇa-tudat e hiteles mozgalmáról szóló tudásának hiányát. Ahelyett, hogy elutasították volna a kérelmet, hogy adjanak engedélyt Kary kurzusának, neki és az Egyetem többi művelt professzorának türelmesen hallaniuk kellett volna az igazságáról ennek a hiteles mozgalomnak, melyre annyira szükség van jelenleg az istentelen társadalomban. [Az engedélyt a tanfolyamra később megadták.] Ez az egyetlen mozgalom, amely képes megmenteni az összezavarodott fiatal generációt. Kérem ennek az országnak minden felelős védelmezőjét, értse meg ezt a transzcendentális mozgalmat, s adjon meg nekünk minden jóindulatú segítséget, hogy terjeszthessük azt mindenki hasznára.

A.C. Bhaktivadanta Swami,

a Hare Kṛṣṇa Mozgalom

lelki tanítómestere

Levélváltás Śrīla Prabhupāda

és Dr. Staal között

1970. január 23.

Swami A.C. Bhaktivedantának

Kedves Swamiji!

Köszönöm, hogy elküldött egy másolatot arról a levélről, melyet a *Los Angeles Times*nek eljuttatott, s amely most a *Daily Californian*ban is megjelent. Azt hiszem, egyetért azzal, hogy a nyilvánosságtól eltekintve a vallásos és filozófiai témákról való beszélgetés interjúkon és a sajtóban írott leveleken keresztül kevésbé eredményes, de engedjen meg két tömör észrevételt.

Elsőnek azt, hogy én tudom, hogy a Kṛṣṇa hit régi (bár határozottan nem olyan ősi, mint a Védák), és soha nem volt rá befolyással a kereszténység, az iszlám vagy a zsidó vallás (soha nem említettem ezzel kapcsolatban a buddhizmust). A személyes és személytelen közötti különbség viszonylag határozatlan, de az egyszerűség kedvéért elfogadva e különbségtételt, kifejeztem meglepetésemet annak láttán, hogy a nyugati kultúrában — mely a személyességet hangsúlyozza — felnőtt emberek egy indiai kultúrához fordulnak, amely ugyanezt teszi. Kevésbé vagyok meglepődve, amikor a nyugati monoteizmussal nem elégedett emberek egy indiai filozófiát fogadnak el, amely a személytelen abszolútumot emeli ki.

Másodszor pedig soha nem fejeztem ki vagy éreztem ellenérzést Kṛṣṇa nevének vibrálásakor. Nemcsak hogy nem zavar engem (mint más embereket), hanem inkább szeretem. De kétségtelen tény, hogy a *Bhagavad-gītā* (nem beszélve a Védákról) nem kíván meg ilyen állandó vibrálást. A *Gītā* egészen más témákkal foglalkozik, amellyel valamennyire én is foglalkoztam India filozófiájáról tárgyaló kurzusokon.

Köszönettel, őszinte híve:

J. F. Staal,

a filozófia és a dél-ázsiai

nyelvek professzora

1970. január 30.

J. F. Staalnak,

a Kaliforniai Egyetem

filozófia és dél-ázsiai nyelvek professzorának,

Berkeley, California

Kedves Staal Professzor!

Nagyon köszönöm 1970. január 23-án kelt kedves levelét. Levelének utolsó bekezdésében megemlíti, hogy önt egyáltalán nem zavarja a Hare Kṛṣṇa *mantra* vibrálása (mint más embereket), sőt inkább kedveli azt. Ez nagyon elégedetté tett, s itt küldök önnek egy példányt magazinunkból, a *Back to Godhead* című magazinból, a 28. számot, amelyben megtalálja majd, mennyire szeretik a

diákok (az Ohioi Állami Egyetemen tartott programon) a Hare Kṛṣṇa *mantra* vibrálását, habár mindannyiuk kezdő még a vibrálás gyakorlatában. Ez a vibrálás tulajdonképpen nagyon örömteli a szívnek, s a legjobb eszköz arra, hogy a lelki tudatot, azaz a Kṛṣṇa-tudatot az egyszerű ember szívébe juttassa.

Ez a legkönnyebb folyamata a lelki megvalósításnak, s a Védák ezt ajánlják. A *Bṛhan-nāradya Purāṇa* világosan kijelenti, hogy csupán Hari (Kṛṣṇa) szent nevének vibrálása mentheti meg az embereket az anyagi létezés problémáitól, és nincs más lehetőség, nincs más lehetőség, nincs más lehetőség ebben a Kali-korszakban.

A nyugati kultúra monoteisztikus, de a nyugati embereket félrevezetik az imperszonalista indiai spekulációk. Nyugaton a fiatalok nagyon kiábrándultak, mert nem tanították őket figyelemmel a monoteizmusról. Nem elégedettek a tanulás és megértés e folyamatával. A Kṛṣṇa-tudatos mozgalom egy adomány számukra, mert a hiteles védikus módszer által igazán képzetté válnak, hogy megértsék a nyugati monoteizmust. Mi nem csupán elméletileg beszélünk, hanem a védikus szabályok előírt módszere szerint tanulunk.

Ám meglepetés számomra látni, hogy levelének utolsó bekezdésében ön azt mondja: „Kétségtelen tény, hogy a *Bhagavad-gītā* (a Védákról nem is beszélve) nem kíván meg ilyen állandó vibrálást.” Azt hiszem, ön kihagyta a *Bhagavad-gītā* következő versét, eltekintve sok hasonló verstől:

*satataṁ kīrtayanto mām
yatantaś ca dṛḍha-vratāḥ
namasyantaś ca mām bhaktyā
nitya-yuktā upāsate*

(*Bhagavad-gītā* 9.14)

Azoknak a nagy lelkeknek az elfoglaltságáról van itt leírás, akik mentesek az illúziótól és tökéletesek Isten megvalósításában: *satataṁ kīrtayanto mām* — ők mindig (*satataṁ*) éneklük (*kīrtayantaḥ*) az Én dicsőségemet, és — *nitya-yuktā upāsate* — mindig Engem imádnak (Kṛṣṇát).

Nem tudom tehát, hogyan mondhatja ön, hogy „kétségbe nem vonható”. Ha pedig a Védákból akar utalásokat, számtalannal szolgálhatok. A Védákban a legfelsőbb transzcendentális hangvibráció, az *omkāra* szintén Kṛṣṇa. *Praṇava omkāra* a Védák isteni lényege. A Védákat követni annyit jelent, mint vibrálni a védikus *mantrákat*, és nincs védikus *mantra*, amely teljes lenne az *omkāra* nélkül. A *Māṇḍūkya Upaniṣadban* az áll, hogy az *omkāra* a Legfelsőbb Úr legkedvezőbb hangbeli képviselője. Ezt az *Atharva Vedában* szintén megerősítik. Az *omkāra* a Legfelsőbb Úr hangbeli képviselője, s ezért a legfontosabb szó a Védákban. Ezzel kapcsolatban a Legfelsőbb Úr, Śrī Kṛṣṇa azt mondja: *praṇavaḥ sarva-vedeṣu* — „Én vagyok az *om* szótag minden védikus *mantrában*.” (Bg. 7.8)

A *Bhagavad-gītā* tizenötödik fejezetének 15. versében Kṛṣṇa azt is mondja: „Én minden szívben ott lakozom. Én vagyok az, akit az összes Veda közül ismerni kell, hiszen Én vagyok a *Vedānta* szerkesztője és a Védák ismerője.” A mindenki szívében lakozó Legfelsőbb Urat a *Muṇḍaka* és a *Śvetāsvatara Upaniṣad* egyaránt leírják: *dvā suparṇā sayujā sakhāyā...* A Legfelsőbb Úr és az egyéni lélek úgy ülnek a testben, mint két madárbarát egy fán. Az egyik madár a fa gyümölcseit eszi, vagyis az anyagi tettek visszahatásait, a másik madár pedig — a Felsőlélek — csak tanúja ennek.

A *Vedānta* tanulmányok célja ezért megismerni a legfelsőbb Urat, Kṛṣṇát. Ezt hangsúlyozza a *Bhagavad-gītā* nyolcadik fejezetének 13. verse, amely azt állítja, hogy a misztikus *yoga* folyamatával, a szent *om* szótagot vibrálva az ember végül eljuthat Kṛṣṇa legfelsőbb lelki bolygójára. A *Vedānta-sūtrában*, melyet ön minden biztonnal olvasott, a Negyedik Fejezetben (4. *adhikaraṇa*, 22. *sūtra*) határozottan az áll: *anāvṛtīḥ śabdāt* — „Hangvibráció által az ember felszabadulhat.” Az odaadó szolgálat által, az Istenség Legfelsőbb Személyiségének alapos megértésével az ember eljuthat az Ő hajlékára, és soha nem tér vissza többé az anyagi feltételek közé. Hogyan lehetséges ez? A válasz: pusztán Kṛṣṇa nevének állandó vibrálásával.

Ezt fogadta el a példás tanítvány, Arjuna, aki tökéletesen megtanulta a lelki tudomány végkövetkeztetését *Yogeśvarától*, a misztikus tudomány mesterétől, Kṛṣṇától. Kṛṣṇát Legfelsőbb Brahmanként felismerve Arjuna így szólította Őt: *sthāne hr̥ṣikeśa...* — „A világ örvendezik neved hallatán, s így mindenki vonzódik Hozzád.” (Bg. 11.36) A vibrálás folyamatát itt úgy hitelesítik,

mint közvetlen eszköze a Legfelsőbb Abszolút Igazsággal, az Istenség Személyiségével való kapcsolatnak. Pusztán Kṛṣṇa szent nevének vibrálásával a lélek vonzódni kezd a Legfelsőbb Személyhez, Kṛṣṇához, hogy hazatérjen, vissza Istenhez.

A *Nārada-pañcarātrában* az áll, hogy minden védikus rituáció, *mantra* és megértés ebben a nyolc szóban sűrűsödik össze: Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare. Hasonlóképpen a *Kali-santarana Upaniṣad* is azt állítja, hogy ez a tizenhat szó — Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare, Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare — különösen arra szolgál, hogy megvédjen e materialista Kali-korszak degradáló és szennyező hatásától.

Ezeket a dolgokat *Śrī Caitanya tanítása* című könyvünk részletesen tárgyalja.

A vibrálás folyamata ezért nem csupán az élet gyakorlati tökéletessége elérésének módszere, hanem hiteles védikus alapelv, melyet a legnagyobb védikus tudós és *bhakta*, az Úr Caitanya (akit mi Kṛṣṇa inkarnációjának fogadunk el) vezetett be. Mi egyszerűen csak az Ő hiteles lábnyomait követjük.

A Kṛṣṇa-tudatú mozgalom kiterjedése univerzális. A folyamat, mellyel az ember ismét elérheti örök, teljes gyönyörrel és tudással teli életének eredeti, lelki helyzetét, nem absztrakt, száraz teória. A lelki életet a Védák nem teoretikusnak, száraznak vagy személytelennek írják le. A Védák célja az Isten iránti tiszta szeretet felélesztése a szívben, s ezt a harmonikus végeredményt a Kṛṣṇa-tudatos mozgalommal, a Hare Kṛṣṇa *mantra* vibrálásával a gyakorlatban is meg tudjuk valósítani.

Ahogy a lelki megvalósítás célja egy: az Isten iránti szeretet, úgy a Védák az egyetlen átfogó egész a transzcendentális megértés témájában. Csak a tanítások hiteles védikus vonalától eltérő különféle csoportok tökéletlen szemlélete ad ilyen darabokra szabdalt külsőt a *Bhagavad-gītā*nak. A békítő faktor, amely elsimítja a Védák minden eltérő értelmezését, a Védák lényege, a Kṛṣṇa-tudat (az Isten iránti szeretet).

Még egyszer köszönettel,
őszinte híve:

A.C. Bhaktivedanta Swami

1970. február 8.

Swami A.C. Bhaktivedanta részére

Kedves Swamiji!

Nagyon köszönöm kedvességét, hogy ilyen hosszán és érdekesen írt nekem január 30-i levelében, köszönöm a *Back to Godhead* legutóbbi számával együtt. Azóta volt néhány beszélgetésem az önök itteni szervezetének tagjaival, ők azonban nem voltak teljesen kielégítőek az én szempontomból. Most azonban megkaptam az ön sokkal hitelesebb levelét, amely által a beszélgetésünk magasabb szintre emelkedik.

Mégis, attól tartok, ön nem győzött meg arról, hogy minden írás, amelyet ön idéz, csak Kṛṣṇa nevének vibrálását írja elő. Hadd utaljak most csupán a legfontosabbakra.

A *Bhagavad-gītā*ban (9.14) a *kīrtayantaḥ* szó nem szükségszerűen jelenti Kṛṣṇa nevének vibrálását. Ez jelenthet dicsőítést, vibrálást, elbeszélést, beszélgetést, valamint énekeknek, himnuszoknak, leírásoknak vagy beszélgetéseknek felel meg. A magyarázók így értelmezik. Śaṅkara a kommentárjában csupán ismétli a szót, de Ānandagiri a *vyākhyāban* úgy sorolja be a *kīrtanamot*, mint *vedānta*-hallgatása és az *om* mormolása.” (Azt, hogy a védikus *om* maga Kṛṣṇa, azt a *Bhagavad-gītā*ban mondják — amely *smṛti*, ahol Kṛṣṇát sok más dologgal is azonosítják —, de nem mondják a Védákban, amely *śruti*.) Egy másik kommentátor, Hanumān, *Paiśāca-bhāṣya* művében azt mondja, hogy *kīrtayantaḥ* csak *bhāṣmānaḥot* jelent — beszélni (valamiről).

Még fontosabb, azt hiszem, e szónak a pontos jelentésénél, hogy a vers egésze nem kívánja meg, hogy mindenki, mindig *kīrtanával* foglalja le magát, csupán azt állítja, hogy néhány nagy lélek azt teszi. Ez magától értetődő a következő versből, mely azt mondja, hogy *anye*, „mások” *jñāna-yajñena...yajanto mām* — „imádnak engem...a tudás imádatával”. A *Bhagavad-gītā* elnéző és türelmes a vallásos megközelítések változataihoz, bár egy szemléletet az összes többi felé helyez (*sarva-phala-tyāga*).

Végül a *Vedānta-sūtra* utolsó *sūtrája*, *anāvṛttiḥ śabdāt...*, *śabda* megfelel az írásoknak, a Védák kinyilatkoztatásának, ahogyan ez világossá válik a szöveggörnyezetből és a kommentátorok által. Śaṅkara számos szöveget idéz (az *ity ādi-śabdebhyaḥ*-val végződően — „e *śabdák* alapján”), hogy ezt alátámassza, s hogy alátámassza azt az állítást is, hogy a „az írások szerint nincs visszatérés.”

Ebben a *sūtrában* a *śabdára* is utal azzal, hogy azt mondja: *mantrārtha-vādādi...* — „mantrák, leírások stb.” Vācaspati Mīśra a *Bhāmatiban* alátámasztja ezt, és még tisztábbá teszi azzal, hogy hozzáteszi: a szembenálló vélemény *śruti-smṛti-virodhaḥ*, ellentétben van a *smṛtivel* és a *śrutival*. ”

Még egyszer köszönöm kedves figyelmét,

Őszinte híve:

J. F. Staal

1970. február 15.

J. F. Staal,

filozófia és dél-ázsiai nyelvek professzora részére

Kedves Dr. Staal!

Nagyon örültem, hogy megkaptam 1970. február 8-án, vasárnap írt levelét, s örömmel olvastam tartalmát.

Ami az ön meggyőzését illeti arról, hogy minden írás előírja Kṛṣṇa nevének vibrálását, én csupán az Úr Caitanya hiteles véleményét adtam át. Az Úr Caitanya azt javasolja, *kīrtanīyaḥ sadā hariḥ* („Harit, Kṛṣṇát dicsőítsd állandóan” — Śikṣāṣṭaka 3.). Hasonlóan ehhez Madhvācārya így idéz: *vede rāmāyane caiva hariḥ sarvatra gīyate* („Harit éneklék mindenhol a Védákban és a Rāmāyanában”). A *Bhagavad-gītāban* (15.15) az Úr szintén azt mondja: *vedaiś ca sarvair aham eva vedyah* („Én vagyok, akit a Védák által ismerni kell”).

Tehát láthatjuk, hogy minden írás a Legfelsőbb Személyre irányul. A *Rg Vedában* (1.22.20) a *mantra* a következő: *om tad viṣṇoḥ paramam padaṁ sadā paśyanti sūrayaḥ* — „A félistenek mindig Viṣṇu legfelsőbb hajlékára tekintenek.” Ezért az egész védikus folyamat az, hogy megértsük az Úr Viṣṇut, s minden írás közvetlenül vagy közvetve a Legfelsőbb Úr, Viṣṇu dicsőségét éneкли.

A *Bhagavad-gītā* 9.14. verse szerint *kīrtayantaḥ* minden bizonnal dicsőítést, vibrálást, elbeszélést és beszélgetést jelent, ahogy ön mondta; de dicsőítést, vibrálást, elbeszélést, beszélgetést — kiről? Minden bizonnal Kṛṣṇáról. Az ezzel kapcsolatban használt szó a *mām* („Nekem”). Ezért mi nem ellenezzük, amikor valaki Kṛṣṇát dicsőíti, ahogyan Śukadeva tette a *Śrīmad-Bhāgavatamban*. Ez szintén *kīrtanam*. Az egész Védikus Irodalomban a legmagasabb szintű hely felel meg a Legfelsőbb Úr, Kṛṣṇa ilyen dicsőítésére, s ezt a következő versből jól megérthetjük:

*nigama-kalpataror galitaṁ phalaṁ
śuka-mukhād amṛta-drava-saṁyutam
pibata bhāgavataṁ rasam ālayaṁ
muhur aho rasikā bhuvi bhāvukāḥ*

„Óh, tapasztalt és bölcs emberek, ízleljétek meg a *Śrīmad-Bhāgavatamot*, a Védikus Irodalom kívánság teljesítő fájának érett gyümölcsét! Śrī Śukadeva Gosvāmī ajkairól ered ez a gyümölcs, s ezért még ízeesebbé vált, pedig nektárja már eleve ízletes volt mindenki számára, beleértve a felszabadult lelkeket is.” (*Śrīmad-Bhāgavatam* 1.1.3)

Azt mondják, Parikṣit Mahārāja pusztá hallás útján ért el felszabadulást, s ehhez hasonlóan Śukadeva Gosvāmī a vibrálással érte el ugyanezt. A mi odaadó szolgálatunkban kilenc különféle módszer van ugyanazon cél, az Isten iránti szeretet elérése érdekében, s az első folyamat a hallás. Ezt a hallási folyamatot nevezik *śrutinak*. A következő folyamat a vibrálás. A vibrálás folyamata a *smṛti*. Mi a *śrutit* és a *smṛtit* egyidejűleg elfogadjuk. A *śrutit* az anyának, a *smṛtit* pedig a nővérnek tartjuk, mert a gyerek az anyjától hall, aztán újra tanul a nővértől leírása által.

Śruti és *smṛti* két párhuzamos vonal. Śrīla Rūpa Gosvāmī ezért azt mondja:

*śruti-smṛti-purāṇādi-
pañcarātra-vidhiṁ vinā
aikāntikī harer bhaktir
utpātāyaiva kalpate*

(*Bhakti-rasāmṛta-sindhu* 1.2.101)

Ez azt jelenti, hogy a *śrutira*, a *smṛtire*, a *Purāṇákra* és a *Pañcarātrákra* való utalás nélkül a tiszta odaadó szolgálatot soha nem lehet elérni. Ezért bárki, aki odaadó extázist mutat ki anélkül, hogy az megfelelné a *śāstrának* (a Védikus Írásoknak), csak zavart kelt. Másrészt pedig ha csupán a *śrutihoz* ragaszkodunk, akkor *veda-vāda-rataḥ* leszünk, amelyet a *Bhagavad-gītā* nem értékeli igazán. [Bg. 2.42: „Pusztán a Védák virágos szavaihoz vonzódní, s nem megérteni és gyakorolni őket.”]

Ezért a *Bhagavad-gītā*, bár *smṛti*, a lényege minden Védikus Írásnak, *sarvopaniṣado gāvah* [lásd Śaṅkarācārya meditációjának negyedik versszakát]. Olyan, mint a tehén, amely a tejet adja, azaz a Védák és az *Upaniṣadok* lényegét, és minden *ācārya*, Śaṅkarācāryát is beleértve, így fogadják el a *Bhagavad-gītā*t. Ezért ön sem tagadhatja meg a *Bhagavad-gītā* hitelességét amiatt, hogy az *smṛti*. Ez a nézőpont *śruti-smṛti-virodhaḥ*, „ellentétben áll a *smṛtivel* és a *śrutival*”, ahogyan ön helyesen mondta.

Anandagiri idézetét illetően, hogy a *kīrtanam* jelentése *vedānta-Vedānta* hallgatása és az *om* mormolása”), a *Vedānta* ismerője Kṛṣṇa, s Ő a *Vedānta* szerkesztője. Ő *veda-vit* és *veda-kṛt*. Hol van tehát nagyszerűbb lehetőség a *vedānta-śravanamra*, mint hogy Kṛṣṇától halljuk azt?

A következő vers szerint, mely a *jñāna-yajñena...yajanto mām*ot említi, az imádat tárgya Kṛṣṇa, amint arra a *mām* szó is utal. A folyamatot leírja a Śrī Īsopaniṣad 11. *mantrája*:

*vidyām cāvidyām ca yas
tad vedobhayam saha
avidyayā mṛtyuṁ tīrtvā
vidyayāmṛtam aśnute*

„Csak az tudja legyőzni az ismétlődő születést és halált — hogy azután a halhatatlanság teljes áldását élvezze —, aki képes egyidejűleg megérteni a tudatlanság és a transzcendentális tudomány folyamatát is.”

A *vidyā*, a transzcendentális tudás kultúrája alapvető az emberi lény számára, másképp az *avidyā*, a tudatlanság kultúrája az anyagi szinten a feltételekhez kötött létezéshez kötözi. A materialista létezés az érzékkielégítés kultúrájának hajszolását jelenti, s az érzékkielégítés e tudománya (*avidyā*) az ismétlődő születés és halál fejlődését jelenti. Akik ilyen tudásban mélyednek el, azok nem tanulnak a természet törvényeinek egyetlen leckéjéből sem, s ugyanazt a dolgot csinálják újra és újra, beleszeretve az illuzórikus dolgok szépségébe. Másrészt *vidyā*, tényleges tudás azt is jelenti, hogy tanulunk a tudatlan cselekedetek folyamatán keresztül is, ugyanakkor a transzcendentális tudományt is műveljük, s ezáltal eltérés nélkül követjük a felszabadulás ösvényét.

A felszabadulás nem más, mint a halhatatlanság teljes áldásának élvezete. Ezt a halhatatlanságot Isten örök birodalmában élvezzük (*sambhūty-amṛtam aśnute*), az Istenség Legfelsőbb Személyiségének régiójában, s e halhatatlanság az eredmény, melyet a Legfelsőbb Úr, minden ok okának (*sambhavāt*) imádatával nyerünk el. Így tehát igazi tudás, *vidyā* az Istenség Legfelsőbb Személyiségének, Kṛṣṇának az imádatát jelenti. Ez a *jñāna-yajñena*, a tudással teli imádat.

Ez a *jñāna-yajñena...yajanto mām* a tudás tökéletessége, amint azt a *Bhagavad-gītā* állítja (7.19):

*bahūnām janmanām ante
jñānavān mām prapadyate
vāsudevaḥ sarvam iti
sa mahātmā sudurlabhaḥ*

„Sok-sok születés és halál után az igazi tudást elsajátító ember átadja magát Nekem [Kṛṣṇa], mert tudja, hogy Én vagyok minden ok oka. Az ilyen nagy lélek bizony ritka.”

Ha valaki nem jut el a tudásnak erre a következtetésére, és csak Kṛṣṇa nélküli száraz spekulációval foglalkozik, akkor ez a nehéz spekuláló munka olyan, mint amikor a gabona üres kalászt ütök. A hántolatlan rizs és az üres kalász nagyon hasonlóan látszik. Az, aki tudja, hogyan kell a hántolatlan rizsből a gabonához jutni, az bölcs, de aki az üres kalászt üti, eredményre várva, az csak haszontalanul pazarolja az energiáját. Hasonlóan, ha valaki a Védákat tanulmányozza a Védák céljának megtalálása nélkül, az csak értékes idejét vesztegeti.

A Kṛṣṇa-imádat tudományának művelése sok-sok születés és halál után tetőződik, amikor az ember valóban bölccsé válik. Amikor az ember ily módon bölcs lesz, meghódol Kṛṣṇának, felismerve legalább azt, hogy Ő minden oknak és létező dolognak az oka. Az ilyen nagy lélek nagyon ritka. Akik tehát életükkel és lelkükkel meghódoltak Kṛṣṇának, azok *sudurlabha mahātmák*. Ők nem közönséges *mahātmák*.

Az Úr Caitanya kegyéből az élet legtökéletesebb szintjét ingyen megkaphatja az ember. S az eredménye nagyon lelkesítő; másképp hogyan lenne lehetséges, hogy minden védikus kultúrát nélkülöző háttérrel fiúk és lányok foglalják el gyorsan a ritka *mahātmák* helyzetét, pusztán e transzcendentális hang, a Hare Kṛṣṇa vibrálása által? S csupán e vibrálásra alapozva többségük

(akik nagyon őszinték) szilárd az odaadó szolgálatban, és nem térnek vissza a bűnös anyagi élet négy elvének követéséhez, amelyek névszerint 1) a húsevés, 2) a tiltott szexuális élet, 3) a kábító- és mámorítószerek fogyasztása, beleértve a kávé, a teát és a cigarettát, 4) a szerencsejáték. Ez a *Vedānta-sūtra* utolsó *sūtrája: anāvṛtīḥ śabdāt* („Hangvibráció által az ember elérheti a felszabadulást”).

Az embernek az eredményből kell tanulnia (*phalena paricīyate*). A mi tanítványaink azt az utasítást kapták, hogy így cselekedjenek, és ők soha nem esnek le. Az, hogy a tiszta lelki élet síkján maradnak anélkül, hogy vágyódnának az *avidyā*, az érzékkielégítés előbb említett elveinek művelésére, bizonyítéka annak, hogy helyesen értették meg a Védákat. Ők nem jönnek vissza az anyagi szintre, mivel az Isten iránti szeretet nektári gyümölcsöt ízelelik.

Sarva-phala-tyāga (azaz „lemondás a munkánk minden gyümölcséről”) — az Úr Maga magyarázza ezt el a *Bhagavad-gītā*ban a „*sarva-dharmān parityajya mām ekam śaraṇam vraja* szavaiban: „Adj fel mindent, s hódolj meg egyedül Énelőttem! (Kṛṣṇa)” A Hare Kṛṣṇa mantra azt jelenti: „Óh, Kṛṣṇa Legfelsőbb Energiája, óh, Úr Kṛṣṇa, kérlek, fogadj örök szolgálatodba!” Tehát fel kell adnunk mindent, s csupán az Úr odaadó szolgálatával kell foglalkoznunk. Amit Kṛṣṇa elrendel számunkra tennivalóként, az az egyetlen elfoglaltságunk. Fel kell adnunk a *karma*, a *jñāna* és a *yoga* minden következményes tettet — ez a tiszta odaadó szolgálat szintje, a *bhakti uttamā*.
Őszinte híve,

A.C. Bhaktivedanta Swami

1970. február 25.

Swami A. C. Bhaktivedanta,
a Kṛṣṇa-tudat Nemzetközi Szervezete
alapító *ācāryája* részére
Kedves Swamiji!

Nagyon köszönöm 1970. február 17-i nagyon érdekes levelét, a melléklettel együtt.

Attól tartok, bármikor is idéz ön egy magyarázó részletet, amely azt mutatja, hogy csak Kṛṣṇa nevének vibrálása szükséges, én tudok idézni egy másikat, amely valami mást követel meg, hozzátéve: *yadi śloka 'pi pramāṇam, ayam api ślokaḥ pramāṇam bhavitum arhati* — „Ha a pusztá versek hitelesek, akkor ezt a verset szintén hitelesnek kell tekinteni.” És ennek talán nem is lesz vége az előrelátható jövőben, amint azt Patañjali is mondja: *mahān hi śabdasya prayoga-viśayaḥ* — „Mert roppant a birodalma a szavak használatának.”

Őszinte híve,

J. F. Staal

3764 Watsake Avenue

Los Angeles, California, 90034

1970. április 24.

Kedves Dr. Staal!

Nagyon köszönöm 1970. február 25-én írt levelét. Bocsásson meg, hogy nem tudtam rá korábban válaszolni; a fenti címen egy új templom vásárlásának ügyével voltam elfoglalva. Nagyon szép helyet biztosítottunk egy különálló templomnak, előadóteremnek, lakóhelyemnek és a *bhakták* lakóhelyének, mind együtt egy nagyon szép helyen, minden modern komforttal felszerelve.

Arra kérem önt, látogassa meg ezt a helyet, amikor önnek megfelel, s ha egy nappal előbb lenne kedves ezt tudatni velem, a tanítványaim nagyon fognak örülni, hogy illően fogadhatják önt.

A levelezésünket illetően: ez az idézet és ellenidézet valóban nem oldja meg a problémát. A bíróságon mind a két tanult ügyvéd idéz a törvénykönyvekből, de az nem jelent megoldást az ügy számára. Az ügy határozata az elnöklő bíró ítélete. A vita tehát nem juttathat el minket a végkövetkeztetésig.

Az Írásokból vett idézetek néha ellentmondásosak, és minden filozófusnak más a véleménye, mert anélkül, hogy újabb tézist állítana fel, senki sem lehet híres filozófus. Ezért nehéz helyes következtetésre jutni. A végkövetkeztetés, ahogyan az előbb említettük, a feljebbvaló ítéletének elfogadása. Mi Caitanya Mahāprabhu autoritását követjük, aki nem különbözik Kṛṣṇától, és az Ő véleménye a Védikus Írások alapján az, hogy ebben a korban a vibrálás az egyetlen megoldás az élet minden problémájára, s ezt a gyakorlati tapasztalat is megmutatja.

Nemrég Berkeleyben a tanítványaink egy nagy felvonulást rendeztek az Úr Caitanya

megjelenésének napján, s a közönség a következő megjegyzéseket tette: „Ez a csoport nem olyan, mint a többiek, akik ablakot betörni és pusztítani akarnak.” Ezt a rendőrség is megerősítette a következő szavakkal: „A Kṛṣṇa-tudatos mozgalom tagjai teljesen együttműködtek a rendőrséggel, és igyekeztek, hogy békés rendet tartsanak fenn, olyan sikerrel járt, hogy csak minimális rendőrségi beavatkozásra volt szükség.”

Hasonlóan Detroit-ban is nagy békemenetet rendeztek, és a mi embereinket „angyalokként” ismerték el a közönségben. A Kṛṣṇa-tudatra tehát jelenleg tulajdonképpen szükség van mint univerzális gyógyszerre az emberi társadalom mindenféle problémájának gyógyításában.

A további idézetek most már nem oldanak meg semmit. A gyógyszerértárban lehet rengeteg gyógyszer, és talán mind hiteles is, de arra van szükség, amit egy tapasztalt orvos ír fel annak a bizonyos páciensnek. Ebben az esetben nem mondhatjuk: „ez szintén gyógyszer, és az szintén gyógyszer.” Nem. A gyógyszer, amely hatásos egy bizonyos emberre, az a neki szóló gyógyszer — *phalena paricīyate*.

Őszinte híve,

A.C. Bhaktivedanta Swami

Śrīla Prabhupāda végső jegyzete

A bíróságon az ügyvédek saját lényeges érveiket terjesztik elő a hiteles törvénykönyvekből, hogy eldöntsék a jogi kérdést, de a bírón múlik, hogyan határoz az ügyben az egyik pereskedő fél javára. Amikor a szembenálló ügyvédek előterjesztik az érveiket, mindkettőjük törvényes és hiteles, de az ítélet annak az érvek kedvez, amelyik alkalmazható az adott esetben.

Az Úr Caitanya a *sāstrák* hiteles forrása alapján azt az ítéletet hozta, hogy az Úr szent neveinek vibrálása az egyetlen eszköz ahhoz, hogy az ember a transzcendentális síkra emelkedjen, és tulajdonképpen láthatjuk, hogy hatásos eszköz. Minden egyes tanítványunkat, akik komolyan veszik ezt a folyamatot, egyénileg meg lehet vizsgálni, s egy pártatlan bíró könnyen láthatja majd, hogy transzcendentális megvalósításukban fejlettebbek, mint bármelyik filozófus, valláskutató, *yogī* vagy *karmī*, stb.

El kell fogadnunk minden kedvezőt a körülményekhez képest. Más módszerek elvetése adott körülmények között nem jelenti azt, hogy az elvetett módszer nem hiteles. Jelenleg azonban tekintve a kort, az időt és a tárgyat, néha még hiteles módszereket is elvetnek. Mindent a gyakorlati eredményén keresztül kell megvizsgálunk. Ilyen vizsgálattal a Hare Kṛṣṇa *mahā-mantra* állandó vibrálása kétségtelenül nagyon hatásosnak bizonyul.

A. C. Bhaktivedanta Swami

Kṛṣṇa-tudat: hindu kultusz vagy isteni kultúra?

Miközben a Kṛṣṇa-tudat mozgalmát a megfelelő történelmi-kulturális környezetbe próbálja beilleszteni, sok ember azonosítja ezt a mozgalmat a hinduizmussal. Ez azonban félrevezető. Śrīla Prabhupāda visszautasítja a panteizmussal, politeizmussal és a kasztrendszerrel való kapcsolatot, melyek a modern hinduizmust áthatják. Bár a Kṛṣṇa-tudat és a mai hinduizmus közös gyökerekkel rendelkezik — India ősi, védikus kultúrája —, a hinduizmus más „nagy vallásokkal” együtt szektáriánus vallás lett, míg a Kṛṣṇa-tudat egyetemes és transzcendentális a relatív, szektáriánus megjelölésekhez képest.

Van egy félreértés, mely szerint a Kṛṣṇa-tudat mozgalma a hindu vallást képviseli. A Kṛṣṇa-tudat lényegében mégsem egy olyan hit vagy vallás, amely más hitek és vallások megsemmisítésére törekszik. Inkább egy nélkülözhetetlen kulturális mozgalom az egész emberi társadalom számára, s nem vesz tekintetbe semmilyen különös szektáriánus hitet. Ennek a kulturális mozgalomnak legfőképpen az a célja, hogy az embereket arra tanítsa, hogyan kell szeretniük Istent.

Néha az indiaiak — Indiában és Indián kívül egyaránt — azt gondolják, hogy mi a hindu vallást prédikáljuk, de valójában ez nem így van. Nem találjuk meg a „hindu” szót a *Bhagavad-gītā*-ban; sőt az egész Védikus Irodalomban nincs olyan szó, hogy „hindu”. Ezt a szót az Indiával szomszédos tartományok — mint pl. Afganisztán, Balukisztán és Perzsia — muzulmánjai vezették be. Van egy Sindhu nevű folyó India észak-nyugati tartományainak határán, s mivel a muzulmánok nem tudták a Sindhu szót helyesen kiejteni, ezért helyette „Hindu”-nak hívták, s e vidék lakóit pedig „hinduknak” nevezték. Indiában a védikus nyelv szerint az európaiakat *mleccháknak* vagy *yavanáknak* nevezik. Hasonlóan, a „hindu” elnevezést a muzulmánok adták.

India tényleges kultúráját a *Bhagavad-gītā* írja le, amelyben az áll, hogy a természet különféle minőségeinek vagy kötőerőinek alapján különféle emberek élnek, akiket általában négy társadalmi és négy lelki rendbe sorolnak be. A társadalmi és lelki felosztás rendszerét *varṇāśrama-dharmának* nevezik. A négy *varṇa*, társadalmi rend a *brāhmaṇák*, a *kṣatriyák*, a *vaiśyák* és a *śūdrák*. A négy *āśrama*, azaz lelki rend a *brahmacarya*, a *gṛhastha*, a *vānaprastha* és a *sannyāsa*. A *varṇāśrama* rendszerről a *Purāṇákként* ismert Védikus Írások adnak leírást. A védikus kultúra intézményének célja, hogy minden embert Kṛṣṇa, Isten tudományában való fejlődésre neveljen. Ez a Védák szándéka.

Amikor az Úr Caitanya Rāmānanda Rāyával, a nagy *bhaktával* beszélgetett, azt kérdezte tőle: „Mi az emberi élet alapvető elve?” Rāmānanda Rāya azt válaszolta, hogy az emberi civilizáció akkor kezdődik, amikor a *varṇāśrama-dharmát* elfogadják. A *varṇāśrama-dharma* szintjére történő eljutás előtt nem lehet szó emberi civilizációról. Ezért a Kṛṣṇa-tudat mozgalma megpróbálja az emberi civilizáció e helyes rendszerét megalapozni, melyet Kṛṣṇa-tudatnak vagy *daiva-varṇāśramának*, isteni kultúrának neveznek.

Indiában jelenleg ezt a *varṇāśrama* rendszert kiforgatott módon fogadják el, s emiatt egy *brāhmaṇa* (a legfelsőbb társadalmi rend) családjában született férfi azt állíthatja, hogy őt *brāhmaṇaként* kell tisztelni. Ezt a kijelentést azonban a *sāstra* (az Írás) nem fogadja el. Lehetett valakinek az ősapja *brāhmaṇa* a családi öröklődési rend — *gotra* — alapján, de az igazi *varṇāśrama-dharma* az ember szerzett, tényleges tulajdonságain alapszik, tekintet nélkül a születésre vagy öröklésre. Ezért mi nem a hinduk jelenlegi rendszerét prédikáljuk, különösen nem azokét, akik Śaṅkarācārya hatása alatt állnak, mert Śaṅkarācārya azt tanította, hogy az Abszolút Igazság személytelen, s így közvetve megtagadta Isten létezését.

Śaṅkarācārya missziója nagyon különleges volt: azért jelent meg, hogy a buddhizmus hatása után visszaállítsa a védikus befolyást. Mivel a buddhizmust Ásoka császár is támogatta, kétezerhatszáz évvel ezelőtt a buddhista vallás egész Indiára kiterjedt. A Védikus Írások alapján Buddha Kṛṣṇa inkarnációja volt, aki különleges erővel rendelkezett, és különleges célból jelent meg. Gondolkodásának, hitének rendszerét széles körben elfogadták, ám Buddha megtagadta a Védák tekintélyét. Miközben a buddhizmus terjedt, a védikus kultúra megszűnt Indiában és más helyeken egyaránt. Ezért Śaṅkarācārya egyetlen célja az volt, hogy eltörölje Buddha filozófia rendszerét, s bevezette a Māyāvādanak nevezett rendszert.

Pontosan szólva a Māyāvāda filozófia ateizmus, mivel ez egy olyan folyamat, melyben az ember azt *képzeli*, hogy van Isten. A filozófia e Māyāvāda rendszere már végtelen idők óta létezik.

A jelenlegi India vallási, kulturális rendszere Śāṅkarācārya Māyāvāda filozófia rendszerén alapszik, amely kompromisszumot kötött a buddhista filozófiával. A Māyāvāda filozófia szerint tulajdonképpen Isten nem létezik, vagy ha létezik, akkor személytelen és mindent átható, ezért minden formában el lehet képzelni. Ez a következtetés nincs összhangban a Védikus Irodalommal. A Védikus Irodalom sok félistent megnevez, akiket különféle célok érdekében imádnak, de minden esetben a Legfelsőbb Urat, az Istenség Személyiségét fogadják el legfelsőbb irányítóként. Ez az igazi védikus kultúra.

A Kṛṣṇa-tudat filozófiája nem tagadja meg Isten és a félistenek létét, míg a Māyāvāda filozófia mindkettőt megtagadja, s fenntartja, hogy sem a félistenek, sem Isten nem létezik. A Māyāvādik számára végső soron minden semmi. Azt mondják, az ember elképzeli bármely hiteles forrást — legyen az Viṣṇu, Durgā, az Úr Śiva vagy a napisten —, mert ezek azok a félistenek, akiket a társadalomban általában imádnak. De a Māyāvāda filozófia lényegében nem fogadja el egyiknek a létezését sem. A Māyāvādik azt mondják, hogy mivel az ember nem tudja elméjét a személytelen Brahmanra koncentrálni, elképzeli ezek közül bármelyik formát. Ez egy új rendszer, melyet *pañcopāsānānak* neveznek. Ezt Śāṅkarācārya vezette be, de a *Bhagavad-gītā* nem tanít ilyen elméletet, s ezért ezek az elméletek nem hitelesek.

A *Bhagavad-gītā* elfogadja a félistenek létezését. A félistenekről a Védák adnak leírást, s az ember nem tagadhatja le létezésüket, de nem Śāṅkarācārya módszere alapján kell megérteni vagy imádni őket. A félistenek imádatát a *Bhagavad-gītā* elveti. A *Gītā* (7.20) világosan állítja:

*kāmais tais tair hr̥ta-jñānāḥ
prapadyante 'nya-devatāḥ
taṁ taṁ niyamam āsthāya
prakṛtyā niyatāḥ svayā*

„Kiknek elméjét eltorzították az anyagi vágyak, meghódolnak a félistenek előtt, és követik a saját természetük szerint kiszabott imádatszabályokat.” Az Úr Kṛṣṇa továbbá azt is állítja a *Bhagavad-gītā*-ban (2.44):

*bhogaiśvarya prasaktānām
tayāpahṛta cetasām
vyavasāyātmikā buddhiḥ
samādhau na vidhīyate*

„A Legfelsőbb Úrhoz irányuló odaadó szolgálat szilárd elhatározása nem születik meg azon személyek elméjében, akiket túlságosan vonz és megtéveszt az érzéki élvezet és az anyagi gazdagság.” Akik a különféle félisteneket követik, azokat mint *hr̥ta-jñānāḥ*-kat írják le, amely annyit jelent: „akik elvesztették a józan eszüket”. Ezt a *Bhagavad-gītā* (7.23) tovább magyarázza:

*antavat tu phalaṁ teṣām
tad bhavaty alpa-medhasām
devān deva-yajo yānti
mad-bhaktā yānti mām api*

„A csekély értelmű emberek a félisteneket imádják, de az eféle hódolat gyümölcsei korlátoltak és múlandóak. A félistenek imádói a hozzájuk tartozó bolygókra jutnak, míg bhaktáim végül az Én legfelsőbb bolygómra kerülnek.” A félistenek nyújtotta ellenszolgáltatások ideiglenesek, mert minden anyagi előny csak az átmeneti testtel kapcsolatban tud működni. Bármilyen anyagi könnyebbséghez jut az ember, akár a modern tudományos módszerek által, akár a félistenektől származó áldások által, a testtel együtt végeszakad. Ám a lelki fejlődés soha nem ér véget.

Az embereknek nem szabad azt gondolniuk, hogy egy szektáriánus vallást prédikálunk. Nem. Mi egyszerűen csak arról tanítunk, hogyan kell szeretni Istent. Számtalan teória van Isten létezéséről. Az ateisták például sohasem hisznek Istenben. Az ateisták — mint például Jacques Monod professzor, aki elnyerte a Nobel-díjat — kijelentik, hogy minden véletlen (ezt a teóriát már India ateista filozófusai, mint Cārvāka is hosszú idővel ezelőtt felvetették). Azután más filozófiák, mint például a *karma-mīmāṃsā* filozófia, elfogadták azt, hogy ha valaki szépen és becsületesen végzi a munkáját, akkor az eredmény automatikusan követni fogja ezt anélkül, hogy ezt szükséges lenne Istennek tulajdonítani. Bizonyíték gyanánt az ilyen teóriák felállítói azt az érvet hozzák fel, hogy amikor valaki egy fertőzésben megbetegszik és gyógyszert vesz be, hogy elhárítsa a betegséget, a betegséget ezzel semlegesíti. A mi érünk azonban ezzel kapcsolatban az, hogy még

ha valaki a legjobb gyógyszert adja egy embernek, az akkor is meghalhat. Az eredményeket nem lehet mindig előre megjósolni. Ezért van egy magasabb szintű hiteles forrás, *daiva-netreṇa*, a legfelsőbb irányító. Másképp hogyan lehetne, hogy egy gazdag és jámbor ember fia hippí lesz az utcán, vagy hogy annak az embernek, aki nagyon sokat dolgozik és gazdag lesz, egyszer csak azt mondja az orvos: „Mostantól nem ehetsz semmit, csak árpanyákat”?

A *karma-mīmāṃsā* teória azt tartja, hogy a világ Isten legfelsőbb irányítása nélkül működik. Az ilyen filozófiák azt mondják, minden a vágy (*kāma-haitukam*) által következik be. A vágy következtében vonzódik a férfi a nőhöz, a szex véletlenül jelen van, a nő pedig állapotos lesz. Tulajdonképpen nincs arra terv, hogy a nő állapotos legyen, de egy természetes folyamat által, amikor egy nő és egy férfi egyesül, eredmény jön létre. Az ateista teória — melyet a *Bhagavad-gītā* tizenhatodik fejezete démonikusnak ír le — az, hogy valójában minden így történik, a véletlen miatt és a természetes vonzódás eredményeképpen. Ez a démonikus teória támogatja azt az elgondolást, hogy ha valaki el akarja kerülni, hogy gyerekei legyenek, fogamzásgátló módszert alkalmazhat.

Valójában azonban van egy nagy terv mindenre — a védikus terv. A Védikus Irodalom útmutatást ad arra vonatkozóan is, hogyan kell a férfinak és a nőnek egyesülnie, hogyan lehetnek gyerekeik, s mi a szexuális élet célja. Kṛṣṇa azt mondja a *Bhagavad-gītāban*, hogy a védikus parancs szerint korlátozott szexuális élet, vagyis a védikus szabályok irányítása alatti nemi élet hiteles, és Kṛṣṇa elfogadja azt. De a véletlenszerű nemi élet nem fogadható el. Ha valaki véletlenül él nemi életet és abból gyerekek lesznek, akkor azokat *varṇa-saṅkarának*, nemkívánt népességnek nevezik. Ez az alacsonyabb rendű állatok útja, emberek számára nem elfogadható. Az emberek számára terv van. Nem fogadhatjuk el azt a feltételezést, hogy az emberi életre nincs terv, vagy hogy minden véletlenül és anyagi szükségszerűségből születik.

Saṅkarācārya teóriája, miszerint nincs Isten, és mindenki végezheti a dolgát és elképzelteti Isten bármilyen formában, hogy a társadalomban békét és nyugalmat tartsanak fenn, többé-kevésbé szintén a véletlen és a szükségszerűség gondolatán alapszik. A mi módszerünk azonban teljesen különbözik ettől, és hiteles forrásokon alapszik. Ez a Kṛṣṇa által elrendelt isteni *varṇāśrama-dharma*, nem pedig a kasztrendszer, ahogyan azt manapság értelmezik. A modern kasztrendszer most Indiában szintén helyteleníthető, mert az embereket születésük alapján különféle csoportokba osztályozni nem a védikus, isteni kasztrendszer.

A társadalomban sokféle osztálya van az embereknek — vannak mérnökök, orvosok, gyógyszerészek, kereskedők, üzletemberek és így tovább. Az osztályoknak ezeket a variációit nem a születés, hanem a tulajdonságok határozzák meg. A Védikus Irodalom nem hagy jóvá olyan dolgot, mint a születés általi kasztrendszer, és mi sem fogadjuk ezt el. Semmi közünk ehhez a kasztrendszerhez, amit jelenleg Indiában is elutasítanak az emberek. Mi inkább mindenkinek megadjuk az esélyt, hogy *brāhmaṇa* lehessen, s elérhesse a élet legmagasabb szintű helyzetét.

Mivel jelen pillanatban hiány van *brāhmaṇákból*, lelki vezetőkből, és *ṣatriyákból*, irányító emberekből, s mivel az egész világot *sūdrák* irányítják, a dolgozó osztály tagjai, ezért sok az ellentét a társadalomban. A Kṛṣṇa-tudat elfogadása csillapítaná ezeket az ellentéteket. Ha a *brāhmaṇa* osztály valóban helyreáll, a társadalmi jólét többi rendje automatikusan követni fogja, éppúgy, mint amikor az agy tökéletesen rendben van, s a test többi része, mint például a karok, a gyomor, a lábak, mind szépen működnek.

E mozgalom végső célja, hogy az embereket az Isten iránti szeretetre tanítsa. Caitanya Mahāprabhu megerősíti azt a végkövetkeztetést, hogy az emberi élet legmagasabb szintű tökéletessége megismerni az Isten iránti szeretetet. A Kṛṣṇa-tudat mozgalmának nincs köze sem a hindu valláshoz, sem más vallásrendszerhez. Nincs keresztény úriember, akit érdekelne, hogy hitét keresztényről hindura változtassa. Hasonlóan nincs olyan hindu úr, aki kész lenne a keresztény hitre térni. Az ilyen változtatás az olyanoknak való, akiknek nincs bizonyos társadalmi pozíciójuk. De mindenkit érdekelni fog az Istenről szóló filozófia és tudomány megértése, és mindenki komolyan veszi majd. Az embernek világosan meg kell értenie, hogy a Kṛṣṇa-tudat nem az úgynevezett hindu vallást hirdeti. Mi olyan lelki kultúrát nyújtunk, amely képes megoldani az élet problémáit, s ezért ezt az egész világon elfogadják.

IV. Kṛṣṇa és Krisztus megértése

Kṛṣṇa, Christos, Krisztus

1974-ben Śrīla Prabhupāda és számos tanítványa a nyugatnémet Frankfurt am Main ISKCON Központjától nem messze reggeli sétát tett Emmanuel Jungclaussen atyával, a Niederalteich Monostor bencésrendi szerzetesével. Amikor Emmanuel atya észrevette, hogy Śrīla Prabhupāda a rózsafüzérhez hasonló meditációs gyöngysort hord magánál, elmondta, hogy ő is vibrál egy állandó imát: „Uram, Jézus Krisztus, légy kegyes hozzánk!” Ezt a következő párbeszéd követte:

Śrīla Prabhupāda: Mi a jelentése a *Krisztus* szónak?

Emmanuel atya: A *Krisztus* szó a görög *Christos* szóból ered, ami azt jelenti: „a felszentelt”.

Śrīla Prabhupāda: *Christos* a *Kṛṣṇa* szó görög változata.

Emmanuel atya: Ez nagyon érdekes.

Śrīla Prabhupāda: Amikor egy indiai ember Kṛṣṇát szólítja, gyakran azt mondja: „Kṛṣṭa”. *Kṛṣṭa* szanszkrit szó, azt jelenti, hogy „vonzás”. Tehát ha Istent Krisztusnak, Kṛṣṭának vagy Kṛṣṇának szólítjuk, ugyanarra a mindenkit vonzó Istenség Legfelsőbb Személyiségére utalunk. Amikor Jézus azt mondja: „Miatyánk, ki vagy a mennyekben, szenteltesd meg a Te neved”, ez a neve Istennek Kṛṣṭa vagy Kṛṣṇa volt. Egyetért ebben?

Emmanuel atya: Azt hiszem, Jézus Krisztus, mint Isten fia, Isten tényleges nevét nyilvánította ki nekünk: Krisztus. Hívhatjuk Istent „Atyának”, de ha valódi nevén akarjuk szólítani, azt kell mondanunk: „Krisztus”.

Śrīla Prabhupāda: Igen. „Krisztus” egy másféleképpen mondott *Kṛṣṭa*, „Kṛṣṭa” pedig a *Kṛṣṇa* szónak, Isten nevének egy másféle kiejtése. Jézus azt mondta, dicsőítenünk kell Isten nevét, de tegnap hallottam egy teológust, amint azt mondta: Istennek nincsen neve — csupán „Atyának” hívhatjuk Őt. Egy gyerek hívhatja „Atyának” az apját, de az apának azért van saját neve. Hasonlóan „Isten” az általános neve az Istenség Legfelsőbb Személyiségének, de sajátos neve Kṛṣṇa. Ezért akár Krisztusnak, akár Kṛṣṇának, akár Kṛṣṭának nevezi valaki Istent, végső soron ugyanazt az Istenség Legfelsőbb Személyiségét szólítja meg.

Emmanuel atya: Igen, ha Isten tényleges nevééről beszélünk, akkor „Christost” kell mondanunk. A mi vallásunkban ott van a Szentháromság: az Atya, a Fiú és a Szentlélek. Mi úgy hisszük, Isten nevét csak az Isten Fiától származó kinyilatkoztatás által ismerhetjük, ezért mi a Krisztus nevet fogadjuk el Isten kinyilvánított nevéként.

Śrīla Prabhupāda: Tulajdonképpen ez nem számít — *Kṛṣṇa* vagy *Krisztus* —, a név ugyanaz. A legfőbb dolog, hogy kövessük a Védikus Írások utasításait, amelyek Isten nevének vibrálását ajánlják ebben a korszakban. A legkönnyebb módszer a *mahā-mantra* vibrálása: Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare, Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare. *Rāma* és *Kṛṣṇa* Isten nevei, Hare pedig Isten energiája. Amikor tehát ezt a *mahā-mantrát* vibráljuk, Istent az Ő energiájával együtt szólítjuk meg. Ez az energia kétféle: lelki és anyagi. Jelenleg mi az anyagi energia csapdájában vagyunk. Ezért úgy kell imádkoznunk Kṛṣṇához, legyen kedves, és szabadítson meg bennünket az anyagi energia szolgálatától, s fogadjon minket a lelki energia szolgálatába. Ez az egész filozófiánk. *Hare Kṛṣṇa* azt jelenti: „Ó, Isten energiája, ó, Isten, kérlek, fogadjatok engem a szolgálatotokba!” Ez a mi természetünk, a szolgálat. Valahogyan az anyagi dolgok szolgálatába keveredtünk, de amint ez a szolgálat a lelki energia szolgálatába transzformálódik, életünk tökéletessé vált. A *bhakti-yoga* (Isten szeretetteljes szolgálata) gyakorlata azt jelenti, hogy az ember megszabadul az olyan megjelölésektől, mint „hindu”, „muzulmán”, „keresztény” stb., és egyszerűen csak Kṛṣṇát szolgálja. Mi megteremtettük a keresztény, a hindu, a mohamedán vallást, de amikor egy megjelölések nélküli valláshoz eljutunk, melyben nem gondoljuk magunkról, hogy hinduk, keresztények vagy mohamedánok vagyunk, akkor beszélhetünk tiszta vallásról, azaz *bhaktiról*.

Emmanuel atya: *Muktiról?*

Śrīla Prabhupāda: Nem, *bhaktiról*. Amikor *bhaktiról* beszélünk, a *mukti* (az anyagi szenvedésektől való megszabadulás) abba beletartozik. *Bhakti* nélkül nincsen *mukti*, de amikor a *bhakti* szintjén cselekszünk, a *mukti* automatikusan beletartozik. Ezt megtudhatjuk a *Bhagavad-gītából* (14.26):

mām ca yo 'vyabhicāreṇa

*bhakti-yogena sevate
sa guṇān samatītyaitān
brahma-bhūyāya kalpate*

„Aki teljesen az odaadó szolgálattal foglalja le magát, és nem esik vissza semmilyen körülmények között, az egyszeriben túllép az anyagi természet kötőerőin, s így elér a Brahman síkjára.”

Emmanuel atya: Brahman egyenlő Kṛṣṇával?

Śrīla Prabhupāda: Kṛṣṇa Parabrahman. Brahmant három aspektusban lehet megvalósítani: mint személytelen Brahman, mint helyhez kötött Paramātmā, s mint személyes Brahman. Kṛṣṇa személyes, és Ő a Legfelsőbb Brahman, mert végső soron Isten személy. A *Śrīmad-Bhāgavatam* (1.2.11) megerősíti ezt:

*vadanti tat tattva-vidas
tattvaṁ yaj-jñānam advayam
brahmeti paramātmēti
bhagavān iti śabdyate*

„A tanult transzcendentalisták, akik ismerik az Abszolút Igazságot, e kettősségektől mentes szubsztanciát Brahmának, Paramātmának vagy Bhagavānnak nevezik.” A Legfelsőbb Személy arculata Isten végső megvalósítása. Ő mind a hat gazdagsággal teljes: Ő a legerősebb, a leggazdagabb, a leggyönyörűbb, a leghíresebb, a legbölcsebb és a leglemondottabb.

Emmanuel atya: Igen, egyetérték ezzel.

Śrīla Prabhupāda: Mivel Isten Abszolút, az Ő neve, formája és tulajdonságai szintén abszolútak, s nem különböznek Tőle. Ezért Isten szent nevének vibrálása közvetlen társulást jelent Vele. Amikor valaki Istennel társul, akkor isteni tulajdonságokra tesz szert, s amikor valaki teljesen megtisztult, akkor a Legfelsőbb Úr társává válik.

Emmanuel atya: De Isten nevééről a megértésünk behatárolt.

Śrīla Prabhupāda: Igen, behatároltak vagyunk, Isten azonban végtelen. És mivel Ő végtelen, azaz abszolút, ezért végtelen számú neve van, amelyek mindegyike maga Isten. Annyira érthetjük a neveit, amennyire fejlett a lelki megértésünk.

Emmanuel atya: Föltehetek egy kérdést? Mi keresztények szintén az Istenszeretetről prédikálunk, próbáljuk megvalósítani az Isten iránti szeretetet, és teljes szívünkben és lelkünkben próbáljuk szolgálni Őt. Mi tehát a különbség az önök mozgalmá és a miénk között? Miért küldte ön a tanítványait a nyugati országokba az Istenszeretetről prédikálni, amikor Jézus evangéliuma már elhozta ugyanezt az üzenetet?

Śrīla Prabhupāda: A probléma az, hogy a keresztények nem követik Isten parancsolatait. Egyetért ezzel?

Emmanuel atya: Igen, önnek nagyrésztben igaza van.

Śrīla Prabhupāda: Akkor mit jelent a keresztények Isten iránti szeretete? Ha valaki nem követi Isten parancsait, hol van akkor a szeretete? Ezért jöttünk ide, hogy megtanítsuk, mit jelent az Isten iránti szeretet: ha valaki szereti Istent, akkor nem tagadhatja meg a parancsait. Ha pedig megtagadja, akkor a szeretete nem igazi.

A világon mindenhol láthatjuk, hogy az emberek nem Istent, hanem a kutyáikat szeretik. A Kṛṣṇa-tudat mozgalmára szükség van, hogy megtanítsa az embereket, hogyan élesszék föl Isten iránti elfelejtett szeretetüket. Nem csak a keresztények, hanem a hinduk, a mohamedánok és mindenki más is bűnös. Magukat „kereszténynek”, „hindunak” vagy „mohamedánnak” bélyegezték meg, de nem engedelmessékednek Istennek. Ez a probléma.

Emmanuel atya: Meg tudná mondani, miben mutatkozik meg a keresztények engedetlensége?

Śrīla Prabhupāda: Igen. Az első dolog, hogy megszegik a „Ne ölj!” parancsolatot, mivel vágóhidakat tartanak fenn. Egyetért azzal, hogy ezt a parancsolatot megszegik?

Emmanuel atya: Én személy szerint egyetérték.

Śrīla Prabhupāda: Jól van. Ha tehát a keresztények szeretni akarják Istent, abba kell hagyniuk az állatok ölését.

Emmanuel atya: De nem az a legfontosabb dolog...

Śrīla Prabhupāda: Ha egy pontot kihagyunk, az egész számítás hibás lesz. Tekintet nélkül arra, hogy mit adunk hozzá vagy veszünk el belőle utána, a hiba már benne van a számításban, s minden, ami követi, szintén hibás lesz. Nem fogadhatjuk el csupán az Írásoknak azt a részét, amely nekünk

tetszik, s tagadhatjuk meg azt, amelyik nem tetszik, várva az eredményt. A tyúk például a hátsó részével rakja a tojásokat, és a csőrével eszik. A gazda azt gondolhatná: „A tyúk mellső része nagyon költséges, mert etetnem kell. Jobb ha azt levágom.” Ha azonban a fej hiányzik, nem lesz tojás sem többet, mert a test halott. Hasonlóan ha az Írások nehéz részeit elvetjük, a nekünk tetszőeknek pedig engedelmeskedünk, az ilyen interpretáció nem segít rajtunk. El kell fogadnunk az Írások minden utasítását, ahogyan azok adva vannak, nem pedig csak azokat, amelyek számunkra kedvezőek. Ha nem követjük az első parancsot: „Ne ölj!”, akkor hol van itt szó Isten iránti szeretetről?

Egy látogató: A keresztények ezt a parancsot az emberre, nem pedig állatokra érvényesnek fogadják el.

Śrīla Prabhupāda: Ez azt jelentené, hogy Krisztus nem volt eléggé intelligens ahhoz, hogy a megfelelő szót használja: gyilkolni. Van *ölés* és van *gyilkolás*. A *gyilkolás* embernek felel meg. Úgy gondolja, Jézus nem volt elég intelligens, hogy a helyes szót — *gyilkolni* — használja az *ölés* szó helyett? *Ölni* mindenfajta ölést jelent, különösen állatok ölését. Ha Jézus csupán az emberek megölésére gondolt volna, a *gyilkol* szót használta volna.

Emmanuel atya: De az Ótestamentumban a „Ne ölj!” parancsot a *gyilkol*nak felel meg. És amikor Jézus azt mondta, „Ne ölj!”, e parancsot jelentését kiterjesztette arra, hogy az embernek nem csak hogy tartózkodnia kell egy másik ember megölésétől, hanem szeretettel kell vele bánnia. Ő soha nem beszélt az ember és más élőlények kapcsolatáról, csak az ember emberrel való kapcsolatáról. Amikor azt mondja, „Ne ölj!”, ezt szellemi és érzelmi értelemben gondolja — hogy senkit nem szabad zavarnunk, bántalmaznunk, vagy csúnyán viselkednünk vele.

Śrīla Prabhupāda: Mi nem ezzel vagy azzal a testamentummal foglalkozunk, hanem csak a parancsolatokban használt szavakkal. Ha magyarázatot akar fűzni ehhez, az valami más dolog. Mi a közvetlen jelentést értjük meg. „Ne ölj!” azt jelenti, hogy „A keresztényeknek nem szabad ölniük”. Ön előterjeszthet magyarázatokat annak érdekében, hogy folytathassa jelenlegi cselekedeteit, de mi világosan értjük, hogy nincs szükség ilyen interpretációra. A magyarázat akkor szükséges, ha a dolgok nem eléggé világosak. De itt a jelentés világos. „Ne ölj!” — ez egy világos utasítás. Miért kellene megmagyaráznunk?

Emmanuel atya: A növényeket megenni szintén ölés?

Śrīla Prabhupāda: A Vaiṣṇava filozófia azt tanítja, hogy még egy növényt sem szabad szükségtelenül megölnünk. A *Bhagavad-gītā*ban (9.26) Kṛṣṇa azt mondja:

*patraṁ puṣpaṁ phalaṁ toyam
yo me bhaktyā prayacchati
tad ahaṁ bhakty-upahṛtam
asṅāmi prayatātmanaḥ*

„Ha valaki szeretettel és áhítattal áldoz Nekem egy levelet, virágot, gyümölcsöt vagy egy kis vizet, Én elfogadom azt.” Mi csak olyan ételeket ajánlunk fel Kṛṣṇának, amelyeket Ő kér, s aztán mi megesszük a maradékát. Ha vegetáriánus étel felajánlása Kṛṣṇának bűn lenne, akkor az Kṛṣṇa bűne lenne, nem a miénk. Isten azonban *apāpa-viddha* — bűnös visszahatások Rá nem érvényesek. Olyan Ő, mint a nap, amely olyan erős, hogy még a vizeletet is meg tudja tisztítani — ami pedig részünkről lehetetlen dolog. Kṛṣṇa ahhoz a királyhoz is hasonló, aki talán elrendeli egy gyilkos felakasztását, de ő maga a büntetésen kívül áll, mivel nagyon hatalmas. Az először Kṛṣṇának felajánlott étel fogyasztása olyan, mint a katona ölése a háborúban. Egy háborúban, ha a parancsnok azt a parancsot adja egy embernek, hogy támadjon, az engedelmes katona, aki megöli az ellenséget, az kap egy kitüntetést. De ha ugyanez a katona megöl valakit magától, akkor meg fogják büntetni. Hasonlóan, amikor mi *prasādāt* (Kṛṣṇának felajánlott étel maradékát) eszünk, nem követünk el semmilyen bűnt. Ezt a *Bhagavad-gītā* (3.13) megerősíti:

*yajña-śiṣṭāsinah santo
mucyante sarva-kilbiṣaiḥ
bhuñjate te tv aghaṁ pāpā
ye pacanty ātma-kāraṇāt*

„Az Ūr *bhaktái* megszabadulnak mindenféle bűntől, mert csak olyan ételt fogyasztanak, amit először felajánlottak áldozat gyanánt. Mások, akik személyes érzéki élvezetükre készítenek ételt, bizony csak bűnt esznek.”

Emmanuel atya: Kṛṣṇa nem ad engedélyt a húsevésre?

Śrīla Prabhupāda: De igen, az állatok birodalmában. Azonban a civilizált emberi lény, a vallásos ember nem arra született, hogy állatokat öljön és egyen. Ha önök abbahagyják az állatok ölését, és vibrálják Krisztus szent nevét, akkor minden tökéletes lesz. Nem azért jöttem ide, hogy tanítsam önt, csupán arra kérem, vibrálja Isten nevét. A Biblia szintén ezt javasolja önnek. Fogjunk tehát össze és vibráljuk e neveket, s ha önnek előítélete van a Kṛṣṇa névvel szemben, akkor vibrálja a „Christos” vagy a „Kṛṣṭa” neveket — nincsen különbség. Śrī Caitanya azt mondta: *nāmnām akāri bahudhā nija-sarva-śaktiḥ*. Istennek millió és millió neve van, s mivel nincs különbség Isten neve és Maga Isten között, e nevek mindegyike ugyanazzal a potenciával rendelkezik, mint Isten Maga.” Ezért, még ha el is fogadja a „hindu”, „keresztény”, „mohamedán” megjelöléseket, ha csupán azt a nevét vibrálja Istennek, amelyet a saját Írásaiban talál, el fogja érni a lelki szintet. Az emberi élet az önmegvalósításra van — hogy megtanuljuk, hogyan kell Istent szeretni. Ez a valódi szépsége egy embernek. Akár hinduként, akár keresztényként, akár mohamedánként teljesíti ezt a kötelességet — csak teljesítse!

Emmanuel atya: Egyetérték ezzel.

Śrīla Prabhupāda: [Rámutatva a száznolc meditációs golyóból álló füzérre]: Mi mindig magunknál hordjuk ezt a láncot, ahogyan ön a rózsafüzért. Ön vibrálja Isten neveit, de miért nem teszi ezt a többi keresztény is? Miért kell kihagyniuk ezt a lehetőséget mint emberi lények? A macskák és a kutyák nem tudják Isten nevét vibrálni, de mi igen, mert emberi nyelvünk van. Ha Isten szent neveit vibráljuk, nem veszíthetünk semmit, ellenkezőleg, sokat nyerhetünk. Az én tanítványaim állandóan gyakorolják a Hare Kṛṣṇa vibrálását. Mehetnének moziba is vagy csinálhatnának sok minden mást is, de ők mindent feladtak. Nem esznek sem halat, sem húst, sem tojást, nem használnak kábítószerket, nem isznak, nem dohányoznak, nem vesznek részt szerencsejátékban, nem spekulálnak és nem tartanak fenn tiltott szexuális kapcsolatokat. De Isten szent nevét vibrálják. Ha szeretne velünk együttműködni, menjen a templomba és vibrálja: „Krisztus”, „Kṛṣṭa” vagy „Kṛṣṇa”. Mi lehetne az ellenvetés?

Emmanuel atya: Semmi. Részemről örömmel csatlakoznék önökhöz.

Śrīla Prabhupāda: Nem, mi most önnel mint a Keresztény Egyház képviselőjével beszélgetünk. Ahelyett, hogy zárva tartják a templomokat, miért nem adják nekünk? Isten szent nevét vibrálnánk ott napi huszonnégy órán keresztül. Sok helyen vettünk meg keresztény templomot, amelyek gyakorlatilag zárva voltak, mert senki sem látogatta őket. Londonban száz és száz templomot láttam, amelyeket bezártak vagy világi célra használtak. Los Angelesben mi megvettünk egy ilyen templomot. Eladták, mert senki nem látogatta, de ha ön ma elmenne abba a templomba, ezer és ezer embert látna ott. Bármely intelligens ember öt perc alatt megértheti, kicsoda Isten, nincs szükség öt órára.

Emmanuel atya: Én értem.

Śrīla Prabhupāda: De az emberek nem. Az ő betegségük az, hogy nem akarják megérteni.

Emmanuel atya: Azt hiszem, Isten megértése nem intelligencia, hanem alázatosság kérdése.

Śrīla Prabhupāda: Az alázatosság intelligenciát jelent. Az alázatos és a jámboré Isten birodalma. Ez áll a Bibliában, ugye? De a szélhámosok filozófiája az, hogy mindenki Isten, és manapság ez a gondolat nagyon népszerű. Ezért senki sem alázatos és szerény. Ha mindenki azt gondolja, hogy ő Isten, miért kellene alázatosnak és szerénynek lennie? Ezért én arra tanítom a tanítványaimat, hogyan legyenek alázatosak és szerények. Mindig felajánlják tiszteletteljes hódolatukat a templomban, valamint a lelki tanítómesternek, s így fejlődést érhetnek el. Az alázatosság és szerénység tulajdonságai hamar a lelki megvalósításhoz vezetnek. A Védikus Írások azt mondják: „Akiknek szilárd hitük van Istenben és a lelki tanítómesterben, aki Isten képviselője, azok előtt a Védikus Írások jelentése megnyilvánul.”

Emmanuel atya: Nem kell-e ezt az alázatosságot mindenki másnak is felajánlani?

Śrīla Prabhupāda: De igen, ám kétféle tisztelet van: különleges és hétköznapi. Śrī Kṛṣṇa Caitanya azt tanította, nem szabad elvárunk magunknak semmiféle tiszteletet, de mindig tisztelnünk kell mindenki mást, még ha az tiszteletlen is velünk szemben. De a különleges tiszteletet Istennek és tiszta híveinknek kell megadnunk.

Emmanuel atya: Igen, egyetérték.

Śrīla Prabhupāda: Azt hiszem, a keresztény papoknak együtt kell működniük a Kṛṣṇa-tudatos

mozgalommal. Vibrálniuk kellene a Krisztus vagy Christos nevet, és felhagyniuk azzal, hogy megbocsátják az állatok mérsárlását. Ez a program a Biblia tanítását követi; ez nem az én filozófiám. Kérem, cselekedjen ennek alapján, és meg fogja látni, hogyan változik meg az egész világ helyzete.

Emmanuel atya: Nagyon köszönöm önnek.

Śrīla Prabhupāda: Hare Kṛṣṇa.

Jézus Krisztus guru volt

A Hare Kṛṣṇa mozgalom lelki vezetője az Úr Jézus Krisztust mint „Isten fiát, Isten képviselőjét...gurunkat...lelki tanítómesterünket” ismeri fel, ám van néhány éles szava azok számára, akik jelenleg Krisztus követőjének vallják magukat...

A *Śrīmad-Bhāgavatam* kijelenti, hogy az Isten-tudat minden hiteles képviselőjének rendelkeznie kell a *titikṣā* (béketűrés) és a *karuṇā* (együttérzés) tulajdonságával. Az Úr Jézus Krisztus jellemében mindkét tulajdonságot megtaláljuk. Olyan türelmes volt, hogy miközben keresztre feszítették sem panaszkodott senkinek. Emellett olyan együttérző volt, hogy Istenhez imádkozott, bocsásson meg épp azoknak az embereknek, akik megpróbálták megölni Őt. (Természetesen nem tudták őt igazából megölni. De mivel azt gondolták, hogy megölhetik, nagy sértést követtek el.) Amikor Krisztust keresztre feszítették, így imádkozott: „Atyám, bocsáss meg nekik, nem tudják, mit cselekszenek!”

Az Isten-tudat prédikátora minden élőlénynek barátja. Az Úr Jézus Krisztus példázza ezt a tanításával: „Ne ölj!” Ám a keresztények szeretik félremagyarázni ezt az utasítást. Azt gondolják, hogy az állatoknak nincs lelkük, ezért azt hiszik, szabadon megölhetnek millió és millió ártatlan állatot a vágóhidakon. Így bár rengetegen vallják magukat kereszténynek, nagyon nehéz találni egyet is, aki szigorúan követi az Úr Jézus Krisztus utasításait.

Egy Vaiṣṇava boldogtalan, ha mások szenvedését látja. Ezért engedte meg az Úr Jézus Krisztus, hogy keresztre feszítsék — hogy megszabadítson másokat a szenvedéstől. Ám a követői olyan hűtlenek, hogy elhatározták: „Hadd szenvedjen értünk Krisztus, mi pedig folytatjuk a bűnök elkövetését.” Annyira szeretik Krisztust, hogy azt gondolják: „Drága Krisztus, mi olyan gyengék vagyunk, nem tudjuk feladni bűnös tetteinket. Kérlek, szenvedj értünk!”

Jézus Krisztus azt tanította: „Ne ölj!” Ám a követői most úgy döntöttek: „Öljünk mégis”, és hatalmas, modern, tudományos vágóhidakat nyitnak. „Ha valami bűnt elkövetnénk, Krisztus fog szenvedni értünk.” Ez a lehető leggyalázatosabb következtetés.

Krisztus magára veheti híveinek múltbeli bűneit. De először józanná kell válniuk: „Miért kell Jézus Krisztusnak szenvednie az én bűneimért? Fel kell hagynom a bűnös cselekedetekkel.”

Tételezzük fel, hogy egy ember — apja legkedvesebb fia — gyilkosságot követ el, s tegyük fel, hogy eképp gondolkozik: „Bármilyen büntetést kapok, az apám szenvedhet értem.” Engedni fogja ezt a törvényt? Amikor a gyilkost becsukják és azt mondja: „Nem, nem! Engem elengedhettek, és bezárhatjátok az apámat; én vagyok a kedvenc fia”, fogja-e majd érdekelni a rendőröknek az ostobának a kérése? Ő követte el a gyilkosságot, mégis azt gondolja, az apjának kell elszenvednie a büntetést! Józan gondolat ez? „Nem. *Te* követted el a gyilkosságot, téged kell felakasztani.” Hasonlóan, amikor bárki bűnt követ el, neki kell szenvednie — nem Jézus Krisztusnak. Ez Isten törvénye.

Jézus Krisztus nagyon nagy személyiség volt — Isten fia, Isten képviselője. Nem volt semmiféle hibája. Mégis keresztre feszítették. Az Isten-tudatot akarta elhozni, ám viszonzásul keresztre feszítették — olyan hálátlanok voltak. Nem tudták értékelni a prédikálását. Mi azonban elismerjük Őt, s minden tiszteletet megadunk neki, Isten képviselőjének.

Természetesen a Krisztus által prédikált üzenet csak abban az adott időben, helyen és vidéken felelt meg, és csak az emberek bizonyos csoportjának volt megfelelő. Krisztus azonban minden kétséget kizáróan Isten képviselője. Ezért mi tiszteljük az Úr Jézus Krisztust, és felajánljuk neki a hódolatunkat.

Egyszer Melbourne-ben keresztény papok egy csoportja látogatott meg. Azt kérdezték: „Mi a véleménye Jézus Krisztusról?” Azt mondtam nekik: „Ő a mi *gurunk*. Ő az Isten-tudatot prédikálta, így ő a lelki tanítómesterünk.” A papok ezt nagyon értékelték.

Valójában mindenkit, aki Isten dicsőségét prédikálja, *gurunak* kell elfogadni. Jézus Krisztus olyan nagyszerű személyiség. Nem szabad azt gondolnunk róla, hogy Ő közönséges emberi lény.

Az Írások azt mondják, hogy aki a lelki tanítómestert közönséges embernek tartja, annak pokoli a mentalitása. Ha Jézus Krisztus közönséges ember lett volna, nem tudta volna az Isten-tudatot hirdetni.

„Ne ölj!” vagy „Ne gyilkolj!”?

1973. júliusában Śrīla Prabhupāda Párizstól nem messze egy szerzetesi kolostorban Jean Daniélou kardinálissal beszélgetett: „...A Biblia nem egyszerűen azt mondja: Ne öld az emberi élőlényt! Általánosságban mondja: Ne ölj! Miért magyarázzák ezt önök úgy, hogy a saját kényelmüknek feleljen meg?”

Śrīla Prabhupāda: Jézus Krisztus azt mondta: „Ne ölj!” Akkor miért van az, hogy a keresztények állatok megölésével foglalkoznak?

Daniélou kardinális: A kereszténységben kétségtelenül tilos az ölés, de mi abban hiszünk, hogy különbség van az emberi lény élete és az állatok élete között. Az emberi lény élete szent, mivel az ember Isten mására készült, ezért tiltott az ember ölése.

Śrīla Prabhupāda: De a Biblia nem csupán azt mondja: „Ne öld az emberi lényeket.” Általában mondja: „Ne ölj!”

Daniélou kardinális: Mi abban hiszünk, hogy csak az emberi élet szent.

Śrīla Prabhupāda: Ez az önök magyarázata. A parancsolat: „Ne ölj!”

Daniélou kardinális: Az embernek szüksége van az állatok megölésére, hogy legyen mit ennie.

Śrīla Prabhupāda: Nem. Az ember ehét gabonát, zöldségeket, gyümölcsöt, tejet.

Daniélou kardinális: Húst nem?

Śrīla Prabhupāda: Nem. Az ember vegetáriánus ételre van teremtve. A tigris soha nem jön oda, hogy megegye a gyümölcsöt. Az ő előírt étele az állati hús. Az ember étele azonban a zöldségek, a gyümölcs, a gabona és a tejtermékek. Hogyan mondhatja ön, hogy az állatok megölése nem bűn?

Daniélou kardinális: Hiszünk abban, hogy ez indíték kérdése. Ha az állat megölése azért van, hogy enni adjon az éhesnek, akkor jogos.

Śrīla Prabhupāda: De nézze csak a tehenet: megisszuk a tejt, ezért ő az anyánk. Egyetért ezzel?

Daniélou kardinális: Igen, természetesen.

Śrīla Prabhupāda: Tehát ha a tehen az anyánk, hogyan támogathatja a megölését? Ön elveszi tőle a tejet, aztán amikor a tehen megöregszik és nem tud tejet adni, akkor ön elvágja a torkát. Ez egy nagyon emberi tett lenne? Indiában azoknak, akik húsevők, azt ajánlják, hogy alacsonyabb rendű állatot öljenek meg: kecskét, disznót, sőt bivalyt is. A tehenölés viszont a legnagyobb bűn. A Kṛṣṇa-ne egyenek semmilyen húst, s az én tanítványaim szigorúan követik ezt az elvet. De ha mások, bizonyos körülmények hatása alatt húsevésre kényszerülnek, akkor néhány alacsonyabb rendű állat húsát kell enniük. Ne öljék meg a teheneket! Az a legnagyobb bűn. Amíg az ember bűnös, nem értheti meg Istent. Az emberi lény legfontosabb feladata, hogy megértse Istent és szeresse Őt. De ha bűnös marad, soha nem lesz képes megérteni Istent — mit sem szólva az iránta való szeretet eléréséről.

Daniélou kardinális: Azt hiszem, ez talán nem egy lényeges pont. A lényeges dolog szeretni Istent. A gyakorlati parancsolatok változóak lehetnek minden vallásban.

Śrīla Prabhupāda: Így a Bibliában Isten gyakorlati parancsa az, hogy ön nem ölhet, s ezért a tehenek megölése bűn az ön részéről.

Daniélou kardinális: Isten azt mondja az indiaiaknak, hogy az ölés nem jó, a zsidóknak pedig azt mondja, hogy...

Śrīla Prabhupāda: Nem, nem. Jézus Krisztus azt tanította: „Ne ölj!” Miért magyarázza ön ezt úgy, hogy a saját kényelmének legyen megfelelő?

Daniélou kardinális: De Jézus megengedte a Húsvéti Bárány feláldozását.

Śrīla Prabhupāda: De soha nem tartott fenn vágóhidat.

Daniélou kardinális: (nevet.) Nem, de evett húst.

Śrīla Prabhupāda: Amikor nincs más élelem, az ember ehét húst, hogy ne éhezzen. Ez egy másik dolog. De a legbűnösebb dolog vágóhidakat fenntartani csupán a nyelv kielégülése céljából.

Tulajdonképpen nem is lehet emberi társadalom addig, míg a vágóhidak működtetésének ez a kegyetlen gyakorlata abba nem marad. És bár az állatok ölése szükséges lehet a túléléshez, legalább az anya állatot, a tehenet ne öljék meg. Ez csupán emberi tisztesség. A Kṛṣṇa-tudat mozgalmában a mi gyakorlatunk az, hogy nem engedjük egyetlen állat megölését sem. Kṛṣṇa azt mondja: *patraṁ puṣpaṁ phalaṁ toyam yo me bhaktyā prayacchati*, „Zöldségeket, gyümölcsöt, tejet és gabonát kell

nekem szeretettel felajánlani.” (*Bhagavad-gītā* 9.26) Mi csupán Kṛṣṇa ételének a maradékát esszük (*prasāda*). A fák számtalan különféle gyömolccsal látnak el bennünket, de a fát ezzel nem öljük meg. Természetesen az egyik élőlény tápláléka a másiknak, de ez nem jelenti azt, hogy az anyát meg kell ölni ételért. Az ember elveszi a tejét, aztán megöli a vágóhídon. Ez nagyon bűnös tett.

Tanítvány: A kereszténység törvénye a húsevésről azon a látásmódon alapszik, hogy az alacsonyabb rendű élet fajaiban nincsen olyan lélek, mint az emberé.

Śrīla Prabhupāda: Ez ostobaság. Először is meg kell értenünk a lélek testben való létének nyilvánvalóságát. Akkor megnézhetjük, hogy vajon az embernek van-e lelke és hogy a tehénnek nincs-e. Melyek az eltérő jellemvonásai a tehénnek és az embernek? Ha találunk egy különbséget a jellemzőkben, akkor mondhatjuk, hogy az állatban nincs lélek. De ha azt látjuk, hogy az állatnak és az embernek ugyanazok a jellemvonásai, akkor hogyan mondhatnák, hogy az állatnak nincsen lelke? Az általános szimptomák a következők: az állat eszik, az ember eszik; az állat alszik, az ember alszik; az állat párosodik, az ember párosodik; az állat védekezik, az ember védekezik. Hol van a különbség?

Daniélou kardinális: Beismerjük, hogy az állatban ugyanaz a fajta biológiai létezés van meg, mint az emberben, de nincsen benne lélek. Úgy hisszük, hogy a lélek az emberi lélek.

Śrīla Prabhupāda: A mi *Bhagavad-gītā*nk azt mondja, *sarva yoniṣu*: „a lélek az élet minden fajtájában létezik.” A test olyan, mint egy öltözet. Önnek fekete a ruhája, én sáfrányszínűbe vagyok öltözve. De a ruhán belül ön egy emberi lény, és én is egy emberi lény vagyok. Hasonlóan a különféle fajták teste olyanok, mint a különféle öltözetek. Négymillió-nyolcszázezer életfajta, azaz öltözet van, de mindegyikben ott van a lélek, Isten szerves része. Tegyük fel, hogy egy embernek van két fia, akik nem egyformán dicséretre méltóak. Az egyik talán a Legfelsőbb Bíróságon bíró, a másik egy egyszerű munkás, de az apa mind a kettőre mint fiaira tart igényt. Nem tesz olyan különbséget, hogy a bíró fia nagyon fontos, a munkás fia pedig nem fontos. És ha a bíró-fiú azt mondja: „Drága apám, a te másik fiad haszontalan, hadd vágjam le és egyem meg őt”, meg fogja ezt engedni az apa?

Daniélou kardinális: Bizonyára nem, de azt a gondolatot, hogy minden élet Isten életének része, nehéz beismernünk. Nagy a különbség az emberi és a állati élet között.

Śrīla Prabhupāda: A különbség a tudat fejlettségének köszönhető. Még egy fának is van lelke, de a fa tudata nem valami fejlett. Ha kivágnak egy fát, az nem tiltakozik. Valójában tiltakozik, de nagyon parányi mértékben. Van egy Jagadish Candra Bose nevű tudós, aki egy olyan műszert készített, amely kimutatja, hogy a fák és a növények képesek fájdalmat érezni, amikor megvágják őket. És közvetlenül is láthatjuk, hogy amikor valaki meg akar ölni egy állatot, az tiltakozik, sír, szörnyű hangot hallat. Ez tehát a tudat fejlettségének dolga. De a lélek minden élőlényben megtalálható.

Daniélou kardinális: De metafizikusan nézve az ember élete szent. Az emberi lény magasabb szinten gondolkodik, mint az állatok.

Śrīla Prabhupāda: Mi az a magasabb szint? Az állat eszik, hogy fenntartsa a testét, és ön is eszik, hogy fenntartsa a testét. A tehén fűvet eszik a mezőn, az ember pedig modern gépekkel teli óriási vágóhidakról származó húst eszik. De mivel az embernek nagy gépei és ijesztő színtere van, miközben az állat egyszerűen csak fűvet eszik, ez nem jelenti azt, hogy ön olyan fejlett, hogy csak az ön testében van lélek, az állat testében pedig nincsen. Ez logikátlan. Láthatjuk, hogy az alapvető jellemzők megegyeznek az állatban és az emberi lényben.

Daniélou kardinális: De csupán az emberben találjuk meg az élet értelmére irányuló metafizikus keresést.

Śrīla Prabhupāda: Igen. Akkor metafizikus keresésből miért hiszi azt, hogy az állatban nincs lélek? Ez metafizika. Ha ön metafizikusan gondolkodik, az rendben van. De ha úgy gondolkodik, mint egy állat, mi a haszna a metafizikai tanulmányoknak? *Metafizikai* azt jelenti, a „fizikai fölötti”, más szóval „lelki”. A *Bhagavad-gītā*ban Kṛṣṇa azt mondja: *sarva-yoniṣu kaunteya* — „Minden élőlényben ott a lélek.” Ez a metafizikus megértés. Most elfogadhatja Kṛṣṇa tanítását mint metafizikus tanítást, vagy egy harmadosztályú ostoba véleményét fogadja el metafizikus véleménynek. Melyiket fogadja el?

Daniélou kardinális: De miért teremt Isten olyan állatokat, amelyek a többi állatot megeszik? Úgy tűnik, hiba van a teremtésben.

Śrīla Prabhupāda: Ez nem hiba. Isten nagyon kedves. Ha ön állatot akar enni, Isten megad rá minden lehetőséget. Isten egy tigris testét fogja majd adni önnek a következő életében, hogy nagyon szabadon ehessen húst. „Miért tartasz vágóhidakat? Adok neked fogakat és karmokat. Most egyél!” Így a húsevőkre ilyen büntetés vár. Az állat-evők tigrisek, farkasok, macskák és kutyák lesznek következő életükben — hogy még több lehetőséget kapjanak a húsevésre.

V.

A yoga gyakorlása a modern korszakban

Felsőbbrendű tudat

„Napjaink nyugati yoga rajongóinak céljai eltörpülnek azon eredmények mellett, amelyeket India ősi yogījai értek el, akik a történelmi leírások szerint kisebbé tudtak válni az atomoknál, könnyebbé a levegőnél, és külső segítség nélkül bárhová el tudtak repülni az univerzumban. Még ezek a magasszintű eredmények is — mondja Śrīla Prabhupāda — csak „egy lépést jelentenek előre”.
Hogyan érhető el — itt és most — az emberi tudat igazi tetőpontja, a felsőbbrendű tudat — ezt tárja fel Śrīla Prabhupāda a következő előadásban, amelyet 1967-ben tartott.

A Kṛṣṇa-tudat a legmagasabb rendű *yoga*, melyet képzett, odaadó *yogīk* végeznek. Az a *yoga* rendszer, amelyet a *Bhagavad-gītā*ban, a hiteles *yoga* gyakorlás szabályaiban az Úr Kṛṣṇa megadott, és amelyet Patañjali ajánl *yoga* tanaiban, különbözik a manapság gyakorolt *hatha-yogának* a nyugati országokban elterjedt általános felfogásától.

A valódi *yoga* gyakorlása az érzékek szabályozását, s e szabályozás megszilárdulása után az elme koncentrációját jelenti az Istenség Legfelsőbb Személyisége, Śrī Kṛṣṇa Nārāyaṇa formáján. Az Úr Kṛṣṇa az eredeti Abszolút Személyiség, Isten, s minden más Viṣṇu forma — négy karral, kagylókürttel, lótuszvirággal, buzogánnyal és *cakrával* díszítve — Kṛṣṇa teljesértékű kiterjedése.

A *Bhagavad-gītā* azt ajánlja, meditáljunk az Úr formáján. Az elme koncentrációjának gyakorlásához az embernek le kell ülnie egy félreeső helyen, melyet szent atmoszféra tisztít meg. A *yogīnak* a *brahmacharya* szabályozó elveit kell követnie — szigorú önmegtartóztatásban és cölibátusban kell élnie. Senki nem tudja a *yogát* gyakorolni a zsúfolt városban, szeszélyes életet élve, amelybe beletartozik a korlátlan szexuális élet és a nyelv imádata.

Már elmondtuk, hogy a *yoga* gyakorlása az érzékek kontrollálását jelenti, s az érzékek kontrollálása a nyelv szabályozásával kezdődik. Nem engedhetjük a nyelvünknek minden tiltott étel és ital elfogadását, ha fejlődni akarunk a *yoga* gyakorlásában. Nagyon sajnálatos az a tény, hogy sok eltévelyedett, nem hiteles, úgynevezett *yogī* jött Nyugatra, és kihasználta az emberek *yoga* iránti fogékonyságát. Az ilyen nem hiteles *yogīk* még azt is meg merték tenni, hogy a nyilvánosság előtt azt mondják: az ember alkoholivás mellett is gyakorolhatja a *yogát*.

Ötezer évvel ezelőtt a *Bhagavad-gītā* dialógusában az Úr Kṛṣṇa a *yoga* gyakorlását ajánlja tanítványának, Arjunának, de Arjuna világosan kifejezi, hogy képtelen a *yoga* szigorú szabályozó elveit követni. Az embernek a cselekedetek minden területén praktikusnak kell lennie. Nem szabad az értékes időt *yoga* címen végzett tornagyakorlatok végzésével vesztegetni. Az igazi *yoga* a négykarú Felsőlélek kutatása a szívben, az Ő folytonos szemlélése a meditációban. Az ilyen folyamatos meditációt nevezik *samādhinak*. Ha valaki mégis valami üres és személytelen dologon akar meditálni, nagyon hosszú időt igényel bármit is elérnie a *yoga* gyakorlásával. Nem tudjuk az elménket üres vagy személytelen dologra koncentrálni. Az igazi *yoga* az, amikor az elmét a négykarú Nārāyaṇa személyére irányítjuk, aki mindenki szívében jelen van.

Néha azt mondják, meditáció segítségével az ember megértheti, hogy Isten mindig benne van mindenkinek a szívében, még akkor is, ha az nem tud róla. Isten mindenkinek a szívében benne van. Nem csak az emberi lények szívében van jelen, hanem a kutyák és a macskák szívében is. A *Bhagavad-gītā* ezt bizonyítja azzal a kijelentéssel, hogy Íśvara, a világ legfelsőbb irányítója mindenkinek a szívében benne van. S nem csupán mindenki szívében van jelen, hanem az atomokban is. Nincs üres hely; nincsen hely, amely nélkülözné az Úr jelenlétét.

Az Úrnak azt az arculatát, amely által mindenhol jelen van, Paramātmának nevezik. *Ātmā* egyéni lelket jelent, Paramātmā pedig az egyéni Felsőlélek. *Ātmā* és Paramātmā egyaránt egyéni személyek. A különbség közöttük mégis az, hogy az *ātmā*, a lélek csak egy adott helyen van jelen, míg Paramātmā mindenhol jelen van.

Ezzel kapcsolatban nagyon szép példa a Nap példája. Az egyéni lélek lehet, hogy egy helyben létezik, a Nap mégis — bár egy speciális egyéni lény — jelen van minden egyén feje fölött. A *Bhagavad-*Ezért bár minden élőlény — beleértve az Urat is — minőségileg egyenlő, a Felsőlélek mégis különbözik az egyéni lélektől a kiterjedés mértékében. Az Úr, a Felsőlélek millió és millió különböző formában tudja kiterjeszteni magát, míg az egyéni lélek erre képtelen.

A Felsőlélek — mivel jelen van mindenkinek a szívében — tanúja mindenki cselekedeteinek, múltjának, jelenének és jövőjének. Az *Upaniṣadok* azt mondják, a Felsőlélek mint barát és tanú van együtt az egyéni lélekkel. Mint barát, mindig azért aggódik, hogy hazavihesse az egyéni lelket,

vissza Istenhez. Mint tanú, Ő biztosítja azokat az áldásokat, melyeket az egyén tettei eredményeznek. A Felsőlélek ad meg az egyéni léleknek minden lehetőséget, hogy az elérje, amire vágyik. Barátját emellett tanítja is, így az végül feladhat minden más elfoglaltságot, és egyszerűen meghódolhat, meghódolhat Istennek a folytonos, tudással teli gyönyör és öröklét eléréseért. Ez a *Bhagavad-gītā* — a minden *yoga* folyamatról író leghitelesebb és széles körben olvasott könyv — végső utasítása.

A *Bhagavad-gītā* utolsó szava — ahogyan fentebb említettük — az utolsó szó a *yoga* rendszerének tökéletesítése témájában. A *Bhagavad-gītāban* továbbá az áll, hogy az a személy, aki örökké elmélyed a Kṛṣṇa-tudatban, a legmagasabb szintű *yogī*. Mi ez a Kṛṣṇa-tudat?

Ahogyan az egyéni lélek a tudata által jelen van az egész testben, úgy a Felsőlélek, Paramātmā jelen van szerte az egész teremtésben felsőbbrendű tudata által. Ezt a felsőbbrendű tudatot az egyéni lélek — akinek tudata behatárolt — nem imitálhatja: megérthetem, mi történik az én behatárolt testemben, de nem érezhetem, mi megy végbe valaki másnak a testében. Én jelen vagyok az egész testemben a tudatom által, de nem vagyok jelen ezzel a tudatommal senki másnak a testében. Azonban a Felsőlélek, Paramātmā, aki mindenkiben jelen van, mindenhol ott van, Ő minden létezésről tudatos. Az a teória, miszerint a lélek és a Felsőlélek egy, nem fogadható el, mivel az egyéni lélek tudata nem cselekedhet felsőbbrendű tudatban. Ez a felsőbbrendű tudat csak az egyéni tudat és a felsőbbrendű tudat összekapcsolódásával érhető el, s ezt a folyamatot nevezik meghódolásnak, Kṛṣṇa-tudatnak.

A *Bhagavad-gītā* tanításából világosan megérthetjük, hogy Arjuna kezdetben nem akart harcolni rokonai ellen, ám miután megértette a *Bhagavad-gītāt*, tudata Kṛṣṇa-tudat lett, amikor összekapcsolódott Kṛṣṇa felsőbbrendű tudatával. A teljesen Kṛṣṇa-tudatú személy Kṛṣṇa utasítása szerint cselekszik, s így Arjuna beleegyezett, hogy megvívja a Kuruksetrai Csátát.

A Kṛṣṇa-tudat kezdetén az Úr ezen utasításait a lelki tanítómester átlátszó közegén keresztül lehet megkapni. Amikor valaki eléggé képzett, és alázatos hittel és szeretettel Kṛṣṇáért cselekszik egy hiteles lelki tanítómester irányítása alatt, az összekapcsolódási folyamat még szilárdabb és alaposabb lesz. Ezen a szinten Kṛṣṇa belülről adja utasításait. Kívülről a lelki tanítómester, Kṛṣṇa hiteles képviselője, belülről pedig az Úr mint *caitya-guru* — aki mindenki szívében jelen van — segíti a *bhaktát*.

Csupán azt megérteni, hogy az Úr jelen van mindenki szívében, még nem tökéletesség. Az embernek tudást kell szereznie Istenről belülről és kívülről, s így a Kṛṣṇa-tudatban kell cselekednie. Ez az emberi létforma legtökéletesebb szintje, s minden *yoga* közül a legmagasabb szint.

Egy tökéletes *yogī* nyolcféle felsőbbrendű eredményt érhet el: 1) Kisebbé válhat, mint egy atom; 2) nagyobb lehet, mint egy hegy; 3) könnyebb lehet, mint a levegő; 4) nehezebb lehet, mint a fém; 5) elérhet minden anyagi eredményt, amelyre vágyik (bolygót teremthet például); 6) képes lehet kontrollálni másokat, akár az Úr; 7) szabadon utazhat az univerzumban (és azon túl); 8) megválaszthatja saját halálának idejét és helyét, s ott születhet meg újra, ahol akar.

Amikor azonban valaki arra a tökéletes szintre emelkedik fel, hogy az Úrtól kap utasításokat, akkor fölülemelkedik a fentebb említett eredmények szintjén.

Az általánosan gyakorolt *yoga* rendszer légzési gyakorlata csupán a kezdete a rendszernek. A Felsőlélken való meditálás csak egy lépés előre. Csodálatos anyagi eredmények elérése is csak egy lépés előre. Ám a Felsőlélekkel való közvetlen kapcsolat és az általa adott utasítások elfogadása a legmagasabb szintű tökéletesség.

A *yoga* légzőgyakorlatai és a meditáció gyakorlása nagyon nehéz ebben a korban. Még ötezer évvel ezelőtt is nehéz volt, másképp Arjuna nem utasította volna el Kṛṣṇa tervét. Ezt a Kali-korszakot elesett korszaknak nevezik. Az emberek manapság rövid életűek, s nagyon lassúak az önmegvalósítás, a lelki élet megértésében. Leginkább szerencsétlenek, s ezért ha valakit egy kicsit is érdekel az önmegvalósítás, azt sok-sok szélhámos vezet félre. Az egyetlen út a *yoga* tökéletes szintjének megvalósításához, ha követjük a *Bhagavad-gītā* elveit, ahogyan azokat az Úr Caitanya Mahāprabhu gyakorolta. Ez a *yoga* gyakorlásának legegyszerűbb és legmagasabb rendű tökéletessége.

Az Úr Caitanya a gyakorlatban is bemutatta a Kṛṣṇa-tudat *yogáját*, csupán Kṛṣṇa szent neveinek éneklésével, ahogyan azokat a *Vedānta*, a *Śrīmad-Bhāgavatam* és sok fontos *Purāṇa* említi. Az indiaiak legnagyobb többsége követi ezt a *yoga* folyamatot, s az Egyesült Államok s más

országok sok városában is fokozatosan terjed. Ez nagyon könnyű és praktikus módszer erre a korra, különösen azok számára, akik komolyan akarnak sikert elérni a *yogában*. Ebben a korban más folyamat nem lehet sikeres.

A komolyan végzett meditációs folyamat lehetséges volt az Aranykorban, a Satya-yugában, mert az emberek átlagéletkora százezer év volt.

Manapság azonban, ha az ember sikeres akar lenni a *yoga* gyakorlásában, el kell fogadnia a Hare Kṛṣṇa Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa Hare Hare, Hare Rāma Hare Rāma, Rāma Rāma Hare Hare vibrálását, s maga is érezni fogja, hogy fejlődik. Az embernek magának kell tudnia, mennyire fejlődik a *yoga* gyakorlásában.

A *Bhagavad-gītā* a Kṛṣṇa-tudat e gyakorlását *rāja-vidyānak*, minden műveltség királyának, *rāja-guhyamnak*, a lelki megvalósítás legbizalmasabb rendszerének, *pavitramnak*, minden tiszta dolog között a legtisztábbnak; *susukhamnak*, boldogan végezhetőnek és *avyayamnak*, kimeríthetetlennek nevezi.

Azok, akik elkezdik ezt a legmagasztosabb *bhakti-yoga* rendszert, a Kṛṣṇa iránti transzcendentális szeretetben végzett odaadó szolgálat gyakorlását, tanúsíthatják, mennyire élvezetes számukra ennek a folyamatnak a boldog és könnyű végzése. *Yoga* az érzékek kontrollálását jelenti, *bhakti-yoga* pedig az érzékek megtisztítását. Amikor az érzékek megtisztulnak, automatikusan szabályozva is lesznek. Az érzékek működését nem lehet mesterséges eszközökkel megállítani, de ha megtisztítjuk az érzékeket, akkor nemcsak távol maradnak az ostoba elfoglaltságotól, hanem pozitívan le lesznek foglalva az Úr transzcendentális szolgálatában.

A Kṛṣṇa-tudat nem olyan dolog, amelyet mi hoztunk létre elméleti spekulációkkal. Ezt a *Bhagavad-gītā* írja elő, amely azt mondja, hogy ha mi Kṛṣṇáról gondolkozunk, Kṛṣṇáról énekelünk, Kṛṣṇával élünk, Kṛṣṇával eszünk, Kṛṣṇáról beszélünk, Kṛṣṇában reménykedünk, Kṛṣṇában létezőnk, minden kétség nélkül visszatérünk Kṛṣṇához. Ez a Kṛṣṇa-tudat lényege.

Az Úr Caitanya megjelenése

Ötszáz évvel ezelőtt az Úr Caitanya Mahāprabhu, a nagy szent és misztikus megjósolta, hogy a Hare Kṛṣṇa mantra visszhangozni fog a világ minden városában és falvában. Akkor, amikor a nyugati ember felfedező szellemét a fizikai univerzum tanulmányozására és a Föld körbehajózására irányította, Indiában Śrī Caitanya egy befelé irányuló forradalmat vezetett be és irányított.

Mozgalma végigsöpört a szubkontinensen, követők millióit gyűjtve össze s mély hatást gyakorolva a vallásos és filozófiai gondolkodás jövőjére, Indiában és Nyugaton egyaránt. Következő beszédében, melyet 1969. novemberében a londoni Conway Hallban tartott, Śrīla Prabhupāda Śrī Caitanya isteni megjelenéséről beszél.

Śrī Caitanya Mahāprabhu, az arany *avatāra*, Indiában jelent meg, közel ötszáz évvel ezelőtt. Indiában az a szokás, hogy amikor egy gyerek megszületik, asztrológust hívnak. Amikor az Úr Kṛṣṇa, az Istenség Legfelsőbb Személyisége ötezer évvel ezelőtt megjelent, apja Gargamunit hívta el, aki azt mondta: „Ez a gyerek előzőleg már három színben inkarnálódott, pirosban, aranyban, s most feketés színben jelent meg.” Az Írások feketés színűnek írják le Kṛṣṇát, olyannak, mint a felhő színe. Az Úr Caitanya pedig Maga Kṛṣṇa, arany színben.

A Védikus Irodalomban sok bizonyíték van arra, hogy Caitanya Mahāprabhu Kṛṣṇa inkarnációja, és ezt tudósok és *bhakták* is megerősítik. A *Śrīmad-Bhāgavatam* is elmondja, hogy Kṛṣṇának, Istennek az inkarnációja ebben a korban — a Kali-yugában — mindig Kṛṣṇa leírásával foglalja le Magát. Ő Kṛṣṇa, de mint Kṛṣṇa *bhaktája* beszél Önmagáról. Ebben a korban testének színe nem fekete lesz. Ez azt jelenti, hogy lehet fehér, lehet piros vagy sárga, mert ezt a négy színt veszik fel a különböző korok inkarnációi. Mivel a pirosat, a fehéret és a feketés színt már megelőző inkarnációk felvették, ezért Caitanya Mahāprabhu a megmaradó színt, az aranyat fogadta el. A színe nem feketés, de Ő Maga Kṛṣṇa.

Ennek az *avatārának* másik jellemzője, hogy mindig társai veszik körül. Caitanya Mahāprabhu képein láthatjuk, hogy mindig *bhakták* követik Őt énekelve. Amikor Isten inkarnálódik, két missziója van, ahogy azt a *Bhagavad-gītā* mondja. Ott Kṛṣṇa így szól: „Amikor megjelenek, misszióm az, hogy felszabadítsam a jámborokat és megsemmisítsem a gonoszokat.” Amikor Kṛṣṇa megjelent, sok démont kellett megölnie. Ha Viṣṇu képét nézzük, láthatjuk, hogy kagylókürtöt, lótuszvirágot, buzogányt és *cakrát* tart. Az utóbbi kettő a démonok megölésére van. Ebben a világban az embereknek két osztálya van: a démonok és a *bhakták*. A *bhaktákat* félisteneknek nevezik; majdnem olyanok, mint Isten, mert isteni tulajdonságokkal rendelkeznek. A *bhaktákat* isteni személyeknek nevezik, a nem *bhaktákat* — az ateistákat — pedig démonoknak. Tehát Kṛṣṇa — vagyis Isten — két misszióval jön: megvédelmezni a *bhaktákat* és elpusztítani a démonokat. Ebben a korban Caitanya Mahāprabhu missziója szintén ez: felszabadítja a *bhaktákat* és elpusztítja a hitetleneket, a démonokat. Ebben a korban azonban más fegyvere van. Ez a fegyver nem buzogány, *cakra* vagy más halálos fegyver — az Ő fegyvere a *saṅkīrtana* mozgalom. A *saṅkīrtana* mozgalom bemutatásával megöli az emberek démonikus mentalitását. Ez Caitanya Mahāprabhu különleges jelentősége. Ebben a korban az emberek már önmagukat pusztítják. Feltalálták az atomfegyvereket, hogy elpusztítsák önmagukat, tehát nincs szükség arra, hogy Isten ölje meg őket: Caitanya Mahāprabhu azért jelent meg, hogy a démonikus mentalitást elpusztítsa, s ez a Kṛṣṇa-tudatos mozgalom segítségével lehetséges.

Ezért a *Śrīmad-Bhāgavatam* megmondja, hogy Ő Isten inkarnációja ebben a korban. És ki imádja Őt? A folyamat nagyon egyszerű. Csak legyen egy képünk az Úr Caitanyáról, társaival együtt. Az Úr Caitanya közepén áll, legfontosabb társaival — Nityānandával, Advaitával, Gadādharával és Srīvāsával. Kell, hogy legyen egy ilyen képünk — bárhol tarthatjuk. Az nem igaz, hogy az embereknek hozzánk kell eljönniük, hogy lássák ezt a képet. Bárkinek lehet otthon egy ilyen képe, vibrálhatja a Hare Kṛṣṇát, s így imádkozhatja Caitanya Mahāprabhut. Ez egy egyszerű módszer. De kik azok, akik elfogadják ezt az egyszerű módszert? Azok, akik igazán okosak. Semmi nehézségbe nem ütköznek: tartanunk kell egy képet Śrī Caitanya Mahāprabhuról, vibrálnunk kell a Hare Kṛṣṇát — így meg fogjuk valósítani Istent. Bárki elfogadhatja ezt az egyszerű folyamatot. Nincs költség, nincs adó, nincs szükség nagy templom építésére sem. Bárki bárhol leülhet az úton vagy egy fa alatt, vibrálhatja a Hare Kṛṣṇa *mantrát* és imádkozhatja Istent. Éppen ezért ez egy nagyszerű lehetőség. Az üzleti vagy politikai életben például az ember néha nagy lehetőségeket

kap. Az intelligens politikusok kihasználnak minden lehetőséget, s az első adandó alkalommal sikert csinálnak belőle. Hasonlóképp, ebben a korban azok, akiknek elegendő intelligenciájuk van, elfogadják ezt a *sankirtana* mozgalmat és gyorsan fejlődnek. Az Úr Caitanyát „arany *avatārának*” nevezik. „*Avatāra*” azt jelenti: „aki leszáll, aki lejön”. Ahogyan valaki lejöhet egy épület ötödik vagy a századik emeletéről, az *avatāra* a lelki ég lelki bolygóiról jön le. Az ég, amelyet szabad szemmel vagy teleszkóppal látunk, az csak az anyagi ég. De túl ezen van egy másik égbolt, amelyet lehetetlen meglátni a szemeinkkel vagy a műszereinkkel. Ezt az információt találjuk a *Bhagavad-gītāban* — ez nem pusztá képzelődés. Kṛṣṇa azt mondja, hogy az anyagi égbolton túl van egy másik égbolt, a lelki égbolt.

Kṛṣṇa szavát úgy kell elfogadnunk, ahogyan van. A kisgyereket például arra tanítjuk, hogy Anglián kívül vannak más helyek is, amelyeket Németországnak és Indiának neveznek, és a gyerekek ezekről a helyekről a tanító magyarázatából kell tanulnia, mert túl vannak az ő szféráján. Hasonlóan emögött az anyagi világ mögött van egy másik világ. Az ember nem kísérletezhet ennek megtalálása érdekében többet, mint amennyit egy gyerek kísérletezhet Németország vagy India megtalálásáért. Ez nem lehetséges. Ha tudást akarunk szerezni, el kell fogadnunk egy hiteles forrást. Éppen így ha meg akarjuk tudni, hogy mi van az anyagi világon túl, el kell fogadnunk a Védák tekintélyét, másképp nincs lehetőség a tudásra. Ez túl van az anyagi tudáson. Az ember még ennek az univerzumnak a távoli bolygóra sem tud eljutni, nem beszélve az univerzumon túli utazásról. Ahhoz, hogy ennek az univerzumnak a legfelsőbb bolygóra eljussunk, a modern műszerekkel együtt a becslések szerint negyvenezer fényévet kellene utazni. Tehát még ezt az anyagi világot sem utazhatjuk be. Élettartamunk és eszközeink olyan korlátoltak, hogy még erről az anyagi világról sem lehet megfelelő tudásunk.

Amikor a *Bhagavad-gītāban* Arjuna azt kérte Kṛṣṇától: „Arra kérlek, magyarázd el azt a határt, ameddig energiáid terjednek!”, a Legfelsőbb Úr sok példát elmondott neki, s a végén így szólt: „Kedves Arjunám, mit tudnék elmondani energiáimról? Valójában lehetetlen, hogy megértsd. De csak képzeld el energiáim kiterjedését: ez az anyagi világ, amely univerzumok millióiból áll, az egész teremtesemnek csupán egynegyedét teszi ki.” Nem tudjuk felmérni még egy univerzumnak a helyzetét sem, s millió és millió univerzum van. Ezen túl pedig ott van a lelki világ, millió és millió lelki bolygóval. Ezeket az információkat mind a Védikus Irodalomból tudhatjuk meg. Aki elfogadja a Védikus Irodalmat, az tudáshoz juthat. Ha valaki nem fogadja el, nincsen másik forrás. Ez a mi választásunk. Ezért — a védikus civilizáció szerint — egy *ācārya* bármikor is beszél, szavait azonnal alátámasztja a Védákból származó idézetekkel. A többiek pedig elfogadják: „Igen, ez helyes.” A bíróságon az ügyvéd a bíróság régebbi ítéleteiből is idéz, s ha az ügy bonyolult, a bíró elfogadja azt. Hasonlóan, ha valaki a Védákból idéz, meg kell értenünk, hogy a tények birtokában van.

A Védikus Irodalom leírást ad ennek a kornak az *avatārjáról*, az Úr Caitanyáról. Senkit nem fogadhatunk el mint *avatārát*, anélkül hogy a Védikus Írásokban leírt jellemzőkkel rendelkezne. Nem szeszélyesen, szavazatok alapján fogadjuk el *avatāraként* az Úr Caitanyát. Manapság divat lett, hogy bárki előállhat és azt mondhatja, hogy ő Isten vagy Isten inkarnációja, néhány ostoba és szélhámos pedig el is fogadja ezt: „Óh, ő Isten!” Mi nem fogadunk el egy ilyen *avatārát*. Mi a Védákból szerzünk bizonyítékot. Az *avatārának* meg kell felelnie a Védák leírásának. Akkor elfogadjuk, másképp nem. Minden egyes *avatāráról* van leírás a Védákban: ezen és ezen a helyen fog megjelenni, ilyen és ilyen formában, s így fog cselekedni. Ez a védikus bizonyítékok természete.

A *Śrīmad-Bhāgavatam* megtaláljuk az *avatārák* felsorolását, s ott Úr Buddha neve is szerepel. A *Śrīmad-Bhāgavatam* ötezer évvel ezelőtt íródott, és különféle neveket említ az elkövetkezendő időkre. Elmondja, hogy az Úr mint Úr Buddha fog megjelenni, akinek anyját Añjanának hívják, s Gayában jelenik majd meg. Buddha kétezerhatszáz évvel ezelőtt jelent meg, s a *Śrīmad-Bhāgavatam*, amely ötezer éve íródott, megemlíti, hogy a jövőben meg fog jelenni. Ugyanígy az Úr Caitanyáról is említést tesz, valamint megemlíti a Kali-yuga utolsó *avatāráját* is. Ebben a korban az utolsó *avatāra* Kalki. Egy Viṣṇu-yaśā nevű *brāhmaṇa* fiaként jelenik majd meg, egy Śambhalának nevezett helyen. Indiában van egy hely, amit így neveznek, ezért valószínű, hogy az Úr ott fog megjelenni.

Egy *avatārának* tehát meg kell egyeznie az *Upaniṣadok*, a *Śrīmad-Bhāgavatam*, a

Mahābhārata és más Védikus Írások leírásával. A Védikus Irodalom hitelessége, és olyan nagy és rendíthetetlen *gosvāmīk*, mint Jīva Gosvāmī — aki a legnagyobb tudós és filozófus volt a világon — alapján elfogadhatjuk az Úr Caitanyát Kṛṣṇa inkarnációjaként.

Miért jelent meg az Úr Caitanya? A *Bhagavad-gītāban* az Úr Kṛṣṇa azt mondja: „Adj fel minden más elfoglaltságot, és csak foglald le magad az Én szolgálatomban! Én megvédelmezlek a bűnös tettek minden visszahatásától.” Ebben az anyagi világban, a feltételekhez kötött életben mi csupán bűnös visszahatásokra teszünk szert. Ennyi az egész. És ezek miatt a bűnös visszahatások miatt kellett megkapnunk ezt a testet. Amikor bűnös tetteink megszűnnek, akkor nem kell anyagi testet kapnunk; egy lelki testet kapunk.

Mi az a lelki test? A lelki test az a test, amely mentes a haláltól, a születéstől, a betegségtől és az öregkortól. Ez egy örökkévaló test, teljes tudással és gyönyörrel rendelkezik. A különféle testeket a különféle vágyak hozzák létre. Amíg különféle vágyaink vannak a különféle élvezetekre, el kell fogadnunk különféle anyagi testeket. Kṛṣṇa — Isten — olyan kegyes, hogy ellát bennünket mindennel, amit akarunk. Ha egy tigris testet szeretnénk, a tigriséhez hasonló erővel és fogakkal, hogy állatokat foghassunk meg és friss vért ihassunk, akkor Kṛṣṇa meg fogja adni nekünk a lehetőséget. És ha egy szent, egy *bhakta* testét akarjuk, aki csak az Úr szolgálatában foglalja le magát, akkor Kṛṣṇa azt a testet fogja nekünk megadni. Ezt jelenti ki a *Bhagavad-gītā*.

Ha az ember a *yogában*, az önmegvalósítás folyamatában foglalja le magát, de valahogyan nem sikerül befejeznie a folyamatot, kaphat még egy lehetőséget; megszülethet egy tiszta *brāhmaṇa* vagy egy gazdag ember családjában. Ha elég szerencsés ahhoz, hogy ilyen családban szülessen meg, akkor megkap minden lehetőséget arra, hogy megérthesse, hogy mi az önmegvalósítás jelentősége. A mi Kṛṣṇa-tudatos gyermekeinknek életük kezdete óta megvan a lehetőségük, hogy megtanulják vibrálni a *mahā-mantrát*, s hogy megtanuljanak táncolni, amikor pedig felnőnek, nem változnak meg, hanem automatikusan fejlődnek a lelki életben. Ők nagyon szerencsések. Függetlenül attól, hogy Amerikában vagy Európában született, a gyerek fejlődni fog, ha az apa és az anya *bhakták*. Ha egy gyerek *bhakták* családjában születik meg, az azt jelenti, hogy előző életében már elfogadta a *yoga* folyamatát, de valamiért nem sikerült befejeznie. Ezért a gyerek kap még egy lehetőséget, hogy a jó apa és anya gondoskodása alatt haladjon előre. Így amint teljessé teszi Istentudatának fejlesztését, nem kell többé megszületnie ebben az anyagi világban, hanem visszatér a lelki világba.

Kṛṣṇa azt mondja a *Bhagavad-gītāban*: „Kedves Arjuna, ha valaki megérti megjelenésemet, eltávozásomat és cselekedeteimet, az — mivel megértette ezt — megkapja azt a lehetőséget, hogy a lelki világban szülessen meg, miután ezt a testet elhagyta.” El kell hagynunk ezt a testet — ma, holnap vagy talán holnapután. El kell hagynunk ezt a testet. De annak, aki megértette Kṛṣṇát, nem kell elfogadnia egy másik anyagi testet. Egyenesen a lelki világba megy és a lelki bolygókon születik meg. Tehát Kṛṣṇa azt mondja, hogy amint az ember megkapja ezt a testet — mindegy, hogy indiai, vagy a Holdról, vagy a Napról, vagy a Brahmalojáról való —, az embernek tudnia kell, hogy ez bűnös tetteinek az eredménye. A bűnös cselekedeteknek vannak szintjei, így a bűnösség foka szerint kap az ember egy anyagi testet. Ezért valódi problémánk nem az, hogy hogyan együnk, aludjunk, párosodjunk és védekezzünk — valódi problémánk az, hogy olyan testet kapjunk, amely nem anyagi, hanem lelki. Ez a végső megoldás minden problémára. Kṛṣṇa garantálja, hogy ha valaki meghódol Neki, ha valaki teljesen Kṛṣṇa-tudatossá válik, akkor Ő megvédi bűnös életének minden visszahatásától.

Ezt ígéri meg Kṛṣṇa a *Bhagavad-gītāban*, de sok olyan ostoba van, akik nem értik meg Kṛṣṇát. A *Bhagavad-gītā mūdhnak* nevezi őket. *Mūdha* azt jelenti: „gazember”, és Kṛṣṇa azt mondja a *Gītāban*: „Nem tudják, hogy ki vagyok valójában.” Rengeteg ember van, akik félreértik Kṛṣṇát. Kṛṣṇa átadta nekünk a *Bhagavad-gītā* üzenetét, hogy megérthessük Őt, mégis sok ember van, aki nem él ezzel a lehetőséggel. Ezért Kṛṣṇa könyörületességből újra eljött mint *bhakta*, és megmutatta, hogyan hódoljunk meg Kṛṣṇának. Kṛṣṇa Maga jött el, hogy megmutassa, hogyan hódoljunk meg. A *Bhagavad-gītāban* az utolsó instrukció a meghódolás, de az emberek — *mūdhnak*, gazemberek — azt mondják: „Miért kellene meghódolnom?” Ezért bár Caitanya Mahāprabhu Maga Kṛṣṇa, most gyakorlatban mutatja meg nekünk, hogyan teljesítsük a *Bhagavad-gītā* misszióját. Ennyi az egész. Caitanya Mahāprabhu semmi különlegeset nem tanít, semmit az Istenség Legfelsőbb Személyiségének való meghódoláson túl, amire a *Bhagavad-gītā* már megtanított. Nincs szó másik

tanításról: ugyanarról a tanításról van szó — másféleképpen bemutatva, hogy különböző emberek elfogadhassák, és kihasználhassák a lehetőséget arra, hogy elérjék Istent.

Caitanya Mahāprabhu megadja nekünk az esélyt, hogy közvetlenül érijük el Istent. Amikor Rūpa Gosvāmī, az Úr Caitanya legfőbb tanítványa először látta Caitanya Mahāprabhut, még a bengáli kormány minisztere volt, de csatlakozni akart Caitanya Mahāprabhu mozgalmához. Így elhagyta miniszteri állását és csatlakozott Hozzá. Amikor meghódolt az Úr Caitanyának, egy szép imát ajánlott fel Neki. Ez az ima így szól:

namo mahā-vadānyāya

kr̥ṣṇa-prema-pradāya te

kr̥ṣṇāya kr̥ṣṇa-caitanya-

nāmne gaura-tviṣe namaḥ

„Kedves Uram, Te vagy a legbőkezűbb minden inkarnáció közül.” Miért? *Kr̥ṣṇa prema-pradāya te*: „Te közvetlenül adod az Istenszeretetet. Nincs más célod. A folyamat, amit tanítasz, olyan szép, hogy az ember rögtön megtanulhatja szeretni Istent. Ezért Te vagy a legbőkezűbb minden inkarnáció közül. Kr̥ṣṇán kívül senki sem képes arra, hogy átadja ezt az áldást, ezért mondom, hogy Te vagy Kr̥ṣṇa Maga.” *Kr̥ṣṇāya kr̥ṣṇa-caitanya-nāmne*: „Te Kr̥ṣṇa vagy, de elfogadtad a Kr̥ṣṇa Caitanya nevet. Meghódolok Neked.”

Ez tehát a folyamat. Caitanya Mahāprabhu Maga Kr̥ṣṇa, Aki megtanítja, hogyan fejlesszük ki Isten iránti szeretetünket egy nagyon egyszerű módszerrel: Csak vibráld a Hare Kr̥ṣṇát! — mondja.

harer nāma harer nāma

harer nāmaiva kevalam

kalau nāsty eva nāsty eva

nāsty eva gatir anyathā

„Ebben a korban csak folytasd a Hare Kr̥ṣṇa vibrálását! Nincs más lehetőség.” Az embereket megzavarja a sok megvalósítási módszer. Nem végezhetik a meditáció vagy a *yoga* valódi szertartásos folyamatait; nem lehetséges. Ezért mondja Caitanya Mahāprabhu, hogy ha az ember elfogadja a vibrálás folyamatát, akkor rögtön eléri a megvalósítás szintjét.

A folyamatot, amelyet Caitanya Mahāprabhu ajánl az Istenszeretet elérésére, *saṅkīrtanának* hívják. A *saṅkīrtana* szanszkrit szó. *Sam* azt jelenti, hogy *samyak* — „teljes”, *kīrtana* pedig „dicsőítést” vagy „jellemzést” jelent. Tehát a tökéletes jellemzés a Legfelsőbb, vagyis a Legfelsőbb Teljes Egész tökéletes dicsőítését jelenti. Az nem úgy van, hogy az ember jellemezhet bármit, vagy dicsőíthet bármit, és az *kīrtana*. Nyelvtani szempontból lehet *kīrtana*, de a védikus rendszer szerint a *kīrtana* a legfelsőbb forrás, az Abszolút Igazság, az Istenség Legfelsőbb Személyiségének jellemzését jelenti. Ezt nevezik *kīrtanának*.

Ez az odaadó szolgálat a *śravaṇa* módszerével kezdődik. *Śravaṇa* azt jelenti: „hallás”, *kīrtana* pedig azt jelenti, hogy „dicsőítés”. Az egyik embernek jellemeznie kell, a másoknak pedig hallania — vagy ugyanaz az ember jellemezhet és hallhat is. Nincs szüksége senki segítségére. Amikor a Hare Kr̥ṣṇát vibráljuk, akkor vibráljuk is és halljuk is. Ez így teljes. Ez a tökéletes folyamat. De mi ez a vibrálás és hallás? Viṣṇuról, Kr̥ṣṇáról kell vibrálnunk és hallanunk. Nem bármi másról. *Śravaṇam kīrtanam viṣṇoḥ*: a hallás folyamatával érthetjük meg Viṣṇut, a mindent átható Abszolút Igazságot, az Istenség Legfelsőbb Személyiségét.

Hallanunk kell: ha az ember hall, az a kezdet. Nincs szükségünk semmilyen oktatásra vagy az anyagi tudomány fejlődésére. Úgy, mint egy gyerek: ahogy hall, azonnal reagál és táncol. Természettől fogva Isten ezeket a szép eszközöket — a füleket — adta nekünk, így hallhatunk. De a megfelelő forrásból kell hallanunk. Ezt a *Śrīmad-Bhāgavatam* mondja. Olyanoktól kell hallanunk, akik az Istenség Legfelsőbb Személyiségének hívei. Őket *satāmna*knak nevezik. Ha valaki a megfelelő forrásból hall, egy megvalósított lélektől, akkor az használni fog. És Istennek, vagyis Kr̥ṣṇának ezek a szavai nagyon ízesek. Ha valaki elég intelligens, figyelni fog arra, amit egy megvalósított lélek mond. Akkor nagyon gyorsan megszabadul az anyagi kötöttségektől.

Az emberi életnek az a célja, hogy előrelépjünk a felszabadulás ösvényén. Ezt *apavargának* hívják, a kötöttségektől való mentességnek. Kötöttek vagyunk. Az anyagi test elfogadása azt jelenti, hogy már kötöttek vagyunk. De nem a kötöttség folyamatában kell fejlődünk. Amíg az elme a *karmában* merül el, addig anyagi testet kell elfogadnunk. A halál pillanatában talán azt gondoljuk: „Óh, nem fejeztem be ezt a munkát. Óh, meghalok! Meg kell csinálnom ezt. Meg kell csinálnom

azt.” Ez azt jelenti, hogy Kṛṣṇa egy újabb lehetőséget fog adni arra, hogy megtegyük, és így el kell fogadnunk egy másik testet. Megadja nekünk a lehetőséget: „Rendben van. Nem tudtad megcsinálni. Csináld meg most! Fogadd el ezt a testet!” Ezért a *Śrīmad-Bhāgavatam* azt mondja: „Ezek a gazemberek örülten megrészegültek, és részegségükben olyat tesznek, amit nem kellett volna megtenniük.” Mit csinálnak? Mahārāja Dhṛtarāṣṭra nagyon jó példa. Mahārāja Dhṛtarāṣṭra számítóan azt tervezte, hogy megöli a Pāṇḍavákat, azért, hogy saját fiait pártfogolja, így Kṛṣṇa elküldte nagybátyját, Akrūrát, hogy azt tanácsolja neki, hogy ne tegye meg. Dhṛtarāṣṭra megértette Akrūra instrukcióit, de azt mondta: „Kedves Akrūra, amit mondasz, abban teljesen igazad van, de nem kedvemre való, így nem változtathatom meg a politikám. Követnem kell ezt a politikát, és történjen bármi, hagyynom kell.”

Tehát amikor az emberek az érzékeiket akarják kielégíteni, megőrülnek, és örülségükben bármit és mindent megtesznek. Az anyagi életben sokszor megtörtént már, hogy valaki valamitől megőrült, s bűncselekményt — például gyilkosságot — követett el. Az ilyen ember nem tud uralkodni magán. Hasonlóan, mi is hozzá vagyunk szokva az érzékielégítéshez. Örültek vagyunk, mert az elménk teljesen a *karmában* merül el. Ez nagyon szerencsétlen dolog, mert testünk, bár átmeneti, sok baj és nyomorúság gyűjtőmedencéje, és mindig problémát okoz nekünk. Ezt a témát tanulmányoznunk kell. Nem szabad örülnünk lennünk. Az emberi élet nem arra van. A jelen civilizáció tökéletlensége az, hogy az emberek megőrülnek az érzékielégítésért. Ez történik. Nem tudják, mi az élet valódi értéke, és ezért elvesztegetik az élet legértékesebb formáját, ezt az emberi létformát.

Amikor ennek a tesznek vége van, nincs garancia arra, hogy milyen testet kapunk legközelebb. Tegyük fel, hogy következő életemben egy fa testét kapom. Sok ezer évig kell majd állnom. De az emberek nem veszik komolyan. Még ezt is mondják: „És akkor mi lesz? Még ha állnom is kell, majd elfelejtem.” Az alacsonyabb rendű fajok felejtésben élnek. Ha egy fa nem felejtene, lehetetlen lenne élnie. Tegyük fel, hogy azt mondják neked: „Állj itt három napig!” Mivel mi nem tudunk felejtani, megőrülnénk. Tehát a természet törvénye szerint minden alacsonyabb életfajra jellemző a felejtés — nincs fejlett tudatuk. A fának van élete, de mivel nem fejlett a tudata, még ha ki is vágják, nem reagál. Tehát figyelniük kell arra, hogy megfelelően kihasználjuk ezt az emberi életformát. A Kṛṣṇa-tudatos mozgalom célja az élet tökéletességének elérése. Ez nem csalás vagy kizsákmányolás, de sajnos az emberek már hozzászoktak ahhoz, hogy becsapják őket. Egy indiai költő így ír versében: „Ha valaki szép dolgokat mond, az emberek veszekszenek vele: Óh, milyen ostobaságot beszélsz! De ha rászedi és becsapja őket, akkor nagyon fognak örülni.” Így ha egy csaló azt mondja: „Csak csináld ezt, fizess nekem, és hat hónapon belül Istenné fogsz válni”, akkor beleegyeznek: „Igen, fogadd el ezt a tiszteletdíjat, és én Istenné válok hat hónapon belül.” Nem. Ezek a csaló folyamatok nem oldják meg problémáinkat. Ha valaki ebben a korban igazán meg akarja oldani az életnek ezeket a problémáit, akkor el kell fogadnia a *kīrtana* folyamatát. Ez az ajánlott folyamat.

harer nāma harer nāma

harer nāmaiva kevalam

kalau nāsty eva nāsty eva

nāsty eva gatir anyathā

Ebben a korban, a Kali-yugában, az önmegvalósításnak és az élet tökéletesítésének nincs más gyakorolható folyamata, mint a *kīrtana*. A *kīrtana* a legfontosabb ebben a korban.

Minden Védikus Írás megerősíti, hogy az embernek a Legfelsőbb Abszolút Igazságon, Viṣṇun kell meditálnia, és nem bármi máson. Ám a különböző korokra különböző meditációs folyamatok ajánlottak. A misztikus *yoga* meditációs folyamata lehetséges volt a Satya-yugában, amikor az emberek sokezer évig éltek. Abban a korban a nagy *yogī*, Vālmīki Muni hatvanezer évig meditált. Ez tehát egy hosszú időt igénylő folyamat, amely nem végezhető ebben a korban. Ha valaki komédiázni akar, az egy másik dolog. De ha valaki tényleg akarja ezt a meditációt gyakorolni, annak nagyon hosszú időbe telik, míg tökéletességre viszi. A következő korban, a Tretā-yugában a Védákban ajánlott különböző szertartásos áldozatok végzése volt a megvalósítás folyamata. Az azt követő korszakban, a Dvāpara-yugában a folyamat a templomi imádat volt. A jelenlegi korban ugyanezt az eredményt lehet elérni a *hari-kīrtanával*, Hari, Kṛṣṇa, az Istenség Legfelsőbb Személyiségének dicsőítésével.

Másfajta *kīrtana* nem ajánlott. Ezt a *hari-kīrtanát* ötszáz évvel ezelőtt kezdte el az Úr Caitanya Bengálban, ahol most versengés folyik a Vaišnavák és a *śākták* között. A *śākták* bevezettek egy bizonyos fajta *kīrtanát*, amelyet *kāli-kīrtanának* hívnak, a Védikus Írások azonban nem ajánlják a *kāli-kīrtanát*. *Kīrtana* azt jelenti, hogy *hari-kīrtana*. Senki sem mondhatja: „Óh, te Vaišnava vagy. Végezheted a *hari-kīrtanát*. Én pedig végzem a *śiva-kīrtanát*, vagy a *devī-kīrtanát*, vagy a *gaṇeśa-kīrtanát*.” Nem. A Védikus Írások nem hitelesítenek semmilyen más *kīrtanát*, csak a *hari-kīrtanát*. A *kīrtana hari-kīrtanát* jelent, Kṛṣṇa dicsőítését.

A *hari-kīrtanának* ez a folyamata tehát nagyon egyszerű: Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare, Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare. Csak három szó: *Hare*, *Kṛṣṇa* és *Rāma*, de olyan szépen vannak elrendezve a vibráláshoz, hogy bárki elfogadhatja a *mantrát* és vibrálhatja: Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare. Amióta elkezdtek ezt a mozgalmat a nyugati országokban, az európaiak, afrikaiak, egyiptomiak, japánok mind mantráznak. Nincs akadály. Örömmel mantráznak és megvan az eredménye is. Mi lehet akadály? Ingyen osztjuk, s olyan egyszerű. A mantrázással az ember megvalósítja önmagát, megvalósítja Istent, és ha megvalósította Istent, akkor abba beletartozik a természet megismerése is. Ha valaki például megtanulja, hogy egy, kettő, három, négy, öt, hat, hét, nyolc, kilenc és nulla, akkor teljes egészében megtanulta a matematikát, mert a matematika e tíz jel helyének változtatását jelenti. Ennyi az egész. Éppígy ha valaki Kṛṣṇát tanulmányozza, akkor az egész tudása tökéletes. És Kṛṣṇát könnyen meg lehet érteni a Hare Kṛṣṇa mantra vibrálásának segítségével. Miért ne használjuk ki a lehetőséget?

Használd ki a lehetőséget, amelyet az emberi társadalom megkapott! Ez nagyon ősi és tudományos dolog. Ez nem spekuláció, amely csupán három-négy évig fog tartani. Nem. A *Bhagavad-gītāban* Maga Kṛṣṇa mondja: „Ez a filozófia kimeríthetetlen és elpusztíthatatlan. Ez sohasem vész el, és sohasem semmisül meg. Lehet, hogy jelenleg be van fedve, de sohasem semmisül meg. Ezért *avyayamnak* nevezik. *Vyaya* azt jelenti: kimerülés. Lehet például, hogy valakinek van száz dollárja, de ha egyszerre elkölti, akkor a következő napra nem marad semmije. Ez *vyaya*, kimeríthető. A Kṛṣṇa-tudat nem ilyen. Ha a Kṛṣṇa-tudat tudományát műveled, az csak növekedni fog. Ezt az Úr Caitanya Mahāprabhu biztosítja. *Ānandāmbudhi-varadhanam*. *Ānanda* azt jelenti: „gyönyör”, „transzcendentális boldogság”, az *ambudhi* jelentése pedig „óceán”. Az anyagi világban láthatjuk, hogy az óceán nem növekszik. De ha valaki a Kṛṣṇa-tudatot gyakorolja, transzcendentális boldogsága egyre csak nő. *Ānandāmbudhi-varadhanam*. Mindig emlékeztetek mindenkit arra, hogy a folyamat nagyon egyszerű. Bárki, bárhol mantrázhat, adó vagy veszteség nélkül, s a haszon felmérhetetlen.

Śrī Caitanya Mahāprabhu *Śikṣāṣṭaka* című versében megmagyarázza a *saṅkīrtana* mozgalmat. *Śikṣā* annyit jelent, mint „tanítás”, az *aṣṭaka* jelentése pedig „nyolc”. Nyolc versszakot hagyott ránk, hogy segítsen megértenünk ezt a Kṛṣṇa-tudatos mozgalmat. Elmagyarázom most az első tanítást. Az Úr azt mondja: *ceto-darpaṇa-mārjanam*: meg kell tisztítanunk a szívünket. Erről már többször beszéltem, de ez sohasem válik unalmassá. Olyan ez, mint a Hare Kṛṣṇa vibrálása: nem válik fárasztóvá. A mi tanítványaink napi huszonnégy órán át vibrálhatják a Hare Kṛṣṇa *mantrát*, és mégsem fáradnak el. Nem hagyják abba a táncot és a *mahā-mantra* éneklését. Bárki megpróbálhatja: mivel nem anyagi, az ember sohasem fárad el a Hare Kṛṣṇa *mantra* vibrálásától. Ha az anyagi világban vibrál az ember valamit — legyen az bármilyen kedves név — háromszor, négyszer, tízszer: elfárad tőle. Ez így van. De mivel a Hare Kṛṣṇa nem anyagi, ha valaki vibrálja ezt a *mantrát*, sohasem fárad bele. Minél többet mantrázik, szíve annál jobban megtisztul az anyagi portól, s anyagi világbeli életének annál több problémája oldódik meg.

Mi az életünk problémája? Nem tudjuk. A modern nevelés sohasem ad felvilágosítást az élet valódi problémájáról. Ezt mutatja meg a *Bhagavad-gītā*. Azoknak, akik műveltek és fejlettek a tudásban, tudniuk kellene, hogy mi az élet problémája. Erről a problémáról ír a *Bhagavad-gītā*: az embernek mindig látnia kell a születés, halál, öregség, betegség kellemetlenségeit. Sajnos senki sem szentel figyelmet ezeknek a problémáknak. Ha egy ember beteg, így gondolkodik: „Rendben van. Elmegyek az orvoshoz. Ad valami gyógyszert és meggyógyulok.” De nem veszi komolyan a problémát. „Nem akarom ezt a betegséget. Miért van betegség? Nem lehetséges megszabadulni a betegségtől?” Sohasem gondol erre. Ez azért van, mert az intelligenciája nagyon alacsony szintű, olyan, mint egy állaté. Egy állat szenved, de szenvedésének nincs értelme. Ha egy állatot elvisznek a vágóhídra és látja, hogy az előtte lévő állatot levágják, akkor is csak ott fog állni és egyfolytában

eszi a füvet. Ez az állati élet. Nem tudja, hogy a következő ő lesz és le fogják vágni. Én láttam ilyet. Egy Kāli-templomban láttam, ahogy egy kecske ott állt, hogy feláldozzák, míg egy másik boldogan ette a füvet.

Yamarāja megkérdezte Mahārāja Yudhiṣṭhirát: „Mi a legcsodálatosabb dolog ezen a világon? El tudnád magyarázni?” Mahārāja Yudhiṣṭhira így válaszolt: „Igen. A legcsodálatosabb dolog az, hogy az ember minden pillanatban láthatja, hogy meghalnak szülei, barátai, rokonai, és mégis azt gondolja: Én örökké fogok élni.” Sohasem gondol arra, hogy ő is meg fog halni, ahogyan egy állat sem gondol arra, hogy a következő pillanatban levághatják. Elégedett azzal, hogy füvet ehett, ennyi az egész. Elégedett az érzékielégtétellel. Nem tudja, hogy ő is meg fog halni.

Az apám meghalt, az anyám meghalt, ez meghalt, az meghalt. Tehát én is meg fogok halni. És mi van a halál után? Nem tudom. Ez a probléma. Az emberek nem veszik komolyan ezt a problémát, de a *Bhagavad-gītā* megmutatja, hogy ez az igazi oktatás. A valódi oktatás az az érdeklődés, hogy miért van az, hogy bár nem akarunk meghalni, a halál mégis jön. Nem akarunk megöregedni. Miért ér el bennünket mégis az öregkor? Sok problémánk van, de mindnek ez a lényege és összegzése.

Hogy megoldja ezt a problémát, az Úr Caitanya Mahāprabhu előírta a Hare Kṛṣṇa vibrálását. Ahogy a Hare Kṛṣṇa vibrálása megtisztítja a szívet, az anyagi létezés lángoló tüze kialszik. Hogyan alszik ki? Amikor tisztítjuk a szívünket, megvalósítjuk, hogy nem tartozunk ehhez az anyagi világhoz. Mivel az emberek az anyagi világgal azonosítják magukat, azt gondolják: „Indiai vagyok, angol vagyok, ez vagyok, az vagyok.” De ha valaki vibrálja a Hare Kṛṣṇa *mantrát*, akkor megvalósítja, hogy ő nem ez az anyagi test. „Nem tartozom ehhez a testhez vagy az anyagi világhoz. Lélek vagyok, a Legfelsőbb szerves része. Örök kapcsolatomban van Vele, és nincs semmi közöm az anyagi világhoz.” Ezt hívják felszabadulásnak, tudásnak. Ha nincs közöm az anyagi világhoz, akkor felszabadultam. Ezt a tudást hívják *brahma-bhūtanak*.

Annak a személynek, aki megvalósította ezt, nincs kötelessége. Mivel létezésünket az anyagi világgal azonosítjuk, nagyon sok kötelességünk van. A *Śrīmad-Bhāgavatam* azt mondja, hogy amíg nincs önmegvalósítás, addig nagyon sok kötelesség és adósság van. Adósok vagyunk a félisteneknek. A félistenek nem csupán a képzelet szüleményei. Ők valóságosak. Vannak félistenek, akik a Napot, a Holdat, a levegőt ellenőrzik. Ahogy a kormány csoportjainak is vannak vezetői, a fűtőrészleg vezetője a Napisten, a levegő-részlegnek ott van Varuna, és hasonlóan, más részlegekhez is tartoznak félistenek. A Védák úgy beszélnek róluk, mint ellenőrző Istenségekről, tehát nem szabad elhanyagolnunk őket. Azoknak a nagy bölcseknek és filozófusoknak is adósaik vagyunk, akik tudást adtak nekünk. Ahogy megszületünk, rögtön adósaik leszünk számtalan élőlénynek, de lehetetlen kiegyenlíteni minden ilyen adósságunkat. Ezért ajánlja a Védikus Irodalom, hogy keressünk menedéket Kṛṣṇánál. Kṛṣṇa azt mondja: „Ha valaki menedéket keres Nálam, akkor senki másnál nem kell menedéket keresnie.”

Ezért azok, akik Kṛṣṇa-tudatos *bhakták*, Kṛṣṇánál találtak menedéket, s ennek a kezdete a hallás és a Hare Kṛṣṇa *mantra* vibrálása. *Śravaṇam kīrtanam viṣṇoḥ*. Lelkes és alázatos kérésünk csupán annyit: fogadd el a *mahā-mantra* vibrálását! Ezt a Kṛṣṇa-tudatos mozgalmat az Úr Caitanya mutatta be ötszáz évvel ezelőtt Bengálban. Indiában mindenhol — de főleg Bengálban — Caitanya Mahāprabhunak sok millió követője van. A mozgalom most indul a nyugati országokban, próbáld hát komolyan megérteni. Nem kritizálunk más vallásokat. Ne így fogd fel! A Kṛṣṇa-tudat a legmagasabb rendű vallást adja az embereknek — az Isten iránti szeretetet. Mindenki szeret valakit, de ezt a szeretetet rossz helyre irányítják. Szeretjük ezt a fiút, ezt a lányt, ezt az országot vagy ezt a társadalmat, a kutyákat, a macskákat — de nem vagyunk elégedettek. Istenbe kell fektetnünk a szeretetünket. Ha valaki Istenbe fekteti a szeretetét, boldog lesz.

Ne gondold, hogy a Kṛṣṇa-tudat egy új vallás. Hol van az a vallás, amelyik nem fogadja el Istent? Hívhatjuk Istent „Allahnak”, „Kṛṣṇának” vagy bármi másnak, de hol van az a vallás, amelyik nem fogadja el Istent? Annyi dolog vonz bennünket, de ha szeretetünk Isten felé irányul, akkor boldogok leszünk. Nem kell megtanulnunk semmi mást szeretni; ez minden mást automatikusan magában foglal. Csak próbáld meg szeretni Istent! Ne csak a fákat, növényeket, rovarokat szeresd! Az sohasem tesz elégedetté. Tanuld meg Istent szeretni! Ez Caitanya Mahāprabhu missziója; ez a mi missziónk.

A Hare Kṛṣṇa mantra vibrálása

Bár a „Hare Kṛṣṇa” közismert fogalommá vált, gyakorlatilag senki sem tudja, mit jelent. Csupán egy varázsige, amelyet azért találtak ki, hogy hipnotizálják gyakorlóit? A társadalomtól való menekülés egy formája? Hiteles meditáció, amely valóban képes felidézni a magasabb rendű tudatosságot? Ebben a rövid esszében, amelyet első nagylemezén rögzítettek 1966-ban, Śrīla Prabhupāda megvilágítja a Hare Kṛṣṇa mantra belső jelentését.

A transzcendentális vibráció, amely a Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare, Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare vibrálásával jön létre, a legmagasabb szintű módszer arra, hogy felélesszük transzcendentális tudatunkat. Mint élő lelkek eredetileg mindannyian Kṛṣṇa-tudatos lények vagyunk, de mivel időtlen idők óta társulunk az anyaggal, most az anyagi atmoszféra hamissá tette a tudatunkat. Az anyagi légkört, amelyben most élünk, *māyānak*, illúzióknak hívják. *Māyā* azt jelenti: „az, ami nincs”. És mi ez az illúzió? Az illúzió az, hogy az anyagi természet urai próbálunk lenni, miközben valójában az anyagi természet szigorú törvényeinek szorításában vagyunk. Amikor egy szolga mesterségesen utánozni próbálja mindenható mesterét, akkor azt mondják róla, hogy illúzióban van. Megpróbáljuk kihasználni az anyagi természet forrásait, de egyre jobban és jobban belekeveredünk az összetettségébe. Ezért bár keményen küzdünk, hogy meghódítsuk a természetet, egyre jobban függünk tőle. Ezt az illúziós harcot nyomban meg lehet állítani örök Kṛṣṇa-tudatunk felélesztésével.

A Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare a transzcendentális folyamat arra, hogy felélesszük ezt az eredeti tiszta tudatot. Ennek a transzcendentális vibrációnak az éneklésével megtisztíthatjuk a szívünket az összes aggodalomtól. Az ilyen aggodalmak alapja az a hamis tudat, hogy én vagyok az ura mindennek, amit látok.

A Kṛṣṇa-tudat nem az elme mesterséges becsapása. Ez a tudat az élőlény eredeti, természetes energiája. Amikor halljuk ezt a transzcendentális vibrációt, ez a tudat újjáéled. A meditációnak ez a legkönnyebb módszere ajánlott erre a korra. Gyakorlati tapasztalattal is meg lehet érteni, hogy a *mahā-mantra*, a Felszabadulást Hozó Nagy *Mantra* vibrálása által az ember transzcendentális ekstázist érez, amely a lelki szférából jön. Az anyagi életfelfogásban az érzékielégítéssel vagyunk elfoglalva, mint ahogyan ezt tettük alacsonyabb, állati szinten is. Kissé felemelkedve az érzékielégítésnek erről a szintjéről, az ember az elméleti spekulációba kezd, azzal a céllal, hogy kikerüljön az anyagnak ebből a szorításából. Följebb emelkedve ebből a spekulatív helyzetből, amikor az ember elég intelligens, próbálja megtalálni minden ok okát — belül és kívül. Amikor pedig az ember tényleg a lelki megértés repülőgépén ül, túljutva az érzékeken, az elmén és az intelligencián, akkor valóban a transzcendentális gépen ül. A Hare Kṛṣṇa *mantra* vibrálása a lelki szintről származik, s így túljut a tudat minden alacsonyabb szintjén — vagyis az érzékek, az elme és az intelligencia szintjén. Ezért nincs szükség arra, hogy értsük a *mantra* nyelvét, nincs szükség sem elméleti spekulációra, sem intellektuális szabályozásra a *mahā-mantra* vibrálásához. Ez automatikus, a lelki szintről jön, ezért mindenki részt vehet benne, minden előzetes képzés nélkül. Fejlettebb szinten, természetesen, az embernek nem szabad sértéseket elkövetnie a lelki megértés területén.

Kezdetben lehet, hogy nincs jelen a transzcendentális ekstázisnak mind a nyolc jele: 1) elnémulás, 2) izzadás, 3) a testszőr égnek meredése, 4) a hang elcsúszása, 5) remegés, 6) a test legyengülése, 7) sírás ekstázisban, 8) transz. Nem kétséges, hogy ha valaki egy ideig vibrálja ezt a *mantrát*, rögtön a lelki szintre kerül, amelynek első jele az a késztetés, hogy táncolni kezdünk a *mantra* éneklésével együtt. Ezt gyakorlatban is láthattuk. Még egy gyerek is részt vehet az éneklésben és a táncban. Természetesen annak, aki túlságosan belebonyolódott az anyagi életbe, egy kicsit tovább tart, míg eljut a kívánt szintre, de még egy ilyen anyagilag lekötött ember is nagyon gyorsan felemelkedhet a lelki életbe. Amikor a *mantrát* az Úr egy tiszta *bhaktája* vibrálja szeretettel, akkor van a legnagyobb hatása a hallgatókra, ezért a vibrálást az Úr tiszta *bhaktájának* ajkairól kell hallani, hogy azonnali hatást érzünk el. Amennyire lehetséges, az *abhakták mantrázásától* tartsuk magunkat távol. Annak a tejnek, amelyet kígyó ajkai érintettek, mérgező hatása van.

A *Harā* szó az Úr energiájának megszólító formája. A Kṛṣṇa és Rāma szavak Magának az Úrnak a megszólításai. *Kṛṣṇa* és *Rāma* azt jelenti: „legfelsőbb gyönyör”, *Harā* pedig az Úr

legfelsőbb gyönyörenergiája, amely *Hare*-ra változik megszólító esetben.

Az anyagi energia, amelyet *māyānak* hívnak, egy az Úr sok energiája közül. Mi élőlények szintén energia vagyunk, az Úr határenergiája. Az élőlények felsőbbrendűek az anyagi energiához képest. Amikor a felsőbbrendű energia az alsóbbrendűvel van kapcsolatban, akkor összeegyeztethetetlen helyzet keletkezik, de amikor a felsőbbrendű határenergia a felsőbbrendű energiával, *Harāval*, kerül kapcsolatba, akkor létrejön természetes, boldog állapota.

Ez a három szó: *Hare*, *Kṛṣṇa* és *Rāma* a *mahā-mantra* természetes magjai. Ez a vibrálás lelki kiáltás az Úr és az Ő energiája felé, hogy védjék meg a feltételekhez kötött lelket. Olyan ez, mint a gyerek őszinte sírása az anyja után. *Harā* Anya segít *bhaktáinak* elérni Isten Apa kezét, és az Úr megnyilvánul annak a *bhaktájának*, aki őszintén vibrálja ezt a *mantrát*.

A vita és képmutatás e korszakában a lelki megvalósítás egyetlen eszköze sem olyan hatásos, mint a *mahā-mantra* vibrálása: *Hare Kṛṣṇa*, *Hare Kṛṣṇa*, *Kṛṣṇa Kṛṣṇa*, *Hare Hare*, *Hare Rāma*, *Hare Rāma*, *Rāma Rāma*, *Hare Hare*.

Kṛṣṇa-tudat — yoga a modern korra

Láthatjuk, hogy manapság a yogát különféle tanfolyamokon tanítják és tömegpiaci könyvekben népszerűsítik, eszközként arra, hogy egészségessé váljunk, lefogyjunk, sikeresek legyünk a pénzkeresésben vagy növeljük szexuális potenciánkat. De az igazi yoga valami teljesen más. Śrīla Prabhupāda itt beavat bennünket az igazi yoga néhány ősi titkába.

*ceto-darpaṇa-mārjanam bhava-mahādāvāgni-nirvāpaṇam
śreyaḥ-kairava-candrikā-vitaraṇam vidyā-vadhū-jīvanam
ānandāmbudhi-varadhanam pratipadam pūrṇāmṛtāsvādanam
sarvātma-snapanam param vijayate śrī-kṛṣṇa-saṅkīrtanam*

Minden dicsőséget a saṅkīrtana mozgalomnak! *Param vijayate śrī-kṛṣṇa-saṅkīrtanam*. Az Úr Caitanya Mahāprabhu ötszáz évvel ezelőtt Navadvīpában, Indiában mutatta be ezt a saṅkīrtana mozgalmat, amikor még csak tizenhat éves volt. Nem talált fel semmilyen vallásos rendszert, pedig mostanában olyan sok vallásos rendszert találnak fel. *Dharmam tu sākṣād bhagavat-praṇītam*. A vallás Isten törvényét jelenti; ennyi az egész. Nem élhetünk anélkül, hogy engedelmessé váljunk az állam törvényeinek, és hasonlóképp nem élhetünk az Isten törvényeinek való engedelmeskedés nélkül. A *Bhagavad-gītā*ban az Úr azt mondja, hogy amikor a vallásos cselekedetek gyakorlása hanyatlak (*yadā yadā hi dharmasya glānir bhavati bhārata*), és túlsúlyba kerül a vallástalanság (*abhyutthānam adharmasya*), akkor Én (Kṛṣṇa) megjelenek (*tadātmānam sṛjāmy aham*). Az anyagi világban is láthatjuk, hogy ugyanez az elv működik: amikor valaki nem engedelmeskedik az állam törvényeinek, akkor megérkezik egy bizonyos államhivatalnok vagy rendőr, hogy „rendbe tegye a dolgokat”.

Az Úr Caitanya Mahāprabhu a Gosvāmīk imádták. Hat Gosvāmī volt: Rūpa Gosvāmī, Sanātana Gosvāmī, Raghunātha Bhaṭṭa Gosvāmī, Jīva Gosvāmī, Gopāla Bhaṭṭa Gosvāmī és Śrī Raghunātha dāsa Gosvāmī. A *go* szónak három jelentése van. *Go* jelenti azt, hogy „föld”, jelenti azt, hogy „tehén” és jelenti azt, hogy „érzékek”. *Svāmī* azt jelenti, hogy „mester”, így a *gosvāmī* azt jelenti, hogy ők az érzékek mesterei voltak. Amikor az ember az érzékei mesterévé válik, akkor fejlődést érhet el a lelki életben. Ez a *svāmī* szó igazi jelentése. *Svāmī* azt jelenti, hogy az ember nem szolgálja az érzékeinek, hanem mestere.

A hat Gosvāmī közül Rūpa Gosvāmī volt a legfőbb, aki egy szép verset állított össze Caitanya Mahāprabhu tiszteletére. Így ír:

*anarpita-carim cirāt karuṇayāvatirṇaḥ kalau
samarpayitum unnatojjvala-rasām sva-bhakti-śriyam
hariḥ puraṭa-sundara-dyuti-kadamba-sandīpitaḥ
sadā hrdaya-kandare sphuratu vaḥ śaci-nandanah*

(*Caitanya-caritāmṛta*, Ādi 1.4)

Kalau ezt a kort, Kali korát, a Vaskort jelenti, amely nagyon tisztátalan kor, a vita és a nézeteltérések kora. Rūpa Gosvāmī azt mondja, hogy ebben a Kali-korban, amikor minden veszekedésből és vitából áll, „Te leszálltál, hogy elhozd a legmagasabb rendű Istenszeretetet.” *Samarpayitum unnatojjvala-rasām*: nem csak a legfelsőbb, hanem egy ragyogó *rasāt* vagy transzcendentális kedvet. *Puraṭa-sundara-dyuti*: a színed olyan, mint az arany csillogása. „Olyan kedves vagy, hogy megáldok mindenkit, (a Gosvāmīk tudnak áldani, mert ők az érzékek mesterei) hogy az Úrnak ez a formája, Úr Caitanya Mahāprabhu, örökké ott táncoljon mindenkinek a szívében.”

Amikor Rūpa Gosvāmī először találkozott az Úr Caitanya Mahāprabhuval Prayāgban, az Úr Caitanya énekelt és táncolt az utcán: „Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa”. Rūpa Gosvāmī akkor is felajánlott egy imát. *Namo mahā vadānyāya kṛṣṇa-prema-pradāya te*: „Óh, Te vagy a legnagyobb inkarnáció minden inkarnáció között, mert Te az Istenszeretetet osztod.” *Kṛṣṇa-prema-pradāya te, kṛṣṇāya kṛṣṇa-caitanya-nāme gaura-tviṣe namaḥ*: „Te Maga Kṛṣṇa vagy, mert ha nem lennél Kṛṣṇa, nem tudnád osztani a *kṛṣṇa-premát*, vagyis az Istenszeretetet, mert a Kṛṣṇa iránti szeretetet nem lehet könnyen elérni. Te mégis ingyen osztod ezt a szeretetet mindenkinek.”

Így kezdődött el a saṅkīrtana mozgalom Bengálban, Indiában, Navadvīpában. Ilyen értelemben a bengáliak nagyon szerencsések, mert az Úr Caitanya az ő országukban kezdte el ezt a mozgalmat, és megjósolta:

*pr̥thivīte ache yata nagarādi grāma
sarvatra pracāra haibe mora nāma*

„A világ minden falvában és városában, mindenhol prédikálni fogják ezt a *saṅkīrtana* mozgalmat.”
Ez az Ő jóslata.

Így az Úr Caitanya kegyéből már a nyugati országok is (New Yorkban kezdve) megismerkedtek a mozgalommal. A *saṅkīrtana* mozgalmunkat először 1966-ban New Yorkban mutattuk be. Abban az időben jöttem és kezdtem el énekelni a Hare Kṛṣṇa *mantrát* a Tompkins Square-en. Három órán keresztül énekeltem egy kis *mr̥daṅgával* (dob), ezek a fiúk pedig összegyűltek és fokozatosan csatlakoztak. Így növekszik a mozgalomunk. Először egy New York-i üzlethelyiségben kezdődött, a Második Sugárút 26-ban, aztán ágaink elindultak San Franciscóba, Montrealba, Bostonba, Los Angelesbe, Buffalóba, Colombusba. Most (1970-ben) huszonnégy águnk van, beleértve egyet Londonban és egyet Hamburgban. Londonban amerikai fiúk és lányok vannak és prédikálnak. Ők nem *sannyāsik*, nem védantisták, nem hinduk, nem indiaiak, de nagyon komolyan veszik ezt a mozgalmat. Még a londoni *Timesban* is megjelent egy cikk, amelynek ez volt a főcíme: „Kṛṣṇa-éneklés ébreszti fel Londont.” Így most sokan vagyunk a mozgalomban. Minden tanítványom, legalábbis ebben az országban, amerikai és európai. Énekelnek, táncolnak, a *Back to Godhead* című újságot osztják. Most sok könyvet adunk ki — a *Śrīmad-Bhāgavatamot*, *Az eredeti Bhagavad-gītāt*, a *Śrī Caitanya tanítását* és az *Īśopaniṣadot*. Ez nem csupán egy szentimentális mozgalom. Ne gondolják, hogy ezek a fiúk valamilyen vallásos szentimentalizmusból vagy fanatizmusból táncolnak. Nem. A legmagasabb filozófiai és teozófiai háttérrel rendelkezünk.

Illusztrációként nézzük meg Caitanya Mahāprabhu. Amikor prédikált, Benarasbe ment, a Māyāvādī *sannyāsik* székhelyére. Śaṅkarācārya követői többnyire ott találhatóak. Amikor Caitanya Mahāprabhu ott volt, énekelte és táncolt. Az emberek nagyon értékelték ezt, s így gyorsan híressé vált. Egy kiemelkedő *sannyāsī*, Prakāśānanda Sarasvatī, aki sok ezer Māyāvādī *sannyāsī* vezetője volt, egyszer azt hallotta: „Óh, Benaresből jött egy fiatal *sannyāsī*. Olyan szépen énekel és táncol.” Prakāśānanda Sarasvatī nagyszerű védantista volt, és nem tetszett neki a dolog. Azt gondolta: „Óh, egy ál-*sannyāsī*. Énekel és táncol, pedig egy *sannyāsīnak* nem ez a dolga. Egy *sannyāsīnak* a filozófia és a *Vedānta* tanulásával kell foglalkoznia.”

Ezután az egyik *bhakta*, akinek nem tetszett Prakāśānanda Sarasvatī megjegyzése, visszament az Úr Caitanyához és elmondta Neki, hogy megkritizálták Őt. Ezért a *bhakta* előkészített egy találkozót az összes *sannyāsīval*. Prakāśānanda Sarasvatī és az Úr Caitanya Mahāprabhu között filozófiai vita alakult ki a *Vedāntáról*. Ezek a beszélgetések és viták megtalálhatók a *Śrī Caitanya tanítása* című könyvünkben. Figyelemreméltó, hogy Prakāśānanda, összes tanítványával együtt Vaiṣṇava lett.

Caitanya Mahāprabhu Sārvabhauma Bhaṅgācāryával, a kor legnagyobb logikatanárával is nagy vitába keveredett. Sārvabhauma szintén Māyāvādī volt és szintén megtért. Caitanya Mahāprabhu mozgalma tehát nem pusztán szentimentalizmus. Ez a *saṅkīrtana* mozgalom nagyon gazdag háttérrel rendelkezik, ha valaki a filozófián és logikán keresztül akarja megérteni. Erre elegendő lehetőség van, mert ez a mozgalom a Védák tudományán és hitelességén alapszik, de leegyszerűsített formában. Ez a mozgalom szépsége. Lehet valaki nagy tudós, filozófus vagy gyerek, részt vehet benne minden nehézség nélkül. Az önmegvalósítás más folyamatai, a *jñāna* vagy a *yoga* folyamatai szintén elismerésre méltók, de lehetetlen végezni őket ebben a korban. Ez a Védák véleménye.

kṛte yad dhyāyato viṣṇum

tretāyām yajato makhaiḥ

dvāpare paricaryāyām

kalau tad dhari-kīrtanāt

(*Śrīmad-Bhāgavatam* 12.3.52)

A Satya-yugában — az Aranykorban — lehetséges volt a meditációs folyamatot végezni. Vālmīki Muni például hatvanezer évig meditált, hogy elérje a tökéletességet. De hol van ehhez képest a mi öregkorunk? Emellett, ha valaki a meditációs folyamatot akarja gyakorolni úgy, ahogy azt a *Bhagavad-gītā* leírja, akkor választania kell egy elhagyatott helyet, egyedül kell lennie, merev pózban kell ülnie, teljes cölibátusban kell töltenie az életét — és így tovább. Sok szabály és megkötés van. Így az *aṣṭāṅga-yoga* meditáció nem lehetséges. Az más dolog, ha valaki az imitációval is megelégszik, de ha tényleg a tökéletességre vágyik, akkor keresztül kell mennie az *aṣ*

tāṅga-yoga mind a nyolc szintjén. Ha ez nem lehetséges, akkor az egész csak idővesztegetés.

Mi a *yoga* folyamat vagy a meditáció végső célja? A Legfelsőbbel, a Felsőlélekkel, a Legfelsőbb Úrral való kapcsolat a végső célja és tárgya minden *yoga* folyamatnak. A filozófiai kutatás, a *jñāna* folyamata, szintén a Legfelsőbb Brahman megértésére irányul. Ezek kétségtelenül elismert folyamatok, de a hiteles Írások szerint ebben a Kali-korban — a Vaskorban — nem megfelelőek. Ezért kell elfogadnunk a *hari-kīrtana* folyamatát. Minden előképzettség nélkül bárki gyakorolhatja. Nem kell a filozófiát vagy a *Vedāntát* tanulmányoznunk. Ez volt az Úr Caitanya Prakāśānanda Sarasvatival való találkozásának magyarázata.

Amikor az Úr Caitanya és Prakāśānanda Sarasvatī alaposan megvitatták a *Vedānta* filozófiát, Prakāśānanda Sarasvatī először azt kérdezte Caitanya Mahāprabhutól: „Hallottam, hogy korábban nagy tudós voltál. [Az Úr Caitanya valóban nagy tudós volt. Nīmāi Paṇḍitnak nevezték, és tizenhat éves korában legyőzte a Kashmírból érkezett nagy tudóst, Keśava Kāśmīrīt.] Hallottam, hogy nagy szanszkrit tudós voltál, s különösen logikában vagy nagyon tanult. Te is *brāhmaṇa* családban születtél, most pedig *sannyāsī* vagy. Hogy lehet, hogy énekelsz és táncolsz, és nem a *Vedāntát* olvasod?” Ez volt az első kérdés, amelyet Prakāśānanda Sarasvatī kérdezett, s az Úr Caitanya így felelt rá: „Igen, ennek az az oka, hogy amikor lelki tanítómesterem felavatott, azt mondta, hogy nagyon ostoba vagyok. — Ne vitatkozz a *Vedāntáról*! — mondta nekem. — Csak vesztegeted az időd. Csak fogadd el a Hare Kṛṣṇa mantra vibrálásának folyamatát és sikeres leszel.”

Természetesen Caitanya Mahāprabhu nem volt ostoba és a *Vedānta* sem az ostobáknak való. Az embernek szüksége van megfelelő oktatásra, s el kell érnie egy bizonyos helyzetet, mielőtt megérthetné a *Vedāntát*. Minden egyes szóknak kötetnyi jelentése van, Śāṅkarācārya és Rāmānujācārya magyarázatai pedig hatalmas szanszkrit köteteket tesznek ki. De hogyan érthetjük meg a *Vedāntát*? Lehetetlen megérteni. Lehetséges, hogy egy-két ember megérti, de az emberek tömegei számára lehetetlen. Nem lehetséges a *yoga* gyakorlása sem. Ezért ha valaki elfogadja Caitanya Mahāprabhu módszerét, a Hare Kṛṣṇa vibrálását, a haszon első része *ceto-darpaṇa-mārjanam* lesz: a mantrázás segítségével minden szennyeződés eltűnik a szívből. Vibráld az Úr neveit! Nincs költség, nincs veszteség. Ha valaki csupán egy hétig mantrázik, látni fogja, hogy mennyit fejlődik a lelki tudásban.

Nagyon sok tanítvány vonzódik hozzánk az Úr neveinek vibrálása miatt. Ők megértik az egész filozófiát, és megtisztulnak. A Szervezet mozgalmáé négy évvel ezelőtt kezdődött, 1966-ban, és ma már sok központunk van. Az amerikai fiúk és lányok nagyon komolyan veszik ezt a mozgalmat, és boldogok. Bárkit megkérdezhetnek közülük! *Ceto-darpaṇa-mārjanam*. Kitisztítják a szennyeződéseket a szívből a Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare, Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare *mantra* vibrálásával.

A következő lényeges dolog: *bhava-mahādāvāgni-nirvāpaṇam*: ahogy a szív megtisztult a szennyeződésektől, az anyagi lét összes problémája azonnal megoldódik. Ezt a világot *dāvāgnihoz* hasonlítja, amely azt jelenti, hogy lángoló tűz. Az anyagi létben senki sem akarja a boldogtalanságot, de az mégis jön, erőszakkal. Ez az anyagi természet törvénye. Senki sem akar tüzet, mégis bármikor bemegyünk a városba, a tűzoltóság mindig dolgozik. Mindig tűz van. Éppen így, sok dolog van, amelyet senki sem akar. Senki sem akarja a halált — halál mégis van. Senki sem akar öregséget — öregség mégis van. Ezek a dolgok jelen vannak akaratunk ellenére.

Fontolóra kell vennünk tehát az anyagi lét állapotát. Ennek az emberi létformának a megértés a célja, nem pedig az, hogy állatokként evéssel, alvással, párással és védekezéssel vesztegessük el értékes életünket. Ez nem a civilizáció fejlődése. A *Bhāgavatam* azt mondja, hogy ez a test nem arra való, hogy keményen dolgozzunk az érzékkielégítésért.

nāyam deho deha-bhājām nṛ-loke

kaṣṭhān kāmān arhate vid-bhujām ye

(*Bhāg.* 5.5.1)

Keményen dolgozni és az érzékkielégítés által elégedetté tenni magunkat, ez a szamarak dolga, nem emberi lényeké. Az embernek meg kell tanulnia a *tapasyát*. Különösen Indiában sok nagy szent, sok nagy király, sok *brahmacārī* és *sannyāsī* töltötte életét nagy lemondásban, hogy véget vessen a további alvásnak. Az Úr Buddha egy herceg volt, aki mindent feladott és *tapasyába* merült. Ez a valódi élet. Bharata király, akiről Indiát Bhārata-varšának nevezték el, huszonnégy éves volt, amikor elhagyta fiatal feleségét és kis gyermekeit, s elment, hogy lemondást végezzen. Az Úr

Caitanya Mahāprabhu csupán huszonnégy éves volt, amikor elhagyta fiatal feleségét, anyját, mindenét. Számptalan példa van erre. India a *tapasya* földje, de elfeledkezünk erről, s a technológia földjévé tesszük. Meglepő, hogy India nem hirdeti már ezt a lemondást, hiszen India a *dharmā* földje: *dharmā-kṣetre kurukṣetre*.

Am nemcsak Indiában; ebben a korban mindenhol minden degradálódott ilyen értelemben: *prāyeṇālpāyusaḥ sabhya kalāv asmin yuge janāḥ* (*Bhāg.* 1.1.10) Ebben a Kali-korban az életkor lecsökkent, s az emberek nem indulnak el az önmegvalósítás útján, vagy ha mégis, a sok csaló vezető különböző módokon megtéveszti őket. Ez a kor rendkívül tisztességtelen. Ezért Caitanya Mahāprabhu folyamata a Hare Kṛṣṇa vibrálására a legjobb és a legegyszerűbb módszer.

harer nāma harer nāma

harer nāmaiva kevalam

kalau nāsty eva nāsty eva

nāsty eva gatir anyathā

„Ebben a Kali-korban nincs más vallás, mint az Úr dicsőítése, szent nevének kimondásával. Ez a kinyilatkoztatott Írások parancsa. Nincs más út, nincs más út, nincs más út.” Ez a vers a *Bṛhan-nāradiya Purāṇāban* található. *Harer nāma harer nāma harer nāmaiva kevalam*. Csak vibráld a Hare Kṛṣṇát! Nincs más lehetőség. *Kalau nāsty eva nāsty eva nāsty eva gatir anyathā*. Ebben a korban, a Kali-korban nincs más lehetőség az önmegvalósításra — el kell hát fogadnunk ezt.

Van egy másik hasonló vers a *Śrīmad-Bhāgavatāmban*. A tizenkettedik ének harmadik fejezetében Śukadeva Gosvāmī elmondta Parīkṣit Mahārājának ennek a kornak a hibáit, és most a Kali-kor minden tünete kétségtelenül megfigyelhető. A következő részben mégis azt mondja Śukadeva Gosvāmī: *kaler doṣa-nidhe rājann asti hy eko mahān guṇaḥ*: „Kedves királyom, ez a Kali-kor tele van helytelen dolgokkal, de mégis kínál egy nagyszerű lehetőséget.” S hogy mi ez? *Kīrtanād eva kṛṣṇasya mukta-saṅgaḥ param vrajet*: „Pusztán a Hare Kṛṣṇa *mantra* vibrálásával az ember felszabadulhat, és visszamehet Istenhez.”

Ez gyakorlati és hiteles folyamat, és az ember ellenőrizheti magát, hogy lássa, mennyit fejlődött a *mantrázás* segítségével. Ez a Kṛṣṇa-tudatos mozgalom nem új dolog, s nem is valami olyan dolog, amit mi vezettünk be vagy mi hoztunk létre. A védikus szabályok teszik hitelessé, valamint olyan *ācāryák*, mint Caitanya Mahāprabhu és mások. Ez a módszer nagyon egyszerű, s nem jár veszteséggel. Nem számolunk fel érte semmit, nem kérünk tiszteletdíjat, nem egy titkos *mantrát* osztunk az embereknek, megígérve nekik, hogy hat hónapon belül Istenné válnak. Ez a folyamat mindenki számára nyitva áll — gyerekek, nők, lányok, fiúk, öregek — mindenki mantrázhat és láthatja az eredményeket.

Folytatva ezt, nem csak New Vṛndāvanát [Új-Vṛndāvanát], nyugat-virginiai farmlétesítményünket alapítjuk meg, hanem más lelki közösségeket is létrehozunk: New Navadvīpát és New Jagannātha Purīt. Már elkezdjük New Jagannātha Purīt San Franciscóban, és a Ratha-yātrā fesztivál is folytatódik. Ebben az évben Londonban is nagy ünneplése lesz a Ratha-yātrānak. Jagannāthának, Subhadrānak és Balarāmának három kocsija lesz, s levisszük őket a Temzéhez. Ha Amerika importálta New England-et és New York-ot, miért ne lehetne New Vṛndāvana? Különösen New Vṛndāvanát kell létrehoznunk, mert az Úr Caitanya ezt ajánlotta: *ārādhya bhagavān vrajeśa-tanayas tad-dhāma vṛndāvanam*: „Kṛṣṇa, Nanda Mahārāja fia, Vrajabhūmi Vṛndāvana-dhāmjában a legfelsőbb imádandó Istenség, és az Ő lakhelye, Vṛndāvana szintén imádandó.” A nyugati fiúk és lányok elfogadják a Kṛṣṇa-tudatot, és így egy olyan helyen kellene élniük, mint Vṛndāvana. Swami Kīrtanānanda, aki két évvel ezelőtt eljött velem Vṛndāvanába, tudja, milyen Vṛndāvana, tehát utasítottam őt, hogy legalább hét templomot építsen. Vṛndāvanában Rādhā-Kṛṣṇának ötezer temploma van, de ezek közül az a hét a legfontosabb, amelyet a Gosvāmīk alapítottak. Az a célunk, hogy New Vṛndāvanában éljünk, hogy gazdasági megoldásként a mezőgazdaság és a tehenek tartsanak el bennünket, és békésen végezzük a Kṛṣṇa-tudatot, vibráljuk a Hare Kṛṣṇát — ez a Vṛndāvana-terv. *Yuktāhāra-vihārasya...yogo bhavati duḥkha-hā* (*Bhagavad-gītā* 6.17). Az emberi életformának nem a mesterséges szükségleteink növelése a célja. Meg kell elégednünk azzal, ha csak fenntartjuk a testet és a lelket, és az idő többi részében Kṛṣṇa-tudatunkat kell erősítenünk, hogy miután elhagyjuk ezt a testet, ne kelljen elfogadnunk egy másik anyagi testet, hanem haza tudjunk menni, vissza Istenhez. Ennek kell az emberi élet mottójának lennie.

Az anyagi élet evést, alvást, párzást és védekezést jelent, a lelki élet azonban valamivel többet is. Az állati és az emberi élet közötti különbség szintén ez. Az állati lét közönséges menete az evés, alvás, párzás és védekezés. A kutya eszik, az ember is eszik. Az ember alszik, a kutya is alszik. Az ember él szexuális életet, a kutya is él szexuális életet. A kutya a saját módján védi meg magát, és az ember is saját módján védekezik — lehet, hogy atombombával. Ez a négy alapelv közös az emberi lényeknél és az állatoknál, s ennek a négy alapelvnek a fejlődése nem emberi, hanem állati civilizáció. Az emberi civilizáció azt jelenti: *athāto brahma-jijñāsā*. A *Vedānta-sūtrában* az első aforizma az *athāto brahma-jijñāsa*: „Most itt az idő, hogy Brahman felől érdeklődjünk”. Ez az emberi élet. Ameddig valaki lelkileg nem érdeklődő, *jijñāsuḥ śreya uttamam*, addig csupán állat, mert e négy alapelv szerint él, ennyi az egész. Érdeklődőnek kell lennie, hogy megtudja, ki ő, miért került a születés, halál, öregkor és betegség nyomorúságai közé. Van-e valami ellenszer? Ezekről a témákról kell kérdezni. Ez az emberi élet; ez a lelki élet.

A lelki élet azt jelenti, hogy emberi élet, és az anyagi élet azt jelenti, hogy állati élet. Ez minden. Követnünk kell azokat a szabályokat, amelyeket a *Bhagavad-gītā* leír. *Yuktāhāra-vihārasya*. Például az, hogy én lelki ember leszek, nem azt jelenti, hogy lemondok az evésről — csupán szabályoznom kell az evést. A *Bhagavad-gītā* leírja, hogy milyen az első osztályú, a jóság minőségében lévő étel, milyen étel van a második osztályban, a szenvedély minőségében, és a harmadik osztályban, a tudatlanságban. Fell kell emelnünk az emberi civilizációt a *sattvic* (jóság) szintjére, s akkor feléled transzcendentális tudatunk, vagyis Kṛṣṇa-tudatunk. Minden megvan a *śāstrákban*. Sajnos nem kérünk tanácsot tőlük.

evam prasanna-manaso

bhagavad-bhakti-yogataḥ

bhagavad-tattva-vijñānam

mukta-saṅgasya jāyate

(*Bhāg.* 1.2.20)

Ha az ember nem szabadul ki az anyagi természet három módjának karmai közül, nem értheti meg Istent. *Prasanna-manasaḥ*. Brahman-megvalósított léleknek kell lennünk. *Brahma-bhūtaḥ prasannātmā na śocati na kāṅkṣati* (Bg. 18.54). Az utasítások ott vannak, így élnünk kell a lehetőséggel és prédikálnunk kell. Ez az intelligens emberek felelőssége. Az emberek tömege tudja, hogy Isten nagy, de nem tudja, hogy valójában milyen nagy. Ezt a Védikus Irodalomban találjuk meg. Ez a kötelességünk a Vaskorban. Ez a *hari-kīrtana, param vijayate śrī-kṛṣṇa-saṅkīrtanam*: a Legfelsőbb dicsőítése.

Meditáció és belső önvaló

Képes-e megoldani a meditáció mindennapi problémáinkat? Van-e élet a halál után? Segíthetnek-e a kábítószeresek, hogy elérjük az önmegvalósítást? Dél-afrikai látogatása során Śrīla Prabhupāda ilyen és ehhez hasonló kérdésekre válaszolt Bill Faillnek, a durbani Natal Mercury című lap riporterének.

Śrīla Prabhupāda: *Kṛṣṇa* Isten egyik neve, amely azt jelenti, hogy „mindenkit vonzó”. Ha valaki nem mindenkit vonzó, nem lehet Isten. Tehát a Kṛṣṇa-tudat Isten-tudatot jelent. Mindannyian Isten kis részei vagyunk, minőségileg egyenlők Vele. Mint élőlények, olyan a helyzetünk, mint egy darabka arany helyzete a nagy tömegű aranyhoz viszonyítva.

Mr. Faill: Valami olyasmik vagyunk, mint a szikrák a tűzben?

Śrīla Prabhupāda: Igen. A tűz és a szikra is tűz, de az egyik nagy, a másik nagyon kicsi. De a tűz és a szikra kapcsolatától eltérően a mi kapcsolatunk Istennel örök, bár jelenleg az anyagi energiával való társulás miatt elfelejtettük ezt a kapcsolatot. Nagyon sok problémával kell szembenéznünk e miatt a feledékenység miatt. Ha felélesztjük eredeti Istentudatunkat, akkor boldogok leszünk. Ez a Kṛṣṇa-tudat összefoglalása és lényege. Ez a legjobb folyamat arra, hogy felélesszük eredeti Istentudatunkat. Az önmegvalósításnak különböző folyamatai vannak, de a jelenlegi Kali-korban az emberek nagyon elesettek, és így a Kṛṣṇa-tudat egyszerű folyamatára van szükségük. Most azt hiszik, hogy az úgynevezett anyagi fejlődés a megoldás a problémáikra, de ez nem így van. A valódi megoldás arra, hogy az anyagi állapotból kikerüljünk, az, hogy Kṛṣṇa-tudatosá válunk. Mivel Isten örök, a mi létünk is örök, de az anyagi feltételek között azt gondoljuk: „ez a test vagyok”, s ezért egyik testet a másikra cseréljük. Ez a tudatlanságnak köszönhető. Valójában nem a testünk vagyunk, hanem lelki szikrák, Isten szerves részei.

Mr. Faill: Akkor a test olyan, mint egy jármű a lélek számára?

Śrīla Prabhupāda: Igen. Olyan, mint egy autó. Ahogy az egyik helyről a másikra megyünk az autónkkal, ugyanígy az anyagi életfeltételek mellett — a mentális spekulációnak köszönhetően — egyik helyzetből a másikba kerülünk, és megpróbálunk boldogok lenni. De semmi sem tesz bennünket boldoggá, hacsak nem kerülünk eredeti helyzetünkbe, ami nem más, mint hogy Isten szerves részei vagyunk, és valódi dolgunk az, hogy társuljunk Istennel és segítsük az élőlényeket, együttműködve Vele. A civilizált emberi életet nyolcmillió-négyszázezer létformán keresztül hosszú evolúció után érjük el. Tehát ha nem élünk a civilizált emberi életnek azzal a lehetőségével, hogy megérthetjük, kicsoda Isten, kik vagyunk mi és mi a kapcsolatunk, hanem ehelyett elvesztegetjük az életünket mint a macskák és kutyák, ide-oda futva az érzékielégítés után, akkor elvesztettük a nagy lehetőséget. A Kṛṣṇa-tudatos mozgalom célja az, hogy megtanítsa az embereket, hogyan használják ki az emberi létforma összes előnyét azáltal, hogy megpróbálják megérteni Istent és Vele való kapcsolatukat.

Mr. Faill: Ha nem használjuk ki ennek az életnek az előnyét, kapunk egy második lehetőséget egy másik életben?

Śrīla Prabhupāda: Igen. A vágyaink szerint a halál pillanatában egy másik testet kapunk — ám nem biztos, hogy az emberi test lesz. Már elmagyaráztam, hogy nyolcmillió-négyszázezer különböző létforma van. Bármelyikbe belekerülhetünk attól függően, hogy milyen az elmeállapotunk a halál pillanatában. Hogy mit gondolunk a halál pillanatában, az attól függ, hogyan cselekedtünk életünkben. Amíg anyagi tudatban vagyunk, addig cselekedeteinket az anyagi energia ellenőrzi, amelyet három kötőerő — a jóság, a szenvedély és a tudatlanság — igazgat. Ez a három kötőerő olyan, mint a három alapszín: sárga, piros és kék. Ahogyan összekeverhetjük a pirosat, sárgát és a kék, hogy színek millióit hozzuk létre, ugyanígy keverednek össze a természet kötőerői, hogy létrehozzák a különféle életformákat. Ahhoz, hogy megállítsuk a születés és halál ismétlődését a különböző létformákban, túl kell jutnunk az anyagi természet okozta burkolaton, és a tiszta tudat szintjére kell kerülnünk. De ha nem értjük meg a Kṛṣṇa-tudat transzcendentális tudományát, akkor halálunkkor egy másik testbe kerülünk, vagy jobba vagy rosszabba, mint a jelenlegi. Ha a jóság módjában cselekszünk, akkor felemelkedhetünk a magasabb bolygórendszerekbe, ahol magasabb színvonalú az élet. Ha a szenvedély módjában cselekszünk, ezen a jelenlegi szinten maradunk. De ha tudatlanságból bűnös cselekedeteket követünk el, és megszegjük a természet törvényeit, akkor állati vagy növényi létbe süllyedünk. Akkor újra fel kell

emelkednünk az emberi formába, ami egy olyan folyamat, amely millió évekig is eltarthat! Ezért az emberi lénynek felelősségteljesnek kell lennie. Meg kell ragadnia az emberi élet ritka lehetőségének előnyét úgy, hogy megérti Istennel való kapcsolatát és eszerint cselekszik. Akkor kikerülhet a különböző létformákban való születés és halál körforgásából, és hazamehet, vissza Istenhez.

Mr. Faill: Nem gondolja, hogy a transzcendentális meditáció segít az embereken?

Śrīla Prabhupāda: Nem tudják, hogy mi a valódi meditáció. A meditációjuk egyszerű komédia — úgynevezett *svāmīk* és *yogīk* újabb csaló folyamata. Ön azt kérdezi, hogy segít-e a meditáció, de tudja-e, hogy mi a meditáció?

Mr. Faill: Az elme egyfajta nyugalma — megpróbálni középen maradni, anélkül hogy kilendülnénk bármilyen módon.

Śrīla Prabhupāda: És mi a középpont?

Mr. Faill: Nem tudom.

Śrīla Prabhupāda: Az emberek rengeteget beszélnek a meditációról, de senki sem tudja, hogy valójában mi is az. Ezek a csalók használják a „meditáció” szót, de nem tudják, hogy mi a meditáció megfelelő tárgya. Egyszerűen álpropagandát csinálnak.

Mr. Faill: Nem azért értékes a meditáció, mert helyrehozza az emberek gondolkodását?

Śrīla Prabhupāda: Nem. A valódi meditáció azt jelenti, hogy elérjük azt az állapotot, amelyben az elme átítatódott Istentudattal. De ha valaki nem tudja, kicsoda Isten, az hogyan tud meditálni? Ráadásul ebben a korban az emberek elméje annyira zaklatott, hogy nem tudnak koncentrálni.

Láttam ezt az úgynevezett meditációt: csak alszanak és horkolnak. Sajnos Istentudat vagy „önmegvalósítás” név alatt sok csaló mutat be színvonalatlan meditációs módszereket, anélkül hogy utalnának a védikus tudás könyveire. Egyszerűen a kizsákmányolás egy formáját gyakorolják.

Mr. Faill: És mi van más tanárokkal, mint Ouspensky és Gurdjieff? A múltban ők az önökéhez hasonló módszert hoztak Nyugatra.

Śrīla Prabhupāda: Tanulmányoznunk kellene tanításuk sajátosságait ahhoz, hogy tudjuk, elérik-e a védikus színvonalat. Az Istentudat egy tudomány, mint az orvostudomány vagy bármilyen más tudomány. Nem lehet különböző azért, mert különböző emberek mondják el. Kettő meg kettő mindenütt négy, sohasem öt vagy három. Ez tudomány.

Mr. Faill: Úgy érzi, lehetséges, hogy mások esetleg az Istentudat igazi folyamatát tanítják?

Śrīla Prabhupāda: Anélkül, hogy részletesen megvizsgálám a tanításaikat, nagyon nehéz lenne ezt megmondani. Nagyon sok csaló van.

Mr. Faill: Csak a pénzért csinálják.

Śrīla Prabhupāda: Nem színvonalas a folyamatuk. Ezért mutatjuk be mi a *Bhagavad-gītā* eredetiben, minden személyes értelmezés nélkül. Ez színvonal.

Mr. Faill: Igen, ha elkezdjük a dolgokat felöltözteni, elkerülhetetlenül megváltoztatjuk őket.

Śrīla Prabhupāda: A Kṛṣṇa-tudat nem egy új folyamat. Nagyon régi és hiteles. Nem lehet megváltoztatni. Amint megváltoztatják, rögtön elveszti az erejét. Ez az erő olyan, mint az elektromosság. Ha elektromosságot akar valaki gerjeszteni, követnie kell a szabványos előírásokat, és megfelelően elrendezni a negatív és pozitív pólusokat. Nem készíthet saját szeszélye alapján egy generátort úgy, hogy az elektromosságot hozzon létre. Ehhez hasonlóan a megfelelő forrásokból jött Kṛṣṇa-tudatos filozófia megértésének is van hiteles módszere. Ha követjük a hiteles források instrukcióit, akkor a folyamat működni fog. Sajnos a modern ember egyik veszélyes betegsége az, hogy mindent a saját szeszélye szerint akar csinálni. Senki sem követi a hiteles utat. Ezért mindenki elbukik, mind lelkileg, mind anyagilag.

Mr. Faill: Növekszik a Kṛṣṇa-tudat mozgalma?

Śrīla Prabhupāda: Ó igen, rohamosan. Csodálkozni fog, ha megtudja, hogy könyvek tízezreit adjuk el. Körülbelül ötven könyvünk van, amelyeket sok könyvtáros és egyetemi professzor nagyra értékel, mert megjelenésükig nem létezett ilyen irodalom. Új adomány ez a világ számára.

Mr. Faill: Úgy tűnik, hogy a Kṛṣṇa-tudathoz az is hozzátartozik, hogy az ember leborotválja a haját és sáfrányszínű leplet hord. Hogyan tudja egy közönséges csalados ember gyakorolni a Kṛṣṇa-tudatot?

Śrīla Prabhupāda: A sáfrányszínű ruha és a borotvált fej nem nélkülözhetetlen, bár jó elmeállapot hoznak létre, éppúgy, ahogyan a katona, ha megfelelően van felöltözve, akkor

energiát kap — úgy érez, mint egy katona. Ez azt jelenti, hogy ha nincs egyenruhában, akkor nem tud harcolni? Nem. Ugyanígy, az Istentudatot nem lehet megakadályozni — bármilyen körülmények között fel lehet ébreszteni, de bizonyos körülmények segíthetnek. Ezért írunk elő egy bizonyos életmódot, egy bizonyos öltözködést, egy bizonyos étkezést és így tovább. Ezek a dolgok segítik az Istentudat gyakorlását, de nem nélkülözhetetlenek.

Mr. Faill: Ezek szerint lehet valaki a Kṛṣṇa-tudat tanulója, amíg normális életét éli?

Śrīla Prabhupāda: Igen.

Mr. Faill: És mi van a kábítószerekkel? Segíthetnek ezek az Isten-

Śrīla Prabhupāda: Ha a kábítószer tudnának segíteni Isten megvalósításában, akkor a kábítószer erősebbek lennének, mint Isten. Hogyan fogadhatnánk el ezt? A kábítószer kémiai szerek, amelyek anyagi dolgok. Valami anyagi hogyan segíthetne megvalósítani Istent, aki teljesen lelki? A kábítószer szedésekor az ember csak egyfajta mérgezést vagy hallucinációt tapasztal; ez nem Isten megvalósítása.

Mr. Faill: Gondolja, hogy a régi korok nagy misztikusai tényleg látták a lelki szikrát, amelyről az előbb beszélt?

Śrīla Prabhupāda: Mit ért azon, hogy „misztikus”?

Mr. Faill: Ez egy név azoknak az embereknek, akiknek van tapasztalata a valóság más szintjeiről.

Śrīla Prabhupāda: Mi nem használjuk ezt a szót, hogy misztikus. A mi valóságunk Isten megvalósítása, amely akkor következik be, amikor eljutunk a lelki szintre. Amíg testi életfelfogásban élünk, az érzékielégítést valósítjuk meg, mert a testünk érzékekből áll. Amikor továbbfejlődünk a testi szintről és az elmét látjuk az érzéki tevékenységek középpontjának, akkor az elmét fogadjuk el az önmegvalósítás végső szintjeként. Ez a mentális szint. A mentális szintről az intellektuális szintre juthatunk, és az intellektuális szintről felemelkedhetünk a transzcendentális szintre. Végül felemelkedhetünk a transzcendentális szint fölé is, és elérkezhetünk az érett lelki szintre. Ezek Isten megvalósításának szintjei. Ebben a korban, mivel az emberek olyan elesettek, a *śāstrák* (Írások) azt a különleges javaslatot adják az embereknek, hogy kerüljenek rögtön a lelki szintre Isten neveinek vibrálása segítségével: Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare, Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare. Ha ezt a gyakorlatot követjük a lelki szinten, akkor azonnal megértjük lelki azonosságunkat. Akkor Isten megvalósításának folyamata nagyon gyorsan sikeres lesz.

Mr. Faill: Manapság sok ember mondja, hogy sokkal inkább befelé kell keresnünk az igazságot, mint kifelé, az érzékek világában.

Śrīla Prabhupāda: A befelé nézés azt jelenti, hogy tudjuk, hogy lelkek vagyunk. Ha nem értjük meg, hogy nem a testünk vagyunk, akkor nem tudunk befelé nézni.

Először meg kell vizsgálnunk: „Ez a test vagyok, vagy valami más ezen a testen belül?” Sajnos ezt a tárgyat nem tanítják egyetlen iskolában, egyetlen vagy főiskolán sem. Mindenki azt gondolja: „Ez a test vagyok.” Például ebben az országban az emberek mindenütt azt gondolják: „Dél-afrikai vagyok, ők indiaiak, ők görögök” — és így tovább. Valójában az egész világon mindenki testi életfelfogásban él. A Kṛṣṇa-tudat akkor kezdődik, amikor az ember a testi életfelfogás fölé emelkedik.

Mr. Faill: Tehát először a lelki szikra felismerése következik?

Śrīla Prabhupāda: Igen. Az első lépés a lelki szikra felismerése a testen belül. Ha valaki nem érti meg ezt az egyszerű tény, nem beszélhetünk lelki fejlődésről.

Mr. Faill: Ez csak intellektuális megértés kérdése?

Śrīla Prabhupāda: Kezdetben igen. A tudásnak két osztálya van: a teoretikus és a gyakorlati. Az embernek először teoretikusan kell megtanulnia a lelki tudományt; aztán a lelki szinten végzett munka által az ember eléri a gyakorlati megvalósításig.

Sajnos manapság majdnem mindenki a testi életfelfogás sötétségében van. Azért nagyon fontos ez a mozgalom, mert képes kiemelni a civilizált embert a sötétségből. Amíg testi életfelfogásban él, nem különb, mint az állatok. „Kutya vagyok”, „Macska vagyok”, „Tehén vagyok” — az állatok így gondolkodnak. Ahogy valaki elhalad mellette, azt gondolja: „Kutya vagyok. Házőrzőnek jelöltek ki ide.” Hasonlóan, ha átveszem a kutya mentalitását és kérdőre vonom a külföldieket: „Miért jöttél ebbe az országba? Miért jöttél az én területemre?” — akkor mi a különbség a kutya és énközöttem?

Mr. Faill: Nincs különbség. Hogy más témára térjünk át: feltétlenül szükséges bizonyos étkezési

szokásokat követni ahhoz, hogy a lelki életet gyakoroljuk?

Śrīla Prabhupāda: Igen. Az egész folyamat arra szolgál, hogy megtisztítson bennünket, az evés pedig a tisztulás egy része. Azt hiszem, van önöknél egy szólás: „Az vagy, amit eszel” — és ez így van. Testi felépítésünket és mentális atmoszféránkat meghatározza, hogyan és mit eszünk. Ezért a *śāstrák* azt ajánlják, hogy váljunk Kṛṣṇa-tudatosokká, és együk a Kṛṣṇa által meghagyott ételmaradékait. Ha egy tüdőbeteg eszik valamit, és valaki megeszi a maradékait, őt is megfertőzi a tuberkolózis. Hasonlóképp, ha *kṛṣṇa-prasādát* eszel, akkor a Kṛṣṇa-tudat fertőz meg. Így a gyakorlatunk az, hogy nem eszünk meg semmit rögtön. Először felajánljuk az ételt Kṛṣṇának, aztán esszük meg. Ez segít fejlődni a Kṛṣṇa-tudatban.

Mr. Faill: Mindannyian vegetáriánusok?

Śrīla Prabhupāda: Igen, mert Kṛṣṇa vegetáriánus. Kṛṣṇa megehet bármit, mert ő Isten, de a *Bhagavad-gītāban* azt mondja: „Ha valaki szeretettel és áhítattal áldoz Nekem egy levelet, virágot, gyümölcsöt vagy egy kis vizet, Én elfogadom azt.” Sohasem mondja: „Adj Nekem húst és bort!”

Mr. Faill: Mi van a dohányjal kapcsolatban?

Śrīla Prabhupāda: A dohány is mérgező szer. Mivel testi életfelfogásban vagyunk, már eleve meg vagyunk mérgezve, s ha növeljük a mérgezést, akkor elvesztünk.

Mr. Faill: Úgy gondolja, hogy az olyan dolgok, mint a hús, az alkohol és a dohány csak erősítik az testi tudatot?

Śrīla Prabhupāda: Igen. Tegyük fel, hogy valaki beteg és szeretne meggyógyulni. Követnie kell az orvos utasításait. Ha az orvos azt mondja neki: „Ne edd ezt, csak azt edd!”, akkor követnie kell az utasításokat. Ugyanígy van egy receptünk arra, hogyan lehet meggyógyulni a testi életfelfogásból: vibrálni kell a Hare Kṛṣṇa *mantrát*, hallani kell Kṛṣṇa cselekedeteiről, és *kṛṣṇa-prasādamot* kell enni. Ez a kezelés a Kṛṣṇa-tudat folyamata.

VI.
Lelki megoldás anyagi problémákra

Bűnözés: Miért van, s mit kell tennünk?

A világ évről évre több pénzt fordít a bűnözés megelőzésére és megfékezésére. Az erőfeszítések ellenére a bűnözés mértéke egyre nagyobb, s különösen szembetűnő, hogy amerika általános iskoláiban szinte fékezhetetlen szintet ért el. Ebben a beszélgetésben, melyet 1975. júliusában folytatott David Mozee hadnaggyal, a chicagói Rendőrség tájékoztató hivatalnokával, Śrīla Prabhupāda egy meglepően egyszerű, mégis gyakorlati megoldást ajánlott a bűnözés látszólag leküzdhetetlen problémájára.

Mozee hadnagy: Úgy tudom, önnek van néhány gondolata, amely segítene bennünket a bűnözés megelőzésére irányuló erőfeszítéseinkben. Nagy érdeklődéssel hallgatnám meg őket.

Śrīla Prabhupāda: Egy jámbor ember és egy bűnöző között az a különbség, hogy az egyikük tiszta szívű, a másik pedig szennyezett. Ez a szennyezettség olyan, mint egy betegség, a fékezhetetlen kék és mohóság formájában a bűnöző szívében. Manapság az emberek általában ebben a beteg állapotban vannak, így a bűnözés nagyon elterjedt. Ha az emberek megtisztulnak ezektől a tisztátlan dolgoktól, a bűnözés megszűnik. A megtisztulás legegyszerűbb folyamata összegyűlni egy gyülekezetben és énekelni Isten szent neveit. Ezt *saṅkīrtanának* nevezik, amely a mi Kṛṣṇa-tudatú mozgalmunk alapját képezi. Tehát ha ön meg akarja állítani a bűnözést, akkor a lehető legtöbb embert össze kell hívnia egy tömeges *saṅkīrtanára*. Isten nevének együttes éneklése szétoszlatja a szennyeződést mindenki szívében. Akkor nem lesz több bűnözés.

Mozee hadnagy: Érez valami szembenálló különbséget az itt, Amerikában tapasztalható és az ön országában, Indiában található bűnözés között?

Śrīla Prabhupāda: Mi az ön meghatározása a bűnözés szóra?

Mozee hadnagy: Egy ember jogainak bárminemű megsértése egy másik személy által.

Śrīla Prabhupāda: Igen. A mi definíciónk ugyanez. Az *Upaniṣadokban* az áll: *iśāvāsyam idaṁ sarvaṁ* — „minden Istenhez tartozik”. Mindenkinnek megvan tehát a joga, hogy használjon bármit, amit Isten neki juttat, de az ember nem bitorolhatja más tulajdonát. Ha megteszi, bűnöző lesz. Tulajdonképpen az első bűntény az, hogy önök amerikaiak azt gondolják, hogy Amerika földje az önöké. Habár kétszáz évvel ezelőtt nem volt az önöké, eljöttek a világ más részeiről és igényt tartottak rá mint saját földjükre. Ez tulajdonképpen Isten földje, s ezért mindenkié, mivel mindenki Isten gyermeke. Ám az emberek legnagyobb többségének nincs elképzelése Istenről. Gyakorlatilag szólva mindenki istentelen. Ezért az Isten iránti szeretetre kell tanítani őket. Amerikában az önök kormányának van egy mondása: „Istenben bízunk.” Így van?

Mozee hadnagy: Igen.

Śrīla Prabhupāda: De hol van az Istenről szóló oktatás? Bízni nagyon jó, de a pusztá bizalom nem marad fenn anélkül, hogy ne támogatóna az Istenről szóló tudomány. Valaki talán tudja, hogy van apja, de anélkül, hogy tudná, ki az, tudása nem tökéletes. És ez az oktatás Isten tudományáról hiányzik.

Mozee hadnagy: Úgy érzi, ez csak az Egyesült Államokban van így?

Śrīla Prabhupāda: Nem. Mindenhol. A kort, amelyben élünk Kali-yugának nevezik, Isten elfelejtése korának. Ez a félreértések és nézeteltérések kora, s az emberek szíve telis-tele van piszkos dolgokkal. Ám Isten olyan hatalmas, hogy ha szent nevét énekeljük, megtisztulhatunk, mint ahogyan az én tanítványaim megtisztultak a rossz szokásaiktól. A mi mozgalmunk Isten szent neve vibrálásának elvén alapszik. Mi mindenkinnek megadjuk a lehetőséget, minden megkülönböztetés nélkül. Mindenki eljőhet a templomunkba, vibrálhatja a Hare Kṛṣṇa *mantrát*, frissítőként pedig ehet egy kevés *prasādamot* [olyan ételt, melyet először Istennek ajánlottak fel], s fokozatosan megtisztulhat. Tehát ha a kormány vezetői adnak nekünk lehetőséget, tömeges *saṅkīrtanát* tarthatunk. Akkor — nem fér hozzá kétség — az egész társadalom meg fog változni.

Mozee hadnagy: Ha jól értettem, uram, ön azt mondja, hogy a vallásos elvekhez való visszatérést kell kihangsúlyoznunk.

Śrīla Prabhupāda: Így van. Vallásos elvek nélkül mi a különbség egy kutya és egy ember között? Az ember meg tudja érteni a vallást, a kutya nem. Ez a különbség. Ha tehát az emberi társadalom a kutyák és macskák szintjén marad, hogyan várhatunk el egy békés társadalmat? Ha egy tucat kutyát összezárunk egy szobában, lehet-e őket békében tartani? Hasonlóan, ha az emberi társadalom tele

van olyan emberekkel, akiknek a mentalitása a kutyák szintjén áll, hogyan remélhetünk békét?

Moze hadnagy: Ha néhány kérdésem tiszteletlenül hangzik, az amiatt van, hogy nem értem teljes mértékben az ön vallásos hitét. Semmiképpen nem áll szándékomban tiszteletlenül lenni.

Śrīla Prabhupāda: Nem, ez nem az én vallásos hitem kérdése. Egyszerűen csak kiemeltem a különbséget az emberi és az állati lét között. Az állatok számára nem lehetséges, hogy bármit is megtanuljanak Istenről, de az ember számára lehetséges. Mégis, ha az emberek nem kapják meg a lehetőséget, hogy Istenről tanuljanak, akkor macskák és kutyák szintjén maradnak. Nem lehet békesség a macskák és kutyák társadalmában. Ezért a kormány vezetőinek kötelessége gondoskodni arról, hogy az embereket tanítsák meg arra, hogyan válhatnak Isten-tudatosak. Másképp csak zavar támad, mert Isten-tudat nélkül nincsen különbség kutya és ember között: a kutya táplálkozik, mi táplálkozunk; a kutya alszik, mi alszunk; a kutya él szexuális életet, mi élünk szexuális életet; a kutya próbálja megvédeni magát, mi is próbáljuk megvédeni magunkat. Ezek a közös tényezők. Az egyetlen különbség az, hogy egy kutyát nem lehet tanítani az Istennel való kapcsolatáról, míg az embert igen.

Moze hadnagy: Nem lehetne a béke a vallásos elvekre való visszatérés előfutára? Nem kellene előbb békét teremtenünk?

Śrīla Prabhupāda: Nem, nem, ez a probléma. Jelen pillanatban senki nem ismeri ténylegesen a vallás jelentését. Vallás annyit jelent, mint kitartani Isten törvényei mellett, mint ahogyan jó állampolgárnak lenni annyit tesz, mint kitartani az állam törvényei mellett. Mivel senkinek nincs megértése Istenről, ezért senki nem ismeri Isten törvényeit vagy a vallás jelentését. Ez az emberek jelenlegi helyzete napjaink társadalmában. Elfelejtkeznek a vallásról, egyfajta hitnek tartván azt. A hit esetleg vakhit is lehet. A hit nem a vallás valódi leírása. A vallás az Isten által adott törvényeket jelenti, s bárki, aki követi ezeket a törvényeket — legyen az keresztény, hindu vagy mohamedán —, az vallásos.

Moze hadnagy: Minden megérdemelt tisztelet ellenére, igaz az, hogy Indiában, ahol a vallásos szokásokat évszázadok óta követik, most nem a lelki élethez való visszatérést, hanem az attól való eltávolodást tapasztalhatjuk?

Śrīla Prabhupāda: Igaz, de ez csupán a rossz vezetésnek köszönhető. Másképp India népének nagytöbbsége teljesen tudatos Istenről, s próbálják követni Isten törvényeit. Itt Nyugaton még a nagy egyetemi professzorok sem hisznek Istenben és a halál utáni életben. De Indiában még a legszegényebb ember is hisz Istenben és egy következő életben. Tudja, hogy ha bűnt követ el, szenvedni fog, s ha jámboran cselekszik, boldog lesz. Mai napig is, ha valami nézeteltérés támad két falusi között, a templomba mennek, hogy eldöntsék a vitát, mivel mindenki tudja, hogy a szembenálló felek vonakodnak attól, hogy hazugságot beszéljenek a *mūrtik* előtt. Tehát a legtöbb szempontból India még mindig nyolcvan százalékig vallásos. Különleges megtiszteltetés Indiában megszületni — és különleges lehetőség is. Śrī Caitanya Mahāprabhu azt mondta:

bhārata-bhūmite haila manusya-janma yāra

janma sārthaka kari' kara para-upakāra

(*Caitanya-caritāmṛta*, Ādi 9.41)

Bárkinek, aki Indiában megszületik, tökéletessé kell tennie az életét azzal, hogy Kṛṣṇa-tudatúvá válik, azután pedig terjesztenie kell a Kṛṣṇa-tudatot szerte a világon.

Moze hadnagy: Uram, van egy keresztény példázat, amely azt mondja, könnyebb a tevének átbújni a tű fokán, mint a gazdagnak Isten trónja elé jutni. Gondolja, hogy az Egyesült Államok és más nyugati országok gazdagsága akadályozza a lelki hitet?

Śrīla Prabhupāda: Igen. A túl nagy gazdagság akadály. Kṛṣṇa kijelenti a *Bhagavad-gītāban* (2.44):

bhogaiśvarya-prasaktānām

tayāpahṛta-cetasām

vyavasāyātmikā buddhiḥ

samādhau na vidhīyate

Aki anyagilag gazdag, az elfelejti Istent. Ezért a túl nagy anyagi gazdagság alkalmatlanná tesz arra, hogy megértsük Istent. Bár nincs abszolút törvény arra, hogy csak a szegény ember értheti meg Istent, általában mégis, ha valaki különösen gazdag, akkor egyetlen törekvése a pénzszerzés, s nehéz neki megértenie a lelki tanításokat.

Moze hadnagy: Amerikában azok, akik a keresztény hithez tartoznak, szintén hisznek ezekben a dolgokban. Én nem látok semmi számottevő különbséget az egyik vagy másik vallásos csoport lelki hite között.

Śrīla Prabhupāda: Igen, a lényege minden vallásnak ugyanaz. A mi javaslatunk az, hogy bármelyik vallási rendszert követi is valaki, meg kell próbálnia megérteni és szeretni Istent. Ha valaki keresztény, mi nem mondjuk: „Az nem jó, olyannak kell lenned, mint mi vagyunk.” A mi javaslatunk az, hogy bármilyen vallású is az ember, keresztény, hindu vagy muzulmán, egyszerűen csak próbálja megérteni Istent és szeretni Őt.

Moze hadnagy: Ha visszatérhetek jövetelem eredeti céljához: megkérdezhetem, milyen tanácsot tudna ön adni, amely segít bennünket a bűnözés csökkentésében? Elismerem, hogy az első és legfontosabb dolog az lenne, hogy visszatérjünk Istenhez, ahogy ön mondja — ehhez semmi kétség nem fér —, de van-e valami, amit azonnal tehetnénk a terjedő bűnös mentalitás csökkentése érdekében?

Śrīla Prabhupāda: Igen. Ahogyan már beszélgetésünk kezdetén felvázoltam, önöknek meg kell adniuk a lehetőséget számunkra, hogy Isten nevét énekelhessük és *prasādamot* oszthassunk. Ez óriási változást eredményez majd az emberekben. Egyedül jöttem el Indiából és most sok követőm van. Hogy mit tettem? Arra kértem őket, üljenek le és vibrálják a Hare Kṛṣṇa *mantrát*, azután pedig kiosztottam egy kevés *prasādamot*. Ha ez tömeges méretekben történik, az egész társadalom elégedetté válik. Ez tény.

Moze hadnagy: A gazdag vagy a nyomornegyedekben kezdené a programot?

Śrīla Prabhupāda: Mi nem teszünk ilyen különbséget. Minden olyan hely, amely minden ember számára könnyen elérhető, alkalmas lenne *saṅkīrtanát* tartani. Nincs olyan korlátozás, hogy csak a szegény embereknek van szükségük áldásra, a gazdagoknak nincs. Mindenkinek szüksége van arra, hogy megtisztuljon. Úgy gondolja, a bűnözés csak a társadalom szegényebb rétegeiben létezik?

Moze hadnagy: Nem. Azt akartam kérdezni, nem volna-e áldásosabb — nem erősítené-e jobban a társadalmat —, ha a programot a szegényebb területeken tartaná, mint ha a gazdagabb területeken.

Śrīla Prabhupāda: A mi gyógymódunk a lelkileg beteg embernek szól. Ha valakit betegség kínoz, nincs különbség szegény és gazdag ember között. Mindkettőjüket ugyanabba a kórházba utalják. Ahogyan a kórháznak olyan helynek kell lennie, ahová a szegény és a gazdag egyformán, könnyen bejuthat, a *saṅkīrtana* helye is mindenki számára könnyen megközelíthető kell legyen. Mivel mindenki fertőzött anyagilag, mindenkinek lehetővé kell tenni, hogy kihasználja ezt az alkalmat.

A probléma az, hogy a gazdag ember azt gondolja, tökéletesen egészséges, bár ő a legbetegebb mindenki között. De ön mint rendőr nagyon jól tudja, hogy a gazdagok között ugyanúgy létezik bűnözés, mint a szegények között. A mi mantrázási folyamatunk tehát mindenkinek szól, mert megtisztítja a szívet, tekintet nélkül arra, hogy valaki gazdag vagy szegény. Az egyedüli út megváltoztatni a bűnözés szokását — megváltoztatni a bűnöző szívét. Amint ön is jól tudja, rengeteg tolvajt tartóztatnak le számtalan alkalommal és zárnak börtönbe. Bár tudják, hogy ha lopnak, börtönbe kerülnek, mégis kénytelenek lopni a tisztátlan szívük miatt. Ezért anélkül, hogy megtisztítanánk a bűnöző szívét, nem állíthatjuk meg a bűnözést csupán még több szigorú törvény alkalmazásával. A tolvaj és a gyilkos ismerik a törvényt, mégis erőszakos bűncselekmény követnek el, tisztátlan szívüknek köszönhetően. A mi módszerünk a szív megtisztítása. Akkor ennek az anyagi világnak minden problémája megoldódik.

Moze hadnagy: Ez nagyon nehéz feladat, uram.

Śrīla Prabhupāda: Ez nem nehéz. Csak hívjon mindenkit: „Gyere és vibráld a Hare Kṛṣṇát, táncolj, és egyél a pompás *prasādamból!*” Mi ebben a nehéz? Mi ezt tesszük a központjainkban, és az emberek eljönnek. De mivel nagyon kevés pénzünk van, csak nagyon szerény keretek között tudunk *saṅkīrtanát* tartani. Meghívunk mindenkit, s az emberek szép lassan eljönnek a központjainkba és *bhaktákká* válnak. Ha a kormány széleskörű lehetőséget adna nekünk, határtalanul kiterjeszkedhetnénk. És a probléma jelentős, másképp miért kérdeznék a hazai újságok cikkei, hogy mit teyenek? Egyetlen polgári állam nem akar bűnözést. Ez tény. Ám a vezetők nem tudják, hogyan lehet megállítani. Ha ránk hallgatnak, mi meg tudjuk adni nekik a választ. Miért van bűnözés? Mert az emberek istentelenek. És mit kell tenni? Vibráld a Hare Kṛṣṇát és egyél *prasādamot!* Egyébként mi folytatni fogjuk ezt a programot szerény kereteink között. Olyanok vagyunk, mint a szegény orvos a kicsiny magánrendelőjével, aki nagy kórházat tudna nyitni, ha

kapna támogatást. A kormány a végrehajtó. Ha megszívlelik a tanácsunkat és elfogadják a *saṅkīrtana* folyamatát, a bűnözés problémája megoldódik.

Moze hadnagy: Sok keresztény szervezet van az Egyesült Államokban, amely áldozást és Úrvacsorát ad. Ez miért nem használ? Miért nem tisztítja meg a szívet?

Śrīla Prabhupāda: Őszintén szólva úgy gondolom, nagyon nehéz akár egy igazi keresztényt is találni. Az úgynevezett keresztények nem tartják magukat a Biblia parancsaihoz. A Biblia tíz parancsolata közül az egyik: „Ne ölj!” De hol van az a keresztény, aki nem öl, amikor a tehének húsát eszi? Az Úr szent nevének vibrálása és a *prasādam* osztás akkor lesz hatásos, ha olyan emberek végzik, akik ténylegesen gyakorolják a vallást. Az én tanítványaim képzettek arra, hogy szigorúan kövessék a vallásos elveket, ezért ahogyan ők vibrálják Isten szent nevét, az különbözik attól, ahogyan mások teszik. Az ő helyzetük nem egy mechanikus gumibélyegző-helyzet. Ők gyakorlatban valósították meg a szent név tisztító erejét.

Moze hadnagy: Uram, nem probléma-e az, hogy bár a papoknak és a hívőknek egy szűk köre követi a vallásos elveket, a perifériára szorultak eltérnek attól és zavart okoznak? Tételezzük fel például, hogy a Hare Kṛṣṇa mozgalom olyan gigantikus méreteket ölt majd, mint a kereszténység. Nem lenne-e probléma akkor azokkal az emberekkel, akik a mozgalom szélén vannak és követőnek vallják magukat, holott valójában nem azok?

Śrīla Prabhupāda: Ennek az esélye mindig fennáll. Amit én mondok, az csupán annyi, hogy ha valaki nem igaz keresztény, akkor nem lesz hatásos a prédikálása. És mivel mi szigorúan követjük a vallásos elveket, a prédikálásunk eredményes lesz majd a Kṛṣṇa-tudat terjesztésében és a bűnözés problémájának enyhítésében.

Moze hadnagy: Uram, engedje meg, hogy megköszönjem rá fordított idejét. Ez a hangfelvételt meg fogom mutatni feletteseimnek. Remélhetőleg olyan eredményes lesz, mint amennyire ön eredményes.

Śrīla Prabhupāda: Köszönöm szépen.

Emberi társadalom vagy állati társadalom?

Az indiai Bhavan's Journal című lapnak 1976. augusztusában adott interjújában Śrīla Prabhupāda megkérdezte: „Hogyan lehet boldogság vagy béke egy állati társadalomban? Úgy akarják tartani az embereket, mint az állatokat, aztán meg létrehozzák az Egyesült Nemzeteket... ez egy agárverseny. A kutya négy lábon fut, önök pedig négy keréken — ez minden. S azt hiszik, hogy ez a négykerekű verseny a civilizáció fejlődése!”

Riporter: Az első kérdésem: hanyatlóban van-e a vallás gyakorlása? És ha igen, ez a tény indokolja-e a korrupció megnövekedését és az erkölcsi értékek széles körben való csökkenését?

Śrīla Prabhupāda: Igen, a vallás hanyatlóban van. Ezt a *Śrīmad-Bhāgavatam* is megjósolta (12.2.1):

*tataś cānudinam dharmah
satyaṁ śaucam kṣamā dayā
kālena balinā rājan*

naṅksyaty āyur balaṁ smr̥tiḥ

„A Kali-yugában (a nézeteltérések és a képmutatás jelen korában) a következő dolgok hanyatlanak majd: vallás, igazságosság, tisztaság, kegy, élettartam, testi erő és emlékezet.”

Ezek azok a kincsek, melyek az emberi lényt megkülönböztetik az állattól. Ezek a dolgok azonban hanyatlóban vannak. Nem lesz kegy, nem lesz igazságosság, az emlékezet rövid lesz, az élettartam megrövidül. A vallás szintén el fog tűnni. Ez azt jelenti, hogy fokozatosan az állati szintre kerülünk.

Riporter: El fog tűnni a vallás? Állatokká válunk?

Śrīla Prabhupāda: Ha nincs vallás, az az állati lét. Minden hétköznapi ember felismeri, hogy a kutya nem érti meg, mi a vallás. A kutya is élőlény, de őt nem érdekli a *Bhagavad-gītā* vagy a *Śrīmad-Bhāgavatam* megértése. Őt ez nem érdekli. Ez a különbség az ember és a kutya között: az állatot ez a dolog nem érdekli.

Tehát ha az embereket nem érdeklik a vallásos dolgok, akkor állatok. És hogyan lehet boldogság vagy béke egy állati társadalomban? Úgy akarják tartani az embereket, mint az állatokat, s aztán létrehozzák az Egyesült Nemzeteket? Hogyan lehetséges ez? Egyesült állatok, az egyesült állatok szervezete? Ez történik most.

Riporter: Lát ön valami reménykeltő jelet?

Śrīla Prabhupāda: Legalább azt felfedezték, hogy hanyatlík a vallás. Ez jó. „Hanyatlás” azt jelenti, hogy kezdenek állatokká válni. A logikában azt mondják, hogy az ember egy ésszerű állat. Ha az ésszerűség hiányzik, akkor egyszerűen csak állat, nem emberi lény. Az emberi társadalomban az ember lehet keresztény, mohamedán, hindu vagy buddhista — bármelyik. Lennie kell valamilyen vallásos rendszernek. Az emberi társadalom vallás nélkül nem más, mint állati társadalom. Ez nyilvánvaló tény. Miért olyan boldogtalanok manapság az emberek? Mert nincsen vallás. Elhanyagolják a vallást.

Valaki azt írta egyszer nekem, hogy Tolsztoj azt mondta: „Anélkül hogy dinamitot tennénk a templom alá, nem lesz semmilyen béke.” Az orosz vezetés még ma is szigorúan ellenzi az Isten-tudatot, mert azt gondolják, hogy a vallás megrontja az egész társadalom légkörét.

Riporter: Úgy tűnik, lehet benne némi igazság.

Śrīla Prabhupāda: Előfordulhat, hogy a vallás rendszerével visszaélnék, de ez nem azt jelenti, hogy a vallást el kell kerülni. Az igazi vallást kell elfogadni. Hogy a vallást az „ügynevezett” papok nem megfelelően gyakorolják, az nem azt jelenti, hogy a vallást el kell utasítani. Ha egy hályog miatt a szemem zavar engem, az nem azt jelenti, hogy a szemet ki kell venni. A hályogot kell eltávolítani. Ez a Kṛṣṇa-tudat.

Riporter: Azt hiszem, a történelem azt mutatja, számtalan ember használta rossz célra a vallást. Nem így van?

Śrīla Prabhupāda: Azoknak az embereknek nincs tudásuk Istenről, mégis vallásról prédikálnak. Mi a vallás? *Dharmam tu sākṣād bhagavat-praṇītam:* „A vallás útját a Legfelsőbb Úr közvetlenül jelentette ki.” Ezeknek az embereknek nincsen elképzelésük Istenről — nem tudják, kicsoda Isten —, mégis valamilyen vallást hirdetnek. Mennyi ideig mehet ez így mesterségesen tovább? A vallás meg fog szűnni.

Ez a jelenlegi helyzet. Nincs Istenről alkotott képünk, így aztán hogyan tudnánk, mi Isten

parancsolata? A törvény például az állam rendeletét jelenti. Ha nincsen állam, hol van a rendelet? Nekünk tiszta képünk van Istenről — Kṛṣṇáról. Ő adja a parancsokat, mi pedig elfogadjuk. Ha nincs Isten, nincs Istenről alkotott kép, nincs Istennek parancsolata, akkor hol a vallás? Ha nincsen állam, hol vannak a törvények?

Riporter: Valóban nem lenne semmilyen törvény. Egy törvény nélküli társadalom lenne.

Śrīla Prabhupāda: Törvény nélküli...mindenki törvény nélküli, létrehozva saját kispekulált rendszerét a vallásról. Ez folyik most.

Csak kérdezze meg bármelyik vallásban, mi az ő felfogásuk Istenről. Meg fogja tudni mondani bárki is? Senki nem tudja megmondani. De mi azonnal megmondjuk:

*veṇum kvaṇantam aravinda-dalāyatākṣaṁ
barhāvataṁsam asitāmbuda-sundarāṅgam
kaṇḍarpa-koṭi-kamanīya-viśeṣa-śobhaṁ
govindam ādi-puruṣaṁ tam ahaṁ bhajāmi*

„Govindát imádom, az elsődleges Urat, aki kitűnő a fuvolajátékban, kinek virágzó szemei olyanok, akár a lótuszvirág szirmai, akinek fejét pávatollak díszítik, akinek csodálatos testét a kék felhők árnyalata színezi, s akinek egyedülálló kedvessége Cupidók millióit bűvöli el.” (*Brahma-saṁhitā* 5.30) Mi azonnal leírást tudunk adni Istenről. Miféle vallás az, amelynek nincs Istenről alkotott fogalma?

Riporter: Nem tudom.

Śrīla Prabhupāda: Hamis. Az embereknek nincs ismeretük Istenről, ezért nem értik a vallást. Ez a hanyatlás, és mivel a vallás hanyatlak, az emberek egyre inkább olyanná válnak, mint az állatok.

„Állat” azt jelenti, hogy nincs emlékezete. A kutya oda megy, ahol valami ehetőt talál. Azt mondom neki: „Takarodj!” — és elmegy. De jönni fog megint — nincs emlékezete. Amikor Istenre való emlékezésünk lecsökken, akkor lecsökkennek emberi tulajdonságaink. A Kali-yugában az emberi tulajdonságok degradálódnak. Ez azt jelenti, hogy az emberek olyanok lesznek, mint a kutyák és a macskák.

Riporter: A második kérdésem így hangzik: „A hagyományos vád a védikus kultúra ellen az, hogy az előre elrendeltség hitének rabszolgájává teszi az embereket, s így meggátolja a fejlődést. Mennyire igaz ez a vád?”

Śrīla Prabhupāda: Mi az a fejlődés? A kutya ugrádozása fejlődés? Ez a fejlődés? A kutya ide-oda szaladgál a négy lábán, önök pedig ide-oda szaladgálnak az autó négy kerekén. Ez a fejlődés? Ez nem a védikus rendszer. A védikus rendszer szerint az emberi lénynek van egy bizonyos mennyiségű energiája, s mivel az emberi lény jobb tudattal rendelkezik, mint az állatok, így az ember energiája értékesebb, mint az állatok energiája.

Riporter: Valószínűleg senki sem vitatná azt, hogy az embernek több szabadsága és — feltételezem — több felelőssége van, mint az állatoknak.

Śrīla Prabhupāda: Ezért kell az emberi energiát a fejlődésre használni, nem pedig a kutyákkal való versengésben alkalmazni. A szent ember nem azt csinálja, mint a kutya. Manapság az emberek azt hiszik, ez a kutyaság az élet, de a valódi élet a lelki fejlődés. Ezért mondja a Védikus Irodalom:

*tasyaiva hetoḥ prayateta kovido
na labhyate yad bhramatām upary adhaḥ
tal labhyate duḥkhavad anyataḥ sukhaṁ
kālena sarvatra gabhīra-ramhasā*

„Azoknak, akik valóban intelligensek és hajlanak a filozófiára, csak arra a céltudatos végre kell törekedniük, amelyet még a legfelsőbb bolygótól (Brahmalokától) le a legalacsonyabb bolygóig (Pātāláig) való vándorlásban sem lehet elérni. Ami az érzéki élvezetekből eredő boldogságot illeti, idővel automatikusan el lehet érni, éppúgy, mint ahogyan a boldogságot és a szenvedést is megkapjuk, bár nem vágyunk rájuk.” (*Śrīmad-Bhāgavatam* 1.5.18)

Riporter: Lenne kedves ezt kicsit tovább magyarázni?

Śrīla Prabhupāda: Az embernek arra a dologra kell fordítani az energiáját, amelyet sok-sok életen keresztül nem kapott meg. Sok-sok életen át a lélek kutyák, macskák, madarak, vadállatok testében volt. A testeknek nyolcmillió-négyszázezer típusa van. Lélekvándorlás történik, és a cél minden esetben az érzékkielégítés.

Riporter: Mit jelent ez?

Śrīla Prabhupāda: Például a kutya érzékkielégítéssel van elfoglalva: hol van étel, hol van menedék, hol van nőstény kutya, hogyan védje meg magát. Az ember ugyanezt csinálja, más módon. Ez történik életről életre. Még a parányi rovar is ezért küzd. Madarak, vadállatok, halak — mindenhol ugyanez a küzdelem folyik. Hol van étel, hol van a másik nem, hol van fedél, hogyan védje meg magát. A Védikus Irodalom azt mondja, hogy ezeket a dolgokat sok-sok élet óta csináljuk, s ha nem kerülünk ki ebből a létért vívott küzdelemből, újra ezt fogjuk tenni sok-sok életen át.

Riporter: Kezdem érteni.

Śrīla Prabhupāda: Igen, tehát ezeket a dolgokat abba kell hagyni. Ezért jelentette ki Prahāda Mahārāja:

sukham aindriyakam daityā

deha-yogena dehinām

sarvatra labhyate daivād

yathā duḥkham ayatnataḥ

„Kedves démoni családban született barátaim, az a boldogság, amelyet az érzékek tárgyaival kapcsolatban tapasztalunk azáltal, hogy kapcsolatba kerülnek a testtel, az élet bármelyik formájában elérhető, a múltbeli gyümölcsöző tetteknek megfelelően. Az ilyen boldogság automatikusan, minden erőfeszítés nélkül elérhető, mint ahogyan a boldogság is eljön.” (*Śrīmad-Bhāgavatam* 7.6.3)

Egy kutyának van teste, és nekem is van. Tehát az én szexuális örömöm és a kutya öröme között nincs különbség. A szexből származó öröm ugyanaz. A kutya nem fél az utcán, mindenki előtt szexuális örömet átélni, mi elrejtjük ezt. Ez minden. Az emberek azt hiszik, az a fejlődés, ha a szexuális élvezethez egy szép lakásban jutnak. De ez nem fejlődés. És csak agárversenyt csinálnak ennek az úgynevezett fejlődésnek az érdekében. Az emberek nem tudják, hogy annak alapján, milyen testre vágyik valaki, az élvezet már eleve el van raktározva.

Riporter: Mit ért azalatt, hogy „az élvezet el van raktározva”?

Śrīla Prabhupāda: Ezt nevezik eleve elrendelésnek. A disznó kapott egy bizonyos típusú testet, s az étele az ürülék. Nem tudjuk megváltoztatni. A disznó nem fogja szeretni a halavát [vajon pirított, gabonából készült édesség]. Az lehetetlen. Mivel egy adott típusú teste van, aszerint fog enni. Van-e olyan tudós, aki meg tudná változtatni a disznó életének normáit?

Riporter: Kétlem.

Śrīla Prabhupāda: Ezért mondja Prahāda Mahārāja, hogy az már el van raktározva. Az élvezet alapvetően ugyanaz, ám egy kicsit különbözik, a testnek megfelelően. A dzsungelben élő civilizálatlan embernél is megvannak ezek a dolgok.

Manapság az emberek azt hiszik, civilizáció annyit jelent, mint felhőkarcolókat építeni. De a védikus civilizáció azt mondja: nem, ez nem fejlődés. Az emberi élet igazi fejlődése az önmegvalósítás, hogy hogyan tudjuk megismerni az önvalónkat, nem pedig az, hogy felhőkarcolókat építünk.

Riporter: De hát az emberek nem értenék meg azt, amit ön mond?

Śrīla Prabhupāda: Az emberek ezt néha félreértik. A bíróságon a bíró komolyan, látszólag semmivőően ül, mégis magas fizetést kap. Valaki más azt gondolhatná: „Én olyan keményen dolgozom ugyanazon a bíróságon — bélyegzek —, és a bíró fizetésének egytizedét sem kapom.” Így gondolkodik: „Olyan elfoglalt vagyok, olyan nehéz munkát végzek, s mégsem kapok olyan jó fizetést, mint az az ember, aki csak ül a bírói székben.” A helyzet itt ugyanez: a védikus civilizáció az önmegvalósítást szolgálja, nem a kutyák versengéséért van.

Riporter: Mégis, általában tiszteletreméltóbbnak tartják a nehéz munkát, a küzdelmet, s a végső „boldogulást” az életben. Nem így van?

Śrīla Prabhupāda: A *karmikat*, a gyümölcsöző tetteket végzőket a *Bhagavad-gītā mūdháknak*, szamaraknak írja le. Miért hasonlítja őket a szamarakhoz? Mert a szamár nagyon keményen dolgozik a málhával a hátán, s viszonzásul a gazdája csupán egy kevéske fűvet ad neki. Áll a mosodás ajtajában és eszi fűvet, míg a mosodás újra meg újra meg nem pakolja a hátát. Nincs érzéke ahhoz, hogy azt gondolja: „Ha elmegyek a mosodás házából, bárhol kaphatok fűvet. Miért cipekedem ilyen sokat?”

Riporter: Ez eszembe juttat néhány embert az ismerőseim közül.

Śrīla Prabhupāda: Ilyen a gyümölcsöző tetteket végző ember. Nagyon elfoglalt a hivatalban, és ha

találkozni akarsz vele, azt mondja: „Nem érek rá.” Mi az eredménye az ilyen nagyon elfoglaltságnak? Két szelet pirítóst eszik egy csésze teával. Ez a célja az elfoglaltságának? Nem is tudja, miért olyan elfoglalt. A bankszámláján azt látja, hogy egymillió volt és most kétmillió lett. Elégedett ezzel, de továbbra is csak két szelet pirítóst eszik egy csésze teával, és továbbra is rengeteget dolgozik. Ezt jelenti a *karmī*. Szamarak — dolgoznak, mint a szamarak, minden életcél nélkül.

De a védikus civilizáció más. A vád nem helyénvaló: a védikus civilizációban az emberek egyáltalán nem lusták. Ők egy magasabb szintű témával foglalkoznak. Prahlāda Mahārāja kihangsúlyozta, hogy ez az elfoglaltság olyan fontos, hogy az embernek már kora gyermekkorában el kell kezdenie. *Kaumāra ācaret prājñah*: egy másodpercnyi időt sem szabad az embernek elvesztegetnie. Ez a védikus civilizáció. A szamarak látják: „Ezek az emberek nem dolgoznak úgy, mint én” — mint a kutyák és a szamarak, és úgy gondolják, mi már megmenekültünk. Igen, megmenekültünk a gyümölcstelen igyekezettől. A védikus civilizáció az önmegvalósításért van.

Riporter: Lenne szíves több gondolatot elmondani, milyen a védikus civilizáció?

Śrīla Prabhupāda: A védikus civilizáció a *varṇāśrama* rendszerrel kezdődik. A *varṇāśrama* rendszer elrendezése a következő: *brāhmaṇák* (értelmiségiek, tanácsadók), *kṣatriyák* (irányítók, szervezők), *vaiśyák* (kereskedők, földművelők), *śūdrák* (munkások); *brahmacārik* (tanulók), *gṛhasták* (házasok), *vānaprasthák* (visszavonult házasok) és *sannyāsik* (lemondott szerzetesek).

A végső cél Kṛṣṇa, a Legfelsőbb Úr imádata. Ha tehát Kṛṣṇát imádjuk, teljesítjük a foglalkozásunkkal kapcsolatos összes kötelességünket mint *brāhmaṇa*, *kṣatriya*, *vaiśya*, *śūdra*, *brahmacāri* stb. Fogadják el ezt minél előbb, fogadják el a Kṛṣṇa-tudatot! Ez nagyon fontos.

Riporter: Ha az emberek valóban ismernék ezt az életstílust, amely természetesebb és kielégítőbb a jelenleginél, mi lehetne a probléma? Akkor tényleg — ahogy ön mondta — elfogadnák a Kṛṣṇa-tudatot.

Śrīla Prabhupāda: De nem ismerik, ezért nincsen vallás, csak kutyák versengése. A kutya négy lábon szalad, ők pedig négy keréken — ez minden. És azt gondolják, hogy ez a négykerékű verseny a civilizáció fejlődése.

Ezért a modern civilizációnak gyakorlatilag szólván semmi haszna. Bármilyen sors által elérhető, azt az ember megkapja, bárhol is van. Mégis, fogadjuk el inkább a Kṛṣṇa-tudatot! Prahlāda Mahārāja mondta azt a példát, hogy bár az ember semmilyen szörnyű dolgot nem kíván, az mégis eléri az embert. Hasonlóan, ha nem akarja a boldogságot, amelyet a sors rendel neki, mégis megkapja. Nem szabad az energiánkat az anyagi boldogságra vesztegetni. Az ember nem kaphat több anyagi boldogságot, mint amennyit a sors rendel neki.

Riporter: Hogyan lehet ön ilyen biztos ebben?

Śrīla Prabhupāda: Hogyan hihetem el? Mert gyötrelmes feltételek közé is kerülhet az ember, bár nem akarja. Kennedy elnök például a saját honfitársa keze által halt meg. Ki akarta ezt, és miért következett be? Nagyszerű ember volt, rengeteget vigyáztak rá, mégis az volt a sorsa, hogy megöljék. Ki védheti meg az embert?

Tehát ha a sors által nehéz körülmények közé kerülök, akkor az ellenkező helyzet, a boldogság szintén jönni fog. Miért kellene az energiámat arra vesztegetnem, hogy kijavítsam? Inkább a Kṛṣṇa-tudatra fordítom az energiámat. Ez az intelligencia. Nem tudjuk a sorsot ellenőrzés alatt tartani. Mindenki egy bizonyos mennyiségű boldogságot fog tapasztalni. Senki sem élvez megszakítatlan boldogságot. Az nem lehetséges.

Ahogy az ember nem tudja a boldogtalanságot befolyásolni, úgy nem tudja a boldogságot sem. Az automatikusan jön. Nem szabad tehát ezekre a dolgokra vesztegetni az időt. Inkább arra kell használni, hogy fejlődjünk a Kṛṣṇa-tudatban.

Riporter: A Kṛṣṇa-tudatos személy nem törekszik a fejlődésre?

Śrīla Prabhupāda: A lényeg az, hogy ha hiábavalóan törekszünk a fejlődésre, annak mi a haszna? Ha tény, hogy a sorsát nem változtathatja meg az ember, mi a haszna a próbálkozásnak? Elégedettek leszünk annyi boldogsággal és boldogtalansággal, amelyre sorsunk rendel minket.

A védikus civilizáció Isten megvalósítására szolgál. Ez a lényeg. Indiában még mindig azt látjuk, hogy a fontos ünnepek idején sok millió ember megy el, hogy megfürdjön a Gangeszban, mert érdekli őket, hogyan szabadulhatnak fel. Ezek az emberek nem lusták. Ezer, kétezer mérföldet is gyalognak, hogy megfürödjének a Gangeszban. Nem lusták, de nem is a kutyák

versenyével törődnek. Sőt már gyermekkoruk óta azzal foglalkoznak, hogy igyekeznek elérni az önmegvalósítást. *Kaumāra ācaret prājño dharmān bhāgavatān iha*. Olyan szorgalmasak, hogy már egész gyermekkorukban akarják kezdeni a munkájukat. Rossz felfogás tehát azt gondolni, hogy lusták.

Riporter: Itt felmerülhet az a kérdés, hogy ha a sorsot nem lehet befolyásolni, akkor miért nem hagyunk minden újszülött gyereket egyszerűen csak szaladgálni, mint az állatok, és bármi, ami a sorsa szerint történne, történjen meg?

Śrīla Prabhupāda: Nem. A fejlődés az, hogy lelkileg tudjuk őket nevelni. Ezért mondják: *tasyaiva hetoḥ prayateta kovidaḥ*: az energiádat az önmegvalósítás érdekében kell használnod. *Ahaituky apratihātā*: az odaadó szolgálatot, a Kṛṣṇa-tudatot nem lehet befolyásolni. Ahogyan az anyagi sorsot nem befolyásolhatjuk, úgy a lelki életben való fejlődést sem, ha törekszünk rá.

Tulajdonképpen Kṛṣṇa megváltoztatja a sorsot, de csak hívei számára. Azt mondja: *aḥam tvāṁ sarva-pāpebhyo mokṣayiṣyāmi* — „Én megszabadítalak minden bűnös visszahatástól.” (*Bhagavad-gītā* 18.66)

Ha például valakit a bíróság arra ítél, hogy akasszák fel, senki nem tud ezen változtatni. Még a bíró, aki az ítéletet hozta, sem tudja megmásítani. De ha a vádlott a király kegyét kéri, aki minden törvény fölött áll, a király befolyásolhatja az ítéletet.

Ezért a mi dolgunk az, hogy meghódoljunk Kṛṣṇának. Ha mi mesterségesen több boldogságot akarunk az anyagi fejlődés által, az nem lehetséges. Annyi ember dolgozik keményen, de azt jelenti-e ez, hogy mindenkiből egy Henry Ford vagy Rockefeller lesz? Mindenki a legjobbját adja. Mr. Ford sorsa az volt, hogy gazdag ember legyen, de azt jelenti-e ez, hogy mindenki más, aki olyan keményen dolgozik, mint Ford, ugyanolyan gazdag lesz, mint ő? Nem. Ez a tapasztalat. Nem tudjuk a sorsot megváltoztatni azzal, hogy keményen dolgozunk, mint egy szamár vagy egy kutya. Azt az energiát arra használhatjuk, hogy fejlődjünk a Kṛṣṇa-tudatban.

Riporter: Mi a Kṛṣṇa-tudat pontosan? Mondana erről többet?

Śrīla Prabhupāda: Isten iránti szeretet — ez a Kṛṣṇa-tudat. Ha az ember nem tanulta meg, hogyan kell Istent szeretni, akkor mi a vallás jelentősége? Ha az ember valóban az Isten iránti szeretet szintjén van, megérti kapcsolatát Istennel — „Istennek parányi szerves része vagyok.” Azután kiterjeszti szeretetét az állatokra is. Ha az ember igazán szereti Istent, akkor a rovarokat is szereti. Megérti: „Ennek a rovarnak másféle teste van, de ugyanúgy szerves része az én atyámnak, ezért testvérem.” Akkor nem tudna vágóhidakat fenntartani. Ha vágóhidakat tart fenn és megtagadja Krisztus parancsolatát: „Ne ölj!”, és kereszténynek vagy hindunak vallja magát, az nem vallás. Egyszerűen csak idővesztegetés, mert nem érti meg Istent. Nincs szeretete Isten iránt, mégis valamilyen szekta tagjának vallja magát — de ez nem igazi vallás. Ez történik szerte a világon.

Riporter: Hogyan tudnánk javítani a helyzeten?

Śrīla Prabhupāda: Kṛṣṇa az Istenség Legfelsőbb Személyisége. Ha nem fogadja el valaki, hogy Kṛṣṇa a legfelsőbb élőlény, akkor próbálja azt megérteni. Ez a műveltség: van egy legfelsőbb valaki. Kṛṣṇa nem indiai — Ő Isten. A nap először Indiában kel fel, de ez nem azt jelenti, hogy a nap indiai. Hasonlóan, bár Kṛṣṇa Indiában jelent meg, most eljött a nyugati országokba a Kṛṣṇa-tudat mozgalmán keresztül.

Átmeneti és örök altruizmus

1972-ben a dél-indiai Andhra Pradesh államot komoly szárazság sújtotta, mely milliókat érintett. Annak reményében, hogy a Kṛṣṇa-tudat Nemzetközi Szervezete felajánlja segítségét, T. L. Katidia, Andhra Pradesh Segélyezési Alap Bizottságának titkára levelet írt Śrīla Prabhupādának. Śrīla Prabhupāda meglepő és tanító jellegű levélben válaszolt.

Tisztelt Swamiji!

Az ikerváros polgárai boldogok, hogy lehetőségük van találkozni önnel és nagyrabecsült tanítványaival. Bizonyára tud arról, hogy az elmúlt két évben a nem elegendő esőzésnek, s ez évben az esőzés teljes hiányának köszönhetően államunk területének [Andhra Pradesh, dél-indiai állam] több mint fele komoly szárazsággal küzd. Azzal a szándékkal, hogy kiegészítse a kormány igyekezetét e szerencsétlenség leküzdésében, létrejött a különféle társadalmi helyzetű lakosok Központi Önkéntes Szervezete. A szervezet tagjai tanulmányozták a szárazság sújtotta területeket. A helyzet szánalmas. Vannak falvak, ahol mérföldeken belül nincs elérhető ivóvíz. A takarmányhiány következtében a szarvasmarha tulajdonosok névleges áron válnak meg állataiktól. Az elkóborolt állatok közül sok elpusztul a takarmány és a víz hiányában. Az élelmiszer probléma szintén nagyon komoly. A gabonafélék magas szabadpiaci ára miatt a szegény falusiak számára elérhetetlen a gabonavásárlás a piaci áron, amely azt eredményezi, hogy legalább 5-6 millió ember nehézségek árán eszik egyszer egy nap. Sokan az éhhalál küszöbén állnak. Az egész helyzet roppant szánalmas és szívfájdító.

Ezért az ön nagyrabecsült személyéhez fordulunk, fontolja meg, hogyan tudna az ön szervezete annak a többmillió léleknek a segítségére lenni, akik elképzelhetetlen nyomorban élnek. A Bizottság azt szeretné tanácsolni, hogy az ön szervezetének tagjai forduljanak a *bhaktákhoz* [hívőkhöz], akik figyelemmel kísérik az ön előadásait, hogy adományokkal segítsék Andhra Pradesh Segélyezési Alapját.

A Bizottság kész elküldeni néhány képviselőjét az ön Szervezetének tagjaival bárhová, ahol ön *prasādamot* kíván osztani az éhező millióknak az államban.

Minthogy *mānava-sevā* egyben *mādhava-sevā* [„Az embernek végzett szolgálat egyben Istennek végzett szolgálat”], a Bizottság meg van arról győződve, hogy az ön kegyes szervezetének parányi erőfeszítése is messze mehet ezrek szenvedésének enyhítésében.

Örök híve az Úr szolgálatában:

T. L. Katidia, az

Andhra Pradesh Segélyalap Bizottságának titkára,

Hyderabad, India.

Kedves Mr. Katidia,

Kérem fogadja üdvözlőmet. Levelére és a személyes beszélgetésre válaszolva engedje meg, hogy tudassam önnel: anélkül, hogy az Istenség Legfelsőbb Személyiségét elégedetté tennék, senki nem lehet boldog. Sajnos az emberek nem tudják, hogy ki Isten, és hogyan lehet Őt boldoggá tenni. A mi Kṛṣṇa-tudatos mozgalmunk arra szolgál, hogy közvetlenül megmutassa az embereknek az Istenség Legfelsőbb Személyiségét. Ahogyan a *Śrīmad-Bhāgavatam* hetedik énekének hatodik fejezetében áll: *tuṣṭe ca tatra kim alabhyam ananta ādye kim tair guṇa-vyatikarād iha ye sva-siddhāḥ*.

Az a gondolat, melyet ez a vers fogalmaz meg, az, hogy az Istenség Legfelsőbb Személyiségét elégedetté téve mindenkit elégedetté tehetünk, s nem merül fel a hiány kérdése. Mivel az emberek nem ismerik a siker titkát, saját, független terveket készítenek, hogyan lehetnének boldogok. Ezen az úton azonban nagyon nehéz elérni a boldogságot. Az ön levelének cégjelzésén az ország sok fontos személyiségének nevét megtalálni, akiket érdekel az emberek szenvedésének enyhítése, ám biztosan tudniuk kell: anélkül hogy az Istenség Legfelsőbb Személyiségét elégedetté tennék, próbálkozásunk eredménytelen marad. A beteg ember nem élhet csupán a tapasztalt orvos és a gyógyszer segítségének erejéből. Ha így lenne, soha egyetlen gazdag ember sem halna meg. Az embernek Kṛṣṇa, az Istenség Legfelsőbb Személyiségének kegyére van szüksége.

Ezért hogyha önök csupán segélyek gyűjtésével akarnak segélyező munkát végezni, azt hiszem, nem lesz sikeres. A legfelsőbb hiteles tekintélyt kell kielégítenünk, ez a siker útja. Itt például a *saṅkīrtana* végzésének köszönhetően két évi szárazság után esni kezdett az eső. Legutóbb Delhiben

tartottunk Hare Kṛṣṇa fesztivált, ahol a pakisztáni hadüzenet közvetlen veszélye fenyegetett. Amikor egy újságíró a véleményemet kérdezte, azt mondtam, harcolnunk kell, mert a másik fél agresszív volt. Mégis, a mi *saṅkīrtana* mozgalmunk miatt India győztesen került ki. Hasonlóan, amikor Kalkuttában tartottunk fesztivált, megszűnt a Naxalite (kommunista) mozgalom. Ezek tények. A *saṅkīrtana* mozgalmon keresztül nemcsak minden könnyítést megkapunk az élethez, hanem végül hazajuthatunk, vissza Istenhez. Azok, akik démonikus természetűek, nem értik ezt meg, de ez valójában így van.

Ezért arra kérem önöket, mint a társadalom vezetőit, csatlakozzanak a mozgalomhoz. Senki részéről nincs veszteség a Hare Kṛṣṇát vibrálva, a nyereség pedig csodálatos. A *Bhagavad-gītā* (3.21) szerint, amit a vezetők elfogadnak, azt elfogadják az egyszerű emberek is:

*yad yad ācarati śreṣṭhas
tad tad evataro janaḥ
sa yat pramāṇam kurute
lokaś tad anuvartate*

„Bármit is tegyen egy nagy egyéniség, a közönséges emberek a nyomdokába lépnek; és bármilyen irányadó mértéket is szabjon meg saját példájával, az egész világ követi őt.”

A Kṛṣṇa-tudat *saṅkīrtana* mozgalma nagyon fontos. Ezért önökön keresztül szeretnék India minden vezető személyiségéhez fordulni, hogy fogadják el komolyan ezt a mozgalmat, és adjanak meg minden segítséget, hogy az egész világon terjeszthessük. Akkor nagyon boldog állapot uralkodik majd, nemcsak Indiában, hanem az egész világon.

Függőségi nyilatkozat:

Istentől függünk

Amerika kétszázéves évfordulója sokak számára volt nagy alkalom az ünneplésre. 1976. márciusában Māyāpurban (India) a Back to Godhead [Vissza Istenhez] című magazin kiadói különleges interjút készítettek Śrīla Prabhupādával, aki szigorúan bírálta az olyan amerikai mondásokat, mint „Minden ember egyenlőnek születik”, „Istenben bízunk” és „Isten alatt egy nemzet van”.

Back to Godhead: Thomas Jefferson belevette az Amerikai Forradalom alapfilozófiáját a Függetlenségi Nyilatkozatba. A kor jeles emberei, akik a dokumentumot aláírták, egyetértettek abban, hogy vannak nagyon nyilvánvaló és magától értetődő igazságok, melyek közül az első az, hogy minden ember egyenlőnek születik. Ezalatt azt értették, hogy minden ember egyenlő a törvény előtt, s egyforma lehetőségeik vannak arra, hogy a törvény védelmezze őket.

Śrīla Prabhupāda: Igen, ilyen értelemben — ahogy ön is mondja — minden ember egyenlő.

Back to Godhead: A Függetlenségi Nyilatkozat egy másik pontja az, hogy Isten minden embert bizonyos természetes jogokkal ruház fel, amelyeket nem lehet elvenni tőle. Ez az élethez, a szabadsághoz való jog és...

Śrīla Prabhupāda: De az állatoknak szintén joguk van az élethez. Miért nincs az állatoknak joguk az élethez? A nyulak például élnek a saját életüket az erdőben. Miért engedi a kormány a vadászoknak, hogy odamenjenek és leöljék őket?

Back to Godhead: Csak az emberekről beszélnek.

Śrīla Prabhupāda: Akkor nincs valódi filozófiájuk. Az a beszűkült gondolkodás, hogy az én családom vagy az én testvérem jó, és mindenki mást megölhetek, bűnös gondolkodás. Tételezzük fel, hogy a családom kedvéért megölöm az apádat. Filozófia ez? Az igazi filozófia a *suhṛdam sarva-bhūtānām*: barátság minden élőlény iránt. Ez bizonyára emberekre érvényes, de ha egy állatot is megölsz szükségtelenül, azonnal tiltakozni fogok: „Miféle ostobaságot csinálsz?”

Back to Godhead: Amerika alapítói azt mondják, a másik természetes jog a szabadsághoz való jog — szabadsághoz abban az értelemben, hogy a kormánynak nincs joga megmondani az embernek, milyen munkát kell végeznie.

Śrīla Prabhupāda: Ha a kormány nem tökéletes, nem szabad megengedni, hogy megmondja az embereknek, mit tegyenek. De ha a kormány tökéletes, akkor megmondhatja.

Back to Godhead: A harmadik természetes jog, amelyet megemlítenek, hogy minden embernek joga van törekedni a boldogságra.

Śrīla Prabhupāda: De a te normád a boldogságra talán más, mint az enyém. Te talán szeretsz húst enni — én nem szeretek. Hogyan lehet a te mércéd a boldogságra egyenlő az enyémmel?

Back to Godhead: Tehát mindenkinek szabadon kell próbálkoznia elérni azt a boldogságot, amelyre vágyik?

Śrīla Prabhupāda: A boldogság mércéjének az ember tulajdonságai alapján kell előírva lennie. Az egész társadalmat négy csoportra kell osztani: azokra, akik egy *brāhmaṇa* tulajdonságaival rendelkeznek, azokra, akik *kṣatriya* tulajdonságúak, akik *vaiśya* és *śūdra* természettel rendelkeznek. [A *brāhmaṇák* a társadalom tanult és jámbor tanítói és lelki vezetői, a *kṣatriyák* a katonák és irányítók, a *vaiśyák* a gazdálkodók és kereskedők, a *śūdrák* a munkások.] Mindenkinek megfelelő lehetőséget kell kapnia a munkához, természetes tulajdonságai alapján.

Nem lehet egy ökröt a ló munkájával lefoglalni, sem a lovat az ökör munkájával. Manapság gyakorlatilag mindenki középfokú oktatást kap. De mit tanítanak ezekben az iskolákban? Leginkább a technikai tudást, ami *śūdra* oktatás. A valódi magasabb szintű oktatás a védikus bölcsesség tanulása. Ez a *brāhmaṇák* számára van. A *śūdra* oktatás önmagában csak káoszhoz vezet. Mindenkit próbára kell tenni, hogy megtalálják, melyik oktatásfélére alkalmas. Néhány *śūdra* kaphat technikai oktatást, de a *śūdrák* többségének farmokon kell dolgoznia. Mivel mindenki a városba jön tanulni, azt gondolván: „Több pénzt kaphatunk”, a mezőgazdaság elhanyagolt. Most hiány van, mert senki sem foglalkozik jó élelmiszerek előállításával. Ezek a hiányosságok mind a rossz államvezetés miatt vannak. A kormánynak kötelessége gondoskodni arról, hogy mindenki természetes tulajdonságai alapján legyen foglalkoztatva. Akkor az emberek boldogok lesznek.

Back to Godhead: Ha tehát a kormány mindenkit mesterségesen egy osztályba helyez, ott nem

lehet boldogság.

Śrīla Prabhupāda: Nem, az természetellenes és csak káoszt eredményez.

Back to Godhead: Amerika alapító atyái nem szerették a társadalmi osztályokat, mivel nagyon rossz tapasztalataik voltak ezzel kapcsolatban. A forradalom előtt az amerikaiak fölött fejedelmek uralkodtak, de az egyeduralkodók mindig zsarnokok és igazságtalanok voltak.

Śrīla Prabhupāda: Mert nem képezték őket ki arra, hogyan kell szent uralkodónak lenni. A védikus civilizáció a fiúkat már életük kezdetétől első osztályú *brahmacāriként* [cölibátusban élő tanulóként] nevelte. *Gurukulába*, a lelki tanítómester iskolájába jártak, és önfegyelmet, tisztaságot, igazságosságot és sok más jámbor tulajdonságot tanultak. A legjobbak később alkalmassá váltak arra, hogy az országot irányítsák.

Az Amerikai Forradalomnak nincsen különösebb jelentősége. A lényeg az, hogy amikor az emberek boldogtalanok válnak, fellázadnak. Ezt tették Amerikában, ezt tették Franciaországban és ezt tették Olaszországban.

Back to Godhead: Az amerikai forradalmárok azt mondták, ha a kormány nem tesz eleget annak, hogy megfelelően irányítsa az országot, akkor az embereknek joguk van feloszlatni azt a kormányt.

Śrīla Prabhupāda: Igen. Ahogyan Nixon esetében is történt: megbuktatták. De ha Nixont kicserélik egy másik Nixonra, annak mi a haszna? Tudniuk kell, hogyan váltsák fel Nixont egy szent vezetővel. Mivel az embereknek nincsen meg ez a neveltségük és kultúrájuk, egyik Nixont a másik után fogják választani, és soha nem lesznek boldogok. Az emberek lehetnének boldogok. A boldogság képlete ott van a *Bhagavad-gītāban*. Az első dolog, amit tudniuk kell, hogy a föld Istené. Miért állítják azt az amerikaiak, hogy a föld az övék? Amikor az első telepesek Amerikába mentek, azt mondták: „ez a föld Istené, jogunk van itt élni.” Miért nem engednek hát másokat is letelepedni azon a földön? Mi a filozófiájuk? Annyi túlnépesedett ország van. Az amerikai kormánynak engednie kell az embereknek, hogy Amerikába menjenek, és segítséget kell adniuk nekik, hogy művelhessék a földet és gabonát termelhessenek. Miért nem teszik ezt? Erőszakkal elvették más tulajdonát, s most erőszakkal megakadályozzák, hogy mások odamenjenek. Milyen filozófia áll emögött?

Back to Godhead: Nincs filozófia emögött.

Śrīla Prabhupāda: Szélhámosság az ő filozófiájuk. Erőszakkal elvettek egy tulajdont, aztán hoztak egy törvényt, hogy senki nem veheti el más tulajdonát erőszakkal. Tehát tolvajok. Nem tilthatják meg, hogy Isten tulajdonát Isten fiai birtokukba vegyék. Amerikának és az Egyesült Nemzetek minden államának egyet kell értenie azzal, hogy bárhol legyen elegendő föld, azt az emberi társadalom arra használhatja, hogy élelmiszert termeljen. A kormány azt mondhatja: „Rendben, ti túlnépesedettek vagytok. Az embereitek idejöhettek. Adunk nekik földet, és termelhetnek élelmiszert.” Csodálatos eredményt látnánk. De meg fogják ezt tenni? Nem. Akkor mi a filozófiájuk? Szélhámosság. „Elveszem erőszakkal a földet, aztán nem engedek másokat idejönni.”

Back to Godhead: Az egyik amerikai jelmondat így hangzik: „Isten alatt egy nemzet van.”

Śrīla Prabhupāda: Igen, ez a Kṛṣṇa-tudat. Egy nemzetnek kell lennie Isten alatt, s ugyanígy egy világ-kormánynak Isten alatt. Minden Istenhez tartozik, és mi mindannyian a fiai vagyunk. Ez a megfelelő filozófia.

Back to Godhead: De Amerikában az emberek nagyon félnek egy központi kormánytól, mivel bárhol is van egy erős kormányzat, ott örökké zsarnokság lesz.

Śrīla Prabhupāda: Ha a vezetők megfelelően képzettek, akkor nem lehet zsarnokság.

Back to Godhead: De az amerikai rendszerű kormány egyik premisszája az, hogy ha egy vezetőnek túl sok hatalma van, akkor elkerülhetetlenül korrupttá válik.

Śrīla Prabhupāda: Úgy kell őket nevelni, hogy ne legyenek korrupptak.

Back to Godhead: Mi ez a nevelési program?

Śrīla Prabhupāda: Ez a nevelés a *varṇāśrama-dharma* [rendszer, melyben a társadalom négy társadalmi és négy lelki rendre van osztva, az emberek természetes tulajdonságai alapján]. Oszd fel a társadalmat a tulajdonságok szerint, és neveld az embereket abban a szellemben, hogy minden Istenhez tartozik, és mindent Isten szolgálatában kell használni. Akkor valóban lehet „egy nép Isten alatt”.

Back to Godhead: De ha a társadalom négy különböző csoportra oszlik, nem lesz-e ott irigység?

Śrīla Prabhupāda: Nem, nem. Ahogyan az én testemben is különféle részek vannak, hogy együtt dolgozzanak, úgy a társadalomnak is kellene lennie különböző részeinek, amelyek ugyanazért a célért dolgoznak. A kezem különbözik a lábamtól. De amikor azt mondom a kéznek: „Hozz egy pohár vizet!”, a láb segíteni fog. A lábra is szükség van meg a kézre is.

Back to Godhead: De a nyugati világban nekünk van dolgozó osztályunk meg tőkés osztályunk, mégis mindig háború van a kettő között.

Śrīla Prabhupāda: Igen, a kapitalista osztályra is szükség van és a dolgozó osztályra is.

Back to Godhead: De harcolnak egymással.

Śrīla Prabhupāda: Azért, mert nincsenek felkészítve; nincsen közös cél. A kéz és a láb különféleképpen működnek, de a közös cél fenntartani a testet. Tehát ha megtaláljuk a közös célt a kapitalisták és dolgozók részére egyaránt, akkor nem lesz harc. De ha nem ismerjük a közös célt, akkor örökké harc lesz.

Back to Godhead: Forradalom?

Śrīla Prabhupāda: Igen.

Back to Godhead: A legfontosabb dolog tehát megtalálni a közös célt, ami egyesítheti az embereket?

Śrīla Prabhupāda: Igen, mint ahogyan a mi Kṛṣṇa-tudatú szervezetünkben: te eljössz, hogy konzultálj velem minden tevékenységről, mert én megadhatom a közös célt. A kormánynak nagyon képzettnek kell lennie abban, hogy ismerje az élet célját — a közös célt —, és az embereket arra kell nevelnie, hogy a közös célért dolgozzanak. Az emberek akkor boldogok és békések lesznek. Ám ha az emberek csak olyan szélhámosokat választanak meg, mint Nixon, soha nem fogják megtalálni a közös célt. Minden szélhámos szerezhethet valamilyen úton-módon szavazatokat, s aztán ő lesz a kormány feje. A jelöltek vesztegetnek, csalnak, propagandát csinálnak, hogy szavazatokat nyerjenek. Valahogy megkapják a voksokat és megkaparintják az első helyet. A rendszer rossz.

Back to Godhead: Ha tehát nem népszavazással választjuk a vezetőinket, hogyan lesz a társadalom kormányozva?

Śrīla Prabhupāda: *Brāhmaṇákra* van szükség, *kṣatriyákra*, *vaiśyákra*, *sūdrákra*. Éppúgy, mint amikor házat akarsz építeni: mérnökökre van szükséged. Nem utcaseprőket akarsz. Nem így van? Mit csinálna az utcaseprő? Nem, ott mérnökökre van szükség. Ha tehát követjük a *varṇāśrama* felosztást, aszerint csak a *kṣatriyáknak* megengedett a kormányzás. A törvényhozók pedig — a szenátorok — csak képzett *brāhmaṇák* lehetnek. Manapság a hentes is a törvényhozó testület tagja. Hentes, és mivel szavazatokat szerzett, szenátor lett. Jelenleg a vox populi elve alapján egy hentes is bekerülhet a törvényhozó testületbe. Tehát minden a neveléstől függ. Mi a Kṛṣṇa-tudatú szervezetünkben valóban nevelünk — ők a politika esetében elfeledkeznek a nevelésről. Nem lehet csupán egy társadalmi osztály. Ez ostobaság, mert az emberek különféle osztályait különféle tevékenységekkel kell lefoglalnunk. Ha nem ismerjük ennek a művészetét, mulasztást követünk el, mert munkamegosztás nélkül csak pusztulás lesz. A *Śrīmad-Bhāgavatamban* megtárgyaltuk egy király összes felelősségét. A társadalom különböző osztályainak együtt kell működniük, pontosan úgy mint a test különböző részeinek. Bár minden testrész más-más célt szolgál, mind egy célért dolgozik: hogy fenntartsák a testet.

Back to Godhead: Mi tulajdonképpen a kormány kötelessége?

Śrīla Prabhupāda: Megérteni, mi Isten akarata, és gondoskodni arról, hogy a társadalom e cél elérése érdekében dolgozzon. Akkor az emberek boldogok lesznek. De ha az emberek rossz irányba haladnak, hogyan lehetnének boldogok? A kormánynak kötelessége gondoskodni arról, hogy jó irányba haladjanak. A jó irány ismerni Istent és parancsai szerint cselekedni. De ha maguk a vezetők nem hisznek Isten felsőbbrendűségében, és ha nem tudják, mit akar Isten tenni, vagy mit vár el tőlünk, akkor hogyan lehet ott jó kormányzat? A vezetők félre vannak vezetve és másokat is félrevezetnek. Ez a kaotikus állapot uralkodik ma a világban.

Back to Godhead: Az Egyesült Államokban hagyományosan az egyház és az állam elkülönült egymástól.

Śrīla Prabhupāda: Én nem az egyházzal beszélek. Egyház vagy nem egyház — nem ez a lényeg. A lényeg az, hogy a vezetőknek el kell fogadniuk, hogy van egy legfelsőbb irányító. Hogyan tagadhatják ezt? A természetben minden a Legfelsőbb Úr irányítása alatt működik. A vezetők nem

tudják a természetet kontrollálni, miért nem fogadják hát el egy legfelsőbb irányító létét? Ez a baj a társadalomban. A vezetők minden tekintetben érzik, hogy lennie kell egy legfelsőbb irányítónak, és még mindig tagadják Őt.

Back to Godhead: De a kormány valószínűleg ateista.

Śrīla Prabhupāda: Akkor az nem lehet jó vezetés. Az amerikaiak azt mondják, Istenben bíznak. De Isten tudománya nélkül a bizalom csak kitaláció. Először komolyan kell venni Isten tudományát, aztán pedig bízni kell Benne. Ők nem tudják kicsoda Isten, de mi igen. Mi tényleg bízunk Istenben.

Ezek az emberek létrehozzák a saját módszerüket a kormányzásra. Ez a hibájuk. Soha nem lesznek sikeresek. Tökéletlenek, és ha tovább folytatják saját módszereik és elméleteik gyártását, tökéletlenek is maradnak. Mindig lesz forradalom — egyik a másik után. Nem lesz békeség.

Back to Godhead: Ki határozza meg a vallás szabályozó elveit, amelyeket az embereknek követniük kell?

Śrīla Prabhupāda: Isten. Isten tökéletes, Ő határozza meg. A védikus szemlélet szerint Isten minden élőlény irányítója (*nityo nityānām cetanaś cetanānām*). Különbözünk Tőle, mivel Ő teljesen tökéletes, mi pedig nem vagyunk azok. Megvannak bennünk Isten tulajdonságai, de nagyon kevés mértékben. Ezért csak nagyon parányi tudással rendelkezünk — ez minden. Egy kevéske tudással gyárthatsz 747-es repülőket, de nem gyárthatsz egy szúnyogot. Isten megteremtette a szúnyog testét, ami szintén egy „repülőgép”. És ez a különbség Isten és miközöttünk: van tudásunk, de nem olyan tökéletes, mint Istené. A kormány vezetőinek tehát Isten tanácsát kell kérniük, s akkor tökéletesen fognak irányítani.

Back to Godhead: Isten megtervezte a legtökéletesebb kormányt is?

Śrīla Prabhupāda: Ó igen. A *kṣatriyák* irányították a kormányt a védikus időkben. Amikor háború volt, a király volt az első, aki harcolt. Mint a ti George Washingtonok: harcolt, amikor háború volt. De miféle elnökök uralkodnak manapság? Amikor háború van, biztonságban ül és telefonon adja a parancsait. Nem alkalmas arra, hogy elnök legyen. Amikor háború van, az elnöknek kellene az elsőnek lenni, aki előremegy és vezeti a csatát.

Back to Godhead: De ha az ember parányi és tökéletlen, hogyan teljesítheti Isten tökéletes parancsát egy tökéletes kormányzás érdekében?

Śrīla Prabhupāda: Lehet, hogy nem vagy tökéletes, mégis ha teljesíted az utasításomat, tökéletessé válsz. El kell fogadnod engem vezetődnék, én pedig elfogadom Istent vezetőmnek. Így lehet a társadalmat tökéletesen kormányozni.

Back to Godhead: Jó kormányzat tehát azt jelenti, hogy először is elfogadja a Legfelsőbb Lényt a kormányzat igazi irányítójaként?

Śrīla Prabhupāda: Nem fogadhatod el közvetlenül a Legfelsőbb Lényt. Az Ő szolgálait kell elfogadnod, a *brāhmaṇákat* vagy a *Vaiṣṇavákat* (az Úr híveit). A kormány emberei *kṣatriyák* — a második osztály. A *kṣatriyáknak* tanácsot kell kérniük a *brāhmaṇáktól* vagy a *Vaiṣṇaváktól*, és ennek alapján hozni a törvényeket. A *vaiśyáknak* végre kell hajtaniuk a gyakorlatban a *kṣatriyák* utasításait, a *sūdráknak* pedig e három irányító alatt kell dolgozniuk. Így lesz tökéletes a társadalom.

A béke képlete

1966. végének háborúellenes tiltakozásai közepette Śrīla Prabhupāda (belső publikációi között, Amerikában) kiadott egy sokszorosított szórólapot is New York Második Sugárútjának egyik üzlethelyiségében lévő templomában. Śrīla Prabhupāda követői és támogatói több ezer New York-i utcán osztották ki ezeket a szórólapokat; később San Franciscóban, Montrealban és más városokban is. „Béke képlete” egy teljesen új megközelítése volt a háborúellenes kérdésnek, és amerikaiak ezrei számára nyújtott tökéletes megoldást.

A modern civilizáció nagy hibája az, hogy mások tulajdonát bitorolja, mintha sajátja lenne, s ezáltal szükségtelenül megzavarja a természet törvényeit. Ezek a törvények nagyon erősek. Egyetlen élőlény sem szegheti meg őket. Csupán az, aki Kṛṣṇa-tudatos, tud úrrá lenni a természet törvényeinek megszorításain, s lehet ezáltal boldog és békés a világban.

Ahogy az államot a törvények és rendeletek minisztériuma védelmezi, úgy az Univerzum államát is, melynek ez a Föld csupán jelentéktelen része, védelmezik a természet törvényei. Ez az anyagi természet egyike Isten különféle energiáinak, Aki a végső tulajdonosa mindennek, ami létezik. Ez a Föld ezért Isten tulajdona, de mi, élőlények, különösen az úgynevezett civilizált emberi lények, Isten tulajdonát sajátunknak nyilvánítottuk, egyéni és kollektív hamis felfogás alapján. Ha békét akarsz, el kell távolítanod ezt a hamis felfogást az elmédből és a világból. A tulajdonjognak az emberi faj által való hamis kinyilvánítása részlegesen vagy teljesen előidézöje a béke minden zavarának a földön.

Az ostoba, úgynevezett civilizált emberek kinyilvánították tulajdonjogukat Isten tulajdona felett, mivel istentelenné váltak. Nem lehetsz boldog és békés egy istentelen társadalomban. A *Bhagavad-gītā*ban Kṛṣṇa azt mondja, Ő a valódi élvezöje az élőlények minden tettének, Ő minden univerzum Legfelsőbb Ura s minden élőlény jóakaró barátja. Amikor az emberek a világban felismerik ezt mint a béke alaptételét, akkor a béke győzedelmeskedni fog.

Ezért ha békét akarsz, tudatodat — az egyéni és kollektív tudatot egyaránt — Kṛṣṇa-tudattá kell alakítanod Isten szent neve éneklésének egyszerű folyamatával. Ez a világbéke elérésének alapvető és elfogadott folyamata. Ezért azt tanácsoljuk, mindenki váljon Kṛṣṇa-tudatúvá a Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare, Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare *mantra* éneklésével.

Ez a folyamat gyakorlatban alkalmazható, egyszerű és fenséges. Az Úr Caitanya 480 évvel ezelőtt vezette be ezt a módszert Indiában, s most a ti országokban is elérhetővé vált. Fogadd el az éneklés fentebb említett egyszerű folyamatát, valósítsd meg eredeti helyzetedet *Az eredeti Bhagavad-gītā* olvasásával, és állítsd vissza elveszett kapcsolatodat Kṛṣṇával, Istennel. Béke és bőség lesz az azonnali eredménye szerte a világon.

Lelki kommunizmus

1971-ben, a Szovjetunióban tett történelmi látogatása alatt Śrīla Prabhupādát bemutatták Grigorij Kotovszki professzornak, aki a Szovjet Tudományos Akadémia India osztályának vezetője és a Moszkvai Egyetem India-tudományok részlegének elnöke. A Dr. Kotovszki irodájában lezajlott kötetlen beszélgetés során a lelki vezető és a kommunista tudós a kölcsönös érdekeket nyomatékosan megtárgyalták, és Śrīla Prabhupāda egy radikális változást javasolt a modern kommunizmuson belül.

Śrīla Prabhupāda: Nemrég olvastam a Moscow News-t. Kommunista kongresszus volt, és az elnök kijelentette: „...Készek vagyunk mások tapasztalatait elfogadni és kipróbálni.” Azt hiszem, a szocializmus vagy a kommunizmus védikus felfogása sokkal inkább tökéletesíti a kommunizmus eszméjét. Például egy szocialista államban az elgondolás az, hogy senkinek sem szabad éheznie, mindenkinek meg kell lennie az ételének. Hasonlóan a *grhasta* (háztartó) élet védikus felfogásában ajánlott, hogy a háztartó gondoskodjon arról, hogy még egy gyík vagy kígyó, amely a házban él, se éhezzen. Még ezeknek az alacsonyrendű teremtményeknek is kell ételt kapniuk, s minden bizonnyal minden emberi lénynek is ugyanígy. Ajánlott, hogy mielőtt egy *grhasta* elfogyasztja az ebédjét, álljon ki az útra és kiáltson: „Ha valaki éhes, jöjjön! Az étel kész!” Ha nem érkezik válasz, akkor a ház tulajdonosa elfogyaszthatja az ebédjét. A modern társadalom az emberek egészségét úgy veszi, mint egy bizonyos állam tulajdonosait, de a védikus felfogás erről az *isāvāsyam idaṁ sarvaṁ* — mindennel *īśa*, a legfelsőbb irányító rendelkezik. *Tena tyaktena bhuñjīthāḥ* — az ember csak azt élvezheti, amit Isten a számára elrendel. *Mā grdhaḥ kasya svid dhanam*: de nem bitorolhatja más tulajdonát. Ez az *Isopaniṣad* — *Veda*. A különféle *Purāṇák* ugyanezt a gondolatot magyarázzák el. Sok jó felfogás van a Védikus Irodalomban a kommunizmusról. Úgy gondolom, ezeket az eszméket meg kell ismertetni az önök legkomolyabb embereivel.

Kotovszki professzor: Érdekes, hogy itt a mi országunkban nagy érdeklődés van a régi-régi bölcseségek történelme iránt. Ezt figyelembevéve a mi intézetünk a hatalmas indiai kultúra számtalan irodalmi emlékét fordította oroszra és adta ki. Érdekelni fogja önt a felfedezés, hogy kiadtunk néhányat a *Purāṇák* közül, valamint a *Rāmāyaṇa* egyes részeit. Vannak *Mahābhārata* kötetek oroszul, teljes fordításban. Kiadtuk a *Manu-smṛti* teljes fordítását a szanszkrit magyarázatokkal. E kiadványok iránt olyan nagy volt az érdeklődés, hogy egy hét alatt megvásárolták mindet. Most teljesen hiányoznak a raktárból. Egy hónap után lehetetlen volt megkapni őket a könyvpiacra. Az olvasó emberek között itt Moszkvában és a Szovjetunióban nagy az érdeklődés az ősi védikus kultúra iránt, és ezért rengeteg ilyen könyvet adtunk ki.

Śrīla Prabhupāda: A *Purāṇák* közül a *Śrīmad-Bhāgavatamot* *Mahā-Purāṇának* nevezik.

Kotovszki professzor: *Mahā-Purāṇa*.

Śrīla Prabhupāda: Igen. Mi lefordítottuk a teljes szöveget. Először bemutatjuk az eredeti szanszkrit szöveget, ennek betűszerinti átírását, minden egyes szó angol megfelelőjét, aztán a fordítást, végül egy kommentárt, magyarázatot a vershez. A *Śrīmad-Bhāgavatam*ban tizenhét vers van így. Mindent betű szerint fordítottunk le. Ön is láthatja. Minden egyes vers így készült el az egész *Bhāgavata Purāṇához*. Az *ācāryāknak*, a nagy és szent bölcseseknek, akik ezt a *Bhāgavata* filozófiát prédikálják, a véleménye: *nigama kalpataror galitaṁ phalam* — ez a védikus kívánság teljesítő fa érett gyümölcse (*Śrīmad-Bhāgavatam* 1.1.3). Ezt minden India-tudós elfogadja, s különösen az Úr Caitanya prédikálta a *Bhāgavatamot*. Nekünk tehát megvan a teljes *Bhāgavatam* angol fordításban. Ha akarja látni, megmutatom.

Kotovszki professzor: Azt hiszem, a moszkvai és leningrádi könyvtárainkban nekünk az ősi indiai kultúra minden jelentősebb szövege megvan, a Védáktól, az eredeti szanszkrit szövegektől kezdődően. Intézetünk leningrádi részlegében például hat vagy nyolc kiadása van meg a *Manu-smṛtinek*. Ezt az intézetet az Orosz Birodalomban, Leningrádban alapították, így Leningrádban most intézetünknek van egy részlege, mely nagyrészt az ázsiai kultúra történetével foglalkozik. Talál itt egy beszámolót arról, mi van lefordítva már, milyen tanulmányokat végeztek el az indiai vallás történetéről valamint az indiai vallás helyzetéről, a hinduizmusról, a mai hindu-Indiáról.

Śrīla Prabhupāda: A hinduizmus nagyon komplex témakör.

Kotovszki professzor: Ó igen! [Nevetnek.] Valóban, az én megértésem szerint európai szemszögből nézve ez nem is vallás, hanem életmód — vallás, filozófia, életmód, ahogy tetszik.

Śrīla Prabhupāda: A *hindu* nem szanszkrit szó. A mohamedánok adták ezt a nevet. Tudja, van egy folyó, amelyet szanszkrit nyelven Sindhunak neveznek. A mohamedánok az s hangot h-nak ejtik: a Sindhut Hindura változtatták. Így hát a *hindu* egy olyan terminus, amely nem található meg a szanszkrit szótárban, de használatba jött. De az igazi kulturális intézményt *varṇāśrama-dharmának* nevezik. Négy *dharma* (társadalmi felosztás) van — *brāhmaṇa*, *kṣatriya*, *vaiśya* és *sūdra* —, és négy *āśrama*, lelki felosztás — *brahmacārya*, *gṛhasṭha*, *vānaprastha* és *sannyāsa*. A védikus életfelfogás szerint anélkül, hogy az emberek elfogadnák a négy *varṇa* és *āśrama* rendszerét, intézményét, tulajdonképpen nem válhatnak emberi lényé. Az embernek el kell fogadnia a társadalmi rendek négyes felosztásának és a lelki rendek négyes felosztásának folyamatát. Ezt hívják *varṇāśramának*. India kultúrája ezen az ősi védikus rendszeren alapszik.

Kotovszki professzor: *Varṇāśrama*.

Śrīla Prabhupāda: Igen, *varṇāśrama*. A *Bhagavad-gītāban* — ön valószínűleg olvasta *Bhagavad-gītāt*...

Kotovszki professzor: Igen.

Śrīla Prabhupāda: A *Bhagavad-gītāban* (4.13) találjuk a következő kijelentést: *cātur-varṇyam mayā sṛṣṭam* — ezt a rendszert Viṣṇu (Isten) teremtette, nem lehet megváltoztatni. Olyan ez, mint a nap. A nap a Legfelsőbb teremtése. Napfény van Amerikában, Oroszországban és Indiában — mindenhol. Hasonlóan ez a *varṇāśrama* rendszer is elterjedt valamilyen formában. Vegyük például a *brāhmaṇákat*, a rendszer legintelligensebb osztályát. Ők a társadalom agyai. A *kṣatriyák* az irányítók, a *vaiśyák* a termelő osztály, a *sūdrák* a dolgozó osztály. Az emberek e négy osztálya mindenhol megtalálható, különféle elnevezésekkel. Mivel ezt az eredeti teremtő teremtette, így mindenhol jelen van: *varṇāśrama-dharma*.

Kotovszki professzor: Érdekes, hogy néhány európai és régi orosz tudós véleményében a *varṇāśrama* rendszer egy későbbi jelenség, és ha ön elolvasná a Védikus Irodalom régi szövegeit, egy sokkal egyszerűbb agrártársadalmat találna. Ezeknek a tudósoknak a véleménye az, hogy a *varṇāśrama* rendszert az indiai társadalomban csak a védikus korszak késői szakaszában vezették be, nem pedig a kezdetekor. Ha analizálná a régi szövegeket, azt találná, hogy az ősi, klasszikus Indiában ez nem volt elterjedve.

Śrīla Prabhupāda: Ami engem illet, a *Bhagavad-gītā* megemlíti: *cātur-varṇyam mayā sṛṣṭam*. A *Bhagavad-gītāt* ötezer évvel ezelőtt beszéltek el, s az áll benne: „A *Bhagavad-gītā* e rendszerét először a Napistennek tanítottam.” Ha ön megbecsüli ezt az időszakot, akkor negyvenmillió évvel ezelőtt volt. Vissza tudják az európai tudósok vezetni a történelmet negyvenmillió évvel ezelőttre? Vissza tudnak menni? Bizonyítékunk van arra, hogy ez a *varṇāśrama* rendszer ötezer évvel ezelőtt már elterjedt volt. A *Viṣṇu Purāṇa* (3.8.9) is említést tesz a *varṇāśrama* rendszerről.

Varṇāśramācāra-vatā puruṣeṇa paraḥ pumān. Ezt állítja a *Viṣṇu Purāṇa*. A *varṇāśrama-dharma* nem egy történelmi korszak jelensége, melyet a modern korban kalkuláltak ki. Ez természetes jelenség. A *Śrīmad-Bhāgavatam* azt az öszszehasonlítást adja, hogy ahogyan a testnek négy része van — az agy, a karok, a gyomor és a láb —, így természetes módon ez a négyes felosztás létezik a társadalom testének esetében is. Létezik az embereknek az az osztálya, akiket az agynak tartanak, olyan osztálya, akik az állam kezeinek tekinthetők, olyan osztály, akiket termelői osztálynak hívnak és így tovább. Nem szükséges a történelmi nyomozás; természetes módon létezik a teremtés napjától kezdve.

Kotovszki professzor: Ön azt mondta, hogy minden társadalomban négy felosztás van, de ezeket nem olyan könnyű megkülönböztetni. Az ember például csoportosíthatja együtt a különféle társadalmi osztályokat és szakmai csoportokat négy felosztásban bármelyik társadalomban, az nem probléma. Az egyetlen probléma például a szocialista társadalomban — a mi országunkban és más szocialista társadalmakban —, hogy hogyan lehet megkülönböztetni a termelő csoportot a dolgozóktól.

Śrīla Prabhupāda: Mi például az emberek intelligens csoportjához tartozunk. Ez egy felosztás.

Kotovszki professzor: Intellektuális osztály, *brāhmaṇák*. Az egész értelmiséget ebbe a csoportba lehet sorolni.

Śrīla Prabhupāda: Igen.

Kotovszki professzor: De kik a *vaiśyák* és a *sūdrák*? Ez a probléma. Mivel mindenki más dolgozó — gyári munkás, termelőlészövetkezeti dolgozó stb. Tehát ebből a szempontból véleményem szerint

nagy különbség van a szocialista társadalom és minden más szocializmus előtti társadalom között, mivel a modern nyugati társadalomban e bizonyos négyes felosztásban lehet csoportosítani minden társadalmi és foglalkozási osztályt — *brāhmaṇák*, *ṣatriyák*, *vaiśyák*, *sūdrák*: értelmiségiek, a termelőrendszer tulajdonosai (pl. a gyártulajdonosok), és az alantasabb munkások. De itt nincsenek *vaiśyák*, mert az adminisztratív személyzet a gyárakban van, és ön *ṣatriyáknak* nevezheti őket, de nincs közbülső osztály.

Śrīla Prabhupāda: *Kalau sūdra sambhavaḥ* — így szól az állítás. Ebben a korszakban gyakorlatilag minden ember *sūdra*. De ha csak *sūdrák* vannak, akkor a társadalmi rendben zavar támad. Az önök *sūdra* államának ellenére a *brāhmaṇák* is megtalálhatók itt, és erre szükség van. Ha nem osztjuk fel így a társadalmi rendet, káosz lesz. Ez a Védák tudományos véleménye. Tartozhat valaki a *sūdrákhoz*, de a társadalmi rend fenntartásához néhány *sūdrát brāhmaṇává* kell képezni. A társadalom nem épülhet a *sūdrákra*, sem a *brāhmaṇákra*. A test szükségleteinek kielégítéséhez lennie kell agynak, karoknak, gyomornak, lábaknak. A lábaknak, az agynak és a karoknak mind szüksége van az együttműködésre ahhoz, hogy a teljes test misszióját teljesítsék. Tehát bármelyik társadalomban megfigyelhetjük, hogy e négyes felosztás nélkül csak káosz van. Nem tud megfelelően működni. Csak *māyāt* és zavart okoz. Kell agynak lennie — de jelen pillanatban hiányoznak az agyak. Nem az ön államáról vagy az enyémről beszélek, úgy tekintem a világot, mint egészet. Korábban az indiai közigazgatás monarchia volt. Mahārāja Parīkṣit például egy *ṣatriya* király volt. Közvetlenül halála előtt lemondott a királyi rendről, s az erdőbe ment, hogy halljon az önmegvalósításról. Ha fenn akarjuk tartani az egész világ békéjét és jólétét, létre kell hozni az embereknek egy nagyon intelligens osztályát, azután egy olyan osztályt, akik jártasak a közigazgatásban; egy olyan osztályt, akik jártasak a termelésben, és egy olyan osztályt, akik dolgoznak. Erre szükség van, nem kerülhetjük el. Ez a védikus felfogás: *mukha-bāhūru-pāda-jāḥ* (*Śrīmad-Bhāgavatam* 11.17.13). *Mukha* azt jelenti: „az arc”, a *bāhū* jelentése „a karok”, *ūru* a „derék” és *pāda* „a lábak”. Akár ezt az államot vesszük, akár azt, anélkül, hogy az élet e négy rendjének ne lenne zavartalan, szisztematikus megalapozása, az állam vagy a társadalom nem tud igazán zavartalanul működni.

Kotovszki professzor: Általánosságban nekem úgy tűnik, hogy ez az egész *varṇāśrama* rendszer bizonyos mértékben létrehozott egy természetes munkamegosztást az ősi társadalomban. De most bármelyik államot nézzük, az emberek közötti munkamegosztás sokkal bonyolultabb és kifinomultabb. Nagyon zavaró, ha négy osztályba csoportosítjuk őket.

Śrīla Prabhupāda: A zavar csak azért támadt, mert Indiában az utóbbi időkben egy *brāhmaṇa* fia, anélkül hogy rendelkezne brahminikus képzettséggel, *brāhmaṇának* vallja magát; és mások babonából vagy a hagyomány miatt elfogadják *brāhmaṇaként*. Ezért az indiai társadalmi rend felbomlott. A mi Kṛṣṇa-tudatos mozgalmunkban azonban mindenhol *brāhmaṇákat* képezünk, mert a világnak szüksége van a *brāhmaṇa* eszére. Bár Mahārāja Parīkṣit uralkodó volt, mégis volt egy *brāhmaṇákból* (tanult bölcsekből) álló testülete, egy tanácsadó testület, hogy tanácskozzon velük. Akkoriban az uralkodók nem voltak függetlenek. A történelemben látjuk, hogy ha egy uralkodóval baj volt, akkor a *brāhmaṇák* tanácsadó testülete megfosztotta őt trónjától. Bár a *brāhmaṇák* nem vettek részt a politikában, tanácsot adhattak az uralkodónak, hogyan végezze királyi feladatát. Ez nem is volt olyan régen. Mennyi ideje élt Ásoka?

Kotovszki professzor: Abban az időben élhetett, amit a mi terminológiánk szerint az ókori és középkori Indiának nevezünk.

Śrīla Prabhupāda: Igen.

Kotovszki professzor: A régi és feudális India — önnek teljesen igaza van — nagyon nyitott volt, és a törvényhozó testületben a felső igazgatási személyzet túlnyomó része *brāhmaṇákból* állt. Még a mogul korszakban is voltak *brāhmaṇák*, hogy tanácsot adjanak a mohamedán uralkodónak és ügyintézőinek.

Śrīla Prabhupāda: Ez így van — a *brāhmaṇákat* elfogadták. Ők alkották a király tanácsadó bizottságát. Candragupta például — a hindu király — Nagy Sándor idejében élt. Közvetlenül Candragupta előtt Nagy Sándor Görögországból Indiába ment és elfoglalta annak egy részét. Amikor Candragupta uralkodó lett, Cāṇakya lett az első minisztere. Bizonyára hallotta már Cāṇakya nevét.

Kotovszki professzor: Igen.

Śrīla Prabhupāda: Igen, ő egy nagyszerű *brāhmaṇa* politikus volt, s miatta van az, hogy Új-Delhinek azt a negyedét, ahol a külföldi kirendeltségeket helyezték el, Cāṇakya Purīnak nevezik. Cāṇakya Paṇḍita nagy politikus és *brāhmaṇa* volt. Erkölcsi útmutatásai még mindig érvényesek. Indiában az iskolás gyerekek tanulják Cāṇakya Paṇḍita instrukcióit. Bár első miniszter volt, Cāṇakya Paṇḍita megtartotta *brāhmaṇa* jellemét; nem fogadott el semmiféle fizetést. Ha egy *brāhmaṇa* fizetést fogad el, megérthetjük, hogy kutyává válik. Ezt állítja a *Śrīmad-Bhāgavatam*. Adhat tanácsot, de nem fogadhat el állást. Cāṇakya Paṇḍita tehát egy kunyhóban lakott, de tulajdonképpen ő volt az első miniszter. Ez a brahminikus kultúra és a brahminikus ész a védikus civilizáció normája. A *Manu-smṛti* a példa a brahminikus kultúra színvonalára. Nem tudjuk a történelemben kijelölni azt a pontot, amikor a *Manu-smṛti* íródott, de olyan tökéletesnek tartják, hogy máig is ez a hindu törvénykönyv. A törvényhozóknak nem kell naponta elfogadniuk egy új törvényt, hogy alkalmazkodjanak a társadalmi rendhez. A Manu által adott törvények olyan tökéletesek, hogy minden korban alkalmazhatók. A szanszkrit nyelvben ezt úgy mondják: *tri-kāladau*, amely azt jelenti, „érvényes a múlt, a jelenre és a jövőre”.

Kotovszki professzor: Bocsásson meg, hogy félbeszakítom, de tudomásom szerint a tizennyolcadik században az egész indiai társadalom — az angol közigazgatás rendeletére — a hindu törvényektől eltérő törvények alatt volt. Rengeteg változás történt. A hinduk által használt tulajdonképpeni hindi törvény eléggé különbözött az eredeti *Manu-smṛtitől*.

Śrīla Prabhupāda: Most is változtatnak. Még legutóbb Pandit Jawaharlal Nehru is saját hindu törvénykönyvét mutatta be. Bevezette a válás jogát, ami pedig nem volt benne a *Manu-saṁhitāban*. Számptalan dolog van, amit megváltoztattak, de ez előtt a modern kor előtt az egész emberi társadalmat a *Manu-smṛti* kormányozta. Az igazat megvallva a mai hinduk nem követik szigorúan a hindu írásokat.

A mi szempontunk azonban nem az, hogy visszahozzuk a hindu társadalom régi formáját. Ez lehetetlen. A mi elképzelésünk az, hogy az eredeti gondolatból átvegyük a legjobb elképzeléseket. A *Śrīmad-Bhāgavatamban* például van leírás a kommunista elképzelésekről. Ezt Mahārāja Parīkṣitnak beszélték el. Ha valami jó, ha van egy jó tapasztalat, akkor miért ne fogadnánk el? Ez a mi nézőpontunk. Emellett a modern civilizációban hiányzik az egyik legfontosabb pont — az emberi élet célja. Tudományosan az emberi élet célja az önmegvalósítás, *ātma-tattva*. Azt mondják, hogy ha az emberi társadalom tagjai nem jutnak el az önmegvalósítás pontjáig, akkor bármit tesznek, kudarcot vallanak. Tulajdonképpen ez történik a modern társadalomban, a gazdasági és egyéb fejlődés ellenére: ahelyett, hogy békét és nyugalmat tartanának fenn, harcolnak — egyénileg, társadalmilag, politikailag és a nemzetek egymás között. Ha hideg fejjel elgondolkozunk ezen, láthatjuk, hogy a tudomány számos ágazatában bekövetkezett nagy fejlődés ellenére ugyanazt a mentalitást tartjuk, mint ami az alacsonyabb rendű állatok társadalmában látható. A *Śrīmad-Bhāgavatam* alapján a következtetésünk az, hogy ez az emberi test nem arra van, hogy nehéz munkát végezzen az érzékielégítés érdekében. De az emberek nem tudnak semmit arról, ami emögött van. Nem tudnak a következő életről. Nincs tudományos tanszékük, amely tanulmányozná, mi történik azután, ha ez a test elpusztul. Ez egy hatalmas része a tudománynak.

A *Bhagavad-gītāban* (2.13) ez áll: *dehino 'smin yathā dehe. Deha* azt jelenti: „ez a test”. *Dehinaḥ* azt jelenti: „aki birtokolja ezt a testet”. *Dehino 'smin yathā dehe kaumāraṁ yauvanaṁ jarā. A dehi*, a test tulajdonosa belül van, a test pedig kicserélődik egyik formából a másikba. A gyerekeknek egy bizonyos típusú teste van, amely egy másik típusúvá változik, amikor idősebb lesz. De a test tulajdonosa mégis létezik egész idő alatt. Hasonlóan, amikor ez a test teljesen megváltozik, elfogadunk egy másik testet. Az emberek nem értik ezt meg. Még ebben az életben is különféle testeket fogadunk el, a csecsemőkortól a gyermekkoron és a serdülőkoron át az ifjúkorig. Ez így van — mindenki tudja. Voltam gyerek, de a gyermekkori test már nincs többé. Most másféle testem van. Mi nehéz annak megértésében, hogy amikor ez a test már nem lesz többé, akkor elfogadok egy másik testet? Ez egy hatalmas tudomány.

Kotovszki professzor: Amint ön tudja, ennek a problémának két teljesen szembenálló megközelítése van. A felfogások némileg különböznek a különféle vallások szerint, ugyanakkor mégis minden vallás felismeri és keresi a helyváltoztatás tapasztalatát, a lélekvandorlást. A keresztény vallásban, a zsidó vallásban...

Śrīla Prabhupāda: Én nem a vallásokról beszélek önnel. Tudományról és filozófiáról beszélek.

Egy vallás elfogad egy utat — nem ez az, ami bennünket érdekel. Bennünket az a fontos dolog érdekel, hogy a test tulajdonosa folytonos a test különféle változásai ellenére is. Nem szabad, hogy probléma legyen annak a megértésében, hogy amikor a test teljes egészében megváltozik, a test tulajdonosának másik teste lesz.

Kotovszki professzor: A másik elmélet az, hogy nincsen különállás. Nincsen két jelenség — a test és a test tulajdonosa egy és ugyanaz.

Śrīla Prabhupāda: (határozottan): Nem.

Kotovszki professzor: Amikor a test meghal, meghal a tulajdonos is.

Śrīla Prabhupāda: Nem, nem. Miért nincs egy tudományos tanszék az egyetemen, amely tudományosan tanulmányozná ezt a tényt? Ez az én javaslatom — ez az, ami hiányzik. Talán úgy van, ahogy ön mondja, talán úgy van, ahogy én mondom, de lennie kell egy tudományos tanszéknek, amely ezt tanulmányozza. Nemrég egy torontói kardiológus elfogadta, hogy van lélek. Beszélgettem vele egy keveset, és erősen hisz abban, hogy van lélek. Más szemszög is van tehát, de a mi folyamatunk az, hogy hiteles forrásoktól fogadjuk el a tudást. Nekünk megvannak Kṛṣṇa kijelentései erről a témáról, s Ő hiteles forrás. Kṛṣṇát minden *ācārya* hiteles forrásként fogadja el. A *Bhagavad-gītā* tudományos és filozófiai körökben egyaránt elfogadják az egész világon. Kṛṣṇa azt mondja:

*dehino 'smin yathā dehe
kaumāraṁ yauvanaṁ jarā
tathā dehāntara-prāptir
dhīras tatra na muhyati*

„Amint a megtettesült lélek állandóan vándorol ebben a testben a gyermekkortól a serdülőkoron át az öregkorig; a halál után is egy másik testbe költözik. Az igazi énért megvalósított embert azonban nem téveszti meg az efféle változás.” (Bg. 2.13) Ezt Kṛṣṇa jelenti ki, a legnagyobb tekintély a mi tudományos tradícióink alapján. Az ilyen állítást mi vita nélkül elfogadjuk. Ez a védikus megértés módja.

Kotovszki professzor: A probléma ott van, hogy a mi szemléletünk az, hogy nem hiszünk el semmit bizonyíték nélkül. Mi csak bizonyítékokra épült dolgokat hiszünk el.

Śrīla Prabhupāda: Igen, ez megengedett. Ezt a *Bhagavad-gītā* is kijelenti (4.32): *tad viddhi pranipātena paripraśnena sevayā. Paripraśna*, azaz vita megengedett, de nem kihívó szellemben, hanem inkább a megértés szellemében. A vita nincs elutasítva. De ami a védikus állításokat illeti, azok tévedhetetlenek, s a Védák tudósai ekként fogadják el őket. A tehéntrágya például egy állat ürüléke. A védikus kijelentés az, hogy amint az ember megérinti bármely állatnak az ürülékét — sőt ha a saját ürülékét érinti meg, akkor is —, tisztátlaná válik, és fürdással meg kell tisztítania magát. A hindu rendszer szerint az embernek ürítés után meg kell fürödni.

Kotovszki professzor: Ez eléggé érthető higiénikus tudás.

Śrīla Prabhupāda: Igen.

Kotovszki professzor: Igen, ez jól van.

Śrīla Prabhupāda: Ám egy másik helyen az áll, hogy a tehéntrágya, bár egy állat ürüléke, mégis tiszta. Sőt ha egy tisztátlan helyen használják, akkor a hely tisztává válik. Ez felületesen nézve ellentmondásos. Az egyik helyen az áll, hogy az állati ürülék tisztátlan, és amint az ember megérinti, meg kell tisztítania magát, a másik helyen pedig az áll, hogy a tehéntrágya tiszta. A mi tudásunk szerint ez ellentmondásos, mégis, akik követik a Védákat, elfogadják ezt. És tény, hogy ha analizáljuk a tehéntrágyát, azt találjuk, hogy minden antiszeptikus tulajdonság megvan benne.

Kotovszki professzor: Ezt nem tudom.

Śrīla Prabhupāda: Igen, egy orvosi főiskola professzora megvizsgálta, és úgy találta, hogy tele van antiszeptikus tulajdonságokkal. Tehát a védikus kijelentések, még ha ellentmondásosnak is tűnnek, ha alaposan megvizsgálják, helyesnek bizonyulnak. Akadnak kifogások. De elfogadott tény, és ha tudományosan analizáljuk és vizsgáljuk, helyesnek fogjuk találni.

Kotovszki professzor: Igen, ha tudományos szempontból tanulmányozzuk, az jó.

Śrīla Prabhupāda: Vannak más példák is — például a kagyló. A kagyló egy állatnak a csontja, és a védikus utasítás szerint ha az ember megérint egy állati csontot, tisztátalanná válik és fürdőt kell vennie. De ugyanezt a kagylót a *mūrtik* szobájában tartják, mivel a Védák tisztának fogadják el. A mi szempontunk az, hogy a védikus törvényeket vita nélkül elfogadjuk. Ez a tudósok által követett

elv. Ha ön az állításait a Védákból vett idézetekkel bizonyítja, akkor azok elfogadott állítások. Nem szükséges, hogy más módon bizonyítsa őket. Különféle *pramāṇák*, azaz bizonyítékok vannak. A védikus idézetekkel való bizonyítást *śruti-pramāṇának* nevezik. Ha a bíróságon ön a törvénykönyvekből vett kijelentéseket alkalmazza, a kijelentéseit elfogadják, tehát minden állítást — ha *śruti-pramāṇák* által van alátámasztva, elfogadják a tudósok. Azt hiszem tudja, hogy a Védákat *śrutiként* ismerik.

Kotovszki professzor: Igen.

Śrīla Prabhupāda:

śruti-smṛti-purāṇādi

pañcarātra-vidhim vinā

aikāntikī harer bhaktir

utpātāyaiva kalpate

(*Brahma-yāmala*)

Bármilyen módszer, amit elfogadunk, alá kell legyen támasztva a *śruti*, a *smṛti*, a *Purāṇák* és a *Pañcarātra* bizonyítékaival. Az, ami nincs bizonyítva e *pramāṇák* által, csak zavart okoz.

Kotovszki professzor: Szabad mondanom egyvalamit? Ami a Védákban van, azt tudományos módon szintén lehetett volna bizonyítani. Ma — tegyük fel, van egy tudományos laboratórium. Amit ez a laboratórium mond, az igaz. Hogy ez igaz, azt elfogadjuk anélkül, hogy belemennék annak helyességébe. Tétélezzük fel, önnek van egy tudományos munkacsoportja vagy intézete. Ha ez a csoport vagy intézet azt mondja: „Ez nem jó”, az átlagember azt biztosra veszi. „Igen, a tudósok így mondták, tehát megértettük.”

Śrīla Prabhupāda: Hasonlóan a hiteles Védikus Írások elfogadottak az *ācāryák* (nagy tanítók) által. Indiát ezek a nagy *ācāryák* kormányozzák: Rāmānujācārya, Madhvācārya, Śaṅkarācārya. Ők elfogadták a Védákat, és az ő követőik szintén elfogadták a Védákat. A haszna az, hogy én nem vesztegetem az időmet annak a kutatásával, hogy a tehéntrágya tiszta-e vagy tisztátlan, inkább — mivel a Védákban az áll, hogy tiszta — elfogadom azt. Megtakarítottam az időmet a *śruti-pramāṇa* elfogadásával. Ugyanígy a Védákban különféle kijelentések vannak a szociológusok, a politikusok és mindenki más számára, mert a *veda* tudást jelent.

sarvasya cāham hṛdi sanniviṣṭo

mattaḥ smṛtir jñānam apohanam ca

vedaiś ca sarvair aham eva vedyo

vedānta-kṛd veda-vid eva cāham

(Bg. 15.15)

Kotovszki professzor: Feltehetek egy kérdést önnek? Sok központja van az önök szervezetének a világon?

Śrīla Prabhupāda: Igen.

Kotovszki professzor: Hol van az önök fő központja, és hol vannak még központjai a Kṛṣṇa-tudatú szervezetnek?

Śrīla Prabhupāda: Több mint hatvanöt ága van.

Kotovszki professzor: Hatvanöt központ.

Śrīla Prabhupāda: Igen, a fő központom pedig Los Angelesben van. És most alapozunk meg egy fontos központot Māyāpurban, az Úr Caitanya születési helyén. Járt már Indiában?

Kotovszki professzor: Hatszor vagy hétszer. Nagyon nehéz a helyzet most Kalkuttában a bangladeshi menekültek beáramlása miatt.

Śrīla Prabhupāda: Igen, mégis mi tíz napig tartottunk ott *saṅkīrtanát*, és csodálatos volt. A gyülekezet nem kevesebb mint harmincezer ember volt naponta. Nagyon érdekelték őket az előadásaink, mivel a *Śrīmad-Bhāgavatamból* és a *Bhagavad-gītából* tartottunk előadásokat. Az emberek tehát figyelnek ránk a világ minden részén, különösen az amerikai fiúk és lányok. Ők különösen érdeklődnek, de az Angliában, Németországban, Franciaországban élők is. Innen úgy tervezem, hogy Párizsba megyek. Mi is a neve annak a kastélynak?

Tanítvány: Párizsban? Fontenay-aux-Roses?

Śrīla Prabhupāda: Igen. Vettek egy egész házat, egy szép házat. A mi módszerünk tehát nagyon egyszerű. Arra kérjük a tanítványainkat, hogy kövessék a négy tiltó szabályt — tilos a hús, hal, tojás fogyasztása, a meg nem engedett szexuális élet, a szerencsejáték és a kábító-mámorító szerek

élvezete, beleértve a cigarettát, a teát és a kávé is. Az embernek követnie kell ezt a négy szabályt, vibrálni a Hare Kṛṣṇa *mahā-mantrát*, és ön megláthatja, milyen gyorsan fejlődnek ezek a fiúk és lányok pusztán e folyamat által. A módszer nagyon egyszerű. Emellett vannak könyveink — könyvek kötetei —, a *Śrīmad-Bhāgavatam*, a *Bhagavad-gītā*. E néhány év alatt körülbelül egy tucat négyszázoldalas könyvet írtam meg — *Kṛṣṇa, az Istenség Legfelsőbb Személyisége*, két részben; a *Śrīmad Bhāgavatam* hat részben; *Śrī Caitanya tanítása* egy kötetben, *Az odaadás nektárja* szintén egy kötetben. Tehát próbáljuk terjeszteni ezt a Kṛṣṇa-tudatot. Kṛṣṇa történelmi személyiség, ahogyan Lenin is történelmi személyiség. Ahogyan ön próbálja megérteni Lenin filozófiáját — mi próbáljuk megérteni Kṛṣṇa filozófiáját.

Kotovszki professzor: Sok tagja van az ön hatvanöt központjának?

Śrīla Prabhupāda: Ó igen, több mint ezer avatott tanítvány, és kint is élnek sokan. Az az ezer fogdta el a szabályokat. Mint ezek a fiúk itt [Śrīla Prabhupāda két titkárára mutat].

Kotovszki professzor: De ez azt jelenti, hogy ezek a tanítványok távolmaradnak a normális nyugati európai egyetemektől? Például azt az átlag diákot a számos nyugat-európai egyetem egyikéről, aki a szokott módon látogatja az előadásokat, szintén beavathatják és befogadhatják az ön közösségébe?

Śrīla Prabhupāda: Ha valaki a mi közösségünkben akar élni és avatást szeretne, azt szívesen látjuk. Ha nem, akkor próbálja megérteni a filozófiánkat, olvassa a könyveinket — annyi könyv és folyóirat van, tele kérdésekkel és válaszokkal. Próbálja megérteni a filozófiát. Nem úgy van, hogy egyszer csak jön egy diák és a tanítványunkká válik. Először eljön, társul a *bhaktákkal*, és próbálja megérteni a filozófiát. Mi nem korteskedünk. Mindenki önként mondja, hogy tanítvány szeretne lenni.

Kotovszki professzor: Mi történik például, ha valaki nem diák, hanem egy fiatal munkás vagy egy farmer fiatal fia? Lemondana az egész életéről és csatlakozna az ön közösségéhez egy adott központban? Hogyan tudná fenntartani magát napi életében, az anyagi életben?

Śrīla Prabhupāda: Amint már mondtam önnek, ez a propaganda arra szolgál, hogy *brāhmaṇákat* képezzen ki az egész világon, mivel a *brāhmaṇák* hiányoznak a társadalomból. Aki komolyan jön hozzánk, *brāhmaṇának* kell lennie, tehát el kell fogadnia egy *brāhmaṇa* hivatását, és fel kell adnia *kṣatriya* vagy *śūdra* hivatását. De ha valaki meg akarja tartani a hivatását, ugyanakkor a mozgalmunkat is meg akarja érteni, az megengedett. Számos professzor van, akik követik a mozgalmunkat. Ott van Howard Wheeler, az Ohioi Állami Egyetem egyik professzora. Ő az én tanítványom. Folytatja a professzori hivatást, de majdnem minden pénzt, amit kap, a Kṛṣṇa-tudatra fordítja. A *grhastáktól*, akik a háztartó életben vannak, elvárható, hogy keresetük ötven százalékaival támogassák a szervezetünket, huszonöt százalékot megtartanak a családra, huszonöt százalékot pedig személyes szükségleteikre fordítanak. De Caitanya Mahāprabhu azt tanította, hogy nem számít, ha az ember *grhastha* (háztartó), a lemondott rendben él, *brāhmaṇa* vagy *śūdra*. Az Ūr Caitanya Mahāprabhu azt mondja: „Bárki, aki érti Kṛṣṇa tudományát, a lelki tanítómesterem.” Bengáliul ez pontosan így hangzik: *kibā vipra, kibā nyāsi, śūdra kene naya*. Érti valamennyire a bengálit?

Kotovszki professzor: Egy kicsit.

Śrīla Prabhupāda: Igen, mint vibrációt. *Yei kṛṣṇa-tattva-vettā, sei 'guru' haya*. „Bárki, aki érti Kṛṣṇa tudományát, lelki tanítómester lehet.” (*Caitanya-caritāmṛta, Madhya* 8.128)

Kotovszki professzor: De azzal, hogy *brāhmaṇákat* hoz létre a különféle társadalmi osztályokból, ön megtagadja a hindu írások ősi előírásait.

Śrīla Prabhupāda: Nem, én éppen megalapozom azt.

Kotovszki professzor: Minden írás — a *Purāṇák* stb. — szerint a *varṇáknak* mind a négy osztályába bele kell születni.

Śrīla Prabhupāda: Nem, nem, nem, nem.

Kotovszki professzor: Ez az alapja minden *varṇának*...

Śrīla Prabhupāda: Nem, nem! Sajnálom, elnézését kérem.

Kotovszki professzor: Az összes *varṇa* alapja...

Śrīla Prabhupāda: Ön helytelenül mondja. Nagy tisztelettel kérem, engedje meg, hogy megmondjam: ön nem beszél helyesen. A *Bhagavad-gītāban* (4.12) az áll: *cātur-varṇyam mayā sṛṣṭam guṇa-karma-vibhāgaśah*. „A *brāhmaṇák*, *kṣatriyák*, *vaiśyák* és *śūdrák* négy rendjét Én teremtettem a tulajdonságok és a munka alapján.” Nem említi a születést.

Kotovszki professzor: Egyetértek önnel abban, hogy ezt a későbbi *brāhmaṇák* tették hozzá, akik próbálták ezeket a tulajdonságokat fenntartani.

Śrīla Prabhupāda: Ez ölte meg az indiai kultúrát. Másképp nem lett volna szükség arra, hogy India egyik részéből Pakisztánt leválasszák. Nem csak az, hanem — történelmi szempontból — az egész Föld Bhārata-varṣa volt, s egészen Mahārāja Parikṣit idejéig egy zászló irányítása alatt állt. Azután folyamatosan részekre szakadt. Most Bhārata-varṣa egy kis szelet földterületre zsugorodott össze. Egyébként a Védikus Írások szerint az egész földgolyót Bhārata-varṣának nevezték. Azt megelőzően Ilāvṛta-varṣának hívták, de amióta Bharata Mahārāja uralkodott a Földön, azóta Bhārata-varṣának hívják. Ez a kultúra tehát — a Kṛṣṇa-tudat — örökké létezett. Nézzünk meg bármilyen vallást — keresztény, mohamedán, zsidó vallást —, legfeljebb két-három ezer évesek. De a Védikus Írások kezdetét nem lehet kijelölni. Ezért ezt *sanātanának*, öröknek nevezik. Ez a kultúra az egész emberi társadalom számára van. Ez nem egy vallásos hit. A vallásos hitét az ember megváltoztathatja, de a valódi *dharmát* nem lehet megváltoztatni. Próbálja megérteni Kṛṣṇát! A *Bhagavad-gītāban* (18.66) Kṛṣṇa azt mondja: *sarva-dharmān parityajya mām ekam śaraṇam vraja* — „Add fel a vallás minden változatát és hódolj meg egyedül Énelöttem!” Ez az igazi tudás — meghódolni a Legfelsőbb előtt. Ön is, én is, mindenki meghódol valakinek, ez tény. Az életünk meghódolás, nem? Nem ért egyet ezzel?

Kotovszki professzor: Valamilyen mértékben meghódolunk.

Śrīla Prabhupāda: Igen, teljes mértékben.

Kotovszki professzor: Például meg kell hódolni a társadalom előtt. Minden ember előtt.

Śrīla Prabhupāda: Igen, minden ember előtt, az állam előtt, a király vagy a kormány előtt — bármit mondhatunk. Meghódolásnak lenni kell.

Kotovszki professzor: Az egyetlen probléma az, hogy nem hódolhatunk meg félig a kormánynak vagy a királynak. Az elvi különbség abban van, hogy a királynak, egy személynek vagy pedig az egész társadalomnak hódolunk meg.

Kotovszki professzor: Nem, ez csak a szín változása. A meghódolás elve ott van. Akár monarchiának, akár demokráciának, akár arisztokráciának, akár egy diktatúrának hódolunk meg — meg kell hódolnunk, ez tény. Meghódolás nélkül nincs élet. Mi tehát arra neveljük az embereket, hogy a Legfelsőbbnek hódoljanak meg, ahonnan minden védelmet megkaphatnak, ahogyan Kṛṣṇa mondja (*sarva-dharmān parityajya mām ekam śaraṇam vraja*). Senki sem mondhatja, hogy „én nem hódoltam meg senki előtt”. Egyetlenegy ember sem. A különbség ott van, hogy hol hódolt meg. A meghódolás végső tárgya Kṛṣṇa. A *Bhagavad-gītāban* ezért (7.19) Kṛṣṇa azt mondja: *bahūnām janmanām ante jñānavān mām prapadyate*. „Sok-sok születés és halál után az igazi tudást elsajátító ember átadja magát nekem, mert tudja, hogy én vagyok minden ok oka.” *Vāsudevaḥ sarvam iti sa mahātmā sudurlabhaḥ*. „Az ilyen nagy lélek bizony ritka.”

Kotovszki professzor: De ugyanakkor nekem úgy tűnik, hogy a meghódolás lázadással jár együtt. Az emberiség történelme bebizonyította, hogy az emberiség csak forradalom által fejlődött, amely egyfajta meghódolás ellen volt. A középkorban volt a francia forradalom. Az egy meghódolás elleni forradalom volt. De maga a forradalom meghódolás volt a köznépek. Egyetért ezzel?

Śrīla Prabhupāda: Igen.

Kotovszki professzor: Tehát ez nem elég ahhoz, hogy teljesen megálljon. A meghódolás forradalommal jár, amely valamely emberek ellen van, és meghódol más embereknek.

Śrīla Prabhupāda: Nincs további meghódolás, hogyha az Kṛṣṇa előtti meghódolás.

Kotovszki professzor: Hm, hm.

Śrīla Prabhupāda: Teljesen megáll — nincs további meghódolás. Minden más meghódolást forradalommal kell megváltoztatni, de amikor valaki eljut Kṛṣṇához, az elég. Elégedett lesz. Mondok önnek egy példát: egy gyerek sír, és az emberek egyik ölből a másikba veszik. Nem hagyja abba a sírást. De amint az anyja ölébe kerül...

Kotovszki professzor: Abbahagyja.

Śrīla Prabhupāda: Igen, teljesen elégedetté válik. Tehát ez a meghódolás, ezek a változások különféle kategóriákban mennek végbe. De minden ilyen meghódolás végeredménye: meghódolás *māyā* előtt. Ezért a *Bhagavad-gītāban* az áll, hogy a meghódolás, amely Kṛṣṇát figyelmen kívül hagyja, az mind *māyā*. Akár ennek adja át magát az ember, akár annak, a végső meghódolás a Kṛṣṇa előtti meghódolás — akkor lesz boldog az ember. Megvan a meghódolás folyamata — ám a Kṛṣ

na előtti meghódolás az embert teljesen elégedetté, transzcendentálissá teszi.

Kotovszki professzor: Nem találkozik a tanításait ellenző viselkedéssel az ortodox hinduk illetve *brāhmaṇák* részéről?

Śrīla Prabhupāda: Legyőztük őket.

Kotovszki professzor: Ah.

Śrīla Prabhupāda: Jöhetne bármelyik ortodox hindu, hogy kihívást intézzen hozzánk, nekünk megvan a saját fegyverünk — a Védikus Írások. Tehát nem jön senki. Még a keresztény papok Amerikában, még ők is szeretnek. Azt mondják: „Ezek a fiúk amerikaiak, keresztények, zsidók, és most annyira keresik Istent. De mi nem tudjuk megadni nekik.” Bevallják ezt. Az apák és az anyák néha eljönnek, felajánlják a hódolatukat és azt mondják: „Swamiji, nagyon nagy szerencse számunkra, hogy eljöttél ide az Isten-tudatról tanítani.” Tehát éppen ellenkezőleg, jól fogadtak. Indiában szintén — mivel ön Indiáról kérdezett — minden más szekta bevallja, hogy előttem rengeteg különféle *sannyāsī* ment a nyugati országokba, de egyetlen embert sem térítettek meg a Kṛṣṇa-tudatra. Ezt be is vallják. Ami engem illet, én nem tekintek semmit az én érdememnek, de meggyőződésem, hogy mivel úgy adom elő a védikus tudományt, ahogyan az van, hamisítás nélkül, annak hatása van. Ha valakinek megvan a megfelelő gyógyszere és azt beadja a betegnek, biztosnak kell lennie abban, hogy a beteg meggyógyul.

Kotovszki professzor: Az ön ezer tanítványa közül hányan vannak Indiában? Hány közössége van Indiában?

Śrīla Prabhupāda: Indiában?

Kotovszki professzor: Igen.

Śrīla Prabhupāda: Indiában rengeteg Kṛṣṇa-tudatos ember van, százak, ezrek, milliók. Indiában ez nem is kérdéses. Nincs egyetlenegy hindu, aki ne lenne Kṛṣṇa-tudatos.

Kotovszki professzor: Igen, értem.

Śrīla Prabhupāda: Ők Vaiṣṇavák. Ezt Vaiṣṇava kultúrának nevezik. Ön járt Indiában, tehát ahogyan köztudott, sok millió Vaiṣṇava van ott. Ez az úr itt például [egy jelenlevő indiai úrra mutat] az Air India légitársaság parancsnoka. Ő nem az én tanítványom, de Vaiṣṇava, Kṛṣṇa-tudatos ember. Indiában több millió Kṛṣṇa-tudatos ember él. Még mohamedánok is vannak, akik Kṛṣṇa-tudatúak. A Gorakhpur Egyetemen van egy mohamedán professzor, aki az Úr Kṛṣṇa nagy *bhaktája*. Ez olyan természetes. A *Caitanya-caritāmṛtában* az áll, hogy a Kṛṣṇa-tudat jelen van mindenhol, mindenki szívében. Egyszerűen csak fel kell ébreszteniünk ezzel a folyamattal. Ennyi az egész. Még az ön szívében is benne van. Öntől ez nem idegen. Mindenki szívében benne van a Kṛṣṇa-tudat. Ezzel a módszerrel fel kell ébreszteniünk. Éppolyan ez, mint amikor a nap felkel. Nem úgy van, hogy a nap hirtelen feljön a semmiből. A nap ott van, de reggel felkel. Hasonlóan ez a Kṛṣṇa-tudat is mindenhol jelen van, de valahogyan most be van fedve. E folyamattal és a társulás által ez feléled.

Kotovszki professzor: Ön tegnap érkezett Moszkvába. Látott már valamit a városból?

Śrīla Prabhupāda: Nem, nem nagyon érdekel a városnézés.

Śrīla Prabhupāda: Mindenesetre egy ilyen régi stílusú hotelben maradni nem túl érdekes, nem lehet sok emberrel találkozni. Holnapután utazik el?

Śrīla Prabhupāda: Az a tervem.

Kotovszki professzor: Az Egyesült Államokba utazik vagy Európába?

Śrīla Prabhupāda: Igen, Európába, Párizsba. Két nagyon nagy ceremóniánk van Londonban és San Franciscóban. Most rendezik meg a Ratha-yātrā szekérfesztivált, amelyet Jagannātha Purīban szoktak tartani. Járt már Jagannātha Purīban?

Kotovszki professzor: Igen, a szekérfesztivált időtlen idők óta megrendezik ott. Ez egy nagyon ősi hagyomány. Óriási szekerek!

Śrīla Prabhupāda: Igen, és ezt most bevezettük a nyugati országokban is, Londonban, San Franciscóban, és fokozatosan más országokban is meg fogjuk rendezni.

Kotovszki professzor: Londonban óriási indiai népesség van.

Śrīla Prabhupāda: Nem, nem, ezt az angolok és amerikaiak szervezik. Az indiai népesség Londonban és San Franciscóban próbál — ismeri a szót? — *sahibbá* válni?

Kotovszki professzor: [Nevetés.] Nyugativá válni. [Mindketten nevetnek.] Egy kiváló társadalmi

antropológus az egyetemen leírt egy nagyon érdekes jelenséget. Azt mondja kétféle folyamat van — az elnyugatiasodás a *brāhmaṇák* között, főleg a felsőbb rétegekben, és a szanszkritizálódás, amely a *brāhmaṇa* rituációk felvétele az úgynevezett alacsonyabb osztályokban, még az érinthetetlenek között is. Ez egy nagyon érdekes folyamat Indiában, éppen most. De sajnos India helyzete most problematikus.

Śrīla Prabhupāda: A probléma az, hogy India nincsen sehol. Próbálják a nyugati életet utánozni, de materialista vagy technikai szempontból nézve száz évvel el vannak maradva.

Kotovszki professzor: Igen, ez igaz.

Śrīla Prabhupāda: Van egy dolog, amit tapasztalok. Ha India lelki kincseit terjesztenénk, az megnövelné az India iránti szeretetet. Bárhová megyek, az emberek még mindig rajonganak az indiai kultúráért. Ha India lelki tudásának ezt a kincstárát megfelelően elterjesztenénk, legalább az Indián kívül élő népek megértenék, hogy kapnak valamit Indiától.

Kotovszki professzor: Természetesen önnek igaza van. India kulturális örökségét mindenhol ismertetni kell. De ugyanakkor milyen módon lehetne ez hasznos az indiai tömegeknek? Indiában élnek, nincsen semmi hasznuk abból, ha India kulturális örökségét szerte a világon terjesztik. Az indiai falvaknak trágyára, traktorokra stb. van szükségük.

Śrīla Prabhupāda: Igen, ezt mi nem is ellenezük.

Kotovszki professzor: Igen, én nem hiszem, hogy önök ezt elleneznék, ugyanakkor valamit tenni kell Indiában. Nevezhetjük nyugatiasodásnak, de egy ipari-technológiai forradalom bevezetésére szükség van az indiai élet minden területén, a mezőgazdaságban, az iparban stb.

Śrīla Prabhupāda: Arjuna, mielőtt megértette volna a *Bhagavad-gītā*t, harcos volt, s miután megértette a *Bhagavad-gītā*t, harcos maradt. Mi tehát nem akarjuk a helyzetet megváltoztatni. Ön például egy tiszteletre méltó professzor, tanár. Mi nem mondjuk, hogy meg kell változtatnia a helyzetét. Azért jöttünk, hogy meggyőzzük önt a filozófiánkról. Ennyi az egész. Arjuna megtagadta a harcot: „Kṛṣṇa, én nem akarom megölni a rokonaimat. Én nem akarom ezt a királyságot.” De megértette a *Bhagavad-gītā*t, s amikor végül Kṛṣṇa megkérdezte: „Hogyan határozta?” , így válaszolt: *kariṣye vacanam tava* — „Igen, úgy cselekszem, ahogyan Te mondod.” (*Bhagavad-gītā* 18.72) Ez azt jelenti, hogy megváltozott a tudata. Harcos volt, harcos maradt, de megváltoztatta a tudatát. Ezt akarjuk mi. Mi nem akarjuk megzavarni a társadalom jelenlegi körülményeit. Nem vagyunk a technológia ellen. Nem, de meg akarjuk értetni az emberekkel ezt a Kṛṣṇa-tudatot. Ez a mi szándékunk.

Kotovszki professzor: De természetesen minden tudatnak a végső célja az, hogy megváltoztassa a társadalmat — hogy egy jobb társadalommá alakítsa.

Śrīla Prabhupāda: Ez automatikusan következik.

Kotovszki professzor: Nem vagyok túlságosan boldog, hogy a végső cél az, hogy ne zavarja meg a társadalmat, mivel a modern társadalomban rengeteg olyan dolog van, amit a tudaton keresztül meg kell változtatni.

Śrīla Prabhupāda: Az első változtatás az, hogy követni kell a lemondás szabályait. Nem szabad például kábítószer fogyasztani.

Kotovszki professzor: Nem szabad belemerülni a kábítószerbe — egyszerűség — és így tovább.

Śrīla Prabhupāda: Ha tehát valaki követi ezt a folyamatot...

Kotovszki professzor: Akkor a többi automatikusan jön majd.

Śrīla Prabhupāda: Az ember egész élete megváltozik, mivel ez a négy dolog — a tiltott szexuális élet, a kábítószer, a húsevés és a szerencsejáték — nagyon nagy akadályok a társadalom fejlődésében.

Kotovszki professzor: Ez automatikusan egyszerűbbé teszi az életet, mert az, aki nem mélyed bele a tiltott szexuális életbe és más hasonló dolgokba, annak egy viszonylag egyszerű életet kell vezetnie.

Śrīla Prabhupāda: A napokban Bombayben egy tiszteletre méltó úrral beszélgettem. Elmondtam neki, hogy Kṛṣṇa azt mondja:

*mām hi pārtha vyapāśritya
ye 'pi syuḥ pāpa-yonayaḥ
striyo vaiśyās tathā śūdrās
te 'pi yānti parām gatim*

„Még az alacsony születésűek (*pāpa-yonayaḥ*) — *strī*, *vaiśya* és *sūdra* — is elérhetik a legfelsőbb rendeltetési helyet, ha elfogadják Engem. Engem elfogadva transzcendentális helyzetbe emelkedhetnek.” (*Bhagavad-gītā* 9.32). A hindu társadalom felsőbb osztályai most miért tagadták meg a *Bhagavad-gītā*-nak ezt az utasítását? Tegyük fel, hogy valaki *pāpa-yonayaḥ*, alacsony születésű. Kṛṣṇa azt mondja, hogy „fel tud emelkedni a transzcendentális helyzetbe, ha elfogad Engem.” Miért nem terjesztette ezt az üzenetet a nép felsőbb osztálya, hogy az alacsonyabb születésű ember fel tud emelkedni? Miért utasították el őket? Az eredmény az lett, hogy ahelyett, hogy elfogadták volna a mohamedánokat, az indiaiak elutasították őket, s most különváltak, India örök ellenségei lettek. Tehát mi az első pillanattól kezdve próbáljuk felemelni az embereket a Kṛṣṇa-tudat magasabb szintjére, még azt is, aki alacsony születésű, mivel a lélek tiszta. A Védákban az áll, hogy a lelket semmilyen anyagi szennyeződés nem érheti, csak átmenetileg lehet befedett. Ezt a befedettséget el kell távolítani, s akkor az ember megtisztul. Ez az emberi élet küldetése — megszabadítani magunkat az anyagi környezettől, eljutni a lelki megértésig, s meghódolni Kṛṣṇa előtt. Akkor az élet tökéletessé válik.

A modern tudomány parányi világa

1973. áprilisában egy hosszú reggeli séta alkalmával Venice Beachen, Los Angelesben, Śrīla Prabhupāda a modern tudomány témájára tért rá. Filozófiai szigorral, mélyreható, józan gondolkodással és lefegyverző egyenességgel leplezte le a szűklátókörűséget és logikátlanságot a tudósok általánosan elfogadott teóriája mögött az élet eredetét illetően. A tanítványok között volt Dr. Thoudam Singh, szerveskémikus, aki hangszalagon megörökítette a párbeszédet.

Śrīla Prabhupāda: A tudomány és technológia egész világa azzal a hamis feltevessel foglalkozik, hogy az élet anyagból született. Nem engedhetjük, hogy ez az értelmetlen teória válasz nélkül maradjon. Az élet nem anyagból jön. Az anyag keletkezik az életből. Ez nem feltevés — ez tény. A tudomány egy helytelen elméleten alapszik, éppezért minden számítása és következtetése rossz, s az emberek szenvednek emiatt. Ha majd mindezek a helytelen tudományos teóriák helyesek lesznek, akkor lesznek az emberek boldogok. Nekünk tehát kihívást kell intéznünk a tudósokhoz, és le kell őket győznünk. Másképp félrevezetik az egész társadalmat.

Az anyag hat fázison megy keresztül változása közben: születés, növekedés, fennmaradás, melléktermékek létrehozása, hanyatlás és halál. Ám az élet az anyagban, a lélek — örök; nem megy át ilyen változásokon. Az élet csak látszólag fejlődik és hanyatlik, tulajdonképpen csak keresztül megy e hat szakasz mindegyikén, mígnem az anyagi testet már nem lehet tovább fenntartani. Akkor az öreg test meghal, a lélek pedig egy új testbe kerül. Amikor ruhánk régi és elnyűtt, kicseréljük. Éppígy testünk is egy napon használhatatlan lesz és régi, s mi továbbmegyünk egy új testbe.

Ahogy Kṛṣṇa mondja a *Bhagavad-gītā*-ban (2.13), *dehino 'smin yathā dehe kaumāram yauvanam jarā / tathā dehāntara-prāptiḥ*: „Amint a megtestesült lélek állandóan vándorol ebben a testben a gyermekkortól a serdülőkoron át az öregkorig, a halál után is egy másik testbe költözik. Az igazi énet megvalósított embert azonban nem zavarja meg az efféle változás.” És egy kicsivel később (2.18): *antavanta ime dehā nityasyoktāḥ śārīraṇaḥ*. Ez azt jelenti, hogy a megsemmisíthetetlen és örök léleknek csupán az anyagi teste van kitéve a megsemmisülésnek. Az anyagi test elpusztítható, de az élet a testben *nitya*, azaz örök.

A Védák szerint a lélek mérete a testben egy hajszál végének egy tizedrésze. Ez nagyon parányi méret, gyakorlatilag atomnyi. Mégis emiatt az atomnyi lelki energia miatt működik a testem. Olyan nehéz ezt megérteni? Tegyük fel, hogy egy ember magát nagyon erősnek és izmosnak gondolja. Miért olyan izmos és erős? Csak azért, mert a testében van egy parányi lelki szikra. De amint a lelki szikra kialszik, a test meghal, ereje és energiája semmivé válik. Ha a tudósok azt mondják, hogy az anyag az élet oka és eredete, akkor hozzanak vissza az életbe akár egyetlenegy embert is úgy, hogy vegyi anyagokkal injekciózzák be, Ezt nem tudják megtenni.

Dr. Singh: Mivel a tudósok nem látják a lelket, azt mondják, a létezése nagyon kétségbevonható.

Śrīla Prabhupāda: Hogyan is láthatnák? Túl kicsi ahhoz, hogy látható legyen. Hol van ilyen látóképesség?

Dr. Singh: Mégis látni akarják valahogyan.

Śrīla Prabhupāda: Ha csak egy csöpp halálos mérget fecskendezünk is valakibe, azonnal meghal. Senki sem látja a mérget vagy azt, hogyan működik. De mindemellett a mérget hat. Ugyanígy a Védák azt mondják, hogy mivel a léleknek nevezett parányi részecske a testben van, az egész test szépen működik. Ha megcsípem magam, azonnal megérezem, mert tudatos vagyok az egész bőrfelületemről. De amint a lélek hiányzik, ami bekövetkezik akkor, amikor meghal a testem, ugyanezt a bőrt lehet vágni, darabolni, senki sem fog tiltakozni. Miért olyan nehéz ezt az egyszerű dolgot megérteni? Talán nem a lélek kimutatása ez?

Dr. Singh: Ez a lélek. De mi a helyzet Istennel?

Śrīla Prabhupāda: Először értsük meg a lelket. A lélek egy parányi Isten. Ha megértjük a mintát, megérthetjük az egészet is. Itt van most egy anyag (Śrīla Prabhupāda botjával egy kiszáradt fára mutat). Régebben levelek és gallyak nőttek ezen a fán. Miért nem nőnek most? Tudnak a tudósok válaszolni erre a kérdésre?

Karāndhara dāsa: Azt mondanák, hogy a fának megváltozott a kémiai összetétele.

Śrīla Prabhupāda: Rendben, akkor ha ennyire fejlettek a kémia tudományában, akkor pótolniuk kell a megfelelő kémiai anyagokat, hogy újranövessék az ágakat és a leveleket.

Brahmānanda Swami: Tudás azt jelenti, hogy az embernek be is kell bizonyítania az elméletét. Be kell tudniuk mutatni a laboratóriumaikban, hogy az életet a vegyi anyagok kombinációja okozza.
Śrīla Prabhupāda: Igen, a tudományos módszer először megfigyelést jelent, azután feltevést, azután bizonyítást. De ezek a tudósok nem tudják a feltevéseiket bizonyítani. Csak megfigyelést végeznek, azután pedig értelmetlen dolgokat beszélnek.

A tudósok azt mondják, a kémiai anyagok az élet okozói. De mindazok a vegyi anyagok, amelyek jelen voltak, míg a fa élt, még mindig jelen vannak. És az életerő is ott van. Ezernyi mikroba él a fában, mind élőlények. Senki sem állíthatja, hogy az életerő hiányzik e fa testéből.

Dr. Singh: De mi van magának a fának az életenergiájával?

Śrīla Prabhupāda: Igen, ez a különbség. Az életerő egyéni, és az a bizonyos egyéni élőlény, amely a fa volt, eltávozott. Így kell lennie, mivel minden kémiai anyag, amely szükséges az élet fenntartásához, még mindig ott van, a fa mégis halott.

Van egy másik példa is. Tegyük fel, hogy egy lakásban lakom, azután pedig elköltözöm onnan. Én eltávoztam, de rengeteg más élőlény maradt ott — hangyák, pókok stb. Nem igaz, hogy mivel én elhagyom a lakást, az többé nem alkalmas az életre. Más élőlények még mindig élnek ott. Egyszerű, hogy csak én — az egyéni lélek — mentem el. A fában lévő kémiai anyagok olyanok, mint a lakás: csak környezetet jelentenek az egyéni életerő — a lélek — számára, hogy azon keresztül cselekedjen. Így aztán a tudósok soha nem lesznek képesek életet előállítani kémiai laboratóriumban.

Az úgynevezett tudósok azt mondják, hogy az élet a kémiai anyagokból ered. De az igazi kérdés az: „Honnan erednek a kémiai anyagok?” A kémiai anyagok az életből erednek, s ez azt jelenti, hogy az életnek misztikus ereje van. Egy narancsfának például rengeteg gyümölcsre terem, s minden egyes narancs tartalmaz kémiai anyagokat: citromsavat és egyebeket. Honnan származnak hát ezek a kémiai anyagok? Nyilvánvalóan a fában lévő élettől kell, hogy származzanak. A tudósok nem ismerik a kémiai anyagok eredetét. A kutatásaikat a kémiai anyagoknál kezdték, de nem tudják azonosítani a kémiai anyagok eredetét. A kémiai anyagok a Legfelsőbb Élettől erednek — Istentől. Ahogyan egy ember élő teste számtalan kémiai anyagot előállít, a legfelsőbb élet (a Legfelsőbb Úr) állítja elő az összes vegyi anyagot, melyeket az atmoszférában, a vízben, az emberekben, az állatokban és a földben megtalálunk. Ezt misztikus erőnek nevezzük. Anélkül hogy elfogadnánk a Legfelsőbb Úr misztikus erejét, nincs megoldás az élet eredetének problémájára.

Dr. Singh: A tudósok azt fogják válaszolni, hogy ők nem hihetnek misztikus erőben.

Śrīla Prabhupāda: De meg kell magyarázniuk a kémiai anyagok eredetét. Bárki láthatja, hogy egy közönséges fa kémiai anyagokat produkál — ezt nem tagadhatják. De hogyan hozza létre? Mivel erre nem tudnak válaszolni, el kell fogadniuk, hogy az élő erőnek misztikus ereje van. Én nem tudom magyarázni, hogyan nő a köröm az ujjamon — ez meghaladja az agyam képességét. Más szóval ez egy elképzelhetetlen energia, *acintya-śakti* által nő. Ha tehát minden közönséges élőlényben van *acintya-śakti*, akkor elképzelhetjük, milyen *acintya-śaktival* rendelkezik Isten.

A különbség Isten és én között az, hogy bár rendelkezem ugyanazokkal a potenciákkal, mint Ő, én csak egy kevés mennyiséget tudok előállítani kémiai anyagokból, míg Isten óriási mennyiséget. Én képes vagyok előállítani egy kevés vizet izzadság formájában, de Isten létre tudja hozni a tengereket. Egy csöpp tengervíz analizálása a tenger minőségi analizálását nyújtja neked, minden tévedéstől mentesen. Hasonlóan, az egyszerű élőlény Istennek parányi szerves része, így az élőlényeket analizálva elkezdhetjük megérteni Istent. Isten hatalmas misztikus képességgel rendelkezik, amely pontosan úgy működik, mint egy elektromos műszer. A műszerek bizonyos energia hatására működnek, s olyan ügyesen vannak elkészítve, hogy minden munka elkészül egy gombnyomásra. Hasonlóan Isten mondta: „Legyen teremtés!” — és volt teremtés. Így végiggondolva a természet működését nem túlságosan nehéz megérteni. Istennek olyan csodálatos energiái vannak, hogy a teremtés — egyedül az Ő parancsára — azonnal bekövetkezik.

Brahmānanda Swami: A tudósok nem fogadják el Isten vagy az *acintya-śakti* létezését.

Śrīla Prabhupāda: Ez az ő csalásuk. Isten létezik, az Ő *acintya-śakti* energiája szintén létezik.

Karāndhara dāsa: A tudósok azt mondják, az élet biokémiai úton teremtődött.

Śrīla Prabhupāda: Én meg azt mondom nekik: „Miért nem teremtetek *ti* életet? Olyan fejlett a biológia meg a kémia tudományotok, miért nem teremtetek hát életet?”

Karāndhara dāsa: Azt mondják, nemsokára, a jövőben fognak életet teremteni.

Śrīla Prabhupāda: Mikor a jövőben? Ha ismerik a teremtés folyamatát, miért nem tudnak életet teremteni most? Ha az életnek biokémiai eredete van, és a biológusok és kémikusok olyan nagyon fejlettek, akkor miért nem tudnak életet teremteni a laboratóriumaikban? Amikor ez a kritikus pont vetődik fel, azt mondják: „Meg fogjuk csinálni a jövőben.” Miért a jövőben? Ez ostobaság. Ne bízz a jövőben, bármennyire ígéretes. Mi a jelentősége a fejlettségüknek? Csak ostobaságokat beszélnek.

Karāndhara dāsa: Azt mondják, már épp a határán állnak az élet teremtésének.

Śrīla Prabhupāda: Ez is a jövő, csak máshogy kifejezve. El kell fogadniuk, hogy még nem ismerik az igazságot az élet eredetét illetően. Mivel arra várnak, hogy képesek legyenek a jövőben életet létrehozni, jelenleg a tudományuk biztos, hogy tökéletlen. Az ő feltevésük valami olyasmi, mintha valakinek egy későbbre keltezett csekket adnának. Tétélezzük fel, tartozom neked tízezer dollárral, és azt mondom: „Igen, vissza fogom fizetni neked a teljes összeget ezzel a későbbre keltezett csekkel. Rendben van?” Ha intelligens vagy, azt válaszolod: „Adj nekem legalább öt dollárt most készpénzben, hogy lássak valami kézzelfoghatót.” Ehhez hasonlóan a tudósok nem tudnak létrehozni egy egyszerű fűszálat sem, mégis azt állítják, hogy az élet anyagból keletkezett. Mi ez az ostobaság? Senki sem kérdőjelezi ezt meg? Mi be tudjuk bizonyítani, hogy az élet az életből keletkezett. Íme a bizonyíték: amikor egy apa nemz egy gyereket, az apa élő és a gyerek is élő. De hol van a tudósok bizonyítéka, hogy az élet anyagból keletkezik? Mi be tudjuk bizonyítani, hogy az élet életből keletkezik, és azt is be tudjuk bizonyítani, hogy az élet eredete Kṛṣṇa. De mi a bizonyíték arra, hogy egy gyerek valaha is megszületne egy halott kőből? A tudósok nem tudják bebizonyítani, hogy az élet anyagból ered. Ezt félreteszik a jövő számára.

Karāndhara dāsa: Amit a tudósok a tudomány integritásának neveznek, annak az alapja az, hogy csupán arról beszélnek, amit érzékeiken keresztül tapasztalni tudnak.

Śrīla Prabhupāda: Akkor attól szenvednek, amit mi „Béka Doktor filozófiájának” nevezünk. Volt egy béka, aki egész életét egy kútban töltötte. Egy napon az egyik barátja meglátogatta, és elmesélte neki, hogy létezik egy Atlanti-óceán.

— Ó, mi az az Atlanti-óceán? — kérdezte a béka a kútban.

— Egy hatalmas víztömeg — válaszolta a barátja.

— Mennyire hatalmas? Kétszerese ennek a kútnak?

— Ó, nem, sokkal nagyobb — válaszolt a barátja.

— Mennyivel nagyobb? Tízszer ekkora?

Így számolgotott a béka. De mi volt az esélye arra, hogy megértse a hatalmas óceán mélységét és kiterjedését? A mi képességeink, gondolkodó energiánk és tapasztalataink mindig behatároltak. A béka örökké a kútjához viszonyítva gondolkodott. Nem volt képessége arra, hogy másképp gondolkozzon. Hasonlóan ehhez, a tudósok tökéletlen érzékeikkel és elméjükkel becsülik fel az Abszolút Igazságot, minden ok okát, s így mindenképpen zavarba kerülnek. Az állítólagos tudósok alapvető hibája az, hogy az induktív módszert fogadták el, hogy eljussanak a következtetésekhez. Ha például egy tudós induktív módszerrel akarja eldönteni, hogy az ember halandó-e vagy sem, minden embert tanulmányoznia kell, hogy megpróbálja felfedezni, vannak-e, van-e közöttük halhatatlan. Ez a tudós azt mondja: „Én nem fogadom el azt a feltételezést, hogy minden ember halandó. Lennie kell néhány embernek, aki halhatatlan. Még nem láttam minden embert, ezért hogyan fogadhatnám el, hogy az ember halandó?” Ezt nevezik induktív módszernek. A deduktív módszer viszont azt jelenti, hogy az apád, a tanítód vagy a *gurud* azt mondja: az ember halandó; és te elfogadod.

Dr. Singh: Tehát van a tudás megszerzésének egy felszálló és egy leszálló folyamata?

Śrīla Prabhupāda: A felszálló folyamat soha nem lesz sikeres, mert az érzékeken keresztül gyűjtött információkra épít, az érzékek pedig tökéletlenek. Ezért mi a leszálló folyamatot fogadjuk el.

Istent nem lehet induktív módszerrel megismerni. Ezért nevezik Őt *adhokṣajának*, ami azt jelenti: „közvetlen érzékeléssel megismerhetetlen”. A tudósok azt mondják, hogy nincs Isten, mert közvetlen érzékeléssel próbálják megérteni. Ő azonban *adhokṣaja*, így hát a tudósok tudatlanok maradnak Istenről, mivel nem rendelkeznek azzal a módszerrel, amellyel meg lehet Őt ismerni. A transzcendentális tudomány megértése érdekében az embernek egy hiteles lelki tanítómesterhez kell fordulnia, alázatosan hallgatnia kell őt, és szolgálatot kell végeznie neki. Az Úr Kṛṣṇa megmagyarázza a *Bhagavad-gītāban* (4.34): *tad viddhi praṇipātena paripraśnena sevayā*.

Dr. Singh: Van egy *Természet* című tudományos folyóirat. Találunk benne cikkeket a természet termékeiről, a növényekről, állatokról, de nem említi Istent, csak a természetet.

Śrīla Prabhupāda: Pontosan megfigyelhetjük, hogy a növényeket a természet hozza létre, mégis meg kell kérdeznünk: „Ki alkotta a természetet?” Ezt a kérdést feltenni az intelligencia.

Dr. Singh: A tudósok ezen nem gondolkoznak.

Śrīla Prabhupāda: Tehát ostobák. Amint természetéről beszélünk, a következő kérdésként fel kell merülnie: „Kinek a természete?” Például én az *én* természetemről beszélek, te pedig a *te* természetedről. Ezért amint a természetet megemlítyük, a következő kérdés az kell, hogy legyen: „Kinek a természete?”

A természet energiát jelent, s amint energiáról beszélünk, el kell fogadnunk, hogy ennek az energiának forrása is van. Az elektromos energia forrása például a villamos erőmű. Elektromosság nem keletkezik magától. Fel kell állítanunk egy villamos erőművet és egy generátort. A Védákban hasonlóan az áll, hogy az anyagi természet Kṛṣṇa irányítása alatt működik.

Dr. Singh: Úgy értsük, hogy a tudósok egy közbülső pontból indultak ki, nem pedig az eredeti pontból?

Śrīla Prabhupāda: Igen, pontosan így van. Nem ismerik az eredetet. A tudósok kiindulnak egy pontból — de mi az eredete annak a dolognak? Nem tudják, a hatalmas kutatások ellenére sem. Az embernek el kell fogadnia, hogy az eredeti forrás Isten, aki minden misztikus erővel teljes, és akiből minden árad. Kṛṣṇa maga mondja a *Bhagavad-gītāban* (10.8): *aham sarvasya prabhavo mattaḥ sarvaṁ pravartate*. „Én vagyok az eredete minden lelkinak és anyaginak. Minden Belőlem árad.” A mi következtetéseink nem vak hiten alapulnak — a legtudományosabb következtetések ezek. Az anyag származik az életből. Az életben — az eredetben — határtalan anyagi erőforrások vannak, melyek a teremtés nagy rejtelmei.

A modern tudományos kutatás olyan, mint a Sāṅkhya filozófia, amely az anyagi elemeket vizsgálja. *Sāṅkhya* azt jelenti: „számolni”. Mi szintén Sāṅkhya filozófusok vagyunk bizonyos mértékben, mert számoljuk és analizáljuk az anyagi elemeket: ez föld, ez levegő, ez tűz. Ezenkívül számon tudom tartani az elmémet, az intelligenciámat és az egómat. Az egómon túl már nem tudok számolni. De Kṛṣṇa azt mondja, van létezés az egón túl is, s ez a létezés az életerő — a lélek. Ez az, amit a tudósok nem tudnak. Azt hiszik, az élet pusztán anyagi elemek kombinációja, de Kṛṣṇa tagadja ezt a *Bhagavad-gītāban* (7.5). *Apareyam itas tv anyāṁ prakṛtiṁ viddhi me parāṁ*: „Ezen alsóbbrendű természet mögött van egy felsőbbrendű energiám.” Az alsóbbrendű energiát az anyagi elemek alkotják, a felsőbbrendű energia pedig az élőlény.

bhūmir āpo 'nalo vāyuḥ

khaṁ mano buddhir eva ca

ahankāra itiyāṁ me

bhinnā prakṛtir aṣṭadhā

„Föld, tűz, víz, levegő, éter, elme, értelem és hamis egó — e nyolc képezi az Én különálló anyagi energiámat.” (Bg. 7.4) Kṛṣṇa itt megmagyarázza a *Bhagavad-gītāban*, hogy a *vāyu* (gáz) Tőle származik, s hogy ami finomabb, mint a gáz, az *khaṁ* (éter), az éternél finomabb az elme, az elménél finomabb az intelligencia, az intelligenciánál pedig finomabb a lélek. De a tudósok ezt nem tudják. Csak a durva dolgokat képesek érzékelni. De honnan származik a gáz?

Dr. Singh: Erre nem tudnak válaszolni.

Śrīla Prabhupāda: Mi viszont tudunk. Megvan a tudásunk arról, hogy a gáz *khaṁból*, éterből származik, az éter az elméből, az elme az intelligenciából, az intelligencia pedig Kṛṣṇa felsőbbrendű energiájából, a lélekből.

Dr. Singh: A Sāṅkhya filozófiában egyaránt tanulmányozzák az alsóbbrendű és a felsőbbrendű energiát?

Śrīla Prabhupāda: Nem. A Sāṅkhya filozófusok nem tudnak a felsőbbrendű energiáról. Ők csupán az anyagi elemeket analizálják, ahogyan a tudósok. Sem a tudósok, sem a Sāṅkhya filozófusok nem tudnak semmit a lélekről. Csupán Kṛṣṇa anyagi energiáját vizsgálják.

Dr. Singh: Analizálják a teremtő anyagi elemeket?

Śrīla Prabhupāda: Az anyagi elemek nem teremtőek! A *lélek* teremt. Senki sem teremthet életet csupán az anyaggal, az anyag pedig nem teremtheti meg önmagát. Te, az élőlény összekeverhetsz hidrogént és oxigént, hogy vizet állíts elő, de magának az anyagnak nincsen teremtő energiája. Ha

egy üveg hidrogént egy üveg oxigén közelébe viszel, vegyülni fognak automatikusan, a segítséged nélkül?

Dr. Singh: Nem, össze kell őket keverni.

Śrīla Prabhupāda: Igen, szükség van a felsőbbrendű energiára — az élőlényre. A hidrogén és az oxigén alsóbbrendű energia, de amikor a felsőbbrendű energia összekeveri őket, vízzé válnak.

Az alsóbbrendű energiának nincs ereje a felsőbbrendű energia beavatkozása nélkül. Ez a tenger [a Csendes-óceánra mutat] nyugodt és csöndes. De amikor egy felsőbb erő — a levegő — nyomást gyakorol rá, magas hullámok keletkeznek rajta. A tengernek nincs ereje felsőbb erő nélkül.

Hasonlóan van egy másik erő, amely magasabb rendű a levegőnél, és újabb és újabb erők, míg el nem érünk Kṛṣṇához, a legfelsőbb erőhöz. Ez az igazi kutatás. Tegyük fel, hogy egy vasúti szerelvény épp mozgásba lendül. A motor megtol egy kocsit, amely megtol egy másikat — és így tovább, míg az egész vonat mozgásba jön. Az egész mozgás a mérnöktől származik, az élőlénytől.

Hasonlóan, a kozmikus teremtésben Kṛṣṇa adja az első lökést, és azután sok sikeres lökessel az egész kozmikus megnyilvánulás létrejön. Ezt a *Bhagavad-gītā* megmagyarázza (9.10): *mayādhyak ṣeṇa prakṛtiḥ sūyate sa-carācaram*. „Óh, Kuntī fia, az anyagi természet az Én irányításom alatt működik, létrehozva a mozgó és mozdulatlan lényeket.” És egy kicsivel később:

sarva-yoniṣu kaunteya

mūrtayaḥ sambhavanti yāḥ

tāsām brahma mahad yonir

ahaṁ bija-pradaḥ pitā

„Minden faj születés által jöhet létre, s Én vagyok a magot adó Atya.” (Bg. 14.4) Ha például elültetünk egy banyan magot, egy hatalmas fa fog végül felnőni, és újabb magok millióit hozza létre. Minden egyes mag sorban teremt egy másik fát millió és millió új maggal, és így tovább. Kṛṣṇa tehát az eredeti magot adó Atya.

Sajnos a tudósok csupán a közbülső okot figyelik meg, nem érzékelik a távolabbi okot. Kétféle ok van: közbülső ok és távolabbi ok. Kṛṣṇát a Védák úgy írják le mint *sarva-kāraṇa-kāraṇam*, minden ok oka. Ha megértjük minden ok okát, akkor megértünk mindent. *Yasmin vijñāte sarvam evam vijñātām bhavati*: „Ha ismered az okot, a későbbi alárendelt okok automatikusan ismertté válnak.” A tudósok — bár az eredeti ok után kutatnak — nem fogadják el, amikor a Védák, melyek tökéletes tudást tartalmaznak, megadják az eredeti okot. Kitartanak részleges, tökéletlen tudományuk mellett.

Dr. Singh: A tudósok aggódnak az energiaforrások miatt, és most azon dolgoznak, hogyan hasznosítsák a napenergiát főzésre, világításra és számtalan egyéb célra. Azt remélik, hogy amikor már minden más energiaforrást kimerítettek, használni tudják majd a napenergiát.

Śrīla Prabhupāda: Ez nem egy új elmélet. Mindenki tudja, hogy azért lehet tűzhöz jutni a fából, mert a fák gyökerei tárolják a napenergiát. Ezek a tudósok parányi teremtmények, de nagyon büszkék. Mi nem adunk hitelt nekik csupán azért, mert azt állítják, amit mindenki tud. Amikor kivágsz egy fát, nem tudsz tüzet rakni belőle. A napnak ki kell szárítania. Amikor összegyűlt a naptól az energia, akkor a fa használhatja azt a tűzhöz. Tulajdonképpen mindent a nap energiája tart fenn, de a tudósok nem tudják, honnan származik a napenergia. A *Bhagavad-gītāban* (15.12) Kṛṣṇa azt mondja:

yad āditya-gatām tejo

jagad bhāsayate 'khilam

yac candramasi yac cāgnau

tat tejo viddhi māmakam

„Tudd meg, hogy a világ sötétségét szétoszlató Nap ragyogása, a Hold sugárzása, tűznek fényessége is mind Tőlem árad.”

Kṛṣṇa újra azt mondja: *jyotiṣām ravir amśumān*. „A csillagok közül a ragyogó Nap vagyok.” (Bg. 10.21) A *Bhagavad-gītā* tizenegyedik fejezetében Arjuna szintén azt mondja Kṛṣṇának: *śaśi-sūrya-netram*. „A Hold és a Nap végtelen számú szemeid közé tartoznak.” Ezt a tudást tartalmazza a *Bhagavad-gītā*, de a tudósok ezt nem tudják elsajátítani a spekulálásukkal. Talán igen?

Dr. Singh: Nem, nem lehetséges.

Śrīla Prabhupāda: De mi az ő tudományuk? Az Írások azt mondják, hogy ha még valaki meg is tudná számolni az összes homokszemet a Földön, akkor sem lenne képes megérteni Istent. Ezek az

anyagi számítások nem jelentik egyben a határtalan megértését. De még az is meghaladja a képességüket, hogy minden anyagi dolgot megszámloljanak. Miért olyan büszkék a tudósok az energiájukra és a képességeikre? Még az anyagi dolgokról sincsen tudomásuk, nem is beszélve a lelkiekről. Ami a tudósokat és a többi élőlényt illeti, behatárolt a tudásuk. Ám Kṛṣṇa esetében ez nem így van. Ha Kṛṣṇától kapunk tudást, az a tudás tökéletes. Az Írásokból megtudhatjuk, hogy az óceánban kilencezer féle életforma létezik. Az Írások adta információ pontos, mivel Kṛṣṇától származik, és ahogyan Kṛṣṇa Maga mondja: „Mint az Istenség Legfelsőbb Személyisége, Én tudok mindenről, ami a múltban történt, ami most történik, s mindenről, ami a jövőben történni fog.” (Bg. 7.26)

Dr. Singh: A legfelsőbb tudótól kell a tudást szereznünk.

Śrīla Prabhupāda: Tökéletes tudományért egy felsőbb személyhez, egy *guruhoz* kell fordulnunk. Megpróbálhat valaki egy tárgyat megtanulni otthon, könyveket olvasva, de sokkal jobban tanulhat, ha elmegy egy iskolába és felkeres egy professzort. Ugyanígy kell nekünk egy *guruhoz* fordulnunk. Természetesen, ha egy hamis *guruhoz* fordulunk, a tudásunk is hamis lesz. De ha a *guru* tökéletes, akkor tökéletes lesz a tudásunk. Mi elfogadjuk Kṛṣṇát *gurunak*. Ha Ő tökéletes a tudásban, a mi tudásunk is tökéletes lesz. Ami bennünket illet, nekünk magunknak nem kell tökéletesnek lennünk, de ha tudásunkat a tökéletestől kapjuk, a mi tudásunk is tökéletes. Mi nem mondhatjuk, hogy megértjük, hogy az óceánban kilencszázezer létforma van, hiszen tanulmányoztuk az egész óceánt, hanem azt mondjuk, hogy ezt az információt az Írásokból vettük, ezért az tökéletes. Ez a védikus módszer.

A tudósok végezhetnek megannyi kutatás, de bármilyen kiváló is legyen egy tudós, az érzékei tökéletlenek. Ezért nem lehet tökéletes tudása. Mi az értéke a szemünknek? Nem látunk napfényt nélkül; és a parányi dolgokat sem látjuk mikroszkóp nélkül. A szemünk tökéletlen, és az eszközök, amelyeket a szemünk felfedezett, szintén tökéletlenek. Hogyan lehetséges akkor tökéletes tudáshoz jutni? Mivel az élőlény korlátokhoz kötött, tudása is behatárolt. Egy gyerek talán tudja, hogy kettő meg kettő az négy, de amikor komolyabb matematikáról beszél, nem vesszük őt komolyan. Az érzékek, amelyeken keresztül a tudós tudás után kutat, korlátoltak és tökéletlenek, ezért tudása is korlátolt és tökéletlen. Tudatlanságában állíthatja, hogy mindent tud, de az nem más, mint ostobaság.

Egy vak vezethet egy másik vak embert, de mi a haszna, ha mindketten beleesnek egy árokba? A természet törvényei megkötik kezünket-lábunkat, mégis azt gondoljuk, szabadon spekulálhatunk. Ez illúzió. Az ostobák — bár számtalan természeti törvény feltételeihez vannak kötve — azt gondolják, hogy szabadok. Ha felhő van, nem látjuk a napot. Miféle képességünk van, hogy lássuk? Csak amikor a természet törvényei lehetőséget adnak rá, akkor vagyunk képesek látni. Tehát mi csak bizonyos feltételek mellett tudunk kísérletezni, és ha a feltételek nem kedvezőek, akkor kísérleteink kudarcot vallanak. Miért vagyunk akkor oly büszkék a tapasztalati tudásunkra?

Miért kísérletezünk? A dolgok már adóttak. Ott van a Nap energiája, melyet Isten adott számunkra, hogy használjuk. Mi más van még, amit tudnunk kellene? A fákról annyi alma lehullik. Mi szükség van a gravitáció törvényének magyarázatára? Tulajdonképpen a tudósoknak hiányzik a józan ítélőképességük. Őket csak a tudományos magyarázatok érdeklik. Azt mondják, hogy a gravitáció törvénye csak bizonyos feltételek mellett működik, de ki hozta létre ezeket a feltételeket? Amikor Kṛṣṇa megjelent az Úr Rāmacandráként, köveket dobott a vízbe, és a kövek fennmaradtak a víz színén. Ebben az esetben nem működött a gravitáció törvénye. A gravitáció törvénye csak a Legfelsőbb Úr irányítása alatt működik. A törvény önmagában még nem döntő. A király hozhat egy törvényt, de azonnal meg is változtathatja. A végső törvényhozó Kṛṣṇa, és egy törvény csak az Ő akaratából működik. A tudósok sokféleképpen próbálták megmagyarázni Isten akaratát, de mivel *māyā*, az illúzió hatása alatt állnak, csak úgy tudnak beszélni, mint egy szellemjárta ember. Mondd meg, melyik az a tudományos magyarázat, amely számot ad a fák összes fajtájáról?

Karāndhara dāsa: Azt mondják, hogy a természet mutációja hozza létre ezeket a variációkat.

Śrīla Prabhupāda: Akkor ez kell legyen a természet akarat. És mi ez az akarat? Van a földnek valamilyen akarat?

Karāndhara dāsa: Igen, ennél a pontnál nagyon határozatlanok.

Śrīla Prabhupāda: Ez azt jelenti, hogy nincsen tökéletes tudásuk. Nem tudják, hogy a természet mögött Kṛṣṇa akarat áll.

Dr. Singh: Megmagyarázzák, hogy ezek a különféle növények különféle kémiai összetevőikben különböznek egymástól.

Śrīla Prabhupāda: Ez rendben van, de ki teremtette ezeket a kémiai összetevőket? Amint azt mondod, hogy „kémiai összetétel”, azonnal feltételezel egy Istent.

Karāndhara dāsa: Ők azt mondják, hogy nincs szükség Istenre, mert ha két kémiai anyagot összekeverünk...

Śrīla Prabhupāda: Isten vagy nem Isten, valamilyen akaratnak lenni kell. Két kémiai anyag összekeveredik és ilyen meg olyan dolgokat produkál. Ki keveri össze őket? Valamilyen tudat van ott jelen. Nos az a tudat Kṛṣṇa. Tudat mindenhol van, és amint elfogadod ezt a tudatot, mint személyt kell elfogadnod. Ezért beszélünk Kṛṣṇa-tudatról. A *Bhagavad-gītā* kijelenti, hogy ez a tudat mindent átható. Nekem lehet tudatom, neked lehet tudatod, de van egy tudat, amely mindent átható. Az én tudatomnak határt szab a testem, a te tudatodnak a te tested, de van egy tudat, amely benned, bennem, mindenkiben jelen van. Ez a Kṛṣṇa-tudat.

Tulajdonképpen a világon minden relatív. Ez tudományos tény. A testünk, az életünk, az intelligenciánk és minden más — relatív. Számunkra egy hangya élete nagyon rövidnek tűnik, de egy hangya számára az ő élete száz évnyi időtartam. Ez a száz év csak a testre vonatkozik. Hasonlóan Brahmā, aki a mi szemszögünkből nézve hihetetlenül hosszú ideig él, csak száz évig él az ő mércéje szerint. Ez a relativitás.

Karāndhara dāsa: Tehát a relativitás az egyéni helyzetünkön alapszik.

Śrīla Prabhupāda: Igen. Ezért mondják, hogy ami étel az egyiknek, mérge a másiknak. Az emberek azt gondolják, hogy mivel ők nem tudnak élni a Holdon, más élőlények sem tudnak ott élni. Mindenki relatív módon gondolkodik a dolgokról saját körülményei szerint. Ez a „béka-filozófia” jelentése. A béka örökké a kútjával kapcsolatban gondolt a dolgokra. Nem volt képessége arra, hogy felfogja az Atlanti-óceánt, mert egyedüli tapasztalata a kútja volt. Isten hatalmas, de hatalmasságára csak saját körülményeink szerint gondolunk, a relatív nagyság jegyében. Vannak olyan rovarok, amelyek éjszaka megszületnek, éjszaka felnőnek, utódaik lesznek éjszaka és meghalnak ugyanazon az éjszakán. Soha nem látják a napot, ezért arra a következtetésre jutnak, hogy nem létezik olyan dolog, hogy nappal. Ha megkérdeznél egy ilyen rovar a reggelről, azt mondaná: „Nincsen semmiféle reggel.” Hasonlóan, amikor az emberek Brahmā hosszú életéről hallanak az Írásokból, nem hiszik el. Azt mondják: „Hogyan tudna bárki is ilyen hosszú ideig élni?” A *Bhagavad-gītāban* (8.17) Kṛṣṇa kijelenti:

*sahasra-yuga-paryantam
ahar yad brahmaṇo viduḥ
rātrim yuga-sahasrāntām
te 'ho-rātra-vido janāḥ*

„Ezer földi korszak Brahmā egy napja, másik ezer az éjszakája.”

Így Brahmā ezzel a számítással több millió és millió évig él. Mi nem hisszük el ezt, bár a bizonyítékok adottak az Írásokban. Más szóval levonjuk azt a következtetést, hogy Kṛṣṇa értelmetlenül beszél, míg mi hiteles tekintélyként beszélünk. Még komoly tudósok is azt mondják, hogy ezek az állítások az Írásokban mind csak elméleti spekulációk. Bár ezek az emberek nem többek szélhámosoknál, jónevű tudósok tartják őket. Isten helyzete fölé helyezik saját magukat azzal, hogy megkísérik megcáfolni vagy megtagadni Isten állításait a kinyilvánított írásokban. Rengeteg ostoba rejtőzik így tudósok, filozófusok álruhájában, félrevezetve az egész világot.

Dr. Singh: Természetesen rengeteg írás van Darwin teóriájáról is. Minden könyvtárban könyvek százai szólnak az elméletéről.

Śrīla Prabhupāda: Elfogadják vagy megtagadják Darwin elméletét?

Dr. Singh: Általában elfogadják, de vannak néhányan, akik nagyon kritikusak.

Śrīla Prabhupāda: Darwin az élet fajtáinak evolúciójáról beszél, de nincs tényleges információja a lelki evolúcióról. Semmit sem tud a lélek fejlődéséről az élet alacsonyabb formáitól a magasabb formák felé. Azt állítja, hogy az ember a majomtól származik, de láthatjuk, hogy a majom nem halt ki. Ha a majom az ember közvetlen őse, miért létezik még mindig a majom?

Dr. Singh: Darwin azt mondja, a fajok nem függetlenül jönnek létre, hanem egymásból származnak le.

Śrīla Prabhupāda: Ha nincs szó függetlenségről, akkor hogyan kezdheti Darwin hirtelen egy

bizonyos fajjal? Meg kell magyaráznia, hogyan jöttek létre az eredeti fajok.

Karāndhara dāsa: A tudósok azt állítják, hogy a Föld biokémikus úton jött létre, és megtagadják annak a tanítását, hogy Isten teremtette a Földet, mert azt gondolják, mindenki ostobának vélné őket.

Śrīla Prabhupāda: Ha olyan fejlett a biológiájuk és a kémiájuk, miért nem teremtenek valamit? Azt állítják, talán képesek lesznek életet teremteni a jövőben; de miért a jövőben? Az élet már meg van teremtve. A tudomány a jövőn alapszik? Nem szabad a jövőben bízunk, bármennyire kedvezőnek is gondoljuk. Mindenki azt gondolja, hogy a jövő nagyon kedvező lesz, de mi a biztosítékunk erre? El kell fogadnunk, hogy tulajdonképpen nem tudják, mi az igazság. Még egy fűszálat sem tudnak teremteni a biológiai és kémiai kísérleteikkel. Mindazonáltal azt állítják, hogy a teremtés bizonyos kémiai és biológiai folyamat által jött létre. Miért nem kérdőjelezi meg senki mindezt az ostobaságot?

Dr. Singh: A végső analízis során, amikor az élet eredetét veszik fontolóra, azt mondják, minden az anyagból indult ki. Más szóval az élő anyag az élettelen anyagból származik.

Śrīla Prabhupāda: Honnan jön most ez az élő anyag? A múltban élettelen anyagból jött, a jelenben nem? Miből lesz a hangya? A porból ölt testet? Még egy hangya sem keletkezik élettelen anyagból. Milyen bizonyítékuk van egy ilyen teóriára? Darwin azt állította, hogy a távoli múltban nem létezett igazán intelligens ember; hogy az ember az emberszabásúakból fejlődött ki. Ha a múltban nem volt intelligens ember, hogyan van az, hogy ezek a Védikus Írások ezer és ezer évvel ezelőtt íródtak? Hogyan tudnak magyarázni egy olyan szentet, mint Vyāsadeva?

Dr. Singh: Nincs magyarázatuk. Csak azt mondják, ismeretlen erdei bölcsek.

Śrīla Prabhupāda: Vyāsadeva talán ismeretlen nekik, mégis élt. Hogyan kaphatott ilyen elmét? Talán ismeretlen számokra vagy számomra, de elméjének munkája, a filozófiája ott van; ott van a nyelve, a nyelvészete, a költészete, verbális ereje. Talán nem ismered a személyt, de az elméjét megértheted.

Dr. Singh: Nem létezik kezdetől fogva az állatok összes fajtája?

Śrīla Prabhupāda: De igen. Az egyidejű teremtést megerősíti a *Bhagavad-gītā*. Az állatoknak, embereknek — ugyanúgy, mint a félisteneknek — minden változata kezdetől fogva létezik. Az élőlény egy bizonyos típusú testet akar, és Kṛṣṇa megadja neki. Mivel bizonyos módon vágyakozik a dolgokra, az anyagban a természet meghatározott tulajdonságaival fog társulni. Társulása alapján egy bizonyos típusú testet kap. A pszichológiai erők, az elme, a gondolkodás, az érzelmek és az akarat meghatározzák azt a bizonyos típusú helyzetet és testet, amelyet az élőlény megkap. Az evolúció folyamata jelen van, de ez nem a fajok evolúciója. Nem úgy van, hogy az egyik életfajta a másikból fejlődik ki, mert ahogyan Kṛṣṇa kijelenti:

*avyaktād vyaktayaḥ sarvāḥ
prabhavanty ahar-āgame
rātry-āgame praliyante
tatraivāvyakta-saṁjñake*

„Brahmā napjának hajnalán élőlények sokasága kel életre, alkonyán pedig minden megsemmisül.” (Bg. 8.18)

Az evolúció az egyéni élőlény lelki evolúciója az élet különféle fajain keresztül. Ha valaki egy hal testébe kerül, lépésről lépésre keresztül kell mennie az evolúciós folyamaton. Ha valaki a lépcső tetején van és valahogyan visszaesik, lépésről lépésre újra fel kell mennie az evolúciós lépcsőn. Természetesen a tudósok úgy el vannak foglalva a rengeteg kutatással, hogy ezt nem tudják megérteni. Ha azt mondd nekik, hogy következő életükben fák lesznek, azt hiszik, ostobaságot beszélsz. Végül is mit tanulhatunk a kutatásokból? Ha ismert minden oka, akkor minden, ami megismerhető, tudottá válik, és semmi sem marad megismeretlenül. Ahogyan a Védák mondják: *yasmin vijñāte sarvam evaṁ vijñātam bhavati*. Ha ismerjük az Abszolút Igazságot, minden más igazság ismertté válik, de ha az Abszolút Igazságot nem ismerjük, akkor tudatlanságban élünk. Lehet, hogy valaki nem hivatásos tudós vagy filozófus, de kiállhat bárkivel szemben és bátran beszélhet, ha ismer egyetlen dolgot: Kṛṣṇát.

A jelenlegi civilizáció olyan büszke a függetlenségére, de tulajdonképpen óriási mértékben függ az olajtól. Ha kifogy az olajkészlet, mit fognak ezek a szélhámos tudósok csinálni? Semmit nem tudnak tenni. Csak próbáljanak meg olajat gyártani a kémcsöveikben; elég olajat ahhoz, hogy

fenntartsák a civilizációjukat. Jelenleg Indiában szárazság van. Mit tehetnek a tudósok? Talán tudják a víz kémiai összetételét, de nem tudják előállítani ott, ahol nagy hiány van belőle. A felhők segítségére van szükségük, és ez mind Isten irányítása. Tulajdonképpen semmit sem tudnak tenni. Elmentek a Holdra, de az egész munkájuk az volt, hogy elhoztak egy kevéske port és követ. A csaló kormány beszédte az adót és elköltötte szükségtelenül a pénzt. Ez az ő intelligenciájuk. Ez a szamarak állama, ennyi az egész. A politikusoknak nincs rokonszenvük és együttérzésük. Nem gondolnak arra, hogy a nehezen keresett pénz az emberektől jön, ők pedig arra költik, hogy óriási rakétákat lőjenek ki más bolygókra. Amit megígérnek, az mindössze annyi, hogy még több porral térnek vissza. Először van egy maréknyi poruk, azután megígérik, hogy több tonna port hoznak majd vissza. Mi ennek az egésznek az értelme?

Karāndhara dāsa: Hisznek abban, hogy lehet élet a Marson.

Śrīla Prabhupāda: Hisznek vagy nem hisznek, mi a haszna? Amit tudunk az az, hogy itt van élet. Tudják ezt, mégis háborúval és az élet megölésével foglalkoznak. Itt van az élet. Itt van az emberi lény. Az élet itt kétségbevonhatatlan. Ők mégis azzal foglalkoznak, hogy megpróbálják elpusztítani hatalmas bombáikkal. Ez az ő tudományos fejlettségük.

Dr. Singh: Nagyon kíváncsiak arra, hogy mi történik más bolygókon.

Śrīla Prabhupāda: Ez azt jelenti, hogy gyerekes kíváncsiságuk miatt költik el azt a rengeteg pénzt. Rengeteget költenek kíváncsiságuk kielégítésére, de amikor annyi nyomorgó ország két tőlük segítséget, azt mondják, nincs pénz. Nagyon büszkék, hogy eljutottak a Holdra, de miért nem szereznek információt arról, hogyan juthatnának el Kṛṣṇa Goloka Vṛndāvanájára? Ha oda mennének, minden kíváncsiságuk kielégülne. Megértenék, hogy az alacsonyabbrendű energia mögött van egy felsőbbrendű, lelki energia. Ez az anyagi energia nem tud függetlenül működni. A lelki energia kell, hogy csatlakozzon hozzá. Az anyagi elemek nem maguktól keletkeznek. A lélek az, aki teremt. Megpróbálhatunk csinálni valamit az anyagból, de az anyag nem hozza létre önmagát. A hidrogén és az oxigén csak akkor lépnek reakcióba egymással, ha a felsőbbrendű energia mozgatja őket. Csak az ostobák fogadhatják el, hogy az egész kozmikus megnyilvánulás — amely csak anyag — önmagától jött létre. Lehet egy szép autónk, de ha nincs, aki vezesse, mi a haszna? Anélkül, hogy az ember tudná, hogyan kell működtetni egy gépet, s anélkül, hogy az ember megnyomna egy gombot, egyetlen gép sem működik. Hasonlóan a felsőbb energia nélkül az anyagi energia nem képes működni. E csodálatos kozmikus megnyilvánulás mögött egy felsőbbrendű energia irányítása áll. Ezeket az információkat az Írások mind megadják, az emberek mégsem hisznek benne.

Valójában minden Isten tulajdona, de az emberek azt állítják, hogy az övék vagy az országuké. Most a túlnépesedés problémájáról beszélnek, de a tény az, hogy Isten eleget adott. Tulajdonképpen van elég föld és élelem, ha azt megfelelően használják. Az emberek mesterségesen gyártják a problémákat, a tudósok pedig azzal segítenek nekik, hogy számtalan ártalmas megoldást ajánlanak fel. Csak bátorítják a szélhámosokat és a gazembereket, akik próbálják felhasználni Isten tulajdonát. Ha segítesz egy gyilkosnak vagy egy tolvajnak, te is bűnöző leszel. Nem így van? Annyi probléma van a világon amiatt, hogy a tudósok minden szélhámost és gazembert segítenek. Így ők is mind bűnözők lesznek. *Stena eva saḥ*. Aki nem ismeri fel Isten tulajdonjogát, az tolvaj.

A mi küldetésünk az, hogy észhez térítsük ezeket a szélhámosokat. Most az embernek meg kell találnia az eszközöket, hogyan tegye ezt. A csalók szenvednek, de mivel ők Isten fiai, nem szabadna szenvedniük. Nem tudják, hogy van Isten és van boldogság. Semmit nem tudnak a boldogságról vagy az örök életről. Számtalan kutatást végeznek, és élnek ötven, hatvan, hetven évet. Utána pedig nem tudják, hogy mi fog történni. Nincs tudásuk arról, hogy az élet örök. Tulajdonképpen olyan helyzetben vannak, mint az állatok. Egy állat nem tudja, mi történik a halál után, és a halálon sem elmélkedik. Nem tudja, miért van itt, és az élet értékét sem ismeri. *Māyā* befolyása alatt az állat csak eszik, alszik, párizik és meghal. Ez minden. Az emberek nagyon komolyan törekednek, de mi a céljuk? Azt mondják, azért küzdenek annyira, hogy gondoskodjanak a következő generációról, de mire való ez a gondoskodás? Erre nem tudnak válaszolni. Ez a Kṛṣṇa-tudatú mozgalom arra szolgál, hogy valódi célt adjon az életnek azzal, hogy Kṛṣṇát, Istent állítja minden dolog középpontjába. Ezért áldásos a tudósok számára megérteni ezt a fontos mozgalmat.

VII.

A lelki határ felderítése

Śrīla Prabhupāda megérkezik Amerikába

Több évvel azután, hogy Prabhupāda először megérkezett Amerikába, egy tanítványa felfedezte naplóját, amelyet akkor írt, amikor a Jaladuta nevű gőzhajón átkelt Indiából. Ebben volt egy vers, bengáliul, kézírással, amelyet Śrīla Prabhupāda írt rögtön azután, hogy megérkezett Boston kikötőjébe. A vers csodálatosan tárja elénk Śrīla Prabhupāda első benyomásait a nyugati civilizációról, és bemutatja őszinte eltökéltségét Amerika tudatának megváltoztatására.

1

Kedves Úr Kṛṣṇa, Te olyan kegyes vagy ehhez a hasznavehetetlen lélekhez, de nem tudom, miért hoztál engem ide. Most bármit megtehetsz velem, amit csak akarsz.

2

Úgy gondolom, van valami tennivalód itt, különben miért hoznál engem erre a szörnyű helyre?

3

Az emberek legtöbbször itt a tudatlanság és a szenvedély anyagi módjai fedik be. Az anyagi életben elmerülve azt gondolják magukról, hogy nagyon boldogok és elégedettek, s ezért nem tudják megízlelni Vāsudeva transzcendentális üzenetét. Nem tudom, hogyan lesznek képesek arra, hogy megértsék ezt az üzenetet.

4

Azonban tudom, hogy a Te indokolatlan kegyed mindent lehetővé tesz, mert a legtapasztaltabb misztikus vagy.

5

Hogyan fogják megérteni az odaadó szolgálat ízét? Óh, Uram, csak kegyedért imádkozom, hogy képes legyek átadni nekik üzenetedet!

6

Minden élőlény a Te akaratodból került az illuzórikus energia ellenőrzése alá, s ezért ha Te akarsz, akaratodból ki is szabadulhatnak az illúzió karmaiból.

7

Bárcsak felvilágosítanád őket! Csak ha Te is akarsz megvilágosításukat, lesznek képesek megérteni üzenetedet.

8

A *Śrīmad-Bhāgavatam* minden szava a Te inkarnációd, és ha egy józan személy alázatos hallással újra meg újra elfogadja őket, akkor képes lesz rá, hogy megértse az üzenetedet.

9

A *Śrīmad-Bhāgavatam* azt mondja (1.2.17-21): „Śrī Kṛṣṇa, az Istenség Legfelsőbb Személyisége, aki Paramātmā (a Felsőlélek) minden élőlény szívében, és az őszinte *bhakta* jóakarója, megtisztítja az anyagi élvezet vágyától annak a *bhaktának* a szívet, aki megízleli az Ő üzeneteit, amelyek magukban is hatásosak, ha megfelelően hallják és vibrálják őket. A *Bhāgavatam* rendszeres hallásával és a tiszta *bhaktát* szolgálva gyakorlatilag minden megsemmisül, ami nyugtalanságot okozhat a szívnek, és a transzcendentális dalokkal magasztalt dicsőséges Úr szerető szolgálata visszavonhatatlanul megkezdődik. Amikor a szerető szolgálat megkezdődik a szívben, a szenvedély (*rajas*) módja, a tudatlanság (*tamas*), a kény és a vágy (*kāma*) eltűnnek a szívből. A *bhakta* ekkor megszilárdul a jóságban és boldoggá válik. Így megszilárdulva a jóság minőségében az ember újjáéled az odaadó szolgálattól és eléri az anyagi társulás alól való felszabadulást (*muktit*), és tudományosan megismeri az Istenség Személyiségét. Így a szívben lévő minden csomó, minden nyugtalanság darabokra szakad. A gyümölcsöző cselekedetek (*karma*) megszűnnek, amikor az ember az önvalót tekinti tanítójának.”

10

Megszabadul a tudatlanság és a szenvedély anyagi kötőerőinek hatásától, s így minden kedvezőtlen dolog, amely a szív mélyén összegyűlt, eltűnik.

11

Hogyan fogom megértetni velük a Kṛṣṇa-tudat üzenetét? Nagyon szerencsétlen és képzetlen vagyok, a legelesettebb. Ezért keresem az áldásodat, hogy képes legyek meggyőzni őket, hiszen én egymagam erőtlenségemmel vagyok ehhez.

12

Valahogy idehoztál engem, óh, Uram, hogy beszéljek Rólad. Most Tőled függ, sikert érek-e el vagy elbukom — ahogy Te akarod.

13

Óh, minden világ tanítómestere! Csak ismételni tudom a Te üzenetedet, ezért ha Te is úgy akarod, tudsz erőt adni, hogy úgy beszéljek, hogy megértsék azt.

14

Csak indokolatlan kegyed által tisztulnak meg a szavaim. Biztos vagyok benne, hogy amikor ez a transzcendentális üzenet átjárja a szívüket, örömet fognak érezni, s így megszabadulnak az élet minden boldogtalan körülményétől.

15

Óh, Uram, olyan vagyok, akár egy báb a Te kezeidben. Ha idehoztál, hogy táncoljak, akkor táncoltass engem, táncoltass engem! Óh, Uram, táncoltass engem, ahogy Te akarod!

16

Nincs odaadásom, tudásom sincs, de erős hitem van Kṛṣṇa szent nevében. Bhaktivedāntának neveznek, s most, ha úgy akarod, beteljesítheted a Bhaktivedānta igazi jelentését.

Aláírás: a legszerencsétlenebb, a legjelentéktelenebb koldus,

A. C. Bhaktivedanta Swami,

a *Jaladuta* hajó fedélzetén, Nemzetközösségi Kikötő, Boston,

Massachusetts, Amerikai Egyesült Államok.

Kelt: 1965. szeptember 18-án.

Emeld nemzetedet a lelki szintre!

1972. szeptemberében Śrīla Prabhupādāt felkérték, hogy beszéljen Nairobi egyetemén a diákok és kormánytisztviselők tömegéhez az egyetem Taiíla (Függetlenség) termében. Előadásában a következőt tanácsolta Kenya fejlődő nemzete polgárainak: „...fejlődjenek lelkileg, mert a lelki fejlődés az egészséges fejlődés. Ne utánozzák az amerikaiakat és az európaiakat, akik úgy élnek, mint a macskák és a kutyák... Az atombomba már megvan, és ahogy a következő háború kitör, az összes felhőkarcolójuknak és minden másnak vége lesz...”

Hölgyeim és Uraim, nagyon köszönöm, hogy kedvesen eljöttek, hogy részt vegyenek ezen a találkozón a Kṛṣṇa-tudat terjesztése érdekében. A Kṛṣṇa-tudat mozgalma az emberi társadalmat próbálja arra a szintre hozni, ahol mindenkinek az élete sikeres lehet. A mai téma az emberi élet valódi célja. Erről a célról próbáljuk meg az egész világot tanítani.

Emberi életet az evolúció sok-sok millió éve után lehet elérni. Emlékeznünk kell arra, hogy a *Padma Purāṇa* szerint nyolcmillió-négyszázezer létforma van. Az élet a vízi élőlényekkel kezdődött, mert — ahogy a Védikus Irodalomból megtudhatjuk — a teremtés kezdetén az egész bolygó vízben merült el. Ez az anyagi világ öt durva anyagi elemből áll — föld, víz, tűz, levegő és éter. Ezek mellett van három finom fizikai elem — elme, intelligencia és egó. E függönyök mögött van a lélek, amelyet ez a nyolc elem befed. Ezt az információt adja a *Bhagavad-gītā*.

Az ember nem az egyetlen élőlény, amelyben van lélek. Mindannyian lelkek vagyunk — vadállatok, madarak, csúszómászók, rovarok, fák, növények, vízi élőlények és így tovább. Egyszerűen csak különböző ruhák takarják a lelket, ugyanúgy, ahogy néhányan Önök közül fehér ruhában vannak, néhányan zöldben, néhányan pirosban stb. De minket nem érdekel a ruha, minket a lélek érdekel. Ahogy a *Bhagavad-gītā* is mondja (5.18):

vidyā-vinaya-sampanne

brāhmaṇe gavi hastini

śuni caiva śvapāke ca

paṇḍitāḥ sama-darśinaḥ

„Az alázatos bölcs igaz tudása által egyenlőnek látja a tanult és alázatos *brāhmaṇát*, a tehenet, az elefántot, a kutyát és a kutyaevőt (kasztonkívilít) is.”

A bölcs nem tesz különbséget szín, intelligencia vagy faj alapján. Minden élőlényt a lélek egy kis részének lát. Az írárok azt mondják:

keśāgra-śata-bhāgasya

śatāṁśaḥ sādṛśātmakaḥ

jīvaḥ sūkṣma-svarūpo 'yaṁ

saṅkhyātīto hi cit-kaṇaḥ

„Megszámlálhatatlan lelki atomrészecske létezik, amelyek akkorák, mint a hajszálvég felső keresztmetszetének egy tízezred része.” Mivel nincs eszközünk a szellemi lélek dimenzióinak mérésére, ezért így mérik a lélek egy kis darabját. Más szóval a lélek olyan parányi, hogy kisebb az atomnál. Ez a kis rész megvan önökben, bennem, az elefántban, az óriási állatokban, minden emberben, a hangyában, a fában, mindenhol. A tudomány még nem tudja felbecsülni a lélek dimenzióit, s az orvosok sem tudják meghatározni a lélek helyét a testben. Így aztán a materialista tudósok levonják a következtetést, hogy nincs lélek, de ez nem így van. A lélek létezik. A lélek jelenléte miatt van különbség egy élő és egy halott test között. Amint a lélek elhagyja a testet, a test meghal. Nincs értéke. Bármilyen nagy tudós vagy filozófus lehet valaki, be kell ismernie, hogy amint a lélek elhagyja a testet, a test meghal. Akkor nem lesz többé értéke, el kell dobni. Ezt meg kell értenünk; a lélek értékes, nem a test. A lélekvándorlás tényét a *Bhagavad-gītā* (2.22.)

magyarázza el:

vāsāṁsi jīrṇāni yathā vihāya

navāni grhṇāti naro 'parāṇi

tathā śarīrāni vihāya jīrṇāny

anyāni samyāti navāni dehī

„Miként az ember leveti elnyútt ruháit és újakat ölt magára, úgy adja fel a lélek is az öreg és hasznavehetetlen testeket, hogy újakat fogadjon el helyükbe.”

Amikor az öltönyünk már régi, levesszük, s felvesszünk egy másik öltönyt. Ehhez hasonlóan a

lélek is cseréli a testét, vágyai szerint. Mivel a lélek Isten része, isteni tulajdonságai vannak. Isten a legfelsőbb akarat, a legfelsőbb erő, a legfelsőbb független létező, és mi — mivel szerves részei vagyunk — apró mértékben rendelkezünk ezekkel a tulajdonságokkal. Van akaratunk, vannak gondolataink, érzéseink, vágyaink. A Védák azt mondják, hogy Isten a legfelsőbb élőlény minden élőlény között (*cetanaś cetanānām*), és szintén Ő az, aki ellátja az élőlényeket azzal, amire szükségük van.

Mi, élőlények, megszámlálhatatlanok vagyunk; számunknak nincs határa. Isten azonban egy. Ő ugyanúgy élő, ahogyan mi, de mi apró részei vagyunk annak az életerőnek. Egy darabka arany például minőségileg ugyanaz, mint egy aranybánya. Ha kémiaileg elemezzük egy csepp víz összetevőit, kiderül, hogy a hatalmas óceán alkotóelemeit találhatjuk meg benne. Ehhez hasonlóan mi is egyek vagyunk Istennel, mivel szerves részei vagyunk. Ez az isteni részecske, vagyis élőlény vízi élőlényekből fákba és növényekbe, aztán fákba és növényekből rovarokba, aztán madarak és vadállatok testébe vándorol. Darwin teóriája a lélekvándorlás részleges magyarázata. Darwin egyszerűen csak átvette az infomációt a Védikus Irodalomból, de nem értette meg a lelket. A különbség az, hogy a lélek a vízi életformából a növényekbe, fákba, rovarokba, madarakba, vadállatokba vándorol, aztán következik az emberi élet, és az emberi életen belül a civilizálatlan életből halad a civilizált felé stb. Az emberi lény civilizált élete képezi a fejlődés tetőpontját. Itt van az útkeresztződés: erről a pontról felemelkedhetünk egy isteni élet szintjére. A választás tőlünk függ. Ezt mutatja meg a *Bhagavad-gītā*.

Ez az emberi létforma valójában fejlett tudatot jelent, ezért nem szabad elvesztegetnünk az életünket mint kutyák, macskák és szamarak. Ez a parancs. Bár ez a test halandó, akár egy kutya vagy egy macska teste, mégis különbözik tőlük abban, hogy az ember el tudja érni az élet legtökéletesebb szintjét. Mi Isten szerves részei vagyunk, de valahogy beleestünk ebbe az anyagi létezésbe; most úgy kell fejlődünk, hogy haza tudjunk menni, vissza az Istenséghez. Ez a legmagasabb szintű tökéletesség.

Van egy másik világ, a lelki világ. Ahogy a *Bhagavad-gītā* (8.20) is mondja:

*paras tasmāt tu bhāvo 'nyo
'vyakto 'vyaktāt sanātanaḥ
yaḥ sa sarveṣu bhūteṣu
naśyatsu na vinaśyati*

„Ám létezik egy másik természet is, amely ehhez a megnyilvánult és megnyilvánulatlan anyaghoz képest örök, transzcendentális, páratlan és sohasem semmisül meg. Az a világ még akkor is megőrzi eredeti létét, amikor ebben a világban már minden megsemmisült.”

Ebben az anyagi természetben minden keletkezik, fennmarad valamennyi ideig, létrehoz néhány mellékterméket, csökken és végül eltűnik. A mi testünk a szexuális érintkezés egy bizonyos pillanatában keletkezik. Az apa ondója emulgeálódik, felveszi egy borsó formáját és az élőlény, a lélek ebben a formában talál menedéket, és mivel menedéket talált, keze, lába, szeme stb. fejlődik ki. Ez a fejlődés a hetedik hónapban lesz teljes, a kilencedik hónapban pedig az emberi lény kijön a méhből. A gyerek azért tud fejlődni, mert a lélek jelen van. Ha a lélek nincs jelen, nincs fejlődés, a gyerek halva születik. Tartósíthatjuk ezt a halott testet kémiai szerekben, akkor sem fog fejlődni. A fejlődés a test változását jelenti. Mindannyiunknak volt csecsemő teste, de az a test már nem létezik. A csecsemő teste egy gyerek testévé fejlődik, az a test egy fiú testévé, majd egy fiatal ember testévé, ami végül is egy öreg ember testévé válik. Végül a test teljesen elenyészik. Az egész kozmikus megnyilvánulás, az anyagi világ gigantikus formája szintén e folyamat szerint működik. Egy bizonyos ponton keletkezik, fejlődik, fennmarad, s egy bizonyos ponton megsemmisül. Ez az anyagi világ természete. Egy bizonyos időre megnyilvánul, aztán újra eltűnik (*bhūtvā bhūtvā pralīyate*).

A *bhāva* szó jelentése: „természet”. Van egy másik természet, amely sohasem semmisül meg, ami örök. Mint *jīvák*, lelkek, mi is örökkévalóak vagyunk. Ezt megerősíti a *Bhagavad-gītā* (2.20):

*na jāyate mriyate vā kadācin
nāyam bhūtvā bhavitā vā na bhūyaḥ
ajo nityaḥ śāśvato 'yam purāṇo
na hanyate hanyamāne śarīre*

„A lélek nem ismer sem születést, sem halált; ha már létezett, többé meg nem szűnhet; nem-

született, örökkévaló, mindig-létező, halhatatlan és ősi, s ha a testet meg is ölik, ő meg nem ölhető.”

Ugyanúgy, ahogy Isten sem születik vagy hal meg, a lélek sem születhet vagy halhat meg, de mivel azt gondoljuk, hogy „én ez a test vagyok”, úgy véljük, hogy születünk és meghalunk. Ezt a gondolkodást hívják *māyānak*, vagyis illúzióknak, és ahogy kikerülünk abból az illúzióból, hogy a lelket a testtel azonosítjuk, elérjük a *brahma-bhūtānak* nevezett szintet. Amikor valaki megérti, hogy *aham brahmāsmi*, hogy „Én nem ez a test vagyok; lélek vagyok, a Legfelsőbb Brahman szerves része”, akkor eléri azt, amit Brahman megvalósításnak neveznek. Ahogy elérte a Brahman megvalósítást, az ember boldoggá válik.

Nem így van? Ha önök tisztán megértenék, hogy nincs születés és halál, hogy örökké léteznek, nem lennének-e boldogok? De, minden bizonnyal. Így amikor valaki Brahman megvalósítótá, lelki megvalósítótá válik, akkor nem vágyakozik semmire, és nem sajnálkozik semmi miatt. Az egész világ csak vágyakozásból és bánkódásból áll. Önök, afrikai emberek most arra vágnak, hogy olyanok legyenek, mint az európaiak és amerikaiak, de az európaiak elvesztették birodalmaikat, és most csak panaszkodnak. Tehát az egyik fél vágyódik, a másik pedig bánkódik. Ez az anyagi élet egyszerűen a vágyakozás és sajnálkozás összetétele. Vágyunk azokra a dolgokra, amelyek nincsenek a tulajdonunkban, és sajnálkozunk azok miatt, amelyeket elvesztettünk. Ez az anyagi elfoglaltságunk. Ha megértjük, hogy az Istenség Legfelsőbb Személyisége (Parabrahman) szerves részei vagyunk, s hogy Brahman vagyunk, akkor túl fogunk lépni ezen a vágyakozáson és siránkozáson.

Az úgynevezett univerzális testvériség vagy egyesülés, amelyet az Egyesült Nemzetek Szervezete próbál elérni, csak akkor lehetséges, ha eljutnak a lelki szintre, vagyis a Brahman megvalósítás szintjére. A Brahman megvalósítás az emberi élet célja. Nem szabad úgy dolgoznunk, mint a macskák, a kutyák és a disznók. A disznó éjjel-nappal csak ürüléket keres és amikor megtalálja, megeszi, szexuálisan izgatottá válik, és minden megkülönböztetés nélkül él szexuális életet. A disznó szexuális életet él az anyjával, nővérével és bárki mással — ez a disznó élete. Az Írások elmondják, hogy az emberi létforma nem arra való, hogy keményen dolgozzunk az érzékielégítésért, mint a macskák, a kutyák és a disznók. Arra való, hogy megértsem: „Nem tartozom ehhez az anyagi világhoz. Lélek vagyok és örök, de valahogy beleestem a születés, öregkor, betegség és halál feltételekhez kötött életébe.” Az emberi élet arra való, hogy megoldást találjunk erre a négy szenvedésre — a születésre, az öregségre, a betegségre és a halálra. Ez az emberi élet célja. Kérem, próbálják megérteni, hogy az emberi élet nem arra való, hogy olyan keményen küzdjünk, mint a disznók, aztán kielégítsük egy kicsit az érzékeinket — s aztán hirtelen meghaljunk.

Azok az emberek, akik nem hisznek a lélekben, a legszerencsétlenebb helyzetben vannak. Nem tudják, honnan jöttek, sem azt, hogy hová mennek. A lélekről szóló tudás a legfontosabb tudás, mégsem beszélnek róla egyetlen egyetemen sem. De miből áll ez a test? Mi a test helyzete és mi az értéke? Jelenleg senki sem tanulmányozza ezeket a kérdéseket, de mi megpróbáljuk úgy tanítani az embereket a Kṛṣṇa-tudat mozgalmán keresztül, hogy képesek legyenek megérteni, hogy nem azonosak a testükkel: lelkek ők. Az emberi élet lényege más, mint a macskáké és a kutyáké. Ez a mi üzenetünk.

A lélek számára az evolúciós fejlődés folytatódik. Küzdünk a létezésért, küzdünk, hogy elérjük az örök életet. Van lehetőség az örök életre. Ha megteszünk minden tőlünk telhetőt ebben az emberi életben, akkor következő életünkben lelki testet kaphatunk. A lelki test már bennünk van, és ki fog fejlődni azonnal, ahogy megszabadulunk az anyagi létezés szennyeződésétől. Ez az emberi élet célja. Az emberek nem tudják, hogy mi a valódi érdekük. Az érdekük az, hogy megvalósítsák önmagukat, megvalósítsák azt, hogy „Isten szerves része vagyok, s vissza kell térnem Isten királyságába, hogy együtt legyek Istennel.”

Ugyanúgy, ahogy nekünk van társasági életünk itt, Istennek is van társasági élete a lelki királyságban. Ott együtt lehetünk Vele. Nem az történik, hogy miután ennek a testnek vége van, üressé válunk. Nem. Ez helytelen felfogás. A *Bhagavad-gītāban* (2.12) Kṛṣṇa azt mondja Arjunának a Kurukṣetrai Csatamezőn:

na tv evāhaṁ jātu nāsaṁ

na tvaṁ neme janādhipāḥ

na caiva na bhaviṣyāmaḥ

sarve vayam atah param

„Nem volt olyan idő, amikor Én nem léteztem, s öröktől fogva vagy te és ezek a királyok is. A jövőben sem fog megszűnni életünk, létünk végtelen.”

Az örök élet elérésének folyamata nagyon könnyű és ugyanakkor mégis nagyon nehéz. Nehéz, mert kezdetben az emberek nem hisznek a lélekvándorlás tényében. De ha a hiteles tudást alkalmazzuk, a folyamat nagyon egyszerűvé válik. A mi Kṛṣṇa-tudatunk azt jelenti, hogy Kṛṣṇától, a legtökéletesebb lénytől fogadjuk el a tudást, nem pedig egy közönséges lénytől, aki az anyagi természet törvényei alatt áll. A feltételekhez kötött lénytől származó tudás minden bizonnal tökéletlen.

Melyek a feltételekhez kötött élőlény hibái? Biztos, hogy hibákat követ el, biztos, hogy illúzióban van, biztos, hogy becsap másokat és biztos, hogy tökéletlenek az érzékei. Nem érhetünk el tökéletes tudást, mert be akarunk csapni másokat és az érzékeink tökéletlenek. Bár az érzékeink tökéletlenek, nagyon büszkék vagyunk a szemünkre és látni akarunk mindent. Ezért van olyan, aki megkérdezi: „Meg tudod nekem mutatni Istent?” A válasz az, hogy igen. Miért nem látod Istent minden pillanatban? Kṛṣṇa azt mondja: *raso 'ham apsu kaunteya* — „Én vagyok a víz íze.” Tehát ha úgy gondolunk erre az ízre, mint Istenre, akkor elkezdjük Isten megvalósításának folyamatát. Kṛṣṇa azt is mondja, hogy *prabhāsmi śāsi-sūryayoḥ*: „Én vagyok a Nap és a Hold fénye.” Mindannyian naponta látjuk a napfényt és a holdfényt, s ha arra gondolunk, hogy van az, hogy a Nap és a Hold sugárzó fény, akkor végül el fogjuk érni Istent. Nagyon sok hasonló példa van. Ha valaki Isten-tudatos akar lenni és meg akarja valósítani Istent, ez nem túlságosan nehéz. Egyszerűen csak követnie kell az előírt módszereket. Ahogy a *Bhagavad-gītā* (18.55) is mondja: *tato mām tattvato jñātvā*. Csak meg kell próbálnunk igazából megismerni Istent, megérteni megjelenését, eltűnését és cselekedeteit. Amikor valóban megértjük Őt, rögtön belépünk Isten királyságába. Az a személy, aki érti Istent, Kṛṣṇát, teste elhagyása után nem jön vissza újra, hogy elfogadjon egy másik anyagi testet. Kṛṣṇa azt mondja, *mām eti*: „Hozzám jön ő.” Ez a mi célunk.

Ezért hát nem szabad elvesztegetnünk az időnket azzal, hogy úgy élünk, mint a macskák és a kutyák. Kényelmesen kell élnünk, de ugyanakkor Kṛṣṇa-tudatosnak, vagyis Isten-tudatosnak kell lennünk. Ez segíteni fog bennünket abban, hogy boldogok legyünk. Anélkül hogy megértenénk Istent, s anélkül hogy Isten-tudatosná válnánk, nincs lehetőség a békére és a boldogságra. A békéhez és a boldogsághoz vezető utat a *Bhagavad-gītā* körvonalazza.

Ha önök valóban meg akarják érteni Istent, akkor nagyon könnyű megérteni Őt. Isten mindennek a tulajdonosa: *iśāvāsyam idaṁ sarvaṁ*. Sajnos mi úgy gondolkodunk, hogy „Én vagyok a tulajdonos.” Például az Önök országában az angolok gyakran mondták, hogy ők a tulajdonosok, és most Önök állítják ugyanezt — így ki tudja, mi fog történni a jövőben? Valójában senki sem tudja, hogy ki az igazi tulajdonos. A föld itt van és Isten tulajdona, de mi úgy gondolkodunk, hogy „Én vagyok a tulajdonos. Az én tulajdonomban van ez, az én tulajdonomban van az.” Valójában Amerika létezett már mielőtt az európaiak odamentek, de most az amerikaiak azt gondolják: „Mi vagyunk a tulajdonosok.” Előttük a Vörös Indiánok gondolták: „Mi vagyunk a tulajdonosok.” Tény az, hogy nincs olyan ember, aki tulajdonos lenne. A tulajdonos Isten.

iśāvāsyam idaṁ sarvaṁ

yat kiṁ ca jagatyām jagat

tena tyaktena bhuñjīthā

mā gṛdhaḥ kasya svid dhanam

„A világegyetemen belül az Úr gyakorol hatalmat minden élő és élettelen felett, Ő a birtokosa mindennek. Ezért az embernek csak azon szükség szerű dolgokat szabad elfogadnia, melyek az ő számára vannak félretéve, s minden mást kerülnie kell, jól tudván, hogy azok kihez tartoznak.” (Īśopaniṣad 1)

Ez a megvalósítás hiányzik. Kṛṣṇa kijelenti, hogy Ő minden test birtokosa — beleértve az amerikai testet, az afrikai testet, a macska testet, a kutya testet, a fa testet stb. —, mert valójában Ő a birtokos és a legfelsőbb apa. Ha megértjük ezt, akkor elérjük Isten megvalósítását. Ha úgy értjük meg Istent, ahogy a hiteles könyvek írják és ahogyan a Védikus Irodalomban le van írva, akkor úgy fogjuk találni, hogy nincs nézeteltérés egyik vagy másik fél között. Minden nagyon békés lesz.

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy használja Isten tulajdonát, mint ahogyan a fiúnak is joga van ahhoz, hogy az apja költségén éljen. Az Írások azt mondják, hogy még a házban lakó kis állatoknak

is kell némi ételt adni. Ez a lelki kommunizmus. Senki sem maradhat éhes, még egy kígyó sem. Mindig félünk a kígyóktól, mégis ha találunk a házukban egy kígyót, akkor kötelességünk, hogy megetessük. Ez az Isten-tudat, vagyis a Kṛṣṇa-tudat gondolkodásmódja: *samaḥ sarveṣu bhūteṣu*. Az, aki transzcendentális szinten van, egyformán kedvel minden élőlényt. Így a *Bhagavad-gītā* kiemeli, hogy amikor az ember mindenkit egyenlőnek lát, a Legfelsőbb Úr szerves részeként, akkor valóban elkezdte a lelki életet. Ez a Kṛṣṇa-tudatos mozgalom hiteles módon próbálja megértetni mindenkivel, hogy ki ő, s hogy mi az élet célja. A szív tisztításának ezt a folyamatát nagyon könnyen teljessé lehet tenni. Csak vibrálnunk kell ezt a *mahā-mantrát* — Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare, Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare. Ebben a mozgalomban különböző országokból, különböző vallásokból vannak fiúk és lányok, de senki sem vesz figyelembe egyetlen osztályt, országot vagy egyházat sem. Csak önmagunk és Istennel való kapcsolatunk megismerésével foglalkozunk.

Isten a legfőbb birtokos, mi pedig mindannyian az Ő fiai, szolgálói vagyunk. Ezért foglaljuk le magunkat az Úr szolgálatában, ahogyan azt a *Bhagavad-gītā* javasolja! Amint megértjük, hogy Isten mindennek a tulajdonosa, a világ összes problémája azonnal megoldódik. Ez némi időbe kerülhet. Nem várható el, hogy mindenki megértse ezt a magas filozófiát, az éppen elegendő, ha minden országban az intelligens emberek megpróbálják megérteni. A *Bhagavad-gītā* (3.21) azt mondja:

*yad yad ācarati śreṣṭhas
tat tad evetaro janaḥ
sa yat pramāṇam kurute
lokaś tad anuvartate*

„Bármit is tegyen egy nagy egyéniség, a közönséges emberek nyomdokába lépnek; és bármilyen irányadó mértéket szabjon is meg saját példájával, az egész világ követi őt.”

Ezért arra kérjük a világ legintelligensebb embereit, hogy értsék meg ezt a Kṛṣṇa-tudatos filozófiát, és próbálják meg terjeszteni az egész világon! Most hogy eljöttünk ezekbe az afrikai országokba, arra kérek minden intelligens afrikai embert, hogy jöjjön, értse meg és terjessze ezt a filozófiát. Önök fejlődni szeretnének, fejlődjenek hát lelkileg, mert a lelki fejlődés az ép fejlődés. Ne utánozzák az amerikaiakat és az európaiakat, akik úgy élnek, mint a macskák és a kutyák. Az ilyen érzékkielégítésre épített civilizáció nem szilárd. Az atombomba már ott van, és amint a következő háború kitör, az összes felhőkarcólónak és minden másnak azonnal vége lesz. Próbálják ezt megérteni ez emberi élet igazi nézőpontjából, a lelki nézőpontból. Ez az, amiről a Kṛṣṇa-tudat beszél. Kérjük Önöket, próbálják megérteni ezt a filozófiát. Nagyon köszönöm.

A szentek könyörületessége

Minden vallásnak vannak saját szentjei, de minden szentnek van egy közös transzcendentális lelki tulajdonsága: a könyörületesség. Śrīla Prabhupāda ezt fejtí ki...

Ma Isten szent nevének dicsőítéséről fogok beszélni Önöknek. Ugyanerről beszélgetett Parikṣit Mahārāja és Śukadeva Gosvāmī egy elesett helyzetű *brāmaṇával* kapcsolatban, aki nagyon ragaszkodott különféle bűnös cselekedeteihez, de a szent név vibrálása megmentette őt. A leírás *Śrīmad-Bhāgavatam* Hatodik Énekében található.

A *Śrīmad-Bhāgavatam* Ötödik Éneke nagyon szépen elmagyarázza az univerzális bolygórendszereket. Ebben az univerzumban van néhány pokoli bolygó. Nemcsak a *Bhāgavatam*, hanem más vallásos írások is tartalmaznak leírást a pokolról és a mennyországról. A *Śrīmad-Bhāgavatam* megtalálhatják, hogy hol vannak ezek a pokolbolygók, milyen messze vannak ettől a bolygótól, éppúgy, ahogy a modern asztrológiától kaphatnak információt. A csillagászok kiszámították, hogy milyen messze van innen a Hold, és hogy mekkora a távolság bolygónk és a Nap között — hasonlóan ír a *Bhāgavatam* a pokolbolygókról.

Még ezen a bolygón is találhatunk különböző légköri állapotokat. A nyugati országokban, az Északi-sarkhoz közel más az éghajlat, mint Indiában, amely az Egyenlítőhöz van közel. Ahogy ezen a bolygón is vannak különbségek a légköri állapotok és az életkörülmények között, ugyanúgy van sok más bolygó, amelyeken más légkör és más életfeltételek találhatók.

Miután Parikṣit Mahārāja meghallgatta Śukadeva Gosvāmī leírását a pokolbolygókról, így szólt: *adhuneha mahā-bhāga*

yathaiva narakān naraḥ

nānogra-yātanān neyāt

tan me vyākhyātam arhasi

„Uram, most már hallottam tőled a pokolbolygókról. A nagyon bűnös emberek kerülnek azokra a bolygókra.” (*Śrīmad-Bhāgavatam* 6.1.6) Parikṣit Mahārāja Vaiṣṇava (hívó) volt, és egy Vaiṣṇava mindig könyörületességet érez mások szenvedése láttán. Nagyon szomorúvá teszi mások nyomorúsága. Amikor például Jézus Krisztus jelen volt, nagyon lesújtotta őt az emberek nyomorúságos helyzete. Függetlenül attól, hogy melyik országhoz vagy felekezethez tartozik, minden Vaiṣṇava, minden hívő — bárki, aki Istentudatos vagyis Kṛṣṇa-tudatos — ugyanígy könyörületes. Ezért nagy sértés egy Vaisṇavát, Isten dicsőségének prédikálóját kritizálni.

Kṛṣṇa — Isten — sohasem elnéző a Vaiṣṇavák lótuuszlabái ellen elkövetett sértésekkel szemben. *Kṛpāmbudhi*: egy Vaiṣṇava a kegy óceánja. *Vāñchā-kalpa-taru*: mindenkinek vannak vágyai, s egy Vaiṣṇava képes teljesíteni minden vágyat. *Kalpa-taru* azt jelenti: „kívánság teljesítő fa”. A lelki világban van egy fa, amelyet kívánság teljesítő fának neveznek. Az anyagi világban egy bizonyos fáról egy bizonyos fajta gyümölcsöt szedhetünk, de Kṛṣṇalokán és a Vaikuṅṭha bolygókon minden fa lelki, s teljesíti minden vágyunkat. Erről ír a *Brahma-saṁhitā*: *cintāmaṇi-prakara-sadmasu kalpa-vṛkṣa*.

A Vaiṣṇavákat *mahā-bhāgának* nevezik, ami azt jelenti: „szerencsés”. Aki Vaiṣṇavává válik és Istentudatos lesz, azt nagyon szerencsésnek kell tekinteni.

Caitanya Mahāprabhu elmagyarázta, hogy az élőlények különböző életfajokon, különböző bolygórendszereken keresztül vándorolnak az egész univerzumon át. Egy élőlény bárhová eljuthat — a pokolba vagy a mennyországba, ahová csak szeretne, s ahová felkészül elmenni. Számtalan mennyei bolygó van, számtalan pokolbolygó és számtalan létforma. Nyolcmillió-négyszázezer életforma van. Az élőlény vándorol, s jelen élete mentalitása szerint megy keresztül ezeken a fajokon és a teremtett testek formáin. Ki mint vet, úgy arat.

Caitanya Mahāprabhu azt mondja, hogy a számtalan élőlény közül, akik az anyagi világban utaznak, nem mindenki, csupán egy-egy lélek a szerencsés. Ha mindenki szerencsés lenne, mindenki elfogadta volna a Kṛṣṇa-tudatot — ez mindenhol ingyenes. De miért nem fogadják el az emberek? Azért, mert szerencsétlenek. Ezért Caitanya Mahāprabhu azt mondja, hogy csak azoknak lesz reményteljes, boldog, tudással teli életük, akik elég szerencsések ahhoz, hogy elfogadják a Kṛṣṇa-tudatot. Egy Vaiṣṇavának az a kötelessége, hogy ajtóról ajtóra menjen és szerencsésé tegye a szerencsétlen embereket. Egy Vaiṣṇava mindig arra gondol, hogy „Hogyan lehet ezeket az embereket kiemelni pokoli helyzetükből?” Eziránt tudakozódott Parikṣit Mahārāja is. „Uram —

szólt —, elmondta, hogy bűnös cselekedetei eredményeképpen az ember pokoli körülmények közé vagy a pokol bolygórendszerébe kerül. De mi a módja annak, hogy egy ilyen ember megmeneküljön?” Ez a kérdés. Amikor egy Vaiṣṇava jön, amikor Isten Maga jön, amikor Isten fia vagy bizalmas hívője jön, egyetlen missziójuk az, hogy megmentsek a bűnös embereket, akik szenvednek. Nekik van tudásuk arról, hogyan kell ezt csinálni.

Amikor Prahlāda Mahārāja találkozott Nṛsiṃhadevával, azt mondta:

*naivodvije para duratyaya vaitaraṇyās
tvad-vīrya-gāyana-mahāmr̥ta-magna-cittaḥ
śoce tato vimukha-cetasā indriyārtha-
māyā-sukhāya bharam udvahato vimūḍhān*

„Kedves Uram — mondta Prahlāda —, engem nem nagyon érdekel a saját felszabadulásom.”

(*Bhāg.* 7.9.43) A Māyāvādī filozófusok nagyon vigyáznak arra, hogy személyes felszabadulásuknak semmi ne álljon az útjában. Azt gondolják: „Ha elmegyek prédikálni, mások társaságában visszaeshetek, és vége a megvalósításomnak.” Ezért ők nem prédikálnak. Csak a Vaiṣṇavák prédikálnak, még a visszaesést is megkockáztatva — de ők nem esnek vissza. Ők még a pokolba is elmehetnek, hogy felvilágosítsák a feltételekhez kötött lelkeket. Ez Prahlāda Mahārāja missziója. *Naivodvije* — mondja: „Nem nagyon érdekel ez az élet itt az anyagi világban.”

Prahlāda Mahārāja később így szól: „Nem aggódom magam miatt, mert valamilyen ok folytán képzett vagyok arra, hogy mindig Kṛṣṇa-tudatú legyek.” Mivel ő Kṛṣṇa-tudatos, biztos benne, hogy következő életében Kṛṣṇához megy. A *Bhagavad-gītā* azt állítja, hogy ha valaki pontosan tartja magát a Kṛṣṇa-tudatos szabályozó elvekhez, akkor biztos, hogy következő életében eléri a legfelsőbb célt.

Prahlāda Mahārāja folytatja: „Számomra egyetlen forrása van az aggodalomnak.” Nézzük csak meg: bár nem aggódik önmaga miatt, mégis van aggodalom a számára. *Śoce tato vimukha-cetasāḥ* — mondja: „Aggódok azokért, akik nem Kṛṣṇa-tudatúak. Ez az aggodalmam. Nem magamra gondolok, hanem azok miatt aggódok, akik nem Kṛṣṇa-tudatúak.” Miért nem Kṛṣṇa-tudatúak? *Māyā-sukhāya bharam udvahato vimūḍhān*. Ezek a gazemberek létrehoztak egy csaló civilizációt az ideiglenes boldogság kedvéért.

Māyā-sukhāya. Így van. A civilizációnk egy csalás. Minden évben rengeteg autót gyártanak és ezért rengeteg utat kell ásni, építeni, ez pedig problémát problémára halmoz. Ezért ez *māyā-sukhāya*, illuzórikus boldogság, mégis így próbálunk boldogok lenni. Megpróbálunk különféle lehetőségeket létrehozni, hogy boldogok legyünk, de ez csak újabb problémákat okoz.

Az önök országában van a legtöbb autó, de ez nem old meg semmilyen problémát. Önök rengeteg autót gyártottak, hogy megoldják az élet problémáit, de tapasztalatom szerint ez csak újabb problémákat szül. Amikor tanítványom, Dayānanda el akart vinni orvoshoz, azzal kellett bajlódnom, hogy harminc mérföldet utazzam, mielőtt még egyáltalán konzultálhattam volna az orvossal. Önök autót gyártanak, aztán harminc-negyven mérföldet kell utazniuk ahhoz, hogy találkozhassanak a barátaikkal.

New Yorkból Bostonba lehet repülni egy óra alatt, de sokkal hosszabb ideig tart, míg kiérünk a repülőtérré. Ezt a helyzetet hívják *māyā-sukhāyanak*. *Māyā* azt jelenti, hogy „hamis, illuzórikus”. Megpróbálunk valami nagyon kényelmes helyzetet létrehozni, de csak egy újabb kényelmetlen helyzet származik belőle. Így működik az anyagi világ; ha nem vagyunk elégedettek azzal a kényelemmel, amit Isten és a természet ajánl, és mesterséges kényelmet akarunk teremteni, akkor kénytelenek vagyunk kényelmetlenséget is teremteni. A legtöbb ember nem tudja ezt. Azt gondolják, hogy nagyon kényelmes helyzetet teremtettek, de ötven mérföldet utaznak az irodába, hogy megkeressék a pénzt a megélhetésükre, és ugyanígy ötven mérföldet utaznak visszafelé. Az ilyen helyzetek miatt mondja Prahlāda Mahārāja, hogy ezek a *vimūḍhānok* — ezek a materialista személyek, ezek a gazemberek — szükségtelen terhet hoztak létre maguknak az ideiglenes boldogságért. *Vimūḍhān, māyā-sukhāya bharam udvahato*. Ezért a védikus civilizáció azt ajánlja, hogy az ember szabaduljon meg az anyagi élettől, lépjen a *sannyāsī* rendbe, az élet lemondott rendjébe, és minden aggodalomtól mentesen élje a lelki életet.

Ha valaki a családi életben végzi a Kṛṣṇa-tudatot, az nagyon jó. Bhaktivinoda Ṭhākura családosa ember volt, tisztségviselő, mégis nagyon szépen végezte az odaadó szolgálatot. Dhruva Mahārāja és Prahlāda Mahārāja *grhasták*, háztartók voltak, de úgy képezték magukat, hogy még háztartókként

sem kellett megszakítaniuk szolgálatukat. Ezért Prahlāda Mahārāja azt mondja: „Megtanultam annak a művészetét, hogy hogyan maradjak mindig Kṛṣṇa-tudatban.” Mi ez a művészet? *Tvad-vīrya-gāyana-mahāmṛta-magna-cittaḥ*: egyszerűen csak dicsőíteni az Úr győzelmes kedvteléseit. *Vīrya* azt jelenti: „nagyon hősies”.

Kṛṣṇa cselekedetei hősiesek. Olvashatunk róluk a *Kṛṣṇa, az Istenség Legfelsőbb Személyisége* című könyvben. Kṛṣṇa neve, híre, cselekedetei, társai és minden más dolog, ami kapcsolatban van Vele, hősies. Prahlāda Mahārāja azt mondja ezzel kapcsolatban: „Bárhová is megyek, tudom dicsőíteni hősies cselekedeteidet, és így biztonságban vagyok. Nem fordulhat elő, hogy visszaesem. Csak azokért az emberekért aggódom, akik létrehoztak egy ilyen civilizációt, amelyben örökké csak keményen dolgoznak. Rájuk gondolok.”

Később azt mondja Prahlāda:

prāyeṇa deva munayaḥ sva-vimukti-kāmā

maunaṁ caranti vijane na parārtha-niṣṭhāḥ

naitān vihāya kṛpaṇān vimumuksa eko

nānyam tvad asya śaraṇam bhramato 'nupaśye

„Drága Uram, sok olyan szent személy és bölcs van, akiket nagyon érdekel saját felszabadulásuk.” (*Bhāg. 7.9.44*) *Munayaḥ* azt jelenti: „szent személyek” vagy „filozófusok”. *Prāyeṇa deva munayaḥ sva-vimukti-kāmāḥ*: nagyon érdekli őket saját felszabadulásuk. Megpróbálnak olyan elhagyott helyen élni, mint a Himalája. Nem beszélnek senkivel és mindig félnek, hogy a városban közönséges emberekkel keverednek, ami megzavarja őket, és esetleg vissza is esnek. Azt gondolják: „Jobb, ha saját magamat mentem meg.”

Prahlāda Mahārāja sajnálja, hogy ezek az emberek nem jönnek be a városba, ahol az emberek létrehoztak egy olyan civilizációt, ahol éjjel-nappal látástól vakulásig kell dolgozniuk. Ezek a szentek nem könyörületesek. Prahlāda Mahārāja azt mondja: „Aggódok ezekért az elesett emberekért, akik szükségtelenül nagyon sokat dolgoznak a puszta érzékkielégítésért.”

Még ha lenne is valami ok, amiért érdemes lenne ilyen nehéz munkát végezniük, ezek az emberek nem tudják, mi az. Egyedül a szexualitást ismerik. Vagy elmennek egy meztelen klubba, vagy meztelenül táncolnak, vagy hasonló dolgokat művelnek. Prahlāda Mahārāja azt mondja, *naitān vihāya kṛpaṇān vimumuksa ekaḥ*: „Uram, nekem nem kell, hogy egyedül szabaduljak fel. Ha nem vihetem magammal ezeket az ostobákat, én sem megyek.” Visszautasítja, hogy Isten királyságába menjen, ha nem viheti magával az összes elesett lelket. Ilyen egy Vaiṣṇava. *Nānyam tvad asya śaraṇam bhramato 'nupaśye*: „Csak azt akarom megtanítani nekik, hogyan hódoljanak meg Előtted. Ez minden. Ez a célom.”

Egy Vaiṣṇava tudja, hogy amint valaki meghódol, az ösvény tisztává válik előtte. *Naivodvije para duratyaya-vaitaranyās tvad-vīrya-gāyana-mahāmṛta-magna-cittaḥ*: „Csak valahogy boruljanak le Kṛṣṇa előtt.” Ez egy egyszerű módszer. Nem kell mást tennünk, mint hittel leborulnunk Kṛṣṇa előtt, és azt mondani: „Úr Kṛṣṇa, nagyon sokáig, sok életem keresztül elfeledkeztem Rólad. Most tudatomra ébredtem; kérlek, fogadj el engem!” Ennyi az egész. Ha az ember megtanulja ezt a módszert, és őszintén meghódol az Úr előtt, akkor az út azonnal nyitva áll előtte. Ezek egy Vaiṣṇava filozófikus gondolatai. Egy Vaiṣṇava mindig azon gondolkodik, hogyan lehet felvilágosítani az elesett, feltételekhez kötött lelkeket. Mindig ilyen tervek készítésével foglalkozik, éppen úgy, mint a Gosvāmīk. Mi volt a dolga Vṛndāvana hat Gosvāmijának, az Úr Caitanya közvetlen tanítványainak? Ezt Śrīnivāsa Ācārya mondja el:

nānā-śāstra-vicāraṇaika-nipuṇau sad-dharma-saṁsthāpakau

lokānām hita-kāriṇau tribhuvane mānyau śaraṇyākarau

rādhā-kṛṣṇa-padāravinda-bhajanānandena mattālikau

vande rūpa-sanātanau raghu-yugau śrī-jīva-gopālakau

„A hat Gosvāmī, név szerint Śrī Sanātana Gosvāmī, Śrī Rūpa Gosvāmī, Śrī Raghunātha Bhaṭṭa Gosvāmī, Śrī Raghunātha dāsa Gosvāmī, Śrī Jīva Gosvāmī, Śrī Gopāla Bhaṭṭa Gosvāmī, nagyon jártas a kinyilvánított Írások alapos tanulmányozásában. Ezzel az a céljuk, hogy az összes emberi lény hasznára megalapozzák az örök vallásos elveket. Mindig olyan hangulatban vannak, mint a *gopīk*, s örökké Rādhā és Kṛṣṇa transzcendentális szerető szolgálatában foglalják le magukat.”

(*Ṣaḍ-gosvāmy-aṣṭaka 2*)

Hasonló könyörületességgel szól Parīkṣit Mahārāja Śukadeva Gosvāmīhoz: „Leírtad nekem az

élet különböző pokoli állapotait. Most mondd meg nekem, hogyan lehet felvilágosítani azokat, akik szenvednek! Kegyesen magyarázd el ezt nekem!”

adhuneha mahā-bhāga

yathaiva narakān naraḥ

nānogra-yātanān neyāt

tan me vyākhyātum arhasi

Nara azt jelenti, hogy elesett emberi lények. *Narakān naraḥ nānogra-yātanān neyāt tan me:*

„Hogyan lehet őket kiszabadítani szörnyű nyomorúságukból és heves fájdalomikból?” Ez egy *Vaiṣṇava* szív. *Parikṣit Mahārāja* azt mondja: „Valahogy leestek ebbe a pokoli életbe. De ez nem azt jelenti, hogy ebben az állapotban kell maradniuk. Kell eszköznek lennie arra, hogy felvilágosítsuk őket. Tehát, kérlek, kegyesen mondd el ezeket!”

Śukadeva Gosvāmī válaszolt:

na ced ihaivāpacitiṁ yathāṁhasaḥ

kṛtasya kuryān mana-ukta-pāṇibhiḥ

dhruvaṁ sa vai pretya narakān upaiti

ye kīrtitā me bhavatas tigma-yātanāḥ

„Igen, elmondtam a pokoli állapotok és a fájdalmas élet különböző fajtáit, de az embernek ellensúlyoznia kell ezeket.” (*Bhāg.* 6.1.7)

Hogyan kell ezt tenni? Bűnös cselekedeteket sokféleképpen lehet elkövetni. Elkövethetünk egy bűnös cselekedetet, vagy készíthetünk egy tervet azt gondolva: „Megölöm azt az embert.” Mindkettő bűn. Az elme gondolkodik, érez és akar, aztán cselekszünk.

Az egyik nap olvastam egy könyvben, hogy ha valakinek a kutyája ugat ránk, amikor átmegyünk az úton, akkor a törvény szerint a kutya gazdája a hibás. Nem szabad, hogy az emberek féljenek a kutyaugatástól, tehát vigyáznunk kell a kutyákra. Ezt olvastam. Ez törvény az önök országában. A kutya egyszerűen csak ugat, mégis bűnös. A kutya nem felelős, mert állat, de az állat gazdája, mivel a kutyát legjobb barátjává tette, felelős a törvény szerint. Ha egy kutya kintről bejön a házba, senkinek sem szabad megölnie, hanem a kutya gazdáját kell feljelenteni.

Ahogy a kutya ugatása törvénybe ütközik, ugyanúgy bűn az is, amikor valaki valami sértőt mond másoknak. Éppen úgy, mint az ugatás. Bűnös cselekedeteket tehát sokféleképpen lehet elkövetni. Ha bűnös cselekedetekre gondolunk, vagy mondunk valami bűnösöt, vagy valójában el is követünk bűnös cselekedetet, mindenképpen bűnös cselekedetnek számít. *Dhruvaṁ sa vai pretya narakān upaiti.* Büntetést kell elszenvednünk az ilyen bűnös cselekedetek miatt.

Az emberek nem hisznek a következő életben, mert el akarják kerülni ezt a kényelmetlenséget. Pedig nem tudják elkerülni. A törvény szerint kell cselekedniük, különben büntetést kapnak. Hasonlóképp, nem lehet elkerülni Isten törvényét sem. Nem lehetséges. Becsaphatok másokat, lophatok, elrejtőzhetek, így megvédve magam az állam törvényeinek büntetésétől, de nem tudom megvédeni magam a legfelsőbb törvénytől, a természet törvényétől. Ez nagyon nehéz. Nagyon sok tanú van. Tanú a napfény, tanú a holdfény, és *Kṛṣṇa* a legfelsőbb tanú. Nem mondhatja senki: „Elkövettem ezt a bűnt, de senki sem lát!”

Kṛṣṇa, a legfelsőbb tanú, a szívünkben van. Feljegyzi, amit gondolunk, amit csinálunk. Lehetőséget is ad. Ha tenni akarunk valamit, hogy kielégítsük az érzéseinket, *Kṛṣṇa* megadja a lehetőséget arra a cselekedetre. A *Bhagavad-gītā* azt mondja: *Sarvasya cāham hṛdi sanniviṣṭo* — „Én mindenki szívében ott lakozom.” *Mattaḥ smṛtir jñānam apohanam ca:* „Tőlem jön az emlékezet, a tudás és a felejtés”

Kṛṣṇa így választási lehetőséget ad nekünk. Ha *Kṛṣṇát* akarjuk, akkor Ő meg fogja adni a lehetőséget, hogy megkapjuk Őt, és ha nem akarjuk *Kṛṣṇát*, megadja a lehetőséget, hogy elfelejtkezzünk Róla. Ha úgy akarja valaki élvezni az életet, hogy elfeledkezik *Kṛṣṇáról*, elfeledkezik Istenről, akkor *Kṛṣṇa* meg fog adni neki minden lehetőséget, hogy elfelejtse Őt. De ha valaki *Kṛṣṇa*-tudatban akarja élvezni az életet, akkor *Kṛṣṇa* meg fogja adni a lehetőséget, hogy fejlődjön a *Kṛṣṇa*-tudatban. Csak rajtunk múlik.

Ha azt gondolja valaki, hogy boldog lehet *Kṛṣṇa*-tudat nélkül, *Kṛṣṇa* nem akadályozza meg ezt. *Yathecchasi tathā kuru.* Miután tanácsot adott *Arjunának*, *Kṛṣṇa* azt mondta: „Mindent elmagyaráztam neked. Tégy úgy, ahogy jónak látod.” *Arjuna* azonnal azt válaszolta, hogy *kariṣye vacanam tava:* „Utasításaid szerint cselekszem.” Ez a *Kṛṣṇa*-tudat.

Isten nem gátolja csekélyke függetlenségünket. Ha Isten utasításai szerint akarunk cselekedni, Isten segíteni fog. Még ha vissza is esünk néha, ha komollyá válunk — „Mostantól fogva Kṛṣṇa-tudatos maradok és Kṛṣṇa utasításai szerint cselekszem” —, akkor Kṛṣṇa segíteni fog nekünk. Még ha vissza is esünk, akkor is megbocsát, és több intelligenciát ad. Ez az intelligencia azt fogja mondani: „Ne csináld ezt! Teljesítsd a kötelességed!” De ha el akarjuk felejteni Kṛṣṇát, ha Kṛṣṇa nélkül akarunk boldogok lenni, akkor sok lehetőséget fog adni nekünk arra, hogy életről életre elfelejtsük Őt.

Parikṣit Mahārāja azt mondja itt: „Az nem igaz, hogy ha azt mondom, hogy nincs Isten, akkor Isten nem lesz, vagy én nem leszek felelős azért, amit csinálok.” Ez az ateista teória. Az ateisták nem akarják Istent, mert mindig bűnösök. Ha arra gondolnának, hogy van Isten, rá lennének kényszerítve, hogy féljenek a büntetés gondolatától. Ezért tagadják Isten létezését. Ez az ő módszerük. Úgy gondolják, hogy ha nem fogadják el Istent, akkor nincs büntetés és azt csinálhatnak, amit akarnak.

Amikor egy nyulat megtámad egy nagyobb állat, becsukja a szemét és azt gondolja: „Nem öl meg.” Pedig mindenképpen megöli. Hasonlóan, tagadhatjuk Istennek és Isten törvényeinek létezését, de attól Isten és törvényei léteznek. A Legfelsőbb Bíróságon mondhatja valaki, hogy „Engem nem érdekel a kormány törvénye”, de kényszeríteni fogják, hogy elfogadja a kormány törvényét. Ha megtagadjuk az állam törvényét, akkor börtönbe csuknak, és szenvedést okoznak nekünk. Hasonlóan, leértékelheti valaki Isten létezését — „Nincs Isten” vagy „Én vagyok Isten” —, mégis ő lesz a felelős minden cselekedetért, legyen az jó vagy rossz.

Kétfajta cselekedet van — jó és rossz. Ha valaki jól viselkedik és jámbor cselekedeteket hajt végre, akkor szerencsés lesz, ha pedig bűnösen cselekszik, akkor szenvednie kell. Ezért mondja Śukadeva Gosvāmī:

*tasmāt puraivāśv iha pāpa-niṣkṛtau
yateta mṛtyor avipadyatātmanā
doṣasya dṛṣṭvā guru-lāghavaṁ yathā
bhiṣak cikitseta rujām nidāna-vit*

(Bhāg. 6.1.8)

Többféle bűnhődés van. Ha valaki bünt követ el, és ezt semlegesíti valami mással, az a bűnhődés. Erre vannak példák a keresztény Bibliában. Śukadeva Gosvāmī azt mondja: „Tudnod kell, hogy felelős vagy, és bűneid súlyossága szerint kell elfogadnod valamilyen bűnhődést a *śāstrák*, az Írások szerint.”

Éppen úgy, mint amikor az ember beteg, el kell mennie orvoshoz, és ki kell fizetnie a számlát a bűnhődés egy formájaként, a védikus életvitel szerint is van a *brāhmaṇáknak* egy osztálya, ahová az embernek el kell mennie a bűnei súlyossága szerinti bűnhődésért.

Śukadeva Gosvāmī azt mondja, hogy a bűneink súlyossága szerint kell bűnhődnünk. Folytatja a példát: *doṣasya dṛṣṭvā guru-lāghavaṁ yathā bhiṣak cikitseta rujām nidāna-vit*. Amikor egy orvossal konzultálunk, ő a betegségünk súlyossága szerint olcsó vagy költséges gyógyszert ír fel. Ha egyszerűen csak fáj a fejünk, akkor felír egy aszpirint, de ha komoly bajunk van, akkor azonnal előír egy sebészeti beavatkozást, amely ezer dollárba fog kerülni. Ehhez hasonlóan a bűnös élet is kóros állapot, így az embernek követnie kell az előírt kúrát, hogy újra egészséges legyen.

A születés és halál elfogadása a lélek kóros állapota. A lélek számára nincs születés, halál és betegség, mivel ő lelki. Kṛṣṇa azt mondja a *Bhagavad-gītāban* (2.20): *na jāyate*, a lélek számára nincs születés, és *mṛiyate*, számára nincs halál sem. *Nityaḥ śāśvato 'yaṁ purāṇo na hanyate hanyamāne śarīre*. A lélek örökkévaló és mindig létező. Nem vész el a test megsemmisülésével. *Na hanyate hanyamāne śarīre*. *Na hanyate* azt jelenti, hogy meg nem ölhető és nem pusztítható el, még a test megsemmisítése után sem.

A modern civilizációban hiányzik az a nevelési rendszer, amely arra tanítaná az embereket, hogy mi történik a halál után. Így ez a legtökéletlenebb oktatás, mert ha nincs meg a tudásunk arról, hogy mi történik velünk a halál után, akkor úgy halunk meg, mint az állatok. Az állat nem tudja, hogy egy másik testet fog kapni; nincs tudása erről.

Az emberi élet nem arra van, hogy állattá váljunk. Nemcsak az evés, alvás, szexuális élet és magunk megvédése iránt kell, hogy érdeklődjünk. Lehetnek nagyon jó lehetőségeink az evésre, sok szép éppület az alvásra, nagyon jó elrendezés a szexuális életre, nagyon jó védelmi erő, hogy

biztonságban legyünk, de ez még nem jelenti azt, hogy emberi lények vagyunk. Ez a fajta civilizáció az állati élet. Az állatokat szintén az evés, az alvás és a szexuális élet érdekli, és saját módszereik szerint meg is védik magukat. Ha valaki csak a testi természet e négy kérdésével foglalja le magát, akkor hol van a különbség az emberi és az állati élet között?

Különbség akkor van, ha az ember érdeklődik: „Miért születtem ilyen nyomorúságos helyzetbe? Van-e valami ellenszer erre? Van-e állandó örök élet? Nem akarok meghalni. Nagyon boldogan és békésen akarok élni. Van-e lehetőség erre? Mi a módszer? Mi ez a tudomány?” Amikor az érdeklődés megvan és lépéseket tettünk afelé, hogy megválaszoljuk ezeket a kérdéseket, az az emberi civilizáció; különben ez csak a kutyák civilizációja, állati civilizáció.

Az állatok elégedettek, ha ehetnek, alhatnak, szexuális életet élhetnek és van valami védelmük. Valójában nincs biztonság, mert senki sem tudja megvédeni magát a kegyetlen halál kezeitől. Hiranyakašipu például örökké akart élni, ezért komoly lemondásokat végzett. Az úgynevezett tudósok azt mondják, hogy tudományos módszerekkel meg fogják állítani a halált. Ez egy újabb örült kijelentés. Ez nem lehetséges. Nagyon fejlődhet a tudomány, de erre a négy problémára — születés, halál, öregség, betegség — nincs tudományos megoldás.

Aki intelligens, mohón vágyik ennek a négy elsődleges problémának a megoldására. Senki sem akar meghalni, de nincs ellenszer. Meg kell halnom. Sokféle fogamzásgátló módszer segítségével szeretnék megállítani a növekvő populációt, és a születés mégsem áll meg. Nem lehet megállítani a születést. Feltalálhat az ember korszerű gyógyszereket, de nem tudja megállítani a betegséget. Nem lehetséges, hogy beveszünk egy tablettát és véget vetünk a betegségnek.

A *Bhagavad-gītā* azt mondja: *janma-mṛtyu-jarā-vyādhi-duḥkha-doṣānudarśanam*: az ember gondolhatja, hogy megoldotta az élete összes problémáját, de hol a megoldás a születés, halál, öregség, betegség négy problémájára? A megoldás a Kṛṣṇa-tudat.

Kṛṣṇa ugyanebben a könyvben mondja:

*janma karma ca me divyam
evam yo vetti tattvataḥ
tyaktvā dehān punar janma
naiti mām eti so 'rjuna*

(Bg. 4.9)

Mindannyian minden pillanatban haldoklunk. A haldoklás utolsó fázisát halálnak hívják. De Kṛṣṇa azt mondja: „Aki ismeri megjelenésem és eltűnésem — nem felületesen, hanem valójában —, az teste elhagyása után nem fogad el újra anyagi testet.”

Mi történik egy ilyen személlyel? *Mām eti* — visszatér Kṛṣṇához. Ha vissza akarunk menni Kṛṣṇához, elő kell készítenünk a lelki testet. Ez a Kṛṣṇa-tudat. Ha Kṛṣṇa-tudatban maradunk, akkor fokozatosan előkészítjük következő testünket, a lelki testet, ami rögtön Kṛṣṇalokára visz bennünket, Kṛṣṇa lakhelyére, és boldogok leszünk. Ott boldogan és örökké fogunk élni.

Védekezés az illúzió ellen

1973-ban Śrīla Prabhupāda szokatlan levelet kapott egy kaliforniai asszonytól, aki két fiatal tanítványával találkozott. A hölgy arról panaszkodott, hogy „nagyon negatív benyomást tettek azokra az emberekre, akikkel találkoztak.” Megindulva a levélíró őszinte aggodalmától, Śrīla Prabhupāda időt szakított elfoglalt napirendjéből, hogy megírja neki ezt a mély gondolatokkal teli levelet.

Őkegyelmessége:

Kérem fogadja ezt a levelet szeretettel... K-Mart; San Fernando. Két tanítványával beszélgettünk különböző alkalmakkor. Mindketten nagyon negatív benyomást tettek azokra az emberekre, akikkel találkoztak.

Nem hiszem, hogy ennek így kellene lennie.

Ezek a fiúk Istent képviselik. Ez belülről jön. Kegyesnek kell tűnniük az emberek szemében. Ez az, amit mi látunk; ezért gondosan válogassa meg a mennyország ezen kis darabjait, amikor ilyen emberek közé helyezi őket. Másképp ez meg fogja hiúsítani a céljait. A szeretet létezik. Ez legyen olyan, amilyen valójában; szeretettel vagy sehogy.

Imáim legyenek önnel...és kérem imádkozzon értem.

Az Ön híve Istenben, áldását várva

Lynne Ludwig

Kedves Lynne Ludwig!

Kérem fogadja áldásomat! Köszönettel vettem Kaliforniából írt levelét, és figyelmesen elolvastam, de sajnos mivel hosszú ideig utaztam és prédikáltam Indiában, egészen mostanáig nem tudtam terjedelmesebben válaszolni. A panasa az, hogy megismerkedett két fiatal tanítványommal és úgy tűnt, mintha „negatív benyomást tennének azokra az emberekre, akikkel találkoztak.” Természetesen nem ismerem az esetet és a körülményeket, de kérem bocsásson meg, ha szeretett tanítványaim részéről bármiféle barátságtalanság vagy tapintatlanság érte Önt. Elvégre nem könnyű dolog teljesen Isten szolgálatának szentelni az életünket, és *māyā*, az illuzórikus anyagi energia különösen azokat próbálja törbe csalni, akik elhagyták az ő szolgálatát, hogy hívőkké váljanak. Ezért hogy *māyā* támadásának ellen tudjanak állni, és a kísértés minden helyzetében erősek tudjanak maradni, az odaadó szolgálat kezdő szintjén a fiatal vagy tapasztalatlan hívők néha felvesznek egyfajta magatartást azokkal a dolgokkal és emberekkel szemben, amelyek vagy akik veszélyesek vagy fenyegetőek lehetnek odaadásuk zsenge növényére nézve. Vagy esetleg túlzásba is viszik ezeket az érzéseket, csak azért, hogy védjék magukat. Így néhány nem hívő ember szemében, akiket talán még mindig nagyon szeret az anyagi energia, negatívnak vagy pesszimistának tűnhetnek.

Tény azonban, hogy az anyagi világ nagyon nyomorúságos, negatív hely, ahol minden lépésnél veszély fenyeget. Ez *duḥkhālayam aśāsvatam*, a halál, születés, betegség és öregség ideiglenes lakhelye, és egyedül a szenvedés és fájdalom otthona. Nem közönséges dolog arra a szintre kerülni, hogy igazi valójukban értsük meg ezeket a dolgokat, ezért azokat a személyeket, akik elérték ezt, „nagy lelkeknek” nevezik.

mām upetya punar janma

duḥkhālayam aśāsvatam

nāpnuvanti mahātmānaḥ

sāmsiddhiṁ paramām gatāḥ

Ez azt jelenti, hogy akik megértették, hogy az anyagi világ ideiglenes és nyomorúságos, (*duḥkhālayam aśāsvatam*), azok sohasem térnek újra vissza, s mivel ők *mahātmānaḥ*-k, vagyis nagy lelkek, Kṛṣṇa magánál tartja őket, mert képzettek arra, hogy tiszta hívőjévé válva elmeneküljenek erről a kellemetlen helyről. Ezt a verset Kṛṣṇa, vagyis Maga Isten mondja el a *Bhagavad-gītāban* (Bg. 8.15). Ki lehet Nála hitelesebb? A lényeg az, hogy ahhoz, hogy fejlődjön a lelki életben, az embernek minden anyagit pesszimista szemmel kell néznie, kivéve, ha Kṛṣṇa kielégítésére, szolgálatára használjuk. Nem reménykedünk semmilyen tartós gyönyörben vagy legmélyebb vágyaink kielégülésében a durva anyag ezen birodalmán belül.

Levelében sokszor hivatkozik a „szeretet” szóra, pedig az anyagi világban valójában *nincs* szeretet. Ez hamis propaganda. Amit ők szeretetnek neveznek, az csak kék, vagyis vágy a személyes

érzékkielégítésre:

kāma eṣa krodha eṣa

rajo-guṇa-samudbhavaḥ

mahāśano mahā-pāpmā

viddhy enam iha vairiṇam

Kṛṣṇa azt mondja Arjunának, tanítványának: „Csupán a kék az..., ami a világ mindent felemészítő, bűnös ellensége.” (Bg. 3.37) A védikus nyelvben nincsen szó az anyagi „szeretetre”, ahogy ezt jelenleg hívjuk. A *kāma* szó a kékre vagy az anyagi vágyra utal, de a valódi szeretetre a Védákban a *premā* szót találjuk, amely Isten felé irányuló szeretetünket jelenti. Isten szeretetén kívül nincs lehetőség a szeretetre. Csak kék van. Az anyagnak ebben a birodalmában az összes anyagi cselekedet — és nem csak az emberi lények minden cselekedete, hanem az összes élőlényé — ösztönzést kapva és a szexuális vágy által megmérgezve, a nő és a férfi közti vonzódáson alapszik. Ezért a szexuális életért forog az egész univerzum, és ezért szenved. Ez a keserű igazság. Itt az úgynevezett szeretet azt jelenti, hogy „te kielégíted az én érzéseimet és én kielégítem a te érzéseidet”, és ahogy az elégedettségnek vége, azonnal ott a válás, elkülönülés, veszekedés és gyűlölet. Nagyon sok dolog történik a szeretet helytelen felfogása miatt. A valódi szeretet Kṛṣṇa, Isten szeretetét jelenti.

Szeretetét mindenki be akarja fektetni valamibe, amibe szerinte érdemes. De ez csak a tudatlanság miatt van, mert az embereknek szegényes tudásuk van arról, hogy hol keressék a szeretetnek azt a legfelsőbb tárgyát, aki *valóban* képes elfogadni és viszonzni szeretetüket. Az emberek egyszerűen nem tudnak róla. Nincs megfelelő információjuk. Amint az ember vonzódni kezd bármilyen anyagihoz, az rögtön arcon üti, megrontja és csalódottá teszi. Biztos, hogy elégedetlenség és frusztráció lesz az eredménye. Ez a valóság. És ezek a fiatal fiúk az Ön országában és a világon mindenütt, elfogadják, hogy „Igen, ez így van”, és a megfelelő információt Kṛṣṇától fogadják el.

bahūnām janmanām ante

jñānavān mām prapadyate

vāsudevaḥ sarvam iti

sa mahātmā sudurlabhaḥ

„Sok-sok születés és halál után az igaz bölcs átadja magát Nekem, mert tudja, hogy Én vagyok minden ok oka. Az ilyen nagy lélek bizony ritka.” (Bg. 7.1) Kṛṣṇa megint a *mahātmā*, „nagy lélek” szót használja. Ezért a hívőink, akikkel Ön találkozott, nem közönséges fiúk és lányok. Nem. Őket valójában bölcsnek, nagy lelkeknek kell tekintenünk, mert sok születésen át tapasztalták az anyagi élet nyomorúságos betegségét, és megundorodtak tőle. Ezért magasabb szintű tudás után kutatnak — valami jobb után, s amikor megtalálják Kṛṣṇát és meghódolnak Neki, akkor tudással rendelkező *mahātmákká* válnak. Ez az anyagi világ olyan, mint egy börtön, egy büntetőhely, ami azért van, hogy elvigyen bennünket addig a pontig, ahol megundorodunk, és végül meghódolunk Kṛṣṇának, visszatérve eredeti természetünkhöz, az örök élethez, amely boldogsággal és tudással teli. Ezeknek a hívőknek az érdekéhez hozzátartozik az is, hogy ők megtették azt, ami *sudurlabhaḥ*, nagyon ritka az emberek között a társadalomban.

Kṛṣṇának meghódolva az ember megtalálja azt a végső dolgot, amibe belefektetheti szeretetét: Istent. Az Isten iránti szeretet mindenkiben benne van, mint ahogy a tűz a meggyújtatlan gyufában, csak épp be van fedve. De ha valahogy kifejllesztjük szunnyadó Istenszeretetünket, és Kṛṣṇa lesz imádatunk legfelsőbb célja, a legfelsőbb barát, a legfelsőbb mester vagy a legfelsőbb szerető, akkor soha többé nem leszünk csalódottak vagy boldogtalanok. És mivel szeretetre való hajlamunkat jófelé irányítottuk:

mac-cittā mad-gata-prāṇā

bodhayantaḥ parasparam

kathayantaś ca mām nityam

tuṣyanti ca ramanti ca

(Bg. 10.9)

Az a hívő, aki életével meghódolt Kṛṣṇa előtt, mindig „nagy elégedettséget és örömet” élvez, mindig felvilágosult, mindig pozitív, nem pedig negatív, ahogy Ön mondja. (Bg. 10.9) A *yoga-yukto viśuddhātmā*, a Kṛṣṇa odaadó szolgálatában lefoglalt tiszta hívőt, *sarva-bhūtātma-bhūtātma*,

kedveli mindenki és ő is kedvel mindenkit. Egy másik helyen azt mondja Kṛṣṇa, hogy *yo mad-bhaktah sa me priyah*, az Ő híve, aki nagyon kedves Neki, *adveṣṭā sarva-bhūtānaṁ maitraḥ karuṇa eva ca*, nem irigy, hanem minden élőlény kedves barátja. Egy hívőnek továbbá egyenlőnek kell lennie mindenkihez (*paṇḍitāḥ sama-darśinaḥ*). Sohasem tesz megkülönböztetést úgy, hogy azt mondja: „ez jó, ez rossz”. Nem.

Ez a Kṛṣṇa-tudat fejlettebb szintjének leírása, ahová a hívő a megalapozott tudás fejlődése során jut el. Jelenleg sok tanulónk fiatal fiú. Fokozatosan tanulnak, és a folyamat olyan hatásos, biztos és hiteles, hogy ha ragaszkodnak hozzá, eljutnak a megfelelő szintig, ahogy Ön mondta, a szeretetig. De ez a szeretet nem anyagi, ezért nem szabad a közönséges, világi gondolkodás hamis, szentimentális szintjén megítélni. Szerintünk ez a lényeg. Ezért anyagi szempontból igaz lehet, hogy ők nem szeretnek. Feladtak minden olyan ragaszkodást a családhoz, barátokhoz, feleséghez, országhoz, fajhoz stb, amely az anyagi életfelfogáson, a fel-fellobbanó érzékkielégítésen alapszik. Valamennyire már megszabadultak *māyā* szeretetétől, vagyis a kéjtől, és Kṛṣṇa szeretetére vágynak, a végtelen és tökéletesen kielégítő szeretetre, de még nem jutottak el odáig, ennyi az egész. Nem lehet elvárni, hogy honfitársai, akik olyan sok rossz szokáshoz kötődnek, hirtelen abbahagyják a húsevést, az intoxikáló szerek használatát és sok más tisztátalan dolgot, és máról holnapra nagy önmegvalósult lelkekké válnak. Ez nem lehetséges. Ez utópisztikus. De már csupán azáltal is, hogy valaki felavatást nyer mint Kṛṣṇa hívője, az emberi társadalom legmagasabb osztályába kerül. *Sa buddhimān manuṣyeṣu sa yuktaḥ kṛtsna-karma-kṛt*: „Az ő helyzete még akkor is transzcendentális, ha mindenféle tettet végez.” És bár lehet, hogy ezek a hívők fejlődésük során még nem érték el a lelki megértés legmagasabb fokát, mégis legmagasabb szinten állónak kell tekinteni őket, minden átmeneti gyarlóságuk ellenére is.

api cet sudurācāro

bhajate mām ananya-bhāḥ

sādhur eva sa mantavyaḥ

samyag vyavasito hi saḥ

„Még ha valaki a legszörnyűbb tettet követi is el, ha odaadó szolgálatot végez, szentnek kell tekinteni, mert a helyes utat járja.” (Bg. 9.30). Ahogy Ön mondja: „Tévedni emberi dolog”. Ezért kezdő szinten mindig számítunk eltérésekre. Kérem, nézze a dolgot ebben a megvilágításban, és bocsássa meg apró hibáikat! A legnagyobb dolog az, hogy ők mindent, még az életüket is Kṛṣṇának adták — és ez sohasem hiba.

Örök jóakarója,

A. C. Bhaktivedanta Swami

Tudatosság arról, ami a legjobb és leggyönyörűbb

1974. májusában az ismert író költő, Desmond James Bernard O'Grady meglátogatta Prabhupādát római szállásán, ahol kettesben, élénken és hosszasan beszélgettek. A lelki vezető és a költő többek között megvitatta a személyes azonosság és az egyéni kötelesség kérdését, a háborúskodás befejezését, a modern nevelést és ennek problémáit, az időn túli életet és a szeretet alapvető természetét.

Mr. O'Grady: A *Bhagavad-gītā* nagyon szép kiadásban jelent meg.

Śrīla Prabhupāda: Ez két év alatt az ötödik kiadás.

Mr. O'Grady: Melyik országban a legsikeresebb a Hare Kṛṣṇa mozgalom?

Śrīla Prabhupāda: Mindenhol. Afrikában, Amerikában, Kanadában, Japánban, Kínában. De valójában Amerikában a legsikeresebb. Nagyon sok amerikai fogadta el a Kṛṣṇa-tudatot.

Mr. O'Grady: És mi van itt, Rómában? Vannak problémáik a rendőrséggel?

Śrīla Prabhupāda: Mindenhol vannak problémáink. A rendőrség néha zaklat minket, de általában elfáradnak, és végül is nem tesznek semmit. [Nevetés.]

Mr. O'Grady: A rendszer feladja? Ez csodálatos. Én magam is elfáradtam a rendszertől. Valami baj van az államügyekkel. Talán tud nekem tanácsot adni azzal kapcsolatban, hogyan lehet legyőzni a rendszert.

Śrīla Prabhupāda: Maguk írek! Sohasem fáradnak bele a harcba.

Mr. O'Grady: Nem. [Nevetés.] Ez bennünk van.

Śrīla Prabhupāda: Valójában a harc egyfolytában folyik.

Mr. O'Grady: És mit tanácsol, mit csináljunk? Gondolom erkölcsileg helyes, hogy itt ülök...

Śrīla Prabhupāda: Addig, amíg a testi életfelfogás illúzió alatt tart bennünket, és azt gondoljuk, hogy ez a test vagyunk, és az egyik ember azt gondolja: „én ír vagyok”, egy másik azt: „én olasz vagyok, amerikai, indiai” és így tovább, addig a harc is folytatódik. A kutyák és macskák közötti harcot nem lehet megállítani. A kutya azt gondolja: „Én egy nagy kutya vagyok.” A macska pedig azt gondolja: „Én egy nagy macska vagyok.” Éppígy, ha azt gondoljuk, hogy „ír vagyok” vagy „angol vagyok”, akkor nem vagyunk jobbak, mint a macskák és kutyák. Amíg az emberek testi életfelfogásban maradnak, addig harcolni fognak.

Mr. O'Grady: És mi volt Mahatma Gandhi harca az alsóházban?

Śrīla Prabhupāda: Az egy másik kutya-izmus volt. Nincs különbség. A kutya azt gondolja, hogy „Kutya vagyok”, mert kutya teste van. Ha én azt gondolom, hogy indiai vagyok, mert ez a test India földjén született, akkor miben különbözöm a kutyától? A testi életfelfogás állatiasság. Amikor megértjük, hogy nem ezek a testek, hanem lelkek vagyunk, akkor béke lesz. Másképpen nem lehet béke. *Sa eva go-kharaḥ*. A Védikus Irodalom azt mondja, hogy az a személy, aki testi életfelfogásban él, ugyanolyan, mint egy tehén vagy egy szamár. Az embereknek túl kell lépniük az önvalónak ezen az alacsony szintű megértésén. Hogyan kell ezt tenni?

mām ca yo 'vyabhicāreṇa

bhakti-yogena sevate

sa guṇān samatītyaitān

brahma-bhūyāya kalpate

„Aki teljesen az odaadó szolgálattal foglalja le magát, és nem esik vissza semmilyen körülmények között, az egyszerűen túllép az anyagi természet kötőerőin, s így elér a lelki szintre.” (*Bhagavad-gītā* 14.25)

A szervezetünkben sok mexikói, kanadai, indiai, zsidó és muzulmán van, de nem tartják magukat muzulmánoknak, keresztényeknek, zsidóknak, vagy bármi ilyesminek. Mindannyian Kṛṣṇa szolgálói. Ez a Brahman megvalósítás.

Mr. O'Grady: Így is nevet adunk neki.

Śrīla Prabhupāda: Igen. Névnek kell lennie. És bár az Ön neve különbözik egy másik íretől, mégis mindketten úgy érzik, hogy írek. A nevünk lehet különböző, de nem ez számít. A minőségnek kell egynek lennie. Ez szükséges. Amikor elérjük Kṛṣṇa minőségét, akkor a különböző nevek ellenére béke lesz. Ezt hívják *so 'hamnā*. Egy nemzetben belül az emberek nevei különbözőek lehetnek, mégis minden ember ugyanolyan nemzetiségűnek érzi magát. Különbségek lehetnek, de ha a minőség azonos, akkor az egy egység, *brahma-bhūta*.

*brahma-bhūtaḥ prasannātmā
na śocati na kāṅkṣati
samaḥ sarveṣu bhūteṣu
mad-bhaktim labhate parām*

„Aki ilyenformán eljutott a transzcendentális síkra, az egyszerre megvalósítja a Legfelsőbb Brahmant. Sohasem bánkódik, és nem is vágyik semmire, egyenlő minden élőlényel szemben. Ebben az állapotban tiszta odaadó szolgálatot ér el Énirántam.” (Bg. 18.54)

Ez a világ nyomorúságos az anyagilag megfertőzött ember számára, de egy *bhakta* számára az egész világ éppen olyan jó, mint Vaikuṅṭha. Az imperszonalisták számára a Brahman-szint elérése, az Abszolúttal való eggyé válás az utolsó szó.

Mr. O'Grady: Az Abszolút belső vagy külső?

Śrīla Prabhupāda: Nincsen külső vagy belső. Az Abszolút kettősségek nélküli.

Mr. O'Grady: Rendben van, de egyéni szinten...

Śrīla Prabhupāda: Mi nem vagyunk abszolútak. Amikor az abszolút szinten helyezkedünk el, akkor vagyunk abszolútak. Azonban most a relatív világban vagyunk. Az Abszolút Igazság is itt van, de az érzékeink nem elég magas szintűek ahhoz, hogy megértsük az Abszolút Igazságot. Amíg az idő ellenőrzése alatt állunk, addig szó sincs abszolúttá válásunkról.

Mr. O'Grady: Az „abszolút” időn túli életet jelent?

Śrīla Prabhupāda: Ezt a *Bhagavad-gītā* mondja (4.9):

*janma karma ca me divyam
evam yo vetti tattvataḥ
tyaktvā dehaṁ punar janma
naiti mām eti so 'rjuna*

„Aki ismeri megjelenésem és cselekedeteim transzcendentális természetét, az teste elhagyása után nem születik meg újra ebben az anyagi világban, hanem eléri az Én örök tartózkodási helyemet.”

Ez abszolút — hazamenni, vissza Istenhez. Amíg itt vagyunk az anyagi világban és azonosítjuk magunkat a testünkkel, addig vándorolunk egyik testből a másikba. Ez nem abszolút. Ezt Kṛṣṇa világosan elmondja itt. Amikor valaki visszamegy a lelki világba, akkor eléri az abszolút helyzetet.

Mr. O'Grady: Rendben, de az én kérdésem az, elegendő-e, hogy itt ülünk — Ön ott, én itt, barátokként, és a beszélgetés nemes művészetével foglaljuk le magunkat, amíg az óceánon keresztül...

Śrīla Prabhupāda: Figyelmen kívül hagyta azt a fontos dolgot, hogy Ön az egyik helyen ül, és én pedig máshol, de ez különbség nem befolyásolja a valódi létünket. Mindketten emberi lények vagyunk. Az ilyen felfogás mint „ír”, „angol”, „protestáns”, „katolikus” és így tovább, nem más, mint különböző ruhák. Az embernek mentesnek kell lennie ezektől a megjelölésektől. Amikor az ember így szabad, akkor megtisztul.

*sarvopādhi-vinirmuktam
tat-paratvena nirmalam
hr̥ṣīkeṇa hr̥ṣīkeśa-
sevanam bhaktir ucyate*

(*Bhakti-rasāmṛta-sindhu* 1.1.12)

Amikor az embernek megtisztulnak az érzékei, és ezeket a megtisztult érzékeket az érzékek ura, Kṛṣṇa szolgálatában foglalja le, akkor tökéletessé tette az életét. Ez a kettősségtől való mentesség, és ez abszolút.

Mr. O'Grady: De a rendszer ragaszkodik ahhoz, hogy amerikaiak, indiaiak vagy afrikaiak gondoljuk magunkat.

Śrīla Prabhupāda: Igen. A materialista társadalom kettősséget jelent.

Mr. O'Grady: De ez elkerülhetetlen. Hogyan tudjuk elkerülni az anyagi létet?

Śrīla Prabhupāda: Ez a Kṛṣṇa-tudatban lehetséges. A lóbuszvirág a vízben él, de sohasem érinti a vizet.

Mr. O'Grady: Nem hiszem, hogy egyik terület helyzeteit el lehet magyarázni egy másiktól való metaforákkal. Hogyan oldhat meg politikai problémákat bizonytalan lelki gondolatokkal kifejezve? A természetük teljesen különböző.

Śrīla Prabhupāda: Néha a különböző példák segítenek, hogy jobban megértsünk vagy értékeljünk

egy problémát. A vázában különböző virágok vannak, és ez a változatosság segít, hogy jobban értékeljük a virág fogalmát. Bármilyen szempontból nézzük, Kṛṣṇa képes megoldani minden problémát. Miért csak az írek és angolok problémáját? Minden problémát. Ezt úgy hívják, hogy egység a különbözőségben. Tanítványaink különféle hátterekkel jöttek, de mivel mindannyian a Kṛṣṇa-tudatban vannak, egységesek lesznek.

Mr. O'Grady: Nagyon jó. Ezt elfogadom. De azért szeretném tudni, hogy amikor Kṛṣṇa-tudatról beszél, van-e különbség e között és a Krisztus-tudat között.

Śrīla Prabhupāda: Nem, nincs különbség. Krisztus azért jött el, hogy Isten üzenetét prédikálja. Ha valójában Krisztus-tudatosá válik valaki, akkor Kṛṣṇa-tudatosá válik.

Mr. O'Grady: És ha Kṛṣṇa-, vagyis Isten-tudatosá válunk, ez azt jelenti, hogy tudatosá válunk az önvalóról? Vagyis tudatosá arról, hogy kik vagyunk valójában?

Śrīla Prabhupāda: Igen, az Isten-tudatoság magában foglalja az önvalóról való tudatosságot, de az önvalóról való tudatosság nem feltétlenül Istentudat.

Mr. O'Grady: De lehetséges, hogy az?

Śrīla Prabhupāda: Nem.

Mr. O'Grady: De az ember elérhet tudatosságot a belső Istenről.

Śrīla Prabhupāda: Ez azt jelenti, hogy Istentudatos. Most napfényben van, és a Napról való tudatosság magában foglalja azt, hogy képes látni önmagát. Sötétben senki nem láthatja magát. Éjjel még saját kezünket vagy lábunkat sem látjuk, de ha kimegyünk a napra, akkor láthatjuk a napot és magunkat egyaránt. Napfény nélkül, Istentudat nélkül az önvalóról szóló tudás nem teljes. Az Istentudattal pedig tudatosak lehetünk az önvalóról is.

Mr. O'Grady: Tanári foglalkozásunkból adódóan nagyon sok fiatal emberrel találkozunk, de nem próbálunk meg nekik semmiféle didaktikus üdvözlést tanítani. Afelé próbáljuk irányítani őket, hogy egyfajta tudatosságot nyerjenek arról, ami a legjobb, leggyönyörűbb és ami a lelkiileg a legtáplálóbb körülöttük a világon — vagyis csak annyira, amennyire a rendszer megengedi. Nagyon gyakran a tanulók nem elég semlegesek ahhoz, hogy lelki szinten legyenek, inkább érzelmi szinten vannak. Gyakran szembe kell néznünk azzal a kérdéssel, hogy „Ki vagyok én?” vagy „Egyáltalán miről is van itt szó?”

Śrīla Prabhupāda: Igen.

Mr. O'Grady: Vagy azt kérdezik: „Miért vagyok itt?”

Śrīla Prabhupāda: Igen, nagyon jó.

Mr. O'Grady: Megkérdezik tőlünk, hogy „Miért kell itt lennem? Ki vagy te, tanár, és miért van jogod ahhoz, hogy megmondd nekünk, mit gondoljunk, mit tegyünk és mit ne? Miért kell Shakespeare-t olvasnom? Miért kell Mozartot hallgatnom? Jobban szeretem Bob Dylant.” Az ilyen kérdések nagyon csalódott elmeállapotból származnak, bizonytalanságból, kétségekből és a dolgok teljes struktúrájának hiteltelenségéből. Gyakran katalizmatikus módon kell válaszolnunk ezekre a kérdésekre. Ahelyett, hogy közvetlen választ adnánk, közvetve kell válaszolnunk, tekintetbe véve azokat a feltételeket, amelyek ezeknek a kérdéseknek a feltevésére buzdították a tanulókat.

Gondolja, hogy nyíltabban kellene közelednünk hozzájuk?

Śrīla Prabhupāda: Ön egy problémáról beszél, ami ...

Mr. O'Grady: A modern nevelés problémájáról.

Śrīla Prabhupāda: Igen. Nagyon sok kérdés van, de a modern nevelés nem válaszolja meg ezeket. „Miért jöttem ide? Mi a cél?” Ezekre a kérdésekre tökéletesen kell válaszolni. Ezért a Védák utasítanak: *tad-vijñānārtham sa gurum evābhigacchet*. Ahhoz, hogy az összes ilyen kérdésekre választ találjon, az embernek egy hiteles lelki tanítómesterhez kell fordulnia.

Mr. O'Grady: És mi van akkor, ha nincs ilyen lelki tanítómester? Mi van, ha azt mondják nekünk, hogy Mr. Nixon hiteles lelki tanítómester? Mit teszünk akkor?

Śrīla Prabhupāda: Nem, nem. (Nevetés) A hiteles lelki tanítómesternek el kell érnie egy kívánt szintet. Csak egy sorát hallotta a versnek. Ki a lelki tanítómester? Ez a következő sor: *śrotriyam brahma-ṅiṣṭham*. A *śrotriyam* szó egy olyan valakire vonatkozik, aki egy másik hiteles forrástól hallott. A lelki tanítómester az, aki egy másik képzett lelki tanítómestertől kapta a tudását. Ez éppen olyan, mint amikor egy orvos az orvostudományt egy másik orvostól tanulta. Hasonlóan, a hiteles lelki tanítómesternek az egymást követő lelki tanítómesterekkel kell kapcsolatban lennie. Az eredeti

lelki tanítómester Isten.

Mr. O'Grady: Igen. Ez így van.

Śrīla Prabhupāda: Valaki, aki Istentől hallott, elmondja ugyanazt az üzenetet az ő tanítványainak. Ha egy tanítvány nem változtatja meg az üzenetet, akkor ő egy hiteles lelki tanítómester. Ez az a folyamat, amelyet mi követünk. Kṛṣṇától, Istentől hallunk, így tanulunk, és általa értjük meg, hogy ki tökéletes. Vagy egy képviselőjétől hallunk, aki nem mond ellent Kṛṣṇának, és aki megvalósította az üzenetét. Ez nem úgy van, hogy beszélünk valamiről és közben mindenféle ostobaságot teszünk. Aki így tesz, az nem lelki tanítómester.

Mr. O'Grady: Ott van az én szegény öreg apám, aki Írország nyugati részén él. Egyszerű öregember, hetvennyolc éves, az Ön generációja. Ebben a korban jutott el oda, hogy így szóljon: „Ők, a papok, azt mondják, hogy Isten az, aki mindent tud. De én azt akarom tudni, hogy ki tanította Istent.” Aztán hozzám jön és azt mondja: „Te iskolába jártál és könyveket olvasol. Mondd meg nekem, hogy ki tanította Istent!” Nem tudok válaszolni. Ez a különbség a hetvennyolc és a harminckilenc éves ember között.

Śrīla Prabhupāda: Ez a különbség nem a kor miatt van. A különbség a tudás. A *Brahma-sūtrában* az a kérdés merül fel, hogy ki Isten? Először is itt ez a kérdés.

Mr. O'Grady: Ki tanította Istent?

Śrīla Prabhupāda: Nem. Először is az a kérdés, hogy *ki* Isten? Aztán megkérdezzük, hogy ki tanította Istent. A *Vedānta-sūtra* azt mondja: *athāto brahma-jijñāsā*: Érdeklődnünk kell arról, hogy ki Isten. Anélkül hogy tudnánk, hogy ki Isten, hogyan tehetjük fel azt a kérdést, hogy ki tanította Istent? Ha nem tudjuk, hogy ki Isten, nem merül fel az a kérdés, hogy ki tanította Istent. Nem így van?

Mr. O'Grady: De, így van.

Śrīla Prabhupāda: Hogy ki Isten, azt a *Brahma-sūtra* magyarázza el. *Janmādy asya yataḥ*: Isten az, akitől minden származik. Ez Isten: a Legfelsőbb Lény, akitől minden származik. Most pedig: milyen a természete ennek a Legfelsőbb Lénynek? Halott kő vagy élőlény? Erre is kapunk magyarázatot. *Janmādy asya yato 'nvayād itarataś cārtheṣv abhijñāḥ svarāṭ (Śrīmad-Bhāgavatam 1.1.1)*: a Legfelsőbb Lénynek mindig tudomása van mindenről, közvetlenül vagy közvetve. Hacsak nem teljesen tudatos mindenről, nem lehet Isten. Aztán következik az a kérdés, amelyet ön tett fel, hogy ki tanította Istent. Erre szintén van válasz. *Svarāṭ*: Ő teljesen független. Nem kell senkitől tanulnia. Isten ilyen. Ha valakinek tanulnia kell másoktól, akkor ő nem Isten. Kṛṣṇa elmondta a *Bhagavad-gītā*t, és nem kellett senkitől megtanulnia. Nekem a lelki tanítómesteremtől kell tanulnom, de Kṛṣṇának senkitől sem kell ezt tanulnia. Az, akinek nem kell másoktól tanulnia, az Isten.

Mr. O'Grady: Hol kapcsolódik ehhez az emberi szeretet?

Śrīla Prabhupāda: Minden Istentől jön. Mivel Isten szerves részei vagyunk, azért nyilvánul meg a részleges szeretet bennünk, mert az eredeti szeretet Benne van. Semmi sem létezhet, ha nincs meg Istenben; ezért a szeretet is megvan Istenben.

Mr. O'Grady: És a szeretet megnyilvánulásai Isten megnyilvánulásai?

Śrīla Prabhupāda: Ha a szeretet hajlama nem volna meg Istenben, hogyan nyilvánulna meg bennünk? Egy bizonyos apától született fiúban vannak olyan dolgok, amelyek hasonlítanak az apára. Mivel a szeretetre való hajlam jelen van Istenben, ezért van meg bennünk is ez a hajlam.

Mr. O'Grady: Lehet, hogy a szeretetet a szükség váltja ki bennünk?

Śrīla Prabhupāda: Nem beszélhetünk arról, hogy „lehet”. Mi Istent abszolút kifejezésekben határozzuk meg. *Janmādy asya yataḥ*. Isten az, akiből minden ered. A harcra való hajlam is jelen van Istenben, de az Ő harca és szeretete abszolút. Az anyagi világban azt tapasztaljuk, hogy a harc éppen a szeretet ellentéte, de Istenben a harcra való hajlam és a szeretetre való hajlam egy és ugyanaz. Ez az „abszolút” jelentése. Megtudhatjuk a Védikus Írásokból, hogy amikor Isten megölte úgynevezett ellenségeit, akkor ők felszabadulást értek el.

Mr. O'Grady: Lehetséges az, hogy egyedül jussunk el oda, hogy így megértsük Istent?

Śrīla Prabhupāda: Nem. Ezért idéztük ezt a verset: *tad-vijñānārtham sa gurum evābhigacchet*. Az *abhigacchet* szó azt jelenti: „kell”. Egyedül nem lehetséges. A szanszkrit nyelvtanban ezt az ige *vidhiliṅ* formájának nevezik, és ezt a formát akkor használják, ha nincs választási lehetőség. Az *abhigacchet* szó azt jelenti, hogy az embernek egy *guruhoz* kell fordulnia. Ez a védikus módszer.

Ezért a *Bhagavad-gītā*ban láthatjuk, hogy Arjuna beszélgetett Kṛṣṇával, de amikor látta, hogy a dolgok nem oldódnak meg, akkor meghódolt Kṛṣṇának, és *gurujaként* fogadta el.

kārpaṇya-doṣopahata-svabhāvah

pr̥cchāmi tvām dharma-sammūḍha-cetāḥ

yac chreyaḥ syān niścitam brūhi tan me

śiṣyas te 'ham śādhi mām tvām prapannam

„Most zavarban vagyok kötelességemet illetően, és gyengeségem miatt elvesztettem a lélekjelenlétem. Ebben a helyzetben kérlek Téged, mondd meg világosan, mi a legjobb számomra! A tanítványod vagyok, egy lélek, aki meghódolt Előtted. Kérlek, oktass engem!” (Bg. 2.7) Tehát láthatjuk, hogy Arjuna zavarban van kötelességét illetően.

Mr. O'Grady: Ez önmagára nézve kötelesség, vagy másokra, vagy az államra nézve?

Śrīla Prabhupāda: A katonának az a kötelessége, hogy harcoljon az ellenséggel. Arjuna katona volt, és Kṛṣṇa azt tanácsolta neki: „A másik csapat az ellenséged, te pedig katona vagy. Miért próbálsz erőszakmentes lenni? Ez nem helyes.” Aztán Arjuna így szólt: „Meg vagyok zavarodva. Ilyen zavarodottságban nem vagyok képes helyes döntést hozni. Ezért elfogadlak Téged lelki tanítómesteremnek. Kérlek, adj megfelelő utasítást!” Kaotikus helyzetben, az élet zavaros állapotában az embernek meg kell keresnie egy olyan valakit, aki teljes tudással rendelkezik az adott témában. Ügyvédhez megyünk, hogy megoldja a jogi problémákat, és orvoshoz, hogy megoldja az egészségügyi problémákat. Az anyagi világban mindenki meg van zavarodva a lelki azonosságát illetően. Ezért kötelességünk, hogy egy hiteles lelki tanítómesterhez forduljunk, aki valódi tudást képes nekünk adni.

Mr. O'Grady: Én nagyon meg vagyok zavarodva.

Śrīla Prabhupāda: Tehát egy lelki tanítómesterhez kell fordulnia.

Mr. O'Grady: És ő dönt arról, hogy hogyan lehet zavarodottságomon segíteni?

Śrīla Prabhupāda: Igen, a lelki tanítómester az, aki minden zavarodottságot megold. Ha a lelki tanítómester nem képes megmenteni tanítványát a zavarodottságból, akkor ő nem lelki tanítómester. Ez a próba.

saṁsāra-dāvānala-līḍha-loka-

trāṇāya kārūṇya-ghanāghanatvam

prāptasya kalyāṇa-guṇārṇavasya

vande guroḥ śrī-caraṇāravindam

Az egész megzavarodott világ olyan, mint egy égő erdőtűz. Az erdőtűzben az állatok zavarodottak. Nem tudják, merre menjenek, hogy mentsék meg az életüket. Az anyagi világ lángoló tüzeben mindenki meg van zavarodva. Hogyan lehet kioltani az erdőtűzet? Nem tudjuk alkalmazni az ember által létrehozott tűzoltóságot, és nem önthetünk rá vödörből vizet. A megoldás akkor jön, amikor a felhőkből eső hull az erdőtűzre. Ez a képesség nem a mi kezünkben van, hanem Isten kegyétől függ. Tehát az emberi társadalom zavaros helyzetben van, és nem találja a megoldást. A lelki tanítómester az, aki megkapta Isten kegyét, és meg tudja világítani a megoldást a megzavarodott embereknek. Az, aki megkapta Isten kegyét, lelki tanítómester lehet, és átadhatja ezt a kegyet másoknak.

Mr. O'Grady: A probléma az, hogy hogyan találjuk meg ezt a lelki tanítómestert.

Śrīla Prabhupāda: A probléma nem ez. A probléma az, hogy őszinték vagyunk-e. Vannak problémáink, de Isten benne van a szívünkben. *Īśvaraḥ sarva-bhūtānām*. Isten nincs messze. Ha valaki őszinte, Isten küld neki lelki tanítómestert. Ezért hívják Istent *caitya-gurunak* is, a szívben lévő lelki tanítómesternek. Isten belülről és kívülről is segít. A *Bhagavad-gītā* mindent így ír le. Ez az anyagi test olyan, mint egy gép, de a szívünkben ott a lélek, és a lélekkel ott a Felsőlélek, Kṛṣṇa, aki utasításokat ad. Az Úr azt mondja: „Ezt akartad csinálni, most itt a lehetőség. Menj és csináld ezt!” Ha az ember őszinte, azt mondja: „Isten, most Téged akarok.” Akkor Ő utasítást fog neki adni: „Igen, most gyere, és így megkapsz engem.” Ez az Ő kegyessége. Ha mást akarunk, az is rendben van. Megkaphatjuk Isten nagyon kegyes. Amikor akarok valamit, Ő ott van a szívemben és utasít, megmondja nekem, hogyan kaphatom meg. Miért ne adna utasítást arra, hogy hogyan kaphatok lelki tanítómestert? Először is vágyunk kell arra, hogy felélesszük Istentudatunkat. Akkor Isten ad nekünk lelki tanítómestert.

Mr. O'Grady: Nagyon szépen köszönöm.

Śrīla Prabhupāda: Én köszönöm önnek. És van egy kérésem önhöz. Ön költő. Írjon Istenről! Ért az

íráshoz, ezért kérem, írjon Istenről hivatásaként! Így sikeres lesz az élete. És ha valaki öntől hall, az ő élete szintén sikeres lesz. Ez az utasítás:

*idaṁ hi puṁsas tapasaḥ śrutasya vā
sviṣṭasya sūktasya ca buddhi-dattayoḥ
avicyuto 'rthaḥ kavibhir nirūpito
yad uttamaśloka-guṇānuvarṇanam*

(*Śrīmad-Bhāgavatam* 1.5.22)

A társadalomban sok vezető van, akik költők, tudósok, vallásos emberek, filozófusok, politikusok és így tovább. Akik értenek hozzá, azoknak szól ez az utasítás: kötelességük, hogy a Legfelsőbb Lény dicsőítésével tegyék tökéletessé hivatásukat.

Mr. O'Grady: Az a tapasztalatom, hogy valamilyen különleges okból kiválasztottak vagyunk arra, hogy egy bizonyos dolgot csináljunk.

Śrīla Prabhupāda: Az ok itt található. *Avicyutaḥ*. A biztos választás ez: „Írjanak az Úr dicsőségéről!”

Mr. O'Grady: De Ön azt mondta, hogy a lelki tanítómester kiválasztott. A lelki tanítómester, a költő, a pap Isten által kiválasztott. Azért választotta ki azt a személyt, hogy verset írjon, festményt fessen vagy csináljon zenét.

Śrīla Prabhupāda: Tehát amikor zenét komponál, komponáljon zenét Istenről! Ez az ön tökélessége.

Mr. O'Grady: Amikor az ember saját foglalkozásában dolgozik Istenért, akkor az a szakma válik az ő tökéletességévé?

Śrīla Prabhupāda: Igen.

Mr. O'Grady: Nagyon köszönöm.

VIII.

A tökéletesség elérése

Az élet céljának megismerése

Minden gondolkodó ember felteszi azt az alapvető kérdést, hogy „Mi az élet célja?”. Sajnos a végső cél megtalálásának nehézségét összetetté teszi az a tény, hogy egymásnak ellentmondó filozófiák, vallások és ideológiák ezrei és ezek védelmezői versenyeznek lojalitásunkért. Itt Śrīla Prabhupāda egyszerű és világos útmutatást nyújt.

A mai témánk Istennel való kapcsolatunk. Ez az önmegvalósítás. A *saṅkīrtana* mozgalom az önmegvalósítás legkönnyebb folyamata, mert tisztítja a szívet. Az identitásunkkal kapcsolatos félreértés annak a pornak köszönhető, amely az elmét takarja. Egy porfedte tükörben az ember nem láthatja magát — akkor láthatja magát benne, ha a tükör nagyon tiszta. A meditáció tehát egy olyan folyamat, amely a szívet tisztítja. A meditáció azt jelenti, hogy megpróbáljuk megérteni kapcsolatunkat a Legfelsőbbel.

Mindennel, amivel érintkezünk, van valamilyen kapcsolatunk. Mivel én ezen a párnán ülök, a kapcsolat az, hogy én ülök, a párna pedig tart engem. Önöknek is vannak kapcsolataik. Önök angolok vagy indiaiak, tehát vannak kapcsolataik a társadalmukkal, családjukkal, barátaikkal. De mi a kapcsolatunk Istennel?

Ha mindenkit megkérdeznénk, csak nagyon kevés ember tudná elmagyarázni Istennel való kapcsolatát. Azt mondják: „Kicsoda Isten? Isten halott. Nem hiszek Istenben; mit beszélhetnénk kapcsolatáról?” Mivel szívüket betakarják ezek a piszkos dolgok, nem látnak. Mindennel van kapcsolatunk, miért nem próbáljuk megérteni Istennel való kapcsolatunkat? Intelligens dolog ez? Nem. Ez tudatlanság. Az anyagi világ minden teremtménye be van fedve az anyagi természet három kötőerejével. Ezért nem látják Istent. Nem értik Istent, és nem is próbálják megérteni. Pedig Isten létezik. Reggelente Angliában olyan párás a levegő, hogy nem lehet látni a napot, amely a köd mögött van. Ez azt jelenti, hogy nincs nap? Nem látjuk, mert be van fedve a szemünk. De ha elküldünk egy táviratot a világ másik részére, azt fogják válaszolni: „Igen, a nap itt van. Látjuk. Káprázóan fényes.” Tehát amikor valaki tagadja Isten létezését, vagy nem tudja tisztázni Istennel való kapcsolatát, az azt jelenti, hogy hiányos a tudása. Nem azt jelenti, hogy nincs Isten. Nekünk van hiányosságunk. A Nap nincs befedve. A Nap nem lehet befedve. A ködnek, a felhőnek vagy a párának nincs elég ereje ahhoz, hogy befedje a Napot. Milyen hatalmas a Nap! Sokszorosa ennek a Földnek, egy felhő pedig legfeljebb tíz, húsz, száz mérföldet tud befedni. Tehát hogyan tudnák a felhők befedni a Napot? Nem. A felhők nem tudják befedni a Napot. A szemünket fedik be. Amikor az ellenség jön, és a nyúl nem tudja megvédeni magát, akkor becsukja a szemét és azt gondolja: „Az ellenségem már elment.” Hasonlóképpen, mi is be vagyunk fedve Isten külső energiája által, és azt gondoljuk, hogy „Isten halott”.

Istennek háromféle energiája van. A *Viṣṇu Purāṇa* leírja a Legfelsőbb Úr energiáját. A Védákban, az *Upaniṣadokban* szintén vannak leírások a Legfelsőbb Úr energiáiról. *Parāśya śaktir vividhaiva śrūyate (Śvetāśvatara Upaniṣad 6.8)*. *Śakti* azt jelenti, hogy „energia”. Az Úrnak sokféle energiája van. A Védák azt mondják, hogy az Úrnak nem kell semmit tennie. Nekünk dolgoznunk kell, mert nincs más eszközünk a létezésre — kell ennünk, szeretnénk élvezni különféle dolgokat —, de miért kellene Istennek dolgoznia? Istennek nem kell tennie semmit. Akkor hogyan mondhatjuk, hogy Isten teremtette ezt az univerzumot? Ez nem munka? Nem. Akkor hogyan történt? Sokféle energiája van, s ezek olyan erők, hogy automatikusan és a teljes tudás birtokában cselekszenek. Láthatjuk, hogy egy virág hogyan fejlődik, hogyan nő, s hogy valamilyen rendszer alapján különböző színekben játszik: egyik oldalon egy kis pötty, másik oldalon egy kis pötty, fehér az egyik oldalán, még fehérebb a másik oldalán. A pillangón szintén láthatjuk ezt a művészi szimmetriát. Ezek mind festve vannak, de olyan tökéletes módon és finoman, hogy nem látjuk, hogyan. Nem értjük, hogyan készül, de ezt az Úr energiája hozza létre.

Tudásuk hiányosságának köszönhetően az emberek azt mondják, hogy Isten halott, azt mondják, hogy nincs Isten, s hogy nincs kapcsolatunk Istennel. Ezek a gondolatok egy olyan ember gondolataihoz hasonlítanak, akit szellem kísértett meg. Ahogy egy ilyen ember mindenféle képtelenséget beszél, ugyanígy amikor Isten illuzórikus energiája befed bennünket, akkor azt mondjuk, hogy Isten halott. De ez nem így van. Ezért van szükségünk a *mantrázásnak* erre a folyamatára, hogy megtisztítsuk a szívünket. Fogadd el a Hare Kṛṣṇa *mantra* vibrálásának egyszerű folyamatát! Így a családban, klubban, az otthonban, az úton — mindenhol vibráld a Hare Kṛ

snát, és ez a sötétség, amely beborítja a szíved — beborítja valódi helyzetedet —, el fog tűnni. Akkor megérted valódi, állandó helyzeted.

Az Úr Caitanya Mahāprabhu azt ajánlotta: *ceto-darpaṇa-mārjanam*. *Mārjanam* annyit jelent, mint „tisztítani”, *darpaṇam* pedig azt jelenti, hogy „tükör”. A szív egy tükör. Mint egy fényképezőgép, amely különféle képeket csinál a nappalokról és éjszakákról, úgy a szívünk is mindenféle képeket csinál, tudattalan szinten tartva őket. A pszichológusok tudják ezt. A szív nagyon sok képet készít, és ezért befedetté válik. Nem tudjuk, hogy mikor kezdődött, de az tény, hogy mivel van kapcsolatunk az anyaggal, valódi azonosságunk be van fedve. Ezért *ceto-darpaṇa-mārjanam*: meg kell tisztítani a szívünket. Különböző folyamatok vannak a szív tisztítására — a *jñāna* folyamata, a *yoga* folyamata, a meditáció folyamata, a jámbor cselekedetek. A *karma* szintén tisztítja a szívet. Ha valaki jámboran cselekszik, fokozatosan megtisztul a szíve. Bár ezek a folyamatok ajánlottak a szívünk tisztítására, ebben a korban mégis nagyon nehéz végezni őket. Ha valaki a filozófiai tudás ösvényét akarja követni, ahhoz tanult tudósnek kell lennie, sok könyvet kell olvasnia, találkoznia kell tanult professzorokkal és tudósokkal, és spekulálnia kell. Fel kell kutatnia egy olyan személyt, aki már látta a fényt. Ezek mind filozófiai folyamatok. A meditáció szintén ajánlott módszer. Az embernek meg kell kérdeznie: „Ki vagyok én?” Gondoljuk csak át: ez a test vagyok? Nem. Ez az ujj vagyok? Nem, ez az *én* ujjam. Ha elmélkedünk a lábom, rájövünk, hogy „Oh, ez az én lábam!” Hasonlóan mindent az „enyémnek” fogunk találni. És hol van az „én”? Amikor az ember ezt az „ént” keresi, ez a meditáció. Az igazi meditáció az, amikor minden érzéket így összpontosítunk. De a meditációs folyamat nagyon nehéz. Az embernek kontrollálnia kell az érzékeit. Az érzékeink kifelé rángatnak bennünket, és nekünk befelé kell fordítanunk őket ahhoz, hogy önmagunkba tekinthessünk. Ezért a *yoga* rendszernek nyolc folyamata van. Az első az, hogy az érzékeinket a szabályozó elvekkel ellenőrzés alatt kell tartanunk. Aztán az ülőhelyzetek következnek, amelyek az elmét segítik ellenőrzés alatt tartani. Ha valaki hajlottan ül, az nem segít, egyenesen kell ülni. Aztán a légzés ellenőrzése következik, azután a meditáció, aztán a *samādhi*. De ezek ma nagyon, nagyon nehéz folyamatok. Senki sem tudja azonnal végezni őket. Az úgynevezett *yoga* folyamatok töredékesek — csak ülőhelyzeteket és néhány légygyakorlatot hajtanak végre. De ez senkit sem emel a tökéletes szintre. A valódi *yoga* folyamat — bár egy ajánlott védikus folyamat — nagyon nehéz ebben a korszakban. Hasonlóképp az ember megpróbálhat tudást szerezni a spekulációs filozófiai folyamattal. „Ez Brahman, ez nem Brahman, tehát mi Brahman? Mi a szellemi lélek?” Az ilyen empirikus filozófiai vita szintén ajánlott, de ebben a korszakban nem használható.

Ezért Caitanya Mahāprabhu — és nemcsak Caitanya Mahāprabhu, hanem a Védikus Irodalom is — azt mondja:

harer nāma harer nāma

harer nāmaiva kevalam

kalau nāsty eva nāsty eva

nāsty eva gatir anyathā

Kalau azt jelenti: „ebben a korban”. *Nāsty eva, nāsty eva, nāsty eva* — háromszor *nāsty eva*. *Eva* azt jelenti, hogy „biztosan”, *nāsti* pedig azt, hogy „nem”. „Biztosan nem, biztosan nem, biztosan nem.” Mi ez a „biztosan nem”? Az ember nem tudja elérni az önmegvalósítást a *karma* segítségével. Ez az első „biztosan nem”. Az ember nem tudja elérni az önmegvalósítást a *jñāna* segítségével. Ez a második „biztosan nem”. Az ember nem tud önmegvalósítást elérni a *yoga* segítségével. Biztosan nem. *Kalau*. *Kalau* azt jelenti, „ebben a korban”. *Kalau nāsty eva nāsty eva nāsty eva gatir anyathā*. Ebben a korban biztos, hogy nem lehet sikert elérni e három folyamat egyikével sem. Akkor mi az ajánlott folyamat? *Harer nāma harer nāma harer nāmaiva kevalam*. Csak vibráld a Hare Kṛṣṇa *mantrát!* *Kevalam* azt jelenti, „csak”. Csak vibráld a Hare Kṛṣṇa *mantrát!* Ez a legkönnyebb és legmagasabb szintű folyamat. Ez ajánlott, gyakorlati és hiteles. Tehát fogadd el! Fogadd el az élet minden helyzetében! Vibráld! Nincs költség, nincs veszteség. Nem titkot vibrálunk. Nem. Ez nyílt dolog. És a vibrálás segítségével megtisztítod a szíved.

Ebben az anyagi világban senki sem akar nyomorúságot, az mégis jön. Váratlanul, mint az erdőtüz, amely anélkül kezdődik, hogy bárki gyufát gyújtott volna — csak jön. Senki sem akar háborút, a háború mégis folyik. Senki sem akar éhínséget, éhínség mégis van. Senki sem akar pestist, az mégis jön. Senki sem akar harcot, mégis van harc. Senki sem akar félreértést, mégis van.

Miért? Olyan ez, mint a lángoló tűz az erdőben. Nem lehet tűzoltófecskendővel eloltani. A tudomány úgynevezett fejlődésével nem lehet eloltani a problémák lángoló tüzeit. Nem. Nem lehetséges. Ahogy az erdőtüzet nem lehet eloltani azzal, hogy küldünk egy tűzoltóautót vagy vizet hozunk: az életünk problémáit sem lehet anyagi folyamatokkal megoldani.

Sok példa van erre. Prahlāda Mahārāja azt mondja: „Kedves Uram, valójában nem az apa és az anya a gyerek védelmezői.” Az apa és az anya gondot visel a gyerekekre; ez a kötelességük. De nem ők a végső védelmezők. Amikor a természet törvénye hívja a gyereket, az apa és az anya nem tudja megvédelmezni. Bár általában ténynek tekintik, hogy az apa és az anya a gyerek védelmezői, ez valójában nem így van. Ha valaki vitorlázik az óceánon, és azt gondolja, hogy nagyon kényelmes ülőhelye van, meg fogja-e ez védeni őt? Nem. Így is meghalhat. Egy gyönyörű repülőgép száll a levegőben, mindenki biztonságban van, de egyszerre csak lezuhan. Semmi anyagi nem tud megvédelmezni bennünket. Tegyük fel, hogy valaki beteg. Alkalmazhat egy jó orvost, aki jó orvosságot ad neki, de ez nem garantálja, hogy életben marad. Akkor mi a végső garancia? Prahlāda Mahārāja azt mondja: „Drága Uram, ha Te nem viselsz gondot valakire, azt semmi sem tudja megvédeni.”

Ez a gyakorlati tapasztalatunk. Sokféle módszert találunk fel, hogy megoldjuk problémáinkat, amelyeket az anyagi természet törvényei hoztak létre, de ezek nem megfelelőek. Nem fogják megoldani az összes problémát, és valódi enyhülést sem fognak hozni. Ez tény. Ezért mondja Kṛṣṇa a *Bhagavad-gītāban*: „*Māyā*, a külső energia nagyon erős. Semmi sem tesz túl rajta. Az majdnem lehetetlen.” Akkor hogyan szabadulhatunk meg az anyagi természettől? Kṛṣṇa azt mondja: „Egyszerűen csak azzal, hogy meghódol Nekem, az ember megszabadulhat az anyagi természet támadásaitól.” Így igaz. Tehát meg kell tisztítani a szívünket ahhoz, hogy megtudjuk, mi a kapcsolatunk Istennel.

A *Kaṭha Upaniṣadban* az áll: *nityo nityānām cetanaś cetanānām*. Az Istenség Legfelsőbb Abszolút Személyisége, vagyis az Abszolút Igazság örök. Isten örök és a mi létünk szintén örök. De a Védák elmondják, hogy Ő a legfelsőbb élő teremtmény. Isten nem halott. Ha Ő nem él, akkor hogyan működik ez az egész világ? A *Bhagavad-gītāban* Kṛṣṇa azt mondja: „A dolgok az Én felügyeletem alatt történnek.” A Biblia is mondja: Isten teremtett. Ez tény. Nem úgy van, hogy volt valamikor egy nagy bumm, s aztán ez és az történt. Nem. A Védák elmondják a valódi tényeket, de nekünk ki kell nyitni a szemünket ahhoz, hogy lássunk. *Ceto-dārpaṇa-mārjanam*. Ez a szívünk tisztításának folyamata. Ha tisztítjuk a szívünket, képesek leszünk megérteni, amit Kṛṣṇa és a Védák mondanak. Meg kell tisztulnunk. Ha egy ember sárgaságban szenved és adunk neki egy darab kandiscukrot, azt fogja mondani, hogy nagyon keserű. Pedig keserű a kandiscukor? Nem, nagyon édes. És a sárgaságra a kandiscukor az orvosság. A modern tudomány és a Védikus Irodalom is leírja ezt. Ha sok kandiscukrot eszünk, akkor megszabadulunk a sárgaságtól. És amikor enyhülés mutatkozik, az ember azt mondja: „Óh, ez nagyon édes.” Az istentelen civilizáció modern sárgaságát a Hare Kṛṣṇa vibrálása tudja meggyógyítani. Kezdetben keserűnek tűnhet, de ahogy fejlődünk, látni fogjuk, hogy milyen kellemes is ez.

Ahogy valaki megérti az azonosságát, Istennel való kapcsolatát, rögtön boldoggá válik. Azért vagyunk telve nyomorúsággal, mert az anyagi világgal azonosítottuk magunkat. Ezért vagyunk boldogtalanok. Az aggodalmaink, a félelmeink annak köszönhetőek, hogy — helytelenül — az anyagi világgal azonosítjuk magunkat. Egyik nap azt magyaráztam, hogy az, aki ezzel a zsák csonttal és bőrrel azonosítja magát, az olyan, mint egy állat. Tehát a Hare Kṛṣṇa vibrálásával ez a félreértés kitisztul. A szív tisztítása azt jelenti, hogy az ember megérti, hogy nem tartozik ehhez az anyagi világhoz. *Aham brahmāsmi*: lélek vagyok. Ameddig valaki Angliával, Indiával vagy Amerikával azonosítja magát, az tudatlanság. Ma angol vagy, mert Angliában születél. De lehet, hogy következő életedben nem Angliában születesz meg. Lehet, hogy Kínában, Oroszországban vagy valamelyik másik országban fogsz megszületni, vagy éppen nem kapod meg ezt az emberi testet. Ma nacionalista vagy, nagyon szereted az országod, de holnap, ha az országodban maradsz, lehet, hogy téhen leszel, amelyet vágóhídra visznek.

Alaposan kell ismernünk azonosságunkat. Caitanya Mahāprabhu azt mondja, hogy minden élőlény valódi azonossága az, hogy Isten örök szolgája. Ha valaki így gondolkodik — „Nem vagyok senki más szolgája; az én dolgom az, hogy Istent szolgáljam” —, akkor felszabadult. A szíve teljesen megtisztult, ő pedig felszabadult. Miután valaki elérte ezt, a világon minden gondja és

aggodalma szertefoszlik, mert tudja, hogy „Isten szolgája vagyok. Isten megvéd engem. Miért kéne bármiért is aggódnom?” Akárcsak egy gyerek. A gyerek tudja, hogy az apja és az anyja gondját viselik. Ha véletlenül odamegy, hogy megérintse a tüzet, az anyja vigyázni fog rá: „Óh, kedves gyermekem, ne érh hozzá!” Az anyja mindig gondoskodik róla. Tehát miért nem bízol Istenben? Valójában Isten védelme alatt állsz.

Az emberek elmennek a templomba és azt mondják: „Isten, add meg mindennapi kenyerünket!” Ha nem adná meg, nem lennének képesek élni. Ez tény. A Védák azt is mondják, hogy az Istenség Legfelsőbb Személyisége ellátja az élőlényeket mindennel, amire szükségük van. Isten mindenkit ellát élelemmel. Nekünk, emberi lényeknek van gazdasági problémánk, de milyen gazdasági problémája van az emberi társadalmon kívül más társadalmaknak? A madarak társadalmának nincs gazdasági problémája. A méheknek nincs gazdasági problémájuk. Van nyolcmillió-négyszázezer létforma, melynek az emberi társadalom csak nagyon kicsi részét teszi ki. Az ember megteremtette a problémáit — mit egyen, hol aludjon, hogyan párosodjon, hogyan védekezzen. Ezek problémák számára, de a teremtés többségének — vízi élőlények, halak, növények, rovarok, madarak, méhek és sok-sok millió más élőlény — nincs ilyen problémájuk. Ők is élőlények. Ne gondolják, hogy különböznek tőlünk. Nem igaz, hogy mi emberek vagyunk az egyedüli élőlények, és az összes többiek halottak. És ki biztosítja az élelmet és a védelmet nekik? Isten. A növények és állatok nem járnak az irodába. Nem járnak egyetemre, hogy technológiai oktatást kapjanak arról, hogyan keressenek pénzt. Ők hogyan esznek? Isten ellátja őket. Az elefánt több száz fontnyi ennivalót eszik meg. Ki látja el őt? Sok millió elefánt van. Ki látja el őket?

Sokkal jobb elismerni azt, hogy Isten lát el bennünket, mint azt gondolni: „Isten halott. Miért kéne templomba mennünk és Istenhez imádkoznunk kenyérért?” A *Bhagavad-gītā* azt mondja: „Négy fajta ember jön Kṛṣṇához: a szenvedő, az, akinek pénzre van szüksége, a bölcs és az érdeklődő.” Az érdeklődő, a bölcs, aki szenved és akinek pénzre van szüksége — az embereknek ez a négy osztálya fordul Isten felé. „Kedves Istenem, nagyon éhes vagyok. Add meg nekem mindennapi kenyeremet!” Ez szép. Akik így fordulnak Isten felé, azokat úgy nevezik, hogy *sukṛtinah*. *Sukṛti* azt jelenti, hogy „jámbor”. Ők jámborak. Bár pénzt, ennivalót kérnek, jámbornak tekintik őket, mert Isten felé fordultak. A többiek pedig éppen az ellenkezőjük. Ők *duṣkṛtinah*, istentelenek. *Kṛti* azt jelenti, hogy „nagyon jószándékú”, de a *duṣkṛti* szó arra utal, hogy rosszul használják az energiájukat, pusztítanak vele. Mint az az ember, aki az atomfegyvereket feltalálta. Van agya, de rosszul használta. Olyan dolgot hozott létre, ami szörnyűséges. Hozz létre valami olyat, ami biztosítja, hogy az embereknek ne kelljen többé meghalniuk! Mi haszna van feltalálni valami olyasmit, ami lehetővé teszi, hogy emberek milliói azonnal meghaljanak? Meghalnak ma, vagy holnap, vagy száz év múlva. Tehát mit tettek a tudósok? Találjanak fel valamit, hogy az emberek ne haljanak meg azonnal, hogy ne legyen betegség, ne legyen többé öregkor! Akkor tényleg tennének valamit. De a *duṣkṛtinák* sohasem mennek Istenhez. Sohasem próbálják megérteni Istent. Ezért energiájukat rosszul használják.

Azokat a durva materialistákat, akik elhanyagolják Istennel való kapcsolatukat, a *Bhagavad-gītā mūdháknak* nevezi. *Mūḍha* azt jelenti: „szamárr”. Azokat, akik nagyon keményen dolgoznak, hogy pénzt keressenek, a *Bhagavad-gītā* szamarakhoz hasonlítja. Ugyanúgy négy *capātī* [teljeslisztből készült kenyérlepeny] tudnak megenni naponta, mégis szükségtelenül dolgoznak, hogy sok ezer dollárt keressenek. Másokat *narādhamának* nevez. *Narādhamā* azt jelenti, hogy „az emberiség legalja”. Az emberi élet célja az, hogy megvalósítsuk Istent. Csak az a *brāhmaṇa*, aki érti Brahmant, Istent, nem pedig mások. Ez az emberi létforma kötelessége. Minden emberi társadalomban van egy rendszer, amelyet vallásnak hívnak, és amelynek segítségével megpróbálhatjuk megérteni Istent. Mindegy, hogy ez a keresztény vallás, a mohamedán vallás vagy a hindu vallás. Ez nem számít. A rendszer arra való, hogy megértsük Istent, és a Vele való kapcsolatunkat. Ennyi az egész. Az emberi lénynek kötelessége ez, és ha az emberi társadalomban ezt a kötelességet elhanyagolják, akkor az a társadalom állati társadalom. Az állatok nem képesek arra, hogy megértsék, ki is Isten és mi a kapcsolatunk Istennel. Őket egyedül az evés, az alvás, a pázrás és a védekezés érdekli. Ha mi csak ezekkel a dolgokkal foglalkozunk, akkor mik vagyunk? Állatok. Ezért a *Bhagavad-gītā* azt mondja, hogy akik nem használják ki ezt a lehetőséget, azok az „emberiség legalját” képezik. Megkapták az emberi létformát, nyolcmillió-négyszázezer születés után, és mégsem Isten megértésére hasznosítják, hanem állati hajlamokra. Ezért ők *narādhamák*, az

emberiség legalja. És vannak mások, akik nagyon büszkék a tudásukra. De mi ez a tudás? „Nincs Isten. Én vagyok Isten.” Valódi tudásukat elvette *māyā*. Ha ők Isten, akkor hogyan váltak kutyákká? Nagyon sok érv van ellenük, de ők egyszerűen ellenszegülnek Istennek. Ateizmus. Mivel az ateizmus folyamatát követik, valódi tudásuk eltűnt. Valódi tudás azt jelenti, hogy tudjuk, mit jelent Isten és Istennel való kapcsolatunk. Ha valaki nem tudja ezt, akkor ez azt jelenti, hogy ezt a tudását *māyā* elvette.

Ha így próbáljuk megismerni Istennel való kapcsolatunkat, arra vannak módszerek és eszközök. Vannak könyvek, van a tudás, miért ne használjuk ki az előnyeiket? Mindenkinek ki kellene használnia ennek a tudásnak az előnyeit. Próbáld megérteni, hogy a *Bhagavad-gītā* és más Védikus Írások is mindenhol azt mondják, hogy Isten hatalmas, és bár minőségileg egyek vagyunk Istennel, mi parányiak vagyunk. Az óceán és a víz apró cseppje hasonló minőségű, de egy csepp vízben és az óceánban különböző a só mennyisége. Minőségileg egyek, de mennyiségileg különböznek. Hasonlóan, Isten mindenható, és nekünk is van némi hatalmunk. Isten mindent megteremt, és mi is létre tudunk hozni egy kis gépet, ami repül, olyat, mint amivel a gyerekek játszanak. De Isten sok millió bolygót tud teremteni, amelyek keringenek a levegőben. Ez Isten jellemzője. Mi nem tudunk egyetlen bolygót sem teremteni. Még ha tudnánk is egy bolygót teremteni, mi haszna lenne? Isten sok millió bolygót teremtett. De nekünk is van teremtetőerőnk. Istennek van ereje és nekünk is van erőnk. Ő azonban olyan hatalmas, hogy a mi erőnk nem lehet az Övéhez hasonlítani. Ha azt mondod, hogy te vagy Isten, ez ostobaság. Állíthatod, hogy te vagy Isten, de milyen különleges cselekedetet hajtottál végre, hogy azt állíthatod, hogy te vagy Isten? Ez tudatlanság. Aki azt gondolja magáról, hogy ő Isten, annak a tudását *māyā* varázsa elvette. Tehát a viszonyunk az, hogy Isten nagy, mi pedig parányiak vagyunk. A *Bhagavad-gītāban* Kṛṣṇa világosan elmondja: „Minden élőlény az Én szerves részem. Minőségileg egyek Velem, de mennyiségileg különböznek.” Tehát egyszerre egyek is vagyunk Istennel és különbözünk is Tőle. Ez a mi kapcsolatunk. Egyek vagyunk, mert ugyanolyan tulajdonságaink vannak, mint Istennek. Ha egy percig is vizsgáljuk magunkat, rájövünk, hogy bár ugyanolyan tulajdonságaink vannak, Isten nagyobb mennyiségben rendelkezik ezekkel a tulajdonságokkal.

Nem lehet semmink, ami Istenben nincs meg. Ez nem lehetséges. Ezért a *Vedānta-sūtra* azt mondja, hogy minden, amink van, Istenben is megtalálható, Istentől származik. Tehát Istennel való kapcsolatunk az, hogy mivel kicsik, aprók vagyunk, Isten örök szolgálói vagyunk. Az anyagi világban a mindennapi viselkedésben szintén láthatjuk, hogy az egyik ember szolgálja a másikat, mert a másik nagyobb nála, és jó fizetést tud neki adni. A végkövetkeztetés tehát természetesen az, hogy mivel kicsik vagyunk, kötelességünk, hogy Istent szolgáljuk. Nincs más dolgunk. Mindannyian az eredeti lény szerves részei vagyunk.

Egy csavar, amely kapcsolatban van a géppel, értékes, mert az egész géppel együtt működik. Ha ezt a csavart kivesszük a gépből, vagy ha hibás, akkor értéktelenné válik. Az ujjam sok millió dollárt ér, ameddig ehhez a testhez kapcsolódik és szolgálja a testet. Ha levágják a testről, mi haszna van? Semmi. Hasonlóképpen a mi Istennel való kapcsolatunk az, hogy Isten parányi részei vagyunk; ezért kötelességünk, hogy energiánkat összehangoljuk Vele és együttműködünk. Ez a kapcsolatunk. Különben értéktelének vagyunk. Levágtuk magunkat. Amikor az ujj használhatatlanná válik, az orvos azt mondja: „Óh, amputáljuk le ezt az ujjat! Máskülönben elmérgesedik az egész test.” Hasonlóan, amikor istentelenné válunk, elvágjuk Istennel való kapcsolatunkat és szenvedünk az anyagi világban. Ha megpróbálunk újra egyesülni a Legfelsőbb Úrral, akkor kapcsolatunk újjáéled.

A legmagasabb rendű szeretet

„SZERETET.” Énekesek dalolnak róla, költők ujjonganak miatta, regényírók szönek bonyolult meséket belőle. A filmek és a televízió is ezzel vannak átítatva. De valóságos-e ez a szeretet? Ebben a világos esszében Śrīla Prabhupāda mellett érvel, hogy az a szeretet, amelyet itt, az anyagi világban tapasztalunk, illúzió alapszik, és mint minden más itt, ideiglenes. Ám létezik egy „magasabb rendű szeretet”, amelyet a világi romantikusok még csak elképzelni sem tudnak.

Ha gondosan védjük az odaadó szolgálat zsenge növényét, akkor ezen az Isten iránti vegyítetlen szeretet gyümölcse fog megteremni. Az Isten iránti vegyítetlen szeretet azt a szeretetet jelenti, amelyet nem árnyékol az anyagi haszonra, a pusztá filozófiai megértésre vagy a gyümölcsöző cselekedetekre irányuló vágy. A vegyítetlen szeretet azt jelenti, hogy tudjuk: „Isten nagy, én szerves része vagyok, s ezért Ő a szeretetem legfelsőbb tárgya.” Az ilyen tudat az emberi élet legmagasabb rendű tökéletessége és az önmegvalósítás minden módszerének végső célja. Ha elérjük ezt — egyedül Istent szeretem, Kṛṣṇa a szeretetem egyetlen tárgya —, akkor az életünk tökéletes lesz. Amikor megízleljük a Kṛṣṇával való transzcendentális kapcsolatot, akkor igazi boldogságot érzünk. Akkor az odaadás növénye olyan védelmet kap, hogy ha megragadjuk, képesek leszünk elérni a legfelsőbb célt. Ha valaki állhatatosan mászik fel egy fán, akkor egyszer csak el fogja érni a tetejét. Hasonlóan, ha valaki képes elérni az Isten iránti szeretetet úgy, hogy fogja az odaadó szolgálat növényét, akkor kétségtelenül el fogja érni Kṛṣṇa transzcendentális lakhelyét, és személyesen fog társulni Vele, ahogy mi társulunk itt, szemtől szemben.

Isten nem irodalmi vagy képzeletbeli személyiség. Olyan valódi, amilyenek mi vagyunk. (Mi valójában illúzió alatt állunk; úgy élünk, mintha ez a test lenne a tényleges énünk, pedig ez a test egyáltalán nem valós, csak egy átmeneti megnyilvánulás.) Azt merjük feltételezni, hogy nincs Isten, vagy hogy nincs formája. Ez az elméleti spekuláció szegényes tudásunknak köszönhető. Az Úr Kṛṣṇa és az Ő lakhelye létezik, elmehetünk oda, elérhetjük Őt, és társulhatunk Vele. Ez tény. A lelki élet azt jelenti, hogy társulunk a Legfelsőbb Úrral, s örökké boldogságban és teljes tudásban élünk. Ez az örök társulás azt jelenti, hogy játszunk Kṛṣṇával, táncolunk Kṛṣṇával és szeretjük Kṛṣṇát, vagy éppen Kṛṣṇa a gyermekünk lehet — ahogy tetszik.

Őt elsődleges kapcsolat van Kṛṣṇával: mint passzív hívő, mint szolga, mint barát, mint szülő és mint szerető. Kṛṣṇa lakhelyén a tehenek is felszabadult lelkek. *Surabhi* teheneknek hívják őket. Sok közkedvelt kép mutatja, hogy Kṛṣṇa mennyire szereti a teheneket, hogyan öleli és csókolja meg őket. Ezt a passzív kapcsolatot Kṛṣṇával *sāntānak* hívják. A tökéletes boldogságot akkor érik el, ha Kṛṣṇa jön és megéri őket.

Más *bhakták* arra hajlanak, hogy ténylegesen szolgáljanak. Azt gondolják: „Kṛṣṇa le akar ülni. Készíték Neki helyet. Kṛṣṇa enni akar. Hozok Neki finom ennivalót.” És ők valóban meg is teszik ezeket. Más *bhakták* úgy játszanak Kṛṣṇával, mint azonos szinten lévő barátok. Nem tudják, hogy Kṛṣṇa Isten; számukra Kṛṣṇa nem más, mint szeretett barátjuk, és nem feledkeznek meg Róla egyetlen pillanatra sem. Egész nap és egész éjszaka Kṛṣṇára gondolnak. Éjszaka, amikor alszanak, azt gondolják: „Óh, reggel kimegyek és játszom Kṛṣṇával.” Reggel pedig elmennek Kṛṣṇa házához, és ott állnak egy darabig, amíg Kṛṣṇát feldíszíti a mamája, mielőtt kimegy a rétre játszani a barátaival. Kṛṣṇalokán (Kṛṣṇa lakhelyén) nincs más tevékenység. Nincs ipar, nincs rohanás az irodába vagy bármi más ilyen ostobaság. Van elég tej és vaj, és mindenki bőségesen eszik. Kṛṣṇa nagyon szereti barátait, és néha vajot lop nekik. A valóságban is élhetünk így, s ez az élet tökéletessége. Vágyódnunk kell az életnek erre a tökéletes szintjére. A Kṛṣṇa-tudat az a folyamat, amivel elérhetjük ezt.

De amíg az embernek egy kis ragaszkodása is van ehhez az anyagi világhoz, addig itt kell maradnia. Kṛṣṇa nagyon szigorú. Senkit nem enged belépni a társaságába, ameddig bármiféle ragaszkodása van az élet anyagi felfogása iránt. A *bhaktinak* mentesnek kell lennie mindenféle anyagi ragaszkodástól. Ne gondoljuk azt, hogy „Nagyon művelt tudós vagyok, és elméleti spekulációval ki fogom találni, hogy mi az Abszolút Igazság.” Ez ostobaság; az ember folytathatja a spekulálást, de sohasem fogja megtalálni minden forrás forrását. A *Brahma-saṁhitā* azt mondja: „Az ember millió és millió évig spekulálhat az Abszolút Igazságról, az mégsem fog feltárulni előtte.” Az ember úgy, ahogy van, itt senyedhet az anyagi világban és folytathatja a spekulálást, de ez nem a megfelelő folyamat. A folyamat a *bhakti-yoga*.

Az Úr Caitanya azt mondja, hogy az élet legtökéletesebb szintje a Kṛṣṇának végzett odaadó szolgálat, és ezzel összehasonlítva minden más, ami után az anyagi világban az emberek sóvárognak, olyan, mint buborék az óceánban. Általában az emberek jutalomra vágnak, s ezért lesznek vallásosak. Azt mondják: „hindu vagyok”, „keresztény vagyok”, „zsidó vagyok”, „mohamedán vagyok”, „Ez vagyok, az vagyok, és ezért nem változtathatom meg a vallásomat. Nem fogadhatom el Kṛṣṇát.” Ezt hívják vallásosságnak, *dharmának*. A vallásnak ezzel a materialista, szektáriánus felfogásával itt fognak senyvedni az anyagi világban, szertartásokhoz és hitekhez ragaszkodva. Az a benyomásuk, hogy ha követik a vallásos elveket, akkor anyagi jóléthez jutnak. Természetesen ha valaki ragaszkodik valamilyen vallásos hithez, kedvező lehetőségeket kap az anyagi élethez.

Miért vágnak az emberek anyagi jólétre? Az érzékkielégítés miatt. Azt gondolják: „Szép feleségem lesz. Jó gyerekeim lesznek. Jó pozícióm lesz. Elnök leszek. Miniszterelnök leszek.” Ez érzékkielégítés. És amikor az embernek meghiúsítják a terveit, és látja, hogy a gazdagsága, a megszerzett elnökség nem adhat neki boldogságot, s miután minden ízt kifacsart a szexuális életből és teljesen reményvesztetté vált, akkor vagy rászokik az LSD-re, vagy megpróbál egyesülni az ürességgel. De ez az ostobaság nem adhat neki boldogságot. A boldogság itt van: az embernek Kṛṣṇa felé kell fordulnia. Másképpen LSD-zavarodottságban vagy imperszonalista, ürességről szóló felfogások között fogja végezni. Az emberek reményvesztettek. Reményvesztettnek kell lenniük, ha nincs meg az eredeti lelki életük, hiszen természetük szerint lelkiek.

Hogyan lehet valaki boldog Kṛṣṇa nélkül? Tegyük fel, hogy valakit beledobnak az óceánba. Hogyan lehet ott boldog? Az nem nekünk való. Lehet, hogy nagyon jó úszó, de meddig lesz képes úszni? Végül elfárad és megfullad. Hasonlóan, természet szerint mi is lelkiek vagyunk. Hogyan lehetnénk boldogok ebben az anyagi világban? Ez nem lehetséges. Az emberek mégis megpróbálnak itt maradni és sok átmeneti törekvést tesznek a túlélésért. De ez a fércmunka nem a boldogság. Ha valaki valóban akarja a boldogságot, akkor itt a folyamat: az embernek el kell érnie az Isten iránti szeretetet. Ha nem tudjuk szeretni Kṛṣṇát, ha nem vetünk véget a macskák, a kutyák, az ország, a nemzet és a társadalom felé irányuló szeretetünknek és nem összpontosítunk helyette Kṛṣṇa szeretetére, akkor nincs esélyünk a boldogságra. Rūpa Gosvāmī egy nagyon szép példát mondott erre: sok kábítószer van, amelyek átítatják az embert gondolatokkal vagy hallucinációkkal. De — mondja Rūpa Gosvāmī — aki nem kóstolja meg az Isten iránti szeretet végső kábítószerét, a *kṛṣṇa-premát*, azt minden bizonnyal el fogja bájolni a meditáció, az imperszonalista monizmus és sok más örült dolog.

Caitanya Mahāprabhu leírja, hogy a Kṛṣṇa iránti vegyítetlen szeretet eléréséhez odaadó szolgálatot, vagyis Kṛṣṇa-tudatot kell végeznünk. Az embernek kizárólagosan le kell foglalnia magát Kṛṣṇa szolgálatában. A vegyítetlen odaadás legfelsőbb, tökéletes szintje azt jelenti, hogy mentesek vagyunk minden anyagi vágytól, minden elmebeli spekulációtól és minden gyümölcsöző cselekedettől. A vegyítetlen odaadás alaptétele az, hogy az embernek ne legyen más vágya, mint az, hogy teljesen Kṛṣṇa-tudatossá váljon. Még ha valaki tudja is, hogy Isten minden más formája szintén Kṛṣṇa, akkor sem szabad semmilyen más formát imádnia, hanem Kṛṣṇa formájára kell összpontosítania. Kṛṣṇának számtalan formája van, de Kṛṣṇa fuvalás formáját kell imádnunk mint Rādhā-Kṛṣṇa *mūrtit*. Csak koncentráljunk erre a formára, és az minden elmebeli spekulációnak és gyümölcsöző cselekedetnek véget fog vetni! Kedvezően kell gyakorolnunk a Kṛṣṇa-tudatot, és ez azt jelenti, hogy olyan szolgálatot végzünk, amivel Kṛṣṇát elégedetté tesszük. A Kṛṣṇa-tudatot nem lehet úgy elérni, hogy saját módszereket találunk ki. Lehet, hogy azt hiszem, hogy Kṛṣṇa-tudatban csinállok valamit, de ki hagyta ezt jóvá? A *Bhagavad-gītāban* Arjuna bizonyos erkölcsi okok miatt habozott harcolni, de ő a gyümölcsöző cselekedetek szintjéről nézte a helyzetet. Ezen a szinten az ember vagy élvezheti az eredményeket, vagy el kell szenvednie azokat. Arjuna úgy vélte, hogy ha megölné családtagjait, akkor túl sok visszahatásnak lenne kitéve. De ezt a következtetést Kṛṣṇa nem hagyta jóvá. Az anyagi világban a hatás-visszahatás törvényét *karmának* hívják, de az odaadó szolgálat túllép a *karmán*.

A vegyítetlen szeretetnek mentesnek kell lennie a gyümölcsöző cselekedetek (*karma*), az elmebeli spekuláció és az anyagi vágy minden árnyalatától. Ennek a tiszta odaadó szolgálatnak kedvezően kell Kṛṣṇán nyugodnia. „Kedvezően” azt jelenti, hogy az Ő vágyai szerint. Kṛṣṇa arra vágyott, hogy a Kuruksetrai Csata megtörténjen; ezt Ő rendezte el. Arjunának megmondta: „Úgy

gondolkodsz, ahogyan akarsz, de ha nem is harcolsz, a többiek megteszik, mert Én rendeztem el. Az összegyűlt harcosok közül senki sem megy vissza otthonába. Megölik őket itt. Ez már el van rendezve.” Isten vágya olyan, hogy nem tudjuk megváltoztatni. Kṛṣṇának van két tulajdonsága: meg tud védeni és meg tud ölni bárkit. Nincs olyan erő a világon, amely meg tudná védeni azt, akit Ő meg akar ölni, és nincs olyan erő a világon, amely képes lenne megölni azt, akit Ő védelmez. Kṛṣṇa vágya a legfelsőbb. Ezért össze kell hangolnunk vágyainkat Kṛṣṇa vágyaival. Amire Kṛṣṇa vágyik, senki sem tudja semmissé tenni, mert Ő a Legfelsőbb Úr. Ezért az a kötelességünk, hogy összehangoljuk cselekedeteinket Kṛṣṇa vágyaival, és nem pedig az, hogy cselekedjünk, utána pedig kijelentsük: „Ezt a cselekedetet Kṛṣṇa-tudatban végzem.” Nagyon gondosan meg kell bizonyosodnunk arról, hogy Kṛṣṇa valóban akarja-e. Ilyen hiteles tudást Kṛṣṇa képviselője tanít. A lelki tanítómesternek szóló dicsőítő imánkban ezt énekeljük minden nap: „Ha a lelki tanítómester elégedett, akkor Isten is elégedett. Ha valaki elégedetlenné teszi a lelki tanítómestert, akkor nincs lehetősége arra, hogy örömet szerezzen Kṛṣṇának.”

Ezért amennyire csak lehetséges, végre kell hajtánunk a lelki tanítómester utasítását. Ez teszi lehetővé a fejlődésünket. Ez a Kṛṣṇa-tudat kedvező végzésének lényege. Eljöttem öregem Amerikába, és megpróbáltam tanítani a Kṛṣṇa-tudatot, mert a lelki tanítómesterem azt az utasítást adta, hogy ezt tegyem. Ez a kötelességem. Nem tudom, hogy sikerrel járok-e vagy elbukom. Ez mindegy; a kötelességemet teljesítettem, ha képes vagyok átadni, amit hallottam a lelki tanítómesteremtől. Ezt nevezik a Kṛṣṇa-tudat kedvező végzésének. Azoknak, akik komolyak, úgy kell elfogadniuk Kṛṣṇa utasításait, amelyek képviselőjén keresztül jönnek, mint egész életüket és lelküket. Aki ragaszkodik ehhez a szabályhoz, biztos, hogy fejlődni fog. Caitanya Mahāprabhu beszélt így és a lelki tanítómesterem is ezt mondta: „A lelki tanítómester átlátszó közvetítő eszköz.” Például ennek a könyvnek a lapjait nagyon jól látom ezen az átlátszó szemüvegen keresztül, amely nélkül nem látnék, mert rossz a szemem. Hasonlóan tökéletlenek az érzékeink. Ezzel a szemmel nem láthatjuk Istent, ezzel a füllel nem halljuk a Hare Kṛṣṇát, a lelki tanítómester közvetítő eszköze nélkül nem tudunk semmit sem tenni. Ahogy a rossz szem nem lát a szemüveg közvetítő eszköze nélkül, ugyanúgy nem tudjuk elérni a Legfelsőbb Urat a lelki tanítómester átlátszó közvetítő eszköze nélkül. Az „átlátszó” azt jelenti, hogy a közvetítő eszköznek mentesnek kell lennie minden szennyeződéstől. Ha átlátszó, akkor keresztül lehet látni rajta.

Az Isten iránti tiszta szeretetben le kell foglalnunk az érzékeinket — *sarvendriya*, minden érzéket. Ez azt jelenti, hogy a szexuális életet is Kṛṣṇa-tudatban kell alkalmaznunk. Istennek apaként vagy anyaként való felfogása nem engedi meg, hogy lefoglaljuk a szexuális életet az Úr szolgálatában, mert az apával vagy az anyával nincs szexuális kapcsolat. De ha az Urat szeretőként fogjuk fel, akkor van szexuális lefoglaltság is. Ezért Caitanya Mahāprabhu megadta a legtökéletesebb információt arról, hogy hogyan foglaljuk le magunkat a Legfelsőbb Úr szolgálatában. Más vallásos felfogásokban Istent többnyire apának vagy anyának tekintik. Indiában sok hívő Kālīt fogadja el Isten képviselőjének. Természetesen ez nincs jóváhagyva, de a hit ott van, és a keresztény vallás is apának tekinti Istent. De Caitanya Mahāprabhu tudtukra adja, hogy az embernek még szexuális kapcsolata is lehet az Úrral. Ez az információ Caitanya Mahāprabhu különleges adománya. Ebben az anyagi világban a szexualitást tartják a legfelsőbb elfoglaltságnak, a legnagyobb örömnak, bár ez csak elferdített formában létezik. Azonban azt senki sem értette meg, hogy a lelki világban is lehet szexualitás. Sehol a világon nincs példa egyetlen ilyen teológiára sem. Ezt az információt először Caitanya Mahāprabhu adta: az Istenség Legfelsőbb Személyisége lehet valakinek a férje, lehet a szeretője. Rādhā és Kṛṣṇa imádatában ez lehetséges, de Rādhā-Kṛṣṇát senki sem képes megérteni, főleg az imperszonalisták nem. Az imperszonalistáknak fogalmuk sincs róla; nem tudják felfogni, hogy Istennek van formája. De Caitanya Mahāprabhu azt mondja, hogy Istennek nemcsak hogy formája van, de szexuális élete is. Ez Caitanya Mahāprabhu legnagyobb adománya.

A Legfelsőbb Urat különböző kapcsolatokban lehet szolgálni, de az anyagi világban ezeknek a kapcsolatoknak csupán elferdített tükröződései léteznek. Mivel foglaljuk el magunkat az anyagi világgal kapcsolatban? Mi a felfogásunk a társadalomról, barátságról, szeretetről? Ezek mind az élet anyagi felfogásán alapszanak. Társadalmunkban van olyan, aki úgy van lefoglalva, mint apa vagy anya a fiához, mások úgy vannak lefoglalva, mint férj és feleség, szerető és szeretett. Vannak más *rasák* is, mint például ellenségként állni szemben egymással. Tizenkét különböző kapcsolat van, s

ezekből öt túlsúlyban van. A másik hét kapcsolatot közvetett kapcsolat — mint például valakinek az ellensége lenni. Általában van kapcsolat az ellenségek között, még a gyilkos és áldozata között is. De Kṛṣṇával való kapcsolatunkat tekintve, még ha valaki ellensége is Kṛṣṇának, az élete akkor is sikeres lesz. Ezért amikor az ember Kṛṣṇával foglalja le az érzékeit, e kapcsolat tizenkét fajta lehet, amelyből öt fajta közvetlen és hét közvetett kapcsolat.

Amikor Kṛṣṇa megjelent Kaṁsa arénájában, sok nagytermetű birkózó készült arra, hogy megölje Őt. Valójában azért hívták meg, hogy megöljék. Ellensége, Kaṁsa azt gondolta: „Hamarosan jönnek a fiúk. Tizenhat éve próbáljuk megölni őket, de ezt a fiút, Kṛṣṇát, nem tudtuk megölni. De most meghívtam őt mint vendéget, s amikor megérkezik, harcolni fog ezekkel a birkózókkal, ők pedig meg fogják ölni.” A démonikus vagy ateista emberek mindig azon gondolkodnak, hogyan tudnák megölni Kṛṣṇát, Istent. Ezért jönnek elő teóriáikkal arról, hogy Isten halott. Azt hiszik, ha Isten meghal, akkor szabadok lesznek és úgy cselekszenek, ahogy ők szeretnék. De valódi cselekedeteiket tekintve, Isten lehet élő vagy halott, ügynöke, az anyagi energia olyan erős, hogy senki sem tehet szabadon semmi rosszat. Ahogy valaki rosszat tesz, rögtön ott a büntetés. Ez nem kívánja meg Isten jelenlétét. Isten lehet élő vagy halott, az anyagi energia elegendő ahhoz, hogy megbüntesse azt, aki — akár a legkisebb mértékben is — megszegi az anyagi természet törvényeit. Isten megszabta ezeket a feltételeket, de az ostoba emberek nem értik meg.

Az Úr Caitanya azonban arról beszél, hogyan lehet kedvezően lefoglalni az érzékeinket Kṛṣṇa szolgálatában, a tiszta odaadó életben. Az embernek kedvezően kell lefoglalni érzékeit, s azt kell tennie, amit Kṛṣṇa akar. Még ha valaki nem Kṛṣṇa akarata szerint használja is az érzékeit, de mégis Kṛṣṇára gondol, az is hasznos. Pūtanā démon például Kṛṣṇa megölésén gondolkodott. Ahogy az Istenhívó emberek elfoglaltsága az, hogy Istent szolgálják, a démonok és az ateisták mindig készek arra, hogy megöljék Istent. Pūtanā azt gondolta: „Meg fogom ölni Kṛṣṇát. Ő csak egy gyerek.” Ez a démonikus emberek másik hibája. Úgy gondolnak Kṛṣṇára — Istenre —, mint egy közönséges gyerekre vagy emberre. Ezért Pūtanā így gondolkodott: „Bekenem a mellem méreggel és amikor a gyerek szopni kezd, meg fog halni.” Ha ezt megvizsgáljuk, látjuk, hogy Pūtanā ellenségként közeledett Kṛṣṇa felé, Kṛṣṇa mégis barátként fogadta, mert nagyon kegyes. Nem vette figyelembe Pūtanā démonikus mentalitását, hanem elfogadta őt. Minden élőlény feltételekhez kötött, csak Kṛṣṇa nem. Az orvos vagy a pszichiáter örülteket kezel, ő mégsem örül meg. Néha a beteg mérges lehet rá vagy csúfolhatja őt, a doktor akkor is józan marad és kezeli őt. Hasonlóan, ha valaki Kṛṣṇát ellenségének tekint, Kṛṣṇa nem válik ellenségévé.

Pūtanā azért jött, hogy megmérgezze Kṛṣṇát, de Ő másképp fogta fel a dolgot. Azt gondolta: „A tejével táplált... Ezért az anyám lett.” Kṛṣṇa úgy bánt vele, mint az anyjával, ezért Pūtanā felszabadult, és ugyanolyan helyzetet ért el, mint a valódi anya, Yaśodā. A következtetés az, hogy a legmagasabb tökéletesség az, amikor az ember kedvező kapcsolatot alakít ki Kṛṣṇával, de még ha kedvezőtlenül is foglalja le magát, Kṛṣṇa olyan kegyes, hogy mindenképpen felszabadulást ad. Kṛṣṇa minden ellensége, akit megölt, felszabadult.

Az emberek két osztálya merül bele a személytelen *brahmajyotiba*: az, aki szándékosan arra vágyik, hogy belemerüljön a személytelen *brahmajyotiba*, és azok, akik Kṛṣṇa ellenségei és Kṛṣṇa megöli őket. Ezért egy *bhakta* levonja a következtetést: „Miért fogadnám el azt a lehetőséget, amelyet Kṛṣṇa ellenségei is megkaphatnak?”

Caitanya Mahāprabhu a tiszta odaadó szolgálatot ajánlja. Nem szabad arra vágyunk, hogy teljesüljenek anyagi vágyaink, nem szabad arra törekednünk, hogy experimentális filozófia segítségével értsük meg Kṛṣṇát, és nem szabad gyümölcsöző cselekedeteket végeznünk azért, hogy anyagi hasznot kapjunk Kṛṣṇától. Az egyetlen vágyunk az kell, hogy legyen, hogy kedvezően szolgálhassuk Őt, úgy, ahogyan Ő akarja. Ha Kṛṣṇa akar valamit, nekünk meg kell tennünk. Tegyük fel, hogy megkérek egy tanítványt, hogy adjon nekem egy pohár vizet. Akkor az ő kötelessége az, hogy adjon nekem egy pohár vizet. Ha azt gondolja, hogy „Prabhupāda szeretne egy pohár vizet, de miért ne adjunk neki valami jobbat? Miért ne adjak inkább egy pohár forró tejet?”, akkor az nem szolgálat. A felfogása szerint a forró tej nagyon finom és jobb, mint a víz, de mégis, mivel vizet kértem, vizet kell adnia nekem, nem tejet. Ez a kedvező szolgálat. Meg kell értenünk, hogy Kṛṣṇa mit akar. Amikor ilyen bensőséges a kapcsolat, akkor szolgálhatjuk Kṛṣṇát a legkedvezőbbben. Ameddig nincs meg ez a bensőséges kapcsolat, addig a lelki tanítómester átlátszó közvetítő eszközén keresztül kell tudakozódnunk az iránt, hogy mit akar Kṛṣṇa.

Egy Vaiṣṇava sohasem gondolja, hogy közvetlen kapcsolata van Kṛṣṇával. Az Úr Caitanya azt mondja: „Én Kṛṣṇa szolgálója szolgálójának a szolgálója — százszor a szolgálója szolgálójának a szolgálója vagyok.” Bele kell egyeznünk, hogy a szolga szolgálójának szolgálói legyünk. Ez a tanítványi lánc folyamata, és ha valaki Isten igazi transzcendentális szeretetét akarja, akkor el kell fogadnia ezt a folyamatot. Mivel az emberek nem fogadják el ezt a folyamatot, nem fejlesztenek ki igazi szeretetet Isten iránt. Beszélnek Istenről, de valójában nem szeretik Istent, és mivel nem gyakorolják a tiszta odaadó szolgálatot, ezért a kutyákat szeretik.

Mondhatjuk, hogy „Istenszeretet”, de ha nem fogadjuk el ezt az alapszabályt, akkor a kutyákat fogjuk szeretni, nem Istent. Ez a hiba. Caitanya Mahāprabhu azt mondja, hogy ha az ember tényleg akarja Isten szeretetét, akkor követnie kell a tiszta odaadó szolgálat folyamatát. Caitanya Mahāprabhu nem saját elméje kitalációit mondja; kijelentéseit olyan Védikus Írások támasztják alá, mint a *Nārada-pañcarātra* és a *Śrīmad-Bhāgavatam*. Ez a két könyv és a *Bhagavad-gītā* nagyon hiteles írások a *bhakták* számára. Caitanya Mahāprabhu egy versből idéz, amely a *Nārada-pañcarātrában* található meg: *Hṛṣīkeṇa hṛṣīkeśa-sevanam bhaktir ucyate*. Ez a tiszta odaadó szolgálat meghatározása. *Hṛṣīkeṇa hṛṣīkeśa-sevanam*. *Hṛṣīkeṇa* azt jelenti, hogy „az érzékek által”. Le kell foglalnunk az érzékeinket; nem lehet, hogy csak az elménket foglaljuk le. Ha valaki azt mondja, hogy „Én mindig Kṛṣṇára gondolok”, ez nem tiszta odaadó szolgálat. A meditáció gondolkodás, de senki sem Kṛṣṇára gondol; az ürességre, valami személytelenre gondolnak. Ha valaki Kṛṣṇára, Nārāyaṇára vagy Viṣṇura gondol, úgy, ahogyan a Védikus Írások előírják, az a valódi *yoga*. A *yoga* meditáció azt jelenti, hogy az ember a Felsőlélekre összpontosítja az elméjét. A Felsőlélek Kṛṣṇa képviselője, négykarú Nārāyaṇa formában. Még Patañjali is, aki a *yoga* rendszer hiteles forrása, Viṣṇun való meditációt ír elő. De ahogy az emberek létrehozzák hamis vallásos folyamataikat, az úgynevezett *yogik* is létrehozzák saját módszereiket, amellyel az ürességen gondolkodnak.

A *Nārada-pañcarātra* azonban azt mondja: *hṛṣīkeṇa hṛṣīkeśa-sevanam* — az embernek nem csak elméjét, hanem érzékeit is le kell foglalnia. Foglald le érzékeidet az érzékek mestere szolgálatában! Ez a három szanszkrit szó nagyon jelentős. *Hṛṣīkeśa* azt jelenti: „az érzékek ura”. Tehát a *bhakti-yoga* azt jelenti, hogy érzékeinkkel szolgáljuk az érzékek urát. Az érzékek ura Kṛṣṇa. Mindig emlékeznünk kell arra, hogy azért vannak ilyen érzékeink, mert élvezni akartuk ezt az anyagi világot, és az Úr bizonyos fajta érzékeket adott az élvezethez. A disznónak azért van egy bizonyos fajta teste és érzékei, mert az ürülékevést akarta élvezni. Hasonlóképpen az embernek is van egy bizonyos fajta teste és vannak bizonyos fajta érzékei, mert valami mást akart élvezni. Bizonyos fajta feltételekhez kötött érzékeink vannak, amelyekkel élvezhetjük az anyagi világot: ezeket meg kell tisztítanunk. Az érzékeink eredetiek, de az anyagi vágy befedi őket. Meg kell gyógyítanunk magunkat, s meg kell szabadulnunk az ilyen vágyaktól. Amikor az ember érzékei már nem hajlanak az anyagi érzékkielégítés felé, azt az állapotot nevezik tiszta odaadásnak.

A *Nārada-pañcarātrának* ebből a verséből megérthetjük, hogy a léleknek vannak eredeti érzékei. Bármilyen kis testbe is lépett a lélek, nem személytelen; vannak érzékei. Lehet, hogy valaki talál egy bogarat a könyvében. Ez nagyon kicsi, kisebb, mint egy tűhegy, de mégis mozog, megvan minden érzéke. Az apró baktériumok szintén mozognak, és nekik is vannak érzékeik. Az nem igaz, hogy az érzékek bizonyos fajta anyagi feltételek mellett fejlődnek ki. Az ateista teória az, hogy az érzékeink anyagi feltételek mellett fejlődtek ki, és a lelki világban nincsenek érzékek, személytelenek vagyunk. A logika és az észérvek szerint azonban ez mégsem lehet így. A lelki erő apró részének — még akkor is, ha méretre kisebb, mint egy atom — vannak érzékei. Az érzékek, mivel az anyagi összetevők befedik őket, elferdült módon nyilvánulnak meg. Meg kell tisztítanunk az érzékeinket, és amikor az érzékek megtisztultak, akkor lefoglalhatjuk őket az érzékek ura szolgálatában. Kṛṣṇa az érzékek mestere és tulajdonosa. Így, mivel a Legfelsőbb Úr szerves részei vagyunk, az érzékeinket Tőle vettük kölcsön. Az a legjobb, ha az érzékeinket az Ő érzékkielégítésére használjuk, és nem saját magunkra gondolunk. Ez a folyamat a tiszta Kṛṣṇa-tudat.

Az Úr Caitanya a *Śrīmad-Bhāgavatamból* hoz példát a tiszta odaadásra: a *Bhāgavatam* azt mondja, hogy Kṛṣṇa mindenki szívében jelen van. A folyók természetes iránya az, hogy elérjék a tengert, ugyanígy amint az ember hall az Úr dicsőségéről, a lélek rögtön vonzódni kezd a Legfelsőbb Úrhoz. Ez a tiszta odaadó szolgálat kezdete. Ahogy vibráljuk a Hare Kṛṣṇa *mantrát*, Kṛṣ

na neve, a Kṛṣṇát körülvevő dolgok, Kṛṣṇa híre, Kṛṣṇa lakhelye, Kṛṣṇa társai — minden — azonnal megnyilvánulnak belül, mert Ő jelen van ebben a vibrációban. Ez az ember Kṛṣṇa-tudatának kezdete. Az, hogy egy utalás segítségével emlékezni lehet a szövegösszefüggésre, annyit jelent, hogy amint az ember meghallja a kód egy szavát, rögtön emlékszik a kód mögötti minden információra. Hasonlóan, amikor elménk Kṛṣṇa tulajdonságainak dicsőítését hallotta, s ezáltal vonzódni kezd Kṛṣṇához és mindenhez, ami Kṛṣṇát körülveszi, ez a tiszta Kṛṣṇa-tudat kezdete. Akkor nincs több *gati*, nem mozog többé az elme.

Ugyanígy volt ez a *gopīk* esetében: ahogy meghallották Kṛṣṇa fuvolájának hangját, felhagytak mindennel. Néhányan feküdtek, néhányan gyerekeikre vigyáztak, de ahogy meghallották Kṛṣṇa fuvoláját, elfelejtettek mindent és szaladtak Hozzá. Férjeik, bátyjaik, szüleik megkérdezték: „Hová mész, miért hagyod itt a kötelességed?” De ők nem törődtek ezzel — egyszerűen elmentek. Nincs gát, nincs semmi, ami akadály lehetne, ha az elme ennyire Kṛṣṇába merül. Ez a tiszta odaadás kezdete.

Puruṣottama azt jelenti, hogy Kṛṣṇa. A *puruṣa* szó azt jelenti, hogy „élvezet”. A feltételekhez kötött élőlények hamis élvezők, utánzó élvezők. Itt az anyagi világban minden élőlény *puruṣaként* cselekszik. A *puruṣa* szó pontosabb jelentése az, hogy „férfi”. A férfit tekintik az élvezőnek, és a nőt az élvezet tárgyának. Az anyagi világban, függetlenül attól, hogy női vagy férfi teste van, mindenki hajlik arra, hogy élvezzen, ezért mindenkit *puruṣának* hívnak. De valójában az egyetlen *puruṣa* a Legfelsőbb Úr. Mi, élőlények, az energiája vagyunk, s Ő a legfelsőbb élvező. Mi nem vagyunk *puruṣák*. Az energiát élvezetre használják fel — és mi energia vagyunk, a Legfelsőbb Úr eszközei. Ezért *Puruṣottama* a legfelsőbb transzcendentális személy, Kṛṣṇa. Amikor tiszta odaadással fordulunk az Istenség Legfelsőbb Személyisége felé, és nincs akadály, nincs semmi, ami gátolhatna, az a tiszta Kṛṣṇa-tudat jele.

A tiszta Kṛṣṇa-tudatban nincs becsvágy és nincs törekvés. Minden más transzcendentális kötelességnél vagy imádatnál a háttérben motiváció van: van, aki felszabadulást akar, van, aki anyagi tulajdont, van, aki magasabb bolygóra akar jutni, van, aki Kṛṣṇalokára akar jutni. Ezeknek a törekvéseknek nem szabadna ott lenniük. A tiszta *bhaktának* nincs ilyen törekvése. A tiszta *bhakta* arra sem vágyik, hogy Kṛṣṇa legfelsőbb lakhelyére menjen. Természetesen megy, de nem vágyik erre. Csak Kṛṣṇa szolgálatában akarja teljesen lefoglalni magát.

Többféle felszabadulás van. Van *sālokya* felszabadulás, egy bolygón élni a Legfelsőbb Úrral. A *Vaikuṅṭha* bolygók lakói ugyanazon a bolygón élnek, mint az Istenség Legfelsőbb Személyisége. A *sārṣṭi* felszabadulás azt jelenti, hogy majdnem ugyanolyan gazdagságuk van, mint Nārāyaṇának. A felszabadult egyéni lélek meg tud jelenni mint Nārāyaṇa, négy kézzel, négy jelképpel, majdnem ugyanolyan testi vonásokkal, ugyanolyan gazdagsággal, ugyanolyan ékszerekkel, ugyanolyan épületekkel, mindennel. *Sārūpya* azt jelenti, hogy ugyanolyan formában lenni, ugyanolyan vonásokkal rendelkezni. *Sāmīpya* azt jelenti, hogy sohasem lenni távol, hanem mindig társulni a Legfelsőbb Úrral. Például úgy, ahogy mi együtt ülünk, úgy társulhat az ember az Úrral. Ezt hívják *sāmīpya-muktinak*, a közeli tartózkodás felszabadulásának. A tiszta *bhakták* mégsem fogadják el a felszabadulásnak ezen különböző formáit. Csak Kṛṣṇa szolgálatában akarják lefoglalni magukat. Nem törődnek semmiféle felszabadulással. Azok, akik igazán Kṛṣṇa-tudatosak, a Legfelsőbb Úr társaságát érik el, de nem vágnak erre; egyetlen törekvésük, hogy az Úr transzcendentális szolgálatában foglalják le magukat. Az odaadó szolgálat, vagyis a Kṛṣṇa-tudat legmagasabb tökéletessége akkor mutatkozik meg, amikor egy *bhakta* visszautasít minden hasznot, amit kaphatna a Legfelsőbb Úrtól. A Legfelsőbb Úr felajánlott mindent *Prahlāda Mahārājának*, amit csak szeretett volna, csak kérnie kellett, de ő azt mondta: „Uram, én örök szolgád vagyok. Kötelességem, hogy szolgáljalak, tehát hogyan is fogadhatnék el bármilyen hasznot Tőled? Akkor nem a szolgád lennék, hanem kereskedő.” Így válaszolt — ez egy tiszta személy jellemzője. Kṛṣṇa olyan kegyes, hogy *bhaktája* minden vágyát teljesíti, még akkor is, ha anyagi javakat akar. Ha a *bhakta* szíve mélyén van valami vágy, azt is teljesíti. Ő ilyen kegyes. De a *bhakti-yoga* vagyis az odaadó szolgálat magasabb helyzete az, hogy egy tiszta *bhakta* nem fogad el különböző felszabadulásokat, még ha a Legfelsőbb Úr ajánlja is. Ha valakinek anyagi vágyai vagy motivációi vannak, és ezeknek a vágyaknak a teljesítéséért foglalja le magát az odaadó szolgálatban, az eredmény az lesz, hogy sohasem éri el az Isten iránti tiszta szeretetet. Ha valaki úgy gondolkodik, hogy „Lefoglaltam magam a Kṛṣṇa-tudatban, Kṛṣṇa odaadó szolgálatában, mert ilyen vagy olyan gazdagságot akarok.”

Ez a vágy teljesülhet, de sohasem fog olyan vegyítetlen szeretetet érezni Kṛṣṇa iránt, mint amelyet a *gopik* éreztek. Ha valakinek motivációja van, még ha végzi is odaadó kötelességét, akkor sem lesz képes az Isten iránti tiszta szeretet szintjét elérni. A *Bhakti-rasāmṛta-sindhu* egyik versében azt mondja Rūpa Gosvāmī: „Amíg valaki anyagi haszonra (*bhuktira*) vágyik, vagy ha felszabadulást (*muktit*) akar, addig meg is fogja kapni ezeket a szörnyűséges dolgokat.” Amíg *māyā* a szívében él, hogyan élvezheti az ember a lelki örömet, amely az Isten iránti tiszta szeretetből árad? Más szóval, ha az embernek anyagi vágyai vannak, még ha csak felszabadulásra vágyik is, nem érheti el a tiszta Istenszeretetet. A tiszta odaadás mentes minden vágytól — ez egyszerűen az odaadó szolgálat végzése, csak az odaadó szolgálat kedvéért.

Rūpa Gosvāmī élete nagyon szép példa. Rūpa Gosvāmī és bátyja, Sanātana Gosvāmī elkülönülten éltek Vṛndāvanában, és végezték *bhajanájukat*, odaadó szolgálatukat. Rūpa az erdőben élt, ahol nem volt lehetőség finom ételek főzésére, vagy arra, hogy a faluban egy *capātī* kolduljon. Rūpa Gosvāmī, a fiatalabb testvér azt gondolta: „Ha tudnék szerezni valamilyen élelmiszert, akkor finom ételeket tudnék főzni, felajánlanám őket Kṛṣṇának és meghívnam a bátyámat.” Ez volt a vágya. A következő pillanatban egy csodálatos, tizenkét év körüli lány lépett hozzá, és rengeteg ennivalót hozott neki — tejet, lisztet, gít, stb. Ez a védikus rendszer: néha a háztartók élelmiszereket adtak koldusoknak és bölcseknek, akik az élet lemondott rendjében éltek. Rūpa Gosvāmī nagyon örült, hogy Kṛṣṇa ilyen sok dolgot küldött neki, és most tud lakomát készíteni. Elkészítette a lakomát és meghívta a bátyját.

Amikor Sanātana Gosvāmī megérkezett, nagyon megdöbben: „Hogyan szereztél ilyen dolgokat? Finom lakomát készítettél az erdőben. Hogyan lehetséges ez?”

Rūpa Gosvāmī elmagyarázta: „Reggel vágytam erre, és Kṛṣṇa véletlenül elküldte nekem ezeket a dolgokat. Jött egy gyönyörű lány és felajánlotta nekem.” Így beszélt a lányról: „Egy nagyon gyönyörű lány volt.”

Sanātana Gosvāmī ekkor így szólt: „Az a szép lány Rādhārāṇī volt. Rādhārāṇī, az Úr örök társa tett szolgálatot neked. Ez nagy hiba.” Ez az ő filozófiájuk. Nem fogadnak el szolgálatot az Úrtól. Csak szolgálni akarnak. De Kṛṣṇa olyan furfangos, hogy Ő is akarja szolgálni a *bhaktáját*. Keresi az alkalmat, hogy szolgálhassa *bhaktáját*. Ez lelki versengés. Egy tiszta *bhakta* nem akar semmit Kṛṣṇától; egyszerűen csak szolgálni akarja. És Kṛṣṇa is keresi az alkalmat, hogy szolgálhassa a *bhaktáját*. Kṛṣṇa mindig az után sóvárog, hogy örömet szerezzen *bhaktájának*, ahogyan a *bhakta* is sóvárog, hogy Kṛṣṇának örömet szerezzen.

Ez a transzcendentális világ. Abszolút szinten nem használja ki senki a másikat. Mindenki szolgálni akar; senki sem akar szolgálatot elfogadni. A transzcendentális világban mindenki szolgálni akar. Te szolgálni akarsz engem, és én szolgálni akarlak téged. Ez nagyon szép viselkedés. Az anyagi világ azt jelenti, hogy én ki akarlak zsebelni téged, és te ki akarsz zsebelni engem. Ennyi az egész. Ez az anyagi világ. Meg kell próbálnunk megérteni ezt. Az anyagi világban mindenki ki akarja használni a barátját, anyját, mindenkit. A transzcendentális világban azonban mindenki szolgálni akar. Mindenkinél Kṛṣṇa a szolgálat központja, és minden *bhakta*, a barátok, szolgák, szülők, szeretők, mind szolgálni akarják Őt. Ugyanakkor Kṛṣṇa szintén szolgálni akarja őket. Ez transzcendentális kapcsolat; a lényege a szolgálat, bár nincs szükség a szolgálatra, mert mindenki elégedett. Nincs éhség, nincs szükség evésre, mégis mindenki finom dolgokat ajánl fel, hogy mások megegyék. Ez a transzcendentális világ. Hacsak el nem érjük Kṛṣṇa vagy *bhaktája* egyszerű szolgálatának szintjét, nem ízlelhetjük meg a szolgálat transzcendentális örömét. Ha van valami motivációnk, akkor ez az érzés sohasem ébred fel. Motiváció, személyes érzékielégítésre való vágy nélkül kell szolgálatot végeznünk a Legfelsőbb Úrnak és *bhaktáinak*.

Az önmegvalósítás tökéletessége

Ebben az utolsó fejezetben Śrīla Prabhupāda kifejti az önmegvalósítás tudományának végső célját — a Legfelsőbb Önvaló, Kṛṣṇa teljes megvalósítását. Az önmegvalósítás azzal kezdődik, hogy megértjük: az önvaló nem anyagi — nem a fizikai test, hanem tiszta lelki energia. A következő lépés annak megvalósítása, hogy a tiszta lelki önvaló a Legfelsőbb Önvaló, Kṛṣṇa örök szerves része. Végül megtudjuk, hogyan élhetünk abban az örök, boldog, transzcendentális kapcsolatban. Aki elérte ezt a szintet, az elérte az élet legmagasabb szintű tökéletességét.

Amikor Kṛṣṇa jelen volt a Földön, Vṛndāvana minden lakója szerette Őt. Valójában semmi másról nem tudtak, csak Kṛṣṇáról. Nem tudták, hogy Kṛṣṇa Isten-e vagy nem, és olyan gondolatok sem zavarták őket, mint „Szeretni fogom Kṛṣṇát, ha Ő Isten.” A tiszta szeretet szerint viselkedtek, és azt gondolták: „Lehet, hogy Ő Isten és lehet, hogy nem — nem számít. Szeretjük Kṛṣṇát és ennyi az egész.” Ez így a valódi, vegyítetlen szeretet szintje. Amikor valaki azt gondolja: „Ha Kṛṣṇa Isten, akkor szeretem Őt”, tudnia kell, hogy ez nem a tiszta szeretet szintje, hanem a feltételekhez kötött szereteté. Amíg itt volt a Földön, Kṛṣṇa különleges erőket mutatott ki, és a *vrajavāsik*, Vṛndāvana lakói, gyakran gondolták: „Óh, Kṛṣṇa olyan csodálatos gyerek. Lehet, hogy félisten.” Így gondolkodtak, mert az emberek úgy vélték, hogy a félistenek mindenhatóak. Ezen az anyagi világon belül a félistenek a hatalmasak, de az emberek nincsenek tudatában annak, hogy Kṛṣṇa mindannyiuk felett áll. A legnagyobb félisten, Brahmā a következő versben mondta el erről a véleményét: *Īśvaraḥ paramaḥ kṛṣṇaḥ sac-cid-ānanda-vigrahaḥ*: „Kṛṣṇa a legfelsőbb kontrolláló, Akinek teste tudással, boldogsággal és örökkévalósággal teli.” Vṛndāvana lakói keveset tudtak Kṛṣṇa hatalmáról, arról, hogy Ő a végső kontrolláló, valamint minden félisten mestere. Figyelemre méltó, hogy Iránta érzett szeretetük nem volt ilyen szempontoknak alávetve.

Ahogy Vṛndāvana lakói feltétel nélkül szerették Kṛṣṇát, hasonlóan Kṛṣṇa is feltétel nélkül szerette őket. *Vraja-jana-vallabha giri-vara-dhārī*. Amikor Vṛndāvana lakói nem folytatták az Úr Indrának, a mennyek félistenének szánt áldozatokat, nagy veszélybe sodorták magukat. Indra nagyon mérges lett és hatalmas felhőket küldött, amelyekből hét napon keresztül szakadatlanul hullott az eső Vṛndāvanára. Az egész területet elöntötte a víz, és a lakosok között nagy zavar támadt. Bár csak hét éves volt, Kṛṣṇa úgy mentette meg Vṛndāvana lakóit, hogy felemelte a Govardhana hegyet és ernyőként tartotta, hogy megvédje a falut. Az Úr Kṛṣṇa így arra tanította Indra félistent, hogy zavargását a kisujjával is meg tudja állítani. Ennek láttán Indra leborult Kṛṣṇa lábai elé.

Így lett Kṛṣṇa Gopījana-vallabhaként ismert, ami arra utal, hogy az Ő egyetlen dolga az, hogy megvédje a *gopī-janákat*. Ennek a Kṛṣṇa-tudatos mozgalomnak az a célja, hogy megtanítsa az embereket arra, hogy hogyan legyenek *gopī-janák*, vagyis Kṛṣṇa tiszta szeretői. Amikor a tiszta Istenszeretet szintjét elérjük, az Úr meg fog védeni bennünket minden veszélytől, még ha ez azt is jelenti, hogy fel kell emelnie egy dombot vagy hegyet. Kṛṣṇának nem kellett semmilyen *yoga* rendszert gyakorolnia ahhoz, hogy felemelje a Govardhana hegyet. Mivel Ő Isten, Ő mindenható — még gyerekként is. Úgy játszott, mint egy gyerek, úgy viselkedett másokkal, mint egy gyerek, de amikor szükség volt rá, megnyilvánult, mint a Mindenható Isten. Ez Kṛṣṇa vagyis Isten természete: nem kell meditációt gyakorolnia vagy valamilyen *yoga* rendszert követnie ahhoz, hogy Isten legyen. Ő nem egy létrehozott Isten, hanem Ő mindörökké Isten.

Bár Ő Isten, szeretetteljes kapcsolata van *bhaktáival*, és azért, hogy elégedetté tegye a *bhaktáit*, gyakran vesz fel alárendelt szerepet. Kṛṣṇa szeret egy *bhakta* gyereke lenni, így lett Yaśodā szeretett gyermeke, Yaśodā-nandana. Mivel Ő Isten, mindenki imádja Őt és senki sem szidja meg. Kṛṣṇa mégis szereti, ha *bhakta*-anyja vagy -apja megszidja, és mivel Kṛṣṇa örömet talál abban, ha megszidják, a *bhakta* is felveszi ezt a szerepet, és azt mondja: „Rendben van, leszek az apád és meg foglak szidni.” Hasonlóképp, amikor Kṛṣṇa harcolni akar, egyik *bhaktája* Hiraṇyakaśipu démonná válik és harcol vele. Így Kṛṣṇa minden cselekedete kapcsolatban van *bhaktáival*. Ha arra vágyunk, hogy Kṛṣṇa ilyen társai legyünk, Kṛṣṇa-tudatot, Kṛṣṇáról való tudatosságot kell kifejlesztenünk.

Yaśodā-nandana vraja-jana-rañjana. Kṛṣṇa egyetlen dolga, hogy elégedetté tegye a *vraja-janákat*, és az ő egyetlen dolguk, hogy Kṛṣṇát elégedetté tegyék. Ez a szeretet kölcsönössége. *Yamunā-tīra-vana-cārī*: Kṛṣṇa, az Istenség Legfelsőbb Személyisége, a Yamunā partján sétál, hogy örömet szerezzen a *gopīknak*, a tehénpásztorfiúknak, a madaraknak, a méheknek, a teheneknek és a

borjaknak. Ezek nem közönséges madarak, méhek, tehenek, borjak, emberek. Mindannyian elérkeztek az önmegvalósítás lényegéhez, s így sok-sok élet után olyan helyzetet értek el, hogy Kṛṣṇával játszhatnak. A Kṛṣṇa-tudat mindenkit képessé tesz arra, hogy elmenjen Kṛṣṇalokára és Kṛṣṇa barátja, szolgája, apja vagy anyja legyen. Kṛṣṇa beleegyezik, hogy felvegye bármelyik szerepet a *bhaktáival* való kapcsolatban. Hogy ezt hogyan teszi, ezt írja le részletesen a *Śrī Caitanya tanítása* című könyv. Ahhoz, hogy megértsük Kṛṣṇával való kapcsolatunkat, követnünk kell Caitanya Mahāprabhu és fő társai, a hat Gosvāmī (Śrī Rūpa, Sanātana, Śrī Jīva, Gopāla, Raghunātha dāsa és Raghunātha Bhatta) lábnyomait. A hat Gosvāmī mindig a Hare Kṛṣṇa vibrálásával volt elfoglalva és mindig extázisban táncoltak. Azt tanították, hogy ha az ember belemerül a *kṛṣṇa-kīrtanába*, vagyis Kṛṣṇa szent neveinek vibrálásába, akkor Kṛṣṇa szeretetének óceánjába merül. Ahogy Kṛṣṇa nevének hangjait vibrálja, az ember képes belemerülni a szeretet óceánjába. Ez a tiszta odaadás jele. Így a *kīrtanákon* a hat Gosvāmī azonnal belemerült az Istenszeretet óceánjába.

A hat Gosvāmī nem csak az Úr caitanya Mahāprabhu más *bhaktái* szerették, hanem az *abhakták* is. A tiszta *bhaktának* nincs ellensége, mivel nem irigy. A tiszta *bhakta* mindig nyitott mindenki számára, és nem tesz olyan megkülönböztetést, hogy ennek az embernek meg lehet engedni, hogy vibrálja a Hare Kṛṣṇát, de annak az embernek nem. Az anyagi szinten, ami a kettőségek szintje, vannak különbségek magas és alacsony, férfi és nő, ez vagy az között, de lelki szinten nincs ilyen megkülönböztetés. A tiszta *bhakta* mindent egyenlő elmével lát, ezért nem irigy. Mivel nem irigy, ezért imádandó. Tulajdonképpen azt is lehet mondani, hogy egy személy imádandó, ha nem irigy, mert ez csak lelki szinten lehetséges. Ez a *Bhagavad-gītā* véleménye is (5.18-19):

*vidyā-vinaya-sampanne
brāhmaṇe gavi hastini
śuni caiva śvapāke ca
paṇḍitāḥ sama-darśinaḥ
ihaiva tair jitaḥ sargo
yeṣāṃ sāmye sthitaṃ manaḥ
nirdoṣam hi samam brahma
tasmād brahmaṇi te sthitāḥ*

„A szerény bölcs igaz tudása által egyenlőnek látja a tanult és alázatos *brāhmaṇát*, a tehenet, az elefántot, a kutyát és a kutyaevőt. Akiknek elméje megállapodott a változatlanságban és az egyensúlyban, azok már legyőzték a születést és halált. Hibátlanok ők, mint Brahman, s így már Őbenne vannak.”

Ilyen helyzetet az érhet el, aki szert tesz az Úr Caitanya Mahāprabhu kegyére. Megkapva az Ő kegyét, bárki képes felszabadítani a szenvedő emberiséget az anyagi tisztátalanságtól. Mivel a hat Gosvāmī ilyen *bhakta* volt, a következő *mantrával* ajánljuk fel nekik tiszteletteljes hódolatunkat: *vande rūpa-sanātanau raghu-yugau śrī-jīva-gopālakau*. A hat Gosvāmī jártas volt az Írások alapos tanulmányozásában, és ezzel az volt a céljuk, hogy megalapozzák a világon az igazi vallást. Sok könyvet hagytak ránk, hogy vezessenek bennünket, s ezek közül Śrī Rūpa Gosvāmī *Bhakti-rasāmṛta-sindhu* (Az odaadás nektárja) című könyve a leghíresebb, amely a kezdő *bhaktáknak* ad instrukciókat. A Gosvāmīk éjjel-nappal, mindig komolyan dolgoztak, és csak új könyvek írásával, vibrálással, táncal foglalkoztak. Gyakorlatilag mentesek voltak az evés, alvás, pázrás és a félelemből való védekezés testi szükségéitől. A szexuális élet szóba sem jött, és a félelem vagy a védekezés kérdése sem, mert teljesen elmélyültek Kṛṣṇában. Többnyire másfél órát aludtak naponta, és szinte semmit sem ettek. Amikor éhesek voltak, egyszerűen elmentek a háztartók otthonaiba és koldultak egy-egy darab kenyert.

A szentek missziója nem más, mint hogy boldoggá tegyék a szenvedő emberiséget, úgy, hogy mindenkit a lelki szintre emelnek. Az anyagi világban mindenki próbálja kihasználni a másikat — az egyik nemzet próbálja kihasználni a másikat, az egyik társadalom próbálja kihasználni a másikat, az egyik üzletember próbálja kihasználni a másikat, stb. Ezt hívják a létért folytatott küzdelemnek, és ebből kifolyólag a szenvedő emberek kitaláltak egy törvényt, amit úgy hívnak, hogy „amit megtehetsz, az helyes”. Azonban láthatjuk, hogy még a leghatalmasabbaknak is szenvedniük kell — mint például a mostani világhelyzetben. Nagy harc folyik Oroszország, Amerika és Kína között. E harc miatt mindenki szenved. Valójában a létért való küzdelem szenvedést jelent. Kṛṣṇa tiszta

bhaktáját azonban nem az érdekli, hogyan lehet kihasználni másokat, hanem hogy hogyan segítheti az embereket, és ezért minden bolygón imádják őt. Cāṅakya Paṇḍita azt is mondta, hogy egy gazdag embert és egy tanult embert össze sem lehet hasonlítani, mert a gazdag embert tisztelhetik a saját országában vagy a saját bolygóján, de a tanult embert, Isten *bhaktáját*, bárhová is megy, tisztelik.

Egy *bhakta* számára nincs különbség mennyország és pokol között, mert Kṛṣṇa vele van mindkét helyen. Ahol jelen van Kṛṣṇa, ott szó sincs pokolról, minden hely Vaikuṅṭha. Haridāsa Ṭhākura például nem mehetett be Jagannātha templomába, mert mohamedán családban született, és a hinduk ellenezték, hogy mohamedánok lépjenek be a templomba. Haridāsa Ṭhākurát azonban ez nem zavarta. Azt gondolta: „Miért mennék oda és zavarnám őket? Itt fogom vibrálni a Szent Nevet.” Ezért az Úr Caitanya, aki Maga Jagannātha, naponta meglátogatta Haridāsát. Ez egy tiszta *bhakta* ereje: nem kell elmennie Jagannāthoz, Jagannātha jön hozzá. Az Úr Caitanya Mahāprabhu naponta meglátogatta Haridāsát, amikor a tengerhez ment fürödni. Az Úr belépett Haridāsa házába és megkérdezte: „Haridāsa, mit csinálsz?” Haridāsa pedig válaszolt: „Kérlek, gyere be, Uram!” Ez egy *bhakta* valódi helyzete. Ezért Kṛṣṇa azt mondja, hogy *bhaktáit* imádni értékesebb, mint ha Őt saját Magát imádjuk. Egy *bhakta* képes arra, hogy átadja nekünk Kṛṣṇát, mert ismeri a Kṛṣṇa-tudat tudományát és a tudományt arról, hogy hogyan kell Kṛṣṇa szavait hallani, *prasādát* enni és élvezni Kṛṣṇát. Az imperszonalisták és voidisták taníthatnak száraz értekezéseket az *aham brahmāsmiról* — „Én lélek vagyok” —, de végső soron kit fog ez vonzani? Mi a különbség, ha valaki azt gondolja: „Kő vagyok”, vagy ha egy másik azt gondolja: „Üres vagyok”? Miért kellene kővé, fává, üressé válnunk? Valódi helyzetünk kölcsönös szeretetteljes viszony Kṛṣṇával.

A Kṛṣṇa iránti szeretet szikráját a lelki tanítómester, egy tiszta *bhakta* gyújtja meg — ahogyan nekem is lelki tanítómesterem, Ő Isteni Kegyelme Om Viṣṇupāda Bhaktisiddhānta Sarasvatī Gosvāmī Prabhupāda gyújtotta meg: azt az utasítást adta, hogy vállaljam a felelősséget a Kṛṣṇa-tudat nyugati világban való terjesztéséért. Ő Isteni Kegyelmének erős vágya volt arra, hogy prédikálja az Úr Caitanya üzenetét, és az én sikerem az Ő kegye és öröme egyaránt. Amikor először találkoztam a lelki tanítómesteremmel, egy fiatalember voltam Indiában, nacionalista, és nagyon elfoglalt egy felelősségteljes iroda munkájával. Bár én nem akartam elmenni, egy barátom, aki még ma is Kalkuttában él, erőnek erejével elvitt Ő Isteni Kegyelméhez. Vonakodtam meglátogatni őt, mert régebben otthonunkban apám sok *sannyāsīt* fogadott, és nem voltam megelégedve a viselkedésükkel. Azt gondoltam, hogy Bhaktisiddhānta Sarasvatī Gosvāmī Mahārāja hasonló ember lehet, és ha ilyen, miért kellene meglátogatnom? De a barátom erőnek erejével elvitt. „Miért ne látogassuk meg?” — kérdezte. Végül is engedtem, és hasznomra vált.

Első találkozásunkkor Ő Isteni Kegyelme azt mondta, szükség van rá, hogy ilyen tanult fiúk, mint én, elmenjenek külföldi országokba és prédikálják Caitanya Mahāprabhu tanítását. Azt válaszoltam, hogy India külföldi megszállás alatt van, és senki sem hallaná az üzenetünket. Valójában abban az időben a külföldiek nagyon jelentéktelennek tekintették Indiát, olyan sok független nemzet mellett India még mindig alárendelt helyzetben volt, az angol megszállás miatt. Abban az időben volt egy bengáli költő, aki arra panaszkodott, hogy még a civilizálatlan nemzetek is függetlenek, míg India az angolokra van utalva. Ő Isteni Kegyelme meggyőződött arról, hogy az alárendeltség vagy függetlenség csak ideiglenes helyzetek, és kihangsúlyozta, hogy mivel bennünket az emberiség örök haszna érdekel, el kell fogadnunk Caitanya Mahāprabhu kihívását. Ez a találkozás Ő Isteni Kegyelmével, Guru Mahārājammal 1922-ben történt, fél évszázaddal ezelőtt.

Hivatalosan 1933-ban kaptam avatást, három évvel azelőtt, hogy Guru Mahārāja elhagyta ezt a halandó világot. Az utolsó pillanatban, éppen két héttel az eltávazása előtt, írt nekem egy levelet, amelyben megismételte instrukcióit. Kimondottan azt hangsúlyozta, hogy meg kellene próbálnom prédikálni ezt a tanítást az angolul beszélő emberek között. Miután megkaptam ezt a levelet, néha azt álmodtam, hogy Guru Mahārāja hív engem, én pedig otthagynom az otthonom és követem őt. Ezt álmodtam és azon gondolkodtam: „El kell hagynom az otthonomat. Guru Mahārājám azt akarja, hogy hagyjam el az otthonomat és vegyek *sannyāsát*.” Ugyanakkor azt gondoltam: „Ez szörnyű. Hogyan hagyhatnám el az otthonomat? A feleségemet? A gyerekeimet?” Ezt hívják *māyānak*. Valójában nem akartam elhagyni az otthoni életemet, de Guru Mahārāja rávette, hogy megtegyem. Követve az utasításait, elhagytam az otthonomat, beleértve néhány gyereket is, de most Guru Mahārāja sok kedves gyereket adott nekem mindenhol a világon. Kṛṣṇa szolgálataival senki nem

lesz vesztes, és ez az egyik példa erre a saját gyakorlati tapasztalatomból.

Amikor 1965-ben egyedül eljöttem Indiából, féltem, hogy sok problémám lesz. Az indiai kormány nem engedte, hogy pénzt vigyek ki az országból, így néhány könyvvel és negyven rúpiával jöttem. Így érkeztem New York Citybe, de ez Guru Mahārāja és Kṛṣṇa kegye volt. Minden Kṛṣṇa és a lelki tanítómester egyesített kegyéből történik. A *Caitanya-caritāmṛta* azt mondja, hogy Kṛṣṇa és a *guru* kegye egyesített. Ez a Kṛṣṇa-tudatos mozgalom titka. Kṛṣṇa mindig bennünk van, következésképpen mindent tud a céljainkról, és Ő adja a lehetőséget, hogy választásunk szerint dolgozhassunk. Ha élvezni akarjuk ezt az anyagi világot Kṛṣṇa ad intelligenciát nekünk, hogy agyafúrt üzletemberek, népszerű politikusok vagy ravasz emberek legyünk, hogy pénzt kereshessünk és élvezhessünk. Az anyagi élet szintjéhez mérten sok ember válik nagygyá. Szegény emberként kezdik és hamarosan, a jó szerencse segítségével milliomosok lesznek. De nem szabad azt gondolnunk, hogy saját apró törekvéseink segítségével érünk el ilyen sikert. Intelligencia nélküli senki sem tud fejlődni, és ezt az intelligenciát Kṛṣṇa adja. A *Bhagavad-gītāban* azt mondja Kṛṣṇa, hogy Ő mindenki szívében benne van mint Felsőlélek, az Ő akarata által emlékszik az ember és az Ő akarata által felejt. Kṛṣṇa adja meg az emlékezést és a feledést az élőlény vágya szerint. Ha el akarjuk felejtetni Kṛṣṇát és élvezni akarjuk az anyagi világot, meg fogja adni a szükséges intelligenciát, hogy örökre elfelejthessük Őt.

Sok ember azt gondolja: „Nagyon kellemes élvezetet nyújt nekem ez az anyagi világ. Mindenki olyan jól érzi magát. Nincs ok arra, hogy ne élvezzem a világot éppen olyan jól, mint ők.” Ez a gondolat illúzió, mert az anyagi világban nincs igazi élvezet. Felemelkedhetünk nagyon magas tisztségbe, mint Kennedy elnök. Lehetünk nagyon jóképűek, nagyon híresek, nagyon intelligensek, műveltek, nagyon gazdagok és nagyon erősek, lehet gyönyörű feleségünk és gyerekünk, és lehet, hogy az ország legjobb pozíciója a miénk, de bármelyik pillanatban lelőhetnek bennünket. Ez az anyagi világ természete: minden lépésnél veszély fenyeget bennünket. Lehetetlen a felhőtlen élvezet. Még ha ki is érdemeljük a gyönyöröket, sok-sok szenvedés és áldozat árán érdemeljük ki, és bármilyen élvezetet kapunk, az csak ideiglenes, mert az anyagi világban nincs olyan gyönyör, amely folytonos és vég nélküli élvezetet adna. Azt csak Kṛṣṇa adhatja meg.

Ezért a *Bhagavad-gītāban* Kṛṣṇa arra tanít bennünket, hogy az az igazi jólét az élőlények számára, ha abbahagyják ostoba anyagi cselekedeteiket és egyszerűen meghódnak Neki. Sajnos ebben a korban a csillogó anyagi energia az embereket annyira vonzza az illúzióhoz, vagyis a *māyāhoz*, hogy ez nem nagyon érdekli őket. Kṛṣṇa még azt is elmondja, hogy ha valaki meghódnal Neki, Ő megvédi minden bűnös visszahatástól, de az emberek annyira ragaszkodóak, hogy nem képesek megtenni ezt. Az emberek állandóan attól félnek, hogy ha meghódnak Kṛṣṇának, elvesztenek valamit, ahogy én is féltem, hogy elvesztem a családom, ha elmegyek a nyugati világba prédikálni. De Kṛṣṇa olyan kegyes, hogy még ha el is vesz valamit, ezerszeresen jutalmaz meg bennünket.

A lelki tanítómester olyan kegyes, hogy ajtóról ajtóra, országról országra, városról városra járva könyörög: „Kedves hölgyeim, uraim, kedves fiúk és lányok, kérem, fogadják el a Kṛṣṇa-tudatot!” Így nagyon bensőséges szolgálatot végez Kṛṣṇának. Kṛṣṇa a Legfelsőbb Úr, aki utasításokat ad, a lelki tanítómester pedig végrehajtja ezeket az utasításokat. Ezért a lelki tanítómester nagyon kedves Kṛṣṇának. Kṛṣṇa akár a mennyországba, akár a pokolba küldi, számára nem jelent különbséget. A lelki tanítómester számára, mivel tiszta *bhakta*, a mennyország és a pokol ugyanaz, ha ott nincs Kṛṣṇa-tudat. A pokolban sokféleképpen szenvednek az emberek, és a mennyországban sokféleképpen elégitik ki az érzékeiket, de az Úr tiszta *bhaktája* bárhol élhet, ahol van Kṛṣṇa-tudat, és mivel magával hordja ezt a tudatot, mindig önmagában elégedett. Ha a pokolba küldik őt, a Hare Kṛṣṇa vibrálása akkor is elégedetté teszi. Valójában nem a pokolban hisz, hanem Kṛṣṇában. Hasonlóan, ha a mennyországba kerül, ahol nagyon sok lehetőség van az érzékkielégítésre, akkor is távortartja magát, mert az ő érzékeit Kṛṣṇa Maga elégit ki. Így az Úr szolgálatáért a *bhakta* készen áll arra, hogy bárhová elmenjen, ezért olyan kedves Kṛṣṇának.

A lemondott imperszonalista filozófusok azt mondják, hogy a világ hamis és a személytelen Brahman az igaz. De ha megkérik őket, hogy éljenek abban a társadalomban, ahol az anyagi érzékkielégítés dominál, vissza fogják utasítani, mert félnek, hogy ez az állapot hatni fog rájuk. A Kṛṣṇa-tudatos személy számára azonban nincs ilyen nehézség. Mivel érzékei kontrolláltak, és Kṛṣṇánál keresett menedéket, nem fél elmenni sehová.

Következésképpen ha a *bhakták* találkoznak valahol, ahol nincs Kṛṣṇa-tudat, nincs baj, mert kapnak az alkalmon, hogy vibrálják a Hare Kṛṣṇát és megtöltik a helyet Kṛṣṇa-tudattal. Ezt az alkalmat mindig ki kell használni. Az nem igaz, hogy az embernek be kell zárkóznia egy szobába, és egyedül kell vibrálnia a Hare Kṛṣṇa *mantrát*. A nagy szent, Nārada, egy úrember, aki utazik mindenhol az univerzumban. Bár lakhat a legmagasabb bolygókon, néha elmegy a pokolba, és ott prédikál. Ez Isten szolgájának a gyönyörúsége — ő mindig Kṛṣṇa és az Ó szerves részei iránti szeretetből cselekszik.

Az odadó szolgálat alapszabálya a Kṛṣṇa iránti tiszta szeretet. Függetlenül a *bhakta* helyzetétől — hogy barátja, szolgája, szülője vagy szeretője-e Kṛṣṇának —, szolgálata feltétel nélküli, mert maga a Kṛṣṇa-tudat nem függ semmilyen anyagi feltételtől. Ez transzcendentális, nincs semmi köze az anyagi természet kötőerőihöz. Egy *bhakta* nem fél elmenni sehová, mert minden anyagi feltételt egyenlőnek lát. Ebben a világban mondhatjuk, hogy itt jó lenni, ez pedig egy rossz hely, de — ahogy az előbb kiemeltük — a *bhakta* nem eshet áldozatul az ilyen elméleti spekulációknak. Számára az anyagi lét rossz, mert az anyagi létezés azt jelenti, hogy elfeledkezünk Kṛṣṇáról.

Az odaadás semleges szintjén lehet, hogy valaki nagyobb fontosságot tulajdonít az Úr személytelen sugárzásának és a szíven belüli Felsőléleknek, de Kṛṣṇa-tudata fejlődik, ha azt gondolja: „Kṛṣṇa a bensőséges kapcsolatok bensőséges mestere.” Kezdetben természetesen a személytelen megvalósítás és a Felsőlélek megvalósítása részei a Kṛṣṇa-tudatnak. Isten részleges megvalósításai, a személytelen kiterjedés és a Felsőlélek kiterjedés képessé teszi az embert, hogy tiszteletet fejlessen ki az Úr iránt, de amikor az ember bensőséges kapcsolatban van Kṛṣṇával, mint barátja, mestere, fia vagy szeretője, akkor ez a tisztelet eltűnik. A személyes kapcsolat szintje minden bizonnyal magasabb, mint az imperszonalista szint vagy a Felsőlélek, Paramātmā megvalósítás szintje. A semleges felfogásban az ember megérti, hogy ő és az Abszolút Igazság minőségileg egy, vagy megérti, hogy ő a Legfelsőbb szerves része. Ennyi az egész. Ez minden bizonnyal tudás, hiszen amikor az ember személyes kapcsolatot fejleszt ki Kṛṣṇával mint szolgálta, akkor elkezd értékelnit a Legfelsőbb Úr teljes gazdagságát. Az, aki megérti, hogy Isten teljes a hat gazdagságban, elkezd odaadó szolgálatot végezni. Amint az ember tudatossá válik Kṛṣṇa nagyságáról és megérti Kṛṣṇa felsőbbrendűségét, akkor elkezdődik a szolgálata. Az Isten nagyságáról való tudatosság növekszik az odaadó szolgálat végzése közben. Az, aki azért szolgálja az Urat, hogy az Úr érzékeit kielégítse, ő maga is elégedetté válik, mert Kṛṣṇa a Felsőlélek, s az egyéni élőlény az Ó szerves része. Amikor Ó elégedett, akkor az élőlény is elégedett. Ha a gyomor elégedett, akkor az élőlény is elégedett, mert a gyomron keresztül kapja a táplálékot.

Amikor egy nagyon forró napon egyik Istentestvérem legyezni kezdte Guru Mahārājamat (lelki tanítómesteremet), Guru Mahārāja megkérdezte: „Miért kezdte el legyezni?” A fiú válaszolt: „Mert ha te elégedett vagy, akkor mindannyian elégedettek vagyunk.” Ez a szabály — nem szabad megpróbálnunk saját érzéseinket kielégítenünk, hanem Kṛṣṇa érzékeit kell kielégítenünk. Akkor természetesen elégedetté válunk mi is.

A Kṛṣṇa-tudatos személy mindig megpróbálja elégedetté tenni Kṛṣṇát, és ez a Kṛṣṇa-tudat kezdete. Mivel a személytelen felfogás szerint Istennek nincs formája, ezért nincs lehetőség, hogy kielégítsék érzéseit. Mégis, aki mesterének tekinti Kṛṣṇát, képes arra, hogy szolgálata végezzen. A *Bhagavad-gītāban* Kṛṣṇát Hrṣīkeśának nevezik, vagyis az érzések mesterének. Amikor megértjük, hogy az Abszolút Igazság az érzések mestere, és azt, hogy a mi érzéseink az Ó érzéseinek termékei, és azt, hogy ezeket az Ó érzéseinek kielégítésére kell használnunk, akkor a Kṛṣṇa-tudat, amely mindenkinben ott szunnyad, felébred. Caitanya Mahāprabhu egyszer megkérdezte: „Mi a különbség a Kṛṣṇával való semleges kapcsolat valamint a mester és szolgálata között?” Mindkét esetben megérthetjük, hogy Kṛṣṇa nagy, de a semleges helyzetben nincs belső készítés a szolgálatra. Ezért Kṛṣṇa és az élőlény között a mester-szolgálata kapcsolat a magasabb szintű. Amikor valaki barátságot ér el Kṛṣṇával, még egy transzcendentális tulajdonság adódik hozzá. Akkor megértettük, hogy Isten nagy, és hogy szolgálata kell végeznünk Neki. De van még egy érzés: Kṛṣṇa a barátom. Ezért úgy kell bánnom Vele, hogy boldog legyen. Egy baráttal szemben nem érzük be, ha csupán szolgálhatjuk őt, hanem megpróbáljuk boldoggá és elégedetté tenni. Az ilyen kapcsolatban egyenlőség van, mert Kṛṣṇa és a *bhakta* egyenlő viszonyban vannak. Azok a *bhakták*, akik ilyen helyzetben vannak, elfelejtik Kṛṣṇa felsőbbrendűségét. Amikor Kṛṣṇa barátai Kṛṣṇa hátán lovagoltak játék közben, nem gondolták, hogy nagyobbak Nála. Szó sincs érzékielégedésről

vagy öndicsőítésről, mert a kapcsolat tiszta szereteten alapszik. A *bhakta* egyetlen vágya, hogy örömet szerezzen Kṛṣṇának, Kṛṣṇa pedig felveszi vállára barátait, hogy örömet kapjon tőlük. Van aki egyszerűen elfogadja, hogy a barátja arcon üti — egy ilyen tettben szó sincs alacsonyabbrendűségről. Amikor a barátság és a kölcsönös öröm a barátság alapja, akkor szó sincs sértésről vagy alacsonyabbrendűségről.

A Kṛṣṇa-tudat és a Kṛṣṇával való kapcsolat egész alapját Magának Kṛṣṇának a gyönyöreenergiája képezi. Śrīmatī Rādhārāṇī, Vraja hölgyei és Kṛṣṇa tehénpásztorfiú barátai, mind Kṛṣṇa gyönyöreenergiájának kiterjedései. Mindannyiunknak van vonzalma a gyönyör iránt, mert a forrás, ahonnet származunk, gyönyörrel teli. Az imperszonalisták nem tudnak ilyen kifejezésekben gondolkodni, mert tagadják a gyönyöreenergiát, ezért az imperszonalista filozófia tökéletlen és alacsonyabb rendű. Azok, akik Kṛṣṇa-tudatban vannak, felfedezik a gyönyöreenergiát Kṛṣṇában és egész környezetében — barátaiban, szolgálóiban, apjában, anyjában és feleségeiben. Minden Kṛṣṇával való kapcsolat, amelynek Kṛṣṇa érzékeinek a kielégítése a célja, Kṛṣṇa gyönyöreenergiájának a kiterjedése.

Az egyéni lelkek szerves részei a gyönyöreenergiának, Magának a gyönyör forrásának. Mégis, az anyagi energiával való kapcsolatának köszönhetően a lélek elfelejtette valódi helyzetét, és az egyik testből a másikba való vándorlás evolúciós folyamatának csapdájába esett. Ezért keményen küzdünk a létezésért. Most ki kell szabadítanunk magunkat a küzdelem szenvedéseiből, a számtalan testcseréből, amely arra kényszerít bennünket, hogy elszenvedjük a születés, öregség, betegség és halál nyomorúságát, és el kell jutnunk az örök életünkig a Kṛṣṇa-tudatban. Ez az örök élet lehetséges. Ha ebben az emberi életformában mindent megteszünk, ami tőlünk telik, akkor következő életünkben lelki testet kapunk. A lelki test már benne van a durva anyagi testben, és azonnal kifejlődik, ahogy az ember megszabadul az anyagi lét szennyeződéseitől. Ez az emberi élet célja és minden ember valódi érdeke. Az érdekünk az, hogy valójában megértsük, hogy „Isten szerves része vagyok. Vissza kell térnem Isten királyságába és csatlakoznom kell Hozzá.” Ahogy itt van társasági élet, Istennek is van társasági élete a lelki királyságban, és ott Vele lehetünk. Az nem igaz, hogy miután elhagyjuk ezt az anyagi testet, üressé válunk. A *Bhagavad-gītāban* (2.12) Kṛṣṇa azt mondja Arjunának: „Nem volt olyan idő, amikor Én nem léteztem, s öröktől fogva vagy te és ezek a királyok is. Sohasem fog megszűnni létünk.” Ezért létezésünk örök, a születés és halál változásai csak az ideiglenes anyagi testek változásai.

A valódi folyamata annak, hogy örök életet érzünk el, nem nehéz. A Kṛṣṇa-tudatnak ez a folyamata olyan tudáson alapszik, amelyet Kṛṣṇától, a legtökéletesebb lénytől kaptunk. A másoktól kapott tudás tökéletlen, mert biztos, hogy a feltételekhez kötött lelkek követnek el hibákat, biztos, hogy illúzió alatt állnak, biztos, hogy becsapnak másokat és biztos, hogy tökéletlen érzékekkel rendelkeznek. De a Kṛṣṇától kapott tudás képessé tesz minket arra, hogy lássuk Kṛṣṇát. Lehet, hogy valaki kihívó: „Meg tudod mutatni nekem Istent?” A mi válaszuk pedig: „Igen. Isten minden pillanatban látható.” Kṛṣṇa azt mondja: *raso 'ham apsu kaunteya* — „Én vagyok a víz íze.” Mindennap iszunk vizet és a víz íze jelen van, tehát ha úgy gondolunk az ízre, mint Kṛṣṇára, akkor megvalósítjuk Istent. A *Bhagavad-gītāban* ezután azt mondja Kṛṣṇa: *prabhāsmi śaśi-sūryayoḥ* — „Én vagyok a Nap és a Hold fénye”. Mindennap kapunk napfényt és éjszaka holdfényt, tehát ha ezeknek a sugárzásoknak az eredetére gondolunk, végül is Istentudatossá válunk. Nagyon sok hasonló példa van a *Bhagavad-gītāban* erre, mert Kṛṣṇa az összes megnyilvánulás kezdete, közepe és vége. Ha tudatossá akarunk válni Istenről és meg akarjuk érteni saját lényegünket, ez nem nehéz. Csak igazán meg kell értenünk Istent — hogyan jelenik meg, hogyan tűnik el, mi az Ő szerepe — és akkor alkalmasak leszünk arra, hogy belépjünk Isten királyságába. Miután elhagyja ezt az anyagi testet, az a személy, aki érti Istent, Kṛṣṇát, nem tér vissza a Földre, hogy elfogadjon egy másik anyagi testet. Hová megy? Kṛṣṇa azt mondja: *mām eti*: „Hozzám jön ő.” Ennek kell minden intelligens emberi lény céljának lennie.